Роберт Щилмарк

НАСЛЕДНИКЪТ ОТ КАЛКУТА

Роберт ЩилмаркНаследникът от Калкута

Предисловие от редактора на електронната версия

Тази книга ми попадна в ръцете през 1982 г. точно когато бях свършил осми клас. Бях във възраст и време, когато Майн Рийд, Александър Дюма, Джеймс Ф. Купър и останалите приключенски писатели, да не ги изброявам всичките, имаха огромно значение за подхранване на младежкото ми възприятие на света. Никога не бях чувал за тази книга и не бях чувал нищо за автора й. Не обичах да чета предисловията и техническата информация за книга, преди да я прочета. Затова предположих, че Роберт Щилмарк е някой немски или английски автор, който не ми беше попадал до този момент и тази книга е преведена от руска версия. Книгата ми се стори страхотна и я прочетох, доколкото си спомням, за четири нощи. Какво беше учудването ми, когато, хвърляйки поглед впоследствие на предговора от автора, установих, че е написана изцяло от „славните братски съветски другари“. Значи, хората през деня се трудят на трудовия фронт и изграждат новото общество, а вечерно време доказват своите таланти и правят подвизи на литературния фронт. Сега, когато чета [[http://bg.wikipedia.org/wiki/Роберт_Щилмарк|кратката биография на Роберт Щилмарк от Уикипедия]], ме побиват тръпки за онова време, когато уводи в стила на този „от автора“ бяха неразделна част от всекидневния ми живот. Питам се, какво ли е щяло да стане от мен, ако ги нямаше тези уводи „от автора“ и имах свободна информация за биографията на автора. Как това щеше да се отрази на развитието ми като човек и на обществото като цяло? Понякога ми се струва, че съм духовен мутант. Казвам това в първо лице единствено число, за да не обидя някого, който мисли по различен начин. Дано да преувеличавам.

Имам едно предложение за тези читатели, които не са се сблъсквали с „Наследникът от Калкута“ до сега. „За бога, братя!“, не четете увода от автора и биографията му! Изградете си собствена представа за качествата на четивото и след това се върнете на тях. Ако харесвате А. Дюма, Д. Ф. Купър, У. Скот, М. Рийд, К. Май и нямате нищо против да ги съберете в една книга, тогава няма да останете разочаровани. Смея да твърдя, че с малко изключения, където цензурата се е намесила, за да ни поучи относно „буржоазната действителност“, книгата е впечатляваща. Мисля, че това ще бъде полезно за онези млади читатели, чиито спомени за времето преди 90-те години не са така живи и знаят за него предимно от разказите на по-възрастните… Побиват ме тръпки, когато си спомня за „Строим за родината!“ и „Винаги готов!“

Късмет на всички и приятно четене!
Борис

„В живота ни следовност обща има,
що отговор на прежни дни таи,
И разбереш ли я, ти ще предричаш
вървежа на събитията вярно.“

Шекспир, Хенрих IV, Част I

ОТ АВТОРА

Има една хубава латинска поговорка: „Habent sua fata libelli“ сиреч „Книгите си имат своя съдба“. Та ето самата тази „fata“ на нашия „Наследник от Калкута“ започна, струва ни се, още преди раждането му като книга.

Работата над романа започна в експедиционно походна обстановка, вървейки, през зимната тайга отвъд полярния кръг с първите строителни групи след изследователите. Всеки грам товар означаваше излишно прахосва не на сили, затова носехме със себе си много малко белетристични книги. Ето защо нашият отначало малък колектив чувствуваше нужда от всякакви средства за културен отдих, въпреки че на първо време моментите на този отдих бяха, разбира се, кратки.

Сред тружениците на първите изследователски и строителни групи имаш е много смели и весели комсомолци. След напрегнатия работен ден младежите се събираха „край огъня“, пееха песни и четяха книгите, които носеха със себе си. Тези книги бяха бързо прочетени, а засега не можехме да очакваме да дойдат нови и нашият „кръжок край огъня“ стана, тъй да се рече, арена за прояви на всякакви самодейни дарования…

През онези години авторът често си спомняше биографичния анекдот, разказан веднъж от датския писател Мартин Андерсен Нексьо при едни от задушевните му разговори с московските литератори. Скитайки по следите на Дон Кихот из сухите долини и плата на Ла Манча, писателят веднъж спрял да нощува в бедна кръчмичка. На въпроса на изгладнелия гост — може ли да се похапне нещо — остроумният стопанин на кръчмата отговорил: „Разбира се, всичко каквото желаете, сеньор, от руски хайвер до атински раци, но при условие, че вие сами си ги донесете!“ В областите отвъд полярния кръг нашият колектив „донесе със се бе си“ чувство за другарство, комсомолска пламенност, навика разумно да се използува златното време както в работа, така и в почивка. Ние, хората от по-старото поколение, с радост наблюдавахме, че за съветския младеж или

девойка нуждата от знания, влечението към културата е станало също толкова естествено като яденето н пиенето. Това еднакво се отнасяше и за руските, ненецките и евенкските комсомолци, а и за пионерите коми и якути. Любознателните млади умове на тези юноши и девойки се стремяха Да проникнат и в тайните на веществото, и в тънкостите на геодезката наука, в привичките на птиците и животните, в наслоенията на геоложките пластове, в производствените похвати на сондьора и в литературния стил на прочетения автор. Възникваха горещи, интересни спорове, дискусии, разговори.

И ето веднъж стана дума как преди, в други времена, в други страни са били усвоявани нови земи, как са възниквали селища на хора, отишли отвъд морето в други материци, какви са били тези хора, какво са правили в чуждите гори и снегове, какви цели са си поставяли. И точно тогава се породи замисълът на този роман — защото нямаше готова литература, която да осветлява тази тема.

Авторът беше измежду най-възрастните членове на описания дружен колектив. Заедно с техническата си специалност на геодезист той донесе със себе си в този колектив известен литературен опит, любов към историческия сюжет, силна омраза към съществуващия мит за „доброто старо време“ на капитализма. Й той реши да изпита силите си на попрището на устното „самодейно творчество“ като романист разказвач край огъня. Ето, би могло, мислеше си той, да разкаже увлекателно на своите слушатели за последните години на тъй наречената епоха на първоначалното натрупване, толкова опоетизирана от буржоазните класици на приключенската литература, да разкаже за онова време от позицията на съветския светоглед.

Слушаха разказа му край огъня, в палатките и бараките с неотслабващ интерес. И поради това, че аудиторията на един разказвач, каквато и да е тя, по неволя е все пак твърде ограничена, авторът реши да вземе петото и да превърне своя устен роман в книга.

Отначало авторът разполагаше само с това, което можеше да му предложи зимната тайга отвъд полярния кръг. Първите две части на този роман бяха написани, без той да хвърли поглед върху картата на света, без да има възможност да надникне в елементарен справочник, енциклопедия, речник. Едва по-късно, когато вече се пишеше третата част, на нас, както се казва по войнишки, ни „дойде на помощ тилът“ и започнаха да пристигат книги, списания, филми и някои справочници. Черновката на романа пишех на малки листчета пощенска хартия. При придвижването си ние се редувахме да ги носим заедно с геодезките инструменти и счетоводни документи. „Запали се“ от романа и

енергичният счетоводител В. П. Василевски. Той организира първото тайгинско „издание“ на романа. По негова инициатива група ентусиасти измежду счетоводителите и медицинските работници на строежа преписа самоотвержено романа, украси го с винетки и дори с рисунки, подвърза го със синьо платно и го превърна в подобие на ръкописна книга. Тези три дебели сини тома наместахме в раниците и ги носехме на гръб навътре из тайгата и блатистата тундра. Колективът нарастваше, но продължаваше да се интересува от романа, критикуваше го, внасяше поправки, изказваше пожелания. Романът се пишеше в „походна обстановка“, често на свещи или на газениче, чиято направа наричахме „зова на прадедите“, но авторът работеше радостно и леко, в атмосфера на приятелство и взаимна поддръжка. Тази другарска, шеговита и приятелска атмосфера е изобщо характерна за малки и големи колективи на съветски хора, изпълняващи задачи на Партията и правителството по боевите участъци на новите строежи, в експедиции и издирвания, на кораби и в нови совхози — една дума, по всички плацдарми на „предната линия“ на петилетките.

…Изминаха вече няколко години от времето на нашите зимувания отвъд полярния кръг. Сега там горят светлините на електроцентрали, пътуват влакове, димят заводски комини, хората живеят в благоустроени домове. Пристигаш — не ти се вярва, че не тъй отдавна тук, на мястото на този цех или жилищен блок си седял в палатка, на газениче, и привършил нивелировъчните дневници и вечерята, си се залавял за някоя глава на „Наследникът от Калкута“.

Авторът избра за романа необикновено противоречивото, бурно време от края на XVIII век, когато на обществения хоризонт залезът на епохата на първоначалното натрупване се среща със зората на съвременния капитализъм. Като фон за развитието на фабулата най-подхождаше Англия — класическата страна на надигащия се тогава капитализъм. Авторът се стремеше да покаже прогресивната борба на нейните колонии за независимост и в същото време жестокостта на колониалния режим там, където е проникнал младият капитализъм. За автора съвсем не беше необходимо да се грижи съдържанието да легне в някаква готова схема, а трябваше само безпристрастно да подбира историческия материал и да прибавя към него, перифразирайки сполучливия израз на Достоевски, „мъничко измислица за по-голяма правдоподобност“. Героите на романа някак от само себе си започнаха своя литературен живот и този техен самостоятелен „живот“ за сетен път потвърждаваше за слушателите и лично за автора цялата

дълбочина и вярност на марксисткия анализ на общественото развитие.

Там, на далечните нови северни строежи, беше завършена, тъй да се каже, работата „на открито“ над книжката, а след като се завърнахме в културните центрове, авторът пристъпи към „кабинетната“ й обработка. В романа бяха уточнени датите, станаха известни изменения в неговата етнография и география, изчезнаха някои епизоди, появиха се нови, но, общо взето, романът се запази такъв, какъвто се роди в Задполярието й какъвто сега ще препрочетат и познаят, като стар другар от задполярните вечери, онези, за които той се, съчиняваше и пишеше. Авторът й неговите първи слушатели отдавна мечтаеха към тази аудитория да се присъединят и близките ни съседи — полярниците, нашите стари приятели, водачи на катери и самолети, трактористи и шофьори, ръководители и специалисти на по-късните нови строежи, нови работници строители, всички онези, които и сега, след нас, слушат фъртуната, проправят път през тайгата, разбиват скалите с амонал, закачат телефонните жици по стълбовете на новопрокарани горски просеки и с изстрели пропъждат мечките от складовете с хранителните запаси.

На вас, драги другари, а също така и на вас, млади читатели, които още се подготвяте за тези специалности, авторът с цялата си душа посвещава настоящата книга. Понеже знаеше от самите вас пожеланията ви и напълно споделяше литературните ви вкусове, авторът се постара да отстрани от своя разказ онзи елемент, който е несъвместим с прекрасния трудов живот и с веселите часове на вашия трудов отдих. Този елемент е книжната скука, която пораждат някои твърде гладко зализани и досадно нравоучителни съчинения. В този роман сигурно ще се намери какво да се критикува, но авторът се надява, че скуката не ще ви измъчва при четенето му, както не досаждаше и на онези, които го, знаеха в първоначалния му „тайгински“ вариант — трите сини тома, изписани със сбит счетоводителски почерк…

Авторът горещо приветствува новия си читател и с нетърпение ще очаква взискателното му слово. Но на онези, които още си спомнят за огньовете отвъд полярния кръг, особено силно стиска ръцете в кожени ръкавици и пак им казва, както неведнъж им го е казвал: „Ето ни пак заедно, приятели! Сторете край огъня място за вашия романист.“

Р. ШИЛМАРК

ВЪВЕДЕНИЕ ДЖЕНТЪЛМЕНЪТ И СЛУГАТА

„На спомена горчивата наслада.“

Алфред дьо Мюсе

Двама души вървяха предпазливо по каменистата пътечка, към малкия залив между скалите. Напред крачеше висок джентълмен с гърбав нос в тъмнозелен плащ и триъгълна шапка. Изпод шапката блестеше като сребро плитка на перука, стегнато превързана с черна лента, за да не я разпилява вятърът. Морските ботуши с вдигнати кончови не пречеха на плавния вървеж на мъжа. Тази походка е била придобита не по паркета на салони, а на люлеещия се под на корабна палуба.

Спътникът на човека с плаща, красив юноша със сюртук[1] на грум[2], носеше след него далекоглед в черен калъф и ловна пушка. Цевта на пушката беше от най-обра стомана — „дамски букет“; седефени инкрустации украсяваха гладко полирания приклад. Ремък и дори ремъчни халки „антабок“ тази пушка нямаше: на притежателя й не беше необходимо да влачи ловната си екипировка на собствените си плещи — ой не излизаше на лов без оръженосец.

Сиви гранитни канари обграждаха полукръга на открито то заливче. Рибарите бяха нарекли тоя залив Стария крал: назъбеният връх на средната канара напомняше корона. Над сивозелената, лъхаща на йод вода прелитаха ниско чайки. Утрото беше облачно, ръмеше дъжд. Тук, в Северна Англия, по крайбрежието на Ирландско море, такова време беше обичайно за лятото.

Първият изстрел отекна в пустинните скали. Подплашено ята чайки излитна във висините и с пронизително резки крясъци се пръсна на всички страни. На отделни малки ята, птиците се устремиха към съседните канари й там, на другата страна на заляза, отново започнаха да се спускат. Очевидно джентълменът не улучи: нито една простреляна птица не трепкаше върху разпенената вода.

— Пушката е отново напълнена, ваша милост! — младият грум подаде на господаря си пушката, готова за нов изстрел; стрелецът и спътникът му вече се бяха изкачили на върха на невисоката канара и гледаха надолу. — ей сега птиците ще се успокоят и пак ще се съберат.

— Ловът ми няма Да бъде успешен, щом не улучих с първия

изстрел — отвърна джентълменът. — струва ми се, че разходката ни днес е изобщо безполезна: нито едно платно не се вижда на хоризонта. Навярно и нашият „Орион“ стои някъде на котва. Но все пак ще остана тук, ще поогледам хоризонта. Задръж пушката у себе си, Антонио. Подай ми далекогледа и ме почакай долу, при конете.

Грумът предаде на господаря си, калъфа с разтегателната тръба и заслиза по пътечката. Шумът от ронещите се под нозете му камъчета и шумоленето на храсталака скоро стихнаха. Джентълменът остана сам на канарата:

Под скалите неспокойно Се плискаше морето. Задалият се откъм океана тъмен облак бавно се разрастваше и покриваше извивките на брега. Очертанията на далечните носове и малки острови постепенно се разтапяха в ивицата от дъжд и мъгла. Изпод тази ниска пелена се появяваха редица тъмни, морски талази; брегът разтваряше насреща им каменните прегръдки на заливите и лиманите. Бавно разтърсвайки космати гриви, вълните дълбаеха подножието на канарата.

На човека, който беше застанал с далекогледа на върха, се струваше, че самата канара плува като кораб срещу вълните на океана, разсичайки ги с каменната си гръд като с форщевен[3]. Поривите на вятъра пръскаха във въздуха ситен прах от солени капчици, който полепваше по коравите му къдрави бакенбарди. Без да откъсва поглед, той гледаше прибоя и броеше „деветите“ вълни, най-големите и гривести.

Разбила се в канарата, вълната се отдръпваше и увличаше назад със себе си в морето валчести камъни и едър пясък дотогава, докато нова кипяща вълна не подхващаше тези камъни, за да ги запокити отново в подножието на скалата…

Мислите на човека са вече далеч от това заливче, от сивите канари и чайките с техните пронизителни гласове; той не различава наоколо нищо друго освен яростните космати хребети. Под него вече не е скала! Той си припомня отдавна потънал кораб…

И отново както някога стои той, широко разкрачил нозе, на бушприта[4], наклонил се подобно летящия по вълните кораб. Вятърът свири във въжетата; издувайки слабо затегнатите платна… Водите на топлото море фосфоресцират зад борда. Над мачтите, сред дълбоката чернота на нощното не бе той вижда не тризвездния пояс на Орион, а проблясващо то злато на Южния кръст. Винаги е вярвал, че между светилата на тези две най-красиви съзвездия на северния и южния небосвод се намира и неговата щастлива звезда, звезда та на успеха му!

Все по-далеч и по-далеч от английските брегове го отнася Призрачният кораб на неговите спомени…

…Трети месец шхуната[5] е в плаване. Подир няколко краткотрайни престоя на незначителни пристанища и закътани заливчета по западното крайбрежие на Африка тя изби коли нос Добра Надежда и след като се отби в южната част на Мадагаскар, се зарея из водите на Индийския океан.

Капитанът на шхуната, еднооките испанец Бернардито Луис ел Гора, беше събрал добри момчета за далечния рейс. Четиридесет н шест моряци, татуирани от краката до главата, помирисали барут и знаещи различните признаци за времето; старецът боцман, наречен заради свирепостта си Боб Акулата; помощник-капитанът Джакомо Грели, спечелил си в абордажните[6] схватки прякора Леопард Грели, и накрая самият Бернардито, Еднооки Дявол — такъв беше екипажът на „Черната стрела“.

Повече от две седмици бяха изминали от онова ранно утро, когато скалистото крайбрежие с Иглен нос[7], където в синия безкрай вечно спорят помежду си водите на двата океана, се разтопи на югозапад зад кърмата на шхуната, но тя още не бе срещнала в просторите на Индийския океан нито един неохраняван търговски кораб.

— Гръм и Мълнии! — изруга на бака[8] Червенокосия Пю, като захвърли на палубата калаеното канче. — за какъв дявол, пита се, ни довлече Бернардито на гемията си в този ад на акули? Според мен испанските дублони звънят не по-зле от индийските рупии!

— Ето трети месец вече плувам с вас, не още нито един фартинг[9] не се е търкулнал в хастара на джобовете ми! — подзе събеседникът на Червенокосия Пю, един мършав дангалак със златна обица на ухото, наречен от екипажа Джейкъб Скелета. — къде се дянаха тия весели жълти търкалца и красиви пъстроцветни хартийки? С какво ще се явя в кръчмата „Соленият пудел“, където и господ бог получава пунша си само срещу пари в брой? Питам аз — къде е нашата звънтяща радост?

Денят клонеше към залез. Слънцето стоеше още високо, но беше забулено в мъглява омара. От сутринта капитанът намали дажбите на водата и виното на екипажа. Измъчвани от жажда, моряците работеха отпуснато и начумерено. Влажният горещ въздух обезсилваше хората. Лек бриз откъм брегoвете на Мадагаскар издуваше платната, но полъхът беше толкова топъл, че и той не освежаваше разгорещените лица и тела.

— Да седнем, Джейкъб. Тук под лодката е по-прохладно. След

половин час започва дежурството ни, а гърлото ми е сухо, сякаш съм сдъвкал и глътнал библията. Брадва и бесилка! Когато Черния Уудро беше наш боцман, винаги намираше за мене някоя и друга пинта[10] старо арагонско.

— По-тихо, Пю! Казват, че капитанът не обичал да споменават за Уудро и Джузепе.

— Тук никой не ни чува.

— Кажи ми, Пю, вярно ли е това, което момчетата разправят, че Уудро и Джузепе били протегнали лапа към коженaта кесийка на Бернардито?

Червенокосия Пю размаза с мазна длан капчиците пот по бакъреното си чело.

— Ако тия стари вълци бяха останали в нашата глутница, сега нямаше да се мотаем из това индийско легенче като суха тапа и от нищо нямаше да се нуждаем. Но, Джейкъб, за коженaта кесийка на Бернардито съветвам те за известно време да си траеш. Бернардито има дълги ръце и умее бързо да спуска чакмака… Повече от година как съм на „Стрелата“ и съм виждал с очите си тая кесийка, но гръм да ме порази, ако обеля думичка за нея! А между другото веднъж дори гледах през прозореца на капитанската каюта, когато Еднoокия развързваше кесийката си.

Подухването на вятъра разклати шхуната и една вълна се плесна по-силно в борда. Червенокосия Пю млъкна и се озърна наоколо.

— Слушай, Пю, снощи нашият помощник Леопард Грели ме извика да си, поговорим за това онова — тихо рече Джейкъб. — струва ми се, че и той май не обича много-много Еднoокия. Грели казва, че Уудро и Джузепе били момчета на място… Я ми кажи ти, Пю, защо Бернардито ги свали на брега?

— Това никой точно не знае, но нещичко ще ти поразкажа. Само гледай да си държиш езика зад зъбите, инак и Леопарда не ще ни помогне: ще ни прати Бернардито на дъното при индийския дявол, а на това отгоре ще ни зашие и устата! Еднoокия милост не знае!

— Цял живот козе мляко вместо джин да пия, ако продумам дума!

— Та виж, Джейкъб, преди още да поемем тоя рейс, нашата „Стрела“ попадна в засада…

— Слушах за това. Момчетата се перчат, че „Стрелата“ се била сражавала едва ли не срещу цяла ескадра.

— Какво? Перчат ли се? Не, Скелете, ти, както се вижда, още не познаваш Еднoокия! Наистина с него винаги трябва да си отваряш

очите, защото той и насън държи пръста си на спусъка, ала е моряк, какъвто няма да намериш нито в един кралски флот, кълна се в майчината си утроба!

— А защо офейкахте?

— Защо офейкахме ли? Ще ми се да погледам как ей такъв юнак като тебе, Джейкъб, би се сражавал на нашето корито с някоя британска фрегата[11] или френски двупалубен бриг[12]. Ех, славна работа беше! Само мъглата ни спаси тогава. С дупка в кърмата ние все пак успяхме да се скрием от французина в едно тясно каталонско заливче… Славно изигра Бернардито всички копои от Крит до Гибралтар! Две седмици ни дириха по-старателно, отколкото трезвен моряк търси пред тезгяха сврял се някъде из джобовете му пенс, но в зъбите им Едноокия остави само отскубнат фъндък вълна, а след всичко това в проклетото заливче издържа и битка, с патрулираща испанска корвета[13].

Спомените извикаха у Червенокосия Пю прилив на гордост. Разказвайки, той размахваше, ръце пред лицето на Джейкъб, който невъзмутимо пухтеше с лулата си. Разказвачът пъхна в устата си парче тютюн за дъвчене, примесен с бетел[14], и продължи:

— Тогава именно капитанът намисли да напусне съвсем доброто Средиземно море и да дойде тук, в индийските води. А щурманът Джузепе Лорано и боцманът Уудро Крейг не се съгласявала. Бернардито се готвеше през нощта да прескочи Гибралтар, ала Уудро и Джузепе започнаха да насъскват екипажа против него. На шхуната ни имаше с какво да се облажим! В трюмовете лежеше добра плячка, взета от един гръцки кораб… И ето, когато „Стрелата“ хвърли котва в каталонското заливче и ние започнахме Да кърпим кърмата, Бернардито събра всички ни през нощта на юта[15] и рече: „Плячката няма да делим!“

— И ти ходиш с такъв капитан толкова години! Сакраменто! Да бях аз…

— Чакай, юнако! Капитанът каза, че трябва да продадем стоката в Португалия и с парите да закърпим шхуната; да купим припаси и съоръжим „Стрелата“ за далечен рейс.

— Е, ами вие?

— Та, виждаш ли, с него никой още не се беше опитвал да спори открито. Но нея нощ Джузепе Лорано и Черния Уудро намислили да го довършат тайно. А кормчията Фернандо Диас, когото Бернардито някога спасил от бесилката, разкрил на капитана заговора им. Бернардито искаше да заколи и двамата, но му попречи неговият

помощник, Леопард Грели. Наближаваше вече среднощ, а главатарите все още се караха в капитанската каюта. И тогава, значи, неочаквано се промъкна онази патрулираща испанска корвета. Започна гореща битка при светлината на факли…

— Откъм кърмата ли ви атакува испанецът?

— Да, и капитанът изпрати Уудро и Джузепе в най-голямата каша, да защитават кърмовата дупка; той заповяда на Фернандо Диас да не ги изпуска от очите си, а на кормилото постави мен вместо Фернандо. Вълча битка беше! Испанците скоро няма да забравят „Черната стрела“!… Ние се измъкнахме от заливчето, но на Уудро му откъснаха двете стъпала, на Джузепе продупчиха хълбока, а Фернандо си спечели две рани. Ама и мене картечният залп ме за шемети здравата.

— Ех, не бях тогава аз с вас!… Та как свърши работата с ония двамата?

— Как свърши ли? Пътувахме в мрак. До разсъмване оставаше малко, а трябваше да прескочим крепостите на Гибралтар и патрулиращите кораби. На борда имахме четирима ранени: Уудро, Джузепе, Фернандо и мулатът Енрико Рой. Капитанът реши да свали ранените на брега, защото на кораба щяха да умрат: още в предишния бой нашият лекар отиде при рибите. Леопарда искаше да дадем на ранените частта им от плячката, но капитанът не се съгласи. Труп да бях, пак щях да си поискам своята част!

— Може би с труп щеше да бъде по-отстъпчиви ама на живите отказа. А пък от ранените само Фернандо и мулатът Енрико бяха в съзнание. Джузепе Лорано и Уудро Крейг лежаха в несвяст. Бернардито заповяда да отнесат равния Фернандо Диас при него, в каютата, ей оная, при кабината, видиш ли я? Вятърът повдигна пердето на прозореца на каютата и аз видях как Еднооkия изсипа от кесийката елмази в калъфчета от шведска кожа, избра най-едрия и един по-малък и ги подаде на Диас. Чух как Бернардито рече: „Ето тоя син елмаз с жълтото петънце отнеси в Гърция на моята майка, за да не гладува, ако загина, а втория камък вземи за себе си, Фернандо, и прави с него, каквото си щеш!“ След това свалиха тримата в една лодка, при веслата седна мулатът Енрико Рой, неговата рана не беше толкова тежка…

— Чакай! Енрико Рой бил, казват, приятел на Леопарда?

— Грели го държеше при себе си един вид вместо слуга. Ненаситник и мързеливец беше тоя Енрико, да ти кажа аз. Та ето той и Грели си шепнеха нещо, докато Еднооkия говореше с Фернандо; Леопарда даде на мулата шепа монети и в непрогледната тъмнина

лодката заплува към испанския бряг. Дали ранените са се спасили, или са загинали — никой не знае. А на нас ни потръгна: на сутринта, в мъглата, шхуната мина протока. После се криехме по бреговете на Португалия, ремонтирахме се на Азорските, стягахме се за път на мароканското крайбрежие, където и ти се прехвърли при нас от турския кораб. И ето вече трети месец плуваме, а каква полза?

Малко ята хвърчащи риби с кръгли крилца, прилични На дантелени якички, прелетя над накъдрената морска повърхност и с плясък отново се гмурна в бездната.

— Ковчег и мърша! Гледай, Джейкъб: ето негова едноока светлост се подава от каютата. Събори го треската. Пожълтял е като жълтица и по цели дни се валя в люлката, дока то ние до кръв си ожулваме дланите о въжетата. Току виж че е дочакал чувала и камъка на гърдите, а продължава да се инати, дяволът, не ще да се махнем от тия проклети води, жега е като в ковашко огнище… Но какво в това там на хоризонта? Дяволска работа! Та там има пожар!

В същия миг викът на наблюдателя: „Пожар на хоризонти, вляво от кърмата!“ — дигна на крак целия екипаж. Полуголи, нашарени със странни татуировки по ръцете и гърдите, с невъобразими шапки на главите, направени от късове платно, палмови листа и дори от страници с, библейски текстове, моряците на „Черната стрела“ се изсипаха на палубата.

На командното мостче се показа Леопард Грели с далекоглед. Само капитан Бернардито бе прикован от тропическата треска на висящото му легло. От време на време той почти губеше съзнание от вътрешен огън и задавяйки се, гълташе студена вода, а четвърт час след това трепереше от треска, зъбите му тракаха и той се завиваше презглава с вълнените одеяла.

Леопард Грели даде команда и моряците, подтиквани от свирката на боцмана, се спуснаха към въжетата. Обръщайки се под натиска на платната, шхуната застана на обратен курс. Щом маневрата беше завършена, шхуната се отправи с къси зигзаги към огъня на хоризонта и скоро се приближи до мястото на пожара. В това време черен облак започна да забулва хоризонта, а живакът на барометъра в капитанската каюта падна ниско; никога досега Леопард Грели не беше го виждал да пада толкова ниско. Вятърът стихна и платната на шхуната безпомощно увиснаха. В бързо сгъстяващия се здрач ясно и зловещо се открояваше бушуващият в далечината пожар. Не една, а цели три гигантски клади издигаха към небето почти отвесни стълбове От пламъци, искри и пушек. Явно горяха кораби от неотдавна срещнатия

керван.

Скоро екипажът на „Черната стрела“ ясно различи на фон а на заревото два кораба, които изглежда, че се бяха отделили от кервана и плуваха срещу шхуната. По-близкият от тях, малка бригантина[16], се намираше само на около пет шест кабелтови[17] от шхуната. Другият кораб, с екипировка на военна корвета, се виждаше на половин миля[18] зад първия.

Дори отдалеч се забелязваше, че мачтите на корветата са повредени в бой, а платната на бригантината — съдрани и измачкани. Във вечерната тишина се разнасяше глух тътен от артилерийска престрелка. Настъпилото затишие пред буря застави двата пострадали кораба, а също така и шхуната на Бернардито, да легнат в мъртъв дрейф[19]. Далечното зарево хвърляше неподвижните черни сенки на трите кораба върху повърхността на океана, а буреносният облак вече забулваше луната.

— Леопарда надушва плячка! — прошепна Пю на приятеля си Джейкъб. — проклет да съм, ако не се изхитри да намери печалба и в чуждата битка. Готви се за служба, стари кашалоте! Най-сетне и ние дочакахме истинска работа.

Капитан Бернардито Луис ел Гора беше опитен пират, отчаяно смел и безмилостно жесток в боя. В същност той се казваше Бернардо. Но умалителното му прозвище, свидетелствуващо колко отрано бе започнал морските си подвизи, си остана свързано с него за цял живот. Във времената на Кортес или Писаро[20] може би щеше да запише името си в кървавите страници на историята на завладяването На Мексико, Бразилия или Перу, но той се беше родил в онзи век, когато, белите петна по глобуса изчезваха с бързината на топящия се пролетен сняг, а остиндийските, южноафриканските и други търговски компании бяха затвърдили властта си над завзетите презокеански владения и разбойничествуваха в тях под закрилата на държавните закони на своите страни.

Бернардито сметна, че превръщането на кръвта и потта на колониалните роби в злато е тъмна и не твърде почтена работа. По-доходно и по-просто е да измъкваш това злато направо от джобовете на търговците! Неговата шхуна с шепата отчаяни главорези, които никога не се вглеждаха в бъдещето по-далеч от двата най-близки часа, причини във води? те на Средиземно и на съседните нему морета такива загуби на търговските кораби, че със залавянето на пирата Бернардито едновременно се заеха английските, френските, испанските и турските власти, като не смятаме частните

мореплавателни компании и отделните морски ловци на награди. Бернардито ловко се бе изскубвал от всичките си многобройни преследвачи, които без съмнение биха хванали смелия пират, ако можеха да действуват съгласувано помежду си, и сега, след като се измъкна изпод самия нос на шарещите съвсем наблизо военни кораби, направляваше шхуната си в този далечен индийски рейс.

Но този път боговете на успеха, изглежда, бяха лишили едноокия капитан от милостините си. Още преди рейса той за пръв път в своя богат със събития живот разкри на кораба заговор, насочен срещу него. Някой действуваше сред екипажа предпазливо и настойчиво. Ала като обезвреди затворниците, капитанът загуби и своя най-предан моряк — Фернандо Диас. Бернардито се досещаше, че тайната пружина на несполучливия заговор беше не някой друг, а помощникът му Леопард Грели, човекът, когото той прие на борда на „Черната стрела“ преди три години. Сега, използувайки болестта на капитана, Джакомо Грели, както изглежда очакваше само удобен случай, за да стане самият той главатар на шийката и капитан на „Стрелата“.

Свестявайки се в каютата си от тежкия унес, Бернардито се повдигна на лакът. В каютата нямаше никой. През прозореца се виждаше само гърбът на моряка при кормилното колело.

Бернардито натисна едно копче в стената. От отворилото се скривалище той измъкна една кожена торбичка и изсипа върху одеялото двадесетина скъпоценни камъка в калъфчета о т шведска кожа. След като преброи камъните, той ги прибра в торбичката, затвори скривалището й извика слугата си. Никой не се отзова.

— Мръсници! — измърмори Бернардито през зъби. — Педро! Къде си, Педро, син на свиня и монах! Почакай, ще те науча аз тебе как се крещи „сакраменто“!

Но и великанът Педро, телохранител и слуга на капитана, стърчеше на палубата, мъчейки се да схване подробности от сражението. Кормчията също не следеше курса, а зяпаше встрани.

— Ще ви науча аз вас на ред в кораба! — произнесе със злоба Бернардито.

Той се пресегна за пищова, който висеше над главата му, и без да се прицелва, свали плетения сламен сенник от главата на кормчията. При звука на изстрела в каютата се втурна Леопард Грели. Заедно с Педро той помогна на Едноокия да се измъкне от каютата и да се качи на мостчето.

Ругаейки, капитанът се подкрепи с глътка неразреден ямайски ром и взе далекогледа от Грели. От неговото единствено, но зорко око

не се изплъзна нито една подробност. Той бързо разгада събитията на развихрилия се в далечината бой, още неясни на целия екипаж. Досети се, че корабите, конвоиращи англо-холандския керван, бяха подложени на внезапно нападение от двете неприятелски — очевидно френски или испански — корвети, промъкнали се до тях под прикритието на ниските буреносни облаци.

Ала топовете на корабите, които охраняваха кервана, бяха успели да открият огън и да подпалят една от нападащите корвети. В завързалия се след това артилерийски двубой са пламнали и два търговски кораба. Накрая оцелялата противникова корвета все пак беше успяла да отреже от кервана една английска бригантина, заставена да измени курса си и да се спасява с бягство. Тя плуваше тъкмо срещу пиратската шхуна.

Излизайки от боя, повредената корвета се беше спуснала да преследва плячката си, но загуби скорост поради изпокъсаните си платна. Когато мъртвото затишие пред буря спря двата кораба, бригантината се оказа почти до борда на „Черната стрела“, но корветата беше изостанала далеч от жертвата си.

— Карамба! Още час да се бях търкалял в леглото и плячката, която сама се навира в ръцете ни, щеше да ни се изплъзне! — зарева Бернардито. — къде ти бяха очите, Грели? Какво чака дяволският боцман, тоя мелез от дърта маймуна и кашалот! Ей, хора! Спуснете и двете лодки! Във всяка да влязат по дузини дяволи — лед половин час те трябва да бъдат на бригантината. Грели и Акулата да поведат тези лодки в боя. Останалите да свият платната и да закрепят добре топовете на палубата! Иде буря, сто залпа по задника на боцмана! Бързайте, нещастници!

След няколко минути две лодки с въоръжени до зъби пирати се откъснаха от шхуната и полетяха към бригантината.

В това време Бернардито видя през тръбата, че от корветата също спускат във водата три лодки. Очевидно и капитанът на корветата беше решил да атакува бригантината. Но предимството беше на страната на хората на Бернардито. Лодките на „Черната стрела“, плувайки в килватер[21] една след друга, вече бяха изминали половината от разстоянието до бригантината.

Затишието пред бурята, равномерно преливащите се талази на мъртвото вълнение на океана и далечното зарево, което светеше на нападателите, благоприятствуваха за атаката. В това време лодките на корветата едва се бяха откъснали от борда на кораба си.

На бригантината, която носеше името „Офейра“, забелязаха

опасността, надигнала се едновременно от две страни. Два малки топа, на носа и на кърмата, бяха цялото въоръжение на този кораб, тръгнал на далечно плаване под надежден конвой. Когато лодката на Грели се приближи до бригантината на един кабелтов, изтрещя оръдеен изстрел и чугуненият снаряд се зарови във водата зад лодката.

Грели изви към средата на десния борд, а боцманът Боб Акулата се приготви да атакува бригантината отляво. И двете лодки се оказаха извън обстрела на корабните топове; залпът от пушки и пищови, даден от защитниците на бригантината, уби един и рани двама от моряците на Грели. На самия Леопард един куршум отнесе шапката.

Ето го и борда на кораба! Абордажните куки се впиха в дървото на обшивката. По провисналите въжета от скъсалия се в боя такелаж[22] пиратите на Грели за миг се озоваха на палубата. В същия момент през левия фалшборд[23], служейки си с куки й въжени, стълби, на „Офейра“ нахлу шайката на Боб Акулата. В кратка схватка първи паднаха капитанът и офицерите на „Офейра“. Като се лиши от началниците си, екипажът се разбяга под натиска на свирепите главорези. Моряците търсеха спасение в различни тайни кътчета из кораба, блъскаха заключените врати, падаха под изстрелите на пищовите и под ударите на ножовете.

В това време трите лодки от корветата наближаваха завладения от пиратите кораб. Плахата дрезгавина на зората вече даваше възможност да се види, че командирът им носи униформата на френски офицер.

Застанал на мостчето на „Офейра“, Грели подготвяше пиратите за ново сражение. По негово нареждане те прехвърлиха двата топа на десния борд на бригантината и ги напълниха с картеч. Когато първата лодка на французите се приближи на половин кабелтов, без да очаква да срещне топовен огън от борда, изтрещя залп, който попадна точно в целта. Лодката мигом потъна. Следващият залп произведе страшно опустошение във втората лодка: застаналият към кърмата офицер и половината от моряците бяха убити.

На екипажа на третата лодка не му оставаше нищо друго, освен да извади от водата ранените си другари и да отстъпи под градушката от пушечни и пищовни куршуми, с които пиратите обсипваха французите.

Грели и боцманът с пищови в ръце преградиха достъпа на своите моряци към вратите на каютите и салона: трябваше най-напред да притеглят „Офейра“ към шхуната, защото французите — един противник без съмнение по-силен от шепата пирати, които завладяха

бригантината — можеха да подновят нападението си.

Но нямаше вече нужда да се влече бригантината с помощта на лодките: полъхналият утринен вятър донесе първите капки на бурния пороен дъжд и същевременно изду платната на „Офейра“. Моряците се спуснаха към рейте[24], а Грели хвана кормилото, стъпил на гърба на убития кормчия. След четвърт час бригантината под тържествуващите викове на пиратите, забравили и корветата, и надигащата се буря, беше привързана към мръсния борд на „Черната стрела“.

Пренебрегвайки всякаква предпазливост, морските разбойници се втурнаха с брадви към трюмовете и каютите на завзетия кораб…

На бригантината имаше две каюти: малка горна, до помещението на капитана, и просторна долна, разположена до малкия, уютно подреден салон. „Офейра“ очевидно беше обзаведена за богати пътници.

В горната каюта, разбита от Боб Акулата, не се оказа никой. Затова пък тук имаше много скъпи съдове, обемисти куфари и мъжко облекло. В салона пиратите намериха само четирима ранени моряци индуси, които веднага бяха доубити.

Но когато Грели, Червенокосия Пю и Джейкъб Скелета с удари на брадвите изкъртиха вратата на долната каюта, от дъното на помещението изтрещя пищовен изстрел. Куршумът одраска рамото на Грели и попадна в гърдите на Джейкъб Скелета, който падна по очи в каютата, като препречи входа й.

Грели стреля с двата пищова едновременно и прескачайки трупа, се втурна към дъното на каютата, изпълнила се с лютив барутен дим.

Срещу пирата пристъпи нисичък старец с накъдрена перука, облечен в старомодна камизола[25] с дантелено жабо и широки брабантски[26] маншети. Старецът захвърли димящия пищов и Измъкна из ножницата шпагата си, която насочи към гърдите на пирата. Грели неминуемо щеше да бъде пронизан, ако Червенокосия Пю от прага на каютата не беше изпразнил тежкия си пищов в главата на стареца. Старият джентълмен рухна на пода. Улавяйки шпагата му още във въздуха, Грели отмахна с нея брокатената завеса, която отделяше задната част на каютата и… замря в изумление: върху дантелената покривка на леглото лежеше в безсъзнание красива млада девойка. До леглото стоеше висок млад мъж с орлов нос и къси бакенбарди, преграждайки достъпа към девойката. Той вдигна спокойно пищова си и натисна спусъка, но изстрел не последва. Оръжието направи засечка и това пак спаси живота на Грели.

С един удар на шпагата Грели прониза рамото на младия

джентълмен. Отстъпвайки крачка назад, младият мъж запази равновесие и като улови пищова за цевта, нанесе с дръжката му силен удар по главата на пирата. Грели се олюля и падна в ръцете на притеклите му се на помощ разбойници от „Черната стрела“.

— За бога, прекратете съпротивата, мистър Райланд! — раздаде се глас, който като че ли излизаше изпод кревата. И наистина под гънките на покривката, до краката на високия защитник на младата лейди, се показа главата на възрастен плешив чичко, намерил убежище под леглото за голямо учудване не само на пиратите, но и на младия джентълмен.

— Моля ви, прекратете безполезното сражение, скъпи сър Фредрик!

Поведението ви е недостойно за един джентълмен, мистър Томас Мортън! — гневно викна младият човек, когото нарекоха сър Фредрик.

От рамото му капеше кръв, но той грабна шпагата си и се спусна срещу пиратите. Ала Леопарда беше вече успял да се окопити. Някой мушна в ръката му зареден пищов. Изстрелът разтърси стените на каютата. Грели видя как лицето на джентълмена побеля и как той се срина в краката на пиратите. Като тъпчеха тялото на падналия, половин дузина помощници на Леопарда се хвърлеха към безчувствената девойка, мигновено я завиха в едно одеяло и я отнесоха в каютата на Грели, на „Черната стрела“. Там пиратите завлякоха и изплашения до смърт плешив шишко.

Грели тръгна след пиратите, като се олюляваше. На мократа палуба той се хвана за стожера на преградното бордово въже и огледа хоризонта. Откъм север се надигаше черната стена на урагана. Вятърът вече късаше въжетата и страхотен дъжд се изливаше върху покривите на палубните надстройки на бригантината. Здрави въжета я задържаха до борда на пиратската шхуна. От шхуната беше вече прехвърлена на бригантината тясна стълбичка.

В морето — само на една миля разстояние — се виждаше френската корвета. Там трескаво прибираха платната…

…До джентълмена с далекогледа, застанал на върха на канарата в заливчето Стария крал, отново се приближи слугата му. Поразен от страшния израз на лицето на своя господар, грумът не се реши веднага да го повика. Най-после той заговори тихо и почтително. Джентълменът трепна и се обърна към юношата.

— Ти ли си, Антонио? — измърмори той, сякаш се събуждаше от сън. С усилие на волята си той се възвърна от спомените към

действителността.

— Сър Фредрик Райланд — обърна се към него грумът, — в къщи отдавна ви очакват за закуска. Вие се готвехте да посетите днес корабостроителницата на мистър Патерсън. Конете са оседлани, милорд…

ПЪРВА ЧАСТ В ДОБРИЯ СТАР БЪЛТЪН

ГЛАВА ПЪРВА РЪКОПИСЪТ НА МИСТЪР МОРТЪН

Se non e vero, e ben trovato[27]

(Стара италианска пословица)

1

Ендрю Лоусън, който даваше под наем на „достопочтени пътници“ малката си къщичка край пристанището, подрязваше с градинарски ножици жасминовите храсти в градината си. Старият пудел, обрасъл до края на носа с къдрава козила, лежеше край една леха и поглеждаше изпод око своя господар. Юлското слънце току-що се бе издигнало над островърхите покриви на Бълтън.

Скърцането на стъпки по посипаната с морски камъчета пътечка обезпокои сладко задрямалия пудел. Кучето залая срещу непознатия мъж, облечен като амбулантен търговец, който беше спрял до лехата. На гърба му висеше малка пътническа торба, а в ръката си държеше тояга.

— Мога ли да видя мистър Лоусън? — с лек чуждестранен акцент запита дошлият.

Външността му обаче с нищо не издаваше, че е чужденец.

— С какво мога да ви бъда полезен? Още ми е трудничко да се държа на краката: бях болен и едва днес съм станал от леглото.

— Трябва да поговорим на четири очи по една извънредно важна работа, която изисква срещата ни да остане в най-дълбока тайна.

Лоусън свъси побелелите си вежди:

— Аз съм стар човек и не бих желал да се намесвам в никакви тайни работи. Кой ви отправи към мен? Ами вие откъде сте?

— Наричам се Роджърс. Търговец съм. Беден търговец.

Вчера бях при шефа на тукашната юридическа кантора, у мистър Уйлям Томпсън. Той ме посъветва да се обърна към вас за справката, която ми е нужна… Вие, мистър Лоусън, сте били оценител на скъпоценни камъни в бълтънската фирма на покойния Натаниел Харди, нали?

— Да, но оттогава са изминали почти четири години. В края на 1768 година кантората бе закрита. Какво искате от мен, мистър Роджърс? Можете спокойно да говорите, освен този пудел тук няма кой да подслушва!

— Мистър Лоусън, интересуват ме именно събитията от шестдесет и осма година. Кажете, търгуваше ли фирмата „Харди“ със скъпоценности със страни от континента?

— Да, такива търговски операции бяха за нас твърде обичайни, но те ставаха главно чрез нашата кантора в Портсмут. Защо ви интересуват работите на отдавна ликвидиралата фирма?

— Виждате ли, аз търся следите на един камък, откраднат през 1768 година, принадлежащ на… на мои приятели. Издирванията ми ме доведоха в Бълтън. Подозирам, че крадците са се заселили тук. Дори видях едного от тях… Кажете ми, не е ли минавал през ръцете ви един грубо шлифован елмаз с цвета на синкава вода, голям… ето като това камъче? Тук, на долната стена на елмаза, имаше едно мъничко жълтеникаво петънце. Той може би струваше около четири хиляди гинеи[28]. Не си ли спомняте за такъв камък?

Лоусън се замисли и погледна втренчено непознатия:

— Този елмаз съм виждал и оценявал. Ако не беше петното, той щеше да струва по-скъпо. Да, такъв камък наистина мина през ръцете ми, но по-нататъшната му съдба не ми е известна. Не знам дали фирмата го закупи.

Радостната искрица, озарила тъмните очи на непознатия, угасна.

— В чии ръце се намираше тогава елмазът? — запита той бързо.

— Това нямам право да ви кажа.

— О, дявол да го вземе! Ами ако сам ви назова името му, ще потвърдите ли, че съм прав? Този камък ви е бил предложен от собственика на тукашната пристанищна кръчма „Утробата на кита“, мистър Уудро Крейг, не е ли тъй?

Лоусън вдигна рамене.

— Слушайте, мистър Лоусън, ще ви открия нещо повече от това, което казах. Отначало беше откраднат синият елмаз, а след това крадците заграбиха цяло съкровище — повече от двадесет скъпоценни камъни! Всички те общо струваха баснословна сума — шестдесет хиляди фунта стерлинги! Може би като открия следите на елмаза, ще намеря и другите. Имайте в мен поне мъничко доверие и ми кажете, че не се лъжа: камъка ви предложи да закупите Уудро Крейг, вярно ли е? Или… може би това е направил някой… таен съучастник на Крейг! О, знам аз кой е неговият съучастник! Това е една важна личност в града! Името му е сър…

— Ех, Роджърс, сега послушайте мене, стареца. С единия крак аз съм вече в гроба и най-добре от всички знам колко кал и кръв са полепени по блестящите стени на елмазите и брилянтите. Този камък отдавна мина през ръцете ми и аз не желая да разравям миналото и да намесвам живи хора в старите тайни. Нека камъкът си лежи спокойно на дъното на някой сандък. И вас също съветвам: забравете го. Този камък не ще ви донесе щастие.

— Мистър Лоусън, дали не се страхувате, че ще хвърлите сянка върху името на вашите бивши господари? Уверявам ви, то ще си

остане неопетнено. Кажете, не остави ли покойният собственик на фирмата наследници, които биха могли да ви дадат право да ми откриете всичко, което е било известно на фирмата относно този камък?

— Мистър Харди остави една дъщеря. Можете да се обърнете към нея. Тя живее на дванадесет мили от Бълтън, в имението Ченсфилд, и сега се нарича лейди Емили Райланд.

По челото на непознатия избиха пот. Той го избърса с кърпичка. При този жест Лоусън забеляза, че на лявата ръка на непознатия липсва безименният пръст.

— Заклевам ви в името на бога — каза тихо търговецът, — не говорете никому за нашия разговор. Една непредпазлива дума ще погуби и вас, и мен!

2

Шефът на най-голямата бълтънска юридическа кантора „Томпсън и син“, кралски адвокат и учен сарджънт[29] мистър Уйлям Томпсън седеше в домашния си кабинет и внимателно разучаваше натрупаните върху писалището му книжа. Той толкова се бе задълбочил в заниманията си, че не забелязваше как старият му слуга от време на време се приближава до масата и сваля с щипците угарките от фитилите на двете свещи, поставени в масивния свещник.

Книжата, лежащи пред доктора по право, можеха да разкажат интересната история за възникването и дейността на „Северобританската търговска компания“. Отскоро тази фирма бе станала най-важният клиент на юридическата кантора „Томпсън и син“. Документите свидетелствуваха за безупречното и блестящо състояние на работите на компанията. Търговският директор на фирмата, мистър Ралф Норуард, отдавна поддържаше с мистър Томпсън приятелски отношения.

Адвокатът знаеше, че инициатор и главен собственик на фирмата е новата важна личност в града — сър Фредрик Джонатан Райланд. Този титулувай благородник се бе установил в Бълтън едва преди четири години. Надарен, изглежда, с изключителна енергия и предприемчивост, неотдавна той наследи родовото имение Ченсфилд и титлата виконт, но явно не бе склонен да се ограничи само с традиционните забавления на благородник — война, лов и клюкарство. Той успя да увлече в своите замисли и почтения, уважаван от всички търговец Норуард.

С парите, които вложи в работата сър Фредрик Райланд, бяха построени голям въжарски завод, фабрика за корабни платна, разширена бе „Бълтънска сукнена манифактура“, закупени бяха първите три кораба.

Вложеният в тези предприятия капитал след четири години вече донесе приходи и даде възможност на сър Фредрик да разшири малкото си имение в Северна Англия. В новопридобитите земи той започна нова доходна работа — тънкорунно овцевъдство.

Трите кораба предприемаха далечни плавания и продължаваха да увеличават печалбите на фирмата, а обширните цехове на новите манифактури[30] вече доставяха тънки сукна за мундирите на офицерите от кралската армия, шаяци за презокеанските колонисти, корабни въжета и платна. Пуснатите от фирмата в твърде ограничено

количество акции се котираха високо и неотдавнашната борсова паника през 1771–1772 година не засегна репутацията на „Северобританската компания“.

Старият слуга отвлече господаря си от четенето на книжата.

— Мистър Самюел Ленди и мистър Робърт Патерсън — доложи той, като открехна вратата.

След като избърса с копринена кърпичка запотеното си от работа голо теме, мистър Томпсън свали от кръглата подставка старомодна перука с внушителни размери, с дълги букли, без сплитка отзад. Старият адвокат нахлузи пред огледалото перуката на главата си, от което тя стана изведнъж прекалено голяма в сравнение с хилавата му фигура. Това мощно украшение на главата придаваше на мистър Уйлям прилика с лъв, по-очно с онова къдраво домашно животно, което тщеславните му господари правят с помощта на ножицата да прилича на царя на животните.

Мистър Томпсън завари двамата джентълмени в гостната в компанията на своя син Ричард, съсобственик на кантората; те бяха дошли за традиционната игра на карти.

Разтворената маса за игра на карти с още незаличени резултати от последния крибедж[31] върху зеленото сукно, с цветни тебешири и кръгли четчици, с две неразпечатани колоди карти и тежък бронзов свещник на средата очакваше партньорите. До нея, върху малка масичка край разпалената камина се подгряваше пунш в обемист съд, напомнящ бъчвичка с капаче. В стаята вече се разнасяше съблазнителният аромат на уханни подправки. Край масичката шеташе слугата, нареждайки студено говеждо месо, сирене, стриди и бисквити.

Мястото на отсъствуващия приятел на семейството, пастор Редлинг, зае на игралната маса мистър Томпсън младши, двадесет и осем годишен джентълмен с много грижливо подредена прическа от собствени коси като на Чарлз Грандисън, герой на един знаменит роман… По време на играта и четиримата джентълмени пазеха мълчание — обясняваха се с жестове и любезни усмивки. Те презираха обичайните вицове и подмятания, които съпровождат игрането на карти между по-малко изискани картоиграчи.

Когато обаче бъчвичката с капачето наполовина се изпразни, а лицата на партньорите почти добиха цвета на питието, разговорът се поразвърза. От събитията на европейската война, току що завършила с разделянето на Реч Посполита между Русия и Прусия, господата преминаха на теми от родната политика.

— Тежки времена! Опасността нараства и трябват силни ръце, за

да се спасят жизнените интереси на Англия — говореше банкерът мистър Самюел Ленди, човек на около петдесет и пет години, с дълга, старинна кройка дреха. — светът се разтърсва, ние живеем върху вулкан. Америка е вече почти за губена за нас колония. Нейните дейци — всички онези адамсовци, джеферсъновци и франклиновци — водят срещу нас открито враждебна политика и сблъскването с дракона на американската революция е неизбежно. Това е още по-опасно, защото населението на Франция се вълнува, нейните бедни селяни се бунтуват, градовете въстават, а Париж стана център на безбожни и подстрекаващи учения. Руската царица Екате рина всяка година разширява владенията си и на юг, и на запад. Нейният флот смаза могъществото на турците. Древната Порта е обречена. Това е опасно… — като отпи порядъчна глътка, той продължи: — световният котел кипи. Сега на Англия са необходими твърди, здрави ръце. Трябва да успеем да измъкнем от този котел най-тлъстите парчета, докато други не са ги грабнали. Аз не виждам твърдост в действия та на нашето правителство. Налага се понякога да бъдеш вълк в овча кожа, но не бива да си овца във вълча кожа. Това е позор! Аз казвам: не трябва да се продължава с тази снизходителност спрямо американските колонисти. Ние можем съвсем да загубим Америка.

Синът на адвоката, мистър Ричард Томпсън, слушаше стария банкер със зле прикрито негодувание.

— Намирам — произнесе той решително, — че нашата политика в колониите е наистина вълча. Колонистите в Америка искат сами да бъдат господари на страната си, която нашето правителство, лордовете Бют и Гренвил, се стреми да обсеби.

Мистър Ленди се намръщи и вече се готвеше да възрази сериозно на разпаления противник на лордовете Бют и Гренвил, когато едно ново лице влезе в гостната. Това беше закъснелият за партията пикет викарий[32] на бълтънската катедрала, преподобният мистър Томас Редлинг. Закъснението си господин викарият обясни с това, че присъствувал на семеен празник у един почетен енориаш.

— Много приятен ден прекарах днес в чифлика на лорд Фредрик Райланд! Преди две години господ благослови младата двойка с прекрасен младенец. То е мое кръщелниче, на рекох го Чарлз. Днес съпрузите Райланд празнуваха рождения ден на своето дете… Драги мистър Уйлям! Сър Фредрик ме замоли да ви предам пожеланието му за добро здраве.

За учудване на пастора домакинът прие твърде сухо неговите думи:

— Ето вече трета година защищавам интересите на „Северобританската компания“, десет десети от която принадлежат на мистър Райланд, но тези делови отношения досега не са подтикнали нито мен, нито моя знатен клиент към лично познанство. Аз поддържам връзка с компанията чрез нейния търговски директор, моя приятел мистър Норуард.

След тези думи мистър Томпсън вдигна чашата, зажумя и започна да разглежда през налятото в чашата вино пламъка на жаравата в камината. Пастор Редлинг се задави и млъкна. Настъпи неловко мълчание.

— Мистър Томпсън! — заговори корабостроителят Патерсън, който мълчеше досега. — тук сме се събрали стари приятели на вашия дом. Може би най-после ще ни разкажете за онези подводни скали между вас и сър Фредрик, които са тъй очебийни за приятелите ви?

— Мистър Патерсън удивително точно отгатна моята мисъл! — възкликна Ленди. — Появата на лорд Райланд в нашия град предизвика много коментари поради трагичните обстоятелства, които помрачиха пристигането му от Индия в Европа. За тях, спомням си, писаха вестниците, но много пестеливо.

— Познавам го не от една година, джентълмени — продължи Патерсън. — Моята корабостроителница построи за компанията две шхуни — „Глория“ и „Доротея“, и брига „Орион“, а понастоящем работи над четвърта поръчка. Това ще бъде най-добрият кораб, който някога е излизал от английските корабостроителници. Приятно е да си в сътрудничество с този джентълмен: той има смел характер и широк замах. Ала ще си призная, и за мен този затворен човек и мълчаливата му съпруга с нейния печален поглед са все още наполовина загадка!

— Драги мистър Патерсън, и вие, мой стари приятелю Самюел — малко патетично произнесе мистър Томпсън, — на драго сърце ще изпълня желанието ви, но за това аз трябва да поискам от Ричард разрешение да съобщя една подробност, известна досега само на нас, родителите на Ричард.

След тези думи Томпсън старши хвърли въпросителен поглед към своя наследник. Ричард утвърдително кимна и добави:

— Осланям се на честта на нашите приятели, татко. Тази семейна тайна не бива да стане достояние на мълвата…

Джентълмените наведоха глави в знак на съгласие, а господин викарият дори вдигна нагоре ръце. Впрочем на него, като свещеник, тази интимна подробност беше вече известна. Той знаеше, че сър Фредрик Райланд беше отнел годеницата на мистър Ричард, но как и

при какви обстоятелства бе станало това тъжно събитие, и той самият гореше от нетърпение да разбере.

— В такъв случай, джентълмени, сега вие ще чуете една от най-удивителните съвременни трагедии. Тя би направила чест на Друрилейнския театър[33], ако беше попаднала в онези стари времена под перото на Малроу или Шекспир. Разреше те ми да ви прочета един интересен документ, предаден ми на съхранение. Авторът, след като предостави документа на мое разположение, разреши да бъде разгласен в граници, каквито сам намеря за уместни.

С тези думи кралският адвокат отиде в кабинета си и се върна оттам с една тетрадка, подвързана с кафява щампована кожа. След като сложи очилата си, старият джентълмен пристъпи към четенето.

„На любимата ми дъщеря Мери от баща й Томас Мортън, атърни[34] на калкутската нотариална кантора «Ноел-Абрахамс и Мохандас Маджарами».

СКЪПА МИ ДЪШЕ!

Тази тетрадка съдържа автентични пътни бележки, които започнах в Калкута и завърших в Бълтън на 20 декември 1768 година. С непрестанна мисъл за теб и с горещи молитви към бога да ми дари радостта по-скоро да прегърна любимата си дъщеря пристъпих към тези бележки преди тръгването и след това ги продължих през време на пътуването, преглъщайки сълзи на отчаяние и скръб. Запази тази тетрадка, дето са описани обстоятелствата, при които загина нашият кораб, а също така и подробностите по пленяването и спасяването ни. По волята на всевишния само аз и двамата ми спътника надживяхме тези страшни събития. А имената на безбройните загинали — и, господи, помени и sact martyris sanguis — est salus tuus, Britania![35]

ТОМАС МОРТЪН, СОЛИСИТЪР[36]

Калкута, 19 февруари 1768 година

Решението ми да напусна Калкута и да се прехвърля завинаги в Европа подтикна моите шефове, мистър Заломон Ноел-Абрахамс и мистър Маджарами, да ми възложат две дела в Англия, след изпълнението на които ще мога да се смятам за освободен от служба и да заживея вече без делови грижи със спестяванията си и малката пенсия. Горещо вярвам, че ще намеря стряха в родния Портсмут, който напуснах точно преди четиридесет години, когато бях десетгодишно момче. Там, в Портсмут, ме очаква дъщеря ми Мери, която изпратих в Англия преди дванадесет години, когато загубих незабравимата си съпруга, племенница на мистър Маджарами.

Двете възложени ми дела са свързани с кантората «Уилям Томпсън и

син» в Бълтън, която се ползува с репутацията на една от най-солидните юридически кантори в метрополията.

Първата поръка се отнася до въвеждане в наследство на мистър Фредрик Джонатан Райланд, клиент на нашата калкутска кантора.

Далечните прадеди на мистър Райланд, преселили се от Нидерландия, били родственици по женска линия с Орлеанския дом. При Вилхелм III Орански[37] министър Франсис Райланд получил заради заслугите си към английския престол титлата виконт и малкото бълтънско имение Ченсфилд.

Синът на първия виконт Ченсфилд, Хенри Райланд, се поддал на уговаряниятa, на знатния си съсед маркиз Бленхил, яростен привърженик на партията на торите[38], и взел участие в заговора срещу крал Георг I; лишен от перското си звание, той завършил дните си на заточение в Ченсфилд. До неотдавна имението Ченсфилд владеел синът на изпадналия в немилост сър Хенри — сър Едуард Райланд. По-малкият му брат, офицер от кралските войски, Уйлям Майкъл Райланд, отишъл в Индия, в Калкута, където през 1742 година му се родил син — Фредрик Джонатан.

Мистър Фредрик рано загуби родителите си и опекун му стана моят баща, който служеше като юрист в същата нотариална кантора, където впоследствие постъпих и аз. След като завърши английския колеж в Мадрас, младият мистър Райланд предприе няколко морски експедиции като младши помощник-капитан и показа добри познания по астрономия и навигация.

През 1763 година мистър Фредрик Райланд замина за Европа и посетил в Лондон своя чичо, сър Едуард, виконт Ченсфилд, владетел на бълтънското имение. Бездетен вдовец, ненавиждащ Ченсфилд — мястото, където баща му е бил заточен, — сър Едуард водел в британската столица твърде разпилян живот, като лекомислено предоставил управлението на имението си на мистър Монтегю Уент. Запуснатият имот давал малко приходи. Сър Едуард приел племенника си твърде хладно и последният се завърна през 1767 година обратно в Индия, дето се увлече в научни занимания и прекара няколко месеца с изследователска цел в затънтените индийски джунгли.

В края на 1767 година мистър Едуард се помина. Племенникът му, сър Фредрик Райланд, наследи малък капитал и разореното бълтънско имение. Върху него трябваше да премине и титлата виконт Ченсфилд, ако правата върху нея, интересуващи твърде малко сър Едуард, не са безнадеждно изгубени.

Бълтънската кантора «Томпсън и син», чийто клиент е бил сър Едуард, се обърна към нашата за издирване на наследника. Книжата на сър Фредрик се пазеха у моите шефове и имайки пред вид желанието ми завинаги да се завърна в Англия, те ме упълномощиха да изпълня всички формалности, свързани с въвеждането на сър Фредрик в наследствените му права.

Втората поръка на шефовете ми беше да ликвидирам делата и имуществата на малката бенгалска търговска фирма «Харди и Дьомюрие», по искането на единствения й собственик мистър Натаниел Харди. Мистър Харди се е родил в Бълтън, но по-голямата част от живота си беше прекарал

в Индия, където заедно с френския инженер мосю Дьомюрие разработи сребърна мина в Бенгалия. От брака на мистър Харди с дъщерята на неговия съдружник се роди в 1749 година момиче, което кръстиха по католически обряд. По настояване на майката то се възпитаваше в едно абатство във Франция, където прекара до осемнадесетата си година. През 1767 година тя предприе пътешествие до Калкута, да види родителите си, но не завари вече жива майка си. Загубил съпругата си, а също и своя съдружник, мистър Харди почувствува като мене неудържима носталгия по добрата стара Англия. Той продаде мината и реши да затвори малките си кантори в Бълтън и Портсмут. Всички предварителни постъпки по неговите работи пое върху себе си нашата кантора, която ги възложи на мен.

Сега, когато пиша тези редове, мистър Харди с едничката си дъщеря Емили, както и наследникът на сър Едуард, мистър Фредрик Райланд, бъдещият виконт Ченсфилд, трескаво се готвят за далечно пътуване. Техните приготовления, също както и моите, вече са към края си. Голям керван от кораби ще отплува от Калкута в началото на март. Аз съм ангажирал двете каюти на английската бригантина «Офейра»: едната е предназначена за мистър Райланд и мен, а втората — на мистър Харди и мис Емили. Мистър Харди е самата доброта. Той е много любезен и ме нарича свой гуверньор. Още не ми се е представил случай да видя дъщеря му.

Пристанището на Калкута, 3 март 1768 година

И тъй, двата трюма на «Офейра» приеха последните тонове товар. Бригантината ще достави в Европа твърде ценни стоки — къпи бои за тъкани, благородни метали на кюлчета, скъпоценни камъни за холандските златари, коприна за модните дами в родината и лекарства за аптекарите в Европа. По-голямата и най-ценна част на товара — реброто на кюлчета и прекрасните скъпоценни камъни — принадлежат на мистър Харди.

Пасажерите вече заеха местата си в каютите. Бригантината е толкова малка, че ние ще трябва да се задоволяваме с услугите на екипажа — на собствена прислуга няма място. Мис Емили, дъщерята на мистър Харди, е наистина една очарователна млада лейди! Струва ми се, че на същото мнение е и мистър Райланд. Впрочем моят клиент е неразговорлив и не особено учтив с мен.

Утре на разсъмване вдигаме котва. Другите кораби от нашия керван се товарят наблизо. Въоръжените конвойни кораби вече ни очакват на океанския рейд[39]. Керванът се състои от осем търговски и четири охраняващи кораба. Въоръжени са и търговските кораби — на нашата бригантина видях два медни топа. Всевишният да ни пази при дългото пътуване!

Бенгалският залив. На борда на «Офейра», 5 март

Днес се сбогувахме с устието на свещения Ганг. Втори ден как плаваме и величавата делта на реката, ниското крайбрежие със своята пищна зеленина и масивни пагоди вече изчезват от хоризонта. Океанът е спокоен, засега

пътешествието е много приятно. Кервanът държи курс към Мадрас.

Напред плава трипалубният, въоръжен със сто топа кораб «Хямпшир», пристигнал в нашите води от Западна Индия. Той пътува за Плимът — значи, до края на рейса ще бъдем под неговата сигурна защита. Две леки фрегати охраняват фланговете на кервана, една корвета завършва корабната редица. Нашата бригантина е на опашката на кервана под охраната на топовете на корветата.

Вчера целия ден прекарах на палубата в разговор с мистър Харди, за когото ще запазя завинаги най-приятни спомени. Моят събеседник ме зарадва със съобщението, че шефът на бълтънската юридическа кантора господин Томпсън старши и той били не само земляци, но и другари от училищната скамейка. Между тях имало дори далечно родство. През последните тридесет години старците, намирайки се в различни части на земното кълбо, поддържали редовна кореспонденция. В нея взели участие и децата, след като мистър Харди изпратил на стария си приятел своя акварелен портрет, на който бил изрисуван заедно с дъщеря си. Скоро бащата и дъщерята получили в отговор портрета на мистър Уйлям Томпсън със сина му Ричард. Младите се харесали отдалеч и родителите смятат годежа им, официално още неразгласен поради различие във вероизповеданията им, за работа, окончателно решена. Предстоящият брак на Ричард с мис Емили е също една от причините, подтикнали мистър Харди да побърза със заминаването си за Англия.

Вчера младият Фредрик Райланд успя да извади от водата и поднесе на мис Емили последният лотосов цвят в устието на Ганг. Докато ние с мистър Харди разговаряхме, сър Фредрик и нашият любезен капитан посвещаваха мис Емили в тайните на мореплавателното изкуство. Сър Фредрик Райланд е много спокоен, уверен в себе си човек. Държи се с голямо достойнство. Лицето му е приветливо, чертите издават благородство. Има красив орлов нос, тъмни коси…“

Тук тетрадката малко е пострадала. В нея има много измокрени страници, тук там редовете почти са размити — прекъсна четенето си мистър Томпсън.

— Струва ми се, че е пострадал само усърдният панегирик за мистър Райланд. Тази загуба не ми изглежда непоправима — заядливо произнесе мистър Ленди. — Молим ви да четете по-нататък, където текстът е по-четлив.

Мистър Томпсън продължи:

— „…има къси бакенбарди. На кораба почти няма работа, с която той да не може да се справи. Същевременно неговата ученост и познаването на индийските народи с тяхното тайнствено магическо изкуство го правят неоценим събеседник, когато благоволи да наруши своята необщителност.

Бенгалският залив, 17 март

Престояхме две денонощия на рейд в Мадрас, без да слезем на брега: в града свирепствува вариола. Наближаваме бреговете на Цейлон. Задържат ни сложните маневри с голям брой плавателни съдове. Затова пътуваме малко по-бавно от единичните кораби.

Пристанището на Коломбо, Цейлон, 25 март

Плаването е благополучно. Минахме протока и се любувахме на приказните красоти на Цейлон.

Ако владеех перото като поет, бих посветил на Цейлон голяма поема. Винаги ме е учудвало защо хората се заселват в пустини и сред скали, когато по света има такива райски места като Цейлон, където населението не е особено гъсто.

Бордът на «Офейра», безкрайният океан, 3 април

Измина точно един месец, откакто делим със сър Фредрик тази каюта, но аз го познавам все тъй малко, както в деня на нашето запознаване.

Впрочем в присъствието на мис Харди той е не само блестящо учтив, но и става твърде щедър на разкази и остроумни шеги. Вчера, с настъпването на тъмнината, той развличаше бащата и дъщерята, като им обясняваше изкуството да се направлява кораб по небесните светила. През време на обясненията му лицето на мис Харди с големи, изразителни очи устремени към звездното небе, беше тъй прекрасно, че в гласа на сър Фредрик се появиха нови, несвойствени нему нежни нотки. Младата лейди го слушаше като омагьосана и това вдъхновяваше разказвача. Тя самата много е пътувала и въпросите, които задаваше, свидетелствуваха за нейната наблюдателност и жив ум.

Бордът на «Офейра», 6 април

Ако не беше календарът, на който вечер зачерквам дните, бих объркал броенето на съвсем еднаквите денонощия. Те започват и свършват с еднообразния звън на корабната камбана[40]; тези звуци съпровождат всички събития в корабния ни живот.

Днес на запад изчезнаха очертанията на Малдивските острови. Попътният вятър благоприятствува плаването и скоростта на движението се удвои. Сега ние взимаме средно по пет шест възли[41], което прави към сто и четиридесет мили в денонощие. Мистър Райланд намира, че за голям керван това е добра скорост. Спътника си аз почти не виждам в каютата. Той прекарва по цели дни на палубата или в долната каюта, в компанията на мистър Харди и дъщеря му. Съдейки по погледите, с които мис Емили посреща всяко негово появяване, аз се боя, че мистър Ричард Томпсън по-късно ще съжалява, задето не е бил на борда през тези дни!

Бордът на «Офейра», 10 април

Наоколо е открито море. След няколко дни ще хвърлим котва край остров Ил дьо Франс или както още го наричат — остров Маврикия. Вече сме

на ширината на южния край на Мадагаскар. Много голяма горещина.

Бордът на «Офейра», 12 април

Дните ми се струват безкрайни, но мис Емили в мое присъствие се оплакваше на баща си, че времето летяло с невероятна бързина. Горкият мистър Ричард!

Бордът на «Офейра», 16 април

Вчера край остров Маврикия попълнихме запаса от прясна вода. Пренесоха я в бъчвички с помощта на лодки. Корабите стояха няколко часа на открит рейд, на една миля от хълмистия остров. Сър Фредрик и мис Харди слязоха на брега и посетиха френския губернатор на острова. Нощта беше задушна, с някаква гореща мъгла от изпарения, и звездите блестяха необикновено силно. Сър Фредрик каза, че това предвещавало разваляне на времето. Вечерта, когато се разделяха, мис Харди задържа ръката си в неговата. О, младост моя, колко далече си ти!

Бордът на «Офейра», 18 април, вечерта

Според предсказанието на капитана наближава буря; барометърът спада. Задухата е нетърпима. Духа горещ североизточен вятър. Мистър Райланд го нарича бейдевинд по, отношение на нашия курс. От остров Маврикия и от още няколкото малки острова на същия архипелаг ни отделят вече триста мили. Държим курс към южния край на Африка; наближаваме водите на Мадагаскар.

Преди един час на хоризонта бяха забелязани платната на два неизвестни кораба. Скоро ги изгубихме от погледа си, понеже поради облаците видимостта намаля. Сутринта далеч на север мина някаква шхуна, която държеше курс срещу нас. Не можахме да различим флага й.

Мис Емили е развълнувана и не забелязва никого и нищо наоколо си. По всичко изглежда, отношението й към мистър Ричард е било само една наивна, почерпена от модните сантиментални книжки «възвишена симпатия». А срещата й с мистър Райланд за пръв път е разбудила в сърцето й истинска женска любов. Това схваща и самият мистър Харди, който е много смутен и объркан от неочакваните обстоятелства, заплашващи да объркат всичките му отдавна кроени планове. Но мигар днес децата на нашия плачевен век постъпват съобразно помислите на родителите си? Впрочем мистър Харди не може да не отдава дължимото на ума, дарбите и безупречното поведение на сър Фредрик Райланд. Пък и трябва ли да се забравя, че все пак той е «сър»[42], а може би и «милорд»[43] и го очаква блестящо бъдеще в родината на неговите прадеди!

Засега обаче да даде бог на всички ни благополучно да издържим бурите и другите трудности на пътя и да стъпим здрави и читави на земята на нашата родина…“

По-нататъшният текст на няколко страници е много нечетлив — дигна очи към слушателите мистър Томпсън. — но тъй като именно

следващите страници, покрити с мастилени петна и зацапвания, съдържат описанието на най-драматичните събития в това нещастно плаване, ще положа всички усилия, за да ви прочета все пак тези места, защото те правят чест на добрите чувства на автора… Франсис, добавете още свещи!

„Бордът на френската военна корвета «Бургундия», 24 април 1768 година

О, моя възлюблена дъще! Перото е безсилно да опише всички ужаси, които нещастният ти баща преживя през тези злополучни дни! Ръцете ми треперят и с мъка държа лошо подостреното перо. Но събрах сили, за да възпроизведа в тази тетрадка страшната картина на гибелта на нашия кораб. Боже, смили се над скърбящата ми душа и прости ми тежките прегрешения, волни и неволни. Навярно чистите молитви на моята дъщеря са спасили живота ми, който отсега нататък съм готов да посветя на молитва за вечното успокоение на загиналите приятели! Амин!

Вечерта на 18 април, унасян от равномерното клатушкане на кораба и от непоносимата жега, аз съм заспал дълбоко в каютата си. В това време към опашката на кервана ни се промъкнали френски призньори[44] и се опитали да отрежат нашите два кораба.

Ала съпровождащата ни корвета се обърнала с борд към единия от вражеските кораби и дала по него залп с гюллета и брандскугели[45] от всичките си бордови оръдия. В съня този страшен залп ми се стори като оглушителен трясък от гръм и ме накара в миг да скоча от леглото.

Когато сънен, нищо не разбирайки, изтичах на палубата, видях барутния дим и обзетия от пламъци кораб на противника; той плуваше право към нас! Нощта беше озарена от огъня на пожара и от топовните залпове, които избухваха всяка минута. Със смела маневра «Офейра» избягна смъртоносното доближаване. Тогава горящият кораб, подобно звяр в смъртен скок, се насочи към корветата, която охраняваше тила на кервана и беше причинила на врага толкова тежки повреди. В устрема си горящият кораб проби кърмата ѝ; при удара мачтите и въжетата, обзети от огъня, се стовариха върху корветата и тя също пламна като факел.

В това време вторият от нападащите кораби, френската корвета «Бургундия», успя да повреди и подпали леката фрегата, която ни охраняваше, и втурвайки се, пресече пътя на «Офейра» и започна да я обсипва с топовни гюллета, като ни отряза от кервана. Снарядите със свистене прелитяваха над палубата, късаха платната и чупеха рейте.

Изведнъж на фалшборда падна със съскане чугунена бомба, натъпкана с барут. Тя се въртеше като пумпал и късият ѝ фитил, раздухван от вятъра, ярко тлееше в тъмнината. Екипажът се разбяга. В този миг някаква висока фигура се спусна към бомбата. Удряйки я с една четка за чистене на оръдие, човекът вкара бомбата в процепа между двата кола за връзване на кораба и спря въртенето ѝ. След това той се наведе, грабна страшния предмет с две

ръце, изтича през фалшборда и го хвърли в морето. Въздишка на облекчение се изтръгна едновременно от всички. Когато човекът се обърна към нас, аз видях, че е сър Фредрик Райланд, запасал шпагата си. Сър Фредрик спокойно вдигна от палубата пищова, който беше захвърлил, мушна го в пояса си и се отдръпна настрани.

Разпънала всичките си оцелели платна и използувайки тъмнината на нощта, нашата бригантина започна да се изтегля от обстрела, като смяташе после да се върне под охраната на оръдията на «Хямпшир», който засега нямаше възможност да маневрира поради плътно струпалите се около него кораби от кервана. Те се притискаха в безредие към бордовете му, също като пиленца край квачка при нападение на ястреб. Вражеската корвета «Бургундия», чиито мачти бяха силно повредени в боя, се спусна да ни преследва, но започна бързо да изостава. Изглеждаше, че сме спасени.

Сега забелязах и мистър Харди, също въоръжен с пищов и шпага; той крепеше под ръка мис Емили, излязла от каютата си, за да помага при превързването на ранените. Мис Емили търсеше тревожно с очи някого по палубата и се успокои едва когато видя сър Фредрик. На свой ред той изтича от мостчето, дето разговаряше с офицерите, и притискайки ръката на девойката към устните си, молеше я да си отиде в каютата, докато опасността не мине окончателно.

Мистър Харди й разказа за случката с бомбата. Тя пребледня и изглеждаше, че едва се държи на нозе, но се овладя и сама се запъти към малкия салон, дето корабният бръснар, който изпълняваше и длъжността на лекар, вече се занимаваше с ранените.

Внезапно отпреде ни като зловещ призрак израсна силуетът на дълга черна шхуна. Беше настъпило пълно безветрие, корабите стояха неподвижно; в далечината продължаваше да свети пожарът и се разнасяха оръдейни изстрели — стреляха сами нажежените топове, останали заредени на напуснатите горящи кораби.

От шхуната спуснаха две лодки. Те бързо се понесоха към нас.

«Пирати! — мярна се в ума ми. — попаднахме в засада!»

Обзет от ужас, аз се затичах към долната каюта. Беше твърде опасно да остана самичък в горната каюта. Тичах, притиснал към гърдите си кожената торбичка с моите спестявания и документи, и ще ти призная, дъще — реших да се скрия под широкия креват на мис Емили, закрит със завеса.

Скоро в каютата влязоха мис Харди и сър Фредрик Райланд и аз се оказах неволен слушател на тяхното кратко обяснение. Твърде скоро думите «Емили!», «Фред!» потънаха във въздишки и целувки.

Когато вратата на каютата отново се открехна и пропусна бащата, главата на девойката лежеше на гърдите на джентълмена, а джентълменът притискаше тая глава към устните си. Шом видя бащата, сър Фредрик освободи девойката от прегръдките си и я поведе за ръка към мистър Харди.

«Сър — развълнувано заговори младият човек, — сър, ние с Емили се обикнахме завинаги. Позволете ми да отида да се сражавам за нашето общо бъдеще, защото в противен случай ще трябва да търся в този бой само смъртта си!»

«Бог да ви благослови, деца!» — отвърна старият Харди.

Мис Емили свали от гърдите си и окачи на шията на сър Фредрик една старинна златна католическа иконка и младият мъж, след като притисна до себе си още веднъж бъдещата си съпруга, изтича на палубата, дето вече бе изтрещял първият изстрел от нашето корабно оръдие. Терзан от тревога и страх, аз лежах неподвижно в тясното си убежище, като се вслушвах в залповете, в зверския вик на злобните изчадия на ада и в шума на ръкопашната схватка, която закипя над главите ни. При настъпилата след това тишина на вратата на каютата тихо се почука. Влезе сър Фредрик; камизолата му беше обляна в кръв, лицето — очерняло от барутен дим.

Заедно с мистър Харди те залостиха вратата, напълниха пищовите си и изпитаха шпагите. Добрият мистър Харди се заинтересува за моята съдба и сър Фредрик Райланд изказа предположение, че съм се скрил някъде в трюма.

Корабът ни, намиращ се вече във властта на пиратите, тръгна нанякъде. Отпуснала се на леглото си зад завесата, мис Емили горещо се молеше. В това време горе отново се възобновиха изстрелите и мистър Райланд обясни, че се е започнало сражение между пиратите и екипажа на френските лодки. Този бой беше кратък — пиратите заставиха французите да отстъпят.

Скоро през прозореца на каютата моите спътници видяха приближаващия се борд на пиратската шхуна. Диви, тържествуващи крясъци се раздадоха над нас. Усетих тласък и дочух тропот на крака по целия кораб.

От ужас почти бях припаднал и вече бях загубил всякаква надежда! Вратата затрещя и озверелите лица на грабителите се появиха на прага. Мис Емили извика и припадна, сър Фредрик Райланд я закри с тялото си, а мистър Харди стреля срещу нападащите. Той сразу един от тези нехранимайковци, но в същия миг сам падна мъртъв под техните изстрели…“

— По всичко изглежда — прекъсна четенето си мистър Томпсън, — при описанието на тази драматична сцена авторът си е възвърнал самообладанието. Тук, в тетрадката, са откъснати няколко страници, които са преписани от автора очевидно отново, защото всичко по-нататък е написано с доста сигурна ръка и твърде четливо. Дори цветът на мастилото е станал по-тъмен и по-различен. Вече не трябва толкова много да напрягам зрението си. Франсис, можете да махнете излишните свещи. И тъй, продължавам:

„Мистър Фредрик се сражаваше като лъв и каютата се изпълни с мъртви тела. Аз се измъкнах изпод кревата и въодушевен от примера на

такова мъжество, грабнах шпагата си и му се притекох на помощ. Ние изтласкахме нападателите от каютата и забарикадирахме вратата. Оставиха ни на мира, тъй като френската корвета успя да дойде до мястото на боя и да открие огън по шхуната и привързаната към нея бригантина.

Двата кораба се подпалиха от брандскугелите и бомбите на корветата; пиратите се хвърляха във водата и гинеха под изстрелите. Заслужено наказание постигна всички негодници — французите не оставиха нито един от тях жив.

Когато пламъкът забушува вече в съседство с нашата каюта, ние излязохме от убежището си и започнахме да даваме сигнали. Последната лодка на французите тъкмо се готвеше да отплува.

Сър Фредрик изнесе безчувствената Емили от каютата, а аз спасих най-необходимите документи, пари, като не забравих и тази тетрадка. След десет минути ни прехвърлиха на борда на корветата «Бургундия», дето ни отделиха малко помещение на кърмата, слабо осветено от един илюминатор, разположен над самата ватерлиния[46]. Тук положихме мис Емили, която още не беше дошла на себе си, и се върнахме на палубата, отдето екипажът на корветата наблюдаваше гибелта на пиратската шхуна и на нашата «Офейра». Нашият мъничък напуснат кораб стана гроб на мистър Харди: морските вълни погълнаха неговото тяло, а така също и телата на убитите пирати и французи.

В това време рукна проливен тропически дъжд; вятърът, усилвайки се всяка минута, достигна небивала мощ и в океана забушува буря, каквато никога не съм виждал. Корабът се изправяше на кърмата си и изведнъж политаше в някаква пропаст. Сър Фредрик привърза безчувствената мис Емили към едно легло, иначе вълнението щеше да я блъска в стената със същата сила, с каквато блъскаше нас. Накрай аз се вкопчих във висящото легло, определено за мен, покатерих се как да е в него и скоро потънах в забрава.

Когато се събудих или по-скоро когато се свестих, дочух бълнуването на мис Емили и тихия глас на сър Фредрик. Бурята още бушуваше, макар да бях проспал, както се оказа, почти цяло денонощие. При дневна светлина океанът изглеждаше още по-страшен, отколкото нощем.

Бурята утихна едва на 20 април вечерта и капитанът на «Бургундия» ни покани при себе си. Той учтиво се осведоми удобно ли ни е помещението и ни разпита за нашите звания, имотни състояния и цели на плаването. Излязохме на палубата заедно с капитана. Корветата представляваше жалко зрелище: това беше вече не кораб, а скелет на кораб с остатъци от мачти, без рангоут[47], без нито една лодка. За да облекчи кораба, капитанът беше принуден да пожертвува няколко топа.

Този френски моряк ни обясни, че корветата само с голямо усилие може да пътува по курса. Капитанът възнамеряваше да достигне крайбрежията на Африка или Мадагаскар с помощта на запасно платно и мачта, която да

се направи от оцелелите парчетии. Той ни даде да разберем, че ние ще получим свободата си само след като наши роднини внесат значителен откуп. Предупреди ни също за недостига от хранителни запаси на кораба.

Положението ни е извънредно тежко. Единствената ни надежда е в безкрайното милосърдие на всевишния!

Когато се върнахме в каютата, намерихме мис Емили в същото състояние. Бълнувайки, тя зовеше сър Фредрик, без да може да го познае. Както преди той застана като болногледачка край леглото ѝ. Корабният лекар намери, че мис Харди има треска, даде ѝ лекарство и обеща да я навестява. Ала добрият медик не забеляза, че по лицето ѝ са се появили червени петна и злокобен изрив.

На борда на «Бургундия», 26 април

Разрешиха ни свободно да се движим по целия кораб. Моряците издигнаха някакво подобие на две мачти и поставиха кливер и грот[48]. Дори при силен вятър корабът взима не повече от четири възли. Хранят ни с отвратителен буламач от мокър ориз. Запасът от прясна вода ще стигне за десет-дванадесет денонощия. Дисциплината сред екипажа видимо спада. Но най-страшното е болестта на мис Харди. Вече не се съмнявам, че е болна от едра шарка. Скоро няма да можем да крием тази страшна вест от капитана. Боже, какво ще стане с нас?

На борда на «Бургундия», 28 април

Настъпи влажна тропическа жега. Мис Емили не се поправя, но от време на време идва в съзнание. Тя вече знае за участта на нещастния си баща. Страхувам се, че скоро всички ние ще трябва да споделим с него същия този бездънен гроб.

На борда на «Бургундия», 30 април

На борда избухна епидемия от едра шарка. Убеден съм, че в Мадрас някой от моряците индуси е пренесъл болестта на «Офейра», а мис Емили се е заразила, когато превързваше ранените. Сега са болни няколко души от екипажа. За Мен и за сър Фредрик шарката не е страшна — аз съм я прекарал още като дете и следи от нея са останали по лицето ми. Сър Фредрик също е боледувал от шарка в Индия и навярно се е излекувал с помощта на средства, неизвестни на европейската ни медицина, толкова самодоволна и невежествена. Чертите на лицето му са си останали необезобразени.

Мис Харди мълчи и търпеливо понася страданието си. Всички ни напуснаха и сега са ни забранили под страх от смъртно наказание да се явяваме на палубата. Един път на ден ни носят оскъдна храна и я хвърлят в каютата през прозорчето на вратата като на диви животни.

Над кораба е издигнато знамето на бедствие. Част от екипажа възнамерява да избяга от кораба и е заета с направата на сал. Салът вече е спуснат във водата. На корветата ще останат капитанът, неколцина

оцелели офицери и шепа предани тям моряци. Утре сутринта непокорната част от екипажа ще напусне кораба.

Всички тези новини ни съобщи с болка лекарят. Той продължава да навестява мис Емили и засега не е засегнат от коварната болест.

На мачтата се развява жълто знаме, което означава, че корабът е във властта на най-страшния корсар: индийската черна шарка.

На борда на фрегатата «Кръстоносец», 3 май 1768 година

Благодарение на бога ние сме спасени! Но на каква страшна цена!

Късно вечерта на третия ден, след като лекарят си отиде, забравиха да заключат вратата на каютата ни. Сър Фредрик тихо се промъкна в коридора и излезе на палубата. Орловите му очи дори при лунната светлина забелязали на хоризонта платно. След минута той се прокраднал на кърмата, под която се люлеел върху вълните привързаният сал. Инструментите, с които моряците си бяха послужили за неговото сглобяване, още се валяли по палубата. Там лежали и две дълги весла. Сър Фредрик взел със себе си трион и брадва и по въжето се спуснал на сала.

Корабът лежеше на дрейф, океанът беше спокоен, вятърът почти не издуваше безжизнените платна. Сър Фредрик видял, че салът е сглобен от четири части, свързани една за друга с дъсчена настилка. Прережела ли се свръзката на настилката, можело да се отдели дълго тясно салче, което без труд биха управлявали двама души.

Сър Фредрик започнал да работи с триона. За щастие никой не обърнал внимание на този звук зад кърмата; навярно моряците са предполагали, че дърводелците привършват работата си.

Скоро дъската била прерязана, салът започнал да завива и се отделил от другата част на съоръжението. Сър Райланд закачил салчето с една канджа, бързо прерязал веслата до дължината, която му била необходима, забил в гредите два дебели корабни гвоздея вместо колчета за веслата и с един удар на брадвата разсякъл въжето, придържащо целия сал. После скочил на своето салче и изправен в целия си ръст, започнал да работи с едното весло, направлявайки сала покрай левия борд на кораба към илюминатора на нашата каюта. За всички тези приготовления аз, разбира се, нищо не знаех, но много се тревожех поради толкова дългото отсъствие на нашия спътник.

И какво беше учудването ми, когато през илюминатора се протегна ръка, която държеше края на едно въже, и гласът на сър Фредрик Райланд ми каза да хвана въжето. Помогнах на сър Фредрик Райланд да се вмъкне в каютата и започнах заедно с него бързо да събирам най-необходимите неща, документи и дрехи. Накрай ми предложи пръв да се спусна на сала.

Прочетох шепнешком молитва, проврях се през тесния отвор на илюминатора и с мъка стъпих на люлеещото се салче. След това от илюминатора се показа главата на повитата като бебе мис Харди. Предпазливо я взех на ръце и я поставих върху настилката. Сър Фредрик ми хвърли един вързоп одеяла и още веднъж се върна в каютата.

В този момент до нас долетяха злобни крясъци и изстрели. Виковете: «Предателство!», «Смърт на офицерите!», «Офицерите са отрязали сала!», «Бунт!» — се смесваха с глухи удари, стонове, изстрели.

Сър Фредрик безшумно скочи на салчето. Аз взех едното весло, сър Фредрик — другото и започнахме бързо да гребем, отдалечавайки се от кораба, обхванат от безумието на бунта.

Скоро до нас долетяха викове: «Огън на кораба!» Като се обърнахме назад, видяхме на кърмата на корветата дълъг огнен език.

В същия момент от кораба забелязаха нашето бягство.

«Гребете по-бързо!» — викна ми мистър Райланд и ние отново налегнахме веслата.

С грохот се отвори един от топовните капаци[49] на левия борд.

Зад оръдието се показа топчия с димящ фитил. Изстрелът екна и гюллето със съскане падна във водата, преди да стигне до нашето салче.

Внезапно цялото небе се озари като от пурпурна мълния. Изпуснах веслото и паднах по очи на салчето. Раздаде се взрив, от който сякаш небето се разцепи и океанът се разтвори като в свещеното писание. За няколко минути загубих съзнание, оглушен от ужасното сътресение на въздуха. След това около нас със свистене започнаха да падат във водата дървени отломъци и парчета метал; фъндъци черен прах се стелеха като облак. Когато погледнах към корветата, видях само вирнатия й нагоре нос: тя потъваше бързо в кипящия водовъртеж.

«Очевидно някой от офицерите е решил с цената на собствения си живот да сложи край на недостойното поведение на бунтовниците — каза мистър Райланд и като свали шапката си, прочете кратка молитва за мъжествения ни враг, който беше възпламенил крюйткамерата[50] на непокорния кораб. — от корветата съзрях в далечината платно. Да се надяваме, че ще ни забележат.»

И наистина при първите проблясъци на зората ние видяхме на три мили от нас голяма фрегата, която идваше към нас. Върху гладката повърхност на морето плуваха отломъци от загиналия кораб и се люлееше салът. Нито един човек, нито един оцелял член от екипажа не се виждаше!

Размахвайки бял чаршаф, ние привлякохме вниманието върху себе си. От фрегатата спуснаха лодки. След няколко минути един мичман ни викна по английски от предната лодка. Казахме си имената. Какво беше учудването ми, когато този млад човек, чул моето скромно име, извика радостно и едва ли не скочи във водата, за да стигне по-скоро до нашия сал.

«Мистър Мортън, сър Фредрик Райланд, — викаше младежът, обзет от ентусиазъм, — по-бързо на борда ни! Ура, момчета!»

Гребците, към които се отнасяше последното възклицание, доближиха лодката си до нас, но сър Фредрик им каза да се отдалечат на известно разстояние и поиска лекар да освидетелствува един важен и опасен товар. Младежът изкомандува, лодката се завърна с лекаря на борда. Един пълен джентълмен с перука и лорнет ни запита какъв товар трябва да прегледа, но

като хвърли поглед върху лежащото, увито в одеяла тяло на болната, се досети каква е работата.

Заговаряйки на френски език, за да не го разбере екипажът, мистър Райланд обясни, че болната от шарка трябва да се постави в отделно помещение на кораба, където ние, нейните спътници, ще можем да й окажем помощ, споделяйки с нея карантината. Почтеният лекар измърмори нещо неопределено и се върна на фрегатата.

Там дълго време се съвещаваха. Тези минути на очакване бяха ужасни и аз ясно си представях картината на нашата гибел върху жалкото салче сред океана. С тревога наблюдавах как една от спуснатите лодки се приближи до големия сал и подпали съоръжението на разбунтувалите се моряци. Очевидно това стана по заповед на капитана на фрегатата.

Най-сетне лодката с нашия приятел мичман отново се приближи. Мичманът държеше в ръцете си буксирно въже.

Лодката довлече салчето ни до стълбата на кораба. След десет минути мис Харди лежеше вече в едно легло, а ние се разположихме удобно в другата част на болничната каюта, разделена с преградка на две половини. Остана да ни прислужва един моряк от фрегатата с обезобразено от шарка лице, негърът Сам.

Младият ни спасител скоро дойде до вратата и ни разказа по какъв начин фрегатата «Кръстоносец» се е оказала в тези води и откъде той, мистър Едуард Уент, мичман от кралския флот, знае имената ни.

Оказа се, че фрегатата се е била отправила в индийските води като британски морски ловец на плячка; край бреговете на Мадагаскар срещнали оределия ни керван и тръгнала да търси «Офейра» и пиратите. Ураганът отклонил и нея далеч от курса й. След като загубил надежда, че ще намери изчезналия кораб, «Кръстоносец» се насочил към Капщад[51]. В този момент забелязали взрива и корабът побързал да дойде на мястото, дето «Бургундия» потъна.

На съдбата беше угодно на фрегатата да прави първото си плаване като мичман мистър Едуард Уент, син на мистър Монтегю Уент, управител на бълтънското имение Ченсфилд. Едуард Уент бил завършил морското училище в Портсмут, моя роден град, където се възпитаваше у леля си милата ми Мери. И какво се оказа? Оказа се, че този младок, този осемнадесетгодишен мистър Уент, самонадеяно мичманче, носи в портфейла си миниатюрен портрет на моята Мери и е склонен вече да ме смята за свой бъдещ тъст! О, моя малка лудетино, дано бог даде благополучно да се завърна у дома, в нашия стар Портсмут, и аз ще се постарая да избия от милата ти главичка всякаква мисъл за мичмани и морски офицери!

На борда на фрегатата «Кръстоносец», 17 май

Фрегатата наближава африканските брегове. Мис Емили се оправи от болестта си, но колко се измени! Лицето й изгуби нежната си руменина, няколко малки белега останаха по слепоочията и брадичката, очите й нямат вече онзи сияещ блясък, косите — прежната пищност, но тя, разбира се, си

остава една привлекателна млада лейди. След две три седмици ще се вдигне карантината ни и ще можем да излизаме на палубата.

Мис Харди е дълбоко покрусена от скръб: загубата на баща й, който не можа да види родния Бълтън, болестта, ужасните изживявания — всички тези жестоки удари на съдбата тя понася твърдо. Но трудно може да се познае в тази подтисната жена предишната жизнерадостна Емили.

На борда на фрегатата «Кръстоносец», 22 май. Пристанището на Капщад

О, радост! Пътуваме за Англия на «Кръстоносец»!

В Капщад, където пристигнахме на 20 май, заварихме целия състав на кервана ни, който ще продължи към бреговете на Англия, съпровождан от нашата фрегата.

Жалко, че карантината ни задържа в каютата: в Капщад имам далечни роднини и стари приятели.

Мис Емили разговаря продължително със сър Фредрик и изглежда вече малко по-добре. Благодарение съблюдаването на карантината заразата не проникна на кораба и лекарят ни разреши към 1 юни да отидем в каюткомпанията.

Засега едничкото ми развлечение е тази тетрадка; тя ще ми даде възможност да запазя в паметта си подробностите по трагичните преживелици, които съдбата ми бе отредила да понеса в залеза на моя живот.

Атлантическият океан, на борда на «Кръстоносец», 1 юни 1768 година

Пет денонощия вече как плаваме. Пътем зърнахме безлюдния остров Света Елена.

Днес бяхме представени на капитана и офицерите на кораба. С голямо достойнство сър Фредрик поблагодари на джентълмените за помощта и помоли да приемат лично от него чек от петстотин фунта за украсяване на фрегатата и за раздаване награди на членовете на екипажа. Когато моряците научиха за това, мистър Райланд стана любимец на кораба, а познанията му по морско дело увеличиха популярността му толкова, че старшият офицер на «Кръстоносец», мистър Доналд Блякууд, на шега му предложи да си купи офицерска диплома и да поеме командуването на фрегатата. Сър Фредрик отвърна, че ако съдбата го направи корабовладелец, би поверил най-добрия си плавателен съд на мистър Блякууд.

Мис Емили се държи затворено и рядко се показва сред екипажа. Навярно причината за това е донякъде и толкова остро изживяваната от всяка дама промяна във външността и. На очите й се Появиха сълзи, когато й се представи, с изявения на възторг по адрес на сър Фредрик, младият мистър Уент, син на стария служител в дома на Райландовци…

Сега вече всеки от нас си има отделна каюта с всички удобства.

Пристанището на Плимът, на борда на «Кръстоносец», 2 август 1768 година

Пиша тези редове с трепереща ръка в каютата, през чийто илюминатор виждам военното пристанище на моята родина. Чувам грохота на котвените вериги и командата: «По местата си!»

Да живее старата Англия!

Боже, краля ни пази!

Бълтън, 20 декември 1768 година

Дописвам още няколко реда, за да завърша тази тетрадка. Поръчките, които получих от кантората «Ноел-Абрахамс и Мохандас Маджарами», са изцяло изпълнени.

Мистър Райланд встъпи в наследствените си права и вече се засели в имението Ченсфилд близо до Бълтън. Само с много настойчиви постъпки той успя да си възстанови виконтската титла, тъй лекомислено изтървана от недалновидните му предшественици. Тези постъпки му струваха доста разходи, но сър Фредрик има твърде широки планове. След време той се надява да възвърне на своя изпаднал в немилост род дори перските права и да си проправи път в най-висшите среди. Бог да му помага в тези начинания!

С искрена скръб узна той за неотдавнашната смърт на бащата на мичман Едуард, достойния мистър Монтегю Уент, управител на имението Ченсфилд. Сър Фредрик ми предложи аз да заема тази длъжност. Дълбоко удовлетворен от оказаната ми чест, приех предложението и от 1 януари 1769 година пристъпвам към задълженията на управител на имението.

Докато изтече срокът на траура, мис Емили ще живее в Бълтън, в частния пансион на Ендрю Лоусън, бивш служител при нейния баща.

Тя нае на служба негъра Самюел Хопкинс, който ни помагаше на «Кръстоносец» през време на пътуването; този черен слуга се привърза извънредно много към мис Емили.

Всички работи, свързани със закриване фирмата на мистър Харди, изпълних съобразно желанието на този най-добър от моите клиенти. Малкият капитал, който остана след ликвидирането на двете английски кантори на фирмата «Харди», е вложен в «Бълтънс банк» на името на мис Емили.

Сватбата на сър Фредрик с мис Емили е определена за идната пролет, 1769 година. По желание на мис Харди венчавката ще се извърши в чужбина, във Франция или Италия.

С това приключвам бележките си. Моята дъщеря притиснах към сърцето си още в Портсмут, гдето учи понастоящем. Шом завърши частния пансион, Мери незабавно ще дойде при мен в Ченсфилд. Тези бележки ще се пазят в кантората на мистър Томпсън до пълнолетието на дъщеря ми.

АМИН“

Мистър Томпсън старши затвори тетрадката. Пръв прекъсна

мълчанието Патерсън, собственикът на корабостроителницата.

— Струва ми се, че мистър Уйлям и мистър Ричард трябва да стиснат благородната ръка на сър Фредрик Райланд и да предадат на забрава непреднамерената обида. В светлината на току що откритата ни се истина тя ми изглежда нищожна — каза корабостроителят тържествено.

— Присъединявам се към това мнение — заяви мистър Ленди.

— Татко, готов съм да се съглася с джентълмените — проговори Ричард, трогнат дълбоко от изслушаната епопея. — струна ми се, че след всичко, което са преживели тези хора, би било грехота човек да ги разлъчи и дребнавите уязвявания на самолюбието не бива да влияят на нашето отношение към тази двойка.

Пастор Редлинг със задоволство клатеше глава. Единствен старият Уйлям Томпсън, облегнал се на гърба на креслото си, мълчаливо разглеждаше пресованата кожа, с която беше подвързан ръкописът, и не вдигаше очи към събеседниците си.

Едва джентълмените бяха успели да изрекат мнението си и се раздаде звукът от чукчето на входната врата. Старият слуга пусна някого в преддверието и се появи на прага на гостната.

— Вчерашният ви посетител пак дойде — доложи той на домакина.

Уйлям Томпсън, който беше помислил, че това е съпругата му, завърнала се от заседание на дамския комитет, с недоумение излезе в преддверието след слугата си. Пред него стоеше нисък мъж, облечен в обичайната дреха на амбулантен търговец. Шапката си държеше в лявата ръка, на която безименният пръст липсваше.

— Какво желаете, мистър Роджърс? — запита домакинът доста сурово. — Сега съвсем не е време за делови срещи.

— Моля да ме извините — прошепна непознатият, като се поклони, — но вашата помощ и съветът ви са ми необходими незабавно. Моля ви още веднъж да ми отделите няколко минути. Тази сутрин говорих с Ендрю Лоусън и установих с точност, че съм на верен път. Щом ми дадете обещаните допълнителни сведения за катастрофата на „Черната стрела“, аз временно ще напусна Бълтън. За мен не е безопасно да остана тук…

Мистър Томпсън покани посетителя в кабинета си и заповяда на слугата да предупреди гостите, че е зает с един клиент, дошъл по бърза работа.

Джентълмените се сбогуваха и скоро шумът от техните екипажи заглъхна в далечината на бълтънските улици.

ГЛАВА ВТОРА ХОРА, НУЖНИ НА КРАЛСТВОТО

1

На бълтънската корабостроителница завършваше работният ден, но грохотът от ковашките чукове, от ударите на брадвите, стърженето на трионите и рендетата — целият този шум, заглушаващ човешкия глас, още се разнасяше по доковете. От време на време над леговищата на корабите прелитаха чайки. Изплашени от шума и тракането, те побързваха да се издигнат по-нагоре, където вятърът разсейваше пушека от разтопената смола и дима от ковашките огнища.

Обкръжени от макари, скрипци, строителни скели и въжени стълби, върху наклонени платформи се извисяваха корпусите на морски кораби. На един от тях вече махаха гредите на скелята: само тесни дъсчени пътечки още опасваха високите бордове на кораба. Няколко стълби водеха от пътечките към фалшборда, други — надолу, към кила[52].

Спускането на този кораб, най-големия от изработваните в корабостроителницата, беше насрочено за утрешния ден. Възрастният корабен майстор Джейкъб Харуей, набит мъж с огненочервени бакенбарди, нахлупил ниско на челото си фуражка с дълга козирка, проверяваше последните приготовления за спускането. Между зъбите си той стискаше къса луличка и без да разтваря челюсти, тихо даваше нареждания, като изпущаше кълба дим след всяка изречена заповед.

Вече бяха намазани с китова мас дъските на настилката, по които корабът щеше да се плъзне от платформата във водата. Само дебелите подпорни греди задържаха корпуса на кораба на мястото му.

Неговата грамада напомняше туловището на незнайно морско животно: под обшивката се долавяше „скелетът“ с чудовищни ребра-пангоути; високият остър нос и плавно извитите линии на бордовете придаваха на корпуса сходство с някаква необикновена риба, а кръглата кърма приличаше на главата на кит.

Този плавателен съд още нямаше нито мачти, нито палубни надстройки — всичко това предстоеше да бъде направено, когато се спусне във водата, — но в стройните линии на дългия корпус едно опитно око би могло вече да отгатне отличните мореплавателни качества на бъдещия „пенител на океаните“.

Собственикът на корабостроителницата мистър Патерсън, придружаващ своя клиент сър Фредрик Райланд, крачеше през купищата талаш, трески и отрезки, като лавираше между струпаните греди и навитите въжета. Двамата мъже бяха завършили огледа на

кораба и вече се готвеха да напуснат корабостроителницата. Внезапно съвсем наблизо някой извика високо от болка. Собственикът и клиентът се обърнаха. Неколцината дърводелци захвърлиха брадвите и длетата и тичешком се спуснаха към противоположния борд.

— Харуей, разберете какво е станало там — заповяда господарят.

Дърводелецът Паткинс си е отрязал три пръста на лявата ръка, сър — доложи майсторът, изваждайки само за миг лулата от устата си.

— Това е твърде досадно, Харуей: този дърводелец сега ни е много необходим. Ще може ли утре да продължи работата си?

— Не, сър, трябва лекар…

— Добре, ще извикам доктор Грейсуел, онзи чудак от болницата „Свети Христофор“. Изпратете за доктора моите коне. Грейсуел трябва да го изправи на крака, макар само за утре. А онези двамата юнаци глобете, та да не хвърлят занапред инструментите и да не гледат по десет минути някого там, комуто превързват драскотината. Харуей, хонорара на доктора ще удържите от заплатата на Паткинс. А през идната седмица намерете на негово място друг опитен дърводелец. Мистър Райланд, моля, заповядайте в кабинета ми.

Като покани госта си да седне на работната му маса в кабинета, всички стени на който бяха отрупани с модели, чертежи и рисунки на кораби, мистър Патерсън се заразхожда от единия ъгъл до другия. Гостът мълчаливо разглеждаше модела на един бриг, закрепен върху дъбова подставка.

— На модела на вашия „Орион“ ли се любувате? — запита корабостроителят. — „Окриленият“ ще бъде още по-добър кораб. Той вече създаде на мен и Харуей доста грижи! Корабът е голям, петмачтов, източен на дължина, с двуетажни батарейни палуби. Бордовете му са опасани с твърд дъб, дебел половин ярд[53]! Те не могат да бъдат пробити от топовни снаряди; за тях не е много опасен дори огънят на запалителните бомби. Корабът ще бъде въоръжен с тридесет и шест тежкокалибрени оръдия и със същото количество средни морски топове, стрелящи с двадесетфунтови[54] гюллета. При водоизместимост три хиляди тона „Окриленият“ ще развива ход до петнадесет възли, когато вдигне всичките си платна и при добър вятър. Никога досега не ми се е случвало да изпълнявам толкова сложни и противоречиви изисквания на клиент. Лесно е да се каже: при такъв ход и с такова въоръжение трюмовете на „Окриленият“ трябва да поберат товара най-малко на две търговски шхуни! Изпълнявайки поръчката с такова старание, с каквото досега не е бил строен нито един плавателен съд в нашата корабостроителница, аз по-скоро се

ръководя от чувството на лична симпатия към клиента си, отколкото от съображения на изгода. Разходите са толкова големи, че построяването на „Окриленият“ не ми обещава кой знае какви печалби …

Мистър Райланд изрази признателността си с лек поклон, но както преди пазеше мълчание.

— Четвърта година, сър, ние си сътрудничим успешно — продължи собственикът на корабостроителницата. — корабите, които построих, плават благополучно под ваше знаме. Те доставиха и за моята корабостроителница известни ценни стоки, понякога дори тъй да се рече, със заобикаляне на някои митнически формалности. Струва ми се, сър, че за нас е дошло време да станем по-откровени един към друг. Мореплавателните и бойните качества на „Окриленият“ не оставят съмнение; подобен плавателен съд може да служи само като капьор[55], господине!…

— Не виждам причини, които да ви налагат такъв дълъг предговор, за да изкажете една очевидна истина, мистър Патерсън!

Лицето на сър Фредрик запазваше най-невъзмутим израз.

— Очевидна истина ли? — възкликна поразен собственикът на корабостроителницата. — откога един знатен английски благородник и — земевладелец, баща на прекрасно и почтено семейство, смята естествено за себе си да замени своя живот на чифликчия и делови човек с несигурната, макар и привлекателна съдба на „пенител на моретата“ — корсар? Защото капьор не е нищо друго освен корсар, узаконен от правителството!

— Първо, капьорството се поощрява от британските закони и носи големи печалби на кралската хазна. Второ, защо смятате, че собственикът на кораба капьор непременно сам трябва да тръгне да гони плячката?

— О, мистър Райланд, неотдавна ми се у даде възможност да изслушам няколко страници от изумителната ви биография, отразена в тетрадката на Мортън. Човек с вашето познаване на морето, с вашата храброст и мъжество, притежавайки „Окриленият“ — яма да се задържи в къщи!

Сър Фредрик Райланд се разсмя.

— Аз обаче наистина не мога да бъда едновременно капитан на всички кораби на моята компания, управи тел на всички предприятия, добър стопанин на имение то и на това отгоре — комендант на моя капьор! Впрочем — добави той, като се усмихваше — аз не се отказвам от мисълта да направя някога и самостоятелен рейс с

„Окриленият“. Каня ви да споделите с мен тогава и риска и успеха, ако само мисис Патерсън не ви задържи до себе си.

Патерсън се замисли. Той си представи далечните морета, бурите, барутния дим на сраженията, обвиващ мачтите на „Окриленият“, камари от злато в трюмовете… Рискът и успехът, хм! Решителен мъжага е този виконт Ченсфилд, дявол да го вземе!

— Разпратени ли са поканите до всички гости за нашия малък празник — пускането във водата на новия кораб? — запита Райланд.

— Всички именити люде на града и графството на драго сърце приеха поканата. Дори лейди Станфорд.

— Лейди Елен Станфорд ли? Ние сме съседи по имения, но досега не ми се е представял случай лично да се запозная с нея.

— О, лейди Станфорд е не само очарователна, но и твърде далновидна дама. Тя овдовя преди две години и неотдавна, казват, дала съгласието си на младия мистър Ричард Томпсън да обяви техния годеж.

— Тъй ли? — сър Фредрик слушаше събеседника си твърде внимателно. — какво подтиква тази знатна, самостоятелна вдовица към такъв един мезалианс[56]?

— Навярно убедителното красноречие на мистър Ричард. Впрочем той е един твърде достоен млад човек и между другото син на моя стар приятел мистър Томпсън, доктор по право.

— Е, ще ми бъде приятно да се запозная с тази лейди на борда на „Окриленият“. Слушал съм, че тя е поощрявала деловите инициативи на покойния си съпруг, сър Джордж Станфорд и освен това…

— Доктор Рандолф Грейсуел, лекар в болницата „Свети Христофор“ — прекъсна виконта корабният майстор Джейкъб Харуей, пристъпвайки в кабинета. След него влезе нисък мъж с очила, като пулеше късогледите си добродушни очи.

Джентълмените се поклониха един на друг и мистър Райланд се отправи към своя гиг[57].

„Рандолф Грейсуел — мъчеше се да си спомни сър Фредрик. — от кого ли съм чувал вече това име? Струва ми се, че това е било много, много отдавна…“

2

Почтеният бълтънски банкер мистър Самюел Ленди, тежко накуцвайки с подагрения си крак, се изкачваше по стълбата на сивата сграда, където се помещаваше юридическата кантора „Томпсън и син“. Впрегнатата с двойка охранени коне каляска остана да го чака пред входа.

Джентълменът мина по слабо осветения от единственото стреловидно прозорче коридор, като дишаше тежко и накуцваше, спря да си отдъхне и отвори вратата на тясната стая. Двама клерка, без да вдигнат глава към влезлия, скърцаха с гъшите пера, като ги потапяха в огромните мастилници. Третият съсредоточено се занимаваше с изваждането на една муха от подобен съд. Високи шкафове, догоре натъпкани с пожълтели свитъци на документи и с топове книжа, които навяваха на сърцето печал, дебели тефтери с кожени корици, лежащи по пода, маси, покрити с прашно сукно и изпъстрени с черни, червени и зелени петна — всичко това оставяше твърде тесен проход към вратата, която водеше за съседните апартаменти.

Мистър Ленди преодоля тези препятствия и се намери в следващата голяма и мръсна стая. Щом съзряха посетителя, дузината клеркове на различни възрасти, които седяха тук, веднага грабнаха перата, като даваха вид, че са обхванати от най-неуморно трудолюбие.

В дъното на стаята, зад камарата шкафове, маси и книжа, се виждаше малко пространство, отделено с дървена преграда, което беше предназначено за посетители. На тяхна услуга бяха предоставени две черни пейки с високи прави облегала. Тук, пред масивната врата, седеше като на трон пред висока катедра, мушнал перо зад ухото си, един много мършав клерк[58] в черен фрак. На вратата, полузакрита от завеса, се мъдреха две медни плочки. На горната пишеше: „Уйлям Томпсън, кралски адвокат, доктор по право“. Долната плочка осведомяваше, че зад същата тази врата свещенодействува и баристър[59] Ричард Томпсън.

След като премина преградата, мистър Ленди се видя в обществото на възрастна жена, която водеше за ръце две момченца. Мършавият клерк пусна жената и синовете й в кабинета на шефа на кантората и пое от ръката на банкера визитната му картичка. Като позна в лицето на посетителя почтения приятел на двамата си началници, клеркът се прегъна в непохватен поклон и покани мистър Ленди да го последва в кабинета.

Мистър Томпсън старши седеше във високо кресло зад старинно холандско бюро. Тежка завеса с ресни и пискюли отделяше вътрешната част на кабинета: мистър Ленди съзря празна маса и твърдо кресло, на което спеше една котка, възползувала се от отсъствието на по-ладия съпритежател на кантората.

Шкафовете, внушаващи благоговение със своите размери, бяха затворени и прикрити със завеси. Няколко стола, обшити с ресни, стояха на разположение на клиентите. Мраморната фигура на бога на търговията Меркурий с крилатите сандали и жезъла в ръка допълваше обстановката.

Собственикът на кантората покани госта да седне и продължи разговора си с жената, която държеше за ръце момчетата.

— И тъй, какво желаете от мен, мисис Бингъл? — запита той.

— Милорд — отговори тя, като гледаше адвоката с почти молитвено благоговение, — дойдох да ви помоля за съвет. Покойният ми мъж беше майстор в „Северобританската компания“. Когато построиха новото здание за бълтънската фабрика и започнаха да пренасят в него становете, от тавана паднала някаква греда. Премаза моя Джон…

— Чакайте, чакайте, мисис Бингъл, аз знам за този тъжен случай! Тази… как казахте… греда счупила един нов тъкачен стан, нова машина! Навярно тук не е минало без някакъв зъл умисъл и сам господ е наказал вашия мъж!

— Ама, сър, нещастието е станало късно вечерта, вече по тъмно. След дванадесетчасова работа накарали изморените хора да пренасят в цеха и тези рожби на Велзевула, тези богоомразни, отвратителни станове …

— Щом вдовицата на един майстор разсъждава така безнравствено, какво може да се очаква от другите фабрични работници! Вие забравяте бога, мисис Бингъл!… Какво ни повелява всевишният в безкрайната си мъдрост, питам ви аз, мисис Бингъл?

Жената уплашено изхлипа и избърса очите си с края на шала:

— Той ни повелява да се трудим, милорд. Гласът на юриста омекна.

— Да, мисис Бингъл, от зори до мрак и с пот на че лото, ето тъй, както аз се трудя вече повече от четири десет години… Затова не роптайте срещу господаря, кой то ви дава възможност да се трудите по божия воля, не роптайте срещу онзи, който ви храни. И тъй, вие сте загубила мъжа си, пострадал навярно, ставайки жертва на собствения и зъл умисъл против имуществото на господарите си?

— Сър, бог вижда, моят Джон съвсем не е бил виновен за строшаването на машината, макар че наистина мнозина сред нас само за това говорят как по-скоро да изпочупят тези проклети станове. Ами че нали тъкмо от тях надойдоха всичките ни беди! Ето в Спитфилд, казват, работниците отдавна са разрушили не само машините, но дори и стените на проклетата фабрика…

— И бяха обесени за това! Бог да ви пази, мисис Бингъл, да не повтаряте повече тези безнравствени разсъждения. Неблагодарните работници забравят, че за своя къшей хляб те са задължени само на фабриканта. Та благодарение на вашия господар, почтения мистър Райланд, бедите жители на скъпия ни Бълтън имат постоянна работа в новите цехове. Аз съм съкрушен от човешката неблагодарност! Нима тъй подобава да говори вдовицата на един цехов майстор? Защо сте дошли при мен с подобни мисли и приказки?

— Милорд, ами че ние с децата умираме от глад! Съжалете ни, ваша милост! Нямаме хляб, на бакалина сме задлъжнели, хазаинът заплашва, че ще ни изгони от къщи. Смилете се над нашите нещастия, добри ни сър! Ето, момчетата ми са още толкова малки, съвсем деца!

— Момчетата ви стоят пред мен и аз не намирам, че а толкова малки. Навярно лентяйствуват, щом сте толкова бедни при тези двама големи синове. Как се казват и какво работят?

— Поклонете се на милорда, деца! Приближете се до Господин адвоката. Ето, сър, тоя е големият ми, Джордж, четиринадесетгодишен, а тоя — Томас, той е само на девет.

— Разбира се, и двамата отдавна работят в цеховете, нали? — запита мистър Томпсън, като погледна червените спукани пръсти на по-малкото момченце.

— Уволниха ги, милорд: Том — след нещастието с баща му, а Джордж — ще по-рано. Аз пера дрехи на съседите и засега това е едничкото ни препитание.

— Какво са работили във фабриката и защо ги уволниха?

— На Том не са правили никакви забележки, сър, никакви! Той ми е много прилежно момче. Три години вече чепка вълна в сукнения цех. Но когато баща им беше премазан и се строши оня прокле… оня нов стан… на Том отказаха да платят: мистър Норуард заповяда цената на счупената машина да се удържи от сметката на цялото ни семейство. Тогава Томи… ами че той е само деветгодишен… малко дръзко се опънал и го изгониха…

— Ами по-големият ви син какво работи сега?

— О, сър, Джорджи разби моето майчино сърце! Уволниха го от

фабриката още миналата година; сега… от време на време припечелва по нещичко на пристанището при товаренето на корабите и донася на неделята не повече от два три шилинга!

— А защо го изгониха от фабриката, където е има сигурна заплата?

— Той искаше… много искаше да се учи да рисува милорд… Старшият майстор нещо не го обичаше…

— Чакайте, този млад човек не беше ли изрисувал мигналата година един тъкачен стан като чудовище, което яде хора?

— Да, да, той, милорд…

— Помня аз, мисис Бингъл, о, аз всичко помня. Значи, това е той, онзи немирник, който беше нарисувал на стената на цеха ужасната, безнравствена карикатура на мистър Норуард и на новите машини, а? И го изгониха позорно, нали? Пада му се, пада му се! На такава възраст — такова лекомислие, такива вредни помисли! И какво искате за тях?

— Милорд, помогнете ми да измоля прошка от мистър Норуард, та да нареди да ни платят поне една час от заплатата на покойния ми Джон… Добрички милорде, кажете някоя думичка, че да вземат пак синовете ми във фабриката, иначе ще умрем от глад, милорд!

— Вие сама знаете, че исканията ви към мистър Райланд и мистър Норуард са незаконни. И дума не може д, става да ви се изплати заплатата на мистър Джон Бингъл вашия покоен съпруг; поради негово недоглеждане или умисъл пострада една фабрична машина. А в това размири време да върнат във фабриката вашите синове, също май н бива, защото те са се показали дръзки и непочтителни.

Жената закри лицето си с ръце и изглеждаше, сякаш ей сега ще се строполи от изнемога и скръб. Мистър Томпсън продължи вече не с толкова сух и строг глас:

— Но аз винаги съчувствувам на човешката мъка и… съм готов да ви окажа услуга, каквато рядко оказвам: ще ви дам препоръка до собственика на бълтънската корабостроителница и ще го замоля лично да вземе на работа в доковете синовете ви. Сега ние с мистър Ленди отивам в корабостроителницата и ще видя там самия мистър Патерсън. А вие вземете тази бележка и се явете утре с нея при собственика на корабостроителницата или при корабни майстор Харуей.

След като произнесе тези думи, той взе едно листче от папката и написа на него няколко реда. Жената грижливо скри листчето в елека си, поклони се ниско на учения мъж и излезе заедно с двете момчета.

Мистър Томпсън уморено се облегна на креслото.

— Ето такива ходатайства по цели дни ме отвличат от сериозните дела! Но аз свикнах да помагам на ближните си и хабя по тези работи много сили и здравето си… Дженкинс! — викна той на сухия клерк. — днес никого вече не приемам. Отиваме на доковете, на спускането на новия кораб.

— Досещам се, че мистър Ричард вече е отишъл да вземе лейди Станфорд. — каза Ленди. — Тя също е поканена. Но сега е още едва пладне, а спущането е определено за два часа. Да пийнем ли по една бира в „Бялата мечка“?

Джентълмените излязоха на улицата и седнаха в широката каляска на мистър Ленди. В полупразната зала на странноприемницата „Бялата мечка“ ги посрещна самият съдържател.

— Как върви работата, Хопкинс? — поздрави го мистър Томпсън, като сядаше на една масичка в дъното на залата.

— Не особено блестящо, сър! „Утробата на кита“ е по-близко до пристанището. Всички моряци и корабни пасажери отиват в „Утробата“. Загубих много клиенти, откак тази мръсна кръчма с момичета…

— Недейте мърмори, Хопкинс! Кореняците на града останаха верни на „Бялата мечка“. Освен това у вас спира пощата и всички пътници от дилижанса остават тук.

— Това е вярно, мистър Томпсън. С какво мога да услужа на вас и мистър Ленди?

След като си дадоха поръчката, старият адвокат се обърна към събеседника си:

— Впрочем, мистър Ленди, вие отбивали ли сте се някога в „Утробата на кита“? Съдържателят й, Уудро Крейг, много бързо забогатя. Какво представлява това заведение?

Ленди вдигна рамене:

— Обикновена пристанищна кръчма със стаи за нощуване… Тия дни ми се случи да вечерям там със сър Фредрик Райланд.

— Със сър Фредрик Райланд ли? Виж ти! — учуди се адвокатът, припомнил си репликата на мистър Ленди през време на неотдавнашното четене на ръкописа на Мортън. — значи, през последните две седмици вие успяхте да се запознаете отблизо с този джентълмен?

Мистър Ленди кимна мълчаливо.

— Аз пък — продължи адвокатът — бях неочаквано ощастливен от посещението на неговата съпруга. Вчера тя дойде у дома ми с мис

Мери, дъщерята на Томас Мортън. Дамите ми поискаха ръкописа, който ви четох. Красива особа е тази лейди Емили Райланд, а се и държи подкупващо непринудено.

Адвокатът си спомни за младежката любов на своя син и се замисли. Сегашният избор на Ричард не радваше стареца: в бъдещото си семейство младият баристър едва ли ще успее да запази ръководната роля…

След като се подкрепиха, двамата почтени джентълмени напуснаха странноприемницата. Двойката сиви коне понесе каляската към пристанището и скоро спря пред портата на високия дървен стобор, който отделяше територията на корабостроителницата от покрайнините на града.

3

Две дълги гирлянди от зелени вейки и живи цветя кръстосваха могъщия корпус на кораба, извисяващ се над платформата. Обвитият в зеленина форщевен беше украсен с две изкусно изрязани от дърво лебедови крила, разперен в плавен полет.

На малкото временно капитанско мостче в центъра на палубата, под опнато за в случай на дъжд платно, стоеше с меден рупор в ръка собственикът на „Окриленият“. Ветрецът развяваше гънките на плаща му; обшитата със злато презраменна лента на шпагата пресичаше косо през гърдите камизолата му; беше гологлав. Рано побелелите косми сребрееха сред неговите гъсти, тъмни, леко къдрави коси, грижливо подредени от фризьора. Пренебрегвайки модата, този път той не беше си сложил напудрената перука с плитка. Стоеше в центъра на кораба сам, ефектно откроявайш се върху синия фон на небето.

На известно разстояние от платформата, от която трябваше да се плъзне корабът във водата, на една дъсчена естрада се бяха събрали гостите и разглеждаха с любопитство доковете, кораба и самотната фигура на мъжа, застанал на мостчето. Около мястото, отредено за гости, се тълпяха празнично облечени работници, дошли с жените и децата си.

Хората, заети с подготовката за спускането, начело с майстора Харуей, се суетяха около дъното и бордовете на „Окриленият“. Синята лента, която корабът трябваше да прекъсне, трепкаше досам водата при полъха на вятъра. Оркестър от дванадесет музиканти се беше разположил на кея и настройваше духовите си инструменти и тимпаните; глухо тътнеха ударите по големия барабан.

На носа и на кърмата на кораба, край кабестаните[60], се бяха строили две групи по шестима моряци със сини барети, бели блузи и черни панталони. Четиризъбите котви блестяха с прясната си боя. Котвените вериги се губеха в черните гнезда на корабните клюзове[61]. Миришеше на смола, катран, кълчища и прясно дърво; хората вдишваха този вечен, навред еднакъв и винаги вълнуващ мирис на морското пристанище. Всичко наоколо беше прибрано и изметено от грижлива ръка. Тълпата зрители сдържано шумеше.

Застанал на мостчето, сър Фредрик погледна големия си джобен часовник. Стрелките показваха точно два часа.

— Готови за спускане! — изкомандува той през рупора.

Говорът и смехът сред тълпата стихнаха. Зрителите замряха в

очакване.

Към дървените подпори, които задържаха кораба, се приближиха хора с брадви. Мистър Харуей махна с ръка и брадвите се впиха в дървото. Полетяха трески. Гредите звънтяха като силно изопнати струни. Чуваше се пукане. Корпусът на кораба, едва потръпвайки, започна да се сляга.

В този миг при предната крайна подпора стана някаква засечка. Подхлъзвайки се върху гъсто намазаната с мас настилка, един от работниците падна. Без да го забележат, дърводелците продължаваха дружно да секат гредите. Раздаде се силен трясък; подсечените опори започнаха да се чупят; дърводелците с брадви в ръце успяха да отскочат от платформата. Крайната греда, около която още се напрягаше да се изправи на нозе падналият човек, се пречупи като кибритена клечка и огромното чудовище плавно тръгна с цялата си тежест напред, като смачка под себе си нещастника. Неволен вик се изтръгна от зрителите, но корабът, ускорявайки все повече плъзгането си по настилката, вече летеше надолу, срещу звуците на оркестъра. Във въздуха затрепка разкъсаната синя копринена лента; една голяма бутилка с шампанско, ловко хвърлена от моряка, който стоеше нащрек край лентата, се разби със звън о стройния форщевен на кораба. Високо излетяха стълбове ситни пръски; тресчици, стърготини, клончета, цветя изплуваха върху разпенената повърхност на морето и корпусът на „Окриленият“ се заклати по леките вълни.

Сред размазаната гореща мас върху задимелите, изведнъж почернели дъски на настилката аленееше едва забележимо петно. Доктор Грейсуел, който се намираше между гостите, направи движение да се притече на помощ, но като видя цялата безполезност на подобен опит, си остана на мястото.

Пастор Редлинг прекръсти опустелия док и кораба, на който вече гърмяха котвените вериги, и прочете кратка молитва. Работниците поливаха с брезентови маркучи настилката — охлаждаха я със студена вода и измиваха кървавите следи.

В това време от „Окриленият“, притеглен с въжета към пристана, хвърлиха втора котва. Моряците спуснаха на кея широка стълба. Почетните гости, придружени от мистър Патерсън, се изкачиха на палубата, където слугите постилаха вече масите под сенника.

На брега, по продължение на кея, върху дълги маси сглобени от дъски, собственикът на кораба беше наредил да сложат на строителите няколко бъчвички с ром и бира Попоглеждайки към опустелия док, станал безименен гроб на техния другар, работниците вдигнаха

калаените канчета „Кърваво кръщение“ — казваха те на жените си със снишен глас и се озъртаха към кораба, където гърмеше оркестърът сновяха слугите и шумното, издокарано общество, разположило се на масите, вече отдаваше чест на изкуството на готвачите и винопроизводителите.

Неприятното събитие, което едва не помрачи празника, беше отдадено на забрава и скоро веселите тостове и винените пари окончателно изгладиха неговите следи в паметта на пируващите джентълмени.

Само от време на време на другите, дъсчените маси някой Том или Джек с помътнели от спирта очи вдигаше канчето за клетия Майк и в една сиромашка стаичка на работническото селище, притиснала към гърдите си мъжка вълнена куртка, ридаеше една старица, узнала, че никога вече няма да чуе веселия поздрав от прага: „Здравей, майко!“

4

— Къде ти определи той среща, Камила?… Та престани най-сетне да плачеш, аз отдавна вече не ти се сърдя.

Младичката камериерка на лейди Емили Райланд изхлипа още веднъж, изтри сълзите си с кърпичка и вдигна разплакани очи към своята господарка.

Лекият кабриолет с впрегнатия в него дорест равнилия кон се носеше по пътя за Бълтън. Сипаничав негър с червена ливрея управляваше коня. Върху кожената възглавница на седалището, прибрали дългите си поли с набори, рушове и волани, се поклащаха двете млади дами. До негъра седеше старият Ендрю Лоусън, бившият оценител от кантората „Харди“.

— Мадам — отговори на френски разплаканата камериерка, — обещавам ви, че това никога вече няма да се повтори. Съвсем не предполагах, че моето лекомислие ще доведе до такива сериозни последици. Отначало този човек никак не ми се стори измамник и едва по-късно разбрах, че той е някакъв опасен таен агент. Срещата е определена лак там, където се срещнах с него първия път — то в онази горичка, зад завоя на пътя, на една полянка, обкръжена с храсти. Миналия път седяхме там на една пейка, мадам.

— Добре, че ми каза истината, Камила, макар и със закъснение. Сега слез от екипажа, иди на поляната и чакай приятеля си, като че нищо не се е случило. Ендрю, вие засега останете край гората при конете; после ще ви повикам. Сам — обърна се дамата към негъра, — вие идете след Камила, скрийте се в храсталака близо до пейката и непременно задръжте непознатия, ако се опита да избяга. Искам сама да поговоря с него. Коня и кабриолета трябва да скрием, за да не се виждат от пътя. Аз ще остана тук, при това дърво. Кога трябва да дойде той, Камила?

— В четири часа, мадам.

— Сега е три и половина. Имаме време да се подготвим за срещата. Върви, Камила, и не прави такава нещастна физиономия!

Ала преди още Камила да успее да се скрие зад храстите, в клоните на дървото, под което бе заела стратегическата си позиция лейди Райланд, нещо силно зашумоля и чупейки малки вейки, от дървото скочи непознат мъж.

Негърът понечи да се спусне към непознатия, но оня вече се бе привел в почтителен поклон и заговори с лек чуждестранен акцент:

— Лейди Райланд, напразни са вашите военни приготовления за срещата ви с мен. Аз нямам намерение да избягна разговора с вас. Позволете ми без протакане да ви кажа няколко думи насаме.

— Говорете, какво ви накара да ме шпионирате и да разпитвате за мен прислугата ми? — тези думи лейди Райланд тръгна по пътечката към малката поляна в дъното на горичката.

Непознатият я последва. Лейди Емили се отпусна на дървената пейка. Събеседникът й заговори, застанал пред дамата със свалена шапка.

— Виждам, лейди Райланд, че старият Лоусън вече е нарушил обещанието си да запази в тайна моето посещение!

— Да, болният старец пеша се довлече в Ченсфилд и всичко ми разказа. Камила също намери у себе си смелост да признае, че преди една седмица се е срещнала тук с човек, който я разпитвал за някои подробности, отнасящи се до господарите на дома. Какво целите да получите с такива низки средства?

— Вие знаете какво именно ме е довело в Бълтън и трябва да разберете защо търсех помощник измежду вашите слуги. Не бих могъл, без нищо да зная за вас, да очаквам съчувствие от… лейди Райланд! Но след всичко, което чух от Камила, аз съм готов да ви открия истинското си име. Аз не се казвам Роджърс и не съм англичанин.

— Напразно би било да се мъчите да се представяте за англичанин: външността и акцентът ви издават, че сте италианец или испанец.

— Лейди Райланд, аз дойдох на среща и сметнах за неизгодно да променя външността си. Когато необходимостта ми налага, мога да се претворя в същински англичанин. Все пак вие сте права. Аз наистина съм испанец. Фернандо Диас. Родом от Толедо. В миналото бях кормчия на един пиратски кораб. Боя се да произнеса пред вас името на моя някогашен капитан, защото то ви е добре известно.

— За безчовечния Бернардито Луис ли говорите? — тихо запита дамата.

— Да, сеньора. Но Бернардито беше тигър, а не хиена. Той не се е опетнявал с убийство на старци и пленени жени…

— Но той не възпираше хората от своята шайка да вършат подобни злодеяния!

— Сеньора, виждам, че към Бернардито, който все пак знаеше какво е чест, вие се отнасяте по-строго, отколкото към една друга личност, чиито ръце до лактите са обагрени с кръвта на невинни.

Лейди Райланд потръпна. Тя стисна дантелата на якичката си и стана от пейката.

— Говорете испански — промълви тя с побелели устни. — аз разбирам вашия роден език. Какво желаете от мен?

— Сеньора, вие сте наследница на покойния мистър Харди. Заповядайте на стария служител на вашия баща да ми каже в чии ръце е видял той откраднатия камък.

— Първо кажете, сеньор Фернандо, от кого са го откраднали.

Този камък ми беше предаден от самия Бернардито, за да го отнеса в Гърция на старата сеньора Естрела Луис, неговата майка. Аз се заклех, че непременно ще предам на старицата подаръка от сина й. Друг по-малък камък капитанът подари на мен. Двамата мои врагове, щурманът Джузепе Лорано и боцманът Уудро Крейг, в смъртна схватка ми отнеха и двата камъка. Това беше на испанския бряг, преди „Черната стрела“ да отплува за последния си рейс… Едва след половин година, цял изранен, се добрах до Гърция. Пред майката на Бернардито се явих с празни ръце и с вестта за гибелта на шхуната. Тази вест ме настигна още в Марсилия — всички моряци тогава говореха за пристигането на британската фрегата „Кръстоносец“ в Гибралтар. Тази фрегата била взела спасените от корветата „Бургундия“, която потопила шхуната на Бернардито… Намерих старицата изпаднала в страшна сиромашия и на това отгоре с внук на ръце. Момчето се е родило, когато баща му, Бернардито, вече бил излязъл в морето. Майката на детенцето, една красива гъркиня, умряла при раждането. Бабата отгледала детето и сега живее в бедност с малкия Диего в Пирея. Но аз се заклех да издиря крадците и ето че неотдавна открих следите им. По-точно казано, открих Уудро Крейг; за втория разбойник, Джузепе Лорано, нищо не се чува. Очевидно при подялбата моят камък се е паднал на него, а големия елмаз е взел Крейг. Старият Лоусън ми каза, че е видял този камък в Бълтън и го е оценил на четири хиляди гинеи. Сега ви моля да ми откриете кой е предлагал на бащината ви фирма тази скъпоценност.

— Повикайте Лоусън… — каза лейди Райланд.

— Ендрю — обърна се тя към стареца, когато той застана пред нея, — оля ви да разкажете на мистър Роджърс всичко, каквото знаете за елмаза.

Старецът гледаше испанеца с нескрито учудване.

— По нищо не бих могъл да позная във вас моя посетител! — възкликна той. — ние, мистър Роджърс, сте се подмладили най-малко с двадесет години! Откак съм се родил, такова чудо не съм виждал! —

като забеляза нетърпеливия жест на испанеца, старецът въздъхна: — какво да ви кажа за камъка? Общо взето, вие вървите по истинската следа. Действително късно през есента на 1768 година камъкът бе донесен в нашата кантора от бившия моряк Уудро Крейг. Но кантората не го купи, защото трудно можеше да се предположи, че един толкова ценен елмаз ще е попаднал по честен път в ръцете на прост моряк, пък бил той дори и боцман.

— А известно ли ви е нещо за по-нататъшната съдба на тази скъпоценност?

— Не би трябвало да говоря за това, но… след известно време един прекупвач на скъпоценности ме повика в дома си и ми показа същия този камък.

— Как се наричаше този прекупвач?

— Името му е Джефри Макрайл. Той понастоящем живее в Бълтън.

— Познавам Макрайл! По-рано той беше моряк, а след това започна да търгува с различни скъпоценности. Чрез него Бернардито неведнъж е продавал заграбени стоки. А защо ви повика той, мистър Лоусън?

— Запита ме дали си струва да даде за този камък три хиляди гинеи. Отговорих му, че такава цена е с хиляда гинеи по-иска от истинската.

— И какво стана след това?

— След това бившият бездомен моряк Уудро Крейг си купи къща, винарска изба с лозя и кръчмата „Утробата на кита“ при пристанището. Затова предполагам, че той именно е продал на Макрайл камъка.

— Ето, значи, кой е притежател на камъка! Благодаря, Лоусън, сега аз зная достатъчно. Благодаря и на вас, сеньора. Но моля ви да не забравяте, че рискувате да си навлечете големи неприятности, ако не запазите в тайна нашия разговор.

— Вече четири години аз живея в опасност.

— Не разбирам какво ви заставя да мълчите, но в края на краищата това не е моя работа. Аз преследвам само моята цел и нямам намерение да се вмесвам в чужда игра. След като при първата ни среща Камила ми разказа за отношенията между вас и вашия мъж, аз твърдо реших да дойда при вас и да поговоря. А днес, когато в очакване на Камила ви видях, разбрах, че няма защо да отлагам! Сеньора, сега подозренията ми се потвърждават и може би в моята тайна борба ще се наложи да се сблъскам с …

— Защо замълчахте, Фернандо?

— Тихо! Идват насам!

Лейди Емили се обърна и видя един млад офицер с превързана ръка и хубавичка, много млада девойка. Хванати за ръце, те се бяха запътили към полянката, без да забележат нито кабриолета, нито хората в горичката.

Фернандо разтвори храстите на лещака зад пейката и помогна на лейди Райланд да се скрие. Той самият седна на пейката. Младите хора, като видяха, че пейката е заета, се пообъркаха, постояха на полянката и се отправиха към шосето. Скоро те се скриха зад завоя.

— Познавате ли тези хора, сеньора?

— Това са мои добри приятели. Младият офицер е мистър Едуард Уент, син на бившия управител на имението. Тази пролет той е бил ранен и сега гостува на майка си в Ченсфилд. Младата лейди е неговата годеница, Мери Мортън. Аз й вярвам. Тя дори не подозира чие оръдие е станал нейният баща!

— Четох у мистър Томпсън фалшифицирания ръкопис на Мортън и от него разбрах, че се играе много по на едро, отколкото можех да предполагам отначало…

— Сеньор Фернандо! Отсъствието ми може би ще бъде забелязано, трябва да бързам. И така, вие искахте да кажете, че във вашата тайна война за откраднатите съкровища може би ви предстои да се сблъскате с… убиеца на Бернардито Луис?

— Вие отгатнахте, сеньора. Първо, не бива плячката на цялата глутница да остане само у едного. Освен това защо старата майка и малкото дете на капитан Бернардито трябва да останат голи и бедни в чужбина, а враговете на Бернардито, след като заграбиха парите му, да тънат в разкош? Аз съм длъжен да удържа клетвата, която дадох на капитана, и вие можете да ми повярвате: ако камъкът се върне в моите ръце, аз ще го отнеса в Гърция, на старата сеньора.

— Чакайте! За всеки случай аз взех със себе си пари. Ето тук в тая кесийка има сто соверена[62]. Вземете ги и ги отнесете или изпратете на старицата и нейния клет внук… Ако стане нужда пак да поговорите с мен или да ми предадете някоя бележка, можете да отидете при негъра градинар или да съобщите на Мери Мортън. Сбогом, сеньор…

Фернандо Диас се поклони ниско пред младата жена. Нежната ръка, протегната му за сбогом, той целуна така, както само в ранната си младост бе целувал изваяните от кост пръсти на пресветата Дева в старинния параклис в Толедо.

5

— Драги сър Фредрик — заговори вечерта напилият се корабостроител мистър Патерсън, когато каретите и каляските отведоха от корабостроителницата последните гости, участвували на угощението след спускането на „Окриленият“. — възхитен съм от вас! Убеден съм, че именно такива хора като вас са необходими сега на нашето кралство. И не само аз съм възхитен! Днес вие удържахте още една почетна победа: на трапезата лейди Станфорд безкрай разпитваше жена ми за вас и се възхищаваше от вашата енергия. Ето ръката ми в знак на приятелство и добро разположеше! Окажете ми чест с вашето доверие и кажете какви надежди възлагате вие и вашата фирма на „Окриленият“.

— Мистър Патерсън, наблюдавали ли сте някога плуващ айсберг, ледена планина в океана?

— Н-н-не, но аз съвсем не разбирам, не… долавям връзката…

— Искам да ви поясня, мистър Патерсън, че подводната част на такава ледена планина, невидима за окото, е винаги пет шест пъти по-голяма от надводната, от видимата й част…

— Великолепно казано, сър! Струва ми се, че започвам да долавям смисъла на тези думи, макар че… още не мога да си представя целия замисъл. Но вашата фирма, сър… нейната репутация, книжата й, цялата й търговска дейност… Не мога да предположа в това… нищо… „подводно“!

— Слушайте, Патерсън, аз не съм селски бакалин, та цял живот да пущам по фартинг в чорапа на жена си! Моята фирма с фабриките и търговските кораби, с имението и фермата — всичко това след време ще носи значителен доход, но това е работа… твърде бавна. А на мене златото ми трябва веднага, разбирате ли, Патерсън, веднага, и то… много! Няма защо да се стесняваме и озъртаме! В света щедро са пръснати невероятни, приказни богатства. Понякога се налага да ги търсим в природата, а по-често — просто да ги изтръгваме из чуждите, слабите или неумели ръце, особено цветните! Да ги изтръгваме, за да ги прибавяме към своите. Както казват: „Който е смел, той го е взел.“

Ето защо ми трябват „Окриленият“ и други кораби с добри екипажи. Повярвайте ми, с тях аз няма да загубя!

— Мистър Райланд, разрешете ми да направя едно сериозно предложение!

— Винаги на драго сърце приемам делови предложения.

— Тогава ето, предлагам ви още днес да поделите, както благоволихте вчера да се изразите, и риска, и успеха с мен.

— Играта… изисква залагания, мистър Патерсън.

— Моите свободни средства са на вашите услуги. Бих искал широките ви замисли да станат наши замисли и да се осъществяват задружно.

— Е, благодаря ви за доверието и мисля, че няма да се разкаете. Необходими ми са добри съдружници. Но трябва да ви предупредя откровено: ще ни трябват здрави нерви! Нека децата ни вече да нямат грижи. Нека те заемат кресла в парламента, да облекат мантии на съдии и епископи, да станат министри, лордове, графове, дявол да го вземе! А нашата работа е да положим златната основа под стените на бъдещите им дворци. Затова са добри всички средства, само да носят бърза печалба!

— Но, сър, по пътя към… такова бързо забогатяване могат да се изпречат… опасни препятствия. Законите например…

Ха, законите! Те са нужни, за да се държи под юзда простолюдието. Нито Кортес, нито Писаро са се грижели за законите, а са заграбвали цели страни с всичките им богатства и потомците не ги осъждат. Какви са били те? Просто решителни момчета. Времената на светците и на старинните добродетелни рицари са минали отдавна. Всичко онова, което се препречва на пътя — било то буквата на закона или чуждата воля, — трябва да се помита или умело да се заобикаля.

— Сър Фредрик, аз вече изказах убеждението си, че именно такива хора сега са необходими на страната. В мое лице вие намирате ваш съмишленик! Вие можахте да се убедите, че аз също не съм склонен към прекалена предпазливост. Та нали когато известни митнически формалности ни се препречваха на пътя, ние винаги намирахме начин, за да не се, тъй да се каже, препъваме …

— Отлично! Да минем на въпроса. Каква сума сте готов да вложите като начало в първите операции?

Патерсън дълго пресмяташе нещо в ума си и замислено отговори, като гледаше настрани от събеседника си:

— Ами че шест хиляди би могло да се вложат… Но какви са вашите най-близки планове, сър?

— Това ще ви съобщя, след като се завърне от плаване моят бриг „Орион“. Ето вече две седмици аз го чакам всеки ден. От капитан Брентли очаквам важни подробности относно един неизвестен остров, чиито координати съобщих на капитана преди заминаването. Може би тези подробности ще ми открият, искам да кажа — на нас, доста

привлекателни перспективи. В недалечно бъдеще солидна печалба ми обещава една експедиция из вътрешността на Африка. Двете мои шхуни „Глория“ и „Доротея“ са вече там, край африканските брегове.

— Черно дърво? Слонова кост? Не е ли така, сър Фредрик? — Патерсън гледаше събеседника си с любопитство и алчност.

— Не, мистър Патерсън, черна кост, извинете ме за тази шега! Черна кост или по-очно — черни ръце! На памучните и захарните плантатори са необходими ръце, черни ръце в железни гривни. Милиони черни ръце трябват на американските колонии, мистър Робърт!

— О, разбрах ви, сър! Много, много разумно влагане на капитал!… Щом „Орион“ се завърне, ние ще го вкараме на док, ще построим на него батарейни палуби и ще екипираме кораба отново. Работата на него ще върви ден и нощ. О, колониите и плантациите с наша помощ ще получат много такива черни ръце, украсени с железни гривни!

И две бели ръце, украсени със златни пръстени, се съединиха в силно, дълго ръкостискане.

6

Джефри Макрайл, възпълничък брюнет с розови бузи и грижливо засукани мустачки (беше ги запазил като спомен от неуспешната си военна кариера), се върна след спускането на „Окриленият“ в ергенската си квартира, която делеше с моряка Джозеф Лорн. По-голямата част от времето си Лорн прекарваше в морето и затова къщичката на Гарденрод почти цяла година се намираше на разположение само на Макрайл. Тази квартира той беше нает от вдовицата немкиня Гертруда Таубе, която боготвореше своя квартирант. Тя се грижеше за него така, както само една сантиментална немкиня е способна да се грижи за един разглезен мъж.

Чистичка, скоро боядисана Желязна ограда отделяше от улицата уютната едноетажна къщичка, приветливо гледаща минувачите с трите прозореца на фасадата си. Прозорците бяха закрити с пердета и щори; собственоръчно два пъти в годината фрау Таубе боядисваше тези завеси с… утайка от кафе. Около къщичката растяха ябълки и круши, под прозорците пъстрееха две цветни лехи, прилични на сладкарски торти, от чиито тютюневи цветове привечер се разнасяше замайващ дъх. В дъното на двора, между кестени и габъри, се виждаше малка пристройка за самата хазайка. С Джефри в къщата живееше и неговият слуга, мулатът Енрико Рой, който довеждаше хазайката до отчаяние с прекалените си ергенски навици, с липсата на уважение и със способността си към денонощно безделие. Дълбокият сън беше главното му занимание.

Господарят твърде дълго тропа на заключената врата на своето жилище. Накрая бръкна в дълбокия джоб на камизолата си и извади ключа. Когато отвори входната врата, той завари слугата си да хърка на един огромен, постлан с килим диван. Стаята с това източно ложе служеше в квартирата на Макрайл и за гостна, и за кабинет. Твърде безцеремонен ритник свали Рой от дивана.

— Върви по дяволите, животно! — късо заповяда господарят. — сега тук ще посрещам гости.

Мулатът се протегна така, че всичките му стави запукаха. Той се прозя широко, почеса глава и се изплю. Тези изящни манипулации не се сториха необичайни на господаря.

— Слушай, Мак — обърна се слугата към господаря си с фамилиарност, не съвсем приета за лица с неговото звание, — за какъв дявол ти все още се мотаеш из Бълтън? Чувах, че Джакомо отдавна те

кара да отидеш в Холандия на помощ на Джузепе, по работите на тоя стар глупак Ленди.

— Първо, не си пъхай носа в работи, които не разбираш. Второ, приготви пътническия ми сандък, защото тези дни заминавам. Трето, колко пъти трябва да ти набивам в глинената кратуна да изхвърлиш из нея думата „Джакомо“, а да казваш…

— Добре, виноват, изпуснах се! Значи, ти, Мак, ще заминеш за Амстердам? Ах, рибя кост да ти заседне на гърлото, славно ще си погуляеш из холандските кръчми! Ами аз какво ще правя?

— Ще се въргаляш на тоя диван и ще се занасяш с фрау Таубе, докато пристигне „Орион“. Тогава сър Фредрик ще ти намери работа. От Холандия скоро ще се върна заедно с Джузепе Лорано и тогава…

— Ей, Мак, ето и ти се изпусна: каза „Джузепе Лорано“!…

— Ах, по дяволите! Искам да кажа, че след моето завръщане от Холандия в обществото на мистър Джозеф Лорн ние може би ще трябва да направим една малка неделна разходчица във връзка с работите на високоблагородния наследник виконт Ченсфилд, сър Фредрик Джонатан Райланд.

— Каква разходчица? Къде?

— Съвсем наблизо на малък пикник до брегoвете на Африка, Америка и в индийските води.

— Пак дяволските индийски води! Не му потръгна тогава на едноокия Бернардито с онази индийска експедиция!

— Затова пък потръгна на някои други!…

— А защо аз ще трябва да се влача заедно с вас?

— Как защо? Не мога аз да тръгна на път без моя предан и високонравствен слуга! Стига сме бръщолевили! Намърдай се в бърлогата си, по-бързо. Пристигат Райланд и банкерът Ленди… Добре дошли, господа! Енрико Рой, свободен сте… Мистър Ленди, мога да ви зарадвам, днес се получиха добри новини от Джозеф Лорн от Амстердам относно работата, която ви интересува.

— О, днес е ден на непрекъснати успехи! А каква сума в наличност му предлагат лихварите?

— В английски пари от петдесет до шестдесет хиляди фунта[63] за двадесет и шестте камъчета.

— Мистър Райланд, как намирате тази цена за вашите фамилни скъпоценности?

— Не е лоша цена, особено ако се вземе под внимание едновременната продажба на такъв голям брой брилянти и негласният характер на тази операция.

— Вие сте мой спасител, сър Фредрик! Никога не ще забравя тази услуга в една тежка за мене минута. Вие принасяте в жертва фамилните си брилянти, за да подкрепите „Бълтънс банк“ в най-критичния момент. Повярвайте ми, отсега нататък интересите на „Северобританската компания“ ще бъдат поставени на първо място при всички операции на „Бълтънс банк“. А кога ще мога да разполагам с тези пари, получени от продажбата на камъните?

Фредрик Райланд погледна въпросително Макрайл. Ленди местеше погледа си от единия към другия.

— Предполагам, че след около две седмици Макрайл и Джозеф Лорн вече ще ви предадат напълно тази сума. Можете да приготвите полица за шестдесет хиляди, мистър Ленди.

Банкерът стисна развълнувано ръката на мистър Райланд.

— Сега, когато свършихме с работите, можем да прекараме остатъка от вечерта в „Утробата на кита“, а? — предложи Макрайл.

Ала банкерът се извини, че е изморен и стана, за да се прибере у дома си. Макрайл излезе да изпрати двамата гости и наблюдаваше от пътната врата как джентълмените заеха местата си в просторната каляска на собственика на банката.

В пристанището замига фар и прозрачната лятна нощ запали над града бледите си звезди.

Макрайл се върна в къщи. Мулатът отново спеше, проснал се върху рогозката в отделената за него стаичка.

— Животно! — процеди Макрайл и със свещ в ръка се отправи към своя кабинет.

Тук беше задушно и още се чувствуваше силната миризма от пурата на Райланд. Макрайл кихна, отвори прозореца и погледна в градинката. Отблясъкът от неговата свещ падна върху разкошния акациев храст, отрупан с тънки зелени шушулки. Макрайл си спомни как като малък си беше правил свирки от такива шушулки и въздъхна.

— Трябва да приключа с работите си, да си намеря жена, да отида в Америка и да отгледам деца… Време е да помислите за старостта си, мое момче Джефри! — разговаряше сам със себе си наемателят на фрау Таубе; през това време той вече беше успял да съблече лилавата си камизола и да развърже широкия възел на връзката.

Кой знае защо, подобни мисли винаги навестяваха Макрайл, преди да си легне. Той дълго се плиска на умивалника, натриваше с някакви благовония нежната кожа на бузите си, а след това внимателно разгледа своята перука, грижливо опъната върху специална подставка, и разчеса с гребенче няколко букли.

Накрая, когато нощният тоалет на мистър Макрайл беше окончателно завършен, джентълменът постави свещта в свещника, махна нагара и се вмъкна в леглото. Фрау Таубе го беше привикнала да спи на пухен дюшек; той потъна в него като в морска глъбина и вече бе притворил блажено клепки, когато внезапно почувствува студената вълна на нощния въздух, нахлул през отворения прозорец.

— Рой! — извика той в полумрака. — мръсна свиня!… Непременно ще кажа на Джакомо да ме отърве от това животно; нека му намери работа, където си иска, или да го вземе при себе си! Рой, скот!

Напразни бяха опитите да извика мулата; Макрайл знаеше това от дългогодишен опит.

Ругаейки, той се наведе за нощните си пантофи, но преди още да ги е обул, дочу шум в акациевите храсти под прозореца. Когато вдигна глава, видя човек с полумаска, който с един скок се метна от градинката на перваза.

В следващия миг удар с оловен бокс в гърдите събори Макрайл от леглото. Непознатият го притисна към пода и допря нож на гърлото му.

— Дойдох за моя камък, Макрайл! — чу се съскащ шепот. — давай камъка или ще ти прережа гърлото, куче!

В стаята цареше полумрак. От свещта, мъждукаща на нощната масичка, падаше слаба светлина, полюшвана от вятъра, нахлуващ през прозореца. При всеки полъх по стените и тавана се гонеха смътни сенки.

Макрайл се размърда.

— Пусни ме! — изхърка той. — ой си ти и какъв камък искаш?

— синия елмаз с жълто петънце на долната стена. Знам, камъкът е у теб. Ти си го взел от Черния Уудро за три хиляди гинеи. Казвай, ще ми дадеш ли камъка?

— Камъка отдавна съм продал. Той не струваше толкова пари! Кой си ти?

— Ако си продал моя камък, дай ми четирите хиляди гинеи, които си взел за него.

— Какво говориш, та това е цяла камара злато! В цялата къща тук не ще се намери и една десета от тая сума!

— Изслушай ме, Макрайл! Дошъл съм да взема камъка или парите, или да те убия. Давам ти една минута. Ще броя до шестдесет. Ставай, запали втора свещ и не мисли да хитруваш! Само като преброя „шестдесет“, ако камъкът или парите не бъдат в ръцете ми, ще ти

размажа черепа. Непознатият с полумаската вдигна Макрайл и го изправи на нозе. След това отскочи към прозореца, спусна пердето и като насочи пищова си към челото на Макрайл, вдигна ударника.

— Едно… две… три… Като те убия, ще преровя цялата къща и все пак ще ги намеря… десет… твоят мулат спи, него само Бернардито умееше да го събужда… двадесет.

— Стой! Ти от хората на Бернардито ли си?

— Тридесет… Бързай, прекупвачо, не чакай пощада…

— Слушай! Аз бях приятел на Бернардито!

— Четиридесет… ти мамеше и него, прекупвачо…

— Повтарям ти, нито камъкът е у мене, нито имам пари!

— Петдесет… Значи, ти изживяваш последните си секунди. Лисица Мак!… Петдесет и едно…

— Чакай, ще ти донеса камъка, той е в другата стая!

— Дяволски не ти провървя, Макрайл, в другата стая аз няма да те пусна… петдесет и две…

Макрайл се наведе над една дъсчица на паркета в ъгъла и тропна с крак.

— Ама чакай де!

— Петдесет и пет… Ти си почти труп, Джефри Макрайл!… Петдесет и шест…

— Хвърли ми ножа, проклет пирате! Трябва да открътя тая паркетна дъсчица!

— Петдесет и седем…

Непознатият подхвърли на Макрайл ножчето за подостряне на пера от нощната масичка. Последният го хвана във въздуха.

— Петдесет и осем…

Макрайл откърти дъсчицата с ножа и я запокити встрани.

— Петдесет и девет!

Изпод дъсчицата се появи пакетче, обвито с парцал. Макрайл го захвърли в краката на непознатия.

— По-вежливо, Мак! Разгъни пакета и ми покажи камъка. За измама — смърт без пощада!

Ръцете на прекупвача не му се подчиняваха. Когато парцалът отлетя настрани, непознатият видя малко калъфче от шведска кожа. Макрайл го отвори.

При оскъдната светлина на двете свещи от калъфчето се показа сякаш огромна втвърдена капка утринна роса. Но щом ръката на Макрайл с камъка малко се обърна, в прозрачната глъбина на тази капка изведнъж избухна зелена искра. В следващия миг от едва

забележимите движения на ръката, държаща елмаза, стените на прекрасния камък започнаха да изпускат при светлината на двете свещи ту червени, ту сини, ту оранжеви лъчи.

Двамата мъже като омагьосани гледаха вълшебната игра на елмаза.

Пръв се опомни Макрайл. Стиснал камъка в юмрука си, той наведе глава и се втурна като бик срещу маскирания мъж.

С неуловимо бързо движение на оловния бокс, надянат на лявата ръка, непознатият удари атакуващия го в лицето отдолу нагоре.

Падайки на колене, Макрайл се вкопчи в ръката, която му нанесе удара. Той усети, че едно от гнездата на оловния бокс беше празно — на ръката на непознатия липсваше безименният пръст… След това в мозъка на Макрайл изведнъж избухнаха всички искри и лъчи на брилянта: загубил съзнание от новия удар, той изпусна ръката на непознатия и тежко грохна на пода.

Същата нощ от Бълтън за Шербър тръгваше пакетбот[64]. На борда сред малцината пасажери се намираше бедно облечен испанец. Загърнат в плаща си, той седеше сред сандъците и чувалите, стоварени на кърмата на корабчето, и изглеждаше, че единствен не страда от морската болест, която мъчеше жестоко останалите пътници. Ръцете му в черни ръкавици се опираха на тояга. Своята пътническа торба той бе сложил между краката си.

Под плаща и грубата куртка на гърдите на пасажера висеше мъничка кожена торбичка. От време на време той я попипваше предпазливо с ръка. Измъчените от болестта спътници не му обръщаха никакво внимание.

На разсъмване, когато вятърът захладя и пакетботът постоянно заравяше нос в пенестите води, насреща, плющейки с платната си, премина голям търговски бриг. Испанецът се вгледа в красивите очертания на брига и с мъка разчете на носа надписа, съставен от големи бели букви: „Орион“. Пристанище „Бълтън“.

В Шербър, без да губи време, испанецът се прехвърли на един френски кораб, който заминаваше за гръцко-турското пристанище Пирея.

ГЛАВА ТРЕТА ОСТРОВИТЯНИ

1

Зората на ясния летен ден придава на всеки ландшафт известна идилична отсянка. Тя смекчава и суровия пейзаж на английския север, където небето рядко се очиства от облаците, а хълмовете и долините — от скучната пелена на дъжда и мъглата. Известно е, че в околностите на Бълтън, където се намира имението Ченсфилд, човек лесно хваща ревматизъм и трудно се отърсва от сплина[65].

Но в края на юли, вече в навечерието на сивкавите есенни дъждове, тука се случват и чудни дни — ясни и светли, които превръщат Ченсфилд в най-прелестно кътче.

В такъв приятен юлски ден, почти на разсъмване, когато пухкавите облаци на отплуващата във висините мъгла бяха още розови, лейди Емили Райланд вървеше по брега на дългото тясно езеро, обкръжено от паркова зеленина. По светлосивата й рокля и синия шал се полепваха капчици роса; хладният солен ветрец от океана си играеше с краищата на шала, а в очите на младата жена се отразяваха слънчевите отблясъци, танцуващи върху водата.

Пъргави катерички скачаха от дърво на дърво, като чупеха черупки и хрупкаха; кълвач усърдно почукваше някъде по върховете. Съвсем близо до лейди Райланд на пътечката изскочи сърна. Тя не се изплаши от господарката на имението, спусна се предпазливо към брега и се приведе до самата вода. Лейди Емили спря, за да не пропъди животното.

Внезапно сърната трепна, метна се настрана и с два скока изчезна в храстите на парка. Някой бързо тичаше по пътечката от другия бряг на езерото. Лейди Емили позна Антонио, младия грум на сър Фредрик. Ядосана, че нарушават покоя й, младата жена се отправи към една далечна беседка в най-запуснатия и затънтен ъгъл на парка. Тук тя се задълбочи в четенето на ръкописа, който беше получила преди два дни от мистър Уйлям Томпсън.

Всички капаци на старинния дом на Райландовци бяха още плътно затворени, когато Антонио дотича най-сетне до задната врата на къщата, след като беше обезпокоил своята господарка при нейната ранна разходка.

Младежът почука на един от долните прозорци. Камериерът го пусна да влезе. Изкачвайки се на втория етаж, Антонио се оказа пред вратата на горния кабинет. Отначало той почука плахо, след това по-силно. Най-сетне вратата се отвори. Сър Фредрик, в халат и без

перука, пропусна младежа и сложи ръка на рамото му, като не му позволи да влезе по-навътре в кабинета.

— Сър — припряно съобщи Антонио, като се задъхваше от бързия бяг, — платната на „Орион“ се показаха на хоризонта. След два часа корабът ще влезе в пристанището. Аз го видях през вашия далекоглед, милорд! Преди три дена, когато вие се изкачихте с мен на скалата в заливчето Стария крал, имаше буря, а днес е безоблачен ден и далечината е видима едва ли не до Ирландия!

— Тихо, Антонио! Не си ли се излъгал?

— Аз мога да разпозная „Орион“ измежду хиляди други кораби, милорд! Нали с него пристигнахме тук от Италия…

— Добре, момче! Ето ти една гинея за усърдието… Сега върви да си почиваш. Май че искаш още нещо да кажеш?

— Сър! Сестра ми… Искам да кажа, сър, че Доротея скоро ще престане да бъде бавачка на Чарли и тогава…

— Върви, Антонио, и не се безпокой за съдбата на сестра си — прекъсна младежа господарят на дома.

След като го изпрати, мистър Райланд мина в стаята, съседна на кабинета. Това беше неговата лична спалня, граничеща със стаите на съпругата му, но отделена от тях със стена с плътно закована врата.

В спалнята собственикът на имението се приближи до млада черноока жена, която държеше в ръцете си спящо къдрокосо детенце. Жената седеше на леглото на сър Райланд. Гласът на Антонио я беше изплашил и в смущението си тя се притискаше до възглавницата.

Господарят на имението я успокои с тихи, нежни слова. Предпазливо, за да не обезпокои детенцето, той я целуна по розовите устни, докосна нежно стиснатото юмруче на момчето и се върна в кабинета, като плътно затвори след себе си вратата. След това позвъни на камериера, завърши с негова помощ утринния си тоалет, облече синя камизола, прилична на офицерски морски мундир, и като се погледна в огледалото, остана доволен от външността си.

Напарфюмиран, със старателно накъдрена и напудрена перука и малка триъгълна шапка, той излезе в коридора и в дъното му почука на вратата на спалнята на своята жена. През открехналата се врата надзърна Камила, камериерката на лейди Емили.

Като чу, че лейди е отишла на разходка, господарят на имението сякаш се поразтревожи. Той прекоси парка, мина по извитото мостче, прехвърлено през най-ясната част на езерото, и бързо дойде до любимата беседка на жена си. Приближи се много предпазливо до храстите, които обграждаха малката постройка, прилична на индийско

бунгало. Като видя през прозореца на беседката приведената глава на жена си, виконтът тихичко отстъпи назад в гъсталака, бързо излезе от парка и след няколко минути малкият гиг, запрегнат с дореста кобила, го изведе през вратата на имението на пътя, който водеше за града и пристанището.

Домът отново сякаш замря. Но ето задимяха комините на кухненските огнища, от гостната слугите изнесоха голям килим и започнаха да изтупват от него праха с тояги. Прислугата се разбуждаше. В къщата един след друг се отваряха капаците на прозорците. В градината излезе чернооката Доротея с малкия Чарли на ръце и седна на края на слънчева полянка.

Помощникът на градинаря, високият негър с обезобразено от шарка лице, заобиколи оранжерията, седна край задната стена, граничеща с оградата на имението, и запуши с голяма черна лула.

Засмукал с наслада, той внимателно се огледа и забеляза, че направо през ливадата идва към имението човек с моряшки костюм. Негърът прескочи оградата и повика моряка при себе си. Те си размениха няколко фрази. Морякът стисна в юмрука си монетата, която премина от черната ръка в бялата, и подсвирквайки весело, си тръгна обратно.

— Какво желаете, Сам? — запита госпожа Райланд негъра, когато помощник градинарят се приближи предпазливо до прозореца на нейната беседка. — Да не би нашият вчерашен познайник Роджърс да се е появил пак в Ченсфилд?

— Не, идва морякът от пристанището. Преди два часа бригът „Орион“ се е показал на хоризонта. Сега навярно е вече на бълтънския рейд.

Кръвта се отдръпна от лицето на младата жена. Мачкайки в ръцете си дантелена кърпичка, лейди Райланд бързо се отправи към къщичката на управителя на имението.

Негърът се върна в оранжерията, без да бъде забелязан.

2

На океанския бриг „Орион“ прибираха платната. Преди да влезе в пристанището, корабът хвърли котва на рейда, очаквайки пристигането на пристанищните чиновници.

Гребен катер с дванадесет весла се откъсна от пристанището и полетя към брига. На кърмата му стояха трима души. Двамината от тях, митнически чиновници в морски мундири, с мъка пазеха равновесие. Третият, висок гърбонос джентълмен с плащ, наметнат върху синя камизола се вглеждаше в очертанията на кораба.

Катерът се приближи до носовата стълба на кораба. Моряците едновременно вдигнаха весла. Над рейда лежеше такава тишина, че се чуваше как падат капките от вдигнатите над водата лопати.

Посрещнати от капитана, тримата джентълмени се изкачиха на палубата, която блестеше от безупречна чистота.

— Поздравявам ви, капитан Брентли, с благополучното ви завръщане в родината!

— Щастлив съм да ви приветствувам на вашия кораб, мистър Райланд — отвърна капитанът, като се ръкува със собственика на „Орион“.

Съпровождани от капитана и боцмана Олсен, огромен норвежец с посивели бакенбарди, чиновниците вече се готвеха да пристъпят към проверка на стоките и към преглед на документите, но готвачът китаец покани всички гости в капитанската каюта.

Тук джентълмените ги очакваше сложената трапеза. Наред с блестящите прибори от злато и сребро стърчеха колосани салфетки. Огромна риба със застрашителна муцуна, бутилки с гъсти испански вина, пастет от дивеч, Струвая със стриди, аспержи с лютив сос, редки плодове в сребърна фруктиера, сладки от възгорчиви бадеми и четири вида сиренета — ялата тази благодат смекчи малко сухия длъжностен израз на лицата у двамата чиновника.

Когато най-после всички станаха от опустошената маса, митничарите, изтривайки с огромни кърпи зачервените си лъскави лица, се отправиха към трюмовете. Те изказаха готовност да се задоволят в трюмовете само с присъствието на боцмана и любезно оставиха капитана в обществото на мистър Райланд.

Безгласният китаец мигновено смени покривката и сервира на масата кафе с френски коняк и ликьори от избите на славния манастир „Свети Бенедикт“. Капитанът разгъна между чашките картата на

последния рейс на „Орион“.

— Всички ваши пожелания, сър, благодарение на бога, можах да изпълня. Рейсът беше рядко успешен. Както навярно си спомняте, ние потеглихме преди двадесет месеца, в края на седемдесета година, отправяйки се за Чили…

— Мистър Брентли, аз редовно получавах вашите отчети по пощата и зная всичко, което е станало на кораба, с изключение на събитията от последните четири месеца. Защо престанахте да изпращате доклади?

— Пощата нямаше да пристигне в Бълтън преди нас, господине. Пълен отчет вие ще намерите в корабния дневник, парите и чековете се намират тук, в този шкаф, а сега ще ви разкажа всичко накратко.

— Островът, Брентли! Най-напред за острова! Намерихте ли го по моите координати?

— Да, сър, аз намерих този остров, но разрешете ми да разкажа поред… Като излязохме от Мелбърн…

— Стойте! Жив ли е човекът на острова?

— Да, сър, той е жив, но ако бяхме закъснели с две седмици, най-много с един месец, нямаше вече да го бъде. Беше изпаднал в страшна нужда. Сега е подсигурен с всичко необходимо и помоли да предам едно писмо…

— На мене ли?

— Не, той помоли да го предам на мис Харди. Искам да кажа, на лейди Райланд, сър.

— Предадохте ли му запечатания плик?

— Да, сър, пликът премина от собствените ми ръце в неговите.

— Поръча ли да кажете нещо на мен, капитане?

— Не, сър.

— Дайте ми писмото за лейди Райланд.

— Сър, човекът на острова постави задължително условие — писмото да бъде предадено направо в ръцете на лейди. Аз обещах…

— Капитан Брентли!

— Аз не мога да наруша думата си, сър!

— Добре… Нека пликът остане засега у вас. Вие сам ще го донесете у дома. Днес в шест часа вечерта ви чакам за обед. Писмото ще предадете в мое присъствие, капитане!

— Слушам, сър, и съм готов да изпълня всяка заповед, която не е в разрез с моята съвест.

— Капитан Брентли! Дали не предполагате, че съм имал намерение да ви скарам с вашата чувствителна съвест?

— Не, сър, но ми се стори…

— Занапред подбирайте думите си, капитане. Страхувам се, че в морето малко сте отвикнали от обществото, мистър Брентли!

— Възможно е, сър. Приемете искрените ми извинения заради моята грешка.

— А картата на острова?

— Тя е тук, между книжата.

— Точни ли се оказаха координатите?

— Не, сър. Вие посочихте дължината неточно: ширината почти съвпадаше с вашите данни, но по дължината островът се оказа по на запад с градус и половина.

— Навярно уредите в моя кораб тогава са били загубили точността си и аз съм сгрешил в изчисленията… Добре, Брентли, аз съм твърде доволен и вие ще получите вашата награда. Днес, като тръгнете към къщи, вземете със себе си двама души за охрана и ми донесете касата, дневника, картата и документите, отнасящи се до острова. Не забравяйте писмото! Ще ми разкажете по-подробно за цялото плаване.

— С удоволствие, сър.

— Виждам, че чиновниците вече са привършили огледа. Предполагам, че вашето гостоприемство ги е направило по-сговорчиви. Аз също взех известни предварителни мерки за това. Узнайте резултатите.

Капитанът излезе и след минута се върна в каютата:

— Сър, на кораба е разрешено да влезе безпрепятствено в пристанището. Чиновниците вече се готвят да се върнат на брега.

— Отивам заедно с тях. До довечера, мистър Брент.

3

Когато катерът опря до стената на пристана, сър Фредрик видя кочияша си, който държеше за юздите впрегнатата в гига кобила. До него беше спрял кабриолет, в който седеше лейди Емили Райланд с дъщерята на управителя на имението, хубавичката Мери Мортън. Едва катерът се беше докоснал до кея и младата дама нетърпеливо скочи от кабриолета и тръгна сама срещу дошлите от „Орион“. Двамата чиновници почтително я поздравиха. Те побързаха да отидат напред и оставиха лейди насаме със съпруга й.

Слабият ветрец разпиляваше меките коси на жената. Застанала на кея срещу сър Фредрик, тя го гледаше строго и право в очите.

— Що за необмислени постъпки? — запита той с недоволен тон, извръщайки поглед встрани. — ние не трябваше да идвате тук. Моля ви да съблюдавате общоприетите условности, мисис Райланд.

— А аз ви моля да не ме наричате с това име, когато никой не ни слуша. Отговорете ми направо: жив ли е той?

По лицето на нейния събеседник пробяга тръпка. Мускулите на челюстите му се издуха. Стиснал зъби, той мълчеше.

— Не ме довеждайте до отчаяние! Или се боите да ми кажете истината? Аз ще понеса всичко и няма да предприема незабавни мерки. Но — дуйте! — ако мълчите още една минута, ще се хвърля още сега надолу с главата от този кей!

— Той е… жив! — процеди събеседникът й.

— Доказателства! Къде са доказателствата, че не ме лъжете така, както лъжете винаги целия свят?

— Тази вечер у дома капитан Брентли ще ви предаде неговото писмо. Дайте ми дума, че без мен вие няма да го отворите.

— Не, такава дума няма да ви дам.

— Тогава писмото ще бъде унищожено, преди да го прочетете.

— Пазете се да не ме доведете до отчаяние…

— От какво ще се страхувам? „Орион“ е бърз кораб и аз още не съм отвикнал от морето, карамба! — произнесе той освирепял.

Най-сетне пак сте същият! Вече бях свикнала да ви виждам с маската на джентълмен. Слава богу, сега заговорихте с истинския си език. Добре, ще прочета писмото във ваше присъствие.

— Това не е достатъчно: аз също трябва да го прочета.

— Защо не, Фред знае в чии ръце се намирам и вероятно се досеща за всевъзможния кръг читатели, които ще има неговото писмо.

Принудена съм да се съглася. Но ако сте ме измамили, кълна се, че нито „Орион“, нито силите на ада, които ви покровителстват, ще ви спасят от заслужената участ! Пуснете ме да мина напред! Не се докосвайте до мен, аз сама ще отида до каляската.

4

В кабинета на сър Фредрик влязоха само четирима от двадесетината участвували на тържествения обед, който беше сервиран в трапезарията и продължи близо два часа. Господарят на дома плътно затвори вратата на кабинета, когато лейди Райланд, капитан Брентли и мистър Томас Мортън се разположиха в креслата около масата.

Капитан Брентли извади от широкия си маншет малък плик, запечатан с червен восък. Тримата му събеседника мълчаливо се наведоха над плика. Червеният восък беше запазил отпечатъка на старинната златна католическа икона, използувана от автора на писмото вместо печат.

Лейди Емили взе писмото с трепереща ръка и целуна отпечатъка върху червения восък.

Впрочем това движение се изплъзна от погледа на капитана. След като отпи глътка вино от тясната венецианска чаша и запуши дългата си лула от морска пяна, която беше стиснал между коленете, капитан Брентли започна да разказва за плаването.

Здрачът вече се сгъстяваше, когато той завърши описанието на всички стокови операции и рейсове на „Орион“, извършени из пристанищата на Америка, Африка, Индия и Австралия в продължение на две години. Бури, подводни рифове, корсари, кораби от неприятелски страни и заразни болести — всички тези препятствия и опасности не бяха попречили на опитния моряк да докара в Англия хиляда гинеи чиста печалба и пълни трюмове със стоки, натоварени в Индия и Австралия.

Докато собственикът на кораба слушаше разказа на капитана, двамата моряка, които бяха дошли с него в Ченсфилд, седнали в кухнята сред слугите на мистър Райланд, също поразяваха въображението на слушателите с подробности около плаването. Заплатата на екипажа за този рейс е такава, разказват те, че по тезгяха на кръчмата „Утробата на кита“ сега от сутринта още звънти злато и много весели нощи има да прекарат в Бълтън моряците от „Орион“!

Капитан Брентли завърши своя доклад с описание на издирването на непознатия остров в Индийския океан. Координатите на този остров капитанът беше получил от собственика на кораба преди самото отплуване от Бълтън, през ноември 1770 година, и се беше задължил да ги запази в дълбока тайна.

Този остров, както беше пояснил тогава сър Фредрик, е бил случайно открит от него в годините на ранната му младост. Съгласно поставената от виконта задача капитан Брентли е трябвало да изследва тази неизвестна земя и да предаде един плик на единствения обитател на острова, ако той се окаже жив; а в случай че експедицията не намери островитянина, пликът е трябвало да бъде върнат в ръцете на господаря на Ченсфилд. Капитан Брентли получил също строго нареждане нито един член от екипажа да не влиза в контакт с островитянина.

Всички тези поръчения капитанът изпълнил точно. След като обикалял из посочените му води, на четвъртото денонощие от непрекъснатите търсения той открил неизвестния, липсващ на мореплавателните карти остров. Неговите външни очертания съответствували на описанието, което бил получил капитанът.

„Орион“ се приближил до острова през нощта. От кораба веднага забелязали сигнален огън, запален на голия връх на планината, най-високата точка на острова. Рано сутринта облеченият в кожи островитянин се опитал да доплува до брига с една прогнила пирога, но бил предупреден от капитанското мостче, под страх от смърт, да не приближава кораба. Въпреки че бил така негостоприемно посрещнат, плувайки пред кораба на своята пирога, островитянинът показал входа за единственото голямо и доста удобно за престой на кораби заливче, за чието съществуване капитанът бил също предварително осведомен.

След като вкарал кораба в заливчето, вечерта Брентли седнал в една лодка и се отправил за брега, където го очаквал островитянинът. Гребците оставил в лодката, като им обяснил, както му било наредено, че този островитянин е заболял от проказа пасажер, свален там от някакъв кораб, минаващ край острова. След това последвал този странен отшелник навътре в гората.

Знаейки, че моретата и океаните са пълни с всевъзможни загадки и тайни, в които не винаги е целесъобразно да се прониква, капитанът не се учудил, когато чул чистия английски говор на своя необикновен спътник, и не му задал никакви излишни въпроси.

Когато стигнали до къщурката на островитянина, капитанът му предал плика на сър Фредрик Райланд, както и писмени принадлежности, за да напише отговора. Оказало се, че този тайнствен пустинник се намирал вече пред гибел: единствената му пушка се развалила, запасите били свършили и морето отнесло мрежата, която бил изплел за ловене на риба.

След това отшелникът разказал, че този безименен остров, за

разлика от други малки острови в Индийския океан, бедни откъм животни, изобилствувал с едри хищни зверове. В отговор на недоумяващия въпрос на Брентли — как са се появили на тоя далечен остров зверове от материка, островитянинът пояснил, че още преди около петдесет години във водите край острова се е разбил някакъв своего рода „ноев ковчег“ — рабски кораб, носещ на борда си жива стока за кралските зверилници на Франция и Испания. Островитянинът открил между скалите на северното крайбрежие на острова следи от този кораб, чийто екипаж бил загинал.

Диви свине унищожили зеленчуковата градина на островитянина. Той отдавна бил износил европейските си дрехи и се обличал в кози кожи. Раната на крака му, получена при лов на един планински козел, не зараствала, пък и нямал никакви лекарства.

На сутринта капитанът дошъл за отговор и получил от островитянина плик, запечатан с червен восък. Сега, единадесет седмици след получаването на плика, капитан Брентли можа най-сетне да го предаде на адресата.

Капитанът завърши разказа си със съобщението, че преди да отплуват от острова, моряците натоварили на две лодки и свалили на брега всичко, от което толкова много се нуждаели островният жител и двамата му другари.

— Двама другари? — недоумение запита господарят на имението. — има той не е единственият човек на острова?

— Той нищо не каза за своите съжители, но самата обстановка на колибата ме наведе на мисълта, че в нея живеят най-малко трима души, а не един.

Господарят на дома се намръщи. Лейди Емили го гледаше с нескрито злорадство.

— И тези хора до края ли не се показаха? — запита той рязко.

— Не, преди да отплува „Орион“, на върха на крайбрежния нос открито се показаха и трите островитяни. Те ни махаха дружелюбно за сбогом и дълго викаха след кораба, като изпращаха проклятия по адрес на един страшен пират с прякор „Леопард“. Навярно той ги е свалил на този остров. Впрочем и вие самият, сър, навярно сте слушали за него: той е бил помощник на „Черната стрела“ и е загинал, може да се каже, пред очите ви.

— А успяхте ли да различите външността на тези хора?

— Без съмнение те също са европейци. Единият от тях беше с огромен ръст. Повече нищо не можахме да различим.

Господарят на имението едва задържа проклятията си. Зъл,

озадачен, той стана, като даваше да се разбере, че разговорът е свършен.

— Капитане — каза той с глух глас, — както координатите на острова, така и сведенията за островитяните не трябва да излязат от този кабинет. Вие отговаряте с главата си за това! Стая за вас е приготвена под лявата кула, но утре трябва да се завърнете на кораба. Той ще остане на ремонт в дока. Налага се бързо да го приготвим за далечен рейс. Този път и аз ще тръгна заедно с вас за острова. След един месец трябва да излезем в морето. Намалете екипажа до минимум. Пет шест души моряци и офицери те приемете допълнително по мое указание. Оръжието на кораба ще доставя сам. Стоки за из път вземете само до африканските пристанища. При обратния рейс бригът ще бъде натоварен на острова. Всички приготовления за плава нето да се държат в тайна. Свободен сте, капитан Брентли!

5

Капитанът си отиде. Влезе камериерът. Той отнесе в ъгъла лулата, с която беше пушил добрият моряк и прибави въглища в камината, запалена въпреки летния сезон. С едно движение на веждите собственикът на дома отпрати слугата от кабинета и седна на писалището, като въртеше мълчаливо в ръцете си картата на острова.

Томас Мортън, шишкаво малко човече с голо теме и със златни очила, седеше приведен в креслото и гледаше надолу, в пламъка на камината. До камината, притиснала към гърдите си запечатания плик, стоеше неподвижна като статуя лейди Емили. Само в зениците на потъмнелите й очи с отразения в тях огън на въгленитe сякаш искряха гневни пламъчета и скрито тържество.

— Дайте плика, Емили — хрипливо произнесе стопанинът. — ека мистър Мортън го прочете на глас.

— Това ще стане едва когато „Орион“ се подготви за плаването си към острова. И ще прочетете писмото само в каютата на „Орион“, която ще бъде приготвена за мен в този рейс. Аз ще дойда на острова заедно с вас. На дявам се, че добре сте ме разбрали?

— Това е невъзможно! Вие сама знаете, че това е невъзможно. Гарантирам ви, че ще запазя неговия живот. Вие не можете, не бива да участвувате в това плаване.

— В такъв случай писмото, колкото и да ми е скъпо, ще полети още сега в огъня на камината и вие няма да узнаете кой от екипажа на „Черната стрела“ е изпращал проклятия на Леопард Грели и сега се готви за страшна разплата с него.

— Мълчете, Емили! Ако Леопарда загуби играта, вие няма да видите жив вашия приятел!

— Още една заплаха и… писмото ще литне в огъня!

Господарят на имението се обърна и потъна в размисъл. Изтекоха няколко минути в мълчание. Накрай жената дочу добре познатия й възглух, гърлен смях:

— Е, добре, синьора. Както изглежда, във вас се е въплътил дяволът! Да споря с вас, е безполезно, това знам. Но с упоритите орат земята, казват. Може би мисълта, която подхвърлихте, да не е лоша, защото вашето присъствие на борда ще направи някои по-сговорчиви… Тъй да бъде, ще придадем на нашата експедиция характер на семейна увеселителна разходка. По пътя ще се спрем само в устията на Маслените реки[66] — там аз имам една малка работа…

Задължавате ли се вие, лейди, свято да съблюдавате нашето главно условие? Помнете, че от това зависи неговият и вашият живот!

— Нямам намерение да нарушавам обещанието си.

— Добре, синьора! Имаме време да обмислим състава на останалите участници в плаването. Може би за целта на пътуването там ще ви потрябват услугите на някои длъжностни лица, а? Освен това пътешествието може да заинтересува моите нови съдружници… Не, ей богу, вие подхвърлихте една не лоша мисъл, лейди! Давам съгласието си да направя заедно с вас още едно морско пътешествие, при това в твърде приятно малко общество. Това плаване сигурно ще бъде по-комфортно от миналото… Но не забравяйте, синьора: в случай на най-малка хитрост от ваша страна аз няма да се спра да пратя на дъното и брига, и цялото очарователно общество на него. А сега дайте ни писмото! Мортън, вземи плика от лейди!

Мортън сякаш безучастно седеше в креслото, загледан надолу. Клепачите му потрепваха и перуката се бе плъзнала върху запотеното му чело.

Лейди Райланд му хвърли презрителен поглед.

— Той ще получи писмото в моята каюта на „Орион“. Не по-рано! — каза тя. — Точно преди да отплуваме за острова, вие и вашият съучастник Мортън ще чуете какво ми пише човекът, чието благородно име с такава сатанинска хитрост си присвоихте вие, пиратът и роботърговецът Джакомо Грели!

След излизането на гостите в стихналия кабинет влезе Антонио.

— Милорд, долу отдавна ви очаква някакъв човек — доложи той.

— Доведи го.

Пред господаря на Ченсфилд се появи мулатът Енрико Рой. Ботушите му бяха изпрашени.

— Мистър Райланд, три часа вече чакам долу, за да ви съобщя важна новина. В Бълтън се е появил Фернандо Диас! Снощи той ограбил и осакатил Макрайл. Мак не ще може да замине за Холандия. Той е целият пребит!

— Антонио, коне! — викна господарят.

След десет минути трима конника стремително летяха към Бълтън. Изминавайки в галоп дванадесет мили, запенените коне спряха пред кръчмата „Утробата на кита“.

6

Появявайки се в небесата над Англия, юлското слънчице изпраща на земята като че ли ласкав, благодатен поздрав. Но няколко часа по-рано същото това слънце плува над разпенените вълни на Индийския океан като огромно безпощадно огненочервено кълбо, което с нищо не напомня на приветливото светило. На зареяните из океана късчета суша то изпепелява тревите, пресушава потоците, нагорещява напуканата почва и навява на децата на земята страшни легенди за наказващата небесна колесница.

Но и тук, на пустия остров в отдалечените африкански води на Индийския океан, първите утринни лъчи на слънцето са още внимателни и ласкави…

В девствените гори пронизително крякаха папагали. Малки пъстри колибри прелитаха през сноповете лъчи, промъкващи се в гъсталака. Неспокойно стадо маймуни премина бързо по върховете на дърветата, люлеейки се на лианите; то подплашваше пернатите и ронеше по земята плодове, листа и вейки. Черните тела на крокодили, също като каменни, бяха замрели на пясъчната плитчина на заливчето. Тежко пристъпвайки от крак на крак, розови пеликани довършваха край езерото нощния си риболов. Цяло семейство диви свине се промъкваше към потока на водопой, но изведнъж стремително свърна назад и с тропот се втурна в гъсталака на бодливите храсти; наблизо се разнесе страшен, ужасяващ рев. Това беше гладен лъв, който, изглежда, безуспешно беше ловувал през нощта и сега се промъкваше към водопоя, търсейки плячка за закуска.

Отпуснал ниско гривеста глава, звярът бавно се провираше на меките си могъщи лапи през гъстата гора. Той беше напълно уверен в своето могъщество и не се опасяваше да срещне тук достоен съперник, понеже отлично знаеше, че другите обитатели на гората могат да се спасят от неговите зъби само с много бързи крака или в много дълбоки и тесни дупки.

Внезапно из бамбуковия храсталак изтрещя изстрел. Лъвът направи чудовищен скок и чупейки високите стебла на бамбука, се хвърли срещу непознатия враг. Още два изстрела треснаха един след друг. Цял сноп бамбукови стъбла изведнъж се повали под тежестта на едрия хищник. Кратък предсмъртен рев и двуметровото тяло на звяра се изпъна и замря. На подгънатите под тялото лапи за последен път се показаха и скриха ноктите, подобни на закривени турски ятагани. От

шубраците, където се спотайваха ловците, се раздадоха гръмки гласове.

— Едър екземпляр! — произнесе, приближавайки се до убития лъв, висок мъж с моряшки обувки, груби панталони от корабно платно и здрава вълнена куртка. — никога досега не ми се е случвало да видя такъв лъв. И изглежда, че е по следният на нашия остров. Заедно с младите това е седмият през тези четири години.

След първия ловец из храсталаците се измъкна един гигант с черна къдрава брадичка. На кожения му пояс стърчеше широк моряшки нож. Третият ловец, с широкополо испанско сомбреро, се наведе над звяра.

— Вижте, ето вашия куршум — обърна се той към първия ловец. — пробил е сърцето на лъва. Отличен изстрел!

— Чудно как душата на такъв силен и голям звяр можа изведнъж да напусне тялото през такава мъничка дупчица — рече вторият ловец, показвайки кървящата под лопатката малка раничка. — аз ще извадя сърцето на лъва и ще го изям — та в мен да се пресели неговата сила.

— Ти и без това си имаш достатъчно сили, Педро — забеляза със смях човекът със сомбрерото. — добре опитай мозъка на животното, за да преминат в тебе умът и хитростта му.

— Силният и храбрият не се нуждаят от хитрост — възрази първият. — хитростта и коварството са необходими н страхливците…

Все пак, сеньори — отбеляза човекът със сомбрерото, — днешният лов не обогати нашата кухня. Време е да се връщаме и право да ви кажа, жив козел на мушката би ме зарадвал повече, отколкото мъртъв лъв в краката ни! Мистър Фред, това е ваш трофей. Останете при него, за да не развалят кожата му чакалите, а ние с Педро ще се погрижим за закуската. Налага се да поразбутаме запасите, които ни остави капитанът на „Орион“. Да вървим, Педро, и да приготвим на мистър Фред тържествена закуска. А вие одерете тази кожа, мистър Фред, обработете я и направете от нея най-добро украшение за бъдещия ви дом в родината. Върху нея ще играят вашите деца и…

— …и аз ще им разказвам как сме се спасили от този остров на кораба, чието име засега никой от нас още не може да предвиди. Но в края на краищата той непременно ще дойде да ни вземе и тогава всеки от нас ще дочака такава съдба, каквато си е подготвил в миналия си живот — прекъсна ловецът с куртката многословието на своя другар.

— Очевидно искате да кажете, мистър Фред, че вас ви очаква дом в Ченсфилд, а нас с Педро — бесилка в Нюгейт[67], не е ли така?

— Не обичам твърде такива шеги, сеньор. Да се надяваме, че

съдбата… ще поиска да поправи поне част от своите несправедливости към нас! — за със сериозен тон първият ловец. — аз ще удържа своето обещание да не разкривам вашите имена на командуването на кораба, който рано или късно ще вземе и трима ни на борда си. И във всеки случай не съм аз онзи, който би помогнал на нюгейтския палач да сложи примката на шията на… Бернардито Луис. От все сърце желая съдбата да отклони от вас тази заплаха, капитане!

— Сър Фредрик Райланд! — произнесе човекът със сомбрерото и в неговия тон заедно с насмешливите нотки прозвуча признателност. — понеже в продължение на десетилетия съм имал работа само с негодници, не можех да се надявам, че в края на живота ми бог ще ме направи спътник на един истински благороден джентълмен! Не, Педро, остани със сър Райланд да му помогнеш да одере кожата на тоя лъв и да я довлече до в къщи. С кухнята ще се постарая да се справя сам.

Към края на август 1772 година от пристанището на Бълтън се отправи на далечно плаване, като взе посока на юг, въоръженият океански бриг „Орион“.

Този кораб принадлежеше на главния собственик на „Северобританска търговска компания“ сър Фредрик Джонатан Райланд и пътуваше под командата на капитан Гай Брентли и тримата му помощници — лейтенант Едуард Уент, мистър Джозеф Лорн и мистър Джефри Макрайл.

Според корабните документи на борда на брига се намираха следните пасажери: собственикът на кораба сър Фредрик Райланд със съпругата си лейди Емили и малолетния си син Чарлз; управляващият имението Ченсфилд мистър Томас Мортън с дъщеря си Мери; по-младият собственик на юридическата кантора „Томпсън и син“, адвокатът Ричард Томпсън; собственикът на бълтънската корабостроителница мистър Робърт Патерсън; вдовицата на покойния ескуайър Джордж Станфорд, лейди Елен Станфорд; бълтънският викарий, преподобният Томас Редлинг, корабният лекар, докторът по медицина мистър Рандолф Грейсуел, и накрая слугите на споменатите пасажери.

Както съобщи в първия си септемврийски брой седмичникът „Монитор“, целите на плаването на мистър Райланд и неговите спътници са изследователски и мисионерски. Бригът се насочва към африканските води на Индийския океан. Призори на 20 септември „Орион“ хвърли котва край мароканското крайбрежие на Берберия[68]. По пътя от Бълтън до Мароко бригът — по делови съображения на

собственика — се отби в устието на Темза и престоя една седмица в лондонското пристанище.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА КРЪЩЕЛНИЦИТЕ НА НЕПТУН

1

По ниския таван на каютата, боядисан с лакова боя, трептяха зеленикави светлинни петна. Отблясъците на слънчевите лъчи, пречупващи се в гребените на вълните, проникваха в каютата през илюминатора и като весели зайчета танцуваха по стените и тавана.

На „Орион“ обедът бе привършил и всички се пръснаха по каютите си. Корабът се държеше близо до бреговете на Африка. Сухият източен вятър сякаш донасяше до самия океан знойния дъх на Сахара.

Приспивана от слабото бордово люлеене, лейди Емил задряма, облегната на гърба на лекото кресло. Мъничка сълзичка се бе задържала на дългите й ресници. На коленете й лежеше писмото, чийто плик със счупени восъчни печати беше паднал в нозете й. Тя не се събуди, когато се чу слабото почукване на вратата на каютата. След това вратата тихичко се открехна.

Мистър Ричард Томпсън надзърна в каютата и като забеляза почиващата в креслото дама, понечи да се отдръпне, но неволно спря и се загледа с възхищение в нея. Дали младежкото чувство към някогашната му годеница се пробуди в него, или просто го трогна печалният вид на младата лейди която приличаше в тази спокойна поза на уморено детенце оборено от съня, но мистър Ричард изпита непреодолим желание да целуне ръката на тази спяща красавица. Навеждайки се към нея, той видя на пода разпечатания плик, а на коленете на лейди — листче с изписани редове.

Тук професионалното любопитство победи — уви! — джентълменската сдържаност на младия човек, защото като видя плика, той веднага си припомни следния мъничък епизод. Малко преди да отплуват от Бълтън, когато пасажерите на „Орион“ вече се бяха настанили по своите каюти той тръгна да изследва кораба, за да си избере някое удобно местенце за следобедната почивка, и реши да се покатери в една от лодките на левия борд, приветливо осветена от есенното слънчице. Мистър Томпсън си беше направил с одеялото и плаща твърде уютно гнезденце в лодката и вече се унасяше в сън, когато внезапно дочу на палубата тих, не много рязък отговор. Беше късно да издава присъствието си и чу как сър Фредрик Райланд строго поиска от съпругата си да му предаде някакво важно писмо. Лейди не се съглася ваше, а той настояваше доста грубо. Накрая двамата отидоха в каютата на лейди, а след няколко минути беше извикан да

отиде там и мистър Мортън. Отначало засрамен до известена степен от ролята си на неволен подслушвач на семейното скарване, мистър Томпсън след време съвсем забрави този епизод: но сега, когато видя плика със счупените печати, не можа да се въздържи от съблазънта да хвърли поглед върху подписа.

Веждите му в недоумение се вдигнаха и той, още повече заинтересуван, прочете през рамото на лейди Райланд цялото писмо. Стигнал до края, мистър Томпсън отстъпи назад и напусна каютата тъй тихо, както беше влязъл в нея. Само когато затваряше вратата, без да иска, щракна бравата.

Емили трепна, мигновено се пробуди и бързо закри писмото с една книга, без да подозира в какъв дълбок душевен смут е изпаднал господин адвокатът.

Като се убеди, че звукът, който я изплаши, е бил случаен, младата жена отново извади писмото.

„Скъпа моя Емили, — препрочете тя добре познатите й редове, — откак се свестих на острова и прочетох оставена на от вас бележка, до ден днешен, когато след четиригодишно мълчание успях отново да получа от вас писмото, което ми донесе капитан Брентли, не е имало нито час да не се измъчвам от мисли за вас и за вашето положение, тежката борба, която водите съвсем сама, ме възхищава и целият ми живот, ако е съдено още да продължи, ви принадлежи напълно.

Молите ме да съобщя решението си в отговор на условията, поставени ми от безчестния пират Джакомо Грели, какво да се прави, аз съм принуден отново да ги приема и да не предприемам още три години опит да напусна острова да разоблича злодея, който открадна името ми. Докато този човек ви държи в своя власт, друг избор не ми остава, но неговите престъпления високо крещят към небесата и приближават часа на разплатата.

Моят атърни Мортън, който стана съучастник на Джакомо Грели, неизбежно ще сподели и бъдещата съдба на пирата, дневникът на Мортън, преписан под диктовката на Грели, като всяко лъжесвидетелство, не ще издържи изпитанието на сведената правда. Отсега още съжалявам дъщеря му, милата Мери. Може би ще успея да помогна на тази млада особа а си уреди бъдещето, след като бъде въздадено правосъдие а нейния престъпен баща.

Винаги намиращият се мислено около вас, преданият ви до последен дъх ваш: Фредрик Джонатан Райланд, виконт Ченсфилд 10 май 1772 година. Безименен остров в Индийския океан.

P. S. Поради липса на хартия не мога да водя дневник, описанието на моите приключения ще ви изпратя, когато бъда напълно уверен, че вие ще сте тяхна единствена читателка, тъй като горите и долищата на този остров пазят не само нашата тайна.“

Лейди Емили целуна писмото, отстрани сълзичката от ресниците си, сложи писмото в плика и го скри до гърдите си. След това извади една тетрадка с щампована кожена подвързия и отново започна внимателно да я препрочита.

2

Като изскочи на палубата, Ричард Томпсън се спусна стремително към каютата си. Той бе настанен заедно с мистър Патерсън и сега бързаше да го намери, ала в каютата нямаше никой.

На палубата на пътя на адвоката се изпречи мистър Мортън. Отдръпвайки се сякаш пред дявола, Ричард изтича с необичайна пъргавина по стъпалата на спардека[69].

Оттук част от пасажерите наблюдаваха тясната ивичка на африканския материк към изток. Като не намери и между тях мистър Патерсън, адвокатът се спря объркан до перилата. Вятърът разроши косите му и освежи пламналото му лице. Малко поуспокоен от величествената картина на океана, той слезе долу.

Надявайки се да намери Патерсън при лейди Станфорд и още нерешил дали трябва да открие удивителната тайна в присъствието на годеницата си, чиито бързо нарастващи симпатии към лъжевиконта вече започваха да го тревожат, той потропа на вратата на нейната каюта. Зад вратата се чу шумолене. Ричард реши, че Бетси, камериерката на лейди Станфорд, разтребва каютата и смятайки, че ще узнае от нея къде се намира господарката й, натисна по-силно вратата. Резето на ключалката отскочи, вратата се отвори и мистър Томпсън, препъвайки се о прага, едва не падна в каютата.

Тук цареше полумрак, но онова, което успя да види, беше невероятно!

Елен, която се намираше в каютата, бързо се освободи от обятията на собственика на „Орион“… В следния миг кавалерът на прекрасната лейди пристъпи напред и бедният мистър Ричард усети докосването на две железни ръце, които го издигнаха във въздуха; след това със сила го изхвърлиха от каютата. Той си удари главата в насрещната стена на тесния проход и падна пред прага.

Вратата на каютата с трясък се хлопна, но преди още адвокатът да беше успял дори да се изправи на крака, тя отново се отвори и пропусна господаря на кораба. Мнимият мистър Райланд се наведе над поваления адвокат, сграбчи го и тичешком се спусна с него към своята каюта, която беше близко до мястото на фаталното произшествие.

В просторния салон, подреден с източен разкош, собственикът, без да позволи на жертвата си да си отдъхне, извади иззад облегалото на широкия диван две шпаги и мълчаливо пъхна една от тях на Ричард. Той самият се отдалечи в един ъгъл, съблече персийския си халат и

остана по дантелена риза и панталони, пъхнати в чорапите. Кръстът му беше пристегнат с широк копринен пояс, каквито в Испания носят тореадорите. В това бретьорско[70] облекло той изпита шпагата си. Гъвкавото стоманено острие със свистене разсече въздуха по всички посоки.

Седнал на дивана, мистър Томпсън дишаше тежко и наблюдаваше приготовленията на съперника си. Шпагата, която му беше пъхнал господарят на кораба, остана да стърчи между коленете му. Като се размърда, той я събори на пода и дори не посегна да я вдигне.

— Ще се биете ли, или имате намерение да губите време, за да търсите секунданти? — изсъска му противникът. — Може би вие изобщо не сте склонен да искате удовлетворение? Тогава ще ми дадете честна дума, че…

Мистър Томпсън беше лош боец. Той никога не бе държал в ръката си пищов и на времето със своите неумели нападки с рапира в гимнастическата зала на колежа предизвикваше смях у другарите си. Но въпреки че беше лош фехтувач, Ричард Томпсън не беше страхливец. Той просто не бе успял още да се съвземе от объркването и безкрайното учудване от всичките си днешни открития.

Думите на противника му достигнаха най-сетне до неговото съзнание и му възвърнаха самообладанието. Той се изправи рязко, като настъпи изпуснатата шпага.

— Да искам удовлетворение — каза той твърдо — или да давам честна дума, бих могъл само когато имам работа с джентълмен, а не с дързък самозванец, който си е присвоил чуждо име.

Поразеният съперник на Ричард се смути, но мигновено се овладя. Той захвърли шпагата и се спусна върху адвоката. Ричард го посрещна със силен ритник. След един миг двете сграбчили се в жестока схватка тела се търколиха на килима.

В това време вратата на каютата се отвори и на прага се появи пастор Редлинг заедно с корабостроителя мистър Патерсън.

3

Елен Станфорд, лениво пристъпващата лейди с надменна осанка, произхождаше от старинния, но обеднял дворянски род Грахъм. Нейните прадеди били участвували в кръстоносните походи. Но дядото на лейди Елен загубил правото на титлата и проиграл на карти остатъците от фамилното състояние. Бащата на лейди окончателно бе лишен от всички наследствени привилегии, спечелени от рицарите, основатели на рода, и цял живот се наричаше просто мистър Грахъм.

Красива и болезнено честолюбива, лейди Елен от детинство мечтаеше за гръмки титли; беше запозната много добре с всички тънкости на хералдиката[71] и генеалогията[72] на най древните английски аристократични родове. Прелиствайки по жълтелите страници на семейната хроника, тя виждаше с вълнение своите прадеди в блясъка на кралските турнири в дима на сраженията. Четеше как графовете Грахъм ярост но са се изтребвали взаимно за прослава на Алената или Бялата Роза[73], как в желанието си да се издигнат по-близо до трона, те честичко са се изкачвали на ешафода или са споделяли с кралете по време на походи ако не винаги сладостта на победите, то непременно сладостта на трапезната чаша!…

В хиляда седемстотин шестдесет и осма година, навършила двадесет и две години, мис Елен се омъжи за най-ладия потомък на рода Станфорд, запленена от звучното старинно фамилно име, аристократичните маниери и успеха на Джордж Станфорд в ежегодния стипъл-чейз[74], където той завоюва огненочервената си кобила купата и званието най-добър ездач в графството. Тайните надежди на лейди, че наследствените права и имущества на рода ще преминат върху Джордж не се оправдаха. Овдовяла след две години и останала бездетна, лейди Станфорд се оказа господарка само на едно малко разорено имение близо до Бълтън и на нищожен капитал. За пътищата, по които би могла да увеличи това свое състояние, тя често размишляваше, седнала в мъжовия си кабинет, украсен с копия на фамилни портрети и с изображения на породисти коне за надбягване.

Вдовстващата лейди се намираше на границата на пълното разорение, когато собственикът на корабостроителницата мистър Патерсън я посъветва да закупи един доходен градски парцел. Отначало лейди Елен се обиди, след това се съгласи и на нейния парцел скоро израснаха големи жилищни сгради, прилични на войнишки казарми, които приеха сред мрачните си стени стотици

семейства на занаятчии, дребни служащи и работници в корабостроителницата.

Управлението на сградите беше възложено на мистър Хъмфри Чейзуик, заемащ тази длъжност по съвместителство със службата му на педагог и директор на училището пансионат за момчета.

Заела се с увлечение с тези твърде прозаични търговски операции, лейди Станфорд обаче не изостави мечтата си за титли и богатство. Тя се държеше с достойнство, поддържаше познанство с малцина. Ала годините си минаваха, а дългоочакваният принц не се появяваше!

Тя беше на двадесет и шест години, когато Ричард, младият собственик на адвокатската кантора „Томпсън и син“, след кратко познанство на делова почва, пламенно й предложи ръката и сърцето си. Лейди Елен отначало се разсмя: Ричард Томпсън не можеше да се похвали нито със звучно име, нито с наследствени владения. Но след като поразмисли зряло, лейди Елен смири аристократичното си честолюбие, още повече, че младият адвокат вече си беше създал репутация на един от най-добрите юристи в графството и беше единствен наследник на почтено състояние.

„Защо пък не — размисляше тя, — времената се менят и всички тези банкери, адвокати и фабриканти стават все повече на мода.“ И въпреки че партията й се виждаше не особено блестяща и сърцето й запазваше пълно равнодушие към особата на мистър Ричард, младата вдовица не бързаше с отказа си и му позволяваше да пръска с широка ръка пари за подаръци и да я развлича с остроумните й разкази.

Но когато видя за пръв път при спускането на „Окриленият“ своя съсед виконт Ченсфилд, лейди Станфорд изведнъж почувствува в него не само властния човек, но и решителен съмишленик. Познанството им, което започна на борда на „Окриленият“, след няколко седмици вече успя да се превърне в приятелство. В отговор на хладните обноски на лейди Емили Елен Станфорд започна почти открито да пренебрегва господарката на Ченсфилд, като с това доставяше, изглежда, явно удоволствие на нейния съпруг. От своя страна наследникът на титлата и имението на Ченсфилд, възхитен от аристократичната фамилия на новата си приятелка, от нейните маниери и пренебрежително резки обноски с околните, започна мислено да й отделя твърде важно място в своите бъдещи планове. Мистър Патерсън му помогна в това и лейди Станфорд, като събра в началото три хиляди фунта, подобно на Патерсън ги вложи в тайните предприятия, подготвяни от шефа на „Северобританската компания“.

По такъв начин последният придоби в лицето на честолюбивата лейди още един съдружник.

Посветена напълно в предстоящите работи на своите при? тели и без да се смущава ни най-малко от пътищата, които са избрали за забогатяване, лейди Станфорд прие и поканата на Райланд и Патерсън да участвува в плаването на „Орион“. Понеже ръководителят на тази тайнствена експедиция се нуждаеше от услугите на юрист, полуофициалният жених на лейди Станфорд, мистър Ричард Томпсън, също се оказа в числото на пасажерите на брига.

Мистър Томпсън твърде охотно остави бълтънската кантора под едноличното управление на баща си, като разчиташе да прекара няколко многообещаващи месеца на комфортния кораб в обществото на приятни джентълмени и прелестни лейди.

Неочакваните открития, които направи адвокатът в каютите на лейди Емили и лейди Станфорд, разбъркаха всички карати в започнатата игра и поставиха някои от партньорите в най-затруднено положение!

Като остана сама в каютата, лейди Станфорд се облече с помощта на своята камериерка и седна край илюминатора Под него танцуваха и се плискаха зеленикавите вълни.

Презрителна усмивка играеше на устните на дамата и ума й се подреждаха убийствено саркастични фрази, предназначени за ушите на нещастния адвокат. Вече се здрачаваше, когато до слуха на дамата достигна нерешително почукване на вратата. Бетси, която беше задрямала зад своята завеса, където обикновено седеше, докато лейди не отпращаше камериерката си в нейната стаичка, пропусна в каютата мистър Патерсън. Той беше малко развълнуван, с няколко думи обясни, че е дошъл по поръка на мистър Ричард Томпсън и си отиде твърде бързо, като остави на масата едно малко пакетче.

Лейди Елен разкъса опаковката и извади от пакета донесения й предмет. Беше венчалният пръстен с нейното име. Тя и Ричард си бяха разменили пръстените преди отплуването на „Орион“.

4

Когато слисаният пастор Редлинг и мистър Патерсън престъпвайки прага на салона, видяха на пода сцената на двубоя между двамата достопочтени бълтънски джентълмен, те се спуснаха да разтървават биещите се и успяха навреме да изтръгнат от ръцете на Грели позадушената му жертва. Докато пастор Редлинг пръскаше с вода лицето на мистър Томпсън и го свестяваше, Патерсън отведе собственика на кораба в ъгъла на каютата.

— За бога, сър Фредрик, обяснете, какво е станало между вас? — запита той тревожно, забелязвайки търкалящите се на пода шпаги. — какво се е случило?

В тази минута от носа на мистър Томпсън рукна кръв, потъмнелите, с неподвижни зеници очи се затвориха, лицето от синьо стана бледо, по тялото му премина тръпка. Изплашеният Патерсън се спусна на помощ.

Грели затвори вратата, прибра шпагите и също се приближи до дивана, където приятелите положиха пострадалия. С намокрен в ракия пешкир той сам избърса кръвта от лицето и шията на своя враг.

Дишането на Ричард стана по-равномерно. Той отвори очи и видя тримата души, суетящи се край неговото легло. Адвокатът се повдигна на лакът.

— Помнете, Томпсън — изрече бързо Грели, — животът ви беше в моите ръце и аз ви го запазих. Бъдете и вие джентълмен!

— Вървете по дяволите! — промърмори адвокатът. — Господа! — продължи той, след като възстанови в паметта си всичко, което се бе случило. — този човек не е тоя, за когото се представя. Той е похитител на жени и злодей, присвоил си чуждо име! Извикайте капитана, офицерите, лекаря! Този човек — ой посочи Грели — трябва да бъде арестуван и предаден в ръцете на закона.

Грели се разсмя високо:

— Законът остана зад борда на този кораб; тук всички вие се намирате в моя власт. Аз ще те унищожа, книжен плъх такъв, дето си ввираш носа в чуждите работи! Ако се наложи, ще потопя „Орион“ с всички, които се намират на него.

— Да потопява кораби с невинни жертви, е най-обикновено нещо за пирата Джакомо Грели! — презрително каза адвокатът.

— Успокойте се, мистър Ричард — умолително произнесе свещеникът. — успокойте се и се опомнете!

— Оскърбената ревност е размътила разсъдъка на Ричард Томпсън — прошепна изплашеният Патерсън. — навярно онази неволна и… невинна дан на възхищение… която известна дама… като всички нас… неизменно отдава на сър Фредрик…

— Мълчете, Патерсън! Да не сте посмели да споменавате името на тази дама наред с моето! Вървете за капитана, господа! Трябва незабавно да арестуваме пирата.

— Хайде де, вървете да викате капитана, Патерсън! — лобно изсъска Грели, като забеляза колебанието на своя съдружник. — корабът беше ремонтиран във вашия док и вие не по-ле от мен знаете какво ми струва от тази каюта да дам тайния сигнал с едно натискане на копчето — в барутния погреб на кораба ще бъде запален приготвеният фитил. Наистина, вие не знаете кой от моите хора на кораба ще изпълни това, но вам е известно, че моята лодка ще успее да се отдалечи, преди мачтите на „Орион“ да се скрият под водата. И на тази лодка вие няма да бъдете с нас, господин Патерсън, нарушител на нашия договор! Заедно с господин адвоката вие ще станете храна на акулите, а пък аз с моите хора след един ден ще слезна на африканския бряг и след половин година ще се върна в Бълтън. Трябва да ви е ясно, че рискувам само кораба. Изпълнете желанието на мистър Томпсън, вървете да доведете капитана, това ще ми помогне по-бързо да ликвидирам цялото това змийско кълбо на брига!

— Чакайте, чакайте, драги сър Фредрик! — извика Патерсън бледен и, изглежда, твърде ясно съзнаващ участта, която го грози. — вие, мистър Ричард, не се горещете. Елате на себе си, джентълмени! Опомнете се, свадата ви отведе твърде далеч! Тука не е зала на кралския съд, тука няма нито шерифи[75], нито констебли[76]. Ние живеем като едно голямо задружно семейство на борда и всички недоразумения трябва да се решават на семеен съвет. Да седнем край масата, да помолим домакина да донесе бутилчица в лед и спокойно да се изслушаме. Не е ли така, достопочтени мистър Редлинг?

Слисаният пастор мълчеше в недоумение и се мъчеше да осъзнае какво точно се бе случило.

— Радвам се да чуя думи, достойни за един разумен джентълмен — изменяйки тона си, каза домакинът. — лошият мир е по-добър от добрата свада. Седнете, синьори, и помогнете на мистър Томпсън да се оправи.

С тези миролюбиви думи Грели се скри зад завесата и след няколко минути се яви пред събралите се в обичайните си дрехи, сресан и измит. Съвзелият се през това време мистър Ричард седеше

мрачен до масичката под втренчения, предупреждаващ поглед на Патерсън.

Повиканият слуга отиде да търси Мортън. На масичката се появиха вино и чаши…

„Семейният съвет“ в каютата на Грели продължи два часа. След като започна съвещанието, джентълмените поканиха и лейди Емили. Тя остана в каютата за малко и излезе с разплакани очи. У нея не бяха вече нито писмото, нито тетрадката с щампованата подвързия.

Когато джентълмените се разотидоха, над морето вече припадаше нощ. Преди да се прибере в каютата си, Патерсън се отби при лейди Станфорд, за да изпълни поръчението, възложено му от Ричард. От всички намерения на Ричард, толкова смели и пламенни в началото, само това — връщането на пръстена — се оказа изпълнимо.

След „семейния съвет“ адвокатът се почувствува така, както навярно се чувствува муха, попаднала в паничка с рядко лепило. В каютата той се загледа в пламъка на свещта, докато Патерсън не я загаси.

5

Още една участничка в плаването на „Орион“ беше тайно подтисната от мъка и се намираше в състояние на пълен смут.

Край люлката на спящото момченце в чисто подредената каюта, осветена от кандилце, се молеше пред разпятието млада черноока жена. Когато в тишината на настъпващата нощ отекнаха три кратки двойни удара на корабната камбана, детенцето се размърда, отвори сънните си, също така черни като на жената очи, млясна с устни и отново заспа.

Жената чу как на палубата, почти под самото прозорче на каютата й, се спряха, разговаряйки тихо, лейди Райланд и младичката мис Мери Мортън.

Североизточният вятър накара капитана да прави сложни маневри; корабът плаваше с по пет шест мили на час покрай атлантическото крайбрежие на Африка, като се отклоняваше от първоначалния си курс ту на изток, ту на запад съобразно посоката на вятъра; кормилната верига скриптеше и звънкият глас на Едуард Уент, даващ нареждания на дежурния, се разнасяше от мостчето.

— Курс?

— Юг-югоизток, взехме три румба[77] надясно — отговори кормчията.

— Дръж така!

— Тъй вярно, така държа, господин лейтенант!

След няколко минути младият офицер се приближи до разговарящите дами.

— Насрещният вятър ни отклонява към юг — каза той.

— Нима нашият курс не е право на юг? — чудиха се двете лейди.

— Не, мистър Райланд заповяда да вървим към брегoвете на остров Фернандо По, в Гвинейския залив. Там той се надява да получи сведения за африканската експедиция на двата свои кораба. Но насрещният вятър ни пречи… Утре ще пресечем екватора, след това ще завием на четири пет румба и ще вземем курс към изток. Ако вятърът не се промени, ще се наложи да повторим тези маневри няколко пъти.

— Кажете, мистър Уент, тези маневри и престоят ни в Гвинейския залив за дълго ли ще задържат нашето плаване? — безпокойство запита по-възрастната лейди.

— Трудно е да се каже. Може би около две седмици, ако не и

повече. Затова пък още утре ще видите церемонията на кръщението на новаците, когато ще пресичаме екватора.

— Неведнъж вече съм наблюдавала това на други кораби. И мене са ме „кръщавали“ със солена вода, когато бях на десет години.

— Вие сте опитна пътешественичка, лейди Райланд! Навярно очаквате сега изгрева на звездите? Наистина ли Южният кръст е любимото съзвездие на вашия съпруг?

— Да, мистър Уент, той вярва, че се намира под покровителството на съзвездията Южен кръст и Орион. Гледайте, някакви птици прелетяха там, зад кърмата!

Двете жени се приближиха досам борда. Зад кърмата се разтваряха две дълги ивици и в тях проблясваха зеленикави искри, сякаш хиляди светулки живееха във водите на океана. Безшумно размахвайки гъвкавите си дълги криле, над борда на кораба прелетяха две големи бели птици.

— Албатроси — въздъхна лейтенантът. — мяркат се и изчезват като лъжовния призрак на щастието.

Поетичната меланхолия на лейтенанта разсмя лейди Емили.

— О, мистър Уент — каза тя, — за вас няма пречки към истинското, съвсем не призрачно щастие. То винаги лежи на много прост път, не ще го срещнеш по необикновените пътища!

И като остави своята млада спътница да се любува заедно с лейтенанта на четирите звезди на Южния кръст над океана, лейди Емили побърза да се прибере в каютата си.

Когато минаваше покрай една от каютите, тя дочу името си, произнесено тихо, с молба и вълнение. На едва открехнатата врата, скрила се зад тюленото перденце, стоеше Доротея Чени.

— Моля ви, сеньора, изслушайте ме! Аз с нищо не съм виновна пред вас!

— Елате в моята каюта — също така тихо отговори лейди Емили. — сърцето ми няма никаква злоба към вас…

— Седнете, Дороти, и се успокойте — приветливо посрещна тя младата жена, когато последната при влизането си в каютата направи движение да падне на колене.

— О, синьора, аз вече не разбирам какво става около мен! Откакто Джакомо ни доведе от Италия, на сърцето ми е легнала голяма тежест, но аз все очаквах нещо по-добро и вярвах в онова, което Джакомо ми говореше. Сега вече съвсем не разбирам какво е замислил той.

— Аз едва ли съм способна да ви утеша, Доротея. Но вие сте

свързали живота си с един долен негодник.

— Синьора, по-рано в Италия, когато той беше прост моряк, а аз едва умеех да пиша, ние се обичахме. Аз бях щастлива, когато той идваше в малката рибарска къщичка, където живеехме с майка ми. След това отиде в морето на шхуната на Бернардито и ми носеше такива подаръци, че всички момичета от нашата улица примираха от завист! Когато в Соренто се научиха, че Бернардито и Джакомо са се удавили с „Черната стрела“ в далечните води, съседи рибари идваха да ме искат, но аз не вярвах, че Джакомо е загинал и го чаках повече от година. И той дойде да ме вземе, дойде една нощ, когато цялото наше селце близо до Соренто спеше. Беше облечен като знатен синьор и ми заповяда от тук нататък да го наричам с друго име. Аз дълго време не можех дори да запомня това име и просто го наричах „Фредерико“.

„Ще ги откарам — Доротея, и Антонио — рече той на майка ми — в друга страна, но никой не бива да знае за моето минало. Една непредпазлива дума ще ни погуби…“ И ние пристигнахме в Англия на собствения му голям кораб и останахме да живеем в предградието на Бълтън. Джакомо често ни посещаваше и беше нежен и добър с мен. Брат ми Антонио, който тогава навърши тринадесет години, той направи грум и го взе в своя дом в Ченсфилд, а аз останах сама в бълтънското предградие и всяка вечер очаквах Фредерико. Той повтаряше, че ни обича, но аз чувствувах, че ние сме му нужни за нещо, ала за какво именно — не разбирах!… Антонио както преди си остана в Ченсфилд, а мен Джакомо ме заведе в Париж, когато му казах, че скоро ще стана майка. Тогава той толкова се зарадва!…

Още преди това аз знаех, че си има жена в замъка, не той ми казваше, че вие не сте му истинска жена. В Париж Джакомо ми съобщи, че ако ни се роди син, то заради щастието на детенцето трябва да го представяме пред хората за син на жената от замъка, значи, за ваш син, лейди, А на мен заповяда да се наричам само дойка на собственото, си момченце! Аз не смеех да противореча, лейди!… Скоро аз добих Чарлз. Преди това вие също пристигнахте в Париж и след раждането ние тримата се завърнахме с пакетбота в Англия. Аз разбрах, отиването ни във Франция трябваше да скрие от слугите, че детенцето съм родила аз, а не жена му.

След като пастор Томас кръсти в замъка моя Чарлз, аз проплаках много нощи: защото пасторът и всички хора наричаха вас негова майка и така беше записано в книжата на Чарли. А аз… аз съм само дойката…

Джакомо обича нашето момче повече от собствения си живот.

Той толкова много си играе с него и преди тъй хубаво ми говореше за бъдещето на нашия син! Иска момчето да стане голям лорд, епископ или министър и хората да се кланят нему, на сина на английския виконт, а не на пирата Джакомо Грели!

— Стига, Доротея — каза уморено лейди Емили. — всички тези подробности аз знам също тъй добре, както и вие. Тежко и неприятно ми е да си ги припомням. Каква нова грижа ви доведе при мен?

— Разбирам ви, синьора! Отдавна съм разбрала, че вие ненавиждате Джакомо, а той се бои от вас. Но вие никога не сте направили зло нито на мен, нито на бедното ми детенце и тайно аз ви съчувствувах… Когато узнах, че и вие, и аз имаме една и съща вяра и ви видях на колене пред Мадоната, още повече започнах да ви жаля. Тревожи ме, че Джакомо заедно с името промени и вярата си.

— Доротея, аз вече ви замолих: разкажете за последните си горести! Старото аз знам и с нищо не мога да ви помогна.

— Синьора! Когато „Орион“ пристигна в Бълтън, Джакомо ми каза, че ние ще предприемем пътешествие до един далечен остров и ще се върнем вече без вас.

— Без мен ли? А каква съдба ме очаква в това плаване? Това той не ми каза, но обеща, че след като се върнем от острова, ще се ожени за мен и Чарли ще ми казва „мамо“.

— Но тогава защо решихте да ми откриете тази тайна? Лицето на Доротея стана зло. Тя подпря брадичката си на стиснатите си юмруци и зашепна със страст и вълнение:

— Аз виждам, че той мами не само вас, но и мен. Лейди Станфорд… тази зла, горделива лейди — ето коя ще стане виконтеса Ченсфилд…

— Откъде знаете това?

— Снощи ги подслушах… Той я целуваше и я наричаше… бъдеща лейди Райланд…

— Тогава чуйте моя съвет, Доротея. Аз не мога да ви кажа причините, поради които съм принудена да мълча и дори да помагам на вашия Джакомо да държи в заблуждение целия град, но има висша справедливост и няма да допусне тази измама да продължи дълго. Знайте, че Джакомо Грели рано или късно ще бъде предаден в ръцете на палача. Но детенцето в нищо не е виновно. И ако вие, Доротея, желаете вашето дете да стане честен човек, напуснете с него убежището на Джакомо Грели.

— Бог да ви пази, синьора! Не, вие съвсем не познавате Джакомо! Ами че той ще ме намери на дъното ей на този океан! Страхувам се от

него, синьора… и… аз… също свикнах да мечтая за великото бъдеще на моя Чарли… А каква съдба очаква моето бедно момче, ако остана с него сама, в сиромашия?…

— Тогава вие напразно сте дошли при мене за съвет. Вървете при Джакомо Грели, измолете отново да ви даде място на дойка в неговия дом, когато синът ви бъде отдаден на грижите на лейди Елен… или решете се по-бързо и бягайте направо от този кораб. Аз имам пари. Ще ви помогна.

— Боже мой, колко е страшно това! Сега нищо не мога да ви отговоря, но ще помня вашия съвет и добрината ви към мен. Сбогом, синьора, отивам при моето детенце.

Когато Доротея си отиде, лейди Емили долови слаб шум зад стената на каютата. Тя не обърна никакво внимание на това и развълнувана от разговора, отново излезе на палубата.

На хоризонта ярко сияеше Южният кръст.

Капитан Брентли, който беше поел нощното „кучешко“ дежурство, стоеше на мостчето. Вятърът развяваше перата на голямата му триъгълна шапка. Опрян на дръжката на шпагата си, той втренчено гледаше напред. От цялата му едра, мъжествена фигура лъхаше честност и храброст. Той не забеляза лейди Емили, а тя изведнъж си припомни думите на Доротея, че корабът със същия този екипаж, със същия този капитан, но вече без нея ще се завърне в Англия. Какво ли я очаква занапред? Какъв ли нов предателски удар й готви в тъмнината пиратската ръка на Джакомо Грели? След днешния „семеен“ съвет тя ясно разбра, че няма съюзници и не може да очаква отникъде помощ, докато не бъде достигната дългоочакваната цел на плаването.

А там? Какво я очаква там, където справедливостта трябва да кръстоса шпага с престъплението?

В това време от тясната стаичка до каютата на лейди Емили, обикновено заключена, понеже беше предназначена за багажа на лейди Станфорд и за нощуване на камериерката й Бетси, се измъкна много предпазливо една пълна, възрастна особа. Тя беше с боне и бяла нощница.

Озъртайки се на всички страни, Бетси забеляза идващата от палубата лейди Емили и въпреки своята пълнота твърде пъргаво се шмугна в коридора и след минутка се скри в каютата на лейди Станфорд.

Без да се смути от присъствието на мистър Райланд в такъв необичаен чие, тази най-достойна камериерка помоли госпожата да дойде зад завесата и там двете разговаряха шепнешком няколко

минути. След това, като получи нареждане да отиде да си легне, тя се върна в стаичката си твърде шумно, заключи я, развърза една кесийка, която пазеше при възглавницата под дюшека, и пусна там новичка сребърна монета.

6

На 16 октомври преди пладне от „Орион“ изтрещя халосен топовен изстрел и заби корабната камбана.

В каюткомпанията, където пасажерите още закусваха, влезе дежурният офицер, вторият помощник на капитана, мистър Джефри Макрайл, и покани цялото общество на палубата. Екипажът се беше приготвил да ознаменува преминаването през екватора.

Корабът беше празнично украсен. Всички медни части, ръкохватки и украшения, излъскани до нетърпим за очите блясък, сякаш се разтапяха в лъчите на екваториалното слънце.

Знаменца и вимпели се развяваха на рейте. Дъските на скоро боядисаната палуба, измити и избърсани, бяха покрити е тъкани пътеки.

Големият килим от каюткомпанията беше постлан в средата на освободеното пространство на бака. Целият екипаж в празнични дрехи се настани покрай бордовете.

На килима под балдахин от тежка завеса седеше на трон „Нептун“. Брадата му от водорасли се спущаше до самия килим. Мантията на морския бог беше украсена със седефени раковини и различни емблеми.

Богът важно разтърсваше тризъбец. Двамина сенегалски негри, голи до кръста, стояха зад трона и вееха над главата на царя на океаните ветрила от палмови вейки.

— Виждам някакъв кораб. Доведете ми неговия капитан! — важно произнесе морското божество.

Две опашати сирени (в отговорната роля на морските пратеници пасажерите веднага разпознаха корабните юнги) се спуснаха към мостчето да доведат капитана.

Гай Брентли в пълна парадна униформа, с всичките си ордени и знаци, почтително пристъпи към трона.

— Кой е този кораб, който приближава екватора в моя океан? — обърна се „Нептун“ към капитана.

— Бригът „Орион“, ваше морско величество, под командуването на капитан Брентли.

— Познавам този капитан и неговия славен кораб! Да се доведат пред трона ми всички пасажери и членове на екипажа, които за първи път пресичат екватора!

Двама матроси вече се готвеха да посрещнат процесията. Те

стояха на противоположните бордове и държаха в ръце брезентовите маркучи от пожарните помпи. Една срещу друга бликнаха две силни водни струи. Без да се сблъскат във въздуха, те образуваха водна арка, под която „Нептун“ поведе гостите си.

Щом божеството и първата двойка — лейди Станфорд и Патерсън — „пресякоха екватора“, матросите спуснаха маркучите надолу. Водните струи се сблъскаха във въздуха. Върху главите и гърбовете на преминаващите се посипаха пръски. С мокри глави и рамене пасажерите и слугите бързаха по-скоро да преминат соления купол.

Но истинското веселие започна, когато трябваше да „пресекат екватора“ младите моряци. Преследвани от водните струи, моряците се мятаха по палубата под дружния смях на екипажа. Когато мокрите до кости „кръщелници“ се спасиха най-сетне от водните струи, поставиха ги с лице към водата: заповядаха на новаците да гледат във вълните… чертата на екватора! Докато моряците се взираха в морето, към тях отзад се промъкна „Нептун“ и изля във вратовете им две кофи студена вода.

Скоро изпръсканите пасажери и мокрите моряци застанаха пред масите, сложени на палубата. Тук дойдоха от кърмата и всички „стари“ мореплаватели, които не бяха взели участие в днешната церемония. На бака останаха само собственикът на кораба и Доротея с детенцето на ръце. „Нептун“ изтича насреща им. Грели взе детето от ръцете на жената и нежно го притисна до гърдите си. Със сина на ръце той премина под високо вдигнатите струи на водната арка. „Нептун“ внимателно пръсна момченцето с шепа солена океанска вода. Екипажът извика „ура“, третият помощник на капитана, Джозеф Лорн, махна с ръка и топовният салют се сля с песента на моряците на „Орион“, съчинена от Едуард Уент:

Гасне ли на свода плътен
лунен сърп
и вълна надигне с тътен
гривест гръб,

значи, бог на океана
в своята мощ
се гневи на капитана
тази нощ.

На кормилото спокоен

стар моряк,
взира се сурово в тоя
кипнал мрак.

Ний за бури сме родени
и беди.
Не ни плашат тез зелени
далнини!

Пак ще блесне този бурен
небосклон
и ще озари лазура
Орион!

Пак ще пеним тюркоаза
сутринта,
ще се смеем, без омраза,
над смъртта!

„Нептун“, след като си свали брадата и мантията, се оказа боцманът Олсен. Той седна начело на масата, предназначена за екипажа. Капитан Брентли с мисис Емили и Грели с лейди Станфорд заеха местата си на масата, изнесена на открито. След тях насядаха офицерите и пасажерите.

Капитанът даде знак. На масата настъпи тишина. Пастор Редлинг, прав, прочете молитва. Отново изгърмя топовен залп, чашите зазвънтяха след първия тост и на кораба започна пир, който продължи до вечерта.

Когато една четворка от най-добрите моряшки танцьори заигра на палубата джига[78], очите на пируващите заблестяха и бръчките от грижите се изгладиха. Само „дойката“ на Чарлз, Доротея, когато вземаше отново детенцето на ръце, почувствува върху себе си втренчения зъл поглед на Грели. Изведнъж, забравяйки и празника, и веселието, тя се скри в каютата си и притиснала лице в бялата дантелена завеска над люлката на своето момченце, горчиво зарида.

ГЛАВА ПЕТА ЛЕОПАРД И ЧАКАЛИ

1

Последния неделен ден на октомври, на разсъмване, палубата на „Орион“ беше пълна с хора; нито един моряк не остана в кубрика[79], нито един пасажер — каютите: като очерта заради насрещните ветрове доста сложен зигзаг в екваториалните води, бригът се приближи най-сетне до протока, който отделяше остров Фернандо По от крайбрежието на Гвинея.

Обвито в прозрачна мъгла, слънцето се издигаше иззад виолетовите далнини на африканския материк. През омарата на изпаренията едва прозираше на изток конусообразният връх на вулкана Камерун, обкръжен от планински вериги. Дори без далекоглед можеше да се види африканското крайбрежие с неговите своеобразни червеникави скали и ярката зеленина на тропическите гори. Отляво по курса на кораба бавно израстваха очертанията на планинския остров Фернандо По. Корабът се придвижваше напред все по-предпазливо…

Когато пяната на вълните заискри в утринните лъчи, „Орион“ наближи острова при залива Санта Изабела, под склоновете на високата планина със същото име.

Капитан Брентли имаше заповед да хвърли тук котва. На брега на залива, сред богатата зеленина на кокосовите палми, се гушеха няколко къщички в европейски стил, които принадлежаха на португалската търговска фактория[80] и на някакви забравени мисионерски семейства. Главите и родоначалниците на тези семейства — португалски католически мисионери и английски баптисти — се бяха преселили тук още през миналото столетие и отрязани от родината с хиляди мили океан, скоро бяха съвсем забравени както от църквата, така и от търговските компании. Тези мисионери отдавна вече почиваха в мъничкото християнско гробище в подножието на Пико ди Санта Изабела, а потомците им се бяха смесили с островните туземци, отглеждаха маниока, маис и банани, пиеха палмово вино, търгуваха с островитяните и по традиция, останала от бащите им, проповядваха християнството, впрочем без особен успех…

Господарят на „Орион“ се вглеждаше напрегнато от капитанското мостче в морската далнина. Той улавяше в далекогледа всяка извивка на островния бряг, но, изглежда, остана недоволен от наблюденията си, намръщи се, сърдито сви тръбата и рязко заповяда на Брентли да побърза.

Екипажът свиваше платната, още влажни от нощната роса. Веригата на носовата котва с грохот пробяга през клюза. След минута и кърмовата котва плесна и потъна в зеленикавата морска вода, прозрачна до каменистото дъно.

Внезапно в далечината, сред струпаните крайбрежни скали и канари, се появи нещо като Мъничка топка памук. Изплашвайки птиците, над водата проехтя и отекна в гористите планини топовен изстрел. Грели и Брентли насочиха към дима от изстрела своите далекогледи и едва сега можаха да различат в далечината малка шхуна, умело скрита сред скалите. Над шхуната се развя знаме; капитан Брентли се вгледа по-внимателно в очертанията на далечния морски съд… и поздрави собственика на „Орион“ с щастливата среща: само на няколко мили пред тях се намираше друг кораб на компанията — шхуната „Глория“.

От „Орион“ гръмна ответен изстрел. На гротмачтата на брига в знак на поздрав затрепка личният вимпел на собственика. Капитан Брентли и Уент се отправиха за брега, към най-близката постройка, до която стърчеше прът за знаме и се разхождаше бос дрипльо със сламена шапка и пушка на рамо.

Грели, Патерсън, Макрайл и Лорн седнаха в капитанската каюта на „Орион“ и с нетърпение очакваха пристигането на капитана на „Глория“.

В това време на палубата на „Орион“ излезе Дороти Чени, повела за ръка малкия наследник на Ченсфилд. Вкопчило се за ръката и полата на майка си, пристъпвайки неуверено със здравите си дебели крачета, детенцето прекрачи прага и заситни по нагретите дъски на палубния под. Майката изнесе на палубата плетено кресло за себе си и мечето — играчка на Чарли. Но наоколо ставаха твърде интересни неща, за да се забавлява малкият с обикновените си играчки! Кадифеното мече с протрити лапи остана да лежи самотно на палубата, а Чарли като омагьосан гледаше във водата.

Към брига вече бяха успели да доплуват две лодки с туземци. В лодките лежаха камари от грамадни морски раковини, коралови мъниста и гердани, щраусови пера, „триони“ и „мечове“, въоръжавали някога главите на опасни хищни риби, кокосови орехи, малки слонови бивници, златисти ананаси и пъпеши, банани и фурми. Подвиквайки неразбираеми гърлени думи, голите чернокожи предлагаха своите стоки на пасажерите на брига.

Туземната ладия, управлявана от един гребец, беше стигнала вече до кърмовата стълба на кораба. Доротея доведе детенцето до стълбата.

Едрият туземец с къдрави коси, събрани на тила в сноп, поддържан от гребен, направен от рибя кост, започна да й подава от лодката сочни плодове.

Внезапно някаква сянка закри слънцето от Доротея. Тя вдигна глава и видя пред себе си мулата Енрико Рой, който внимателно наблюдаваше покупките й от островитянина.

Желаейки по-отблизо да разгледа чудните седефени раковини, Доротея понечи да слезе в лодката, но мулатът предпазливо я задържа и мълком поклати глава, с което й даваше да разбере, че не бива да слиза от стълбата.

Доротея се върна с момченцето и покупките си на предишното място и едва тогава обърна внимание, че и мулатът Рой си избра местенце по-близо до нейното кресло, под крайчеца на брезентовия сенник.

Лейди Емили, Мери Мортън, Ричард Томпсън и пасторът Редлинг помолиха боцмана да спусне лодка и поканиха Доротея да се поразходи заедно с тях по брега. Зарадваната жена взе сина си на ръце и забърза надолу. Двете лейди вече бяха седнали в лодката.

Ала едва Доротея приближи до стълбата и пред нея отново израсна фигурата на Енрико Рой. Мулатът й прегради пътя.

— Мис Дороти — прошепна той, — господарят не разрешава вие да слизате от кораба! Госпожи, — обърна се той към дамите в лодката, — мис Доротея каза да слезете на брега без нея. Но лейди Станфорд моли да я почакате. Тя ей сега ще излезе от каютата си. Ето и милейди, господа!

2

— така, мистър Патерсън, сега ние с вас ще чуем какви са първите резултати от експедицията, която подготвих преди половин година — говореше Грели, гледайки през прозореца на капитанската каюта към бързо приближаващата се лодка от „Глория“. — Шхуната „Доротея“ също трябваше да дойде в тези води; на капитана й беше заповядано да побърза да стигне африканското крайбрежие с товара от Южна Америка. Ето го и капитана на „Глория“. Привет, мистър Уилсън!

Капитанът на „Глория“, мъничък дебел моряк с прегракнал глас, стисна ръката на Грели, като го гледаше отдолу нагоре и често мигаше с белезникавите си клепачи. Яката на доста мръсния мундир подпираше лъсналите му от пот бузи, покрити с червеникава четина. Зачервеното му лице беше толкова нагъсто посипано с лунички, сякаш четката на непредпазлив бояджия го бе опръскала с разтвор от жълта боя.

— Запознайте се с джентълмените, Уилсън. Мистър Патерсън е мой съдружник и участвува в разноските. Джозеф Лорн е помощник на капитана. С мистър Макрайл се познавате… Можете да говорите съвсем свободно.

Капитанът извади рогова табакера и смръкна порядъчна доза енфие. Кихна оглушително, след което заговори с пресекващ глас, който преминаваше ту в прегракнал бас, ту в полуглух шепот.

— Джентълмени, позволявам си да изкажа надеждата, че никой от вас няма да съжалява за парите, които е вложил в тази изключителна експедиция. Да, изключителна, защото, господа, нито един европейски плавателен съд не е влизал в устието на река Куара[81] най-малко от едно столетие насам.

— По дяволите историята, Уилсън, тук не сме на заседание на Кралското географско дружество. Къде е втората шхуна? Какво успяхте да разузнаете? Как вървят работите с… вербуването?

— Но, сър, вие не ме оставяте дори устата си да отворя! — обидено пробуча и захърка морякът. — Ей богу, тази експедиция би могла да ни представи пред ученитe люде на цяла Европа, ако беше преследвала… малко по-други цели. И, дявол да ме вземе, ако ние с мистър О’Хири не рискувахме да попаднем на жертвения олтар на някое африканско божество.

— Добре, добре, капитане, не се сърдете! — рели даде знак с очи.

На масата в капитанската каюта, също като върху масичка на фокусник, с удивителна бързина се появиха бутилки и чаши. — намокрете си гърлото и, за бога, не поставяйте на изпитание търпението на тези джентълмени с предълги разкази.

Капитан Уилсън „намокри гърлото си“ с две чашки уиски и бръчките на обидата се изгладиха от овлажнялото му чело.

— И така, господа, ние с капитана на „Доротея“ преди година и половина, през време на рейса към Златния бряг, взехме на служба бившия агент на една фалирала бостънска роботърговска фирма, някой си мистър Сайръс Ървин О’Хири, американец от ирландски произход, голям майстор в търговията с „черно дърво“. Този мистър О’Хири посетил — малко преди да се запознаем с него — такива местенца в Гвинея, където отдавна вече не са ходили бели търговци и които обещават на предприемчивите джентълмени големи изгоди, наистина свързани и с не малък риск…

Бълтънският корабостроител мистър Патерсън слушаше Уилсън като омагьосан. Грели се мръщеше и нетърпеливо потропваше с ток, сякаш желаеше да пришпори разказвача.

— Царството Едо, страната на Великия Бенин[82] — едно негърско царство в долното течение на могъщата Куара, — то сандъчето, за което мистър О’Хири предложи да се намери… ключе!

— Да си призная, тези думи не ми обясняват нищо — разочаровано проговори Патерсън. — какво толкова е интересно за нас това царство Едо?

— Още няколко минути търпение, сър! Мистър О’Хири, когото взехме на служба, разработи смел план по какъв начин най-добре да се използува главното, може да се каже, природно богатство на тамошните места, тоест черното население. То е твърде многобройно и дяволски сръчно, бих казал аз, в много полезни занаяти, джентълмени, да не говорим за това, че племената едо са рядко снажни и здрави хора… Плана си мистър О’Хири изложи още в Англия на мистър Райланд и…

— И ето ние сме тук, Уилсън, но засега относно хода на експедицията знаем не повече, отколкото при тръгването ни от Бълтън!

Патерсън с всички сили се напрягаше да проникне в смисъла на разказа. Измъчваха го съмнения. Той се страхуваше да не го поставят натясно и да го измамят. Недоверието и алчността се плискаха в него като малца и ечемика в прясна бира.

— А какво особено представлява този план на О’Хири? Защо е

свързан той с риск? Щом е толкова изгоден, както се опитват да ни внушат, защо не е хрумнал досега на някой друг?

Чувствата, които вълнуваха корабостроителя, ясно се отразяваха на неговата физиономия. Грели отгатна без особена мъка съмненията на своя съдружник. Той смигна на Уилсън.

— Виждате ли — поверително заговори капитанът на „Глория“, — там търговията с черна стока не е толкова проста работа, както, изглежда, си я представяте вие, мистър Патерсън. Устието на Куара не е Златният бряг, не е страната Ашанти, не е Дахомей[83]. Там запасите от хора вече са много изтощени. Цената на негрите поскъпна и печалбата от търговията с роби намалява, а по долното течение на Куара отдавна не е имало европейци. Плаши ги лошият климат, трудностите на плаването, а главно — могъществото на местните негърски държави, преди всичко на държавата Едо или Бенин, както я наричат по главния й град.

Патерсън учудено вдигна вежди:

— Могъщество ли? За какво могъщество говорите? Става дума за мръсните голи негри, не е ли тъй?

— Хм! Мръсни и голи сте ги виждали вие на пазарите за роби… В родината си те са изкусни леяри, тъкачи, строите ли и земеделци. Управителят на Бенин, оба, както го нари чат, според думите на О’Хири живее в същински дворец. В Бенин има много войници, ловки търговци и силна жреческа каста… В долното течение на Куара има доста големи негърски селища на разни черни племена, но най-силното от тях е бенин или едо. Още преди двеста години португалците и холандците са били чести гости на Бенин, основали са там фактории и добре са припечелвали от търговията с чернокожи. Но, уви, управителите на Бенин скоро разбрали, че в резултат на своето гостоприемство рискуват… да останат без поданици. Затова те, дявол да ги вземе, предпочели да се откажат от християнската цивилизация и прекъснали достъпа за европейците. Нарушителите, а така също и белите пленници ги заплашва смърт върху жертвения олтар. Според разказите на О’Хири тамошните жреци много обичали да устройват човешки жертвоприношения — тона им помагало да държат черното си паство, тъй да се каже, „в страх божи“…

Патерсън изтръпна.

— Всичко това прилича на приказка за деца! — измърмори той още по-недоверчиво. — ако то малко от малко отговаря на истината, то… за какъв дявол ще се мъкнем там, в онези проклети места?

— А ето сега чуйте какво още ни предложи в Бълтън О’Хири —

намеси се Грели. — когато той успя да се промъкне от Дахомей в Бенин, оказало се, че това негърско царство е отслабено от непрекъснати вражди между феодалите и жреците и върховния управител — ба. Град Бенин, ограден с ров и стена, пострадал в тези пойни — О'Хири видял засегнатия дворец на оба. Поради раздорите страната се намира в упадък и ние можем да се възползуваме изгодно от това, както правилно прецени нашият мистър О'Хири. Той успял да се свърже тайно с враждебния на царя на чернокожите велможа на име Езомо-Ишан. В борбата си против оба този Езомо-Ишан, негърски феодал или жрец, се нуждае от една партида огнестрелно оръжие О'Хири получил от него обещание: срещу партидата оръжие и още някои дребни подаръци да пропусне под охраната на своите войници двата наши леки кораба в долното течение на Куара и да ни отстъпи хиляда и петстотин свои чернокожи поданици. В подчинение на Езомо-Ишан се намират до пет хиляди войници и десетина хиляди собствени роби. Тази команда, тъй да се каже, ще осигури тила на нашата експедиция от всякакви интриги от страна на бенинския оба и на разни там царчета управители на племената йоруба, нупе, хауса и всякакви други… Ясна ли ви е ситуацията, мистър Патерсън?

— Н-н-не, не напълно… Иска се партида оръжие, нали? И къде е гаранцията, че този Езомо-Ишан не ни готви просто капан?

— Партидата оръжие се намира на „Глория", чийто капитан седи пред нас. Останалите стоки са на шхуната „Доротея": там има барут, тютюн, ямайски ром и разни други дрънкулки. Къде е сега „Доротея", Уилсън?

— Скрита е добре недалеч от Гато, една напусната португалска фактория в устието на Куара. Близо до кораба няма чернокожи — върху тази местност за негрите предварително е наложено табу[84]… Ние очаквахме само вашето пристигане, мистър Райланд: у нас всичко е готово за размяна на стоката срещу чернокожи…

— Отлично! Трябва да се действува незабавно, докато чужди плъхове не са подушили печалба за себе си. Що се от нася до гаранции за запазване на нашите кожи, мистър Патерсън, принуден съм да ви огорча — те не са съвсем надеждни. Всяка печалба се взема с цената на риск. Колкото рискът е по-голям, толкова по-голяма е и печалбата… Сега на работа, джентълмени… Бригът „Орион" ще остане тук, в закътаното заливче на Фернандо По, две седмици. През тези две седмици на нас, господа, предстои да завършим цяла та операция. Моето присъствие на „Орион" сега не е необходимо. Лейди Станфорд няма да изтърве от погледа си пастор Редлинг и тукашните

мисионери, Рой ще наблюдава Доротея, младия Томпсън възлагам на вашите грижи, Джефри Макрайл. Между екипажа, Мак, вие можете да се осланяте на Йензен и Карачиола. А ние с вас, господа Патерсън и Лорн, ще трябва да направим една весела екскурзия, отначало на сто и петдесет мили до устието на Куара, а след това навярно ще се изкачим нагоре по течението на тази интересна рекичка… Нямам намерение да купувам хиляда и петстотин „котки в чувал“, аз искам сам да видя моята стока, която ще тръгне за Америка… Джентълмените на брига, разбира се, не бива да се досетят нищо: трябва да им се обясни, че ние не можем да пропуснем случая да отидем на лов за слонове и хипопотами, не е ли тъй? Уилсън, незабавно пригответе „Глория“ за отплуване. Бързата доставка е душата на търговията, господа!

Грели беше необикновено възбуден. От страст очите му блестяха и ноздрите на гърбавия му нос се издуваха. Възбудата обхвана и Патерсън.

„Пират! Същински, отчаян пират! — мислеше си Патерсън, поглеждайки своя съдружник. — Но каква енергия, страст, каква безцеремонност при подбора на средствата! Този човек е роден да подчинява другите. Не, той е жизнено необходим на обществото! Да бъде пожертвуван, какъвто и да е той в действителност, заради някаква си старомодна справедливост, е просто вредно за цялата наша търговия! А лично за мен това е почти катастрофално! Негодникът така бързо обсеби моите средства и така дълбоко ме въвлече в своите работи, че ако се случи с него някаква беда, всичките ми парички заедно със съблазнителните надежди ще потънат в незнайни води. Защото този човек няма да чака шерифа да сложи ръка на рамото му! На своя дяволски кораб «Окриленият», който аз самият му помогнах да създаде, той ще приеме бой с целия британски флот. Каква полза, че в края на краищата ще се намери на дъното? Заедно с него там ще потънат и моите шест хиляди фунта!“

Два дни по-късно привечер шхуната „Глория“ предпазливо се приближи до устието на Куара. Величествената река спокойно влачеше в океана жълтеникавите си вълни. През четиринадесетте ръкава на Масленитe реки те се врязваха в зелената морска шир и мътно кафявите ивици прясна речна вода по протежението на много мили рязко се отделяха от водите на океана.

Туземният лоцман, пратеник на негърския велможа Езомо-Ишан, вече седеше на капитанското мостче. Беше татуиран негър от племето кру. Той показваше пътя към един от пустинните ръкави на делтата… Щом се стъмни, от този ръкав срещу шхуната излезе голяма туземна

ладия с двадесет гребци. Под прикритието на тропическата нощ ладията се приближи до „Глория“, взе я на буксир и безшумно я поведе към делтата… Целият екипаж на шхуната със заредени карабини се беше притаил на фалшборда. Джозеф Лорн, с пищов във всяка ръка, наблюдаваше туземците в ладията.

Патерсън се разхождаше по палубата в мъчително очакване на по-нататъшните събития. Тихият плясък на веслата, едносричните думи на командата, произнасяни с шепот, далечните крясъци на някакви нощни птици по брега — всички тези звуци му се струваха зловещи. Някъде далеч по брега блещукаха светлинки — навярно туземни рибари бяха запалили огньове, но на корабостроителя зад тези слаби светлинки се привиждаха коварни врагове, в чийто капан той неминуемо щеше да попадне… От капи галското мостче Грели тихо извика своя съдружник.

— Ето там — посочи той с ръка по посока на най-западния ръкав на делтата, — съвсем близо, на стотина мили от нас, се намира столицата на Едо — великият Бенин. Мистър Патерсън, някой учен географ май би ви позавидял. Да си толкова близо до недостъпното царство! Може би и вие тайно мечтаете да се изправите утре пред лицето на негово царско величество — ба. Кълна се във всички богове на Едо, той би ви приготвил весело посрещане!

Патерсън искаше да изругае, но не успя: от мостчето за голям ужас на мирния бълтънски джентълмен, внезапно проехтя отвратителен задъхващ се кикот. Това беше негърът лоцман, който твърде изкусно възпроизведе нощния крясък на хиената. Преди още Патерсън да се опомни, от близкия вече бряг се раздаде ответният кикот на хиената. Това беше сигналът на притаилите се в брегова засада тайни охранители на експедицията. Той означаваше, че пътят нагоре по течението на реката е свободен.

На сутринта корабът се бе изкачил вече десет мили нагоре по реката. В блатистата низина, където сушата се вдаваше на зелени езици в разлялата се водна шир, сред ширните мангрови гори и непроходимия гъсталак на яркозелените крайбрежни папрати, хвощове и тръстики, виеха гнезда хиляди птици. Корабът сякаш бе стигнал столицата на царството на пернатите. Пеликани, щъркели, чапли, рибари, фламинго, баклани, много крилати хищници на облаци летяха из въздуха, плуваха край бреговете или неподвижно стояха досам водата. Пътешествениците видяха как от зелената ивица суша се хвърли във водата, като изплаши някакви бели птици, голям хипопотам. След като се потопи в реката, тежкото животно дълго не се

показа. После от водата се измъкна само огромната, подобна на китара глава с розови ноздри и изпъкнали полуотворени очи. Хипопотамът се прозя, като разтвори широко чудовищната си уста и не обърна никакво внимание на кораба, който премина край него на разстояние половин кабелтов.

Най-сетне през далекогледите, минаващи от ръка на ръка, пътешествениците видяха села, пръснати от двете страни на реката, сред безбройните затънтени ръкави на Куара.

Измежду кръглите тръстикови колиби с жълти покриви от маисови стъбла се виждаха и доста сложни постройки от глина и камък. Няколкото полуразрушени къщички в европейски стил очевидно са принадлежали някога на португалската фактория и мисионерите. Селищата се губеха в гъстата, необикновено ярка за очите на европейците крайбрежна зеленина. Зад тях се виждаха малки парчета обработена земя — ниви с пролетни кълнове на маис, ямс и маниока[85]. По пясъчните места край брега кокосови палми издигаха към небето вечно зелените си корони. Около палмите край колибите се валяха камари черупки от орехи.

Множество малки плавателни съдове — платноходки, туземни рибарски лодки и пироги — плуваха в различни посоки по спокойната повърхност на съседните ръкави на Куара Водачите ненапразно бяха избрали именно този тих, безлюден ръкав: от него човек можеше да наблюдава околната местност и съседните ръкави на много мили околовръст, оставайки скрит зад избуялата крайбрежна растителност. Така, без каквито и да било произшествия, „Глория“ преодоля още много мили нагоре по течението на Куара.

3

Шхуната плуваше в мастиления мрак на влажната тропическа нощ. На носа и на кърмата на кораба горяха фенери. Тяхната светлина изтръгваше от тъмнината няколко ярда черна като вртоп вода, фигурата на моряка, измерващ с прът дълбочината на фарватера, и призрачните рояци нощни пеперуди, кръжащи около светлината.

Едри, ярки, сякаш мъхнати звезди величаво и загадъчно блещукаха в синкаво черната мъгла. Нейде на брега кряскаше нощна чапла. Воят на чакали ту се чуваше наблизо, ту заглъхваше в далечината. Някъде навътре от гъсталаците му пригласяха хиени. Цареше дълбок мрак, луната още не беше изгряла. Влажната задуха наподобяваше въздуха в оранжерия.

Патерсън го обзе страх. Той извади пура и искаше да запуши, но си спомни, че няма огън у себе си. Направи няколко крачки в тъмнината и щеше почти да се сблъска с Грели и Джозеф Лорн. Те разговаряха полугласно, застанали до гротмачтата, и не чуха стъпките на корабостроителя. Лулата в ръката на Грели чертаеше в мрака огнени зигзаги и пръскаше искри. Патерсън се вслуша в думите на лъжевиконта.

— По дяволите! От тези глупаци Райландовци ми се падна само една забравена титла и просяшко имение. Милорд ме наричаха само собствените ми слуги! А отначало съседите и „сър“ дори ми казваха през зъби. Но нищо, тепърва те ще полазят по корем пред виконт Ченсфилд, когато стана пер на Англия, кълна се в сатаната! Това ще ми даде власт, това ще ми отвори пътя към правителството, към сандъците на тези търгаши и фабриканти.

— Не хвърчиш ли много нависоко, Джакомо? Внимавай да не паднеш — дочу Патерсън гласа на Лорн. — раничко извади ти от сметките си оня там, на острова. Той е готов да води отчаяна война с теб.

— Глупости, Джузепе! Аз или ще го направя по-сговорчив, или… целият екипаж ще тръгне на лов за „прокажени“ по острова. Такава война не може да продължи дълго.

— Той познава острова по-добре, отколкото ти своя Ченсфилд.

— Да допуснем, седмица, месец ще се задържат, ще пречукат двама-трима от моите хора. Но така или иначе аз ще им превия вратовете и тогава… ще може да се диша по-свободно и да не се страхуваме, че ще бъдем разобличени. Казвам ти: трябва ми перско

кресло, карамба!

— Стига ти и твоето виконтство. Ами че ти си вече лорд, дявол да го вземе! Според мене всичко това е глупост! Лордове, перове… Не разбирам аз твоите планове. Я да поговорим по-добре за работата. За какъв дявол си дотътрил тука Патерсън? Искаш да го изпратиш в Америка ли?

— Отначало исках да изпратя Патерсън с вас в Америка, но май че на острова ще ми бъде по-нужен. Експедицията за Америка ще се наложи да ръководите Макрайл и ти, стари ми Джузепе. Не мога да поверя на моите капитани продажбата на стоката. Те са добри моряци, но там ще трябва търговски нюх. Моите условия са: да се вземат по четиридесет фунта на глава. Ако съумеете да дигнете цената, остатъкът е за тебе и Мак. Аз отдавна познавам Макрайл. Той е обиграна лисица и се изхитряше да мами дори Бернардито. Ти ще трябва да гледаш в ръцете му, Джузепе! Парите ще ми донесеш в Бълтън и ще ги предадеш в банката на Ленди. Пет процента от донесената сума ще отстъпя на тебе. Става ли?

— Това е кучешка задача, Джакомо.

— Не ме наричай със старото ми име, Джузепе. Защо се колебаеш?

— Първо, ние нямаме на борда още чернокожите; делим кожата на неубита мечка, седнали в бърлогата й и намирайки се в нейните лапи. Второ, струва ми се, че ти определяш твърде висока цена на едро. За захарните плантатори в Ямайка или в Куба е по-евтино да взимат малайци от тихоокеанските острови.

— Негрите струват по-скъпо! Те лесно свикват с работата и не мрат толкова скоро като индийците или малайците. Мак има приятели прекупвачи по пазарите за роби в Луизиана и Виржиния. Там е осигурен добър пласмент на цялата партида. Ти ще ги продадеш по петдесет суверена парчето, чуваш ли?

— Жените и децата вървят по-евтино, шефе.

— Плантаторите взимат всички. Там, където расте памук, и петгодишното детенце е работник. Ти ли ще ме учиш, Джузепе? На красивите майки ще отнемеш сукалчетата и ще продадеш красавиците тройно по-скъпо. За тях има купувачи по всички части на света. А дечурлигата ще дадеш на грозните жени и ще ги пробуташ на плантаторите заедно с децата: в големите плантации охотно ги взимат с подрастващия приплод. Но цената не смъквай! Ако против очакванията за дребосъка не се намери пазар, по-добре ги удави, само не ги давай на безценица, това вреди на търговията. Докато ние не

разполагаме със собствено подходящо местенце, не е изгодно да се занимаваме с дечурлигата. По-късно аз ще уредя на нашия остров цял развъдник… Ние ще създадем там свои плантации и едновременно ще развъждаме стока за продан, защото ловът на чернокожи или купуването им от князчета става все по-рудно и по-скъпо.

Следващия въпрос на Лорн Патерсън не дочу, но разбра, че става дума за самия него. Грели мисли няколко минути, докато Лорн палеше лулата си. Пламъчето освети гъстите вежди на Лорн, неговото бронзово застаряло лице, острите коси и белия белег, косо пресичащ челото на този моряк.

Накрая Грели заговори:

— Виждаш ли, Патерсън не е от нашето тесто, но е също бизнесмен. С време ще свикне. Сега аз го влача със себе си просто за да вникне в работата. Може би неговата корабостроителница някога ще влезне в моята компания, но за сега това не ми е необходимо. Работата е там, че в своята игра той заложи на мен и, дявол да го вземе, на моя номер той трябва да спечели. Трябват ми съюзници! Да беше видял само как успокоява оня хлапак Томпсън!

Съучастниците замълчаха. Патерсън се страхуваше да си поеме дъх и да помръдне.

— Слушай, Джакомо, мене ме нямаше в Бълтън, когато Фернандо обръснал Макрайл. Как се случи така, че твоите хора пропуснаха това?

— Надявах се на Уудро Крейг, но Фернандо се маскирал ловко и не попаднал пред очите на нито един от шпионите на Уудро. Отначало Фернандо нает стая в „Бялата мечка“ заедно с някакъв си проповедник Елият Меджерсън. След това се преселил в частна къща под името Роджърс. Като взел елмаза, офейкал… Кажи ми, Джузепе, ти знаеше ли, че камъкът се намира у Мак?

— Уудро казваше, че бил продал камъка на Макрайл твърде евтино, но аз много-много не му вярвах…

— Защо големият камък се падна тогава на Уудро, а не на теб? — след като помълча малко, запита Грели.

— Когато Бернардито ни стовари на сушата, нас с Уудро за нищо не ни биваше. Аз се свестих едва на брега. На сутринта ни подслони един рибар. Уудро се чувствуваше съвсем зле, картечът му беше потрошил костите и на двата крака. Как да е, домъкнахме се до някакво заливче, където стоеше на котва френски кораб. През нощта на брега ние тримата — Уудро, Рой и аз — решихме да довършим Фернандо Диас. Уудро се престори, че е загубил съзнание, а ние с Рой се направихме на заспали. През цялото време Фернандо беше нащрек,

но тогава задряма. Уудро започна да го души, Рой му помагаше. Фернандо вече хъркаше, когато Уудро напипа на гърдите му кесийката с двата камъка и я откъсна. Докато разглеждахме камъните, Фернандо се събуди. Завърза се бой. Фернандо зашемети Рой, а на мен разсече челото с нож. Гръмнах с пищов почти в упор, куршумът откъсна пръста на лявата му ръка, но не успяхме да го преследваме. Фернандо офейка жив. На сутринта френският кораб ни взе на борда си и корабният лекар отряза на Уудро и двете стъпала. На кораба ние хвърлихме жребий. Синият елмаз се падна на Уудро и на Рой, а малкият елмаз — на мен. Уудро напи Рой, който му отстъпи своята половина от „синия камък“ за няколко стари испански дублони. Разделихме се в Марсилия… Своя камък аз продадох и се доизлекувах в Италия… А след това ти, Джакомо, започна да ни събираш в Бълтън. Пръв там хвърли котва Уудро…

— Да, аз го срещнах в Плимът, когато пристигнах на „Кръстоносец“ в Англия. Тогава именно го посъветвах да се пържи по-близко до мен. В Бълтън той купи кръчмата и заедно започнахме да издирваме нашите хора: Макрайл, тебе, мой Джузепе, Рой… Той още в Марсилия беше попаднал в затвора и се наложи да го измъквам…

— Слушай, но как пък Фернандо е подушил, че Уудро е продал камъка на Мак?

— Тъкмо това ме и разтревожи! Започнах да се опасявам, че Фернандо е надушил следите на цялата партида камъни, които ние тогава решихме да продадем на холандските лихвари. Но както виждаш, всичко се размина: ти благополучно продаде партидата. Ала Диас знае нещо… Някакъв дявол ни е предал… Подозирам, че кантората на Томпсън играе двойна игра с мен. Уудро например се кълне, че „Роджърс“, сиреч преоблеченият Фернандо, на два пъти е ходил в къщата на стария Томпсън.

— Защо тогава ти взе сина му със себе си в това плаване?

— По ми е удобно да го наблюдавам на борда. На експедицията е необходим юрист, при това юрист с добра репутация. — не се безпокой, ще го опитомя като кученце или никога няма да се завърне в Бълтън. С негова помощ ще ми бъде по-лесно да се разделя с Емили и с онези на острова, ако…

Грели снижи гласа си до шепот и Патерсън не можа да разбере края на фразата. Стана му страшно. Сякаш в отговор на невеселите му мисли някъде съвсем наблизо зави и се закиска, като се задъхваше в женско истерично ридание, зебриста хиена.

Собственикът на бълтънската корабостроителница пипнешком се

добра до каютата си и запушил уши, се сгуши в плетената люлка.

4

На разсъмване „Глория“ се оказа на няколко мили от мястото, където беше спряла „Доротея“. Вятърът се усили и още преди пладне двете шхуни, построени някога в един и същ док, отново застанаха борд до борд в екзотичните води на Куара.

Грели, Патерсън, капитан Уилсън и Джозеф Лорн отидоха при капитана на „Доротея“ да закусят. Дългият като върлина, с болезнен вид капитан Хятчинсън съобщи на гостите си последните новини:

— Всичко върви добре, господа. Пристигнахме точно на време. Нашият височайши черномутрест клиент Езомо-Ишан! очаква с нетърпение оръжието. Вчера тук бяха неговите пратеници. Партидата с черната стока трябва да се пусне по течението на Куара на три големи сала. Как върви работата с оръжието, което му обещахме?

— То се намира в трюма на „Глория“. Едновременно с товаренето на негрите на борда на двете шхуни ние ще пренесем оръжието върху саловете и ще го предадем на нашия почтен Езомо-Ишан, преди шхуната да излезе в открито море… На всеки сал по колко… парчета има?

— Около двеста. „Глория“ ще вземе триста и петдесет, а „Доротея“ — двеста и петдесет. Тесничко ще им бъде, но компанията не се задължавала да създава комфорт на тези пасажери! — захихика мистър Хятчинсън.

Тържество озаряваше лицето на Грели:

— Когато първият изстрел попадне в целта, ловът е винаги успешен! Засега шестстотин парчета… От тях до Америка ще стигнат петстотин парчета. След като приспаднем разходите, смятам за осигурени десет дванадесет, дори петнадесет хиляди фунта чиста печалба! Мистър Хятчинсън, кога очаквате да пристигнат саловете ТУК, където е спояла „Доротея“?

— Чакаме ги след една седмица, но сме готови за товарене още от утре. О’Хири с момчетата се качи нагоре по реката и прие партидата в Локодж, на триста или четиристотин мили оттук. Сега те навярно са вече на път, съпровождани от нашите момчета с лодки. Разбира се, те ще трябва да пътуват предпазливо, най-вече нощем. Впрочем близо до устието реката е достатъчно широка, товарът не се хвърля в очи от бреговете.

— Превъзходно, джентълмени! Мистър Патерсън, ние ще трябва да поработим, за да доведем операцията докрай. Слава богу,

бенинските воини на оба никакви не се виждат. Езомо-Ишан ни доведе дотук твърде предпазливо. Обстановката е благоприятна, но трябва да действуваме, без да губим нито минута — не забравяйте къде се намираме! Уилсън, още сега пригответе една лодка! Ние с мистър Патерсън и Лорн ще отидем с нея да посрещнем саловете. До залез слънце ще успеем да си починем.

Привечер двама сенегалски негри натовариха една голяма лодка с пушки, муниции и припаси. Екипажът на двете шхуни, събран на кърмите на „Глория“ и „Доротея“, изпращаше ловците.

Оставяйки по реката, озарена от последните лъчи на залеза, две дълги разтварящи се бразди, лодката заплува бързо нагоре по течението. Върху оранжевата огледално тиха повърхност на водата следите й личаха дълго време.

В царуващото наоколо мълчание се чу как малката вълна, вдигната от четирите чифта весла, се плесна в бордовете на „Глория“ и достигна накрая брега, където, едва разклатени от нея, се люшнаха и зашумоляха листата на царствено прекрасните бели лотоси.

В лодката имаше осем души. Грели, с високи ботуши и широка блуза, напъхана в панталоните му, стоеше на носа, опрял ръце на хълбоците. Двуцевна карабина от голям калибър, работа на един славен лондонски оръжейник, лежеше пред него на носовото седалище. Чифт пищови стърчаха от пояса му.

Опрял колене в борда на лодката, младият Антонио пълнеше патрони за своя господар. Върху проснато парче брезент грумът беше наслагал празни медни гилзи с диаметър около половин дюйм и дълги три дюйма. Юношата загребваше барута с малка мярка и го пресипваше до половината на патрона. След това запушваше отвора с дебело, напоено с масло парцалче от камилска вълна, а в другата половина на патрона изсипваше сачми или вкарваше куршум и също го запушваше с парцалче. Напълненият по този начин патрон той вмъкваше в гнездото на кожения патрондаш.

През време на лов Антонио с учудваща бързина успяваше да пълни пушката на господаря си и затова Грели реши да вземе юношата в това пътуване.

На кърмата седеше мистър Патерсън с плащ и широкопола шапка, която беше купил още в Мароко. В ръцете си държеше пушка и му се струваше, че има твърде войнствен изглед.

До него, вдигнал високо колене, управляваше кормилото и пушеше с лула мрачният Джозеф Лорн. Като се вгледа в него по-внимателно, Патерсън се убеди, че мистър Лорн, разбира се, не е

„Джозеф“, а Джузепе: черните очи, мургавата кожа, леко накъдрените, доста побелели остри коси издаваха в този човек южняка, италианеца.

Седнали един зад друг, четиримата гребци се навеждаха и изправяха като един човек. На предните седалки гребяха двама моряка европейци. Зад тях, размахвайки веслата така леко, сякаш бяха направени от тръстика, седяха двама негри сенегалци, взети на борда на „Орион“ в Мароко — същества неуморими, мълчаливи и свирепи. Докато потъмнелите от загара шии на матросите вече се бяха покрили с пот и дишането им зачести, кожата на негрите си оставаше все такава матово лъскава, каквато беше при тръгването.

Първата нощ експедицията пътува почти без да спира. Само в най-горещите часове на следния ден Грели разреши кратка почивка в мангровите храсталаци край брега. Лодката плуваше ту покрай самия бряг, прикривайки се в храстите, ту пресичаше фарватера, съкращавайки разстоянието при плитСтрувате. В края на първото денонощие между шхуните и лодката легнаха вече двадесет и пет — тридесет мили.

Трябваше да се погрижат за първото нощуване на брега. По даден от Грели знак гребците докараха лодката до една пясъчна ивица. От това място се откриваше широк изглед нагоре по течението на реката. Ала шестте дълги, неподвижно изтегнали се на пясъка крокодила не проявиха никакво желание да се постеснят или да отстъпят мястото си на пътешествениците.

Грели се прицели в най-близкия с пищова си, но един от негрите издаде предупреждаващ вик и като хвърли веслата, се впи с ръце в борда. На Патерсън също се стори не особено желателно да се тревожат тези животни и той помоли да изберат друго място за лагеруване. Наложи се да продължат още една миля нагоре, където в сушата се вдаваше малък залив, обраснал с водни растения и обкръжен от причудливата мангрова гора. Зад мангровите дървета, навлезли с корените си във водата, се простираше зелена, обрасла с папрати блатиста поляна, която се стесняваше и преминаваше в едва забележима пътека.

Тук местността беше леко хълмиста, на хоризонта се открояваха ниски планини, покрити до билото с гора. От най-близките до водата дървета можеше да се наблюдава реката на една миля нагоре и надолу по течението.

Лодката навлезе в залива и едва не заседна сред гигантските плоски листа на водните растения, способни да издържат върху себе си тежестта на петгодишно дете. Краищата на тези листа бяха извити

нагоре и образуваха нещо като накъдрен борд около целия лист. Близо до брега сред високи тръстики и блатни треви се поклащаха върху разлюляната вода цветовете на белите лилии. Най-сетне пътниците се добрала до мочурливия бряг, където пропъдиха десетина змии, които се скриха в гъстата блатна трева.

Малко по-далеч се възправяше като някакъв горски цар исполински бомбакс[86]. Той се бе разраснал върху малък хълм и заедно със своите издънки отдалеч изглеждаше като цяла фантастична горичка.

Когато пътешествениците слязоха на сушата, видяха по блатистата почва на поляната и покрай тинестото русло на едно пресъхнало поточе много следи от животни — диви свини, кози и биволи. Изглежда, лодката беше спряла при водопоя на дивите обитатели на гората.

За нощуване Грели избра исполинския бомбакс. Това дърво се оказа четири обхвата дебело и се издигаше на двадесетина метра от земята. Клони, дебели колкото човешко тяло, се простираха на всички страни и образуваха сенчеста шатра четиридесет метра в диаметър. Към ствола и издънките на клоните се протягаха от земята лиани, покрити с нежни, малки цветчета. Огромното дърво приличаше на някакъв многорък горски таласъм, който се подпира на безброй възлести тояги.

Измъчен до краен предел от безсъницата на предната нощ, от жегата и пътуването в лодката, Патерсън, едва стъпил на тревата, хвърли върху нея плаща и одеялото си и като се просна на тях, мигновено заспа, докато останалите тичаха нагоре-надолу, за да устроят лагера.

Моряците се качиха с брадви на дървото и направиха за Грели и Патерсън малка площадка. За останалите те приготвиха места за нощуване по долните клони на дървото, в преплетените лиани.

Като стъкмиха въздушната спалня, Грели и моряците скриха лодката в храсталаците, пренесоха от нея припасите и оръжието на дървото и след това се опитаха, но безуспешно, да разбудят заспалия Патерсън. Той измуча нещо неразбираемо, покри главата си с плаща, да не го хапят москитите, и се обърна на другата страна.

Наблизо, при пясъчното подножие на хълма, запращя огън. Скоро вечерята беше приготвена, но и миризмите, които се разнасяха от кухнята, не можаха да събудят Патерсън. Накрая, като оставиха Антонио да пази лагера и спящия джентълмен, Грели, Лорн, двамата сенегалци и моряците взеха пушките и тръгнаха на лов.

Слънцето бе заседнало вече ниско над реката и гората. Въздухът забръмча от милиарди насекоми. Стана много влажно. Измъченият Патерсън спеше с отворена уста и разперени ръце. Антонио го прикри от москитите с една мрежа и се озърна.

Никога досега той не беше идвал в такава гора. Сред гъсто избуялите хвощове се издигаха рафиеви палми, прилични на огромни папрати. Встрани от реката се извишаваха над горските храсталаци прави като мачти, тънки и гладки, сякаш полирани, стволовете на червени и копалови дървета. Скъпата им дървесина, твърда като камък, изглежда, се използуваше от туземците, защото близо до водата се виждаха няколко скоро отсечени пънове.

Навътре в гората могъщите корони на дърветата се преплитаха. Нито едно клонче нямаше по голите стволове на тези дървета чак до върха. Гората изглеждаше фантастична и населена със също такива приказни животни, каквито бяха и тези приказни дървета.

Ставаше все по-студено. Младежът вече беше почнал да задрямва, но с всички сили се бореше срещу съня, помнейки наставленията на Грели.

За да се отърси от дрямката, Антонио реши да приготви насмолена факла, както го бе посъветвал господарят му. Като намота на една пръчка топка кълчища, той я напои гъсто със смола, която намери в едно ведро на кърмата на лодката; тя беше предназначена за осмоляване на бордовете. Готовата факла Антонио постави на един клон на дървото, което бяха избрали за нощуване; след това разрови огъня и хвърли в пламъка сурови клони.

Повече нямаше какво да се прави и Антонио седна край спящия, като обхвана коленете си с ръце. Очите му се затваряха, мислите течаха бавно, повтаряха се и се разливаха. Накрай главата на юношата клюмна и дрямката го обори. Сега на поляната край заливчето спяха вече двама души.

Така измина повече от час. Падна изобилна роса. Горският гъсталак се обви в мрак и само червените въглени на огъня, леко попуквайки, тлееха в тъмнината, а по черните обгорени главни протичаха сини езичета.

Внезапно Антонио трепна и в миг изтрезня от съня. Някъде отдалеч, не по-близо от две мили, се чу глух изстрел, след това трясък, сякаш се бе счупило и паднало дърво. В гъстия мрак младежът вдигна ударника и опипа затвора на пушката.

По някакво необяснимо предчувствие за опасност Патерсън, когото досега не можаха да разбудят нито тласъците, нито

подвикванията, също мигновено се пробуди, седна и се заозърта наоколо. В същия миг до него и Антонио достигна силно пращене на вейки и клони. Някъде наблизо с трясък се чупеха и падаха малки дървета, жвакаше вода в луковички. Земята закънтя от страшен тропот и на поляната изтича някакво грамадно животно.

В замъгленото съзнание на Патерсън този миг ярко се запечати за цял живот. Право пред него в трепкащата светлина на огъня изникна от разтворилите се гъсталаци на гората една тъпа, наведена към земята грозна муцуна с мънички, много раздалечени очи и рог, стърчащ на носа. В следния миг блесна дълъг огнен език и изтрещя изстрел. Антонио беше отправил почти в упор куршума в главата на носорога. Огромният звяр, както тичаше, се метна нагоре, издигна глава и рухна настрани, преди да достигне до брега. Земята се разтресе при падането на тежкото тяло, а младият стрелец, обзет от страх и неуспял дори да разбере резултата от сполучливия си изстрел, изпусна пушката и хукна презглава към гората.

Насреща му по пътеката, оставена от звяра, вървяха задъхани Грели и останалите ловци. Когато се приближиха до трупа на убития носорог, Патерсън се изправи на крака, като се олюляваше, и стисна сърдечно ръка на шестнадесетгодишния грум от Ченсфилд.

Ловците разгледаха носорога. Главата му, цялата в гънки и буци, беше обляна в кръв. Куршумът на младежа бе пръснал мозъка на звяра. Двата рога на муцуната бяха твърди като слонова кост и приличаха на грозни лишеи или на чепове на дърво. Дебелата нагъната кожа беше почти непроницаема за куршум. Изстрелът на Антонио се оказа необикновено сполучлив: ако се беше забавил още един миг, Патерсън щеше да бъде неминуемо смазан от тежкото животно.

Тънкият сърп на нащърбената луна се показа над реката. По водата затрептя дълга сребърна пътека. Тишина обгръщаше гората и водата. Само щурците неуморно цвърчаха.

Грели прегърна юношата през раменете и го поведе към дървото. Ловците се покатериха на площадката и едва сега Патерсън можа да оцени тази предвидливост.

Влажна мъгла и отровни изпарения се издигаха от крайбрежните тръстики и гигантски папрати. Тревата край брега шумолеше и на човек се струваше, че тя гъмжи от змии. При лунната светлина тялото на носорога ясно се открояваше върху земята.

Внезапно из гъсталаците излетяха на поляната леки сиви сенки. Човек трудно можеше да си представи, че тези животни имат нозе, а не крила, тъй въздушно лек беше техният плъзгащ, прокрадващ се

вървеж. Издавайки къс, пресеклив вой, те в един миг прекосиха поляната и се скриха като привидения: това бяха чакали, подушили плячка. Скоро техният вой и хленч се разнесе от две страни и вече две глутници от тези страхливи хищници излязоха от гората. Те вдигнаха врява край тялото на носорога и след половин час на поляната можеха да се наброят вече около двадесет.

Още две промъкващи се, по-едри сенки се пододоха от гъсталака. Те се приближаваха към тялото на носорога с ниско сведени глави, подвили късите си опашки.

Седнал на площадката до Грели, Патерсън наблюдаваше с потръпване как двата хищника започнаха да разкъсват вътрешността на убития звяр. Това бяха зебристи хиени. Техните отвратителни глави със зли, кръгли, близко поставени очи, наподобяваха глава и на куче, и на свиня. Една от хиените вдигна изцапаната си с кръв муцуна и подуши въздуха. Козината на гривата й настръхна. Чакалите също наостриха уши и изведнъж стремително се разбягаха. Хиените ги последваха.

Следния миг в горския гъсталак се раздаде хрипливо мяукане.

Някакво дълго гъвкаво тяло се плъзна от най-близкото дърво към трупа и Патерсън ясно видя един едър леопард, скочил на гърба на носорога. Опашката на петнистия хищник се извиваше и удряше по кожата на носорога като бич. Леопардът вдигна глава и заръмжа. Грели сложи цевта на тежката си пушка върху преплетените клони, прицели се и стреля.

Огненият сноп заслепи Патерсън. Площадката силно се разлюля, чу се ужасен вик. В същия миг пламна насмолената факла на Антонио. Патерсън се наведе и видя под дървото извиващото се тяло на леопарда; звярът разкъсваше на земята под дървото един от сенегалците. Оказа се, че леопардът, ранен от куршума на Грели, се беше хвърлил след изстрела към дървото с хората. Скачайки върху негъра, който лежеше на един от долните клони, леопардът не бе могъл да се задържи и при падането си бе повлякъл своята жертва надолу.

Антонио, приведен ниско от своя клон, размахваше горящата факла. Грели гръмна от втората цев, но не улучи. Антонио, който не очакваше изстрел, трепна, направи едно погрешно движение и откъсвайки се от клона, падна в корените на дървото, до хищника. Факлата се търколи настрана, горящата смола потече по земята.

Леопардът изостави изранения негър и отскочи настрана от блесналия пламък. Обленият в кръв сенегалец скочи на крака и

побягна. Едва Антонио беше успял да се привдигне, хищникът се спусна върху юношата и го повали.

Мигновено Грели скочи от площадката. В ръката му блесна кинжал. Той удари звяра точно под лопатката и като — се хвърли върху му, отблъсна го от тялото на юношата. Кинжалът, потънал до дръжката между ребрата на звяра, така си и остана в раната.

Животното вече издъхваше, но Грели, изцапан с кръв и сам подобен на див звяр от горския гъсталак, продължаваше да го души с железните си ръце. Опашката на леопарда още веднъж конвулсивно удари по земята, лапите му направиха няколко предсмъртни движения, като превърнаха дрехите на Грели на парцали, и звярът утихна.

Почувствувал се освободен, Антонио седна. Леопардът беше одрал цели ивици кожа от челото, гърдите и раменете му. На лявата му ръка зееше дълбока рана от зъбите на звяра.

Грели се опита да стане, но се олюля и падна на колене. Ръцете и гърдите му също щяха да запазят завинаги следите от единоборството със страшния хищник, чието название години наред вече беше неразривно свързано с неговото име.

Никой от участниците в експедицията вече не можа да заспи до сутринта. Грели грижливо превърза и настани на площадката до себе си израненото момче. Джозеф Лорн пък превърза Грели.

Сенегалецът Али слезе от дървото, взе една главня от огъня и като разгледа убития звяр, му опърли мустаците.

— Иначе духът на този леопард цял живот ще идва да те безпокои нощем — поясни той на Грели.

„Ех, за синьор Джакомо това не ще е голяма беда!“ — помисли си Патерсън.

На небето вече бяха изчезнали дребните звезди. Само тук-там светила от утринните съзвездия още примигваха в дълбоката синева; над реката бързо се разля оранжевата африканска зора, птиците зачуруликаха и ветрецът зашумолят в короните на дърветата. Развиделяването продължи няколко минути — безоблачен ден смени нощния страх и мрак.

Патерсън слезе от дървото бледен и съвсем уверен, че Грели ще изкомандува да се завърнат на „Глория“. Но ръководителят на експедицията още спеше на своята площадка до бинтования Антонио. Патерсън с нетърпение очакваше пробуждането на Грели; на корабостроителя му се искаше по-скоро да се завърне при шхуните, там, където имаше меки постели и нямаше нито носорози, нито леопарди.

Ала пробуждането на ръководителя на експедицията донесе на почтения бълтънски джентълмен горчиво разочарование.

5

Страшен беше Грели, когато се спусна от дървото и се изправи пред останалите ловци, които вече бяха седнали край огъня да закусват.

Едното му око беше почти затворено от оток. В косите му се беше спекла съсирена кръв. Превръзките по тялото му се бяха отместили и откриваха дълбоки рани и драскотини. Здравото му око сърдито святкаше изпод острите вежди. Той ритна с крак убития леопард и тръгна към реката да се измие.

Закуската премина в мълчание. Моряците нарязаха късове месо от носорога и го опекоха. То се оказа крехко и напомняше свинско месо. След това, за голямо огорчение на Патерсън, Грели заповяда да се готвят по-бързо, за да продължат пътя си.

Антонио дигна температура. Грели нареди да поставят юношата на кърмата върху купчина одеяла. На борда беше просната току що одраната леопардова кожа. Гребците заеха мълчаливо местата си. Джозеф Лорн смени на веслата тежко ранения негър сенегалец, който призори загуби съзнание. Оставиха го да лежи в храстите, на онова място, където експедицията прекара първата нощ. Преди да седне в лодката, Джозеф Лорн се върна при тези храсти. След минута оттам се дочу слаб пищовен изстрел и мистър Лорн излезе от храсталака. Пътешествието продължи.

Следната нощ, прекарана на брега, мина без приключения. Устроиха лагера в устието на една каменлива долина, където пътниците опнаха палатка и поддържаха до нея запален огън. Грели се опасяваше да не хванат треска и заповяда на всички свои спътници вечер да изпиват по една чаша уиски с хинин. През нощта пътешествениците бяха настигнати от първата тропическа буря. Тя смути дори самия началник на експедицията: бели, оранжеви и яркочервени светкавици непрекъснато браздяха небето, а тропическият пороен дъжд едва не отнесе палатката…

Три денонощия още лодката плува нагоре по течението на Куара. Експедицията мина покрай няколко големи негърски селища. Лодката се промъкваше край тях нощем и по средата на реката. Рядко срещаха туземни ладии. През далекогледа можеше да се види, че са натоварени с глинени съдове, пълни очевидно с кокосово масло. В пресъхнали речни корита и в блатата близо до главното русло ловците вдигаха много патици и бекасини. В горите гукаха гълъби. Веднъж, при един

вечерен престой, след като навлязоха в гората и прехвърлиха няколко хълма, пътниците пресякоха слонова пътека и чуха в далечината тръбния рев на вожда на слоново стадо.

Антонио се беше поправил и участвуваше в малки ловни излети. При един от тях той се натъкна на висока купа на термити и я показа на другите ловци. Термитникът — жилището на африканските крилати мравки — се оказа по-висок от два човешки боя и по формата си приличаше на канара или шуплеста скала, изсечена сякаш из вкаменен сюнгер.

Вечерта на четвъртото денонощие от плаването пътниците забелязаха недалеч от брега ивици червеникава обработена земя и малко селище. Двадесетина кръгли конусообразни колиби обкръжаваха малък площад с дълга постройка в средата. Селището беше оградено с бодлив плет. Две момчета пазеха една кошара, в която пасяха кози. Край блатистата рекичка, вливаща се в Куара, лежаха в калта биволи. На поляната край брега се разтъпкваха три четири спънати коня, прилични на берберийските. И това беше почти всичко. Смъртоносната болест, разнасяна от отровната муха цеце, унищожаваше тукашния домашен добитък. Оцеляваха само най-устойчивите, чиито поколения си бяха изработили имунитет срещу ужилването на мухата.

Лодката се приближи до брега късно вечерта и остана незабелязана. Цялото население на селището беше вече завършило дневната си работа и тихо почиваше в колибите.

Грели се оживи, дори се развесели. „Дивечът“, за който роботърговецът мислеше толкова много, беше пред него. Наистина откритото разбойничество беше опасно, но близостта на корабите, готови да приемат „товара“, мирният изглед на селището и предимството на внезапното нападение подбуждаха пирата да се осмели на този лов, обещаващ му голяма печалба.

Той разполагаше с малко хора. Антонио беше още млад и слаб след раняването. Патерсън не беше боец, и на това отгоре съвсем се бе „разкиснал“; оставаха само петима, единият от които — негър.

Въпреки това, без още да си е съставил какъвто и да било план, Грели старателно скри лодката в храстите, замаскира мястото на лагеруването под една разклонена рафиева палма в гората и не разреши да се кладе огън. Грели и спътниците му оставиха Антонио и Патерсън да пазят лодката, а те с оръжие в ръка се промъкнаха към края на гората. Тихо, за да не вдигнат кучетата, ловците на хора се изкачиха на едно високо дърво, откъдето селището се виждаше много

добре.

Изглежда, че тука живееха хора от твърде бедно горско племе. Бяха навярно не повече от двеста души; значи, възрастни мъже — около петдесет шестдесет. Дневният живот вече бе замрял, семействата заспиваха. Само пред една колиба две жени чукаха нещо в една голяма дървена чутура. На гърба на едната беше привързано детенце. Най-сетне и те се скриха. Всичко затихна и само две тъмни сенки — двамата пазачи, въоръжени с тояги — крачеха безшумно около плета на селището…

Докато Грели обмисляше, начина на нападение, Джозеф Лорн оглеждаше местността. Изведнъж той забеляза, че в близките храсти някой се промъква към тях. Като се вгледа, позна Антонио. След минута юношата беше при дървото и тихо прошепна:

— Салове!

Грели заповяда на останалите да не напущат засадата, скочи безшумно от дървото и заедно с момчето се отправи към реката. От брега през припадащия здрач той ясно видя с далекогледа салове, съпровождани от лодки. От такова разстояние цялата флотилия изглеждаше неподвижна.

— Антонио — проговори Грели, без да откъсва очи от тръбата, — земи лодката, трябва да пресрещнеш саловете колкото се може по-нагоре по течението. Патерсън ще ти помогне, да гребеш. Предай на О’Хири саловете да се спуснат още на десетина мили по-надолу и там да спрат до брега. Съпровождат ги десетина лодки. Нека О’Хири да слезе тук с въоръжени хора. Кажи му, че на брега има работа… Доведи лодките до този бряг, покажи им къде могат незабелязано да спрат и докарай момчетата право при нашата засада. Сигналът е крясък на чапла. Нека Патерсън да остане да пази лодките. Щом доведеш при мен О’Хири с хората, ти се върни при Патерсън.

Антонио се спусна тичешком към храсталака. Двамата с Патерсън изтласкаха лодката от брега и я вкараха в талвега на реката. Грели се върна при засадата. В гората вече цареше мрак. Откъм северозапад се надигаха буреносни облаци. Повея хлад. Първите светкавици прорязаха хоризонта. Гръмотевиците приближаваха и ставаха все по-оглушителни. Така измина един час.

В далечината провлачено закряска чапла. Грели скочи от дървото, сложи ръце на устата си и майсторски издаде също такъв крясък.

Първите редки дъждовни капки затропаха по коравите палмови листа и скоро тропически порой с прави като водопад струи се изля върху ловците. В непрогледната тъма на гората, непрекъснато

озарявана от светкавиците, Грели се сблъска под дървото с един широкоплещест американец. Човекът му протегна своята корава, здрава като дъска длан.

— Добре дошъл, О'Хири! — оздрави Грели началника на своята експедиционна част. — всичко ли е благополучно? Колко въоръжени момчета има с вас?

— Двадесет. Останалите се спуснаха надолу със саловете. Какво готвите вие тук, мистър Райланд? Проклето време! С няколко думи Грели изясни на американеца задачата. О'Хири се изкачи на дървото заедно със своя шеф и при честите прорези на светкавиците разгледа селището. Хората, които бе довел, се бяха струпали под дървото. Като ги погледна, Грели различи разбойнически лица, обрасли с бради до очите; в мрака студено проблясваха цеви на пушки, кинжали и сребърните инкрустации на пищовни дръжки. О'Хири побутна шефа си по рамото.

— Постройката в средата на селището е храм на прадедите и жилище на жреца или на старейшината на рода — каза той. — то там на стълба виси ерого — ритуална камбана под дървен идол. Идолът е бог Олокун, покровител на моретата и реките. С камбаната жрецът събира жителите. Мисля, че посредством него ние именно трябва да действува ме. Аз имам негър преводач от племето йоруба, който разбира английски. Един хитър нехранимайко, също жрец, но е бил изгонен от своето племе заради някакво мошеничество. Този субект сега е готов да отмъщава на чернокожите си братя до края на живота си. Ето, не желаете ли да хвърлите поглед на тази черна свиня с гердан?

Грели видя един тлъст прегърбен старец с къси подпухнали ръце и забита между раменете глава. Сребърен обръч стягаше челото му. Събраните в сноп къдрави коси бяха намазани с мас и напъхани под обръча. Негърът беше облечен с туника, достигаща до коленете му и прихванатa на рамото с медна тока. На раменете му се люлееше петниста кожа на пантера, вратът му беше украсен с гердан от зъбите на същия звяр. За разлика от босите жители на тази местност той беше обут със сандали. Злобният и лукав израз на лицето му го правеше приличен на хиена.

— Нарича се Урикон. Отдавна ми служи като вярно куче за черния дивеч. Сега ще поговоря с него. Ей, любезни Урикон, качи се при нас и се поклони на господаря.

Бившият жрец се изкачи на дървото с маймунска ловкост и угоднически целуна ръката на Грели с дебелите си червени устни.

През това време дъждът бе престанал, но цялото небе си оставаше покрито с тежки облаци. Стана по-студено. Скоро щеше да се развидели. Трябваше да се действува по-бързо. След като си пошепнаха нещо с Урикон, О’Хири посвети Грели в своя план и отиде да нарежда хората около плета. Те бяха задължени да убиват всеки туземец, който се опита да търси спасение чрез бягство. О’Хири и Грели считаха, че след засадата от селището и населението му не трябва да останат никакви следи.

Скоро стрелците бяха поставени по продължение на целия плет.

О’Хири, Урикон, Грели и неговите четирима ловци се отправиха право към жилището на жреца в средата на селището.

— Мистър Райланд, Урикон пита не сте ли забелязали някакви пресни ловджийски трофеи у жителите на селището — осведоми се О’Хири.

— Няколко слонови зъба… Поставени са на две или три колиби…

— Добре! Вие ще видите едно извънредно забавно представление. Това е най-добрият номер на нашия Урикон.

В тъмнината под бесния лай на кучетата ловците дойдоха до центъра на селището. Внезапно пред тях израснаха войнствените фигури на двамата пазачи, които Грели беше забелязал още от дървото. С тоягите си те преградиха пътя на ловците, но Урикон излезе напред и властно заповяда на пазачите да паднат по очи пред боговете на бурята, пратеници на разгневените небеса.

— Идете при камбаната и съберете жителите на площада; така заповядвам аз, жрецът на боговете.

Объркените пазачи се подСтруваха и съпровождани от сенегалеца Али, се отправиха към стълба с камбаната.

О’Хири се приближи до жилището на жреца, вдигна плетената рогозка, която прикриваше входа, и след като пусна вътре Урикон и Грели, влезе в колибата последен, държащ зад гърба си пищов.

Един светилник, напълнен с мас, осветяваше колибата. На постелка от зверски кожи спеше стар негър, завит с вехто вълнено одеяло. В ъгъла на подставка стърчеше дървена глава, служеща за подпора на слонов зъб, покрит с изкусна резба. Това беше „олтарът на прадедите“. Урикон докосна стареца за рамото и зави с тънък, пронизителен глас, като съпровождаше своето виене с грозни гърчове, сякаш беше побеснял.

Старецът скочи, диво озъртайки се към пришълците.

— Ставай, о жрецо, и чуй нас, пратениците на бога на реките и

моретата Олокун! — виеше Урикон на междуплеменния език бини. — чуй нас, вестителите на голяма напаст. Събери племето си, о жрецо, защото сме дошли да му възвестим скръб!

Същевременно отвън при стълба, побит до хижата, проехтяха отмерени, печални звуци на камбана — на ерого.

Селището оживя. Изпод рогозките на много жилища вече поглеждаха мъжки глави. Детски плач се разнасяше из цялото селище.

Урикон изведе жреца навън.

— Викай високо, о жрецо, събирай народа си, всички, до последното дете!

При стълба Урикон повтори своите кълчения. Като го гледаше, Грели си помисли, че в него наистина се е вселил зъл дух.

— Голяма напаст, о жители! — изстъпление виеше Урикон. — чуйте вашия жрец, който няма да ви опази от не щастието. Хора от вашето племе са убили свещения слон, сина на царя на боговете Олокун. В колибите на убийците са неговите свещени зъби! Пратениците на Олокун, бога на бурята, сами са дошли при вас за изкупителна жертва!

Изплашеният жрец на племето в тон с гласа на Урикон повтори същата новина. Сега край стълба под светлината на запален огън се кълчеха и подскачаха вече двама жреци.

През време на този сеанс Урикон успя да предупреди полугласно своя колега:

— Знай, жрецо, че ако макар и един човек се изплъзне от пратениците на боговете, големи нещастия ще се струпат върху главата ти!

Чернокожите се приближаваха към запаления огън с наведени глави. Изплашените жени с деца на ръцете и на гърбовете заставаха по-страни. Зад тях се криеха голи дечица с изблещени от любопитство и страх очи.

— Хора! Доведете тука вашите ловци на слонове! — заповяда Урикон: и обръщайки се към О'Хири и Грели, доба ви шепнешком: — отведете мъжете ловци в кошарата за добитъка и ги вържете. Те са най-силните хора на племето.

Един след друг излизаха напред добре сложени, стройни мъже. Моряците на О'Хири отведоха пленниците в кошарата. Тука им свързваха ръцете и ги туряха с лице към земята. Скоро на мократа от дъжда земя лежаха здраво вързани с щавени ремъци от биволска кожа тридесет души. Същата участ постигна двамата пазачи, на които сенегалецът взе тоягите.

Веригата на стрелците извън плета се разреди, тъй като не стана нужда да се даде нито един изстрел; никой от жителите на селището не се и опита да се спасява с бягство от небесните пратеници.

Внезапно страхотен гръмотевичен трясък проехтя почти едновременно с оранжево блясване на светкавица и сякаш разтърси земята и водата. Високото сухо дърво на края на селището се разцепи отгоре до долу като ударено с брадва. Рухвайки на две половини, то загоря с ярък бял пламък.

— На колене! — изкрещя Урикон. — някой от вас е на мислил да се скрие от божието наказание! Хванете го, хванете го, иначе никой няма да остане жив!

Но никой и не мислеше да бяга. Обхванати от ужас, хората от племето паднаха на колене, сложиха длани на земята и забиха лица в тревата между ръцете си.

Грели, О’Хири и моряците още тук, на площада, завързаха ръцете на останалите мъже и заповядаха на жените да носят или водят децата след вързаните глави на семействата. Цялото племе като един човек се оказа зад здравия плет на кошарата. Въоръжените ловци обкръжиха кошарата, в която отчаяният плач на децата се усилваше. Започнаха да се вайкат и жените. Изплашеният добитък се струпа в най-отдалечения край на кошарата.

Грели и моряците обходиха всички колиби. Само в една от тях те намериха няколко смъртно уплашени жени и незабавно ги присъединиха към останалите пленници.

Изгряваше зората, червена и зловеща.

О’Хири отдели около тридесет млади мъже и ги накара под охраната на моряците да секат дървета край брега на блатистата рекичка зад селището. Жените и децата кастреха клоните.

Четири чифта биволи, подкарвани от няколко пленници, влачеха трупите към брега и ги спускаха във водата на горската рекичка.

Друга група пленници под ръководството на Лорн свързваше сал. Към пладне той беше готов. Направеният от трупи и свързан с гъвкави растения сал спокойно можеше да побере всички пленници и дори част от добитъка, запаса от храни и всички слонови зъби.

От лодките донесоха дълги, тридесетметрови корабни въжета с нашийници, прикрепени към тях през половин метър.

Тези въжета с халки моряците оставиха на земята и започнаха на двойки да довеждат към тях мъжете от племето. Под брадите им защракваха металическите заключалки на нашийниците. Хората бяха „впрегнати“. По същия начин моряците на О’Хири „впрегнаха“ всички

останали двойки. Тази работа се извършваше с поразителна бързина и ловкост.

Скоро на въжето не останаха свободни халки и четирима моряци, въоръжени с пищови и кожени бичове, подкараха първата партида от „стоката“ към брега на Куара. Чак сега мъжете от племето разбраха, че са измамени. Вдигна се вой и олелия. Ала камшиците и пищовните изстрели бързо възстановиха реда.

Следващият общ ярем, предвиден също за шестдесет пленника, обхвана вратовете на по-големите момчета, на жените и девойките.

В последното въже впрегнаха четиридесет жени и стари мъже, които се сториха на Грели още годни за работа. Краят на въжето със свободните халки със звънтене се повлече по земята.

В кошарата останаха само жрецът на племето, осем баби и дядовци с беззъби уста и дълбоко хлътнали очи.

Донесоха мотики. Грели сам изведе старците от кошарата и като ги придружи до края на засятата наскоро маисова нива, заповяда им да копаят дълга плитка яма. Старият жрец скръсти ръце на гърдите и не взе мотика. Останалите бавно започнаха да копаят.

Последната партида пленници още не се бе скрила от погледа, когато в нивата беше изкопана яма дълбока около два лакътя. Грели вече бе извадил от пояса си пищова, но дочу високо повикване и се обърна. Възбуден и развълнуван, Патерсън тичаше към него.

— Поразително, сър Фредрик! — възкликна той, като се приближи до съдружника си. — сто и шестдесет души! Петдесет и шест мъже, осемдесет жени, двадесет и четири юноши и на това отгоре около двадесет парчета бебета и малки деца! И всичко това без нито един изстрел, хуманно, бързо и безболезнено! С леопарда се справихме по-мъчно, нали?

Грели не отговори, а вдигна пищова. Изгърмя първият изстрел и старият жрец с куршум между очите падна до готовия гроб. Една негърка със сбръчкана гръд, изплашена от изстрела, хвърли мотиката и плесна ръце. Загърмяха изстрелите на моряците. С подковаките си моряшки ботуши те изритваха телата на жертвите в ямата.

Изплашеният Патерсън заотстъпва смутено.

След пет минути нивата придоби обикновения си изглед и обезлюдя. Само прясно засипаният гроб и стълбовете огнени езици, издигащи се над колибите на селището, напомняха на пришелците.

О’Хири заповяда да докарат на брега част от добитъка. Останалите кози и биволици с блеене и рев се лутаха из кошарата сред горящите плетища и колиби.

Когато слънцето склони на залез, от селото бяха останали само купчини тлеещи главни, покрити със сива пепел. Лютив мирис на пушек, на тлееща козина и изгоряло месо дълго се носеше из въздуха.

В настъпилата тъмнина из храсталака изпълзя на пожарището ранен пес с пречупен гръбнак. Влачейки с мъка задните си крака, изнемощялата кучка подуши въздуха, дъхащ на изгоряло, и като вдигна глава към луната, зави пронизително, високо и горестно.

6

Моряците пуснаха сала надолу по горската рекичка към брега на Куара, където беше спряла експедицията. Тук вече ги очакваха навързаните роби. Грели, О'Хири и Лорн внимателно разгледаха „стоката", преди да я натоварят, сортираха я отново и дори пресметнаха бъдещата печалба. Накрай робите бяха натоварени на сала заедно с добитъка. „Ловците" се настаниха в лодките и флотилията потегли на път.

Една лодка плуваше покрай самия бряг. С нея О'Хири оглеждаше крайбрежните храсталаци — търсеше саловете на отминалата напред партида. До него седеше бледен Антонио, потресен от всичко, което бе видял. Събитията от този ден завинаги се врязаха в паметта му като черно и страшно петно…

На другия ден пред разсъмване новият сал се присъедини към трите останали и цялата експедиция, без да се бави, заплува надолу по реката.

Саловете бяха оградени по края с плет от вейки и вършини. От брега не можеше да се види товарът и изглеждаше, като че ли на саловете возят само добитък, привързан за малки колчета.

Наложи се да направят още два кратки престоя, за да напоят добитъка и нахранят робите; на всеки роб даваха по шепа ориз в денонощие, а понякога добавяха и парче варено месо.

Измежду робите, закупени от Езомо-Ишан имаше няколко войнствени суданси туареги, сухи, жилести и необикновено жестоки. О'Хири ги направи надзиратели. За техен началник беше поставен Урикон. Свирепите въоръжени с дълги кожени бичове туареги надзиратели всяваха у овързаните пленници още по-голям ужас, отколкото самите роботърговци.

На осми ноември под проливен дъжд, придружен с гръмотевици и светкавици, трюмовете на „Глория" и. „Доротея" се освободиха от товара, докаран за Езомо-Ишан: дървени продълговати сандъци със стари кремъклии мускети, бъчвички с барут и ром на няколко леки сандъци с евтини дреболии се прехвърлиха на опразнените салове. След това същите трюмове приеха живата стока от четирите сала. Патерсън отскочи назад, когато надзърна през люка в тези пълни трюмове…

А на другия ден двете шхуни с още мокри от проливния дъжд платна, които пляскала силно при поривите на вятъра, минаха устието

на Куара излязоха в морето и взеха курс към остров Фернандо По. Във водите на острова се качиха на лодки Грели, мистър Патерсън и Антонио. Те се завърнаха на „Орион“. Още преди да смени своя експедиционен костюм с мундира, който обикновено носеше на брига, собственикът на кораба извика при себе си пастор Редлинг.

— Драги ми пасторе — обърна се той към свещеника с най-сърдечен и прочувствен тон, — скърбя за мрака на езическите заблуди, в който са затънали нещастните души на тукашните туземци. Насам рядко идват кораби, тука работят мисионери, с които сте се запознали през време на нашето отсъствие. Оплаквахте се, че на този остров още няма християнски храм. Искам след нашето посещение тук да бъде издигнат такъв храм. Моля ви още сега да уговорите подробностите с местните дейци, защото след два часа ние вдигаме котва. Навярно измежду тези мисионери ще намерите някой силно вярващ християнин проповедник, който би могъл да стане свещеник в бъдещия скромен храм. В противен случай ще трябва да се доведе пастор от Европа. Не отказвайте да приемете от мен тези хиляда фунта за построяването на църква, която да привлече езичниците към истинската вяра. Благоволете да се разпореждате с тези пари изцяло по ваше усмотрение, тъй като аз знам, че ги предавам в най-достойни ръце!

Пастор Редлинг прие с поклон подписания чек и мълчаливо осени ктитора с широко кръстно знамение…

След няколко часа заливът Санта Изабела отново опустя: двата кораба вече пореха вълните, отнасяйки живия товар към пазарите за роби на Америка, а третият кораб — бригът „Орион“, летеше с издути платна към далечния остров в Индийския океан.

ГЛАВА ШЕСТА НАЕМАТЕЛЯТ НА МИСИС БИНГЪЛ

„Детето по-скоро от стан се създава, чорапът по-скъп е невям от човек, бесилки картината днес оживяват, вестяща разцвет на свободния век… Защо да е странно, щом вечни са гости под бедната стряха глад, вопли и скръб — за стана почупен, че чупят се кости, че този чорап от човек е по-скъп.“

БАЙРОН

„Кълна се, че никога нито на едно лице или лица на света няма да открия имената на онези, които участвуват в този таен комитет, техните действия, събрания, скривалища, облекло, черти на лицето, външния вид или всичко онова, което може да доведе до тяхното разкриване… под заплахата да бъда премахнат от тоя свят от първия срещнал ме брат…

Бог да ми помогне и да ме благослови да запазя клетвата си ненарушена.“

Клетва на английските лудити[87].

1

Старият слуга Франсис спусна щорите, дръпна пердетата на прозорците и донесе свещи в кабинета на мистър Уилям Томпсън.

Нямаше да бъде весела тази година Бъдни вечер! Нейде в незнайни води, под чужди небеса, се намира синът Ричард, а с него заедно и двамина верни приятели на дома. Може би сега ги грози опасност? Или сред чудесата на южните морета те вдигат чаши за успеха и нямат дори време да си спомнят за ония, които са оставили в родината? А може би и те сега си спомнят с тъга за зимния вечерен здрач, за тежките снежни парцали, за изоставената маса за пикет и за старите приятели край камината?

Мисис Томпсън, известната на цял Бълтън дама благотворителка, влезе в кабинета на съпруга си, за да го разсее от мислите му и го покани на грижливо подредената коледна трапеза.

— Уилям — каза тя на мъжа си, — днес ще ни бъде тъжно на празничната трапеза. Тъй ми се иска този Бъдни вечер да бъде истинска християнска Коледа, както в добрите стари времена! Изпратете, сър, слугата на улицата и поръчайте да доведе някое малко бедно детенце, което да сложим на трапеза та. Толкова отдавна вече не съм виждала деца в нашата къща!

Мистър Томпсън сам излезе да търси „коледния младенец“, Не стана нужда да търси дълго време. Когато стигна до най-близкия кръстопът, той забеляза пред осветения прозорец на магазина на немеца колбасар малката фигурка на едно момченце, съзерцаващо коледните прасенца и пушения бут, украсени с книжна дантела. Както във всички почтени коледни разкази момчето беше бедно облечено, настръхнало от студ, духаше измръзналите си пръсти и не откъсваше очи от прасенцето с книжна украса.

Младият джентълмен едва не офейка от мистър Томпсън, но, изглежда, също си спомни за коледните традиции и последва адвоката.

— Ето тук свали куртката си, момче, и кажи на тази добра лейди как те казват — рече мистър Томпсън на своя гост, влизайки във вестибюла.

— Името ми е Томас Бингъл, сър — отговори „коледният младенец“. — ама ми даде половин шилинг за сладкиши и ми каза по-скоро да се върна в къщи. Сега у нас също ще има празнично угощение.

— Томас Бингъл ли? Кажи ми, Томас, не беше ли ти заедно с

майка си веднъж през лятото при мен в кантората? Познаваш ли ме, Том?

— Да, сър.

— Навярно моят съвет и моята помощ са донесли полза на това семейство. Знаеш ли, Дейзи, на времето си аз дадох на майката на това момченце препоръчително писмо до Патерсън. Том, ти сигурно работиш в корабостроителницата, а?

— Не, сър.

— Още един прибор на масата! Дейзи, заведи момчето при умивалника. Франсис, запалете празничните свещи. Седни на масата, Томас, и ми кажи с какво се занимаваш сега.

— Уча се в училището на мистър Хъмфри Чейзуик, сър.

— Това е твърде похвално, ала откъде мисис Бингъл намира средства за твоето образование, Томас? Тя ми се оплакваше от бедност… Впрочем не искам да те отвличам от печената гъска! Спомням си, че ти имаш и по-голям брат. Сигурно работите на вашето семейство са потръгнали, а? Навреме даденият от мен съвет…

— Благодаря ви, сър.

— Дейзи, сега приготви на твоя гост един пакет. Той ще го занесе у дома си на другите членове на семейството. Томас, я ми разкажи как поминува мисис Бингъл.

— Сър, когато мама ни заведе в доковете на мистър Патерсън, туриха Джордж да разтоварва тухли, а мен — да събирам талаш и трески. Там, в корабостроителницата, има цели планини от тях. Аз ги превозвах с количка и отделях дребните отрезки от едрите. Едрите се продават за огрев по-скъпо, а дребните ги купуват сиромасите. Там работят и много други момчета. Ние с Джордж отивахме в доковете към шест часа сутринта, а в девет вечерта се връщахме у дома. Това продължи не повече от месец, а мене ми се стори, че беше минало цяла година. После при нашата съседка леля Поли — знаете, онази бабичка, дето синът й беше премазан при спускането на новия кораб — дойде една лейди…

— Сигурно от твоя комитет, Дейзи. Продължавай, момче.

— Не, тази лейди не беше от комитета. Госпожите от комитета винаги говорят надълго за спасението на душата, дават няколко пенса и обещават да изпратят стари дрехи. А тази беше красива, млада, много добра лейди. Когато леля Поли й разказала за смъртта на своя син Майк, младата лейди заплакала. А след няколко дни нашият управител, мистър Чейзуик, извикал леля Поли и й казал, че й дават пенсия и че за квартирата било платено цяла година напред.

— И тогава майка ти също се обърнала към тази лейди, нали?

Да, сър, моята майка разпита коя е тази дама и отидохме заедно при нея — далеч, на дванадесет мили от града. Деди говори с мама в парковата беседка и оттогава у нас всичко се измени. Мене ме дадоха в училището на мистър Чезуик и аз вече мога да пиша и да решавам задачи. Мистър Барлет, старшият чертожник на корабостроителницата, взе да обучава Джордж. Сега Джордж се научи много хубаво да рисува кораби и вече си припечелва пари с чертежи, а той е само на петнадесет години! Мистър Барлет казва, че ако Джордж продължи да се учи и занапред, ще стане истински художник… А когато мама даде нашата втора стая на някой тих квартирант, тогава ще заживеем вече съвсем добре.

— А ти не научи ли как се казва тази дама? Изглежда, че тя е твърде богата, щом може да осигури благополучието на две семейства изведнъж? Дейзи, коя от тукашните благотворителки би могла да бъде?

— Не зная, Уилям, пък и за пръв път чувам за тази тайнствена особа…

— Аз знам името й, сър! Тя помогна и на нашия стар Паткинс, който си беше отсякъл с брадва пръстите на лявата ръка. Сега той живее при нея, в Ченсфилд, като домашен дърводелец… Наричат я лейди Емили Райланд и… тя е най-красивата лейди в цялото графство!…

2

Изминаха празниците. Мистър Уилям Томпсън отдавна бе забравил и малкия гостенин, и коледното клонче от имел[88]. От ден на ден на стария адвокат се трупаха все повече грижи. Преди той винаги се радваше, когато червеноликият пощальон слизаше от дилижанса пред вратата на кантората, довличаше догоре охлузената кожена торба и стоварваше върху масата на Дженкинс, старшия клерк, вързоп вестници, списания, запечатани пакети и пликове с делови и приятелски писма. Сега вече не бе същото! Бързи писма, трудни, неприятни дела, тревожни вести… Като че самата река на времето беше изменила течението си, станала бе по-бърза, по-мътна: явно и нея я бяха накарали да върти фабричните колела! А той, докторът по право и кралски адвокат, беше вече остарял за този водовъртеж…

Една януарска вечер, когато в жълтата светлина на фенерите, окачени над каменните арки на портата, тихо се рееха сухи снежинки, мистър Уилям Томпсън се връщаше пеша от кантората в къщи. Как обичаше по-рано тази обичайна, бавна разходка! Колко славни речи за съда бе обмислил в тези тесни познати улици!… Вървейки, тъй хубаво се редяха плавни фрази, припомняха се оратори от древността, Цицерон… Ох, Цицерон не е имал такива грижи, каквито сега се трупат на гърба на юриста! По времето на Цицерон е било по-лесно да се държи в подчинение тълпата, отколкото тези, сегашните… Римската тълпа е безделничела, задоволявала се е с трохите от патрицианската трапеза, живеела е с „хляб и зрелища“, а тези… тези създават всички богатства на нацията: ръцете им трябва да бъдат сръчни, а главите — покорни! Най-опасното е, ако самите те разберат силата си, защото са много, цели тълпи. Събрани заедно във фабриките, лесно могат да се сговорят… Това е страшно!

…Ето извън града се вижда червена светлина. Това е далечният отблясък на огньовете над рудника.

Ден и нощ скърцащият скрипец издига там изпод земята огромни плетени кошници с черни земни въглища. Над рудника винаги лежи мръснобял облак с червен отблясък. Това е парата, новата стихия, родена от сливането на двете древни стихии — огъня и водата. Огнени машини — огромни и грозни, прилични на страшните идоли на древността — пуфтят и тежко въздишат; издигат се и се спущат тежките бутала над парния цилиндър и с всеки въздух на машината към небето отлетява ново облаче пара… А под земята, в ходовете и

галериите на бълтънската шахта, живеят хора, живеят при мъжделиви свещи цели семейства, с деца и жени, които съвсем рядко излизат на божия свят. Това не са престъпници, не са каторжници, те са просто селяни, „освободени“ от своето парче земя, или други обезправени бедняци. На шиите им има железни халки; на халките е гравирано фамилното име на гордия собственик на каменовъгленитe мини — сър Хари Хартли граф Елсуик. Във вестниците пишат, че тъкмо сега в парламента се обсъжда прошението на рудокопачите за сваляне на тези шийни халки[89]…

А ето там, по течението на реката Келсекс, в далечните покрайнини на Бълтън, където се губи безкрайната Съборна улица, се извишават новите фабрики на мистър Райланд — сукнени, памучни, въжарски…

Старият адвокат си припомни как съвсем неотдавна, придружен от управителя на „Северобританската компания“ мистър Ралф Норуард, беше разглеждал тези фабрики, някои от които вече работеха, а други бяха още в строеж… Мистър Томпсън запомни децата — мънички, хилави фигурки, едни с налъми, други — на високи пънчета, за да могат детските ръчички да досягат становете… Едно малко пет шест годишно момиченце, загубило пъна си, беше спряло да работи. Майсторът сърдито грабна пънчето и удари момиченцето по главата… Ами жените работнички!… Слаби, равнодушни към всичко, с пръстени лица, с мършави, грозни ръце… Придатък към машините, какво да се прави!

Тези жени и дечица умират със стотици от фабричната треска, която толкова прилича на затворнически тифус. Ето така преминава животът им от ранно детство чак до… леглото в Дома за обществено подпомагане, където съпругата на адвоката, мисис Дейзи Томпсън, жертвува пенсове за дървени ковчези… Няма какво да се каже, всичко това е тъжно за страната, за нацията, но…

…Но затова пък само през миналата 1772 година (мистър Томпсън беше вече успял да направи равносметка на родната търговия) новите фабрики в Англия дадоха повече от десет милиона фунта годишен оборот! Колко печалби за британските юристи като мистър Томпсън са свързани с тази цифра, колко жалби, спорове, петиции — за британския парламент!…

Ето на, тези сенки с безкръвни лица, тези фабрични работници все пак са се оплакали в парламента. Морето от скръб и сиромашия не винаги остава спокойно, понякога се вълнува и блъска о каменните брегове!…

Отговор на всички петиции беше неотдавнашният бил[90] за правата на промишлениците… Разбира се, парламентът подкрепи не простолюдието, а стълбовете на нацията, собствениците на фабриките: той узакони детския труд от петгодишна възраст… Пък и как би могло да бъде другояче? Фабрикантите въвеждат нови машини, нови станове и вече не предишният опитен тъкач, предач, пресуквач, а чифт детски ръце при стана изработват десеторно повече прежда и тъкани от по-рано и… десеторно по-евтино!

В паметта на мистър Томпсън все още беше пресен споменът за онова време, когато неговата страна, неговата забогатяваща Англия, започна да внася от американските си колонии новото влакно — памука. Прекрасно нещо, ако му се даде добра обработка. И човешкият ум, неизтощим да изобретява, бързо намери нови наСтрува да обработва това влакно по-евтино и по-хубаво. Не ви ли се харесва? Някакъв си обикновен английски дърводелец на име Харгривс взел, че измислил предачна машина и я нарекъл „Джени“, по името на своята руса дъщеричка. Отдавна ли е било това? Та няма още и десет години, а вече по цяла Англия се въртят тези вретена и вече са измислили нови тъкачни станове, та и тъкачеството да не изостава от преденето. Разбира се, броят на новите фабрики с машини от година на година ще расте — търсенето на стоката е голямо, а работата със становете е евтина… Но къде да отидат тогава предишните добри майстори и калфи, бащи на семейства и вековечни труженици? Това… не е съвсем ясно! Хм! Като си помислиш само, тяхното положение наистина става…

Мислите на адвоката бяха прекъснати от груба ругатня, изречена някъде отгоре, от височината на капрата… Мистър Томпсън, потънал в размисъл, се бе намерил точно посред улицата и едва успя да избегне копитата. Дебелият кочияш обсипа разсеяния джентълмен с проклятия, но возещият се във файтона… с приятелски жест повдигна коженатa покривка и покани малко засрамения адвокат да седне до него: оказа се, че мистър Уилям Томпсън за малко не бе попаднал под каляската на бълтънския банкер мистър Самюел Ленди!

Старите приятели пътуваха заедно до адвокатския дом. Бълтънският юрист се бе съвзел от уплахата и предложи на мистър Ленди да прекарат вечерта в приятелски разговор. Господин адвокатът имаше за какво да поговори с верния си приятел!

Двамата джентълмени, домакинът и гостът, седнаха в креслата в старинния кабинет. Кафето и ликьорът бяха поставени на кръглата масичка. Пламъкът на свещите раждаше рубинени искрици върху

масленистата повърхност на налетия в чашките ликьор. В камината силно пукаха дървата; те ту пламваха и пръскаха искри, ту се покриваха със сива пепел, но ъглите в кабинета си оставаха в полумрак, и оттам, из зеленикавия здрач, достигаше цвърченето на неуморимия щурец, един от старите обитатели на това жилище.

— Има ли нещо ново? — запита банкерът, като посочи разпечатаните пликове. — Къде се намира сега бригът?

— Писмата са изпратени на дванадесети ноември и са надписани така: „Гринуички меридиан, десет градуса южна ширина, Гвинейски залив“. Срещнатият военен кораб, фрегатата „Кръстоносец“, ги е донесъл в Плимът много бързо. Ричард пише, че „Орион“ ще се отбие с товара си в Капщад и след това ще продължи пътя си. Възможно е да са отпразнували вече Коледа на острова на Райланд. Патерсън описва как в Африка едва се спасили от носорозите и леопардите. Навярно страшно преувеличава!… Много по-учудващи неща обаче стават на самия кораб. Ричард пише за тях наистина твърде пестеливо, но от писмото му се вижда, че между него и Райланд е възникнала вражда. Той намеква за някакви тъмни дела на шефа на новата компания.

— Нима Ричард намира време в обществото на лейди Станфорд да се занимава и с работите на компанията?

— Самюел, доверявам ви нещо, което засега дори моята жена не знае. Ричард е развалил през време на пътуването си годежа си с лейди Елен…

— Боже мой! А какви са причините?

— Разбирате ли, Самюел, този Райланд за втори път застава между моя син и неговата избраница. Наистина аз не мога да кажа, че одобрявах новия избор на Ричард, но все пак неговият годеж беше вече станал известен в града, И ето по време на пътуването Ричард направил едно откритие, което не оставя, уви, никакви съмнения за отношенията между лейди Елен и Фредрик Райланд.

— Позволете! Ами че те се познават само от половин година!

— И все пак фактът е безспорен. Ричард е уверен в това.

— Какви сензационни новини! Ами… лейди Емили?

— Виждате ли, Мортън ми пише да започна да готвя бракоразводния процес, но особено предпазливо. Следователно работата е сериозна.

— Уилям, една стара поговорка казва: „Докато супата се вари, тя е винаги по-гореща, отколкото когато се слага на трапезата“. Може би като се върнат, всичко ще се уреди, а? Изобщо това плаване беше едно странно хрумване за такъв делови джентълмен като Фредрик Райланд.

— Ричард пише за него още по-странни неща. От намеците му се долавя, че Райланд не е дори законен наследник на Ченсфилд!

— Е, това е вече рожба на сляпата оскърбена ревност! Тя е направила вашия син явно пристрастен.

— Възможно е. За мен законността на встъпването на Райланд в наследствените му права не буди съмнение. И въпреки това Ричард направо ме съветва да преустановя всякакви отношения със „Северобританската компания“ и с нейния ръководител.

— Глупости! Райланд е сериозен делови мъж. Може би не винаги подбира средствата, но е човек с широк замах. Сериозни работи ме свързват с него. Четохте ли в последния брой на „Монитор“ колко са пораснали дивидентите на компанията и какъв мащаб вземат презокеанските търговски операции? Освен това Райланд подари големи суми на града за благоустройство, а на църквата — за богоугодни дела.

— Всичко това е вярно, но какви са източниците на тези средства? Той изразходва най-малко един и половина пъти по-големи суми от дивидентите, публикувани в „Монитор“. Зад думите на Ричард се крие нещо, убеден съм в това!

Ленди рече да възрази, но махна с ръка и въздъхна. Мистър Уилям продължи:

— Помните ли, Ленди, онази приятна лятна вечер, когато обявих в тесен кръг на приятели подробностите по спасяването на Райланд? Та ето, по всичко изглежда, че ръкописът на Мортън премълчава някои съществени подробности от тези събития. Аз се задължих да пазя в тайна един епизод, който се случи тъкмо няколко часа преди онази вечер, но работите толкова се усложниха, че съм длъжен да бъда напълно откровен с вас. Него ден при мен дойде един непознат. Нарече се Роджърс…

Старият Ленди, целият превърнат в слух, не произнесе нито дума. В напрегнатата тишина само дървата попукваха сухо и щурецът от време на време се обаждаше от ъгъла. Мистър Томпсън заговори шепнешком:

— Този човек търсеше следите на откраднати скъпоценности и най-вече се интересуваше от обстоятелствата, при които е потънала „Черната стрела“, и от спасяването на Райланд. Роджърс изказа, предположението, че Райланд е убил капитан Бернардито Луис и е заграбил съкровището на този пират — скъпоценни камъни, оценявани за шестдесет хиляди фунта стерлинги!

Млъкна дори и щурецът. Само Франсис тътреше в трапезарията

схванатите си от подагра нозе, обути в плъстени пантофи.

— Кажете, мистър Томпсън — многозначително запита банкерът, — познавате ли агента на Райланд, бившия моряк Джефри Макрайл?

— Чувах това име миналото лято… Някаква история за нападение над един бандит в неговата квартира…

— А не свързахте ли тази история с вашия загадъчен посетител Роджърс?

— Не, не ми е минавало през ума.

— Ами че именно вашият Роджърс е бил същият онзи бандит. Той ограбил Макрайл и едва не го убил.

— Боже мой!

— Ударът без съмнение е бил насочен към Райланд и може би именно вие, Уилям, косвено сте спомогнали да бъде нанесен този удар върху интересите на вашия най-състоятелен клиент.

— Но, Ленди, ако подозренията на Роджърс са основателни, той навярно е търсил своята част от съкровището на Бернардито. Като е обсебил ограбените скъпоценности, моят уважаван клиент сам е навлякъл върху себе си риска да се срещне с други претенденти на това крадено богатство.

— Вашият Роджърс е просто един ловък бандит! Необходима му е била вашата помощ, за да намери начин да ограбе сър Фредерик.

— Чуйте, Ленди, откога сте се превърнали в такъв горещ защитник на Райланд? С какво ви е омагьосал този човек? Що за мания е обхванала умовете на най-почтените граждани на Бълтън? Патерсън стана негов съдружник. Вие сте влезли с него, според думите ви, в сериозни делови отношения. Лейди Станфорд му повери всичките си свободни средства. „Монитор“ го превъзнася; говори се, че редакторът дори бил станал акционер на компанията. Бълтънският кмет прие от Райланд голяма сума за нуждите на града. Пристанищните и митническите власти му оказват широка подкрепа. Държавните контрольори на платовете някак твърде подозрително леко поставят пломбите по изделията на „Бълтънска манифактура“. Дори църквата… Слушахте ли какви похвали се отправиха по адрес на пожертвователя на последната проповед в катедралата? И най-сетне стотици дребни притежатели на акции… Не, това дори не е мания, това е някаква демонична паяжина, дявол да го вземе! Но аз мога смело да твърдя, че деловите ми връзки с този клиент не са ми отнели независимостта. За мен е изгодно да водя делата на компанията, но мога всяка Минута да ги прекратя, тъй както го желае моят син. Защо мълчите, Самюел?

— Уилям! Откровеност за откровеност! По-добре е за вас да узнаете истината, преди да последвате безпочвените съвети на вашия заслепен син… Много добре ви е известно, че главните средства на моята банка съставляват влоговете на Патерсън, на още няколко фабриканти, вашите собствени и най-сетне средствата на застрахователното дружество…

— Боже мой, защо е този предговор? Работите на банката познавам по-добре от своите! Не ме плашете, Ленди!

— Тогава слушайте, Уилям. По време на лятната борсова паника аз закупих за голяма сума обезценяващи се книжа и — се излъгах в сметките си… Дойдоха срочни платежи, нуждаех се от неотложен заем. Мятах се като в треска, защото при най-малък признак на безпокойство от страна на вложителите трябваше да обявя фалит. Аз старателно криех положението на работите дори от най-близките си приятели, но Макрайл знаеше за моята загуба, защото част от книжата купих чрез него. Той именно ме запозна с мистър Райланд и ние бързо намерихме с този джентълмен общ език. И ето в най-критичния за „Бълтън банк“ момент Райланд бегло провери моя баланс и пое голям риск, като ми даде срещу полица шестдесет хиляди фунта, наистина с голяма лихва.

— По-нататък, Ленди, по-нататък!

Аз устоях на платежите и се съживих. Благодарение на тази подкрепа банката се стабилизира. Но, драги ми Уилям, тези шестдесет хиляди бяха… не в банкноти. Това бяха едри брилянти, които агентите на Райланд негласно продадоха в Холандия от мое име. Райланд ми предложи камъните и услугите на агентите, за да не се споменава неговото име при продажбата на камъните. Какво ми оставаше да правя? Можех ли тогава да се замислям за произхода на тези камъни? Пък и може ли да се смята за несъвместимо с джентълменската чест присвояването на средствата на един мъртъв пират? Мистър Томпсън дишаше тежко.

— Коленете ми треперят — изстена той. — Самюел, вие не бива да ми се сърдите, но аз ще трябва да прехвърля влоговете си…

— Уви, това е невъзможно, Уилям. След като банката устоя, аз вложих, по настойчивия съвет на Патерсън, всички нови влогове в акции на „Северобританската компания“ и от тях очаквам бърз оборот. Свободни пари, с които да изплатя такъв голям влог като вашия, у мене няма. Сега съдбата — моята, и вашата — изцяло свързана с процъфтяването на компанията на Райланд.

— Боже, мой! Значи, всеки удар по репутацията на тази фирма

или едно петно върху името на нейния собственик…

— …ще ни направи просяци, стари мой приятелю! Нашето благополучие е в чужди ръце, Уилям!

В дълбокото мълчание, което се възцари в кабинета, откъм потъмнелия ъгъл отново още по-отчетливо от преди зазвуча рязкото, сухо и като че ли насмешливо: цър, цър, цър!

Изведнъж сред тази тягостна тишина старият Франсис, който поправяше щората на прозореца, изплашено плесна с ръце и събори фарфоровата ваза.

— Мистър Уилям, погледнете през прозореца… На Съборна улица горят новите фабрики на мистър Райланд!

Двамата стари джентълмени се спуснаха към прозореца. Над градските покриви трептеше червен отблясък от пожар. Дори през двойните стъкла в кабинета проникваше далечният камбанен звън и на два пъти долетя нестройният пукот на пушечни залпове.

Надолу по Съборна улица, която започваше от Олдпорт скуеър и се губеше накрая в опушения лабиринт на бордеите в покрайнините, пристъпваше сива, мълчалива тълпа от мъже, жени и деца, облечени в работнически блузи и престилки. Мнозина бяха гологлави. Някои носеха, на раменете си лостове и чукове, тук-там над нечие рамо се поклащаше и цев на пушка. Отдалеч цялата процесия приличаше на погребална.

Почти една трета от тълпата бяха деца. С груби дървени обувки на краката си, те крачеха тежко, хванали за ръка по-възрастните си другари. Някои от тях, най-малките, по детска привичка все още се държаха за полите на жените, които пристъпваха, облечени в дрипи, с каменни сурови лица. Сбъдваше се предчувствието на бълтънския адвокат: морето от скръб и отчаяние се разля по градската улица и се блъскаше о каменните й брегове!

Над първата редица се люшкаше плакат, написан с черна боя върху бяло ленено платно:

„ВЪН МАШИНИТЕ“

На гърдите на някои участници в процесията бяха закачени дъсчици с надписи: „Аз съм осакатен от машината“, „Машината работи, а аз гладувам“

Когато процесията измина две три пресечки и вече беше към края на града, един висок човек с наметало, приличен на пуритански[91] проповедник от кромуелско време, запя с груб глас песен, която бе подета от цялата тълпа. Мелодията звучеше като църковен хорал,

еднообразно и тържествено.

Минувачите се спираха и изпращаха процесията ту със съчувствени, ту с изплашени погледи. В края на града демонстрантите все по-често бяха посрещани с приветствени възгласи от прозорците и от тротоарите.

Процесията се приближи до дългата масивна ограда, зад която се виждаха тухлените сгради на цеховете на „Бълтънска манифактура“ и на съседния въжарски завод. В дъното, по продължение на северната граница на целия промишлен район, течеше рекичка; незамръзналата й вода с маслени петна по повърхността чернееше между заснежените брегове. Два шлепа стояха на кея. На самия бряг се извисяваше сградата на бояджийницата. По-нагоре по течението един бент преграждаше реката. Водата недоволно шумеше в отводнителния ръкав, блъскайки позеленелите хлъзгави перки на големите дървени колела, закрепени между тухлените стени. Тези колела се въртяха със скърцане и движеха грамадните лостове на трансмисионните механизми и становете в работилниците и цеховете на „Бълтънска манифактура“… Впрочем по-голямата част от колелата сега бяха в покой. Водата едва ги поклащаше и с бълникане протичаше под перките…

Трансмисии, машини, станове… Лошо стана с тях за истинския трудов човек! Собственикът не иска да му плаща, щом тази работа се извършва от машината. При нея може да се постави седемгодишно момченце или момиченце и те отлично ще помагат на машината по шестнадесет часа в денонощието за един жалък фартинг и за десетина юмрука отгоре. Срамно е да се каже: господата в парламента разрешиха да се приемат във фабриките деца от петгодишна възраст… И всичко това направиха дяволските машини!

Тълпата глухо шумеше и приближаваше до главния вход. Тук, пред тази позната, омразна порта шествието спря. Широкият двор и цеховете на всички фабрики бяха като запустели. От небето падаха снежинки и постепенно превръщаха двора в равна целина, по която нямаше никакви стъпки. Портата беше затворена отвътре. В двора край нея се разхождаха дебелият констебъл и двамата му помощници.

Хората забарабаниха по чугунената порта. Констебълът излезе през вратичката на улицата и заговори на работниците. Вместо общоприетите думи за човешка реч той издаде няколко лаещи звука, които означаваха, че народът трябва да се разотиде по домовете си и че днес няма да ги пуснат във фабриката.

От фабричната канцелария забърза към портата едно дребно

човече с перука със сплитка. В ръката си държеше лорнет и тетрадка с някакви списъци.

— Старшият надзирател на господаря — зашепнаха в тълпата, — на онзи, който иска да замени нашите ръце с железни машини!

С висок, тънък глас, сложил лорнета до очите си, надзирателят викна на събралите се:

— Какво е това сборище? Ако сте решили да работите елате утре един по един. Вкупом няма да ви пусна. А сега бъдете благоразумни и си идете по домовете!

Внезапно пред портата израсна фигурата на човека, приличащ на кромуелски проповедник. Снежинките падаха по посивелите му разчорлени коси.

— Хора! — завика той пронизително. — Не слушайте този изверг! Вместо божи души той поставя в цеховете железни машини, тези рожби на сатаната. Те се хранят с човешка кръв. Техните жертви са неизброими. Подир машините се прокрадват гладът, сиромашията, осакатяването. Да разбием изделия та на Велзевула! Напред, смелчаци, напред, братя, след мен!

Докато ораторът с жар говореше на тълпата, един възнисък, мургав мъж, придружаван от няколко ловки хлапета, бързо прескочи оградата и, изтласка надзирателя от портата. С един удар на лоста човекът отмести тежките запънки. Констебълът и помощниците му бяха повалени на земята от тълпата, нахлула през портата. Няколко писари и майстори изскочиха от канцеларията, за да се притекат на помощ на констебъла и старшия надзирател, но се спряха нерешително насред пътя. Надзирателят, загубил лорнета и тетрадката, благоразумно се скри зад техните гърбове и сега с викове ги подтикваше към настъпателни действия. Помощникът на констебъла се измъкна от тълпата, метна се на един кон и се понесе в галоп нагоре по Съборна.

Хората вече разбиваха вратите на цеховете. Звънтяха изпочупените стъкла, падаше мазилката, трещяха вратите. Дочуха се удари по метал и пукот на разкъсваните платна, още обтегнати по рамките на становете. Машини, сандъци, врати, дори пейки и столчета — всичко се разлетя под ударите на чуковете.

В това време мургавият човек, който беше отворил портата, ловко се изкачи на тавана на шаячния цех и навеждайки се над камара парцали, запали огън. Скоро от прозорците на тавана заизлизаха червени огнени езици и лютив черен дим.

В този миг чифт разпенени пръхтящи коне вкараха през портата

лек жълт кабриолет. Без да дочака кочияша да стегне юздите и да спре колата, пътуващият в нея скочи на земята. Пред погледа му застанаха изплашените писари, притиснали се до стената на канцеларията, и обзетите от ярост жени и деца в двора.

— Норуард! Управителят! Смърт, смърт за него — уха се викове.

По управителя полетяха камъни.

Съобразявайки, че пред себе си има само тези слаби противници, Норуард се спусна с шпага сред тълпата и като нанасяше надясно и наляво свистящи удари по главите, се вмъкна през вратата в тухлената пристройка на предачния цех, откъдето долитаха трясъците на чупените машини. Тук сурови, мълчаливи мъже удряха с чукове по лостовете и мотовилките на предачните машини. Като ги видя, Норуард започна да отстъпва към вратата. Пред него израсна фигурата на дългокосия проповедник. Управителят извади пищова си… Работниците се изстъпиха напред, прикривайки своя водач. На един дюйм от главата на Норуард профуча брадва. Управителят пронизително запищя и на четири крака, с маймунска ловкост, изскочи от пристройката.

Намерил се отново на двора, той видя тълпата жени, които излизаха тичешком из шаячния цех, обхванат вече от пламъци. До него гореше въжарският завод. Трите конни впряга на пожарната команда се втурнаха през разтворените врати, като газеха и събаряха срещнатите, а зад оградата вече засвяткаха щиковете и мундирите на кралските драгуни. Войниците обкръжиха целия район и ловяха разбягалите се работници. Норуард ги обсипваше с псувни и проклятия.

В дъното на двора край бояджийницата една група от най-непримиримите разрушители още продължаваше да размахва чукове. Офицерът ги забеляза и изкомандува на стрелците си. Щракнаха ударниците. Изтрещя залп. Снегът почервеня от кръв. Жени нададоха отчаяни викове, някой изстена… Войниците пълнеха отново пушките си. Неколцина драгуни се спуснаха да преследват последната група работници; отбранявайки се с ловджийски пушки, те се отдръпваха към реката. Техният водач им показа С ръка шлепа при кея. Десет дванадесет души се спуснаха натам и се хвърлиха от шлепа в ледената вода. След тях се раздаде втори пушечен залп, но бегълците бяха достигнали отвъдния бряг и се скриха в мрака на нощта.

На двора се валяха части от изпочупени машини, лостове, брадви, ловджийски пушки, шапки, късове от конопено платно, тлееща прежда. Високо стенеха ранените. Драгуните подкараха към портата

начумерена тълпа арестувани — поред неумолимия кралски закон[92] тези хора ги очакваше бесилка… Мургавият мъж, който бе успял да подпали няколко от постройките на „Бълтънска манифактура“, чу първия залп, когато седеше под покрива на бояджийския цех. Време беше и за него да помисли за спасение! Той бързо смъкна от себе си тлеещата куртка и престилката на занаятчия. Под тях се оказа празнична камизола, пристегната с колан със скъп испански кинжал и тежък пищов. Из пазвата си той извади кадифена баретка и прикри с нея своите къдрави коси, а на лявата си ръка надяна оловен бокс.

Констебълът вече се изкачваше на тавана, където занаятчията току що бе завършил своето преобразяване в елегантен джентълмен. Трима му помощници стояха долу под подвижната стълба.

Полицейският едва бе успял да се вмъкне приведен в тъмнината под покрива и преоблеченият мъж го удари с дръжката на пищова. Тялото на полицейския се просна неподвижно на пода на тавана. Човекът с камизолата се подаде през прозореца.

— Бързайте насам — никна той надолу, — тук се крие още някой!

Трима полицаи забързаха нагоре по стълбата. Щом последният от тях се качи, човекът с камизолата скочи долу и след като отмахна стълбата, отиде право при Норуард.

— Сър — посочи той с пищова си към тавана, който беше напуснал, — изпратете насам войници. Там още се крият тези разбойници.

Докато Норуард се разпореждаше, непознатият спокойно излезе през портата, разбута властно веригата от войници и чак на улицата се обърна. Войниците обстрелваха залпово таванския прозорец …

Непознатият свърна в напречната улица и забеляза в двора на една къща няколко оседлани коня под охраната на един войник. Беглецът се приближи до стълба, за който бяха привързани конете, и рязко заповяда на войника да му доведе неговия кон.

— Вашия кон ли? Вие грешите, аз не ви познавам, ваша милост!

В следния миг войникът лежеше на земята, повален от удара на бокса. Непознатият си избра кон, пристегна отпуснатия колан и сложи юзда на коня. След като излезе на тъмната странична улица, той погна коня в галоп и препуска няколко мили до странноприемницата „Бялата мечка“. На двора непознатият предаде коня си като някакъв знатен пътешественик, но не влезе в странноприемницата, а продължи пътя си пеша и стигна до противоположния край на града. Той почука на прозореца на първия етаж на една голяма тухлена къща на Чарджънт

стрийт.

— Вие ли сте, мистър Ханслоу? — запита женски глас. — О, с каква красива камизола сте днес!

— Кажете, мисис Бингъл, кога се връща от училище вашият Томас?

— Иде си в събота по пладне, а в понеделник сутринта пак отива в пансиона на мистър Чейзуик за цяла седмица. Утре е събота, ще си дойде. Защо ви е дотрябвал, сър?

— Искам да му възложа една поръчка. Моля ви да го пуснете утре с мене за цял ден. А ако утре заран дойде един старец, моля ви, разбудете ме!

4

Наемателят на мисис Бингъл не беше спал и три часа, когато посред нощ се почука на външната врата.

Мистър Ханслоу, изглежда, беше свикнал да спи леко като горски звяр, той веднага скочи от леглото и се облече в тъмнината с необикновена бързина. Само че вместо елегантната камизола облече износен, избелял и закърпен костюм на вехтошар и бързешком уви с парцал лявата си ръка.

— Събудете се, мистър Ханслоу! — извика хазайката му с не особено доволен тон. — старецът, когото очаквахте, вече дойде… Сега е пет часът сутринта — добави укорно тя.

— Не, мен ти не си очаквал, Ханслоу! — произнесе вече в стаята на наемателя нечий пресипнал глас. Влезлият затвори вратата и тежко се отпусна на стола — ай светлина, мистър Ханслоу, пък донеси ми нещо да хапна и да се преоблека.

— Как, вие ли сте, Меджерсън? — чуди се домакинът. Той запали свещ и я постави на масата. — Бива си го видът ви! Как сте се промъкнали по улиците незабелязано? Не ви ли преследват?

— Да. Аз, разбира се, не би трябвало да идвам при тебе, Ханслоу, но измамих копоите; мисля, че нямам опашка подире си. Съмва се и не можех да остана по-дълго на улицата в това облекло. Освен това съм гладен и страшно премръзнах.

Домакинът постави пред госта Струвая със студено овнешко и му наля от едно плоско шише чаша тоди[93]. Тенджерата с гореща вода за това питие той измъкна от полузагасналата камина. Гостът лакомо започна да яде.

Пред хазаина на стаята седеше изнемощял, сух старец с дълги посивели коси, падащи на раменете. Хлътналите му бузи бяха покрити с дълбоки бръчки, две резки бразди се спущаха от носа към брадата. Очните кухини на Меджерсън бяха необикновено дълбоки й в суровия поглед, пламтящ изпод гъстите му надвиснали вежди, прозираше непреклонната решителност на борец.

— Къде се скрихте вчера, Меджерсън? Видях ви как преплавахте рекичката с момчетата.

— Благодарение на бога с едното дело свършихме! Ти, Ханслоу, добре ни помогна вчера да се разправим с извергите: проклетите машини са предадени на огъня и сега на честните труженици ще стане по-леко. Хората спокойно ще се трудят в лоното на семейството си или

в общи цехове; своите изделия, плодове на сръчен занаят, те ще могат да продават по предишните цени; малките деца на тружениците отново ще се отдадат на детски забави и игри, защото бащите и майките ще могат сами да хранят децата, а не да ги продават на безбожните фабриканти… В Бълтън замлъкна шумът на машините, значи, в Бълтън ще пресъхнат детските сълзи! Вчера ти извърши едно добро дело, приятелю Ханслоу. Бог ще те възнагради за помощта на бедняците. Кажи, искаш ли да ни помагаш и занапред?

— Как, нима вие, Меджерсън, имате намерение да останете тук, в Бълтън? Това е твърде опасно. Ако ви хванат …

— …още веднъж ще ме осъдят на смърт, това ли искаш да кажеш? Моята съдба е да се боря със злото и да защищавам онеправданите. В името на това добро дело аз ще приема друг облик, какъвто ми подскаже разумът, и отново ще запаша меча господен, ще се сражавам с мъчителите народни. Амин!

Суровият фанатизъм на Меджерсън, непреклонната му воля и страстната ненавист, които прозвучаха в думите му, поразиха мистър Ханслоу. Той гледаше събеседника си с уважение.

— Откъде сте родом, Меджерсън, и отдавна ли водите тази ваша… война срещу злото? — тихо запита той.

Меджерсън втренчено погледна домакина в очите:

— За това не бива да питаш. Ханслоу, но… ти си честен с нас, знам… Роден съм в Ланкашир. На петдесет години съм и двадесет от тях отдадох на борбата за правда. Още ме помнят в Ланкашир. Там бедняците ми оказаха чест: бях избран в първия стачен комитет още преди четиринадесет години. Заради това ме осъдиха на смърт, но работниците нападнаха полицейския конвой и ни изтръгнаха, нас, петимата осъдени, от ръцете на палачите. После се прехвърлих в Спитфилд, близо до Лондон. Почти десет години там се борихме за нашите права, за свободата на децата, продадени във фабрично робство, за унищожаване на главното зло — машините. По нас стреляха войниците — ние не се предавахме. Мнозина заловиха и обесиха — ние продължавахме да се съпротивляваме и да унищожаваме машините. Накрая бяхме победени, но аз пак се спасих от неминуемата примка и дойдох тук, в Бълтън, за да продължа да се боря. Моята ненавист към палачите, към нечестивите богаташи е свещена и неизтощима. Аз те питам: искаш ли и занапред да помагаш на нашето право дело?

— Какво още възнамерявате да предприемете тук, мистър Меджерсън?

— Докато в Северното графство не изгори и последното фабрично вретено, аз няма да напусна моите братя в тази свещена борба.

— Хм! Право да си кажа, вретената твърде не ме интересуват, нека да си се въртят! Аз трябва да направя някои хора по-сговорчиви. Ние, сиреч, аз и вашето братство, имаме един общ враг, мистър Меджерсън. Наричат го, както се досещате…

— …Фредрик Джонатан Райланд, виконт Ченсфилд, син на Велзевула! Самото му име е проклето: той иска с машини да замени всички хора в своите гнусни фабрики. Райланд е търговец на човешко месо. Ала неговите машини вчера загинаха в огнената геена…

— Можете да не се съмнявате, мистър Меджерсън, че той ще построи нови, и то много бързо. Не, трябва да му се нанесе още един удар, но такъв, от който нито той, нито неговите приятели да не могат вече да се оправят. Бълтънската корабостроителница му строи кораби. Ето, нея именно трябва да унищожим. Това ще удари смъртно цялата компания на Райланд и… ще го накара да върне онова, което принадлежи по право на други.

В очите на Меджерсън, скрити под надвисналите вежди, загоряха пламъци. Погледът му заприлича на тлеещ огън в дълбока пещера, прозиращ нощем през шубраците.

— Райланд и Патерсън — двамата са заслужили омразата и проклятието на работния народ — рече той тържествено. — тъй да бъде: братството на лудитите те благославя в тази стъпка и то ще ти помогне така, както ти вчера помогна на братството, сеньор Фернандо Диас!

Лицето на мнимия мистър Ханслоу се измени и той закри бързо устата на своя гост:

— По-тихо, сакраменто! Откъде вие, сеньор, знаете моето истинско име?

— То отдавна е известно на братството и затова аз още при предишното ти идване не случайно се оказах с теб в една стая в странноприемницата… Ние имаме невидими съюзници и тайни уши… Известна ни е и целта на твоята борба с този Райланд: ти търсиш скъпоценностите на пиратския главатар… Тази цел е чужда на нашето братство, но ти си млад, смел и честен и ние сме готови да виждаме в теб съюзник. Помни едно: към предателите ние сме безпощадни…

— Е, щом е така, да си ударим ръцете, сеньор Меджерсън! Сега вие трябва да си смените облеклото. За всеки случай аз взех това онова от гардероба на покойния мистър Джон Бингъл. Облечете този тъмен

фрак; навярно покойният съпруг на нашата хазайка го е обличал на големи празници, когато е отивал на църква… Сега ще се заема с вашата прическа. Ненапразно две години съм бил странствуващ актьор. Ще ви подстрижем косите… Ето така! Сега вие сте почтен клерк от някоя шотландска фирма. Погледнете се в огледалото. Нека сега някой познае във вашето лице Елиът Меджерсън, дявол да го вземе!

— Ти наистина ме превърна в клерк, Фернандо Диас. Вижда се, това е пръст божи! За известно време аз ще запазя външността на клерк и още днес ще „пристигна“ с дилижанса от Единбург в странноприемницата „Бялата мечка“. Там ще наема стая, докато не си намеря по-удобно убежище.

— А как ще поддържаме тайна връзка, мистър Меджерсън?

— Вече не Меджерсън, Фернандо! Ти превърна Меджерсън в клерка Арчибалд Стейбълд. Запомни: Арчибалд Стейбълд, странноприемница „Бялата мечка“. А връзка ще поддържаме както преди. Нали не си забравил стълба за афиши на Гарденрод? Преглеждай, както и преди, обявленията на цирка… Съобщавай плановете си. В краен случай, ако ти се наложи да се спасяваш с бягство, ще намериш подслон и помощ у „ирландските братя“. Ти знаеш къде да ги търсиш в Бълтън. А сега сбогом, брат Фернандо!

5

Мисис Бингъл, която беше пуснала в своето жилище Елиът Меджерсън и бе извела шотландския клерк Арчибалд Стейбълд, се учуди много на поразителната разлика във външността и облеклото на тези двама джентълмени. Под коженото наметало на клерка Стейбълд, което до вчера служеше на нейния наемател, тя веднага позна фрака и панталоните на покойния си съпруг. Добрата жена вече се готвеше да отиде при съседката си леля Поли, за да обсъди с необходимата сериозност това удивително преобразяване на твърде съмнителния дрипльо в един почтен господин, когато на входната врата наново се почука, но този път слабо и нерешително.

Пред изумената мисис Бингъл пак се появи фигурата на старик, но прегърбен, хилав и по нищо неприличащ на предишния посетител.

— Мога ли да видя мистър Ханслоу? — запита гостът със слаб, старчески глас.

Мисис Бингъл видя как старецът влезе в стаята на нейния наемател, като влачеше с мъка след себе си два малки сандъка и една клетка, покрита с шарена кърпа. След няколко минути наемателят на мисис Бингъл отпрати втория си гост. На излизане гостът се спря на вратата и каза от прага:

— Микси обича орехи и плодове, но яде също така мляко и бял хляб. Когато е студено, обличайте я с вълнената куртка, тя е свикнала на тукашната зима. А за моето наметало и за шапката изпратете момчето, аз живея наблизо. Но това са съвсем стари, износени вещи, мистър Ханслоу!

Разяждана от любопитство, мисис Бингъл погледна през ключалката, на вратата на наемателя си. Онова, което видя, окончателно я порази.

Вместо солидния мистър Ханслоу, който винаги носеше перука със сплитка, висока шапка и две топли жилетки, на стола пред огледалото седеше красив млад мъж, черновежд, с полегати бакенбарди и къдрави, късо подстригани коси. Разтворената яка на ризата откриваше силна, загоряла шия. На масата пред него бяха поставени две панички с някакви течности и цяла кутия с мазила, бои, коси и бради. В ръката си държеше тънка пръчица и застанал като художник пред статива си, той се оглеждаше в огледалото и едва докосваше с пръчицата лицето си. При тези манипулации мисис Бингъл за първи път забеляза, че на лявата ръка на нейния квартирант

липсва четвъртият пръст.

Ново почукване на вратата накара мисис Бингъл да напусне наблюдателния си пост. Ако не беше направила това, щеше да преживее много силна уплаха, защото мистър Ханслоу незабавно се спусна към прозореца, провери дали се отваря, мушна в пояса си нож, грабна под мишница плаща и застана до перваза, като държеше във всяка ръка по един пищов.

Но тези приготовления мисис Бингъл не видя, а наемателят, като чу в стаята на хазайката си веселия глас на по-малкия Бингъл, остави бойните доспехи, седна пак пред огледалото и възобнови заниманията си с четчицата.

— Томас — извика той на момчето и му пъхна през цепнатината на вратата една бележка, — тичай на този адрес и ми донеси едно наметало и шапка.

Не мина половин час и момчето се върна с вързоп в ръка. Ханслоу все още седеше пред огледалото. Главата и лицето си беше прикрил с кърпа, така че момчето видя само очите на наемателя.

— Слушай, Томас — заговори Ханслоу, — би ли искал една седмица да си починеш от своите училищни занятия, ако разрешат мама и мистър Чейзуик?

— Да, мистър Ханслоу, много бих искал.

— Тогава виж какво: искам да ти предложа лесна и интересна работа за една или две седмици.

— А, работа… Такава ли пак, като на корабостроителницата на Патерсън, или по-лека?

— Какво? Ти знаеш какви работи стават в корабостроителницата? Мигар си бил там?

— Разбира се, знам. В тази корабостроителница аз работих цял месец, а сега брат ми Джордж се учи и работи там в канцеларията.

— Ами че ти си просто находка за мен, Томас! Не, работата ти сигурно съвсем няма да прилича на всичко онова, което си правил в живота си. Кажи ми, виждал ли си някога латерна?

— Е, разбира се, виждал съм. Дядо Потър, същият този старец, от когото сега ви донесох нещата, по-рано ходеше с латерна по дворовете, а ние тичахме след него. Каква умна маймунка имаше той! Наричаха я Микси… Преди с него ходеше едно момченце, Томи Ууд, но то постъпи като юнга на един кораб и оттогава дядо Потър си седи в къщи. Той няма сили да влачи сам латерната по дворовете.

— Тогава ето що: една или две седмици ти ще вършиш онова, което някога е вършил Томи Ууд. Ако остана доволен от теб, ще ти

дам двадесет шилинга, едно голямо джобно ножче и най-важното, ще получиш от мен музикалния сандък на стария Потър и маймунката Микси. Защо мълчиш? Не вярваш ли? Тогава гледай тука! — Фернандо свали от клетката шарената кърпа, която я покриваше.

Очите на Том станаха кръгли като копчетата на куртката му. От безкрайно учудване той забрави дори да се зарадва. След това падна на колене пред клетката и се опита през пръчките да помилва малката маймунка, облечена в зелена дреха, която се беше свила печално в дъното на клетката.

— Дай й едно бонбонче — каза Фернандо, измъквайки от джоба си лакомството.

Маймунката протегна към момчето малката си кафява ръчичка, която толкова приличаше на човешка ръка, че Фернандо изпита някакво стеснение пред това разумно същество, поставено в клетка. Ала зверчето посегна към Томас не за бонбончето: зарадваното, развълнувано момченце, види се, събуди у маймунката също някакви силни чувства. Тя се замята из клетката и закрещя. Томас отвори вратичката. Зверчето веднага скочи на рамото на момчето и с човешка нежност прегърна своя освободител за врата. Том не издържа, обгърна маймунката с две ръце и като притисна лицето си до нея, се засмя и заплака от сладка радост, жалост и вълнение.

— Виждам, че си доволен, Том. И аз се радвам, че мога да ти доставя удоволствие — отново заговори Фернандо и гласът му леко потрепера. — после ще ти обясня всичко: как да се държиш, за какво да разговаряш с хората и какво не трябва да им казваш. Ако те питат отдавна ли ме познаваш, ще кажеш, че много отдавна. Кажи ми, как наричахте дядо Потър?

— Томи Ууд и всички деца му казваха „дядо Матю“.

— Дядо Матю! Много добре. Аз, виждаш ли, също се казвам Матю, затова на улицата и мен ще наричаш Дядо Матю. Я ме погледни сега!

Пред момчето като жив стоеше старият дядо Потър със свъсени вежди, сиви бакенбарди и прегърбена фигура със зелено избеляло наметало и черна шапка.

От учудване Томас отвори уста. Маймунката скочи на пода и се метна на кревата. Момчето се спусна да лови зверчето и ловко му надяна нашийника и куртката. Привлечена от шума, в стаята влезе мисис Бингъл.

— Довиждане, мамо — никна Томас. — сега ние с дядо Матю излизаме на бълтънското шосе!

Мисис Бингъл, онемяла от изумление, гледаше как старецът натовари латерната на гърба си; момчето взе под мишница клетката, завита с кърпата, и „кутията с късметчета“. Па излизане мистър Ханслоу, превърнат в стария Матю Потър, каза на хазайката си:

— Мисис Бингъл, може би малко ви учудва всичко, което видяхте днес, но много ще ви моля да не придавате никакво значение на това и никому да не разказвате.

Когато наемателят и неговият помощник се отдалечиха, мисис Бингъл остана със скръстени на корема ръце пред хлопналата се врата; честната жена се разкъсваше от жестока борба между мъчителното обещание да мълчи и страстното желание да сподели със съседките си своите чудни открития.

6

Рано сутринта на първи февруари по бълтънското шосе крачеше стар латернаджия, придружаван от момче с маймунка. Те не се отбиха нито в един двор и вървяха отстрани на пощенския път.

Чак към обяд немощното февруарско слънце започна малко да затопля земята. Снегът по пътя почерня, в коловозите, оставени от дилижансите, имаше вода.

— Том, всичко, което сега ти разказах за пирата Бернардито Луис, не го казвай никому — рече латернаджията на младия си спътник.

— Какво говорите, дядо Матю, никой няма да чуе от мене нито думица! Ами на колко години е сега синът на Бернардито?

— Той е на пет години. Съвсем неотдавна го видях.

— Е, и? Как изглежда той?

— Обикновено момченце… Ти можеш ли да пишеш?

— Разбира се, че мога. И да смятам, и да решавам задачи за търговци и за пътуващи дилижанси.

— Браво! Ами какво прави в корабостроителницата твоят брат Джордж?

— Той работи като рисувач и чертожник. Само че знаеш ли какво, дядо Матю? Джордж е много умен, той чете забранени книги и иска да стане „син на свободата“.

— Виж ти! Когато бях на неговите години, аз мислех за друго… Тогава слушай, Том, ще ти кажа адреса на сина и на майката на капитан Бернардито. Но ако се изтървеш пред някого, през нощта сам Бернардито ще дойде при теб и ще ти зашие устата, чуваш ли?

— Чувам — отговори момчето с отпаднал глас.

— Ако ние с теб се разделим и ти чуеш, че съм загинал, напиши на сеньора Естрела и на малкия Диего писмо. Запомни адреса: Гърция, пристанище Пирея, предградието, дома на търговеца Георги Каридас. Пиши им, че техният приятел от Толедо е умрял. А сега кажи ми, какви имения има по този път?

— то онази красива вила е чифликът на лейди Станфорд. Нейна е и къщата, в която живеем ние. По-нататък е Ченсфилд, след това имението Уолвсууд, а по-нататък не знам.

— Тогава, който и да те запита накъде отиваш, ще казваш — Уолвсууд, разбра ли?

— Разбрах. Но добре ще бъде по пътя да надзърнем в Ченсфилд!

Ето там, отвъд парка, вече се виждат двете кулички на голямата къща. Там живее една много красива и добра лейди. Дядо Матю, да й покажем нашата Микси!

— Я виж, значи, ти, Том, познаваш и тази лейди? — възкликна латернаджията. — Брей, какъв си всезнайко! При нея тъкмо отиваме ние, защото трябва да й предадем един мъничък пакет. Ти можеш да й изсвириш дори и четирите песнички, които свири нашата латерна… Ала там, в Ченсфилд, тази прекрасна лейди не живее сама! Там, в същата онази стара къща, живее в една тъмна пролука кръвожаден паяк, чиято лукава паяжина трябва да разкъсам… ако сам не се заплета в нея — добави той полугласно.

Умореното момче замълча, недоверчиво и изплашено поглеждайки изкосо близкия парк и къщата, където в някаква затънтена пролука се криел от слънцето и плетял своята мрежа незнаен и страшен като в приказките паяк…

Денят вече преваляше, когато двамата пътници, без да си отдъхнат в Ченсфилд, се затътриха назад.

— Дяволски не ни потръгна, моето момче — мърмореше латернаджията. — Паякът е замъкнал нашата прекрасна лейди в индийските води на своя проклет кораб. Страхувам се, че тя може и да не се върне от това плаване… Няма що, ще трябва още днес да се доберем до кантората на стария мистър Томпсън и да му оставим пакетчето, адресирано за лейди Райланд. За нас с тебе, Том, е твърде опасно да държим това пакетче у себе си, защото то струва по-скъпо, отколкото която и да е къща по това печално шосе…

По пътя за Бълтън пътуваше един добродушен фермер. Отначало той изпръска нашите пътници с кал от колелата на своята лека каручка, а после се съжали над тях, печално крачещи, мокри от дъжда. Привечер каруцарят стовари гладните и полуизмръзнали скитници пред високата врата на къщата, където се намираше юридическата кантора „Томпсън и син“.

ГЛАВА СЕДМА КАМА И РИЗНИЦА

1

В събота, първия ден на февруари, от външния рейд на бълтънското пристанище се раздаде топовен изстрел, оповестяващ на пристанищните чиновници за пристигането на кораб.

Падналият сутринта сняг се топеше, но влажният и студен вятър гонеше откъм морето нови облаци. Прибоят ревеше на пристанищния вълнолом и дори в залива вълните люшкаха силно двете лодки от пристигналия американски кораб. Борейки се с вълните, те се приближаваха към кея.

В първата от тях сред другите пасажери седеше висок пътешественик с индийска куртка, извезана с червени шарки. Изпод плъстената шапка с вдигнати поли върху челото му падаше посивял кичур, покриваш полегат белег над носа. На колана му висеше нож в ножница, украсена с индийски орнаменти, и два едрокалибрени пищова. Пътешественикът не откъсваше очи от двете кожени торби, обшити с ремъчни ивици. Те лежаха на дъното на лодката заедно с големия черен куфар на пасажера. Върху торбите бяха седнали двамата му спътници с моряшки наметала.

Група посрещачи на брега очакваше пристигането на лодките. По-настрана, мушнали ръце в джобовете, бяха застанали с вид на най-голямо безразличие двама пристанищни зяпачи. Когато гребците от първата лодка се уловиха за перилата на кея, тази двойка се отдръпна зад камарата сандъци.

Двамата субекти започнаха да наблюдават иззад прикритието си слизането на пасажерите.

Митническият чиновник покани пристигналите да влязат в дългото сиво здание на брега. Той блъсна грубо единия от моряците, който измъкваше на брега тежките торби, но пътешественикът с индийската куртка отведе чиновника настрана и полугласно му каза няколко думи, като спомена името на сър Фредрик Райланд. Лицето на чиновника цъфна в усмивка. Той почтително потупа с ръка тежките торби и се отдалечи, като остави пътешественика, моряците и техния товар на запустелия кей.

Върху зяпачите, които се криеха зад сандъците, думите на пътешественика оказаха магическо въздействие. Единият от тях се приближи с поклон до пристигналите, а другият изтича за файтонджия. Много скоро багажът беше натоварен в каретата, пристигналият зае място на седалището, а неговите моряци застанаха

на стъпалата. Двамата неочаквани помощници останаха да следят слизането на пасажерите от втората лодка.

На улица Пристанищен фар екипажът спря пред каменната арка на двуетажен дом. Над арката се мъдреше фирма с изображение на много бурно море и тъпомуцунест кит в надлъжен разрез, който показваше вътрешността на животното. В областта на стомаха безстрашният живописец беше поместил маса с бутилки и двама пируващи моряци.

Дим от десетки лули на сини ивици се виеше под ниския таван на кръчмата. По масите тракаха зарчета, звънтяха монети. С приближаването на вечерта все по-бързо се изпразваха каните с ейл[94]. Когато пътната врата се отваряше, от улицата нахлуваше гъсто кълбо студен февруарски въздух. Мразовитата пара се смесваше с тютюневия дим и светлината на закачената опушена лампа едва се процеждаше през тези облаци.

Зад високия тезгях, сред бутилки, калени канчета и чинии с мезета, стоеше собственикът на кръчмата, човек известен на моряците от петте части на света.

Ръкавите на блузата му бяха навити и откриваха силни космати ръце с тежки като гири юмруци. На гърдите му висеше сребърна боцманска свирка. Късо подстригганата му възсиньочерна брада обкръжаваше бледото, без нито едно червено петънце лице. Очите гледаха студено и властно изпод тежките клепачи. При тезгяха, вдясно от кръчмаря, винаги се виждаха чифт черни патерици.

Пет години вече се бяха изминали, откак боцманът Уудро Крейг загуби в морски бой ходилата на двата си крака и застана зад тезгяха на закупената от него малка кръчма. Предишният собственик на това заведение едва свързваше двата края, но на Крейг работата потръгна. Една година след като премина в ръцете на новия собственик, кръчмата „Утробата на кита“ стана най-известната по западното крайбрежие на Англия. Тук бълтънци се осведомяваха за пристигането на всички кораби; търговци си разменяха новини от всички краища на света. С помощта на миловидни девици моряците пропиляваха за два три дена всичко, което бяха припечелили в продължение на месеци в океански рейсове. Тук капитани набираха екипажа си, а корабовладелци намираха капитани за своите кораби.

В задушните стаи на горния етаж, където виното и ястията се поднасяха от мълчаливи изпълнителни слуги негри, ставаха всевъзможни сделки между търговци, моряци и собственици на кораби. Често тези съвещания завършваха с пир късно след полунощ.

Понякога това бяха съвсем особени сделки, в които един от договарящите развързваше кесия със злато, а неговите събеседници скриваха в пазвата си оръжие и излизаха от кръчмата, спуснали ниско полите на шапките си и прикрили брадите си с наметала…

Този път самият собственик на кръчмата, знаменитият и тайнствен Уудро Крейг, се измъкна иззад тезгяха, за да посрещне пътешественика с индийската куртка и неговите спътници. Моряците, които пристигнаха с този пътешественик, веднага намериха много събеседници в общата зала; тежките торби бързо се озоваха в най-подредената от горните стаи, където Уудро придружи и пътешественика. Вратата зад тях се затвори и пристигналият хвърли широкополата си шапка, която покри изведнъж едва ли не половината от масата.

— Ти се върна тъкмо навреме, Джузепе — каза собственикът на кръчмата. — откакто Фернандо направи на Макрайл онази визита, у нас в Бълтън стана неспокойно. Райланд заповяда да наблюдаваме всички пристигащи. Ти видя ли моите момчета на пристанището? Умножиха ни се тревогите.

Преди моите хора работеха само за Райланд, а сега имам цяло детективско бюро. Тридесетина частни агенти, разбираш ли? За полицията ловя крадци и фалшификатори; за ревнивците следя жените им; за фабрикантите намирам шпиони; случва се да изпълнявам и специални частни поръчки… Това е доходно! А снощи ме извика лично полковник Хауерстън. Слушал ли си за него?

— За полковник Хауерстън ли? Началникът на тайната канцелария при военния министър? Мигар полковникът сега е в Бълтън?

— Пристигна снощи с двама офицери от щаба; отседнал е в „Бялата мечка“. Отдавна търсят някакъв опасен проповедник. Появил се е тук отскоро, за да всява смут сред работниците. Нарича се Елиът Меджерсън. В Бълтън той е станал ръководител на тайното братство на разрушителите на машини и полковник Хауерстън закъсня само с няколко часа за пожара в „Бълтънска манифактура“.

— Как, мигар изгоря „Голямата манифактура“?

— Вчера. Целият Бълтън е на крак. Хауерстън ме замоли да му помогна да заловим Меджерсън и неговите „братя лудити“. Меджерсън има помощник, май че не е от тукашните, много ловко момче. Пуснах по следите им моя съдружник Линс и най-опитния от агентите — Франк Бялката. Помниш ли го?

— Някогашният измамник картоиграч ли? Помня го! Кажи,

Уудро, успя ли да узнаеш нещо ново за Фернандо? Райланд настоява Фернандо Диас да бъде унищожен на всяка цена.

— Той изчезна от Бълтън, а, както изглежда, и от Англия.

— Без съмнение Фернандо е имал тука съучастници. Той преследва Леопард Грели и трябва да дойде пак. Кой би могъл да знае, че камъкът е бил у Мак?

— За това би могъл да се досети Лоусън, бившият оценител. Само той е виждал елмаза в ръцете на Мак.

— Не си ли опитвал да поразчовъркаш този Лоусън?

— Това не е лесно: той живее в пристанището и познава всичките ми хора по лице. Съветвам те, Джузепе, да се настаниш у него за няколко дни. Той дава къщичката си под наем на пътници. Като чужденец ти навярно ще можеш да узнаеш нещо от него. Още днес иди при него, така, както си облечен… А сега разказвай, какви новини донесе от Леопарда?

— Той спечели добра пара от една партида негри. Ние с Джефри ги продадохме в Америка, над шестстотин души… Ето ги! — пътешественикът посочи торбите. — днес ще отнеса тези торбички в банката на Ленди. „Глория“ и „Доротея“ тръгнаха сега за Южна Африка да ловят кафри и зулуси. Леопарда не обича утъпканите пътища към Златния бряг или Гамбия; в Южна Африка той ще вземе негрите по-евтино и това ще му донесе още двадесетина хиляди. На Леопарда му трябват пари, той е замислил големи работи. Ще се строят тухларница и железолеярен завод, нова тъкачна, нова памукопредачна фабрика; „Бълтънска манифактура“ ще трябва да се разрасне двойно. А сигурно и корабостроителницата на Патерсън Грели ще сложи в джоба си, както и банката на Ленди…

— Е, на добър му час! Как е неговата лейди?

— Тя едва ли ще се върне в Ченсфилд. Там навярно скоро ще се появи друга една по-сговорчива лейди.

— А как смята да се раздели с първата?

— Тя или ще получи развод, или… в морето не са редки нещастните случаи! Добре, че се сетих. Джакомо заръча да не изпускаш от погледа си кантората на Томпсън.

— Аз я следя с четири очи. Успях да подкупя адвокатския файтонджия Флетчър и Дженкинс, старшия клерк на кантората. Чрез Дженкинс, боцмана Бутби и капитан Блякууд аз набирам моряци за „Окриленият“. Ти, Джузепе, ще отидеш на „Окриленият“ като първи помощник. Можеш днес да се запознаеш тук с твоя бъдещ капитан, когото Джакомо примами от „Кръстоносец“. Умен моряк е, но се

страхувам, че е натъпкан с честност като шерденче фаршировано с елдена каша. Ти ще трябва да се заемеш с неговото възпитание. Днес ще подпишете вашите контракти в кантората на Томпсън; там в шест часа вечерта ще намериш управителя на компанията мистър Норуард и новия капитан — Блякууд. Ех, поплавал бих и аз с вас, но проклетите патерици ме държат в „Утробата на кита“ като пророк Йона[95].

След като съобщи всичко това, кръчмарят закуцука със своите патерици надолу. Този ден в голямата зала цареше необикновено оживление. Щом кръчмарят зае мястото си зад тезгяха, моряците поединично и на цели групи започнаха да идват към този олтар на кръчмата. Уудро отговаряше късо на поздравите, вглеждаше се в застаналите пред него и записваше някои имена в едно омазнено синьо тефтерче. На всички ония, които бяха удостоени с честта да попаднат на страниците на това тефтерче, се откриваше нов кредит. Останалите ги гледаха със завист.

След пладне в кръчмата се яви новият капитан на „Окриленият“ мистър Блякууд. В отделна стая той разговаря с всеки от членовете на бъдещия екипаж. Един измежду първите, който отиде при него, беше слаб мъж с хлътнали очи и пръстен цвят на лицето. Капитанът хвърли поглед върху документите му.

„Джеймс Колгрев, рисувач и гравьор“ — прочете морякът. Той погледна недоверчиво хлътналите бузи и мършавите ръце на гравьора.

— Отдавна ли си оставил професията си, Колгрев? — запита капитанът.

— Да, сър, вече четири години… От две години плавам като моряк.

— А какво ви подтиква към това?

— Ах, сър, то е една печална история. Тя разби сърцето на майка ми. Мистър Крейг добре знае моята съдба.

Уудро Крейг наистина добре знаеше историята на този човек. Нуждата и лишенията заставили младия майстор да приеме една частна поръчка за изготвяне на някакъв брачен документ. Поръчката била изпълнена, при което гравьорът Колгрев толкова успешно конкурирал държавните органи, че изготвеният документ напълно задоволил и клиента, и британските власти. След известно време Колгрев опитал силите си на попрището на конкуренцията с банкнотната печатарска машина и още при първия твърде наивен опит попаднал зад решетките на бълтънската крепост затвор. Комичността на опита, седемнадесет годишната възраст на престъпника и намесата на един важен застъпник подтикнали съдията да произнесе твърде лека

присъда; след две години Колгрев се оказал на свобода и се явил в пристанището, за да предложи услугите си на всеки капитан, който би се съгласил да го отведе по-далеч от Англия. Уудро Крейг познал на пристанището бившия гравьор, спомнил си за документа и назначил Колгрев за моряк в един каботажен кораб[96].

Сега Уудро сметна за по-добре да прехвърли Колгрев в състава на екипажа на „Окриленият“.

Боцманът на капьора Джон Бутби и старшият клерк на кантората на Томпсън, сухият мистър Дженкинс, подаваха на моряците листовете с контрактите и голямо перо. Не всички моряци умееха да подписват името си, мнозина поставяха кръстчета и кръгчета и тогава заради тях се подписваше Дженкинс. След това той със скърцащ глас прочиташе високо думите на контракта и морякът, без да се мъчи да вникне в мъглявите юридически формули, се отправяше с вързопчето си под мишница към доковете на Патерсън.

Когато вечерните светлини на града приветливо замигаха в замъгления въздух, целият екипаж на „Окриленият“, наброяващ над триста души, беше вече на борда, а капитан Блякууд се отправи за кантората, да подпише контракта си.

2

Мисис Бингъл събра в един вързоп току що изгладеното бельо на своя стар клиент Ендрю Лоусън; след като сложи катинара на вратата, тя се отправи към пристанището, за неговата къщичка.

Пред къщата забеляза една каляска. Мистър Лоусън посрещаше нов наемател. Пристигнал бе вероятно отдалеч. Пътникът беше облечен с необикновен кожен костюм, украсен с ресни и индийско везмо. Багажът му се състоеше от един голям черен куфар. Перачката почака до вратата, докато мине суматохата в къщи. Когато празният кеб си замина, мисис Бингъл почука на прозореца. Отначало в стаята залая пуделът, след това се отвори задната врата. Слугата на хазаина надзърна в двора.

— Мистър Лоусън е зает — каза той. — седнете, мисис Бингъл, и разкажете какво ново се чува из града.

— Ох, Грегъри, няма да повярвате какви чудни неща станаха днес пред очите ми! Вие знаете, че преди няколко дни аз също взех наемател, много спокоен самотен човек, пристигнал току-що…

Бентът на мълчанието, твърде дълго задържащ стихията на женското красноречие, най-сетне се разкъса и първата жертва на рукналия поток се оказа Грегъри. Мисис Бингъл разказваше вдъхновено. Лицето й почервеня, а в очите й пламнаха искри. Тя не разказваше, тя просто изобразяваше с лицето си всичко, на което беше станала свидетелка в стаята на своя наемател…

В съседното помещение мистър Лоусън разговаряше с новия наемател. Като чу гласа на мисис Бингъл, Лоусън прекъсна разговора и напусна стаята на новодошлия, за да се разплати с перачката. Пътникът отдавна вече се вслушваше в художественото повествование зад стената. След излизането на Лоусън, той прекрачи в кухнята, където ораторствуваше перачката. В този миг мисис Бингъл изобразяваше с помощта на вързопа и със стола как нейният наемател, преобразен в латернаджия, напуска квартирата с малкия Томас.

Новият наемател на Лоусън се осведоми дали мисис Бингъл не е перачка и прибави, че има голяма нужда от такъв род услуги. Мисис Бингъл направи нещо като реверанс и новодошлият я покани в стаята си. Той й предаде няколко смени превъзходно холандско бельо, които измъкна от черния куфар, и предварително й заплати тъй щедро, че перачката се разля в благодарности. Новодошлият й направи комплимент за финитe маниери и изказа предположение, че мисис е

изпаднала в сегашното си скромно положение без съмнение само по силата на неочаквани жизнени несгоди.

Разбира се, след четвърт час новопристигналият вече беше посветен в биографията на мистър Джон Бингъл и на съпругата му по-подробно, отколкото в работите на най-близките си роднини. Смъртта на майстора, намесата на лейди Емили Райланд в съдбата па вдовицата и нейните деца, коледнata трапеза у мистър Томпсън и накрай всичко случило се през последната нощ беше изложено на пътника също тъй вдъхновено, както и на предишния слушател. Когато разказът стигна до момента как нейният наемател мистър Ханслоу се завърнал през нощта с елегантна камизола, очите на новодошлия приеха сънно и безучастно изражение. Украсявайки повествованието си с все по-ярки подробности, мисис Бингъл предаде впечатленията си от предутринното посещение на мрачния старец, който излязъл от квартирата с друго облекло и оставил в стаята на квартиранта не само избелялата си куртка, но дори и част от своите коси. Накрай бъбривата особа разказа на уморения си слушател за необикновената трансформация на самия мистър Ханслоу, отначало в красавец пред огледалото, а след това в стар латернаджия.

— Забравих да кажа още, че мистър Ханслоу за първи път свали пред огледалото ръкавицата от лявата си ръка и аз видях неговата длан на ръката липсва един пръст, а в ръкавицата този пръст е просто натъпкан с памук!

— А къде отведе той вашето момче? — запита пътникът със сънлив глас.

— Това не знам, сър.

Главата на новодошлия започна да се скланя на гърдите. Той погледна събеседницата си е помътнял поглед.

— Извинете, мисис Бингъл — каза той, — вие ми доставихте голямо удоволствие с зашия разказ, но аз се чувствувам много изморен. На драго сърце те ви изслушам пак, когато донесете бельото. Довиждане!

Когато влезе при наемателя си, мистър Лоусън го завари вече да спи в креслото. Сърдейки се па женската бъбривост, която беше изморила госта повече, отколкото морското пътешествие, старецът затвори вратата.

В това време Грегъри бе успял да заключи вратата след перачката. Клепките на наемателя леко се отпориха. Той погледна през прозореца и почака. Докато фигурата на мисис Бингъл съвсем се скри от погледа му. Тогава стана и извика хазаина.

— Колко неприятно! — възкликна той. — тази бъбрива жена така ме улиса с приказките си, че забравих да й дам още една смяна бельо! Излизам сега по работа и ще използувам случая да й занеса вързопа. Далеч ли живее оттук?

— На Чарджънт стрийт, срещу Дома за обществено подпомагане, в долния етаж. Съвсем наблизо е. Разрешете да запиша името ви в книгата на наемателите, сър.

Наемателят му подаде морската си диплома. „Джозеф Лорн“ — прочете хазаинът. Това име му беше съвсем непознато.

3

Когато излизаше от пътната вратичка, Джозеф Лорн погледна часовника си. Беше шест часът. Точно в шест Норуард и капитан Блякууд го очакваха в кантората на Томпсън. Морякът извика един кеб и скоро се намери пред вратата на „Утробата на кита“. Разговорът с Крейг в задния двор на кръчмата отне на Лорн само няколко минути и кебът със своя пътник продължи пътя си по слабо осветените улици.

Не измина и половин час, когато в двора на Дома за обществено подпомагане крадешком се промъкна един човек с карабина. Той избра пролука в стобора, която гледаше точно срещу един от прозорците на отсрещната къща, пъхна цевта на карабината в пролуката и постави приклада на подпора от две тояги. Стрелецът загърна полите на плаща си и замръзна неподвижно в засада. Същевременно друг един човек тихо влезе през входа за къщата на мисис Бингъл, скри се зад вратата на избата, в един тъмен ъгъл под стълбата, и измъкна из ножницата си кинжал. Едва бяха завършени тези приготовления, други двама агенти потропаха на вратата на жилището. Като разбраха от хазайката, че мистър Ханслоу не е в къщи, те безцеремонно я тикнаха в неговата стая; там под заплахата на дулата на пищовите те предложиха на вдовицата да не дава на наемателя никакъв знак и спокойно да му отвори вратата, щом се върне в къщи.

— Вашият наемател е държавен престъпник, а ние сме представители на полицията — каза й по-възрастният от двамата гости, мъж с рижи мустаци и с ниско нахлупена шапка. — само ако ни помогнете да го заловим, ще можете да смекчите собствената си вина като съучастница на Роджърс — Ханслоу.

Мисис Бингъл извика и едва не припадна. — да не сте посмели да припадате! — предупреди я същият агент. — вие трябва да го пуснете в къщата и да затворите вратата. Останалото предоставете на нас.

Като се убеди, че вдовицата е вече полумъртва от страх, непознатият с нахлупената шапка се обърна към своя спътник:

— Помнете, Франк, че нашата задача е да предадем на полковник Хауерстън само трупа на този Ханслоу. Безкракият предупреди, че в никакъв случай този човек не бива да попада в ръцете на властите жив.

— Не се безпокойте, мистър Линс — отговори другарят му с рижите мустаци.

4

— Капитан Доналд Блякууд, благоволете да подпишете контракта. И тъй, от днес нататък вие не сте вече старши офицер на фрегатата „Кръстоносец“, а капитан на капьора „Окриленият“. Позволете ми да ви поздравя и пожелая…

— Не съм ли закъснял, господа? Сега навярно е точно шест часът.

— Седнете, мистър Джозеф Лорн… Сега е тъкмо ваш ред да подпишете… Благодаря ви, джентълмени, и ви пожелавам успехи!

Старият мистър Томпсън сложи настрана документите, подписани от офицерите на „Окриленият“.

— Запознайте се с първия си помощник, капитан Блякууд — каза Норуард, управителят на компанията. — мистър Джозеф Лорн едва тази сутрин пристигна от Америка — вече е отново на кораба! Такъв е животът на моряка. Тази нощ ние с капитан Блякууд ще заминем за един месец в Лондон, за да получим в адмиралтейството капьорски диплом за „Окриленият“ и да ликвидираме с работите на мистър Блякууд на „Кръстоносец“. В пощенската карета вече са ангажирани две места; довечера ще ви очаквам, мистър Блякууд, в странноприемницата „Бялата мечка“. А вие, мистър Джозеф Лорн, ще трябва да следите всичко онова, което става в доковете, докато корабът не напусне кея. Тези дни моряците от „Окриленият“ охраняваха доковете и предотвратиха един доста подозрителен опит за подпалване на корабостроителницата. Бунтът в Бълтън зрееше отдавна, но досега с помощта на хората на мистър Крейг ние успявахме навреме да разкриваме плановете на работниците да създадат комитет и разрушат цеховете, както неведнъж са правили това въстаналите тъкачи в Спитфилд. Новите машини предизвикват техния гняв, защото сега в цеховете ние оставяме опитни мъже майстори два три пъти по-малко от по-рано, като ги заменяме с жени и деца. Това е изгодно и ни помага по-лесно да се избавим от недоволници и размирници. Но сред бунтовниците отскоро се е появил опитен водач, който научи нашите занаятчии на правилни тайни действия или, както се казва, на конспирация. Та ето, докато бунтът на бълтънските работници още тлее под пепелта на първия разгром и докато още не е уловен водачът на лудитите Елиът Меджерсън, вие не бива да дремете, мистър Джозеф Лорн! Довиждане, мистър Томпсън!

Моряците и управителят излязоха от кабинета. Кантората се опразни. Мистър Томпсън бе отпратил вече всичките си клеркове

освен един във вестибюла, но в общата зала моряците забелязаха доста странна група, която чакаше пред вратата на кабинета: едно момченце на пейката хранеше с орехи малка маймунка, облечена с куртка, а стар латернаджия дремеше, опрян на облегалото на пейката. Латерната стоеше до него и старецът я придържаше с лявата си ръка. На нея липсваше безименният пръст…

Лорн вървеше последен. Когато видя латернаджията, той рязко се спря от изненада и скитникът музикант вдигна очи към него. Двата погледа се пресякоха, смъртна омраза пламна и в двата… Преди още Лорн да се е опомнил, латернаджията с едно движение скочи от мястото си и отвори вратата на кабинета, откъдето току що бяха излезли офицерите. Когато се намери зад вратата, той силно я блъсна, обърна два пъти ключа в бравата и сложи куката.

С котешки скок латернаджията се озова в дъното на кабинета, където Уилям Томпсън, застанал на колене пред шкафа, подреждаше на полицата подписаните контракти. По вратата вече се сипеха яростни удари. Джозеф Лорн с всички сили я налягаше отвън.

Норуард и Блякууд дори не забелязаха, че Лорн е изостанал. Те не обърнаха внимание на отсъствието му и когато седнаха в екипажа. Под прозорците на адвоката вече зачатккаха подкови и по снега заскърцаха железните шини. Вратата на кабинета се тресеше от тласъци и удари.

— Боже мой, вие ли сте, мистър Роджърс! — прошепна изплашеният адвокат, когато непознатият, така неочаквано втурнал се в кабинета му, свали наметалото и шапката си.

— Тихо, мистър Томпсън! Ще ви оставя едно пакетче за лейди Емили Райланд. Никому не го показвайте, чувате ли? В него има писмо и една скъпоценност за четири хиляди гинеи… Навярно мисис Бингъл се е разбъбрила и ме е издала… За пакета мълчете, за да не забележи нищо Джузепе Лорано!

Ударите по вратата ставаха все по-оглушителни. От приемната изтича клеркът и започна да помага на моряка. Двамината най-сетне успяха да изкъртят масивната врата.

Мистър Томпсън гледаше слисан отворения прозорец на кабинета си. Студен зимен въздух нахлуваше в стаята.

Джозеф Лорн се спусна към прозореца и погледна от височината на втория етаж. Долу той видя пресни следи от конски подкови и колела, а в дъното на улицата тъмната фигура на бягащ човек, който в същата минута зави зад ъгъла.

Морякът отскочи от прозореца и се спусна назад, в общата стая,

където зад преградата още седеше бледото изплашено хлапе. То беше изпуснало верижката от нашийника на маймуната и зверчето, свило се на облегалото на пейката, с любопитство разглеждаше обстановката на канцеларията. Джозеф Лорн хвана момчето за ръка, за да го подложи на разпит. В същия миг маймуната, сякаш и на нея се бе предало обхваналото хората вълнение, направи огромен скок и се намери върху шкафа, под който Томас Бингъл се мъчеше да се освободи от ръцете на моряка.

Мистър Уилям Томпсън се втурна в канцеларията в момента, когато от шкафа право върху Лорн се стовари прашният гипсов бюст на Цицерон. Като бутна бюста, който се пръсна на парчета, маймуната скочи на полилея, увисна на една ръка и започна да се люлее силно. Тя се държеше за обръча на полилея и се оглеждаше къде да скочи след това.

Ударен в рамото, Джозеф Лорн изпусна от ръцете си момчето, грабна яростно едно голямо парче гипс от счупения бюст и го запрати в маймуната. Снарядът попадна не в животното, а в разлюления полилей. Звънна счупеният абажур, запаленото масло се разля по масата. Сукното и папките върху масата задимяха. Маймуната се прехвърли на една полица. В стаята стана тъмно, но Микси грабна от полицата някакви документи и ги захвърли в горящата на масата течност. Книжата избухнаха с ярък пламък и като факел осветиха мятащите се из стаята хора. Мистър Томпсън, клеркът и Джозеф Лорн се спуснаха да гасят огъня. Те успяха да потушат пламъка, като хвърлиха върху него килима и откъснатите завеси. В тази суматоха Томас Бингъл грабна най-сетне верижката на зверчето и стремително изтича с него на улицата.

Когато се довлече в къщи, леля Поли, тяхната съседка, му отвори вратата. Момчето не можа да познае стаята на наемателя. Всички вещи бяха преровени, бельото, изхвърлено от скрина, се валяше на пода, а самата мисис Бингъл стоеше сред тоя хаос, притиснала ръце о брадата си и загледана неподвижно в една точка. Щом видя маймуната в ръцете на момчето, тя завика с див глас, размаха ръце, сякаш се защищаваше от привидение, и като сноп се строполи върху купчината вехтории, разхвърляни по пода.

Късно вечерта старият бълтънски банкер мистър Самюел Ленди се затвори в подземието на своята банка, където в прохладния здрач се възправяха шест тежки като слонове металически шкафа. При светлината на свещите мистър Ленди още веднъж преброи заедно с касиера на банката златото и банкнотите, изсипани из двете кожени

торби.

— Точно десет хиляди фунта в злато и банкноти за четиринадесет хиляди — каза касиерът. — всички ли ще се минат по текущата сметка на мистър Райланд?

— Не, по негово нареждане пет процента от тази сума се зачисляват на сметката на мистър Джозеф Лорн — отговори собственикът. — този влог е един от първите резултати на експедицията на „Орион“. О, презокеанските експедиции на Райланд, по всичко изглежда, обещават много нещо занапред!

Мистър Ленди пресметна нещо в своя бележник, въздъхна и след като хлопна вратата на паричния шкаф, отиде да почива.

Шотландският клерк мистър Арчибалд Стейбълд за кратко време успя да дотегне на цялата прислуга на „Бялата мечка“. Наемателят беше навъсен, не се отличаваше с особена щедрост и постоянно изявяваше желание „да напусне този вертеп на порока“. Две денонощия той остана сам, затворил се в тясната си стая, не прие никакви гости и не направи посещение никому. Само веднъж този мрачен квартирант заповяда на кръчмарския слуга да извика от улицата и доведе в стаята някакъв юноша, когото беше забелязал от прозореца си. Старият клерк бързо наметна коженото си наметало и напусна странноприемницата заедно с юношата.

Съпровождан от младия си спътник, на когото човек можеше да даде петнадесет години, мистър Стейбълд се отправи към пристанището. От тесните улички на края на града те навлязоха в предградието, прекосиха едно празно място, покрито със сняг и боклук, и се спуснаха по стръмна пътечка до самото море, където прибоят търкаляше валчести камъни.

С привична предпазливост старецът се огледа настрани и прегърна юношата през рамо:

— Тук само бог ни слуша, сине мой! Радвам се, че съдбата те доведе под моя прозорец и че пак мога да поговоря с теб.

— Аз не бива да се отлъчвам за дълго време, учителю; изпратен съм от кантората в града за покупки и трябва по-скоро да занеса на джентълмените техните поръчки… Но аз, разбира се, също много се радвам, че пак ви виждам, мистър Меджерсън…

— Тс-с-с! Сега аз имам друго име.

— Мога ли да ви бъда с нещо полезен, на вас и… на делото на свободата? — добави юношата, като се червеше и смущаваше.

— О, мой Джордж, в нашата борба всяка помощ е важна! Ако съберем всичките си слаби усилия и ги обединим, ние можем планина

да повдигнем… Прочете ли книгите, които ти дадох?

— Да, учителю мой, прочетох ги и добре ги скрих. Никой не ги е виждал у мен.

— Разумно си постъпил, защото тези книги са забранени. Те учат на справедлив живот и любов към ближния, в ръцете на борците за правда те са кама, която ще пробие ризницата на злото! Когато пораснеш, Джордж, трябва да вземеш в ръката си тази кама, защото твоят разум е ясен и душата ти — чиста. Ти си син на трудови хора, не е ли тъй?

— Да, баща ми беше премазан във фабриката, а ние с брат ми Том чезнехме в корабостроителницата, докато не ни помогнаха добри хора… Учителю, аз много искам по-скоро да вляза във вашето братство.

— Сине мой, ти си още много млад, за да поемеш върху себе си толкова тежка клетва. Но след време, когато докажеш на дело готовността си да се жертвуваш заради равенството между всички хора, ти ще станеш не само член на братството, но може би и негов водител, като заместиш онзи, чийто час ще удари!

— Изпитайте ме, учителю!

— Още сега ще ти възложа нещо: намери ми в града малка квартира, по-близо до предградието, където живеят работниците от корабостроителницата и манифактурите.

— Ще го изпълня с радост. А на мене ще позволите ли да идвам при вас?

— Да, сине мой, там ние често ще се виждаме.

— Но това е твърде леко поръчение! Поверете ми нещо по-рудно, по-опасно.

— Сине мой, ако искаш да знаеш, опасно е дори да говориш с мен, опасно е да стоиш до мен тук, край тия шумни вълни. Но аз имам за тебе и още едно, истинско, трудно поръчение. В борбата за правда и свобода то не е маловажно.

— В борбата за правда и свобода!… Мисля, ще мога да умра за това!

— Животът е висш божи дар и трябва да се отдава по-скъпо. Не гибел, а победа — тази е нашата цел… Та ето, възлагам ти: бавно, настойчиво, търпеливо събирай всичко, което успееш да узнаеш за… най-злия враг на балтънските труженици, за собственика на „Северобританската търговска компания“. Окръжава го някаква важна тайна. Братството трябва да проникне в нея, за да се бори успешно с този слуга на дявола. Името на този човек е…

— Знам. Това е виконт Ченсфилд!

5

Полковник Хауерстън сложи настрана томчето на Стерн, натъпка лулата си и пусна колелце дим в ъгъла на стаята.

В странноприемницата „Бялата мечка“ беше се възцарила тишина. Нощният пощенски дилижанс, след като изсвири с тръбата под прозореца на полковника, продължи пътя си и навярно вече се клатушкаше по заснеженото шосе. Затихнаха и стъпките на слугите в коридора; от долния етаж вече не се чуваше тракането на съдове и само неспокойният съсед на полковника, заемащ малката стая редом с просторните покои на Хауерстън, все още нещо си мърмореше и се суетеше отвъд стената. Този мърморещ клерк от някаква си шотландска фирма се караше на слугата и проклинаше морския офицер, който бе заел с управителя на „Северобританската компания“ последните две свободни места в дилижанса.

— Нито ден повече няма да остана във вашия вертеп! — негодуваше старецът. — незабавно ще напусна това разблудно място, където собственикът безбожник нарочно прави така, че наемателят да не може навреме да замине! Нека да не си въобразява, че след като ме е задържал още едно денонощие, ще изтръгне от мене пари за престоя!

— Хелоу, мистър Стейбълд! — извика полковникът, комуто омръзна кавгата зад стената. — какво ви е хвърлило в такова негодувание? Наминете при мен и охладете злобата си с глътка хубав херес!

Стейбълд, с дългополо кожено наметало, влезе в стаята на полковника, като продължаваше да излива недоволството си. Домакинът го покани да седне на масата и сложи чаша пред него. На чашка между двамата наематели се завърза разговор и негодуването на стария клерк поулегна. Той сухо поблагодари на полковника и се прибра в стаята си, като се отказа, по приятелския съвет на Хауерстън, от намерението си да напусне странноприемницата.

Полковникът вече се готвеше да се разсъблече и да загаси свещта, когато слугата му подаде писмо, току що донесено от пратеник на Уудро Крейг.

Хауерстън прочете набързо листа, наметна халата вместо съблечения вече мундир и се спусна на първия етаж, където квартируваха съпровождащите го офицери. Един от тях, капитан Бред, полковникът завари да пише доклад до министъра. Офицерът вдигна към началника си уморени очи и уловил скрито тържество и радост по

лицето на Хауерстън, запита:

— Да не са получени нови вести за Меджерсън, господин полковник?

— Ненапразно обърнах внимание върху моя съсед! — отговори полковникът. — току що получих подробности по разпита на тази глупачка Бингъл. Нейният наемател Ханслоу, агент на Меджерсън, засега се е измъкнал. Но още вчера сутринта същият този Ханслоу помогнал на Меджерсън да измени външността си и да се превърне в шотландски клерк. Та ето: моят съсед и приятел шотландският клерк Арчибалд Стейбълд е именно вождът на лудитите Елиът Меджерсън! Незабавно наредете най-строго да бъде следен, с един удар ще заловим цялата му шайка!

Рано сутринта на следния ден от портата на бълтънската корабостроителница бързо излезе един юноша на около петнадесет години с чиста куртка и синя сукнена баретка с тока. Пазачът, който го пропусна, проследи с усмивка момчето — толкова непосредствено беше отразена на лицето му радостта от свободата и възможността да прекара неделния ден у дома си.

Недалеч от вратата един уличен продавач, предлагащ на минувачите банички и кифли, подвикна на юношата:

— Къде бързате така, млади човече? Няма ли да си купите нещо за закуска? Никъде няма да намерите по-обра и по-прясна стока от моята!

Момчето килна баретката си на тила, при което златистите му къдрици се пръснаха по раменете, бръкна с ръка в джоба на куртката и се спря замислен пред таблата.

— Ето тези банички струват по три пенса. Седнете тука на дънерчето и опитайте баничките. Как се казвате и какво работите в корабостроителницата?

— Казвам се Джордж Бингъл. Работя като чертожник в канцеларията.

— Познах те, Джордж, по приликата е брат ти — като сниши глас, рече продавачът. Чуй какво ще ти кажа: у вас се случи нещастие.

Юношата трепна и баничката падна от ръцете му.

— Не се плаши, майка ти и брат ти са здрави. У тях живееше един наемател на име Ханслоу. Снощи дошла полиция, претърсила цялата къта и изплашила майка ти. Сега из целия град търсят вашия квартирант.

— А какъв е този Ханслоу?

Продавачът се наведе към ухото на момчето:

— Той е приятел на твоя брат Том и се крие от полицията, защото е… син на свободата, разбра ли?

— Ханслоу — син на свободата? Заедно с лудитите ли е?

— Позна! Ханслоу изцяло се е доверил на Том и Том иска да му помогне да избяга от Бълтън…

— Слушайте, а къде е сега Ханслоу?

— Скрил се е. Вчера ха-ха да го хванат. Търсят го и засега трябва да изчезне от Бълтън за един месец. Но той непременно ще се върне.

— А как да му се помогне?

— Помогни му тайно да се види с Том и никому не казвай за нашия разговор.

— Какво да предам на Том?

— Кажи му след четири седмици, четвъртъка в навечерието на първи март, да дойде тук, ето в тази градина зад къщичката, към единадесет дванадесет часа вечерта. Ханслоу ще се срещне с него.

— Добре! Давам дума! Още днес ще предам това на Том и никому няма да кажа нито думица.

Беше вече неделя по пладне, когато съседът на полковник Хауерстън се размърда в стаята си. Без да бърза, мнимият мистър Стейбълд завърши своя тоалет и излезе от странноприемницата. Той вървеше бавно и четеше табелите и афишите като човек, който съвсем няма защо да бърза. В ръцете си държеше последния брой на „Монитор“. От пресечката на улиците Свети Яков и Гарденрод започваше малко булевардче. Меджерсън седна на една пейка и разгърна вестника. Той видя, че човекът със сиво наметало, който беше вървял след него още от странноприемницата по другата страна на улицата, се обърна и започна да гледа нещо в един прозорец.

„Шотландският клерк“ тръгна надолу по булеварда, като ускори крачките си. Сивото наметало също по-бързо се замярка сред тълпата. Неочаквано старецът свърна в един познат нему проходен двор, излезе на Гарденрод и като се убеди, че е измамил наблюдателя, се приближи до стълба за афиши, направен във формата на гъба с конусообразна шапчица. Той го заобиколи и намери афиша на местния цирк. В левия горен ъгъл на този афиш със син молив бяха изписани няколко знаци и цифри.

С тези йероглифи Фернандо известяваше на своя съратник за голямата опасност. Те означаваха, че Меджерсън е разкрит, под наблюдение е и трябва, без да губи нито час, да се спасява с бягство.

Водачът на лудитите повика кеб и с най-голямата скорост, на която беше способна файтонджийската кранта, се понесе по безлюдните улички. Той спря кабриолета пред вратата на някаква къща, пресече двора, прехвърли се през оградата и излезе на друга улица. След като се убеди съвсем, че наблюдателят е изостанал, старецът отново нае файтон и се отправи към покрайнините на града, откъдето започваше извънградското шосе. Той стигна пеша до последните къщички край брега. Пред една къща беше просната да се суши рибарска мрежа. Това беше таен знак, от който Меджерсън разбра, че тук, в последното и най-старателно укрито убежище на братята, всичко е благополучно. Това място Меджерсън пазеше за в случай на крайна опасност.

Старият рибар ирландец посрещна Меджерсън в задния двор. Мълчаливо те си стиснаха ръцете и рибарят придружи гостенина в едно малко килерче зад печката, толкова незабележимо, че дори и при най-внимателен обиск би било много трудно да се открие това скривалище.

Тук Меджерсън прегледа джобовете си и провери на място ли са парите и документите му. След като се убеди, че напускайки странноприемницата, не беше оставил в стаята нищо ценно и важно, Меджерсън се сви в своята тъмна дупка и спа до залез слънце. Вечерта той чу гласове в къщата. Синът на хазаина, як мъжага на около двадесет и три години, беше се завърнал от града. Двамата рибари и старицата, мълчалива като своя съпруг, повикаха Меджерсън да вечеря. Капаците на прозорците бяха затворени. На простата небоядисана маса гореше свещ и бяха поставени паници с варен боб и свинско месо.

Меджерсън замоли стареца да донесе скритите припаси. Ирландецът вдигна една дъска от пода в ъгъла и извади изпод нея плосък, доста тежък сандък.

— Отнеси това в градинката край пристанището и го скрий в уговореното скривалище. Когато Ханслоу се върне, ще намери там този сандък; той ще му окаже добра услуга. Подарък от нас заради помощта. А аз ще трябва засега да се прехвърля в Ирландия, в Белфаст. Там ще ме скрият вашите „дъбови сърца“[97].

Късно през нощта, когато над морето се спусна мъгла, от брега се откъсна една малка рибарска гемия. Под сгънатата на кърмата мрежа и най-внимателното око не би могло да различи човек. Управлявана от стария рибар и сина му, гемията се насочи към бреговете на Ирландия.

6

В навечерието на първи март, когато всички ученици от пансиона на мистър Чейзуик вече лежаха в креватите си, Томас Бингъл, завит презглава с одеялото и затаил дъх, очакваше нощната проверка. Спалнята, където спяха момчетата, се намираше на втория етаж.

В единадесет часа вечерта се раздадоха стъпки по скърцащата стълба. В спалнята влезе мисис Чейзуик, суха дългоноса особа с плоска гръд. Очилата й с тънки стоманени рамки сякаш всеки момент щяха да се хлъзнат от заостреното връхче на носа. В ръката си държеше свещ с книжен абажур. Тя мина по пътеката между осемнадесетте кревата, докосна две три свити под одеялата фигури, постоя до вратата и се прибра в долните стаи. Там до двете класни помещения беше квартирата на мистър Чейзуик.

Едва стъпките на мисис, която внушаваше на учениците по-голям страх от самия педагог, затихнаха в дъното на къщата, Томас Бингъл бързо навлече под одеялото дрехите си.

Момчето се промъкна по вълнени чорапи, с обувки в ръка по скърцащите стъпала на стълбата и разклатените подови дъски на долния коридор.

Долу Томас клекна пред вратата на килерчето, където се пазеха горните дрехи на учениците. Той пъхна в ключалката малка кукичка, свита от желязна тел, и с този инструмент отвори вратата. Намери куртката си, подплатена с памук, и като нахлупи шапката си с пристегнати наушници, дойде до вратата за кухнята. Томас можеше да излезе навън само през стаята на мисис Чейзуик или през кухнята. В тесния кухненски килер спеше готвачката, а до изхода при задната вратичка живееше в отделна пристройка пазачът.

Момчето премина тъмната кухня на пръсти и напипа в коридора резето на вратата. Вратата скръцна и Томас Бингъл се намери на двора. Часовникът на катедралата отзвъня в далечината на два пъти своята мелодия, след това камбаната удари веднъж: отбеляза единадесет и половина. На двора момчето се обу. Озъртайки се към прозорчето на пазача, то изскочи от вратичката и бегом се спусна през задните дворове и криволичещите улички към корабостроителницата.

В доковете беше тъмно, но покрай дългия стобор, на отдалечените един от друг стълбове, горяха фенери, които осветяваха горния край на дъсчената ограда с набучени железни шипове. По ъглите на стобора стояха часови. Край вратата се разхождаше пазач.

Патрул от четирима войници със старинни алебарди излезе от вратата и се отправи на обиколка, като осветяваше топящия се сняг с ръчен фенер, защитен от вятъра с тенекиено щитче.

В тъмната градинка на една от най-близките до корабостроителницата къщи Матю Ханслоу очакваше своя приятел.

— Ти дойде, Том! Юнак! Бях почнал да се безпокоя… Днес ти ми трябваш по една важна работа!

— Какво трябва да направя, дядо Матю?

— Не бързай. Ще почакаме, докато патрулните се върнат от обиколката. Сега ще ти обясня нашата задача… Я ми кажи, ти добре ли познаваш това място?

— Как да не го познавам! Зад този стобор са доковете на мистър Патерсън… Ето я там стряхата на ковачницата, редом с нея — каците със смола, по-нататък — клада с инструментите, а зад него платформите, върху които са поставени корабите ч.

— Том, а знаеш ли за кого Патерсън строи тези кораби?

— За сър Фредрик Райланд… Той е главният клиент. Джордж казва, че с корабите ще пренасят роби в Америка.

— Да, тези кораби ще донесат много зло на света… Те са нужни на Патерсън и Райланд за пиратство, за търговия с живи човешки души… Фредрик Райланд, ченсфилдският паяк, е моят най-зъл враг, но той е враг и на всички обикновени добри хора… Ти по-добре от мене знаеш, Том, колко от тях са загинали в тази корабостроителница! Помниш ли клетия Майк, когото смазаха, когато спускаха „Окриленият“? А колко сакати като безпръстия Паткинс изхвърли на улицата мистър Патерсън! Колко бедни дечица като теб страдат в тази проклета корабостроителница!… Том, аз имам намерение да я запаля, да я запаля и всичко да отиде по дяволите, както „Бълтънската манифактура“!… Искаш ли да ми помогнеш?

— Да!

— Виждаш ли този сандък? Доста е тежък. В него има часовников механизъм със зъбчат затвор[98] и… мощен заряд. Трябва да се промъкнеш в корабостроителницата и да скриеш нашия армаган под дъното на кораба, който се строи в средния док. До него ще сложиш ето тази бутилка… След това прикриваш сандъка и бутилката с талаш и стърготини, мушкаш под тях ръката си и завърташ ей това лостче на сандъка. Ако там започне да трака като часовник, бягай по-скоро тук, при мен. Ако не затрака, заклати сандъка, само че леко… Кажи ми, в училището никой ли не те забеляза, когато излезе?

— Не, никой.

— Ще успееш ли да се върнеш незабелязано?

— Ще се опитам.

— Юначага си ти, Том! Сега още нещо: знаеш ли кораба „Окриленият“?

— Знам го. Сега той стои на кея до самата корабостроителница… Само че… на него е вече екипажът.

Да, от него именно да се пазиш. Внимавай да не те забележат от този кораб… Ето патрулът се връща, време е вече!… Тук съм извадил една дъска от стобора, промъкни се през дупката. Аз ще ти подам сандъчето и ще те чакам тук. През цепнатината ще те наблюдавам. Когато тръгнеш обратно, дръж посока към ей този фенер, дупката в стобора е малко по-надясно от него. Гледай да не попаднеш в нечии лапи… А пък ако те хванат… ще те освободя! Само че… не си забравил адреса на сина на Бернардито, нали?

— Не, не съм го забравил. Подайте сандъчето, дядо Матю…

Момчето се промъкна през отвора, направен в стобора. Фернандо му подаде сандъчето и пъшкайки, Том го понесе в тъмнината натам, където върху фона на сивото нощно небе слабо се очертаваха силуетите на крановете и на строящите се кораби. С ухо към цепнатината на стобора, испанецът не чуваше нищо друго освен шумоленето на вятъра в голите клони на градината. Някъде откъм кея, вероятно от борда на „Окриленият“, се раздаде звънът на корабна камбана и часовникът на катедралата сякаш в отговор удари полунощ.

Фернандо стоеше край стобора, притиснат към стълба. Най-близкият фенер се люшкаше на петдесетина крачки и сянката на стълба прикриваше фигурата на испанеца. След като обходи корабостроителницата, патрулът отново се върна при вратата. Войниците отидоха да се посгреят в караулната. Някъде лаеше куче. Минутите течаха мъчително бавно. Цареше тишина и редкият далечен кучешки лай не нарушаваше, а като че ли подчертаваше тази пълна нощна тишина.

Внезапно в мрака, там, където над кея се издигаха мачтите на „Окриленият“, се раздаде вик. Фернандо се мъчеше през пролуката да различи нещо в тъмнината. С кинжала си се опита да разтвори дъските, но здравото дърво не се поддаваше. Светлина от фенери се замярка сред високите платформи с кораби. Дочу се тропот от подковани ботуши. Испанецът опря коляно в гредата, хвана се за шиповете на стобора, издигна се на ръце и погледна през оградата. Той видя момчето, което презглава тичаше към стобора. Но малкият се беше объркал в тъмнината и бързаше, препъвайки се, право срещу фенера!

След момчето тичаше тежко един моряк с широкопола шапка и индийска куртка; той държеше в ръката си дълга карабина. Преследвачът беше още далеч от момчета, което обаче се защура пред стобора и не можеше да намери спасителната дупка.

Фернандо се колеба само миг. С един скок той се намери долу, до стобора на отвъдната страна. Момчето се сепна, но като позна испанеца, се спусна към него. Фернандо успя да вдигне момчето; прехвърли го през горния край на дъските и Томас Бингъл, прескачайки през острите шипове, зашеметен се търколи в градинката и хукна стремглаво през задните дворове.

Спасителят му стреля с пищова си срещу наближаващия враг. Преследвачът клекна на едно коляно и вдигна карабината, докато испанецът, хванал се за железните шипове, се напрегна да ги прескочи. В същия миг в дъното на корабостроителницата нещо избумтя и по цялата околност се разнесе глух тътен. Червен сноп се издигна към небесата и десетки огнени змии се загърчиха в тъмната нощ, озарявайки я с взривове, искри и настървени огнени езици. Силният вятър подхвана летящите искри.

Първомартенската зора още не бе се сипнала над Бълтън, когато лондонският дилижанс наближи града. Норуард дръпна перденцето от прозореца на каретата и втренчено се взря в мрака, където вляво от пътя тъмнееха заснежените дървета и постройки на Ченсфилд. Останалите пасажери на дилижанса мирно похъркваха на друсащите с седалки.

Внезапно тревожният вик на кочияша разбуди всички пасажери.

— Бълтън пак има пожар! Гори или в пристанището или някъде наблизо до пристанището!

— Карайте бързо! — свирепо проговори Норуард, втренчен в неподвижното зарево, обхващало половината от хоризонта.

Тежката карета се понесе по-бързо. Кочияшът всяка минута стоварваше камшика си по конските гърбове и скоро под железните шини на дилижанса затропаха камъните на бълтънските калдъръми.

Норуард и Блякууд, предчувствувайки страшното бедствие, изскочиха от каретата, щом видяха първия файтонджийски кеб.

— На пристанището! — никна Норуард. Развиделяваше се вече, когато мокрият кон, раздувайки тежко хълбоци, докара в тръс кеба до пристанището. Пламъците на гигантския пожар, който вилнееше близо до пристанищните постройки, бяха превърнали нощта в червен, страховит ден. В морето трептяха отблясъците на огъня.

— Корабостроителницата на Патерсън! О, дявол да го вземе! Към корабостроителницата!

Но се оказа невъзможно да се приближат до нея.

Край вратата се бе струпала гъста тълпа зяпачи, с мъка задържана от верига полицаи. Двамата пристигнали скочиха от екипажа и се спуснаха към вратата. Полицаите отстъпиха и Норуард и Блякууд се втурнаха в двора. Огнена буря бушуваше над корабостроителницата. Горяха платформите. Водните струи на пожарните помпи достигаха не по-високо от половината на огнените вихри и изригвания.

Шепа хора се тълпяха встрани, край стобора. Под самия стобор лежеше, широко разперил ръце, един човек с пронизана глава. Над него, опрян на карабината, се бе навел Джозеф Лорн, без шапка, с обгорели дрехи. Главата му бе омотана с окървавен парцал.

Когато Норуард се приближи до тази група, той ясно различи в червения отблясък на пожара, че на лявата ръка на убития липсва безименният пръст. Трупът лежеше по очи, полегато подстриганите бакенбарди се къдреха край слепоочията.

Норуард обгърна с поглед корабостроителницата. Зад огнения вихър не можеха да се видят нито кеят, нито брегът. От нетърпимата жега дъхът спираше и очите сълзяха. Вятърът измиташе в морето облаци искри, които гаснеха в оловните води.

— Корабът? — задъхвайки се, запита Норуард, като докосна Лорн по рамото.

Вместо отговор Лорн показа с ръка към морето. Норуард Блякууд погледнаха натам, но не можаха да видят нищо друго освен бушуващия пламък.

В следния миг рязък порив на вятъра отхвърли стената от червен дим настрана: далеч на хоризонта и тримата видяха силуета на кораб, озарен от отблясъците на пожара.

Норуард въздъхна, направи няколко крачки встрани и безсилно се повали в ръцете на грижливо подхваналия го моряк.

Два часа по-късно, когато корабостроителницата на Патерсън представляваше само една огромна камара от тлеещи въглени, на „Окриленият“ очакваха пристигането на капитана и на помощника му Джозеф Лорн. Лодката им се люлееше върху кротките вълни край стената на кея в пристанището. Блякууд и Джозеф Лорн стиснаха ръка на Норуард и седнаха в лодката.

Норуард гледаше мълчаливо след тях, докато лодката не се скри зад корпуса на кораба. От далечния рейд долетя шум от изтегляни котвени вериги. Над гротмачтата се издигна вимпелът.

Корабът оживя, направи завой и платната като листа на бели цветове едно след друго започнаха да се разгъват по рейте. Накрай, осветена от първите лъчи на слънцето, бялата грамада на кораба, напускайки своята догаряща люлка, потегли срещу неизвестната и невярна съдба.

ГЛАВА ОСМА ОГЪН НА ОТКРИТО

1

Декемврийските бурни дъждове миеха палубата на „Орион“. Океански вълни, дълги колкото половината хоризонт, се носеха срещу брига, пречупваха се със свистене и плясък и с устрем се удряха в борда.

Корабът стенеше. В дълбоките му тъмни недра всичко скърцаше: дървото се триеше о дърво, водата насъбрала се в трюмовете, клокочеше. Мачтите кънтяха под многотонния товар на влажните платна. От брезентовите куртки на екипажа течеше вода, ноктите на моряците, които връзваха на открито възлите на въжетата, се чупеха. Но лейтенант Уент, както преди, всеки ден отбелязваше на картата десетките мили, изминати по посока на усамотения остров: и както преди бригът „Орион“, заравяйки се до самия бушприт в ревящата вода, вървеше напред под многозвездните небеса или под лъчите на лятното декемврийско слънце, от които мократа палуба започваше да пари, а в каютите изведнъж ставаше горещо.

Наближаваше Бъдни вечер. В каюткомпанията Доротея, Патерсън и доктор Грейсуел нареждаха коледната трапеза. Помещението бе украсено с килими. Клонче имел, откъснато за коледния празник още в далечната родна Англия, беше поставено в сребърна ваза насред масата.

Ричард Томпсън рядко се показваше на палубата. С младия адвокат бе станала поразителна промяна след паметния „семеен съвет“ в каютата на Грели. Оттогава той постоянно се намираше в състояние на дълбока подтиснатост.

Сега целият предишен живот се струваше на адвоката удивително прост, чист и спокоен. Как всичко се бе изменило за толкова кратко време! С неумолима яснота Ричард разбра каква катастрофа би предизвикал със своите разобличения; при това те не предвещаваха никакъв успех поради желязната защита, която противникът му си беше създал. Оттогава Ричард започна само малко по-внимателно да се вглежда в екипажа на кораба, като се стараеше да различи кои са тайните приближени на Грели между моряците и офицерите.

След престоя на остров Фернандо По господарят на „Орион“ смени Джефри Макрайл и сам дежуреше на мостчето. На мястото на заминалия Джозеф Лорн Грели назначи някакъв италианец, Джовани Карачиола, взет на брига като втори щурман. Уудро Крейг беше препоръчал на корабовладелеца този широкоплещест, приказлив

субект като „надежден и ловък момък“. Двама моряци винаги се намираха близо до Грели. Единият от тях беше Енрико Рой, разпуснат субект, който на брига не се боеше от никого другиго освен от Грели. Другият, мълчаливият и муден датчанин Оге Йензен, се открояваше сред екипажа с атлетическото си телосложение, изключителна физическа сила и тъпа изпълнителност. Веднъж марсовият моряк Дик Милс замахна срещу Йензен с един железен прът, половин дюйм дебел. Датчанинът изтръгна пръта от ръцете му, злобно го преви, свърза го на двоен възел и го запрати в краката на Милс. Когато боцманът показа този възел на пасажерите на „Орион“, никой не искаше да повярва, че е завързан от човешка ръка.

Грели знаеше, че този великан е убил в родината си при сбиване четирима души наведнъж и е избягал от правосъдието. Освен нож Оге носеше със себе си една гиричка на желязно синджирче. В неговите ръце това оръжие беше по-страшно от шпага. Такава беше свитата на господаря на „Орион“.

…Легнал в тясното си корабно легло, мистър Томпсън младши гледаше през илюминатора разпенената вода. По стъклото пълзяха дъждовни капки; когато гребените на вълните се стоварваха връз борда, водата заливаше илюминатора и в каютата за миг ставаше още по-тъмно. Отегчително скърцаха дъските на преградните стени. От каюткомпанията достигаха гласове.

Адвокатът чу как слезлият от мостчето Грели се обърна към доктор Грейсуел:

— Я гледай! Вашите приготовления за празника са просто великолепни! Остава само да се наредят подаръците.

— Вашият наследник вече ме попита какво те му донесе Санта Клаус[99].

— Целият екипаж се нуждае от почивка и може би от едно малко развлечение — каза Грели нарочно високо. — хората са изморени. Рейсът е труден.

— А кога ще достигнем целта на плаването?

— Според пресмятанията на Брентли около Нова година. Коледа ще отпразнуваме утре в открито море, а новата 1773 година ще посрещнем навярно вече на острова.

Коледа! Гологлави, хората се тълпят в каюткомпанията. Из кораба се разнасят звуци от малък клавикорд[100]. Тържествено звучи коледният хорал: „О, блажено, радостно, благодатно време!“ Свещеникът в черна одежда с бели панделки, висящи на гърдите му, държи в ръцете си библия. Сребърният кръст на гърдите отразява

пламъците на свещите. Свещеникът чете думите на хорала, а екипажът ги пее куплет след куплет.

Лейди Емили, облечена с дълга кадифена рокля, седи пред инструмента. Нейната камериерка Камила прелиства нотните страници. Моряците са съсредоточени и сериозни. Всеки си припомня детинството, родните гробове, по-малките братя…

Ала навън не се сипят снежни парцали, не трепти във въздуха звънът на катедралната камбана. Буйният вятър свисти във въжетата, фучат разпенените гребени зад борда и гидът се люлее под краката на пеещите…

…В кубрика прибраха висящите легла и наредиха масите. Свещите озаряваха ниското помещение с неговата скромна празнична украса. Юнгите разнасяха чиниите. Дамите наливаха вино и докосваха с устни калаените канчета.

Капитан Брентли, който знаеше от по-рано колко малко господарят се интересува от нуждите на екипажа, още в Бълтън се учуди на приготовленията за този рейс. Бяха взети в запас най-добри провизии, лекарства, вина; на хората обещаха след завършването на рейса щедро възнаграждение свръх заплатата. Грели се отнасяше меко с екипажа и плетеният му троен камшик, който по-рано честичко се разхождаше по моряшките гърбове, през пелия рейс нито веднъж не излезе на бял свят.

Пристегната в копринена рокля, лейди Елен Станфорд, винаги дълбоко равнодушна към „простолюдието“, изобразяваше на празника „добрата фея“ на кораба. Тя наливаше канчетата на моряците, шегуваше се с тях, разпитваше ги за семействата им, но красивите й сивозелени очи си оставаха студени и презрителни.

След като раздадоха подаръците на екипажа, дамите заедно с офицерите се върнаха в салона. Започна „семейната“ част на празненството.

Антонио въведе за ръка в салона малкия Чарли. С тъмносин колет[101] от фламандско кадифе над нежносинята копринена блузка, с атлазени пантофки със златни катарами и бяла хермелинова шапчица върху ленените къдрици момченцето приличаше на приказен принц от старинните шотландски легенди.

Доведено от полутъмната каюта, детенцето примигваше на ярката светлина. Корабът се люшна, малкият принц не можа да се задържи на крака и като мека топка се търкулна на килима. Бащата го взе на ръце. Чертите на момченцето бяха по-фини и по-красиви от бащините, но приликата между двамата беше поразителна.

Иззад копринената завеса излезе Олсен, старият боцман, облечен като Санта Клаус. Той извади от един чувал великолепни подаръци за малкия принц и за неговия „паж“ — Антонио Чени.

Още в Капщад пастор Редлинг купи за своя кръщелник дебела книга с цветни картинки. На тях бяха изобразени зверове и птици, дървета, кораби, съзвездия, планини, храмове, замъци, големи градове, воини и жители на далечни страни с техните красиви облекла. Тази книга можеше да се прелиства многократно и винаги да се намери в нея нещо ново, незабелязано преди.

Лейди Станфорд окачи на врата на момченцето овален златен медальон, отвътре с две миниатюри върху емайл, поръчани от нея на един италиански майстор при минаването им през Лондон. Едната миниатюра изобразяваше Чарлз в третата му година. На другата страна на медальона беше поместен портретът на баща му. Надписите гласяха: „Чарлз Франсис Райланд, роден на 5 юли 1770 година“, и „Сър Фредрик Джонатан Райланд, виконт Ченсфилд, роден на 13 ноември 1738 година“. Само с лупа можеше да се разчете надписът, направен от изкусния художник по овалния край на медальона: „Изработил в Лондон на 19 септември 1772 година майстор Виченце Антонио Кардозо от Милано“.

Дългобрадият Санта Клаус изпразни своя чувал и си отиде. Антонио беше ощастливен с една ловна пушка с гравиран надпис на нея: „На ловеца на носорози“.

— А сега е мой ред да направя един мъничък подарък на моя син — каза корабовладелецът.

Щом чу тия думи, адвокатът Томас Мортън извади от червена марокенена папка голяма хартия с печати и гербове, цветна топографска карта и сноп документи и подаде всичко това на господаря.

— Господа! — обърна се ръководителят на експедицията към присъствуващите. — реди много години открих във водите на Индийския океан един необитаван и неизследван остров. По посочените от мен координати тази пролет Брентли намери, измери и изследва тази земя. Формата на острова наподобява малко черепа на хищен звяр. В югозападната му част има огнедишаща планина. Нейният кратер дими, наблюдават се подземни трусове, но признаци от скорошни изригвания не намерихме нито аз, нито капитан Брентли. Отсега нататък островът е включен в презокеанските владения на Британия. За губернатор на острова министърът на марината назначи мен. По доклад на министъра негово величество кралят предостави на

рода на виконтите Ченсфилд права и привилегии за придобиване на островните земи в лично владение. С участието на юристите мистър Мортън и мистър Томпсън преди три месеца в Лондон беше извършен юридическият акт, с който ми се признава правото на собственост върху всички годни земи на острова и на прехвърляне правата на владение върху тях на моя син Чарлз. На картите на Британската империя новооткритият остров ще се назовава отсега нататък с името на първия си владетел — Чарлз Райланд, наследник на титлата на виконтите Ченсфилд. Целта на експедицията на „Орион“ е остров Чарлз — то моя коледен подарък на наследника ми!

В салона избухнаха ръкопляскания.

— Погледни владенията си, мое момче — ласкаво изрече ръководителят на експедицията, като прекарваше ръка по разстланата карта.

Детето веднага захвърли новите играчки и протегна двете си ръце върху пъстрата карта на масата.

2

Пет денонощия още „Орион“ се бори с вълните, преодолявайки последните стотина мили до острова. Вечерта на 29 декември Грели, който беше дежурен, видя отпред по посока на курса на кораба бели пенести вълни.

— Подводен риф отдясно на носа! — раздаде се викът на моряка от марсовата рея.

Собственикът на „Орион“ успя да види с далекогледа един водовъртеж, който за разлика от търкалящите се гребени се пенеше на едно и също място, сякаш там морето непрестанно кипеше от дълбоко скрит в недрата му огън.

— Разпуснете платната! — заповяда Грели.

Капитан Брентли вече бързаше към мостчето. Грели му показа мълком пенещия се водовъртеж.

На свой ред капитанът кимна наляво. Там, съвсем близо до кораба, в дълбока падина между две вълни се мярна и скри втори риф, още по-пасен от забелязания. Скоро нов водовъртеж се показа срещу носа на кораба.

— Свири, всички горе! Да се свият платната! — загърмя гласът на Брентли.

Плющейки с платната си, „Орион“ прелетя край предателската подводна скала. Върхът й, обрасъл с поклащаща се брада от водорасли, приличаше на главата на зъл морски великан. В тази минута Патерсън надзърна на палубата и се хвана за сърцето, но моряците вече се катереха по мачтовите въжета… Корабът намали хода си на два възела. Брентли посочи на корабовладелеца означенията, които беше направил на картата при предишния рейс.

— Вижте, мистър Райланд, през май аз минах по на из ток и нанесох на картата само два рифа. Този път ние по паднахме на верига от подводни скали… До острова навярно остават не повече от осемдесет мили…

Падна мрак. От лунния сърп се проточи сребърна пътечка към кораба. Лотът показа дълбочина около двеста ярда и двете котви с грохот отидоха на дъното. Духаше равен, топъл пасат. Вълните се гърчеха плавно и величаво. Към два часа след полунощ Грели се качи на мостчето и дълго се вглежда в тъмнината.

— Съберете екипажа на дясната батарейна палуба и по викайте тук пасажерите — заповяда той на Карачиола.

След няколко минути на тясната батарейна палуба се струпаха стоте души от екипажа. Пасажерите насядаха на празни бъчвички от барут. Корабният фенер осветяваше медните цеви на топовете, сводестия таван, лицата на събралите се и артилерийското снаряжение, окачено по стените. Грели застана на един оръдеен лафет.

— Приятели мои! — каза той. — нашият кораб наближава целта на плаването. До брегoвете на остров Чарлз остават по-малко от сто мили. На този остров скоро ще из никнат плантации и неговите земи ще обогатят новите колонисти. Има ли между вас желаещи да започнат тук нов живот? Като губернатор на новата земя, аз съм готов всестранно да подпомогна моите колонисти.

Тълпата зашумя. Моряците се споглеждаха. Неколцина брадати, възрастни моряци вдигнаха плахо ръце.

— Добре, уверен съм, че колонистите ще намерят тук свое то щастие. Но, приятели мои, сега на острова има няколко обитатели. Един от тях е пасажер на френски кораб, претърпял корабокрушение във водите на острова. Предполага се, че този човек е болен от проказа. Не е изключено подозрението да е неоснователно и той да може да бъде възвърнат на обществото. Освен него на острова са забелязани още няколко жители. Възможно е те да са престъпници, свалени на тази необитавана земя. Ето защо, докато определените от мен лица не се убедят, че общуването с островитяните е безопасно за нашия екипаж, нито един човек, под страх от смъртно наказание, не бива да слиза на острова. При най-малък опит за връзка с островитяните ще застрелям всеки неподСтрувал се. При първите лъчи на слънцето ще тръгнем в опасен път между рифове. Спирка — залива на корсаря на остров Чарлз!

Сивеещата зора надзърна през топовните капаци на батарейната палуба. Жълтата светлина на фенера помръкна в утринните лъчи и преди още Грели да слезе от лафета, от марсовата рея се раздаде възглас:

— Земя!

При първите лъчи на зората далеч на хоризонта се показа островърха планина, която израсна сякаш из вълните на океана и приличаше на тясно розово облаче. Нежнолилави петна засенчваха стръмните склонове на върха. Като черни бръчици се извиваха ивици от клисури и теснини. Земята в подножието на планината още беше скрита зад хоризонта.

Моряците налегнаха върху двата кабестана. Четирилапите котви се показаха из водата като мокри тела на морски животни. Със сив

плащ и голяма триъгълна шапка, с морски мундир и високи ботуши, Грели замръзна на мостчето; той не откъсваше око от далекогледа.

Около два часа „Орион“ лавира в проходите между подводните скали. Разтворил картата върху нактоуза[102], Уент отбелязваше рифовете и ги вписваше в корабния дневник. Най-после водовъртежите около подводните скали останаха зад кърмата на брига.

Очертанията на съседните на върха хълмове вече започнаха да се различават с просто око. Над кратера на вулкана се показа струйка дим, която едва се виждаше на фона на облаците. Към три часа след пладне целият остров със своите скалисти брегове, с тъмната четина на вековните гори, стръмни клисури и зелени склонове на долините подобно макет, изкусно изработен от ръката на старателен майстор, се откри пред погледите на пътешествениците. Започна да се чува глухият, еднообразен грохот на разбиващите се о брега вълни…

Ето, показаха се и два врязващи се в морето носа, които служеха като природна защита на проходите към залива, получил от пионерите на тази земя наименованието „Залива на корсаря“. Към залива водеше проток, образуван от скалистите брегове на двата носа. Този естествен канал се стесняваше на места до двеста метра. От кормчията се изискваше голямо умение да въведе кораба в залива, още повече, че при отлив в устието на канала се подаваха стърчащите зъби на остри подводни скали.

Вятърът гонеше в протока ситни вълни. На три полуспуснати платна в шест часа вечерта „Орион“ навлезе в устието на канала.

Скалите, обрасли с дребни хвойнови дръвчета по дълбоките пукнатини, орлите, напуснали своите гнезда и виещи се над мачтите, тъмната ивица в подножието на скалите, обозначаваща височината на прилива, тесните клисури и планинските ручеи, мътни от дъждовните потоци, напомняха някои заливи по адриатическото крайбрежие.

Стесняващият се проток изви наляво… Маневра с платната и кормилото… Спиците на кормилното колело се завъртяха по-бързо… Отдясно остана пясъчна ивица, вдаваща се в залива като нос…

Просторният залив с плавна линия на брегoвете, обкръжени от дантелена пяна, прие кораба в зеленикавите си води. Зад пясъчната крайбрежна ивица като стена се възправяше гъста гора. Високо над залесените предпланини и алпийските ливади царуваше острието на стръмния скалист връх. Планинска рекичка, изровила в продължение на хилядолетия дълбоко дефиле, се вливаше в залива на няколко ръкава.

Нежният и величав пейзаж отдалеч напомняше по-скоро за

Гърция или Италия, отколкото за африкански остров. Само ярката зеленина на крайбрежните храсталаци около рекичката, екзотичната пищност на горския гъстак, исполинските стволове на дърветата и внезапно налетелият бурен порив на вятъра, който затъмни залива и околността, напомниха на хората от кораба, че се намират на границата на тропическия пояс. Вихърът отмина тъй неочаквано, както и беше налетял…

От силния плясък на хвърлените котви, от грохота на котвените вериги и от отсечено резките команди ята птици изплашено се издигнаха над скалите. Пасажерите и моряците мълчаливо се струпаха на палубата. Дори черният Нерон, кучето, което развличаше екипажа при пътуването, престана да лае по разтревожените птици… Грели обгръщаше с поглед новите си владения. В този миг от вратата на каюткомпанията излезе гологлава лейди Емили. Моряците, които бяха свикнали да я виждат в скромни дрехи и без всякакви украшения, ахнаха от изненада. Облечена с ослепително бяла атлазена рокля, с бисери на шията и с мрежа на косата, обсипана със ситни елмази, тя отиде на носовата част на палубата и без да гледа никого наоколо, се изкачи леко на масивната основа на бушприта. Подредените в красива прическа коси падаха върху раменете й, руменина от вълнение пламтеше на страните й. Тя беше толкова красива, че изглеждаше като някаква оживяла гръцка богиня — покровителка на брига, изкачила Се в ослепително бял хитон на закриляния от нея кораб.

Ричард Томпсън я гледаше с тревога и възхищение. Единствен той разбираше какво става сега в душата на младата жена!

Останалите пътешественици се струпаха на палубата. Владееше тържествена, напрегната тишина, сякаш всичко бе стихнало, за да могат хората на кораба да чуят гласовете на неизвестните жители на тази земя.

Но и на острова всичко мълчеше. Никъде не се виждаха нито лодки, нито салове. Крайбрежието изглеждаше безлюдно. Само на един далечен бряг Грели различи опната на колове рибарска мрежа. Нито един звук, нито едно движение не издаваше присъствието на островитяните.

Започваше вече да се здрачава. Виолетови сенки плъзнаха из долища и клисури. Мъгла на бели талази висна над долината и ручея; високият връх, зарозовял от последните слънчеви лъчи, помръкна и стана син, а над назъбената стена на далечната гора затрепка първата бледа звезда.

Грели извика от мостчето Томас Мортън. Старият атърни,

видимо развълнуван, стоеше на спардека.

— Мистър Мортън, качете се при мен. Предайте на лейди незабавно да напусне палубата. Нека да ме почака в каютата си… Стойте! Как ще си обясните мълчанието на острова?

— Може би е напуснат от обитателите си?

— Не, те са тук. Мрежата… На пясъка се виждат пресни следи. Струва ми се, че това мълчаливо посрещане означава обявяване на война.

— Може би още не са успели от вътрешността на острова да забележат кораба?

— Не дрънкайте глупости! Слушайте, а кои са в края на краищата според вас двамата спътника на… онзи… Дали единият от тях не е все пак еднооким Бернардито Луис?

— Какво говорите, сър, мъртвите не възкръсват! Аз с очите си гледах как Бернардито плуваше, спасявайки се от французите, и как след вашия изстрел тръгна към дъното с куршум между лопатките. От него до пясъчната ивица имаше не по-малко от стотина фута!

— Да, той, разбира се, е мъртъв… Очевидно са се спасили двамина от екипажа. Тогава, Мортън, гответе се за слизане. Аз се боя от засада, затова вас ще пратя пръв на брега. Пътя за колибата ще ви обясни Брентли.

— Боже мой, сър! Моля ви в името на всевишния…

— Млъкнете! Засега идете при лейди и я придружете до каютата й. Но след половин час трябва да бъдете на брега!

3

— Тя е! Няма никакво съмнение: това е тя!

Човекът с изкъсана вълнена фланела откъсна най-сетне присвитото си око от окуляра на далекогледа, поставен върху преплетените клонки в гъстите крайбрежни храсти. — разбирате ли, Бернардито, той я е довел тук! Ето как Грели иска да ме направи по-отстъпчив! Ах, негодникът!

— Не бива да се горещите, мистър Фред — каза, вглеждайки се през далекогледа, другият човек с черна превръзка на окото. — нашият час е настъпил, но за да се справим с Леопарда, ни е необходим добър запас от хладнокръвие. Да, вие май сте прав: бялата дреха край бушприта е действително мис Харди. На мостчето аз виждам капитан Брентли, а до него се кипри моят скъп помощник, синьор Джакомо Грели! Бъдете предпазлив, той гледа сега към нас. Ей, Педро!

— Тук съм, капитан Бернардито!

— Не дими с лулата си. Стой зад дървото и не мърдай. Такъв дангалак като тебе се вижда по-далеч от Едистонския фар, а Леопарда има остро зрение. Съжалявам само за едно, мистър Фред: защо попречихте на добрия Педро да го свали с един куршум от капитанското мостче! Педро е отличен стрелец и той държа Леопарда на мушката си десетина минути, докато корабът минаваше през най-ясното място на протока. Ако не бяхте дръпнали ръката му, виконт Ченсфилд не би имал сега двойник!

— Убийството из засада е разбойнически начин на борба, Бернардито! Колкото и безчестни да са постъпките на Грели, все пак той ми запази живота, когато беше изцяло в негови ръце — рече първият ловец, като отново допря око до окуляра на далекогледа.

— За това вие изцяло сте задължен на смелостта на мис Харди, а не на великодушието на Грели. Виждате ли я още на палубата?

— Да, тя стои на предишното място и като че ли гледа насам. Милата! Навярно е разтревожена от нашето мълчание. А аз дори не мога да й дам знак и да я успокоя!

— Бялата дреха, която се забелязва отдалеч, е облечена нарочно за вас, мистър Фред. Ах, щастливец, скоро вие ще притиснете до сърцето си вашата безстрашна любима!

— Бернардито, дали е могла да устои, да издържи борбата докрай? Пета година, откак е в негови ръце. Какво ли не е трябвало да изтърпи! Дано само ни е писано да се съберем!

— Мистър Фред, ами ето, присъствието на нашата лейди на борда отчасти разрешава съмнението. Леопарда не би я взел със себе си, ако имаше намерение просто да ви унищожи. Значи, дошъл е тук за преговори. Разбира се, той не се досеща кой споделя с вас самотата на острова, иначе би се държал по-предпазливо.

— Бернардито, вече не виждам бялата дреха! В далекогледа всичко започна да се слива. Проклета тъмнина!

— Затова пък можем да се измъкнем от храстите! Чувате ли? От борда спуснаха лодка. Изглежда, настъпват решителни събития.

Започваше прилив. Вълните се стелеха върху светлата пясъчна ивица, превърнала се в тесен кенар на границата между гората и водата на залива.

Тримата островитяни предпазливо заразгръщаха клоните и излязоха от храсталака. На неговия тъмен фон те както и преди си оставаха невидими от кораба. „Орион“ стоеше на половин миля от брега насред залива. На мачтите светеха фенери, но прозорците на каютите и всички илюминатори бяха закрити с тъмни пердета. Палубата беше затъмнена и само от носа и кърмата бяха провесени досам водата силни фенери. Те осветяваха едно малко пространство от водата около кораба: предпазливост против неочаквани нощни гости.

— Дочувам плясък на весла — каза ловецът с плетената фланела.

Едноокият му събеседник размишляваше на глас:

— Лодката се отправя към устието на рекичката… Ето какво, джентълмени: ние с мистър Фред не бива преждевременно да се откриваме. Фред изобщо трябва да бъде много предпазлив, за да не попадне в някой капан. А моето присъствие на острова е такъв сюрприз за Леопарда, че трябва да му се открие в подходящ момент! Приемането на гостите ще възложим на Педро. Ей, Педро, ти ще станеш сега наш дипломат. Иди на мястото, където ще слязат, извикай ги и ги поведи по пътечката за колибата. Мистър Фред ще ви следва по петите и сам ще реши дали да излезе пред гостите, или да се държи настрана. А аз ще наблюдавам брега, да не би да се появи нова лодка и да попаднете в засада… Върви покрай гората, парламентьоре Педро, и бързай: те вече слизат на брега!

Чернобрадият великан се приведе и с дългоцевата пушка в ръка излезе напред и тръгна срещу самотната фигура, която току що бе слязла от лодката. Човекът стоеше объркан върху светлата пясъчна ивица и не се решаваше да направи крачка по посока на шубраците край брега.

— Така вие ще стоите тука цяла нощ, мистър Мортън! — раздаде

се грубият глас на другия мъж, който беше останал в лодката. Беше гребецът, докарал на брега пратеника на Грели. — господарят заповяда да ви стоваря и да се върна на кораба. Когато ви потрябва лодката, викайте по-високо. Часовите на борда ще ви чуят. Много здраве, мистър Мортън!

— Я, мистър Фред! Оказва се, че при нас е дошъл бившият ви калкутски атърни — прошепна Бернардито. — лодката си отива! Виждате ли, аз бях прав: Грели започва с дипломатически преговори. Разбира се, зад тях трябва да се очаква тайно предателство. Ама е дяволски тъмно! Няма да има и луна!

— Кой е тук?! — прозвуча басът на Педро, който се бе запътил от края на гората към брега, щом заглъхна плясъкът на веслата.

— Пратеник от кораба „Орион“, пристигнал с писмо до жителите на острова — отговори треперещ старчески глас.

— Излезте напред! — заповяда Педро.

Но онзи, като побит, не мръдваше от мястото си.

— Приятели мои, аз съм стар, не виждам добре и не мога да вървя в такава тъмнина.

Ловецът с вълнената фланела остави Бернардито сам и също се приближи до пратеника на Грели.

— Хвани този човек подръка, Педро, и му помогни да върви след мене — прозвуча спокойният му глас. — познавате ли ме, Мортън?

В този миг кратък женски вик от кораба процепи нощната тишина. Той рязко прокънтя над водата и отекна в долината. Мортън почувствува как дошлият до него човек потръпна.

— Какво сте направили с нея, проклетници? — дочу пратеникът страшен шепот над самото си ухо.

Силни ръце сграбчиха Мортън за раменете. Той позна привелото се над него брадато лице, настръхна и се отдръпна назад, но се препъна на мокрия пясък. Бърборейки несвързани думи, Мортън трескаво се вкопчи за ботушите на островитянина.

Плътно затвореният илюминатор беше закрит с черната рокля на собственицата на каютата: ръководителят на експедицията бе дал строго нареждане да се затъмнят всички прозорци, гледащи към палубата.

Обхванал коляното си с ръце и подпрял брада на него. Грели седеше в креслото, зает позата на духа на злото Мефистофел. Лейди Емили го слушаше права, подчертаваща с цялото си държане, че не е разположена да води продължителен разговор.

Преструвайки се, че не забелязва нито напрегнатата поза, нито нетърпеливите движения на събеседницата си. Грели я погледна в очите и произнесе с тих, задушевен тон:

— Вие сте чудно хубава днес, мис Харди!

— С вашите заплахи съм свикнала, но комплиментите ви не мога да понасям. Какво желаете?

— Емили, налага се спокойно да си поговорим. Според мен би трябвало да се заинтересувате от този разговор.

— За бога, говорете по-скоро и ме оставете сама!

— Вие сте несправедлива, мис Харди! Нима съм ви досаждал някога с присъствието си? Нима не сте се ползували с неограничена свобода? Вие дори злоупотребявахте с нея срещу мен. Вярвайте ми, Емили, през тези години аз свикнах да съм под една стряха с вас и близката ни раздяла ме… натъжава! Аз ви връщам на вашия жених като прелестно нежно цветенце с цялата му утринна свежест и чистота. Вие не можете в нищо да ме упрекнете, мис Харди!

— Мълчете, убиец! Аз ви ненавиждам и ви презирам, чувате ли? Дошли сте тук да се пазарите, лицемерен търгаш, и в този пазарлък аз трябва да ви послужа за разменна монета! Говорете направо, търгашо, какви са исканията ви към Фред Райланд и спрямо мен?

Грели запуши пура.

— Искам да ни помогнете да склоним вашия избраник да бъде благоразумен. Мортън отиде при него с писмо. Ще ми се да се надявам, че вашият островитянин ще намери условията за възвръщане на свободата му твърде умерени и ще ги приеме. Ако ли не, то последният опит да го вразумим ще трябва да бъде направен от вас. Ще му напишете писмо и ще му обясните последиците от неговото упорство. Вие ги знаете: ще организирам хайка срещу прокажените. Имам топове, стотина моряци, и известен опит в тази работа. А те са трима… Надявам се, че ви е ясно как ще завърши тази схватка!

— Не, Грели, лъжете се. Те имат и четвърти съюзник — правдата! Те ще намерят наСтрува да отворят очите на всичките ви съучастници и, уверявам ви, мнозина ще преминат в нашия лагер.

— Емили, допуснете за миг невъзможното: тримата са издържали неравната война, връщат се в Ченсфилд и, да речем, истинският Райланд си възстанови в Англия правата… Но вас, какво ви очаква вас при подобен обрат на събитията? Ами че вие сте опозорена завинаги! Официалният съд може и да ви оправдае, но всички лейди и джентълмени ще ви сочат с пръст по улиците и ще казват: ето я бившата жена и съучастница на пирата и злодея Грели! Ако този човек

се ожени за вас, всички врати ще се затворят пред двама ви. За цял свят вие ще останете майка на Чарлз, детето на Грели! Английското общество ще ви отблъсне като съучастница на пират. Гледайте трезво на нещата, Емили. Вие имате само един път към щастие с любимия: да го накарате той да приеме моите условия. С това ще му спасите живота, а вие ще получите свобода и щастие!

Събеседницата на Грели закри лице с ръцете си и се отпусна на стола. Лъже-Райланд злорадо се усмихна.

— Прочетете ми писмото, което отнесе Мортън — произнесе Емили. Устните й трепереха.

Грели извади от джоба си черновката на посланието. Той погледна сведената глава на събеседницата си, очите й, пълни със сълзи, приближи листчето до свещта и започна сухо да чете:

„ДО ОБИТАТЕЛЯ НА ОСТРОВА

Моите условия са:

1. Да сложите подписа си под един документ, който ще изключва възможността от всякакви по-нататъшни претенции върху известни вам права.

2. Под ново име да се преселите завинаги извън пределите на Великобритания.

3. Да направите всичко възможно да се предадат в мои ръце двамата ви спътници.

В случай на съгласие ще получите място на кораба и заедно с известната вам особа ще го напуснете в което си искате пристанище между острова и Балтън. Ако сте съгласни, сигнализирайте със запален огън на брега утре 31 декември, с настъпването на тъмнината.

30 декември 1772 година

Ф. Д. РАЙЛАНД“

Раменете на Емили се разтърсиха от ридания.

Изблика на горестни чувства у девойката Грели приписа на красноречието си. Но тя внезапно се изправи, изтръгна записката от ръцете на пирата, хвърли я на пода и му закрещя право в лицето:

— Защо ме оставихте жива? Ще мога ли да си простя аз някога, че станах в ръцете на един негодник оръдие против благородния човек? За да ме спаси, той трябва да се откаже от името и от родината си? Не, не, не! Ще умра, но няма да му навлека този позор!

— Мис Харди, значи, четири години вие пазехте живота му само за да произнесете днес смъртната му присъда?

— Бъдете проклет! О, убиец, убиец! Ей сега ще издам на всички

хора на кораба кой сте вие!

Тя се спусна към вратата. Грели не успя да я задържи и се завтече след нея в тъмния коридор. От люшкането вратата към палубата се беше отворила. Край фалшборда стоеше замислен Карачиола. Грели сграбчи девойката за ръката и се помъчи да я завлече назад в коридора. Карачиола побърза да му се притече на помощ, но двамата силни мъже не можаха веднага да откъснат другата ръка от рамката на вратата. Накрай те вкараха Емили в коридора, почти тътрейки я по палубата, и само краткият й вик на болка и отчаяние прозвуча в глухата нощ.

4

— Разказвайте, Мортън!

— Дайте ми глътка вода с вино, сър! Благодаря! О, боже мой, боже мой!

От отворения прозорец в каютата на Грели нахлуваше свежа струя утринен въздух. Тя люшкаше сините вълни на тютюневия дим под тавана. Съблякъл мундира си, Грели се беше изтегнал на своето великолепно, но сега грубо и измачкано легло. Ботушите му тъпчеха светлокафявата коприна на завесата, чиито дипли бяха прихванати под тавана в красив възел с голямо кокетно украшение в стил Рококо[103]. Слънчевите лъчи, навлизащи през прозореца, осветяваха каютата и разярената физиономия на нейния обитател.

— Че говорете най-после! Преди всичко колко души са?

— Аз видях двамина, но те се съвещаваха с още някой, очевидно трети.

— Разговаряхте ли с тях лично?

— Да, сър.

— И казахте ли му какъв е съставът на участниците в експедицията, числеността на екипажа, нашето въоръжение?

— Да, сър.

— А какво ви поръча да ми предадете?

Вместо отговор Мортън извади една бележка. Беше посланието на Грели до островитяните, но текстът на писмото беше рязко зачеркнат с молив и върху чистия гръб на листа със същия молив бяха написани няколко реда.

„ДО ПИРАТА ДЖАКОМО ГРЕЛИ,
ПО ПРЯКОР ЛЕОПАРДА

Моите условия:

Незабавно да свалите на брега мис Емили Харди и да вървите с кораба си по дяволите.

Фредрик Джонатан Райланд, виконт Ченсфилд, от името и с пълното съгласие на цялото население на острова.“

Грели скочи от леглото си. Късчета от бележката се разлетяха по пода. Той наметна халата си, отиде на носовата част и дръпна

затворената врата на каютата на мис Емили. Камериерката Камила го пусна да влезе. В каютата освен Камила се намираха Патерсън и Бетси, камериерката на лейди Станфорд. По лицата им се виждаше, че не бяха мигнали цяла нощ. Емили, покрита с одеяло, лежеше на леглото си зад завесата.

— Излезте всички навън! — късо заповяда корабовладелецът. — Карачиола, извикай Йензен и Рой! А вие се измитайте бързо!

Изплашената Камила, чевръстата Бетси и слисаният Патерсън, който никога досега не беше виждал ръководителя на експедицията в подобно състояние, се оттеглиха извънредно бързо. Собственикът на „Орион“ дръпна завесата. Обърнала се към стената, Емили лежеше с отворени очи. Грели се наведе над девойката. Изразът на лицето му беше в състояние да изплаши цяла шайка пирати.

— Слушай! Ще те тикна в трюмния карцер. Там викай, колкото си щеш. Ще бъдеш обявена за буйствуваща луда, ще ти надянат усмирителна риза. В карцера капка по капка ще изпия кръвта ти, а след това ще те продам на роботърговците. Още днес ще започна лова на островитяните: до довечера всички ще бъдат пречукани. Оге, Рой, Карачиола! За пушете й устата и я отнесете, където ви заповядах.

След няколко минути тримата бандити увиха Емили в одеялото като бебе. Оге Йензен метна лекия товар на рамото си и заслиза с него по стълбата за дълбокия кърмов трюм. В най-отдалечения и тъмен ъгъл на трюма имаше още един люк. Рой дръпна халката и люкът се отвори. По железните стъпала на малката стълба Оге спусна товара си в черната Дупка. Рой последва Йензен в тесния кладенец. Фенерът освети окована с желязо врата и с голям висящ катинар.

Рой го отключи и влезе в тесния и влажен карцер. По пода имаше мътни локви. Черната им лъскава повърхност леко се поклащаше, когато корабът се люшваше на котвените си вериги. По стените на карцера личаха много следи от засъхнала кръв. На пода се валяха ръждясали окови. Йензен свали товара си на пода и двамата с Рой излязоха, като окачиха катинара на мястото му. Горе след тях се захлопна тежката врата на люка.

Когато Емили се размърда и освободи ръката си, два огромни плъха с писък се замятаха из помещението и изчезнаха под пода. В същия миг силен приглушен удар отдясно разтърси корпуса на кораба. Цялата килия затрепери, металът зазвънтя и вратата се разтресе на пантите и заключалките си. Корабът се люшна и локвите на пода заляха одеялото, омотано около нозете на девойката. След минута нов удар, сега от лявата страна, разтърси издъно кораба. Той се заклати

още по-силно. Емили скочи на нозе, но едва не падна, когато шумът и грохотът се повториха от двете страни едновременно. Девойката разбра, че батареите на „Орион“ са открили огън по острова.

— Ето и отговорът на Грели! Странно, миналия път аз не забелязах на „Орион“ такива батареи. Гледайте какво става с птиците, мистър Фред. Те отлитнаха от всички канари. На палубата звъни камбана или гонг; очевидно с негова помощ Грели управлява залповия огън. Стрелят с пръскащи се снаряди. Охо, две десантни лодки… Не, май че са три! Е, дръжте се, мистър Фред: война!

— Бернардито, боя се само за нея. Нашият отговор е накарал злодея да побеснее.

— Какво не бих дал да можех да видя изражението на лицето му, когато Мортън му е докладвал… Целят насам! Пазете се!

В храсталака падна бомба. Тримата мъже се притиснаха към земята. Силният взрив изхвърли камъни и повали едно дръвче. Черен дим заедно с отломки от изтръгнати корени излетя към небето.

— Е, струва ми се, че това е последният залп. Те прикриваха с огъня стоварването на своите десанти. Гледайте, едната лодка се насочва насам, а двете тръгнаха към протока. Грели иска да заеме крайбрежните скали в протока. Не е лоша маневра: страхува се да не бъде затворен в протока. Ако знаеше, че имаме само две свестни пушки и всеки от нас — по тридесет патрона, той щеше да действува по-смело. Ето в пролива хората вече слязоха на брега и се катерят по склоновете. А в третата лодка виждам Мортън и на веслата — някаква космата горила. Мисля, че този гребец струва колкото двама като Педро, а?

Фредрик Райланд гледаше тревожно приближаващата лодка. Тя се заби в пясъка и пасажерът слезе на брега. Озъртайки се на всички страни, той се отправи към клонестата черница, която растеше на двеста крачки от брега. Още през нощта островитяните бяха казали на Мортън да остави отговора на Грели в хралупата на това дърво. Като изпълни тази си задача, Мортън закуцука към лодката и твърде бързо заплава към кораба.

— Педро, я ни донеси тук новото послание на Леопарда! Бернардито мушна в устата си натрошен лист от бетел, примесен с тютюнев прах.

— И тютюнът свършва! Натъпчете си лулата с тези остатъци, мистър Фред, и се изтегнете на мъха. Навярно не ще можем да спим през нощта… Ето го и Педро с писмото. Четете на глас, мистър Фред.

Виконт Ченсфилд видя върху восъка отпечатъка на собствения си

фамилен герб и като отвори плика с изображение на кораб под съзвездието Орион, прочете:

„Господа, с огорчение съм принуден да съобщя на господин островитянина и на неговите приятели, че известната особа, приела твърде близко до сърцето си отказа на предложените умерени условия, понастоящем е облечена в усмирителна риза и се намира в карцера за буйно луди…“

— А, карамба! — изтръгна се от Бернардито Луис.

— Те още от снощи я изтезават, Бернардито! Навярно тя отказва да поддържа неговите искания! Защо ли попречих да го убиете!

— Отдавна ви казвах това. Прочетете докрай, сър Фредрик!

„…В безумието си — четеше по-нататък виконтът — тя заплашва, че ще се самоубие и е с намерение в полунощ да се удуши с ръкава на усмирителната риза, ако преди полунощ не бъде запален вашият огън на брега. Приветственият салют вече ви е дал известна представа за по-нататъшните последици от упорството ви. В случай на благоприятно решение вие ще бъдете докаран на борда и след като приключим с необходимите формалности, ще получите свободата си. За идването ви на кораба няма да знае никой от екипажа освен надеждните часови.

31 декември

ТОМАС МОРТЪН“

— Разбирате ли, Бернардито? Заплашва, че ще я убие още тази нощ, а след това ще се заеме с нас. Дали да се опитаме да отворим очите на екипажа му? Брентли ми изглежда честен човек. Навярно ще се намерят моряци…

— Не, мистър Фред, това, уви, е невъзможно. Докато лагерът на врага не е разцепен, ние не ще успеем да влезем в преговори нито с хората на кораба, нито с десантните групи, а имаме само няколко часа време да размислим. Предлагам ви друг изход: запалете огън.

— Тоест да приема условията му? Да се откажа от бащиното си име, от родината! Да се съглася Емили да стане жена на бездомник!

— Не, мистър Фред, засега аз ви предлагам само да запалите огън и да отидете на кораба.

— Но на кораба Грели или просто ще удуши и мене, и нея, или ще трябва да се съглася на всичко, което ми продиктува.

— Виждате ли, внезапната смърт на официалната му жена и премахването на тайнствения островен жител за него са крайни мерки: той няма да се спре и пред тях, но все пак би предпочел да избегне това, за да не усложнява положението си пред екипажа, пасажерите и властите. Грели иска сега да ви застави да капитулирате, а по-късно,

разбира се, ще се постарае да премахне и двама ви. Но против това аз ще предприема своите мерки… Във войната с Грели аз няма да остана безучастен зрител и ще действувам едновременно с вас.

— Обяснете ми по-ясно намеренията си, приятелю Бернардито!

— Виждате ли, мистър Фред, ако се окажете принуден да подпишете капитулация и да потвърдите пред пасажерите на „Орион“ всички хитро скроени лъжи, каквито ще измислят Грели и Мортън, аз се надявам, че това ще бъде само временно отстъпление, а не окончателно поражение. Засега трябва да спасим девойката и да отстраним за най-близко бъдеще опасността върху двама ви от някаква тайна маневра. Това възнамерявам да направя.

Бернардито вдигна бележката на Мортън, захвърлена върху къдравите извивки на горския мъх, и бавно препрочете на глас заключителните редове:

„За идването ви на кораба няма да знае никой от екипажа освен надеждните часови…“ Разбирате ли? И така, мистър Фред, щом се стъмни съвсем, запалете огън, идете на кораба и действувайте там, както ви подскаже благоразумието. Обяснете на Грели, че ние сме отказали да ви последваме от страх пред правосъдието. Кажете, че сме двама. Назовете Педро Гомец с името, му, а за мен кажете, че съм Боб Акулата. Така наричахме нашия боцман на „Черната стрела“. Той беше също възрастен, висок и чернокос като мене, само че с две очи… В никакъв случай не издавайте никому подземното скривалище в планината! Вести от мен ще намирате на старото място, под сивия камък.

Бернардито млъкна, засмука празната си лула, плюна и сложи ръка на коляното на събеседника си.

— Моят опит е опасен и ние с вас може би разговаряме за последен път — завърши той, гледайки настрана. — Ако аз загина, то и вашите шансове ще бъдат много близки до нулата: днес ние и двамата отиваме на голям риск. Загубата е равнозначна на гибел, а успехът ще ни върне живота и свободата.

— Какво сте намислили, Бернардито?

— Мистър Фред, пиратите никога не издават предварително онова, което са намислили. То носи неуспех. Желая ви щастие!

— А вам, Бернардито, наслука! Но не проливайте напразно кръв.

— Кръвта според нас е най-евтиният сок в този проклет свят, господин виконт! Предайте на мис Харди, че съм решил и пред нея да изкупя старата си вина.

— Каква вина, Бернардито?

— Все пак баща й беше убит от моите момчета. Днес този грях ще падне от мен, жив или мъртъв. Сбогом, Фред!

И двамата брадати мъже се прегърнаха силно в горския гъсталак.

5

Барометърът предвещаваше силна буря и привечер Скалистия връх се обви в облаци. Откъм юг се зададе тъмен облак. Той се спусна ниско над острова, оставяйки кълвящи се къдели по върховете на хълмовете и дори по рейте на кораба.

Пасажерите на брига през целия ден сновяха по палубата — разглеждаха спокойния ландшафт на острова. Стана известно, че островитяните отхвърлят преговорите. Доктор Грейсуел недоумяваше защо не го изпратят да освидетелствува предполагаемите болни на острова, но мистър Мортън му обясни, че както изглежда, островитяните са много; те се показват само с маски, настроени са войнствено и враждебно, добре са въоръжени и искат да заемат протока, за да отрежат пътя на кораба към открито море.

Много приказки сред пасажерите и екипажа предизвика нощният женски писък на кораба. Лейди Станфорд обясни, че е викала нейната камериерка Бетси от страх пред лейди Емили Райланд, която внезапно е изпаднала в буйно умопомрачение. Всички обясняваха тази неочаквана болест на младата виконтеса с вълнението и страшните разкази за озлобените прокажени на острова. Разказваха, че в припадък на лудост лейди Емили изтичала през нощта от каютата си и се нахвърлила с нож върху Карачиола и Бетси; едва с голяма мъка с помощта на други пасажери те могли да надянат на Емили усмирителна риза. През деня съсипаният мистър Райланд разказа на Брентли, че припадъците не са се повторили, но от предпазливост болната ще бъде държана в заключена каюта, където при нея неотлъчно се намират негърът Сам, Ричард Томпсън и Камила.

Всъщност и Ричард, и негърът, и французойката камериерка, арестувани още призори в леглата си, седяха затворени в тъмните стаички на кораба, които не бяха толкова страшни и глухи като долния трюмен карцер, но все пак приличаха доста на тъмнични килии.

Нито един от арестуваните не знаеше на какво да припише внезапното си затваряне; негърът и Камила си припомниха с безпокойство тайнствените събития в ченсфилдската гора, а Ричард се досещаше, че Емили „е отказала да се подчинява“ и е вдигнала бунт, потушен от пирата с решителни и безчовечни мерки. През деня мулатът Рой донесе храна на затворниците. Разбира се, и от него Ричард нищо не успя да узнае.

Вечерта започна силен прилив. Наложи се дори да се отпуснат

котвените вериги, защото корабът се издигаше. Брегова ивица отново се смали до една тънка нишка от жълт пясък. Настъпи непоносима влажна жега. В далечината кратерът на огнедишащата планина запуши по-силно и на два пъти пасажерите на „Орион“ дочуха слаб подземен тътен.

Грели извика Карачиола на палубата и му заповяда да слезе в трюма.

— Приготви всичко, което ти наредих, и извикай Оге — каза той тихо. — когато всичко бъде готово, върни се сам на палубата и наблюдавай брега. Аз ще посплаша тази горделивка.

Заедно с Оге собственикът на „Орион“ слезе в утробата на кораба, в карцера. Фенерът в ръцете на Грели освети широко отворените, изпълнени с отчаяние очи на затворничката. Тя седеше върху одеялото, прибрала нозете си под полата.

— Дойдох да ти предложа свобода — рече корабовладелецът. — пиши на островитянина положението ей, моли го да те спаси. Съдбата ти е в негови ръце. Ето мастилница, перо и хартия. Пиши му цялата истина. Пощада няма да има за теб.

Когато Грели подаде на девойката хартия, перо и любимата й мастилница, подарък от покойната й майка, Емили със страшно напрежение на волята овладя тръпката, разтърсваща тялото й, и взе подадените й предмети. След това, като зажумя, тя с всичка сила захвърли фарфоровата мастилница в краката на своя мъчител. Малкият предмет се пръсна на парчета. От ярост Грели изрева:

— В окови, Оге!

Гигантът вдигна оковите от пода. Грубите железни халки обхванаха китките и глезените на девойката. Датчанинът заклела с чук тези халки-гривни. Веригите бяха толкова тежки, че Емили почти загуби възможност да се движи.

— Дай ми камшика!

Вик на ужас замря безсилно в този глух като манастирско подземие кладенец.

Грели замахна с камшика, но в този миг нечии стъпки загърмяха по железните стъпала на люка.

— Шефе! — раздаде се гласът на Карачиола. — на брега гори голям огън.

Щом лодката, изпратена от кораба, прие на борда си ловеца, облечен във фланела, другите двама островитяни предпазливо се измъкнаха от крайбрежните храсталаци.

— От тук, от тази плитчина, до кораба има не повече от четвърт

миля. Ще трябва да достигнем с плуване. Посока кърмовия фенер. Ех, Педро, жалко, че нямаме пищови! Налага се да воюваме с ножове. Топовете на „Орион“ навярно са разгонили крокодилите, а от акулите ще се отбраняваме с ножове. Е, брадато момче, с бога напред!

Двамата мъже безшумно нагазиха във водата. Приливът беше достигнал пълната си сила. След като преминаха покритата с вода пясъчна ивица и най-после се оказаха до гърди в топлата като мляко вода, те заплуваха.

Педро беше гол до кръста; Бернардито плуваше по черна риза. На пояса си и двамата имаха кинжали. Плуваха равномерно, един до друг, и нито веднъж не се чу плясък и не се разлетяха пръски.

— Да починем — каза Бернардито насред пътя и се обърна на гръб. — постарай се да видиш къде са часовите на бор да. Мистър Фред е вече на кораба и лодката е останала до носовата стълба. Нея именно трябва да завземем. Главното е безшумно да се качим на кораба. Аха, заваля дъжд! Това е добре дошло: сигурно свети Христофор се е загрижил за нас. Акули също не се виждат. Напред, Педро!

До кораба оставаха не повече от сто ярда. Топлият летен дъжд се усили, повърхността на залива се покри със ситни бръчки и мехурчета.

— Виждам часови над носовата стълба. Друг — на кърмата — прошепна Педро.

Плувците стигнаха до осветеното от фенерите пространство край бордовете на кораба. Само под кърмата падаше върху водата черна сянка. Бернардито оправи колана си с кинжала, напълни дробовете си с въздух и кимна. При този знак двамата изчезнаха и скоро изплуваха в зоната на сянката.

След като си поеха дъх, Бернардито посочи на спътника си лявата котвена верига, а самият той се приближи до дясната. Предпазливите им, удивително съгласувани движения биха могли отстрани да се сторят някому като упражнения на циркови гимнастици. Върху дясната верига, за която се залови Бернардито, падаше сянката от лодката, закачена на кърмовите подпори. Едноокият плувец дочу през плясъка на дъжда, че лявата верига тихичко се разклати. Тъмната фигура на Педро вече се изкачваше на кораба. Бернардито се издигна на ръце и също започна да се катери нагоре.

Когато достигна борда, почти до него блесна пламък. Край самия борд, подпрял пушката си о стената, часовият спокойно палеше лулата си. Бернардито веднага го позна. Беше мулатът Енрико Рой, който някога прислужваше на Грели на „Черната стрела“.

С един скок Бернардито се намери на палубата. В слабата светлина, процеждаща се през затъмнения прозорец на нечия каюта, пред Рой израсна фигурата на неговия предишен страшен капитан, с мокра брада и дълги коси, стигащи до раменете, с черна превръзка на лицето. Единственото око на това привидение святкаше като въглен, а в ръката му сребрееше мътно кинжал. Рой се отдръпна от страшния призрак, изплувал из морските недра, но в същия миг силните пръсти на Педро сграбчиха мулата отзад и го стиснаха за гърлото.

— Стой, пусни го, Педро! Енрико Рой, ти винаги си бил лош моряк и негоден часови. Да не си помислил да викаш, че ще бъдеш удушен на място. Подчинявай ми се безпрекословно! Показвай къде е синът на Джакомо Грели! Заведи ни в неговата каюта. Педро, дръж го здраво, аз ще вървя след вас. Напред!

Олюлявайки се под тежката ръка, която го държеше за яката, Рой закуцука прегърбен към носовата част. След тях се промъкваше Бернардито с пушката на мулата, готова за стрелба.

През цепките на кадифените щори на двата прозореца на голямата каюта проникваше на палубата силна светлина. До слуха на Бернардито долетяха отвътре гласовете на мистър Фред и на Грели. В каютата се движеха сенките на няколко души. В този миг някъде във вътрешните помещения на кораба захлопаха врати, дочуха се гласове и стъпки, също като че ли много хора се разотиват от току що завършил прием или съвещание. Трябваше да се бърза. Приведени, тримата се промъкнаха край осветената ивица и спряха под прозорчето със спуснати жалузи. Зад прозорчето беше тихо, в каютата не светеше.

— Кой е при детето?

— Доротея, кърмачката.

— Почукай и й кажи да отвори прозорчето.

Рой се подСтрува. Зад прозорчето се чу шумолене. Женски глас попита кой чука. Бернардито притисна острието на ножа до корема на мулата Рой, той се отзова на гласа на жената и резето на прозореца щракна.

— Педро, скачай вътре и върши всичко бързо — прошепна едноокият на своя спътник.

Придържайки яката на нощницата си, жената надзърна през прозореца. За един миг погледът й падна върху лицето на Бернардито и в очите й се мярна уплаха, но Педро й запуши устата и мигновено скочи в каютата. Там шумът от борбата продължи кратко. Дочу се звук от раздиране на чаршаф, след това изхлипа детенцето и всичко затихна. Педро се показа на прозореца с голям вързоп в ръцете.

Бернардито пое вързопа и в този миг Рой направи рязко движение да отскочи настрани. Не бе успял обаче да изтича и две крачки, когато Педро го догони и замахна с ножа. Мулатът падна, без дори да изстене.

— Сега на другия борд, към стълбата! Върви напред и зашемети часовия. По-бързо!

С вързопа в ръце Бернардито остана в сянката на носовата лодка, В мекия вързоп нещо шаваше и хленчеше.

Фигурата на часовия тъмнееше неподвижно край борда. Изведнъж той рязко се олюля назад. Чу се кратък стон и силен плисък. Бернардито се втурна напред. Край стълбата Педро вече сваляше въжето, с което беше завързана лодката. Едва Бернардито успя да скочи долу и да сложи големия си пакет на носа на лодката, когато Педро със сила я отблъсна от стълбата, Бернардито взе от ръцете на Педро втората пушка, още потна от ръцете на часовия, който преди малко я беше държал, и два чифта весла се отпуснаха без плясък върху водата.

6

В разкошно подредената каюта на Грели горяха всички свещи по стените и настолните свещници. Каютата беше пълна с хора. Последна влезе лейди Станфорд, блестяща в изисканото си облекло и обсипана с брилянти от кока на главата до катарамите на копринените пантофки. Край масата бяха застанали домакинът на кораба и един висок мъж, току що бръснат и облечен в дългопола дреха, взета от гардероба на Ричард Томпсън. Отсъствуваше само лейди Емили Райланд. Домакинът с жест помоли за тишина.

— Господа — каза той, — струва ми се, че всички сме налице. Капитан Брентли, удостоверявате ли, че този човек е именно островитянинът, когото през май тази година видяхте тук на тази земя?

— Да, мистър Райланд, това е той.

— Отлично. Вашето име, сър?

— То ви е добре известно. Грели се намръщи.

— Извинете, но ние се условихме, че ще давате в присъствието на тези лейди и джентълмени само ясни и недвусмислени отговори. И така, вашето име?

— Алфред Мърей.

— Англичанин ли сте?

— Роден съм в щата Виржиния, Северна Америка.

— Занятието ви?

— Бивш плантатор и търговец на памук.

— Имате ли в родината си някакво имущество?

— Загубих всичко.

— Може ли да узнаем по каква причина?

— След една лоша реколта аз продадох плантацията с намерение да опитам щастието си в други земи. Френският кораб „Ил дьо Франс“, с който посетих в началото на пътуването Индия, натоварен със стоки за Европа, се разби в подводни рифове на сто мили от този остров. От всички хора на кораба само аз се спасих. Течението ме отнесе на този остров.

— Кога стана това?

— Преди пет години, в 1767 година.

Ричард Томпсън слушаше островитянина с напрегнато внимание. Един час преди това събрание той беше освободен от своя карцер и едва бе успял да сложи в ред собствения си тоалет, а също така да снабди и островитянина с подобаващ за случая костюм.

— Разрешете ми да задам един въпрос на господин островитянина — обърна се той към режисьора на комедията, коя то се разиграваше толкова гладко пред слушателите. — мистър Мърей, как сте се запознали с мис Харди, понастоящем лейди Райланд?

— Господа — изпревари ръководителят на експедицията островитянина, който вече се готвеше да отговори на адвоката, — сега аз разговарям с господин Мърей не като частно лице, а като губернатор на острова. Впрочем понеже въпросът е вече зададен, потрудете се да отговорите на господин адвоката.

Мистър Алфред Мърей срещна устремения в него втренчен поглед на Ричард Томпсън. Той помълча, погледна Грели, а след това вдигна очи към малкия портрет, закачен на стената, който изобразяваше лейди Емили с роза в косите. Без да откъсва поглед от портрета, той заговори с равен, заучен глас.

— Срещнах лейди Емили на един кораб, когато тя се връщаше от Европа в Индия при своя баща. След това продължихме нашето познанство и приятелство вече в Калкута. Тя ми стана годеница. Половин година след като слязох на острова, през март 1768 година, тук пристигна пиратската шхуна „Черната стрела“. Капитанът свали двама провинили се пирати. Помощникът на този капитан, някой си Джакомо Грели, се отзова на молбата ми да препрати в Америка моето писмо; в него аз молех чичо си да изпрати експедиция, която да ме спаси, защото, разбира се, не сметнах, че мога да напусна острова на пиратския кораб. За обстоятелствата, при които писмото е попаднало у мис Харди, може да ви разкаже настоящият й съпруг.

Мърей откъсна очи от портрета и отново погледна Томпсън. Адвокатът наведе глава и повече не се намеси в хода на разпита. Беше решил, че истинският виконт Ченсфилд е победен.

— действително — възкликна Грели — обстоятелствата, при които получих писмото на мистър Мърей, бяха необикновени! Пиратската шхуна „Черната стрела“, както знаете, беше унищожена от френската корвета „Бургундия“, която взе на борда си и нас, тримата спасени от „Офейра“. Един френски моряк, който уби при схватката пирата Джакомо Грели, ми показа писмото, намерено в джоба на убития. Стана ясно, че Емили някога е била годеница на автора на това писмо, мистър Мърей, когото тя е смятала за загинал, след като съобщили за катастрофата на „Ил дьо Франс“. Впоследствие аз поръчах Ма капитан Брентли да вземе мерки за спасяването на Алфред Мърей. Но ми трябваше време, за да изясня причините за пребиваването на Мърей на острова. Тази пролет получих за него

напълно задоволителни сведения, потвърждаващи това, което той сега ни разказа за себе си. — рели обгърна присъствуващите с надменен поглед. — аз реших да присъединя този остров към британските владения и същевременно да помогна на мистър Мърей. Останалото вие знаете. Мистър Мърей възнамерява да пътува с нас до Капщад… Извинете, още един въпрос! Като губернатор на този остров, аз съм задължен да го прочистя от пиратите, прекарали толкова дълго време заедно с вас. От страх пред правосъдието те отказаха да се явят на кораба доброволно и по този начин сами се поставиха извън закона. Кажете, моля ви, имената им, мистър Мърей.

— Единият от тях се нарича Педро Великана, другият Боб Акулата.

— Тъй-тъй. Значи, Великана и Акулата… Е, няма що, утре този Педро и този… как беше… Боб ще увиснат на рейте на гротмачтата. Вие, господа, сте свободни. Само господата Томпсън, Мортън, Патерсън и пастор Редлинг ще помоля да останат тук няколко минути, за да извършим някои юридически формалности.

До масата с разтворени книжа седеше Мортън. Той подаде с поклон на островитянина няколко документа, които последният подписа един след друг. След това юристите Мортън и Томпсън скрепиха документите с подписите си. Последен дойде до масата свещеникът и също засвидетелствува автентичността на книжата и участието си в този юридически акт.

В очите на Грели танцуваха зелени искрици. Чувство на тържество кипеше и се пенеше в него като искрометно вино. Сражението, което беше подготвял повече от четири години, беше спечелено за двадесет и четири часа!

— Сега, мистър Мърей, мене ме очакват други неотложни работи. При вашата стара позната, лейди Емили, ще ви съпроводи мистър Патерсън. От вчера за съжаление тя е неразположена и не напуска каютата. До новогодишната ни среща след един час, господа!

Мистър Мърей излезе след Патерсън. Вътрешните помещения на кораба бяха осветени. Пред вратата на каютата на Емили островитянинът постоя няколко мига, за да успокои бясното биене на сърцето си. Патерсън не смееше да го погледне в очите; той тихичко потропа и открехна вратата на каютата. Когато видя нейната обитателка, Патерсън изтръпна: прекрасното й лице, бледо и отслабнало, сега бе озарено от надежда и неуверена, още сдържана радост, но от слепоочието към мъничкото й розово ухо се виеше къдрица бели коси със сребрист отблясък, от която до тази сутрин

нямаше и помен!

Онемял от изненада, със замряло сърце, Патерсън се оттегли и пропусна островитянина да влезе. Младият човек прекрачи прага… Той почти изтласка Патерсън в коридора, тръшна вратата и протегна ръце към девойката, която се хвърли насреща му.

— Фред! — задъхана простена тя с някакъв чужд, не свой глас и падна на гърдите му.

Притискайки я до себе си, той почувствува как тялото й натежава в прегръдките му и се свлича на пода. Тя щеше да падне в краката му, ако той предпазливо не я бе взел на ръце.

Патерсън постоя няколко минути до вратата, като се ослушваше. Брадата му трепереше. Той се отдалечи от прага на пръсти и се затътри към кабинета си, като шумно подсмърчаше и криеше лицето си в кърпичка.

С високо вдигната глава вървеше Грели по коридора към каютата на лейди Станфорд. Ето гласът на лейди вече му отговори и вратата гостоприемно се бе отворила, когато внезапно до слуха му достигна заглушен вопъл откъм палубата и силен плясък през десния борд. Застанал на прага, той се ослуша и долови нещо като скърцане на ключовете на лодка и бързо отдалечаващ се плясък на весла. Грели затвори вратата на каютата и се върна в коридора. При входа на палубата гореше силен фенер. Когато излезе навън, Грели се оказа на фона на осветения правоъгълник на рамката на вратата. В същия миг от водата изтрещя изстрел; куршумът, отцепил късче дърво от фалшборда, улучи Грели в хълбока и заседна под кожата на корема. Втори изстрел го рани в рамото. Господарят на острова се улови за рамката на вратата и се смъкна върху тъмната мокра палуба. Като се вдигна на колене, той се довлече до перилата и с мъка различи във водата лодка, която се отдалечаваше към брега с два чифта весла.

От капитанското мостче се раздадоха два изстрела по посока на лодката и куршумите плеснаха някъде край кърмата й. Стреляше Едуард Уент, който току що бе приел дежурството от Олсен. Писъкът на боцманската свирка събра на палубата всички дежурни, които преди пристигането на лодката с островитянина бяха отправени по заповед на Грели в кубрика.

В мундир, облян с кръв, Грели се изправи на крака, но лявата му ръка безпомощно висеше. Той се превиваше от болки в корема и не можеше да гледа напреде си. Сега изстрели трещяха по целия борд. Стреляха моряци и офицери.

— Батарея, за стрелба! — чу Грели командата на Уент и почти

едновременно с нея шума от разтварящите се оръдейни капаци.

Разгневен, потискайки тъпата, бързо нарастваща болка. Грели направи няколко крачки по палубата. Искаше да се добере до носовата батарея, но внезапно се натъкна на някакво тяло, проснало се по очи на палубата. Човекът беше мъртъв. Като обърна главата на убития, Грели видя на светлината на фенера, донесен от боцмана, изцъклените очи на Рой. В тях беше застинал ужас.

— Гледайте — раздаде се от мостчето гласът на Уент, — течението носи някакъв предмет!

Карачиола се наведе през десния борд. При просветванията от изстрелите той видя във водата триъгълната шапка на часовия. Самият моряк не беше на палубата.

Същевременно Грели забеляза отворения прозорец на каютата на Доротея. От дъното на помещението достигаха приглушени жални стонове. Със завързани отзад ръце и омотана в одеялото глава, цялата обвита с парчета от чаршаф, на пода на каютата се бъхтеше Доротея Чени и се мъчеше да се освободи. В каютата всичко беше обърнато с главата надолу. Люлката на Чарлз, с разкъсано на две перденце и разхвърляни възглавнички, беше празна. Малкият виконт Ченсфилд беше изчезнал!

Над батареята се раздаде камбанен звън и първият оръдеен залп разтърси борда. Гюллетата издигнаха водни стълбове около лодката, която вече наближаваше брега.

— Не стреляйте! — закрещя Грели с див, страшен глас. — лед тях! Те са отвлекли моя син!

Гласът му бе заглушен от бурния вятър. Той вече не виждаше очертанията на лодката; само сноп червени искри се изви на далечния бряг; резкият порив на вихъра разпръсваше остатъците от огъня, самотно догарящ досам водата.

ГЛАВА ДЕВЕТА НАВЕРЕНИЧЕТО НА „СВЕТА МАГДАЛЕНА“

1

Мъгла и беснеещи вихри вилнееха над острова. По-високо от крайбрежните носове се издигаха черните водни планини. В скалите се разчупваха заметнати от вълните камъни и се ронеха пясъчници.

Вятърът виеше и ревеше, втурвайки се в клисурите. Плътна стена от пороен дъжд, изливайки се върху голите гранитни канари, се разбиваше на ситен воден прах. Облаци от тези разсейвани пръски изпълваха, подобно на кълбящ се дим, цялата клисура от ручея до зъбчатия гребен. Ручеят се беше превърнал в кафяв поток и беснееше в каменното си корито. Вековни платани и кедри, изтръгнати от урагана, падаха във водата, която яростно ги запращаше в скалите, чупеше разкошните им корони и превръщаше могъщите стволове в трески. Каменни блокове с грохот се търкаляха по дъното на потока.

В дълбоката планинска пещера Бернардито Луис и Педро Гомец се вслушваха във воя на бурята. Те току що бяха свършили с трапезата и седяха на дървени пънчета край грубо скованата маса. Пламъчето на горящото в мас фитилче, мигайки, осветяваше лицето на къдрокосото детенце, което спеше до масата върху купчина кожи. Детенцето лежеше, свило се под разкошно одеялце от син атлаз.

— Май че сегашната буря не е по-слаба от онази, която на времето си блъсна „Черната стрела“ о подводните скали! Дано лавина не затрупа входа на пещерата… Ако се натрупат камъни, ние с тебе, Педро, ще се окажем живи погребани в един просторен гроб.

— Аз взех мотика и лопата, капитане. Припасите ще ни стигнат за около две седмици. През това време ние можем да си прокопаем друг изход оттук. Легни да си починеш, капитан Бернардито!

— Не мога да спя. Почини си ти, приятелю мой Педро… Какво красиво дете има Грели! И, виж, прилича на него, както тигърче на тигър.

— Да, чак до бенката над ключицата. Я ми дай да хвърля още едно око на медальона.

Бернардито извади от джоба на кожената си куртка медальона, който беше свалил от шията на момчето и го беше завил в едно парцалче. Двамата пирати дълго разглеждаха миниатюрите върху емайла.

— Представям си каква суматоха е на „Орион“! Какво ли прави сега нашият мистър Фред? — каза Педро.

— Навярно се целува със своята миличка. Тя е славна девойка.

— Дано Грели не удуши и двамата!

— А, няма, за това аз съм се погрижил. Къде остави писмото ми?

— Там, където ти каза: в празната люлчица.

— Значи, за мистър Фред можеш да не се тревожиш, Педро. Грели ще остави него и мис Харди на мира. Само няма да им разрешат навярно да слизат от кораба. А пък за нас ще организират лов по целия остров, щом стихне бурята и спре дъждът.

Детенцето се размърда и отвори черните си очички. Вместо привичните предмети и хора то видя две привели се над него брадати лица и захленчи. Ала когато се пробуди съвсем, то произнесе не онази обичайна дума, която винаги идва първа на устата на всички разбуждащи се деца на негова възраст. Смръщило личицето си в плачлива гримаса, детенцето проговори:

— Дороти!

При това изразът на лицето му беше такъв, с какъвто всички деца викат майките си. Мъжете се спогледаха… През пролетта мистър Фред бе прочел на приятелите си писмото на Емили, което капитан Брентли донесе на острова, и тайната на раждането на Чарлз им беше известна.

— Мръсно животно! — процеди Бернардито. — ори детенцето е научил на лицемерие. Бедното хлапе, вика родната си майка като слугиня. Жалко е, че снощи не улучих! Впрочем струва ми се, че вторият изстрел все пак го засегна.

Детенцето се разплака, изплашено от святкащото око на пирата. Бернардито взе момченцето на коленете си:

— Ще трябва да свикваш с тази бърлога, синко! Дороти ще дойде, когато бурята престане. Тя каза да не плачеш, да се измиеш и да хапнеш. После ще ти разкажа една дълга интересна приказка. Чуваш ли как вие вятърът?

— Това е морска буря — произнесе синът на мореплавателя.

— Педро, ще трябва да пазим този малчуган като зеницата на очите си: от неговото здраве зависи съдбата на много хора! Как да го забавляваме, за да не хленчи?

— Когато стягах вързопа, попадна ми някаква дебела книга. Тя се търкаляше на пода в каютата и май че я пъхнах във вързопа. Виж, капитане, може да е цяла, ако не сме я изтърсили по пътя.

Бернардито отиде в ъгъла на пещерата, където пиратите бяха захвърлили разпиления вързоп с разни вещи на отвлеченото дете.

— Педро, ти си не само велик, но и мъдър! — възкликна бившият пиратски главатар, като измъкваше из разтворения вързоп дебела книга с много картинки. На книгата имаше надпис с посвещение от

пастор Редлинг. — не току така вързопът ми се стори възтежичък. Ами ти можеш ли да четеш на английски?

— Не, капитане.

— Някога аз бях силен по книгите, но сега съм забравил наполовина тази премъдрост. Отдавна не съм държал в ръцете си книга! Чарли, обичаш ли да гледаш картинки?

— Обичам да гледам картинки заедно с татко.

— Ами кажи ми, Чарли, ти имаш ли майка?

— Моята мама е лейди Емили…

— Лъжеш, синко. Твоята мама е Дороти, както я наричаш ти. Ами как се казва твоят татко?

— Сър Фредрик Райланд.

— Виж ти! Е, ами ти как се казваш?

— Сър Чарлз Франсис Райланд, виконт Ченсфилд.

— Чу ли, Педро? Това е много по-звучно, отколкото Карло Грели! Ти си умно момченце, Чарли, но страхувам се, че ще израснеш не като блестящ виконт. Ние ще станем с тебе приятели, Чарли; какво значение има за нас с тебе разликата от някакви си петдесетина години! Аз ще те науча на много интересни неща. Ти ще останеш при нас…

Глух, усилващ се тътен разтърси пещерата. Запукаха камъните в стените и с шум се посипа разронената пръст.

Бернардито скочи, притискайки до гърдите си детенцето. Приведен, той се спусна към дъното на пещерата; в същото време огромен блок, съставящ по-голямата част от свода, започна тежко и плавно да се свлича. Той погреба под себе си целия ъгъл със струпаните вещи и почти половината от останалото пространство на пещерата. Фитилчето на светилника угасна и хората се намериха в душен, непрогледен мрак.

2

Доктор Грейсуел сменяше превръзките на ранения. Грели мълчаливо търпеше, стиснал зъби.

Тръпки разтърсваха тялото на болния; видения и действителност се смесваха в разгорещения му от треската мозък. Раните бяха сериозни. Когато се съмна, лекарят вече при дневна светлина извади двата куршума от тялото на Грели.

Развихрилата се през нощта буря към обяд стигна силата на ураган. Скрит в надеждния залив, „Орион“ все пак се клатушкаше така, че една от котвените вериги се скъса. На човек се струваше, че в плющящия пороен дъжд няма отделни струи; сякаш върху острова се изливаше огромен водопад. Обзети от страх, пасажерите на кораба от вечерта не бяха напускали каютите си. Шепнешком се предаваха подробности по тайното нападение на пиратите, раняването на сър Фредрик и неуспешното преследване на похитителите. Корабовладелецът сам напътствуваше от борда групата моряци, изпратени да гонят пиратската лодка още щом замлъкнаха залповете по нея. Ранен, с безсилно увиснала ръка и сгърчено от болка и злоба лице, господарят на острова настояваше да му донесат отрязаните глави на пиратите. Но едва лодката с моряците се откъсна от стълбата, и той започна да губи сили. Не можеше да стои на краката си и заповяда да го отнесат в каютата на Доротея.

Той завари „кърмачката“ в ръцете на Карачиола; тя се блъскаше и викаше, като се мъчеше да се откъсне и да се хвърли в морето. С разпилени коси, в бяла нощница, тя буйствуваше.

Като видя Грели, жената се изтръгна от ръцете на Карачиола:

— Къде е детето? Къде е Чарли? Отнеха ми го! Върни ми сина, Джакомо… Върни ми го или ще прокълна деня, когато не ми стигна смелост да напусна твоя кораб!… Казваха ми: бягай оттука, спасявай се от забравилия бога Джакомо!… Защо не го сторих, защо навреме не избягах от тебе с моето детенце!

— А ти, изменнице, едва сега се сети да ми кажеш, че са те учили да бягаш от кораба? Ще те обеся на една рея с пиратите, щом ги заловя! Почакайте, Великане и Акуло, вашите майки ще съжаляват, че са ви родили на този свят! А с оная твар, която те подучваше да бягаш, и с нейното приятелче аз ще се разправя сега така, че…

Изведнъж погледът му падна върху плика, оставен от похитителите в празната люлка. Той го разкъса, прочете краткото

писмо на пиратите и веднага омекна и стихна. Като видя лицето на корабовладелеца, Карачиола се отдръпна. То се беше изкривило, сгърчено от страх, и беше станало восъчно.

— Стой, Карачиола! Да вървят по дяволите ония двамата, остави ги. Отнесете ме в каютата на капитана, не в моята, чувате ли? Ти и Оге през цялото време ще бъдете край мен. Върви за Оге… Не, чакай! Погледни дали там няма още не що.

След като се убеди, че освен писмото пиратите не са оставили нищо друго в разхвърляната люлка. Грели заповяда да приближат свещта и още веднъж прочете редовете, написани на испански с молив:

„Джакомо Грели!

Ти не си вече Леопард. С вероломството си заслужи смърт. Ако намислиш да причиниш зло на Райланд и Емили, ще ти изпратя главата на твоя син, жив опечен. Върни на тези хора онова, което си им отнел, а за моите камъни ще дойда сам и ще те намеря дори на дъното на преизподнята.

БЕРНАРДИТО“

Грели поднесе бележката към пламъка на свещта и със суеверен страх стъпка на пода сивите изпепелени листчета.

По същото време, когато Оге Йензен и Карачиола пренесоха Грели в каютата, от брега се върнаха и моряците. Те пристигнаха на брига с празни ръце, като водеха на буксир само празната лодка, изоставена от пиратите върху пясъчния нос. Брентли очакваше, че неуспехът на десанта ще предизвика отново гнева на господаря, но когато влезе заедно с Уент в каютата си, където лекарят преглеждаше ранения, капитанът го завари вече в безсъзнание.

За повтаряне на десанта не можеше и да се мисли поради налетялата буря. Цяла нощ болният бълнува и се мята. Привечер му стана още по-ле.

Така измина първото денонощие след раняването на Леопарда.

В морето бушуваха смерчове и вихрушки. До вратата на капитанската каюта, където лежеше раненият, неотстъпно стърчеше Карачиола. Гигантът Оге седеше неподвижно в един тъмен ъгъл на каютата; той гледаше съсредоточено и тъпо в ръцете на лекаря, който слагаше на болния компреси и сменяше превръзките.

3

Каютата, която по-рано заемаха Джозеф Лорн и Джефри Макрайл, Брентли предостави на мистър Алфред Мърей.

Вечерта на 1 януари Ричард Томпсън отново отиде да навести новия пасажер и го завари потънал в дълбок сън. Адвокатът тихичко седна в плетеното кресло и заразглежда лицето на спящия…

Още в полунощ, щом научи за откраднатото на детето, бълтънският юрист разбра, че островитяните са започнали военни действия против Грели по един отчаяно смел план. Сега адвокатът не се съмняваше, че Мърей е бил един от изпълнителите на този план и е трябвало да приспи бдителността на Грели с мнимата си капитулация.

…Спящият не помръдваше. Широката му гръд се издигаше спокойно и равномерно. Лицето, осветено от висящата лампа, беше мъжествено, но изразяваше крайна умора. Тя беше застинала в чертите около болезнено свитата уста, в сенките и бръчките около очите. Това не беше отпадналост вследствие физически несгоди и труд, това беше дълбока умора на душата, страдаща под непосилното бреме на ненавист, на тежки задължения, на мъчителни размисли и неразрешими противоречия. Копнеж по душевен покой — то какво бе изписано върху лицето на спящия.

Вратата скръцна. Емили тихо прекрачи прага. Ураганът и поройният дъжд вече отслабваха, но морето още се вълнуваше, корабът потрепваше и се люлееше. Пристъпвайки предпазливо по тясното килимче, Емили при едно наклоняване на кораба се олюля и се хвана за ръката на Ричард. Косите на девойката досегнаха лицето на адвоката и той видя сребристата къдрица над слепоочието, която го порази повече, отколкото Патерсън.

— Боже мой, какво са направили с вас! Да бъде проклет този злодей! Но сега, мис Емили, когато намерихте любимия си човек, ви очаква мирно щастие. Грели обещава да ви да де развод. Щом вашият приятел възстанови правата си, вие…

Девойката се усмихна тъжно. Тя предпазливо закри с ръка очите на спящия от светлината и заговори тихо, за да не го разбуди:

— Мирно щастие, казвате вие, мистър Томпсън! Напразно ме успокоявате. Аз много добре разбирам, че това е невъзможно. Грели е прав: английското общество никога няма да ми прости мнимия брак. Дори Фред да излезе победител в борбата си с Грели, моята и неговата съдба ще си останат много печални. Обществото ще се отвърне от

човека, който се осмели да нарече своя жена съучастницата на разобличения бандит. Защото хората не знаят… Аз се уморих през всички те тези години. Разбира се, желая поне мъничко обикновено щастие, но Фред никога не ще се види принуден да ме упрек не, че се е отказал от родината си заради моето щастие. Не, аз ще трябва да изоставя мисълта за брак с Фред — завърши тя шепнешком и изтри една сълзица.

Спящият, както и по-реди, не мърдаше.

— Сър Фредрик Райланд! — каза адвокатът по-високо, като се обръщаше към лежащия.

Емили потрепера и рязко се обърна към вратата.

— Господи, помислих, че е влезнал онзи! О, Фред — произнесе тя, обляна в сълзи, — страшен ми е дори звукът на твоето истинско име, както ми са страшни и омразни стените на твоя фамилен дом!

Тя глухо зарида, падна на колене пред леглото на спящия и притисна глава на гърдите му.

Без да изменя положението си и да отваря очи, като слепец, сър Фредрик притисна главата на девойката към своите устни и нежно целуна бялата къдрица над слепите й очи. Беше чул целия разговор на годеницата си с Ричард, но слушайки, продължаваше да лежи със затворени очи, за да не наруши състоянието си на дълбока вътрешна съсредоточеност. В тези минути той обмисляше ново важно решение за съдбата си. Това решение не беше леко, но се диктуваше от целия му жизнен опит, от нравствените убеждения и собствената му съвест.

На вратата се почука. И тримата трепнаха. Ричард скочи от мястото си. Развълнуван, Патерсън открехна вратата на каютата:

— Лейди Емили, пасторът моли мистър… Мърей и вас, Ричард, незабавно да се качите в капитанската каюта. Той се готви да причести ранения. Болният е много зле. Има инфекция на кръвта…

В капитанската каюта, където лежеше болният, пламъкът на няколкото свещи осветяваше морските карти, барометрите, часовника и оръжието по стените. Китаецът готвач на Брентли тъпчеше с парчета лед една брезентова торбичка, свалена от главата на болния. Лейди Станфорд, небрежно облечена и невчесана, милваше мокрите коси на Грели. Лицето й изразяваше уплаха и мъка.

Единият ръкав на батистената долна риза на болния беше отрязан; разголената лява ръка с великолепна мускулатура, стегната в превръзка, зачервена, висеше като отсечен клон. Отокът беше стигнал вече до дланта. Край кревата се виждаше тас, наполовина пълен с кръвта, която доктор Грейсуел току що бе пуснал от вените на болната

ръка.

В помещението още миришеше на горено месо и на въглищен дим. През деня Грели сам настоя лекарят да изгори раната му с нажежено желязо. Тази операция болният понесе мълчаливо, но след обгарянето отмаля. Пулсът стана неравен, по тялото му изби пот.

До главата на болния се бе изправил свещеникът с молитвеник в ръце. Притихнал и сякаш смазан, Мортън се бе свил в един ъгъл. Нито Йензен, нито Карачиола вече бяха край ранения. Той ги отпрати, след като чу лекарската присъда.

Влезлите мълчаливо се струпаха край вратата. Болният обърна към тях отслабналото си лице с хлътнали очи и изострен гърбав нос. Патерсън въпросително погледна лекаря. Той недоверчиво поклати глава.

— Не се споглеждайте с доктора, Патерсън — заговори раненият. — аз зная, че вероятността е малка. Моята смърт развързва целия възел. Вие, Ричард, заедно с Мортън ще трябва да удостоверите моето завещание, аз вече го подписах. Изкопайте ми гроб горе на Скалистия връх. Съдбата иска да си разменим местата с вашия бъдещ мъж, Емили. Сега, пастор Редлинг, изповядайте ме. Присъствието на тези хора не ще ви попречи, а на мен то не ще позволи да излъжа в последния си час. Помнете, господа, тайната на изповедта е свещена! Не безпокойте след смъртта ми онези хора, които ще ми се наложи да назова. Закълнете се в това разпятие, че ще погребете в собствените си сърца всичко, което чуете сега!

Присъствуващите изпълниха искането на умиращия. След това Мортън загаси ярките свещи. Пламъчето на кандилото затрепка пред черния кръст с белеещото на него костено тяло на разпнатия. Няколко минути болният мълча, събираше сили. След това в полумрака зазвуча неговият глух, равен глас… Пред безмълвните слушатели като че се разтвориха тесните стени на каютата. Картината на един удивителен живот се разгърна пред тях като на сцената на шекспировски театър.

4

…Слънцето напича белите стени. В страничната пристройка на францисканския[104] приют, където няколко кестена хвърлят сянка върху тесните, замрежени с решетки прозорчета, дрезгаво звънти камбана.

Под стълбата, която води за втория етаж, се намира полутъмната килийка на вратаря. С отпуснато лице, прилично на суров, спаружен картоф, той лежи в леглото си сред парцали и вехтории. Челюстта му е овързана с вълнен парцал: зъбите го болят и той по цели дни не става от леглото. Единственото му задължение е да вдигне със звъна на камбаната момчетата от приюта „Санта Магдалена“, а вечер да им възвести времето за лягане. Всички останали работи извършват вместо него много добре децата от приюта.

Ревматичните крака на служителя са обути в огромни топли, плъстени пантофи и са омотани до самите бедра с поръбени ленти от одеяла. Тези крака приличат на улични стълбове.

Нащърбената камбана виси над стълбата. От камбаната до килията на вратаря, покрай стената, е опънато дълго въже. В примката на края на въжето е вмъкнат стълбоподобният крак на служителя. Когато слънчевият лъч допълзи по стената наравно с лицето на вратаря, време е, значи, да даде сигнал. Кракът лениво се издига и опъва въжето. Неравномерно разклащаният меден език привежда в движение камбаната. Люлее се кракът стълб — люлее се и звъни камбаната. Звънът продължава пет минути, десет минути… Накрай на горния етаж се тръшва врата и камбаната млъква. В спалнята, където на сламените дюшеци спят малките сирачета, влиза сънлив монах, препасан с връв…

…Падре, каноникът[105] в капелата хвърля неодобрителен поглед към дългото мършаво момче, остригано след неотдавна прекарана едра шарка. Това издръжливо момче престоя един месец в заразното отделение на болницата „Свети Франциск“, откъдето хората рядко се завръщат на тоя свят! Въпреки болничното лечение той оживя и дори лицето му си остана чисто.

Мръсното расо е късо за хлапака, едва му стига до коленете. Въпреки че е само на тринадесет години, той е по-висок и по-силен от по-възрастните възпитаници, но изглежда най-леден и изтощен измежду приютските деца, превили колене за молитва.

Остриганото момче се наведе, за да подпъхне под острите си колене окъсаните поли на дрехата. Но напразни са опитите му, а

коленете болят от пронизващия студ на влажните каменни плочи. Канониkът се чумери.

— Джакомо! — раздава се гласът на Падре — дете, ти пак се отвличаш от молитвата! Вчера ловеше мухи, днес се занимаваш с коленете си. А ти трябва да благодариш на господа за спасението си и да се молиш да даде мир на грешната душа на твоята майка!

Връстниците хвърлят на Джакомо коси погледи. Той е горделивец и не търси приятели. Днеска те всички заедно ще го набият, задето вчера здравата беше натупал един по един трима от възпитаниците. Те знаят, че майката на Джакомо е лоша жена. Тя е в затвора. Никой никога няма да се застъпи за Джакомо, възрастните не го обичат, децата се боят от него. През трите години, прекарани в приюта, много пъти го бяха жестоко наказвали.

Изгледът му е зъл и измъчен. Рядко се усмихва, а да се смее, го бяха видели само веднъж, когато канониkът през есента се подхлъзна на мокрия насип и падна в ямата с вода, откъдето зидарите вадеха глина. Канониkът запомни този смях.

Оттогава той не пропуща случая да накаже и убоде вълчето. Децата слушат как монахът, извърнал лицето си, мърмори:

— Бурен! Изчадие на уличница, прости ме, господи!…

…Последния път момчето видя майка си през прозореца на един хотел в Ливорно. То седеше на перваза и гледаше към улицата, където пред вратата на заведението на собственика на ресторанта — французин, непрекъснато спираха каляски или носилки: богаташите и благородниците от Ливорно честуваха нея вечер модната тоскaнска певица Франческа Мола, майка на Джакомо.

От ранно детство момчето привикна към безредния разкош на скъпите странноприемници, към възглавниците на наемните карети, към куфарите и картонените кутии, копринените дрехи и фалшивите скъпоценности, разпилени по килимите на временните му жилища. Като насън му се мяркаха градове с готически катедрали и тесни улички. Италия! Страна на планински пинии, маслинови дървета и свещени руини! Но майката на детето малко се интересуваше от славните развалини. Поклоните на раболепните слуги — грубоватите, нахалните на импресариото; блясъкът на паркета — мръсното бельо, натъпкано зад огледалото; бисерните украшения по шията на майка му — виненият дъх от устата й, когато нощем, впрочем много рядко, се навеждаше над него, шумоляща с броката и копринитe…

Момчето се роди във Венеция и най-ранните му спомени са свързани с този град на дожите, кондотиерите[106], търговците и

просяците. Като дете той хранеше заедно с майка си доверчивите гълъби по площада Сан Марко и се изкачваше по каменните стъпала на Моста на въздишките.

Той запази в паметта си дома с гравирани кулички, приличен на дворец, и отекващите стъпки под арката на портата, където се плискаше водата на канала. Там минаваха черни гондоли с високи носове и бъбриви гондолиери, които, застанали на кърмата, ловко гребяха с едно весло. Джакомо помнеше в този дом мраморните статуи по ъглите, блюдата с гербове, изобразяващи лъвове; помнеше и здрача на залите с дългите, достигащи до тавана огледала по стените между прозорците, закрити със златистите вълни на копринените завеси.

И съвсем смътно си припомняше надменното лице на висок мъж, пръстените, бляскащи на ръката му, и тъмносиньото кадифе на високата му яка. Слугите го наричаха „ечеленца“, а майка му — просто „Мой Паоло“. Момчето учеха да му казва „ваша светлост“ и да целува ръката с пръстени.

Джакомо едва беше навършил пет години, когато всичко това внезапно свърши. Една гондола свали под арката беловлас старец, облечен в черно. Той имаше сухи, костеливи пръсти, пръстен със същия като на Паоло герб и приличаше на Паоло, но лицето му беше сбръчкано и още по-властно.

Влизайки в залата, където бяха оставени цели кошници с цветя, които слугата на майка му донесе вечерта от театъра, старецът прекатури тези кошници, стъпка цветята с крака и се затвори заедно с Паоло в неговите покои. И всичко се промени! Майката взе Джакомо и напусна дома с гравираните кулички. Те заживяха в малка странноприемница край театъра. Паоло дойде още веднъж, остави на масата тежка кесия и за дълго време изчезна от живота на момчето. Едва пет години по-късно то чу от старата си бавачка, която не беше напуснала господарката си в нейните скитания, че той бил неговият баща. Но дори цялото име на баща си Джакомо не научи точно…

Генуа… Неапол… Рим. Тук, във Вечния град, момчето за първи път отиде на театър. От ложата, тапицирана с червен плюш, той слушаше майка си и видя цветята, които летяха към сцената, в краката й. След това в една карета с художника Албертино Вители те заминаха за родния град на певицата, Равена.

Едно ранно утро, когато тримата бяха отишли да разглеждат гробницата на Теодорих Велики, завинаги се вряза в паметта на момчето. Нежнорозовата и зеленикава плесен по каменните ковчези, поставени върху обрасли с мъх плочи в древната базилика,

тържествената тишина и далечният звън на камбана, а след излизането от гробницата свежият аромат на рози, който полъхът на утринния ветрец донасяше от градините — такива спомени остави у Джакомо разкошната някога Равена.

Скоро джобовете на Албертино Вители пресъхнаха и синьора Франческа продължи сама своя път.

Няколко години момчето прекара при баба си в малка къщичка сред лозята на тосканската равнина. А когато бабата умря, Джакомо отново бе отведен при майка си. Тя го обсипа с целувки, обвея го с аромата на парфюми и веднага го отведе в Милано.

Джакомо беше навършил десет години, когато тя пристигна с него в Ливорно. Спряха в голям хотел. Прозорците на стаята, определена за момчето и старата бавачка, гледаха към многолюдната улица с френски ресторант, където поклонниците на синьора Франческа бяха устроили банкет в нейна чест. В залата свиреше музика и се чуваха шумни ръкопляскания.

Момчето видя как пред вратата на ресторанта спря карета с герб, изобразяващ лъв. От каретата слезе млада двойка. Пред Джакомо, седнал на перваза, се мярна плюмажът[107] на шапката на един висок човек. Нещо познато се стори на момчето в осанката на този мъж. То видя високата прическа на красивата му спътница. Двойката влезе в залата. — момчето искаше вече да слезе от перваза, когато изведнъж в залата на ресторанта се разнесоха викове и шум. Там се събаряха маси, чупеха се и звънтяха съдове, в прозорците се мярнаха сенки; един изплашен лакей изскочи на улицата. Бавачката на Джакомо също се приближи до прозореца и изведнъж плесна с ръце и пронизително запищя от страх: високият мъж изнесе от залата на ръце мъртвото, обляно в кръв тяло на дамата с високата прическа и грижливо го положи върху възглавниците на каретата с изображение на лъв. Каретата веднага замина, а след това четирима полицаи измъкнаха от ресторанта на улицата разрошената майка на Джакомо и изтръгнаха от ръцете й кинжал.

След няколко дни собственикът на хотела въведе един полицейски чиновник в стаята, където притихналият Джакомо седеше в ъгъла със своята бавачка.

На момчето обясниха, че майка му е осъдена на доживотен затвор, защото в изблик на ревност е убила графиня д’Еляно. Тогава старата бавачка започна да плаче и да се вайка над момчето, като през хлипания каза на чиновника, че мъжът на убитата е същият онзи „ечеленца Паоло“, с когото те са прекарали няколко години във

Венеция, и че той е баща на Джакомо.

Чиновникът заповяда на старината да напусне хотела, незабавно да се махне от града и отведе момчето със себе си.

Джакомо бе заведен в един дом със сводести тавани и дебели решетки на прозорците. Чиновникът, когото наричаха Габриеле Молети, дълго разпитва Джакомо за живота на майка му и обясни на момчето, че синьор Паоло не е признал твърдението на старата бавачка за вярно и че не иска нищо да знае за близките на убийцата.

А всъщност Габриеле Молети не беше се виждал със синьор Паоло. Чиновникът се грижеше само за едно: той си правеше сметка да присвои скъпите вещи и скъпоценностите на синьора Франческа, които след арестуването й бяха останали без всякакъв надзор. След като изпъди от града старата бавачка, Молети заедно със собственика на хотела просто ограби осъдената. После съставиха официален опис на вещите й, който представиха в полицията: Граф Паоло д'Еляно не пожела да присъствува на съдебния процес на своята бивша приятелка. Той не знаеше нищо за съдбата на Джакомо и никой не му напомняше за момчето. В дълбока скръб графът напусна Ливорно и замина за Венеция. Момчето, измамено от Габриеле Молети, не подозираше, че „ечеленца Паоло" заминава, без да знае дори, че Джакомо е в Ливорно. Изобщо Джакомо се отнесе недоверчиво към думите на бавачката и прие като нещо съвсем естествено нежеланието на знатния венециански велможа да се намесва в по-нататъшния му живот.

Като видя, че момчето равнодушно прие лъжливото му обяснение, Габриеле Молети се успокои и изпрати да повикат един монах от приюта „Света Магдалена". Монахът прие и момчето, и нищожната сума, получена от продажбата на ония жалки останки от вещите на синьора Франческа, които бяха нанесени в официалния полицейски опис и оставени за Джакомо по милостта на чиновника Молети. С тази операция синьор Габриеле Молети напълни джоба си с две хиляди скуди[108], малко по-малко спечели собственикът на хотела, а малкият Джакомо оттогава ето вече цели три години слуша всяка сутрин звъна на камбаната, получава всекидневната порция бой от приютските си връстници и също толкова чести поучения с пръчка от падре каноника.

…Неделя. Децата скитат из градината на приюта. Някои са успели да се измъкнат през оградата. Те скришом просят милостиня от важни кавалери и дами, които минават по пътя за града.

Джакомо чисти в кухнята риба. Пърхащите тела на живите шарани от манастирското езерце, сребристите люспи, полепнали по

ръцете и дори по лицето на приютения питомец, розовите плавателни мехури — всичко вдъхва на момчето отвращение. Той ненавижда миризмата на риба й затова именно канониктът заповяда винаги него да изпращат да чисти рибата в кухнята, за да се смири.

Окото на Джакомо е отекло от удар, но и тримата му вчерашни противници цяла нощ охкаха и се въртяха върху дюшеците си.

Наоколо цари суетня. Отецът настоятел посреща важни гости от града. В дълбокия тиган под капака църка, покривайки се с кафява коричка, тлъстият скопен петел, предварително накиснат в бяло вино. Младата натъпкана пуйка пръска опияняващ аромат. Мършавият, полугладен Джакомо много добре знае, че пуйката се готви съвсем не за гостите на настоятеля: прислужникът ей сега ще я отнесе в покоите на падре — каноника на приюта.

С тесен кухненски нож момчето разпаря корема на огромната риба, която едва е измъкнало от ведрото. Рибата пляска с опашка и Джакомо болезнено си убожда пръста с рибя кост. Злоба кипи в него.

Двамата готвачи, след като изваждат от пещта пуйката, отиват в зимника. Момчето се спуска бързо към нея, измъква от вътрешността й печените ябълки и я натъпква с мръсни рибешки черва и хлъзгави люспи. След това замаскирва отвора и… бързо натъпква в устата си печена ябълка, напоена с горещ мазен сос. От нетърпимата болка из очите му бликват сълзи, но готвачите са се върнали вече и Джакомо, задавяйки се, държи горещата хапка в устата си.

Готвачът поставя пуйката в една Струвая, гарнира я с маслини, гъби и зеленина и прислужникът на каноника отнася димящото печено на втория етаж. Там, в скромната килия на каноника, опитният прислужник тържествено поставя блюдото на масата, отдавна застлана с колосана покривка, върху която са наредени бутилки. Канониктът сурово стиска устни, вдига очи към тавана и сяда на трапезата…

Джакомо още не беше успял да очисти от ръцете и корема си полепналите рибешки люспи, когато в кухнята се втурна олицетворението на ураганен вихър в образа на прислужника на падре. Прислужникът дори не забеляза, че под полите на расото на малкия чистач на риба беше останал кухненският нож. Ето виновникът вече е откаран в празната класна стая, избрана за екзекуция, и се развихря небивала буря! Падре мята светкавици и гръмотевици и момчето, проснато на скамейката, приема такава порция пръчки, която с лихва би му стигнала за цяла година всекидневно „телесно внушение“.

След това замъкват „злодея“ в зимника и го затварят в тъмнината. Тук вълчето проседява до мръкване и канониктът, комуто за нещастие

отново е попаднала пред очите злополучната пуйка, вечерта пристига в зимника, за да възобнови „внушението“. През процепа на вратата Джакомо вижда лицето на каноника, който се мъчи да отключи катинара. В ръката си падре държи тънък ремък с тока.

Горната устна на момчето наистина започва да се повдига като на вълче. Малкият се озъбва и наежва. Вратата е отворена… и изведнъж цялата постройка на приюта се оглася от вик на болка и уплаха.

Притичалите деца и дори напусналият леглото си вратар, куцукащ със стълбоподобните си крака, виждат падре на пода пред отворения зимник; ужасен, той притиска към корема си окървавени пръсти, а по двора лети с развято расо и с кухненски нож в ръка вълчето Джакомо…

Тази нощ тринадесетгодишното момче избяга от приюта. Каноникът, получил сериозна рана в корема, вдигна на крак цялата полиция, но беглецът не можа да се намери…

До околностите на Неапол Джакомо се добра пешком, като се хранеше от подаяния. Струйката дим над Везувий той видя в лъча на изгряващото слънце, но това утро можеше да стане последно в живота му, защото край брега на залива падна като мъртъв, обезсилен от лишения и глад.

Джакомо дойде на себе си в рибарската лодка на Родолфо Чени. Здравият, загорял от слънцето рибар от остров Капри беше застанал прав и оправяше платната. В краката му лазеше четиригодишната черноока Доротея, а жената на Родолфо, дребничката Анжелика, подреждаше на кърмата купените в Неапол неща.

Семейството на Чени приюти бездомния сирак и цели четири години момчето прекара сред скалите и лозята на Капри. Той се превърна в мускулест, силен юноша, научи се да управлява платната, да връзва морски възли и да плува като делфин. Джакомо вече носеше нож на пояса и ходеше заедно с Родолфо в Сицилия, Корсика и в южните пристанища на Франция. Родолфо Чени се прехранваше с контрабанда и случваше се лодката му да се върне в прикътаното заливче на Капри с току що получени дупки в насмоленото дърво на бордовете. Веднъж Джакомо се върна от такова пътуване с куршум от френски митнически войник в мускула на крака. Когато Родолфо извади куршума и обгори раната с барут, юношата окачи този куршум на врата си като украшение и се хвалеше пред своите връстници.

Шестнадесетгодишен, Джакомо за пръв път видя човека, комуто впоследствие се оказа задължен за фамилното си име.

Буря беше разбила край Липарските острови малка английска

платноходка и в колибата на Родолфо Чени се намери още един спасен. Скитник и пияница, бездомен и безприютен като Джакомо, но вече с бели косми в червеникавите си мустаци, английският моряк Бартоломю Грелей беше запазил при катастрофата само три гинеи, просмукана с пот риза и неизчерпаем запас от разкази за своите похождения по море и суша.

Той прекара в семейството на Чени една година, чак до събитията, които измениха живота на Джакомо и на неговите приятели.

Заедно с новия обитател на къщурката, който в простата реч на каприйските рибари се беше превърнал в Бартоломео Грели, рибарят Чени и седемнадесетгодишният му възпитаник предприеха една доста опасна операция. През няколкото граници на италианските кралства, херцогства и републики те прекараха партида оръжие в Швейцария за тиролските въстаници. Отсъствуваха повече от месец и се завърнаха на Капри без Бартоломео Грели. На връщане, когато вече бяха минали най-опасните полицейски кордони и планински проходи от сухопътната част на техния маршрут, лодката на Родолфо Чени бе обсипана с точен топовен картеч от един охранителен кораб. Свистящият оловен град пощади само Джакомо; Родолфо и Бартоломео получиха тежки рани. Като се справи сам с лодката, Джакомо остави Бартоломео при едни познати рибари близо до Соренто, а раненият в хълбока Родолфо докара в къщи. След пет дена Родолфо почина. Тленните му останки, въпреки очакванията, прие не морето, а малкото гробище в дола между крайбрежните скали на Капри.

След погребението в къщурката стана пусто и печално. Два дена семейството се храни с остатъците от погребалния обед, а после Джакомо, комуто Родолфо преди смъртта си беше завещал да се грижи за осиротялото семейство, започна да стяга вдовицата и дъщеря й за път. Решено беше, че ще заминат за Соренто, родния град на Анжелика. Там Анжелика купи една мъничка къщичка с лозе и няколко портокалови дръвчета. Джакомо й помогна да уреди малкото стопанство, а после намери Бартоломео и заедно с него се отправи на един шведски кораб за северните морета, като остави на вдовицата всичките си пари, които беше получил в предплата. Той плава две години, научи се да чете мореплавателните карти и да се ползува от компаса, бусолата и секстанта. Бартоломео Грели му предаде целия си немалък опит и щурманът норвежец го взе за свой помощник.

… В онези години на северозапад, в спретнатите островърхи

градчета на Европа оглушително думкаха войнишки барабани: водеше се опустошителната война между вероломния и алчен за чужда земя Фридрих Пруски и древните властелини на Европа[109]. Кралете на Франция и Швеция, австрийският император и руската царица изпращаха войски срещу тръгналата на поход пруска армия. Бартоломео и двадесетгодишният Джакомо слязоха в Щралзунд и в края на 1757 година постъпиха в двадесетхилядната армия на шведския крал.

Повече от две години Джакомо и неговият по-възрастен спътник водиха скитнически войнишки живот. Шведската войска опустошаваше градчетата на Померания и Бранденбург, задоволявайки се с дребни трофеи, без да се осмели да нанесе удар в сърцето на неприятелското кралство — Берлин. През лятото армията се биеше и разбойничествуваше из пруските провинции, а после се връщаше на крайбрежието, в Щралзунд, и през няколкото зимни месеца си делеше плячката. Такава война вече започна да омръзва на предприемчивия Джакомо.

През време на един поход, когато разузнавателни отряди на пруската конница връхлетяха върху шведския отряд, в който служеха Бартоломео и Джакомо, и му нанесоха чувствителна загуба, храбрият млад италианец обърна върху себе си вниманието на главнокомандуващия шведите граф Хамилтън в неравна схватка Джакомо пред очите на своя генерал се справи с група противникови войници, като остави няколко души на място, а останалите обърна в бягство.

След боя граф Хамилтън заповяда да доведат при него в палатката младия войник, който едва беше успял да си отдъхне и да изтрие окървавеното острие, и го запита за името му. Старият Бартоломео бе записал Джакомо в армията под собственото си фамилно име, изопачено от рибарите, и под това име Джакомо беше произведен командир на взвод.

Взводът се състоеше от отчаяна сбирщина, а самият Бартоломео Грели се оказа под командуването на своя ученик Джакомо. Всички смятаха младия италианец за син или брат на беловласия боец.

Една безлунна есенна нощ отрядът спря на бивак близо до някакво разграбено бранденбургско градче със стръмни керемидени покриви. Войниците от взвода на Грели бяха наобиколили със смях каручката на скитницата маркитантка[110], която пътуваше в обоза на армията вече няколко седмици. Възрастната жена, чиято сергия войниците на Джакомо вече бяха, прекатурили, отчаяно се дърпаше от

ръцете на Бартоломео Грели, Джузепе Лорано и Уудро Крейг.

Гласът на жената извика в паметта на Джакомо неясни, отдавна забравени картини. Той спря разюздалите се войници, Поднесе фенера към лицето на маркитантката и… позна своята майка, повехнала и побеляла.

В палатката на маркитантката усмирилите се войници, най-близките приятели на Джакомо, чуха горестния разказ на синьора Франческа Мола. Амнистията, дадена по случай раждането на престолонаследника на тосканското херцогство, й донесла свобода, но с доживотно изгнание извън пределите на Италия. Съдбата я отвела във Франция, после в Германия и накрай захвърлила застарялата синьора в обоза на шведската войска.

Синът й разказа за запознанството си с Габриеле Молети и разбра, че е бил ограбен от този полицейски чиновник.

Заедно с Бартоломео и другите двама моряци, Джузепе Лорано и Уудро Крейг, на които сухопътната война също бе дотегнала, Джакомо напусна армията на шведския крал, като взе и майка си, и реши да отиде в Соренто. Петимата се добраха до Южна Франция и се заселиха за известно време в Марсилия, където синьора Франческа остана завинаги. Тук тя, вече на преклонна възраст, встъпи в първия си законен брак. Неин мъж стана Бартоломео Грели, който отвори будка за продажба на тютюн в пристанището. След мирен и кратък съвместен живот двамата съпрузи умряха в една година от холера.

Когато Джакомо се появи в малката къщичка в околностите на Соренто, Анжелика приспиваше петгодишния си син Антонио, който се беше родил скоро след смъртта на Родолфо. Доротея караше вече петнадесетата си година и предвещаваше да стане истинска красавица. Като видя Джакомо, тя записка и увисна на шията му. В къщата цареше неприкрита сиромашия и пристигането на Джакомо спаси семейството от гибел.

Заедно с приятелите си Лорано и Крейг той поправи къщичката и дори намери на брега старата лодка на Родолфо. Джакомо накупи дрехи на Доротея и лакомства за братчето й Антонио, но с това и свършиха останалите монети, дрънкащи в джобовете на бившия войник от шведската армия.

След няколко месеца Джакомо се отправи с двамата си приятели за Ливорно и тук узна, че човекът, който го е ограбил, Габриеле Молети, вече е излязъл в оставка и живее в собствената си вила извън града…

…Бившият чиновник на херцогската полиция, понастоящем

чифликчия и новоизлюпен патриций, Габриеле Молети, се наслаждаваше на следобедния си отдих на терасата на своята вила, чиито прозорци гледаха към морето. Лозята и цветята около дома радваха очите на собственика. Успокоително бръмчаха бръмбари, пеперуди се рееха в омарата на нагорещения въздух. Беше зноен августовски ден през 1762 година.

Шумоленето в храстите под самата веранда, където синьор Габриеле почиваше в люлеещ се стол, го учуди, тъй като сините му бузи не усещаха ни най-слаб полъх на ветрец. Като отвори очи, той видя пред себе си твърде злото лице на непознат кавалер с барета, а на стъпалата на верандата още двама юнаци с шпаги и доста страшен вид. Слугите на Молети бяха в задния двор и синьорът се оказа самичък в обществото на трима неочаквани гости.

Те доста решително поканиха домакина в кабинета му и тук му предявиха дипломатически ултиматум във вид на три черни отвърстия на пищовни цеви, като поискаха незабавно да им брои пет хиляди скуди в налични пари.

Уклончивото поведение на господин Молети доведе дотам, че тримата синьори претършуваха кабинета и след като откриха банковата чекова книжка, твърде небрежно я напъхаха в един от многобройните си празни джобове, а след това акуратно завързаха и опаковаха самия собственик на книжката. Като оставиха опакования чифликчия под охраната на Уудро Крейг, Джакомо и Джузепе оседлаха в конюшнята три от най-хубавите коня, при което изплашеният коняр не прояви никаква съпротива, и отнесоха вързопа с господин Молети в планината.

Тук, в една затънтена пещера, Джакомо напомни на синьор Габриеле някои епизоди от миналото и синьорът призна всичко, като не забрави обаче да спомене и за участието на собственика на хотела в присвояване имуществата на синьора Франческа.

За да не се обременява с изчисляване на сложни лихви и други скучни сметки, Джакомо определи размера на нанесената му щета с чисто рицарски окомер и в резултат донесе от банката пет хиляди скуди срещу чека, подписан от Молети. След това приятелите разопаковаха чиновника и го привързаха в малко облекчен тоалет към седлото на коня. Опитният в употребата на кожения бич Джакомо повтори върху гърба на вързания синьор всички уроци по богословие, които някога беше изпитал на собствения си гръб благодарение възпитателното усърдие на приютския падре. Когато запененият кон докара собственика на вилата в къщи, домашните му не вярваха, че той

някога ще отвори очи. Но Габриеле Молети оживя и дори запали в крайпътното параклисче дебела свещ от чист пчелен восък в чест на чудотворното си избавление.

Докато разкаялият се синьор още лежеше опакован на пода на пещерата под охраната на неразговорливия Уудро, Джакомо и Джузепе, облечени като знатни пътешественици, пристигнаха в ливорнския хотел… „Знатните пътешественици“ поискаха стая, чиито прозорци да гледат към отсрещната къща. Джакомо погледна познатия му перваз и ресторанта, който се намираше отсреща, но вече под друга фирма. В лицето на собственика на хотела Джакомо без мъка откри своя стар познат.

Джакомо и Джузепе го повикаха в стаята си, поканиха го да седне на дивана и разиграха една мимическа сцена, като повториха точно всички подробности по влизането на чиновника и хотелиера в стаята, където преди четиринадесет години тихичко седяха бавачката и момчето. Тази театрализирана страничка от биографията на собственика на хотела произведе върху него нужното впечатление. Подобно на синьор Молети и той започна да обвинява своя съучастник, оправдавайки, себе си. Но изразът на лицата на „знатните пътешественици“ накара хотелиера да моли за пощада и смирено да се отправи за парите. Смирението му обаче се оказа привидно; въпреки конвоя в лицето на Джузепе Лорано той се опита с условен сигнал да изпрати слугата за полиция. Слугата веднага беше хванат за врата и въдворен на местожителство в зимника, а Джакомо собственоръчно окачи на куката за лампата хотелиера, който до последната минута си въобразяваше, че всеки миг ще се появи полиция и ще отнеме от бандитите парите, които бяха получили.

Няколко дни по-късно един висок гърбонос човек посети в околностите на Ливорно францисканския приют „Света Магдалена“. Когато научи обаче от стария вратар, че падре каноникът скоропостижно се бил поминал от лошо храносмилане, гостът се обърна и с мир напусна тая обител.

…Много скоро от Ломбардия до Сицилия се пръснаха слухове за шайка бандити, неуловими и безпощадни. Те се появяваха внезапно посред бял ден на най-неочаквани места и изчезваха безследно. Само околностите на Соренто бяха пощадени от набези.

От време на време Джакомо се появяваше нощем в рибарската къщичка и младата красавица Доротея Чени започна да се облича като малка принцеса, което предизвикваше завист у дружките й. Когато Дороти призна на майка си своята любов към „бандита Джакомо“,

Анжелика прекръсти дъщеря си и цяла вечер прекара на колене пред лика на пречистата Дева.

…Повече от две години шайката на Джакомо, състояща се само от тримата, свързани чрез многогодишна дружба мъже, безнаказано безчинствуваше из Италия и Южна Франция, но накрай рота кралски егери притисна бандитите към брега в един от заливите на Сицилия. Тримата приятели бяха свършили патроните и нямаха друг изход, освен да скочат в морето от една отвесна скала. Стрелците бяха обкръжили скалата в железен обръч и вече тръгнаха към брега. Участта на бандитите изглеждаше решена.

В това време в залива се появи дълга шхуна с мръсни бордове и черен парцал, закачен на канджа вместо флаг. Един мъж с превръзка на окото стоеше на капитанското мостче. Когато шхуната наближи брега, капитанът й видя как три гъвкави тела с „лястовичи скок“ полетяха от канарата във водата и бързо заплуваха към кораба му. От брега и от подножието на канарата зачестиха изстрели и около главите на плуващите се появиха отплисъци във водата; ала и тримата можаха да достигнат благополучно шхуната. Корабът ги прие на борда си, изви и вдигайки платна, потъна в синевата на Тиренско море, като отнесе ценната си придобивка…

И тримата се оказаха опитни моряци и капитан Бернардито Луис скоро направи Джакомо Грели свой помощник, Джузепе Лорано — щурман, а Уудро Крейг — Боцман на „Черната стрела“.

Три години кръстосва Бернардито из Средиземно море, а после едва прескочи Гибралтар и отплува в индийски води.

И ето настъпи нощта на 19 април 1768 година, когато пиратската шхуна завладя бригантината „Офейра“. Призори паднаха последните защитници на бригантината; в каютата на Грели на „Черната стрела“ бяха отнесени безчувствената Емили и полумъртвият от страх Мортън. Тялото на тежко ранения защитник на Емили, сър Фредрик Райланд, остана на „Офейра“ до трупа на стария мистър Натаниел Харди.

…Олюлявайки се, Грели излезе след пиратите. На мократа палуба той се улови за бордовото въже и огледа хоризонта. Откъм север се надигаше черната стена на урагана. Вятърът вече късаше въжетата и страшен порой се изливаше върху покривите на палубните надстройки на бригантината. Дебелите въжета я задържаха до борда на пиратската шхуна. От шхуната беше вече прехвърлена на бригантината тясна стълбичка.

В морето само на една миля разстояние се виждаше френска корвета. Там бързо свиваха последните платна…

5

…Беше вече към осем часа сутринта, но морският ураган скриваше небето и водата. Двете стихии, въздухът и океанът, се бяха смесили в една. Нищо не можеше да се различи, всичко се сливаше в един плътен гребен на развихрената вълна.

Свързани един с друг, плавателните съдове, бригантината „Офейра“ и шхуната „Черната стрела“, бяха завъртени й понесени като черупки от яйце във водопад. Хората се задъхваха: не можеше да се диша, вятърът бе станал по-плътен от водата. Той не помиташе, а тласкаше предметите като настъпваща стена. Трите мачти на „Черната стрела“ се стовариха върху „Офейра“, разтроших палубните й надстройки и объркаха такелажа и рангоута на двата кораба в един заплетен възел, палубната команда, която се опита да раздели корабите, беше изхвърлена през борда от една исполинска вълна; тя се стовари върху двата съда от такава височина, че за няколко мига погреба в бездната и шхуната, и бригантината. Но жалките черупки със сгушилите се в недрата им живи същества изплуваха на повърхността. Вече никой не се опитваше да отваря люковете и корабчетата се оказаха изцяло предоставени на вятъра и вълните.

Когато вихърът налетя, Грели падна на палубата на „Офейра“. Пълзешком се добра до люка и го завинти над главата си в момента, когато върху бригантината рухнаха мачтите на „Черната стрела“. След като затвори люка, Джакомо се оказа в пълен мрак. От внезапния тласък той отлетя някъде встрани, удари главата си о бимса[111] и загуби съзнание.

Но ето разтърсването и скърцането на всички части на кораба отслабнаха и бригантината започна да се клатушка като при обикновено люшкане през време на буря. Грели се отърси от своята отпадналост и от вцепенението и стана на крака. Пристъпваше с мъка, като тежко болен.

Внезапно наблизо се раздаде не много силен, но за ухото на опитен моряк наистина зловещ звук. Под краката на Грели подът отново започна да се изплъзва и се издигна вертикално. Зачу се шум и плясък на вода. Джакомо пак щеше да се търколи в ъгъла, но се залови за стълбата, напипа люка, отвори го и се намери на палубата.

Беше двадесети април, вечерта. Морето се вълнуваше, но ураганът вече бе отминал далеч, като накрай запокити корабите върху един подводен риф. Корпусът на „Офейра“ оцеля, а „Черната стрела“

се оказа набучена на подводна скала като пиле на шиш. Но и на „Офейра“ положението беше лошо. Разклатените вътрешни стени не издържаха, насъбралата се в трюмовете вода нахлу при наклоняването в кърмовата част и бригантината, която се беше наклонила много назад, щеше да потъне, ако заплетеният такелаж не я задържаше о борда на заседналата върху рифа шхуна.

На „Черната стрела“ също започнаха да се показват хора. Наведен през борда, Бернардито Луис запита Грели в какво положение е „Офейра“. Грели отговори едносрично и започна да разглежда хоризонта. Някъде далеч, на шестдесет осемдесет мили, едва се мержелееше остър планински връх, приличен на тесен тъмен облак. Около корабите летяха албатроси и чайки. Близостта на сушата ободри пиратските главатари.

Положението на „Черната стрела“ беше безнадеждно. Бернардито събра екипажа и обяви своето решение: цялото имущество да се прехвърли на „Офейра“ и да се опитат с бригантината да достигнат земята, която се вижда на хоризонта.

Пиратите избиха дъното на бъчвичка с вино, подкрепиха се с шунка и корави сухари, а след това се заловиха да изтребват водата от трюмовете на „Офейра“. Те прехвърлиха стоките в носовата част на бригантината, изравниха диферента[112] направиха мачта и като изхвърлиха през борда счупените мачти на „Черната стрела“, прерязаха заплетения такелаж. Сега само тясната стълба и двете дебели въжета служеха за връзка между корабите.

Екипажът на шхуната пренесе своите вещи на „Офейра“ и Бернардито, придружен от Педро, за последен път обиколи своя стар кораб…

Докато горе се извършваха спасителните работи, пиратите Червенокосия Пю и Дебелия Питър, които се славеха със способността си да изпиват на един дъх цяла кофа бира, надзърнаха в каютата на Грели на опразнената шхуна. Младото момиче лежеше на нисък миндер, постлан с мръсен килим; до нея на пода се беше свил Томас Мортън.

Питър хвана Мортън за яката и така го разтърси, че нозете на калкутския атърни за миг се откъснаха от пода. След това с един ритник го изтласка от каютата и седна до девойката.

— Стой, дебело говедо! — предупреди Пю своя другар. — това е плячка на Леопарда.

— Пет пари не давам за Леопарда — измърмори Питър, комуто остатъкът от виното в бъчвичката беше придал необикновена

храброст. — сега не ми пречи, Пю, да си полюбезнича с хубавицата…

Не се знае какво би станало след това с девойката, ако страшният Бернардито не беше влязъл в каютата. Червенокосия Пю забеляза познатата му кожена торбичка, завързана за пояса на капитана, и счете за благоразумно да се измъкне от зрителното поле на Бернардито, Дебелия Питър скочи с необикновена бързина, твърде учудваща за размерите на неговото туловище.

Бернардито не беше виждал още пленницата и сега впери в нея пронизващия си поглед. Емили неволно се повдигна, чувствувайки непреклонната воля и властност на застаналия пред нея човек.

— Вървете след мен! — заповяда пиратът и се обърна към вратата.

Девойката направи крачка напред и се олюля. По знак на началника си Педро я вдигна като перце и я понесе след капитана.

През това време пиратите на „Офейра“ бяха успели да хвърлят във водата тялото на мистър Натаниел Харди. В същата минута, когато Педро с Емили на ръце стъпи на палубата на бригантината, боцманът Боб Акулата и Леопард Грели вече люлееха над борда безчувственото тяло на сър Фредрик Райланд. Емили се изтръгна от ръцете на Педро и се спусна към своя годеник. Пиратите, които държаха тялото, го пуснаха на палубата.

Притиснала се към гърдите му, Емили долови слабите удари на сърцето.

— Той е жив! — извика тя.

Бернардито изгледа навъсено Леопарда и заповяда да отнесат ранения на кърмата. Превъзмогвайки страшната си слабост, тръпките и главоболието, Емили приготви на болния легло и превърза спеклата се рана от куршума, пронизал от край до край тялото под дясната ключица.

„Офейра“ вече плуваше с две платна към съзиращата се земя; почернелият скелет на напуснатата шхуна остана далеч назад.

Повече от едно денонощие пиратите се мъчиха да доплуват до безименния остров. Настъпи нощта срещу двадесет и първи април. Бригантината заобиколи острова откъм запад. Между скалите и канарите не можа да се открие залив, удобен, за да се хвърли котва. Приливът беше достигнал най-високата си точка, когато Бернардито забеляза пясъчна ивица в северната част на острова и реши да остави „Офейра“ да заседне на плитко, за да може при отлива да се открие дъното й, през което навлизаше много вода, и да подготви бригантината за по-нататъшно плаване.

Грели извика Мортън в долната каюта и поиска книжата, които адвокатът държеше у себе си. Докато се запознаваше твърде внимателно с тези документи, Джакомо от време на време задаваше на Мортън резки въпроси, като искаше допълнителни сведения за Райланд и мис Харди. В главата на пирата започна да се формира смел план…

Грели така се беше замислил, че не чу как пиратите докараха „Офейра“ до брега. Когато излезе на палубата, той видя в светлината на залязващата луна високите крайбрежни скали, а под бушприта — ясна пясъчна ивица между две канари. Вълните на прибоя с еднообразен шепот лижеха пясъка. Отливът вече бе започнал. Моряците побиха колове в пясъка и изнесоха двете котви. Привързаната бригантина постепенно с оттеглянето на водата се накланяше на десния борд, като откриваше повреденото дъно, и скоро се оказа изцяло на суша. Грели не намери на палубата нито девойката, нито ранения. Той надзърна през прозореца в капитанската кабина. На леглото лежеше в безсъзнание мистър Райланд; Емили спеше в креслото, заровила зачервеното си от треска лице във възглавницата. Виждаше се, че е болна. На пода се беше проснал Мортън.

Застанал на пясъка, капитан Бернардито оглеждаше кораба. Лодка с двама гребци очакваше капитана, който се готвеше да изследва крайбрежието.

— Сеньор Джакомо! — никна Бернардито. — Бригантината трябва да се поправи. Едва ли ще можем скоро да се махнем от този остров. Ще потърся по-сигурно място за престой; тук, на тая плитчина, вълните ще разбият бригантината при първата буря. Засега пренесете ценните стоки на брега и ги скрийте между скалите.

Бернардито седна в лодката и се отправи покрай брега. Грели вдигна на крак двадесетина пирати и избра неголяма пукнатина между скалите. Тук пиратите прехвърлиха сандъците със сребърните кюлчета, скъпоценните камъни, копривите и другите стоки от трюмовете на „Офейра“. Грели определи тяхната стойност на десет петнадесет хиляди английски фунта. Слънцето вече се бе издигнало над хоризонта, когато разтоварването завърши, и Грели полегна да си отдъхне в сянката на канарите. Събуди се съвсем неочаквано…

Като отвори очи, Грели се учуди на безмълвието, с което пиратите поправяха дъното на кораба. Никой не пееше, а псувните се изричаха полугласно. Бернардито се беше върнал вече и лодката му лежеше наполовина изтеглена на пясъка.

— Ей, Бернардито, какво става? — запита високо Леопарда, като

правеше усилия да се разсъни. — за какъв дявол си се разбързал толкова, да не би да жениш любимата си щерка?

Бернардито направи знак на Грели да говори по-тихо.

— На югоизток има голям, добре прикрит залив. В него е хвърлила котва френската корвета. Сигурно и тя е била отнесена от урагана към тези брегове. Трябва да си вървим, докато не са ни забелязали…

Бернардито още не бе се доизказал, когато иззад канарата на няколко кабелтови от пясъчната ивица се появи вражеската корвета. Двете мачти от току що отсечени стволове и непълното съоръжение на платната свидетелствуваха, че и корветата е била доста раздрусана от бурята.

Пиратите се оказаха в капан. Отзад се извишаваха непристъпни канари, отпред стояха врагът и морето! Грели прецени положението за миг. Спасение носеше само нощният мрак: под негова закрила трябваше да отплуват от предателския нос и да се скрият във вътрешността на острова. Бернардито вече стоеше на борда и посочваше на хората си мястото им в боя.

Ураганът беше помел двата малки топа на „Офейра“. Пясъчната ивица не предлагаше никакво прикритие. Мъничката площадка между скалите в основата на носа представляваше твърде неудобен плацдарм, но избор нямаше.

Известно време корветата обикаляше надалеч, след това приближи. Нейният капитан отдавна беше забелязал във водите на острова познатата му бригантина, завзета от пиратите. Той успешно прикри от тях засадата си в залива, приготви през нощта кораба за бой и едновременно с излизането си в морето изпрати двадесетина стрелци да завземат позиция по крайбрежните канари, в тил на пясъчния нос. Пиратите видяха пред себе си корветата, но не подозираха, че и в тила им французите са заели изгодна позиция: от върховете на скалистия хребет войниците можеха да обстрелват цялата площадка под скалите.

Когато приближи на разстояние един и половина кабелтови, корветата откри бордов залпов огън с картеч, гюллета и брандскугели. Бернардито падна от борда на бригантината и на пясъка се вдигна паника. Слабо защищавайки се със стрелба, пиратите се криеха зад корпуса на „Офейра“, но двадесетте топа, стрелящи съсредоточено от късо разстояние, изподупчиха и подпалиха кораба. Жегата, искрите и димът прогониха оцелелите пирати към основата на пясъчния нос. Тогава изтрещя дружен залп от върха на канарите. Пиратите се замятаха между скалите и кораба. Войниците се целеха в тях и ги

разстрелваха методично и хладнокръвно.

Корветата, на която след урагана не беше оцеляла нито една лодка, не можа веднага да изпрати десант. Капитанът реши да дочака прилива, за да се приближи до носа и да стовари една група, която да огледа полесражението.

Бригантината гореше. На пясъка, обгърнат от дим, стенеха ранените. От време на време, щом на площадката се забележеше най-малко движение, от канарата екваше изстрел.

Боят започна, когато Джакомо се намираше под канарата, зад малък каменен насип. Той изрови с ръце яма в пясъка и извади пищова си. Разполагаше само с един изстрел — всичкото оръжие и припасите бяха останали на бригантината. Около прикритието на Грели на различни гласове и гами свиреха куршумите. Лодката на Бернардито още се виждаше на пясъка. Двама пирати се опитаха да я тласнат във водата, но паднаха под изстрелите. Когато пиратите започнаха да прибягват на групи от горящия кораб към канарата, Грели забеляза някакво движение по наклонената палуба на бригантината. От прозореца на капитанската кабина се показа главата на девойката и плешивият череп на Мортън. Те влачеха ранения, който още не беше дошъл в съзнание. След това гъст дим обви палубата и няколко минути Грели нищо не можа да различи. Той затърси с очи Бернардито и реши, че капитанът е убит при един от първите залпове.

Оглеждайки се, Грели забеляза наблизо малък храст, израснал в пукнатината на скалата. Храстът се свеждаше над водата. Като се вгледа, пиратът видя зад храста, на обърнатата към морето страна на канарата, малка пещера. В същото време чу шумолене отзад и през дима видя девойката и плешивия шишко, които пълзешком влачеха по пясъка своя ранен спътник. Те също смятаха да се скрият зад каменния насип, но иззад скалите се подаде насреща им пистолетът на Грели. Мортън скри глава между раменете и замря, а девойката с последно усилие довлече ранения през каменната преградка. Нейното мъжество учуди дори Леопарда. Той й посочи с очи пещерата зад храста.

— Сам можете да се спасите — каза той.

Една издатина прикриваше пещерата едновременно и от стрелците, и от топовете на корветата. Но за да се добере човек до нея, трябваше да се премине ивицата суша, след това да се преплува малкото разстояние до скалата, най-важното, да се изкачи от водата на височина шест седем фута[113]. Вече, десет ярда вече, ето от какво зависеше спасяването на живота!

Захапал кинжал, Грели запълзя към горящата бригантина. До

кораба оставаха петдесетина крачки. Попаднал в облак дим, Грели скочи на нозе и се затича. Краката му потъваха до глезените в пясъка и морската пяна. Последният топовен залп изтрещя в момента, когато Грели вече бе стигнал до бригантината. Той се хвърли на земята по очи. Щом снарядите разровиха пясъка, вдигна глава… и видя пред себе си капитан Бернардито, притиснал се към пясъка на десетина крачки от дъното на кораба. Последният залп беше зашеметил капитана, а разпиленият пясък му бе напълнил окото; ала докато Грели го наблюдаваше, Бернардито се обърна и размърда ръка, за да очисти от пясъка единственото си око. На пояса на капитана висеше кожената торбичка, добре позната на Леопарда…

За миг Грели си припомни миналото. В паметта му възкръснаха заливът на Тиренско море, канарата, кралските егери, скокът от скалата и спасяването благодарение на пристигналия кораб с този едноок капитан. Но гласът на алчността се оказа по-силен от тези спомени.

Бернардито се понадигна. Няколко секунди Грели гледа превития му гръб, като целеше с око движението на лопатките под ризата. Един замах на ножа — тялото на стария пират рухна напред. С втори удар Грели разряза пояса и измъкна торбичката. Тя беше малка и се събра в пазвата му.

През бордовете на бригантината висяха парчета от въжетата на платната. Леопарда отряза няколко ярда въже и пълзешком се върна в своето прикритие. Зад каменния насип вече лежеше раненият, а девойката се притискаше до безчувственото му тяло. От канарите стрелците продължаваха да стрелят по единичните фигури, мятащи се в дима от една скала на друга.

— Можете ли добре да плувате? — запита Грели девойката.

— Аз съм болна и нямам вече сили — отговори тя. — не бих могла да го задържа над водата, а без него няма да плувам. — тя показа ранения.

— Аз ще ви помогна — каза Грели. — елате след мен.

Той тласна Мортън и му заповяда да пълзи към брега, изчака, докато облакът дим ги закрие, и повлече ранения по пясъка. Мортън и девойката нагазиха до пояс във водата и заплуваха. Грели поддържаше ранения и плуваше след тях. Зад издатината на скалата вече беше тихо, куршумите не свиреха. Емили и Мортън придържаха над водата ранения, докато Грели замяташе своето ласо върху храста. На три пъти краят с примката падаше във водата; на четвъртия път Грели залови храста и започна да се катери по канарата. Той се добра до пещерата. В

нея имаше достатъчно място за четирима души.

Леопарда спусна въжето и издигна в пещерата първо ранения. След това той извади от водата Емили и Мортън. Във влажната пещера зъбите на девойката затракаха. Пръстите й бяха студени като ледени шушулки, а главата й пламтеше. Обезсилена, тя падна като мъртва до мокрото, неподвижно тяло на ранения. Той отвори очи, погледна всички с безсмислен поглед, въздъхна и отново изпадна в безсъзнание. Бе вдигнал висока температура и изглеждаше, че няма много шансове да оздравее.

Четиримата легнаха на пода на пещерата. Грели извади патрона от пищова, изсуши овлажнелия барут и напълни отново оръжието си.

В това време Бернардито Луис се изправи на колене в своята яма. Ножът при удара се беше хлъзнал: очевидно е бил насочен от неуверена ръка. Капитанът успя да види, че не някой друг, а Леопард Грели се беше опитал да го убие и откраднa торбичката с камъните. Приливът вече започна и лодката на Бернардито, поклащайки се върху водата, тихичко заплува покрай пясъчния нос.

Стрелбата престана. Само горящата дървена част на бригантината пукаше и се пръскаше. Искри и дим започнаха да прелитат към убежището на Бернардито; невъзможно бе да се стои по-дълго тук.

Пиратският главатар легна по очи във водата и заплува. Гмурна се под лодката. Като се държеше с една ръка за кърмата, той започна да оттласква лодката от брега, без да се показва иззад нея, уж че празната лодка беше тласкана от течението или вятъра. Солената вода пареше раната на гърба му, най-малкото движение на лявата ръка му причиняваше болка. Но той плуваше, отдалечавайки се все повече от брега. Още един пират забеляза люшкащата се надалеч лодка. Това беше Педро Гомец, телохранител и слуга на Бернардито. Той се плъзна във водата и заплува.

Ала и капитанът на корветата обърна внимание на празната лодка, от която много се нуждаеше. Той заповяда на двама моряци да се съблекат и с плуване да я достигнат. В този миг празната лодка се изравни със скалата, където в пещерата се бяха скрили Грели и пленниците. Грели погледна надолу и видя под канарата лодката, а зад кърмата й главата на Бернардито. Мортън замижа, когато Грели започна да се прицелва, поставил цевта на дългия пищов на прегънатата си ръка, като същевременно едва-едва размърда храста, прикриващ пещерата…

Бернардито вдигна глава, забеляза пещерата, дулото на пищова и присвитото око на Джакомо Грели. Капитанът пусна лодката и се

гмурна, избягвайки изстрела…

Надигналата се от прилива вода, гонена от попътен вятър, вече заливаше горящото дъно на бригантината. Вълните се плискаха по обгорелите бордове, облаци дим се стелеха над водата и натам, към тези облаци дим, се насочи Бернардито. От пещерата в скалата се разнесе слаб изстрел и плувецът потъна към дъното…

Двамата френски моряци, които бяха заплували, дочуха изстрела на Грели; те уловиха лодката, седнаха в нея и започнаха да се вглеждат в очертанията на канарите, като се мъчеха да определят откъде дойде изстрелът. Джакомо се хвърли по очи на дъното на пещерата, за да не открият присъствието му в скривалището. Затова той не видя как изплувалият Педро отново се гмурна към дъното, хвана Бернардито за косите и го измъкна.

Вече се мръкваше. Лодката достигна брега и двамината моряци стъпиха на пясъчния нос. Те не успяха да направят и пет крачки, когато изпод скелета на бригантината изскочи широкоплещест гигант. Единия французин Педро удари с нож, а другия удуши. Вълните отнесоха телата им в морето, а Педро, вече прикрит от тъмнината, вмъкна капитана си в лодката и с бързи удари на веслата я подкара покрай пясъчния нос, след това по продължение на брега към изток. Той плуваше все покрай брегови те скали и от корветата не го забелязаха.

Като се добра до едно малко заливче, Педро оттласна в морето повредената и напълнила се с много вода лодка, метна на рамо полумъртвия Бернардито и се вмъкна с него в горския гъсталак. Там намери изоставеното от войниците почти загаснало огнище, раздуха главните и запали в храстите огън. При светлината на пламъка Педро огледа гърба на Бернардито, извади с помощта на ножа заседналия под лопатката куршум и след като превърза двете рани на капитана, се просна до него сред храстите и заспа мъртвешки сън.

Леопарда се подаде от пещерата и видя как вражеската корвета наближи пясъчната ивица. Двадесетина моряци и един офицер вече при пълен мрак се добраха до брега, плувайки. На брега се замяркаха светлините на фенери, два три изстрела се раздадоха в подножието на скалите, след това всичко стихна. Войниците събраха оръжието на пиратите и изхвърлиха в морето мъртвите им тела. Офицерът изкомандува да се завърнат на борда.

Леопарда чу как от мостчето на корветата капитанът даваше команда да се вземе курс към същия онзи залив, където се бе приютил сутринта. При светлината на изгрялата луна французите видяха върху

водата, вече от другата страна на носа, злополучната лодка, наполовина пълна с вода. Всички решиха, че моряците, изпратени преди настъпването на тъмнината да приберат тази лодка, са се удавили.

Капитанът я предостави на вълните; разбитата лодчица се блъсна о крайбрежните камъни и тихо потъна на дъното.

През нощта корветата се завърна в защитения залив. Командирът й възнамеряваше да попълни запасите си с прясна вода и набързо да завърши най-неотложния ремонт на кораба. Капитанът знаеше за бунтовните настроения на своя екипаж, опасяваше се, че запасите от храни може да не стигнат, и бързаше по-скоро да се добере до бреговете на Африка.

6

Грели уви въжето около кръста си, остави в пещерата своите пленници и скочи във водата. Като се убеди, че скритият в пукнатината на скалата товар на „Офейра“ е непокътнат и че наблизо няма ни едно живо същество, той се просна на пясъка под канарата и спа до сутринта. Изгряваше зората на 22 април.

След като изследва мястото, където беше загинал целият екипаж на „Черната стрела“, и не намери нищо важно, Джакомо Грели преброи елмазите в кожените калъфчета; двадесет и шест парчета! Беше чувал, че стойността им възлиза на петдесет шестдесет хиляди фунта.

Сега той беше богат, но в главата му здраво заседна мисълта да се превъплъти в британски благородник. Това беше не само единствения път за спасение от острова — това беше бъдещето!

Нерядко у Грели бяха възниквали честолюбиви помисли. Често си мислеше, че дори голямо богатство не би му дало нито власт, нито влияние, защото то би било богатство в ръцете на бездомен и безименен скитник, преследван вредом от закона. Тогава той проклинаше своя баща и призоваваше да се стоварят върху главата му всички беди. Сега му се представяше възможност да покрие с ново име болката и срама от прежните унижения…

— Ескуайър Фредрик Райланд, виконт Ченсфилд — промърмори той. — не звучи лошо и обстоятелствата са удивително благоприятни. В Англия никой не познава този наследник… И тъй, сбогом, Леопард Грели, бездомни Джакомо, приютски питомец, контрабандист, войник и разбойник, сбогом! Ти остана с разбит череп на морското дъно. От борда на френската корвета скоро на твоя гроб ще отдаде чест британският благородник виконт Ченсфилд, който ще се отправи за Англия, за да встъпи в законните си наследствени права. О, този виконт ще съумее с помощта на тези камъчета бързо да увеличи родовите си владения.

Разговаряйки така сам със себе си, Джакомо почувствува глад. Французите не бяха оставили на пясъчната ивица никакви припаси. Трябваше да се бърза! Далече ли е този проклет залив?

Грели вдигна брадвата, захвърлена предишния ден от пиратите. Възнамеряваше да направи малък сал от отломъците на „Офейра“, за да стигне до корветата.

„Да, същевременно ще довърша и онези — помисли си Грели за

пленниците. Мисълта да използува Мортън като повереник още не бе му дошла в главата. — жалко за момичето! Красиво и смело, но несговорчиво и препречва пътя ви, нови мистър Райланд!“

Книжата и документите бяха останали в торбата на атърни. Грели доплува до скалата и извика Мортън. Плешивата глава веднага се показа иззад храста. Мортън завърза услужлива възжето за корените и помогна на Леопарда да се качи в пещерата. Емили лежеше върху камъните със затворени очи. Под главата на сър Фредрик тя беше поставила няколко клончета, откъснати от храста.

— Мортън, къде са документите на този човек? — запита Грели.

Атърни извади от пазвата си портфейла.

— Дай сега тук цялата си торба!

С трепереща ръце Мортън свали торбата и я подаде на пирата. Когато видя брадвата в ръцете на Грели, той припълзя на колене до него. Сълзи потекоха по бледото му подпухнало лице.

— Защо ви е моят живот, скъпоценни, мили, благородни мистър корсар? Запазете ми го, сър, и няма да има услуга, която да не ви окажа, високопочтени сеньор!

— Добре! Ако намислиш да хитруваш, ще те обеся на собствените ти черва. Слушай ме, червей! Ние с тебе ще отидем в Англия. Ще се махнем оттук на същата тази корвета, която вчера унищожи „Офейра“. Аз съм плененият от пиратите наследствен виконт Ченсфилд и ти в Бълтън ще ме въведеш в моето наследство. Разбра ли?

— Боже мой, благородни сеньор, но какво ще стане с истинския наследник?

Грели яростно размаха брадвата:

— Ах, с истинския ли? Ето сега ще ти покажа истинския наследник, съдийска мишко!…

Раненият отвори очи, но в тях нямаше смислен израз. Той не разпознаваше околните и не разбираше страшната опасност. Девойката обгърна с ръце главата му и го закри с тялото си от пиратската брадва. Грели я хвана за ръка, запрати я към насрещната стена и отново замахна. Девойката се хвърли в краката на Леопарда. Тя сграбчи ръката на пирата и го молеше за пощада. Грели отпусна брадвата.

— Сгодена ли си за него?

— Да.

— Искаш ли да му спасиш живота?

— Да.

— Ще ми станеш ли жена?

— Не.

— Тогава ще го убия. Разбра ли моя замисъл?

— Да. Вие искате да присвоите името и състоянието на сър Фредрик Райланд.

— Вярно, момиче! И всичко онова, което може да ми попречи, трябва да разчистя от пътя си. Най-напред ето този, полумъртвия. Пусни ръката ми!

— Мистър Грели, запазете му живота! Готова съм на всичко. Готова съм да се нарека ваша жена, също тъй, както Мортън — ваш атърни.

— Това е друга работа. А с какво ще ми докажете, че не се готвите да ме измамите? Може би смятате да ме предадете на командуването на корветата?

— Аз нямам други доказателства освен честната си дума. Искате ли да ви се закълна? Само го оставете жив и ми позволете да се грижа за него.

— Става, синьорита! Нека си диша вашият бивш жених. Но ще трябва да си поправя здравето на този уютен остров вече без вас. Ние тръгваме за Ченсфилд. Книжата ще задържа у себе си. Сега на път, синьорита, и… моля ви да се обръщате към мен както следва! Защо мълчите? Е?

— Сър Фредрик Райланд, готова съм да ви последвам. Когато Грели спусна нозе, за да скочи във водата, чу стон.

Обърна се и видя Емили паднала на гърдите на ранения.

След два часа един малък сал доплува до скалата с пещерата. Като остави на него Мортън, който също бе близо до припадък, Грели положи безчувствените тела на Емили и сър Фредрик върху дъските и загреба с весло покрай брега.

Привечер той стигна до входа в притока.

— Слушай, Емили — обърна се пиратът към девойката, която едва бе довел в съзнание, — ще сваля и двама ви тук, недалеч от залива. На французите ще се покажа отначало с Мортън и ще им предам книжата. След това ще се върна да те взема. Постарай се да разбудиш този синьор и да му обясниш положението.

Не минаха и два часа, когато Грели и Мортън се завърнаха. Двамата носеха малки вързопи.

— Всичко е наред — обясни Грели. — други ден те вдигат котва. Посрещнаха ме добре. Обещах да те отведа на кораба утре вечер. Подкрепи се с тази закуска.

Заедно с Мортън той построи една колиба. От корветата беше донесъл одеяло, котле, храна и лекарства. Настаниха ранения в

колибата.

Емили, която се намираше на границата на пълно изтощение, не се докосна до храната. Тя приготви бульон на сър Фредрик и го хранеше с лъжичка. На болния му поолекна. Той обгърна всички със смислен поглед, поусмихна се на Емили, обърна се настрани и заспа сън на оздравяващ.

Емили прекара още едно денонощие край него, като с нечовешко напрежение на силите се държеше на крака. През нощта на 24 април корветата „Бургундия“ се готвеше да вдигне платна.

Раненият спеше дълбоко в колибата си. Грели донесе пушка, запас от барут, няколко инструмента и хранителни припаси. Той реши да не будят ранения и заповяда на Емили да му напише бележка.

На листче хартия тя изложи накратко споразумението си с пирата, като даде да се разбере, че бракът с лъжевиконта ще бъде само формален. Когато бележката беше готова и сложена върху вещите, оставени за островитянина, Емили се наведе над спящия. Без думи, с каменно лице тя притисна устни до челото му.

До брега на залива Грели я отнесе на ръце, защото след мълчаливото сбогуване с жениха си Емили съвсем бе загубила сили. Още докато поставяше в кърмовата каюта на „Бургундия“ безчувствената, изгаряща от огън девойка, Грели разбра по несъмнените признаци на лицето й, че е болна от едра шарка…

През нощта, когато корабът се отправи към север, Грели забеляза, че Мортън записва нещо в една тетрадка, подвързана с пресована кафява кожа. Леопарда грубо дръпна тетрадката, прочете я много внимателно и като откъсна последните няколко страници, написани от Мортън, я прибра у себе си. Едва когато фрегатата „Кръстоносец“ пристигна в Англия, Грели извади тетрадката. В Ченсфилд, в новонаследения кабинет, той възложи на Мортън едно своеобразно литературно занимание…

— този дневник вие можете да се върнете към излагане на фактите, като започнете с качването ни на борда на „Бургундия“ — каза клиентът на своя атърни и управител. — първата част от вашето описание, чак до схватката в каютата на „Офейра“, ще си остане непокътната, но за острова не трябва да се споменава нито дума в тази тетрадка. И още нещо: не пишете кой всъщност подпали „Бургундия“, защото аз предизвиках пожара в нашата каюта с помощта на запалената лампа, като я хвърлих на пода, преди да скоча на салчето: знаех, че крюйткамерата се намира до каютата… А за изчислението на координатите на острова аз също съм задължен на капитана на

„Бургундия“, мир на праха му! Моят взрив без съмнение го е възнесъл от мостчето направо в небесата!

И човекът, който беше поръчал ръкописа, се засмя със своя характерен гърлен смях…

… Глухият равен глас на изповядвания замлъкна. Мълчанието продължи няколко минути. Пасторът се наведе над болния, който лежеше поизправен и с отворени очи върху възглавниците.

— Още няколко думи! Вие се досещате, че след като осъществих плана си, започнах да събирам в Бълтън приятелите си. Някои от тях аз назовах. Техните грехове взимам върху себе си. Разбира се, легендата за прокажения на острова измислих, за да предотвратя слизането на брега на нежелани хора, тази измислица особено прилегна, когато узнах, че освен сър Фредрик на острова са се спасили и двама неизвестни членове от екипажа на „Черната стрела“. Мърей не е измислено лице. Такъв пасажер имаше в списъците на загиналите на „Ил дьо Франс“… Сега ме оставете сам със свещеника.

Сред мъртва тишина се изправи новият пасажер на „Орион“. С един жест той спря събралите се и заговори, като се обръщаше към тях и към човека на смъртния одър:

— Господа! И вие, синьор Джакомо д’Еляно! Жестоката съдба ви отне правото да носите името на своя баща. Вие превърнахте живота си в оръдие за мъст към човечеството заради несправедливостта, извършена от него спрямо вас. Вие се стремяхте към и ме. Но името на човека е празна ду ма, празен съд, който се изпълва със съдържание само от действията на неговия носител. Вие свързахте името на Фредрик Райланд е такива кървави и зловещи деяния, че аз се отказвам от него.

На тази земя вие оставяте дете, чиято съдба би могла да заприлича на вашата, защото, родено под лъжливо име, то също ще трябва да бъде лишено от правото да го носи, без да има някаква вина за това. Аз не желая да увеличавам веригата от злини и нещастия на земята. Взех окончателно решение вашият наследник да запази всичко онова, което вие сам искахте да му оставите в наследство Благоволете да назначите за Настойници на сър Чарлз липата, които желаете. А мой дълг е да излекувам душевните рани на онази, чието име е достойно да се нареди до имената на героините от древността. Нищо около нея — нито хора, нито имена, нито страна, нито дим — не трябва да помрачава със спомени бъдното й щастие, което аз ще се постарая да й създам под своето ново име!

ГЛАВА ДЕСЕТА ГРОБЪТ НА ОСТРОВА

1

В тишината, която настъпи, след като сводът на пещерата рухна, капитан Бернардито отърси от себе си пръстта и като се убеди, че детенцето в ръцете му диша, постави го на пода до краката си.

В мрака на сриналата се пещера Бернардито за миг си припомни своите изживявания на борда на „Черната стрела“ преди три години, когато ураганът тласкаше корабите към подводните скали на острова. Чувствувайки отново онази странна тежест в цялото си тяло и ШУМ в ушите, Бернардито започна да опипва най-близките предмети. Едва си поемаше дъх; и най-незначителните усилия предизвикваха ускореното биене на сърцето.

Капитанът извади от джоба си огниво, секна от кремъка искра, раздуха тлеещия прахан и запали една тресчица, която му попадна под ръка. Пламъче озари слегналия се свод. Две трети от пещерата бяха затрупани. Останалото пространство беше покрито от посипалия се прах и дребни камъчета почти на един фут Масата беше смазана: двата й крака и част от дъските стърчаха изпод пръстения насип Един камък притискате към парчетата от масата дебелата книга с картинки.

Бернардито извика своя другар. Звукът от гласа на капитана и плачът на събудилото се дете бяха погълнати от срутилата се влажна пръст.

Старият корсар си спомни че Педро седеше край масата срещу него, до празната постеля на детето. Сега това място беше отрупано от влажна пръст и от гранитен блок. Бернардито разбра, че пред него е гробът на Педро, а гранитният блок е легнал като паметник на неговия последен и единствен другар.

Като поразрови пръстта край смазаната маса, Бернардито се натъкна на светилника със застинала вече мас в него. Той запали това кандилце, коленичи и притисна чело към грапавия камък В гърлото му бе заседнала суха буца, но у стария капитан не се намериха сълзи. Той прочете полузабравените слова на молитвата, в това време детето проплака, Бернардито го взе на ръце и се зае да го утешава.

След като успокои момчето започна да разглежда пещерата. Останалата част от свода се държеше едва два, всички основни запаси от храна, цялото оръжие и облекло бяха за губени.

Бернардито започна да разравя пръстта и да вади изпод нея един след друг различни предмети. Намери брадвата, мотиката и дъбовия прът, след това се натъкна на наръч дърва, приготвени за огън. Накрай

капитанът изрови малък запас от провизии, който Педро държеше под ръка за най-близките два дни. Този запас при пестеливо разходване можеше да поддържа живота на Бернардито и детето деветдесет дни. Но несигурният хилядотонен свод на пещерата и липсата на вода будеха безпокойство.

Като добави в светилника късче разтопена мас от дива свиня, Бернардито започна да почуква стените и сводовете. Не можеше и да се мисли да се откопае старият изход. Затова пък противоположният свод, снишавайки се към полегатия под, оставяше тясна пролука между пода и ръба на остро издалата се като стряха плоча отгоре.

Бернардито легна по корем и пропълзя в тази тясна цепнатина. Там той неочаквано откри тесен естествен подземен проход, който скоро се раздвои. Бернардито запълзя по лявото разклонение, но то се оказа задънено от базалтови скали. Тук обаче човек можеше да стои изправен.

Жажда измъчваше Бернардито. В устата му скърцаше пясък. Около него шумоляха струйки суха пръст, ронеща се от пукнатините. Ослушвайки се, той долови някакъв звънтят звук в ъгъла на тази каменна килия. Звукът се повтаряше всеки десет секунди. Бернардито приближи светилника до един сталактит. Той висеше над също такъв израстък сталагмит, издигащ се от пода срещу вкаменената висулка. Вековната работа на капките беше издълбала една вдлъбнатина в този варовит израстък. Всеки десет секунди на края на сталактита се събираше водна капка, която падаше тежко. Във вдлъбнатината се беше събрала около половин чаша вода. При всяко падане на капката малкият водоем се препълваше; излишъкът от водата изтичаше от камъка и по една влажна следа отиваше в земята. Бернардито изпи водата на малки глътки и се върна в пещерата.

Той изсипа пръстта от паничката и изяде остатъците от храната на дъното на съда. С една клечка и парцал изчисти полепилата се по нея кал, пренесе детето в каменната дупка и постави паничката под сталактита. Пълзешком, с голяма мъка за няколко часа той пренесе в тази килия оцелелите вещи и дори книгата на Чарли. Само дървата остави в старата пещера; невъзможно беше да се запали огън — обитателите на този затвор биха се задушили от дима.

Пламъчето на светилника леко потрепваше — значи, през някаква пукнатина на скалите нахлуваше въздух.

Бернардито отряза на момченцето хляб от оцелялата пита и утоли жаждата му с глътка вода, насъбрала се в паничката. Старият пират просна на каменния под кожената си куртка, легна на нея, постави

главичката на детето на рамото си и за няколко часа се унесе в сън.

Без да мърда, момченцето дълго се вглеждаше в мигащото езиче на светилника и накрай също заспа под монотонния звън на капките, които падаха равномерно в тенекиената паничка.

2

Робърт Патерсън и Ричард Томпсън влязоха в каютата на новия пасажер на брига. Завариха го да подрежда книжа и документи на името на вирджинеца мистър Алфред Мърей.

— Дошли сме да ви предложим да поемете ръководството на експедицията, сър Фредрик Райланд — започна адвокатът, — ви молим…

— Мистър Томпсън — прекъсна го гостът на „Орион“, — от тази нощ аз вече нямам нищо общо с току що произнесеното име. Оставям в сила всички документи, които бяха подписани във ваше присъствие и засвидетелствувани от вас, Мортън и свещеника. Ако джентълмените желаят, след смъртта на сър Фредрик Райланд аз, Алфред Мърей, съм готов да поема временно ролята на ръководител на експедицията, за да я подготвя за, обратно плаване. Впрочем по мое мнение капитан Брентли би изпълнил тази задача по-добре от мене.

— Извинете, мистър… Мърей — каза адвокатът, — се пак аз си позволявам да отбележа, че от гледна точка на държавното законодателство вие едва ли имате право да осъществите великодушното си решение. Законът предвижда право на осиновяване, но не и прехвърляне на титлата и името на друго лице.

— Но, мистър Томпсън, в книжата, които подписах, не става нито дума за прехвърляне на име. С подписа си аз удостоверих, че наистина съм Алфред Мърей, потомствен колонист от Виржиния. Книжата имат строго законен характер.

— Моля ви още веднъж хладнокръвно и сериозно да обмислите това решение — произнесе адвокатът, — ри все че високо ценя и много добре разбирам неговите мотиви. Но човекът, чиято потресаваща изповед утвърди във вас великодушието ви, създаде голямо предприятие, от което зависят пряко или косвено съдбините и благосъстоянието на хиляди хора. Този човек беше тъмен авантюрист. Богатствата, съсредоточени в ръцете му се използуваха за рисковани и престъпни цели. За него тези операции бяха доходни, но за обществото — опасни и дори безчовечни. Така например Доротея ми съобщи, че мнимият Райланд се е занимавал не само с търговия на роби, но и се е готвел да продължи пиратския си занаят и да почне грабеж по морските пътища.

Патерсън се наежи и се размърда на стола. Адвокатът продължаваше разпалено:

— Построеният за него кораб „Окриленият“, това чудо на корабостроителното изкуство, е предназначен да стане нов страшен кораб на корсари, сеещ смърт и разорение. След смъртта на мнимия Райланд работите на „Северобританската компания“ ще останат в ръцете на приближените и приятелите на лъжевиконта — също такива тъмни аферисти като него. Отказването ви от наследството може да предизвика страшен крах или пък тъмните операции, замислени от предишния стопанин, ще продължават да се осъществяват и занапред във вреда на обществото.

— Мистър Томпсън — прекъсна Мърей адвоката, — ние не сте прав. Има неписани закони, които се определят от съвестта и честта. По произход аз съм потомък на страничен клон на своя род и не принадлежа към древната аристокрация; съвсем случайно обстоятелствата ме направиха наследник на Ченсфилд. Като се отказвам от случайно падналите ми се титла и богатство, спечелено по нечестни пътища, аз следвам поведенията на съвестта си. Изучавайки съчиненията на Жан Жак Русо[114], аз се уверих във високото естествено призвание на човека. Злото в света аз виждам в неравенството между хората, в празните титли и звания, в трупането на злато за сметка на ближните… А пък що се отнася до съдружниците на Райланд по фирма, ще ми се да вярвам, че те няма да изберат неблаговидни пътища за по-нататъшно забогатяване. Но трябва да призная, че това съвсем не ме засяга. Аз имам други задължения пред бога и хората. В Америка, сред лоното на девствената природа, се надявам да създам една малка колония на Равенството и Справедливостта, на Труда и Разума.

Патерсън въздъхна с облекчение, след като изслуша Мърей. Речта на Ричард го беше хвърлила в голямо безпокойство и го озлоби против сина на стария му приятел.

„Пале — помисли си Патерсън, — малък съдийски празнодумец! Ах, бърборко, мотаещ се в краката на деловите хора! По дяволите този, истинския Райланд, който се е налапал с френски книжки и бълнува за справедливост! В нашите работи той би бил само пречка… Това не е търговец! А ако мощната енергия на оня, който сега умира на брига, не беше спасила например банката на Ленди, ти, бърборко Ричард, щеше да бъдеш сега или прост клерк, или чужд надничар!“ И Патерсън продължи вече гласно:

— Самата църква в лицето на нашия викарий благослови благоразумното и благородното решение на мистър… м… Мърей. Но друга мисъл ме безпокои. Работата е там, че умиращият се разпореди

твърде своеобразно с полицата на банкера Ленди… Той завеща полицата на корсаря Бернардито Луис. Как мислите, мистър Мърей, ще пожелае ли Бернардито Луис да изтегли цялата тази огромна сума? Това би разтърсило много чувствително нашите финансови основи.

— Предполагам, че Бернардито съвсем не ще поиска да създава затруднения на Бълтънската банка — отговори Мърей. — навярно той ще посочи адрес, където банката ще може на части да му изпраща тези пари. Той възнамерява да си построи хасиенда[115] някъде в Южна Америка и да си отдъхне от грижите и мъките. Вече е на петдесет години. Преди пет години майка му е била още жива, но той не се надява вече да я види… Може би в Америка ние пак ще станем съседи… Времето, изглежда, се изясни; възнамерявам да отида с Емили на острова, за да уведомя Бернардито и Педро за новия обрат на събитията. Сега нищо не им пречи да вземат участие в нашето плаване. Трябва по-скоро да върнем момчето на кораба, за да успее бащата да се сбогува с него. Насам идва доктор Грейсуел. Сега ще узнаем за положението на ранения.

Изморен и бледен, докторът огледа през очилата разговарящите с късогледите си очи.

— Настъпва кризата — каза той. — сър Фредрик: едва ли ще доживее до утре вечер.

3

Една лодка от „Орион“ свали на брега Мърей и Емили. Предстоеше им доста път до Скалистите планини, където сред усоите се намираше добре познатата на Мърей пещера.

Поглеждайки нежния профил на спътницата си, Мърей крачеше с леката походка на човек, от чиито плещи се е смъкнала огромна тежест. За пръв път от дълги години насам той отново се чувствуваше свободен и щастлив. Корабът го очакваше, за да го отнесе към радостно бъдеще, целият широк свят се откриваше пред него и най-обрата от всички девойки на този свят със сияещо лице вървеше до него, шумолейки с диплите на наметалото си.

Криволичеща пътека доведе пътниците до малката къщурка, построена от палмови стволове. Зад нея имаше зеленчукова градина, няколко цветни лехи и овощни дръвчета, отгледани от семената на диви плодни растения, виреещи на острова. Отвъд градината започваха гъсти тропически храсталаци.

Пътниците влязоха в къщурката. Покрай стените имаше три дървени кревата. Простата мебел и кухненските съдове бяха изрядно чисти. Това скромно домакинство не бе поддържано от изнежени ръце! Огромна лъвска кожа заемаше цялото пространство между двете прозорчета. Огнището беше иззидано от непечени тухли и грубо издялани камъни. Мърей запали в него огън и с ловджийска похватност приготви обяд. На двамата пътешественика той се стори прекрасен.

— В нашия дом ще трябва от тебе да се уча да домакинствувам — засмя се девойката. — колко странно: и при новото име ти си остана предишният Фред. Трудно би ми било да свикна с другото. Колко ми е леко на сърцето, Фред!

Те продължиха по едва забележими ловджийски пътечки сред гъсталаците на недокоснатата първобитна гора и излязоха пред блатисто горско езеро с бамбукова горичка по полегатия бряг. Мърей настани девойката в прост ловджийски члун, издълбан от цял дънер, и я прекара на отвъдната страна.

Скоро започнаха да се изкачват. Изпод нозете на пътниците се затъркаляха дребни камъни; най-после гората свърши и голяма зелена ливада, обляна в слънце, се ширна пред тях. На високи стебла се люлееха цветове, а влажната трева достигаше над кръста. Когато се изкачиха още на няколкостотин фута, Фред и Емили се намериха в

подножието на скалите. Само ниски, огънати от вятъра дръвчета тук-там оживяваха мъртвите каменни стени.

Мърей посочи надолу. Там, върху чистото огледало на залива, „Орион“ се виждаше мъничък като детска играчка. Наоколо, на стотици мили в необятния простор, синееха водите на океана. Той беше спокоен, но прибоят край брега бучеше както винаги и под канарите кипеше бялата пяна.

Скоро пред пътниците се разтвори дълбока клисура. По една гранитна скала течеше вода, която се разливаше на десетки малки ручейчета. Това беше водопад, образуван от подземни извори някъде в недрата на планината. Той излизаше на повърхността от един тъмен процеп високо в канарите, втурваше се по стръмния склон и шумно се хвърляше от скалата, като смесваше на дъното на клисурата своите води с водите на рекичката.

— Обзалагам се, че в тези планини се крият големи богатства — проговори Мърей. — всеки от нас събра доста голямо количество златен пясък, които ние промивахме на брега на ручея. Смятахме да запазим в тайна нашето откритие и някога да се върнем на този остров, за да се заемем със златотърсачество.

— Нека приятелите ти, ако желаят, да търсят тук зла то — каза Емили. — моето мъничко наследство от татко и твоят златен пясък са достатъчни, за да си устроим нов живот.

Ти забравян] за товара на „Офейра“. Той беше собственост на твоя баща и по право принадлежи на теб. Сандъците са напълно запазени. Сега още едно трудно изкачване по долчинката и ще се видим с нашите приятели в пещерата. Но, дявол да го вземе, не мога да позная мястото!

Пътят нагоре по следите на неотдавна срутилата се лавина се оказа много тежък. Колкото по-нависоко се изкачваха пътниците, толкова по-загрижено ставаше лицето на Мърей. Отдалеч още той видя, че каменните блокове са се разместили. Изчезнали бяха храсталаците, които скриваха входа на пещерата.

— Боже мой! — прошепна той. — ходът е засипан! Свечеряваше се. Мърей смяташе да пренощува тук, при своите приятели, но вече нямаше вход за пещерата…

Той започна да вика високо другарите си. Отговаряше му само звънливо ехо. Свали от рамото ловната си пушка и стреля на два пъти, но обезпокои само планинските орли.

— Всички са загинали, Емили! Пещерата е станала техен гроб. Наистина над хората, които взимат титлата на виконт Ченсфилд, тегне

някаква зла съдба. Никога да не си спомняме за нея, любима!

Те коленичиха гологлави пред гроба на момчето и на двамата корсари; така останаха известно време, после тихо се изправиха и тръгнаха обратно. Но сега Мърей вървеше мълчалив, с наведена глава.

Стигнаха до езерото чак на здрачаване. Преплаваха го с члуна в пълен мрак. На земята Емили започна да се препъва и удари крака си в един корен. Фред я взе на ръце и я понесе. Тя лежеше на рамото му със затворени очи и сякаш потъваше в някаква дълбока златна тъмнина.

На половин миля от брега островитяните бяха построили ловджийска колиба. Фред внесе Емили в това убежище, запали светилник и огън. Когато дървата запращяха, той седна на един камък и започна да разтрива натъртеното стъпало на девойката. Емили го гледаше отгоре; погледът й светеше с онова лъчисто сияние, което се излъчва от очите на жената в най-щастливите минути на живота й.

След като похапнаха. Фред положи девойката на легло от кожи, а своя плащ постла на пода и легна до огъня. Той не спеше и гледаше догарящия огън. Стори му се, че Емили е задрямала; тихичко се повдигна на лакти, за да я погледне в лицето. Две нежни ръце леко го прегърнаха. Той обхвана главата на девойката в дланите си и два дъха се сляха в един.

4

Загубил всякаква представа за времето, Бернардито Луис използваше падащите от сталактита капки не само за утоляване на жаждата, но и като часовник. Той определи, че паничката се пълни догоре с вода за около двадесет и четири часа и сега пресмяташе денонощията по числото на изпразнените панички. Хранеше се с пушено свинско и козе месо, с останките от хляба и с влажно брашно, което размесваше с вода. Същата храна даваше и на детето. Наложи се да нареже целия хляб на тънки филийки, за да не плесеняса. Във влажния въздух филийките не изсъхваха.

Капитанът успя да изследва и дясното разклонение на подземния проход. То се оказа дълго и криволичещо, постепенно се снишаваше и на места сводът надвие ваше толкова ниско, че Бернардито можеше да се промъква само пълзешком. На други места гой се изправяше в целия си ръст и не достигаше свода с ръка.

Според неговите пресмятания успя да стигне до края на десния проход едва на четвъртото денонощие от пещерното им заточение. Тук, на разстояние не по-малко от триста ярда от разклонението, той се намери най-сетне пред напластена лескова скала, с която свършваше подземният проход. При светлината на фитилчето старият корсар огледа скалата и откри тясна цепнатина. Приближеният до нея пламък на светилника се люшна и угасна. Бернардито долепи ухо до цепнатината и долови шум на течаща вода. Звукът беше слаб и неясен, но нямаше съмнение: някъде зад лесковата скала течеше ручей. Ако успее да пробие няколко фута в леската и да се добере до ручея, подземното му корито може би ще изведе пленника от тъмницата Бернардито си спомни за водопада в клисурата. Озари го догадка, че се намира близо до подземното русло на този поток. Шансовете за спасение нараснаха!

Мотиката беше в ръцете му Бернардито отново запали светилника и удари скалата. Парче от меката леска се отцепи лесно. Увлечен в работа, Бернардито забрави и сън, и храна, и оставеното детенце. След няколко часа той разшири процепа, но камарата от плочести парчета леска достигна до кръста му. Повече не можеше да се работи и затворникът в пещерата започна да разстила разкопаната маса по целия под на подземния проход. През цепнатината проникваше чист въздух. След непосилния труд Бернардито се почувствува много отпаднал Той легна на гръб и задряма. Внезапно

през приспивния шум на ручея старият корсар различи далечно чукане, драскане и скърцане.

Бернардито запълзя назад. Когато по едно време легна да почине, след като беше изминал най-мъчителните етапи на този подземен път, дочу скърцането и ударите още по-отчетливо. Най-после се добра до каменната килия. В мастилената мъгла детенцето тихичко лежеше върху кожената куртка, но като видя светлинката и брадата на пирата, заплака жално: малкото човече изразяваше огорчението си, задето бе оставено тъй дълго само. Паничката под сталактита се беше препълнила и скъпоценните капчици изтичаха в почвата. Синко, ти скоро ще видиш слънчицето и ще започнеш ду се разхождаш по твоя остров — заговори Бернардито, като милваше къдриците на момчето. — аз намерих изход от пещерата, разбираш ли, изход, но трябва да го разкопаем и тогава ние с тебе…

Някъде рухнаха камъни. Нещо страховито избоботи и стените на каменната им килия потрепераха. Сталактитът се отчупи и падна на пода, като сплеска паничката. Стана тъмно и гъст облак прах напълни ноздрите, устата и очите на стария корсар. Той — зажумя и се изгърби в очакване на края За миг си припомни целия живот, сякаш светкавица озари миналото. Но сводът над главата му още се държеше и съзнанието не напусна Бернардито. Сега всичко наоколо стихна, шумовете престанаха и капитанът най-после разбра какво означаваха те. Разкопаваха тяхната пещера! Очевидно след като са открили срутването, Леопарда е намислил да разкопае гроба на сана си При разкопаването моряците са разтърсили останалата част от оцелелия свод на пещерата и той е рухнал. Ако при срутването е засипано и разклонението на подземния проход — смъртта на пещерните затворници е неминуема.

Бернардито с голяма мъка запали своя мъничък факел. Каменната килия беше цяла, ако не се смята откъсналият се при сътресението сталактит. Но входът към подземния проход бе наполовина засипан.

Капитанът изгреба пръстта, разчисти входа и запълзя към разклонението. Навред беше посипано с нова пръст, гъст облак прах зее още виснеше във въздуха. Надясно входът се оказа свободен.

Бернардито реши да се прехвърли в десния проход и оттам да се промъкне до подземното русло. Той отново зачу удари. Значи разкопаването продължаваше, но на капитана беше ясно, че дори със силите на целия екипаж на „Орион“ пещерата едва ли ще може да бъде разчистена за по-малко от две три седмици.

Страхувайки се от нови срутвания, Бернардито започна

пълзешком да пренася всичките си вещи и хранителни запаси в дясното разклонение. Това беше адска работа и продължи не по-малко от две денонощия. През това време Бернардито неведнъж стигаше до пълно изтощение. Отслабналото детенце вече не крещеше и не плачеше. Свито на кълбо като зверче, то лежеше върху куртката на корсаря, често дремеше, а когато се събудеше, безучастно гледаше брадатия си другар.

След като се наспа в новата си „квартира“, Бернардито се подкрепи с последните останки от храната и се залови за работа. Мъчеше го жажда.

Подземното пленничество продължаваше вече според пресмятанията му шест седем денонощия, когато три глухи удара отново разтърсиха сводовете на подземието. Те не приличаха на вулканични трусове, защото се чуха някъде отстрана, сред пещерните развалини.

— Събарят скалите! — промърмори корсарят и захвърли мотиката. — по дяволите всичките им старания! Те ще срутят целия проход!

Работата вървеше бързо; пясъчникът се отцепваше на слоеве. Бернардито работеше с брадвата, мотиката и дълбокия прът вместо клин. От време на време усещаше прохладен полъх на чист въздух.

Накрай след тридесет четиридесет часа издълбаният в стената отвор се оказа достатъчен, за да пъхне раменете си. Бернардито остави инструментите настрана и се вмъкна в дупката. Той пъхна главата си в процепа и започна да се вглежда в кухината, в мрака. На около шест фута под него ромолеше и се плискаше вода. Значи, пробит е проход в някаква подземна пещера или тунел, по дъното на който течеше поток!

След като разшири дупката, Бернардито предпази с длан кандилцето си и освети тунела. Сводът се издигаше на два фута над главата му, а долу страховито чернееше бистра вода.

Детенцето спеше. Бернардито допълни светилника, остави го в ъгъла, сложи върху книгата до Чарлз последното късче хляб и парченце сушено месо. След това свали от кръста си колана, завърза го за прът, препречен на дупката, още веднъж хвърли поглед към спящото дете и държейки се за колана, се спусна право в черната вода на потока. Тя беше много студена и едва не събори човека. Бернардито изми лицето и ръцете си, отпи няколко глътки, прекръсти се, легна в ледената вода и заплува.

Потокът го понесе в пълен мрак през тунела. На няколко пъти той се удряше о камъни и издатини на скали, но скоро напипа плитчина и

стъпи на ситен чакъл. По шума на водата при плитките места човекът усещаше завоите и от началото на своя път до плитчината преброи два. По-нататък сводът на тунела се снишаваше и течението ставаше по-бързо.

Когато Бернардито напусна плитчината, водата стремително го понесе. Скоро пред него затрептя сивеещо се петно. Потокът още веднъж зави и Бернардито започна да различава очертанията на свода и стените на тунела. Той се залови за една издатина и погледна напред. Светлина, слънчева светлина се виждаше на петдесетина крачки пред него!

Потокът протичаше надолу по ръба на надвиснала като стряха плоча. С издрани колене Бернардито запълзя напред и пъхна главата си в сияещата цепнатина. Пред него се разстилаше ослепителен простор!

Зашеметен от слънчевата светлина, той падна върху издатината на скалата, от която водопадът, весело подскачайки по камъните на стръмния склон, се хвърляше в зеленатa дълбина на клисурата.

Най-после Бернардито хвърли поглед околовръст. Долу той видя хора с търнокопи, лопати и брадви. Слънцето залязваше и хората, след като бяха привършили дневната си работа, навлизаха от клисурата в гората, като носеха някого на носилка.

Когато всички се скриха от погледа му. Бернардито се изправи и след едно дълго и тежко заобикаляне по склона се приближи до тяхната стара, срутила се пещера. Вече се мръкваше и откъм клисурата духаше студен вятър. Всички кости го боляха; само при мисълта, че трябва да се върне в ледената вода на подземния поток, целият потрепера.

Бързо се смрачаваше, но Бернардито различи пред входа на пещерата следи от работата на земекопачите. Той се учуди колко много бяха успели да разчистят: види се, бе работил целият екипаж на кораба. На едно място дори бяха достигнали дъното на пещерата. Пръстта и камънакът на площадката бяха разчистени и струпани на малък насип, върху който лежеше голям плосък камък.

В здрача Бернардито се натъкна на един лост и цяло кълбо тънко и здраво манилско въже. До него лежеше раница с останки от храна на няколко души. Ведро със смола и десетина колове, омотани с кълчища, бяха приготвени навярно за нощна работа.

Бернардито се подкрепи с парче хляб, метна раницата на гръб, взе лоста, въжето и една факла и заслиза назад, към водопада. Пред ниската паст на тунела капитанът въздъхна, запали факлата и навлезе в

потока. Навеждайки се, той отново се намери в тунела, където потокът течеше като митическата Лета, покрита с вечния мрак на Аид.

Подпирайки се с лоста о дъното, човекът преодоляваше бурното течение и пристъпваше напред крачка по крачка като древния Харон във водите на мрачния Стикс.[116]

Като стигна до плитчината, той си отдъхна. От студа краката му се вкочаниха и сърцето тежко се блъскаше в гърдите. По-нататък течението отслабваше. Бернардито остави въжето на плитчината и отново се за изкачва, като броеше завоите. След втория той се изкачи още на около двадесет крачки и видя черната дупка под свода и висящия от нея колан. Изкатери се горе с крайно напрежение на силите, пъхна факела в дупката и влезе в подземното си убежище.

Загасналият светилник беше катурнат. Детенцето го нямаше в скривалището…

5

Собственикът на „Орион“ и губернатор на остров Чарлз протегна ръка към чашата с питието, което докторът беше поставил на масичката пред умиращия. Това беше настойка от целебни билки, събирани от Мърей на острова. При своите скитания из индийските джунгли Мърей внимателно се беше вглеждал във врачуванията, прилагани от знахарите и жреците в затънтените селца на Бенгалия. Той изучи тяхното изкуство и през годините, които прекара на острова, неведнъж беше изпитал върху себе си и своите приятели благотворното въздействие на целебните растения, неизвестни на самодоволната европейска медицина. Когато тръгваха да се връщат на кораба, Мърей взе от колибата съда с целебната настойка.

Кой знае дали индийският балсам или собственият запас от жизнени сили беше помогнал на болния, но пациентът на доктор Грейсуел победи дори смъртта.

Когато кризата премина и въпреки всички очаквания пулсът на болния продължаваше да се долавя, докторът не повярва на слуха си, чувайки ударите на това неизтощимо зло сърце. Поразен, той незабавно съобщи на всички, че има надежда за благоприятен изход.

Екипажът на кораба трябваше при пукването на зората да слезе на острова, за да продължи започнатото в навечерието разчистване на пещерата. Вестта за загиването на детето потресе и приятелите, и враговете на „господаря“ и капитан Брентли предостави почти всички моряци на разположение на Мърей, който пое върху себе си ръководенето на разкопките.

Когато узна, че здравето на болния се подобрява, Мърей приписа това на действието на своето лекарство и посъветва засега да се скрие от пациента горестната вест.

Разчистването продължи цели четири денонощия. Когато копачите стигнаха до срутилата се скала, Мърей заповяда да пробият в нея канал и да я вдигнат във въздуха с барут. След взривовете бяха изровени няколко находки — извадиха една лопата, парчета от пушка и най-главното — намериха следи от кръв и смазани кости.

След това откритие Мърей заповяда незабавно да се прекратят работите. На разчистената от срутването площадка издигнаха нещо като насип на гроб. Върху гроба поставиха плоча с грубо издълбан кръст…

Щом дойде в съзнание, губернаторът на острова изпи остатъка от

настойката в чашата и повика свещеника. От недомлъвките на пастор Редлинг дори и по-малко проницателен човек от Джакомо Грели би се досетил за случилото се.

Болният заповяда да го изнесат на палубата и откри, че на борда няма почти никакви хора. Без по-нататъшни заобикалки той повика Мортън в каютата си и узна цялата горчива истина. Ако Мортън се беше обърнал, когато си тръгваше, пред неговия поглед би се представили най-чудното зрелище през целия му живот: сълза по гърбавия нос, първата сълза на Джакомо Грели през целия му тридесет и пет годишен живот!

Две денонощия Грели не се докосна до храната и не допущаше никого при себе си. Когато сутринта на 9 януари му съобщиха, че са намерени следи от труповете, той заповяда да направят носилка и се отправи към пещерата върху раменете на своите подчинени като някакъв римски патриций.

Донесоха го до клисурата и поставиха носилката пред огромната скала над срутилата се пещера. Той заповяда да дадат на двадесет души длета и да изсекат в скалата нещо подобно на стълба при атакуване на крепост. Този отряд издълба на скалата надгробен надпис. След като се върна на кораба, Грели заповяда още на другия ден да вдигнат котва.

Товарът на „Офейра“, скрит в скалите на северната част на острова, беше пренесен с лодки на „Орион“. Грели призна без всякакво възражение, че той принадлежи на лейди Емили. На екипажа обясниха, че този товар е на Мърей и е бил спасен на сал след корабокрушението.

През време на товаренето Мърей отиде заедно с лейтенант Уент на познатия му пясъчен нос: островитянинът хвърли прощален поглед към съдбоносната пещеричка, където Емил и с цената на небивало самоотрицание му бе спасила живота. Потънат в своите мисли, той не забеляза как лейтенант Уент втренчено разглеждаше някакъв предмет на пясъка. Находката, която лейтенантът откри, го накара да се замисли. Но морякът не каза ни дума за това на Мърей, само хвърли към него изпитателен поглед…

Сутринта на 10 януари „Орион“ вдигна платна и предпазливо излезе от протока.

Още в навечерието капитан Брентли беше заповядал да издигнат британския флаг на върха на Скалистата планина. След като отдаде чест на знамето с топовен залп, „Орион“ взе курс към Капщад и скоро очертанията на острова с гроба на загиналите и развяващия се на върха

флаг се стопиха зад кърмата на брига.

6

Измокрен, премръзнал и уморен до изнемога, Бернардито Луис се спусна към подземния проход, като се проклинаше, задето бе забравил да го препречи с камък. А може би измъчваното от жажда дете е припълзяло към отвора в скалата и е паднало в потока?

Капитанът освети дупката с факела. Никакви следи от момчето… Пък и едва ли детето би се решило да пълзи в този тъмен мрак навътре по прохода!

Старият корсар съблече мократа риза и късата кожена жилетка, разтри краката си и облече сухата куртка, която доскоро още беше служила за постеля на детето. Той вече забрави, че детето, което бе отвлякъл, за него е само оръдие на отмъщение; сега мислеше за момчето като за единственото същество, с което би могъл да дели самотата на пленничеството.

Бернардито забеляза на пода книгата с картинките и отново почувствува в гърлото си гъделичкащата буца …

— Сега и Грели смята своя Чарли за загинал… Смъртта на детето обезоръжи и мен, и мистър Фред. Трудни времена настъпиха! Без. Педро моряците ще ме принудят да се предам от глад и ще ме застрелят някъде в планината, а отсега нататък Фред всяка минута ще бъде заплашван от удар из засада… А ако „Орион“, след като не ме открие, напусне острова, ще остана сам, като крайпътен кръст! О, карамба!

В тази минута Бернардито дочу шумолене и реши, че в скривалището се е вмъкнал плъх Той вдигна глава и при светлината на факела видя Чарлз. Детенцето изпълзя на четири крака изпод стряхата на подземния проход.

— Синко! — изтръгна се стон из гърдите на Бернардито и той протегна ръце към детето, като не смееше още да повярва на единственото си око.

— Чичо! — произнесе изцапаното с пръст същество. — Къде все ходиш?

— Ами ти къде беше, синко?

— Тръгнах да те търся, чичо. Ти вече не ходи самичък!

— Не, синко, сега ние винаги ще бъдем заедно. Аз намерих изход и щом само мъничко си отдъхна, ще излезем с тебе на слънчице. Е. Леопард Грели, скоро ти ще се укротиш в ръцете ми като котенце.

След като нахрани своя възпитаник, Бернардито запали

светилника, а големия факел загаси. Те пак останаха в полумрака, озарявай само от пламъчето на „вълчето око“, както Педро наричаше това пещерно кандилце.

След няколко часа Бернардито се почувствува достатъчно силен, за да тръгне на път.

— Е, синко, сега ти от Нищо не бива да се боиш. Ще доплуваме ние с тебе на слънчице. Ти не плачи и се дръж по-здраво за врата ми. А за нашата книга аз ще дойда тук друг път.

Бернардито направи две дупки в ъглите на раницата и я надяна на момчето, като промуши краката му през тези отвори. Детето се оказа като в някакви големи гащи, от които навън се показваха само краката и главата. Бернардито метна раницата на гръб и прекара коланите под мишниците си. Сега момченцето, без да пречи на движенията на плувеца, беше здраво привързано към гърба му. Капитанът взе запаления факел и навлезе в бучащия поток, усещайки на врата си топлия дъх на детето.

Бързото течение го поваляше. До кръста във водата, подпирайки се на лоста в каменистото дъно, Бернардито бавно се запромъква напред. Подземната река застрашително бучеше под сводовете на тунела. На два пъти старият корсар падна, изтърва факела във водата, загуби лоста. Не можеше да се наведе да го търси — водата вече достигаше до гърдите му и детенцето на гърба щеше да се удави. Внезапно дъното под краката му изчезна.

„Дръж главата високо!“ — викна корсарят на момчета и шумът на водата заглуши звука на неговия глас.

Бернардито заплува. Скоро бесният поток го отнесе зад последния завой. Най-сетне — плочата на стряхата! С огромно усилие човекът се опря с ръце в надвисналия свод и залази на колене, потънал до шия в клокочещата вода. Изпод стряхата го лъхна студен вятър, напоен с дъха на гората. Шумът от хвърлящия се в клисурата водопад изпълваше всичко наоколо.

За миг Бернардито се гмурна и като се залавяше с ръце за камъните, след секунда се намери от другата страна на стряхата. Той погледна нагоре: в прозрачната, вече светла синева на небето блещукаха догарящите звезди.

Старият корсар свали от гърба си раницата и като грабна полузадушилото се детенце, започна да разтрива посинялата му кожа. Момчето отвори черните си очички, кихна и задиша дълбоко и често… Пред очите на Бернардито се замяркаха черни искри и той се строполи до детето.

Свести се, когато дочу далечен топовен залп, и се видя легнал на издатината на скалата. Слънцето се бе издигнало високо над билото на планината. Беше горещо. Чуруликаха птици. Някъде отвъд гората се чуваше жален кучешки лай. Капитанът се понадигна, помилва дълбоко заспалото под ласкавото слънчице дете и изведнъж видя отляво, високо над главата си, надпис с огромни букви, издълбани върху голата скала:

КАПИТАН ХУАН МАРИЯ КАРЛОС ФЕРДИНАНД БЕРНАРДО

ЛУИС ЕЛ ГОРА

МОРЯКЪТ ПЕДРО ФИЛИПО ГОМЕС

ДЕТЕНЦЕТО ЧАРЛЗ ФРАНСИС РАЙЛАНД

ВИКОНТ ЧЕНСФИЛД

ЗАГИНАХА ТУК НА 1 ЯНУАРИ 1773 ГОДИНА

REQUISCAT IN PACE.[117]

Далеч в сините води на океана, прострян на десетки мили околовръст, Бернардито разпозна „Орион“. С издути платна, мъничък като орехова черупка, корабът вече се губеше в прозрачната утринна омара.

В първите дни на февруари в пристанището на Капщад хвърли котва бригът „Орион“. Две лодки превозиха на брега някакъв тежък товар.

Собственикът на товара беше едър джентълмен с открито загоряло лице. Без да се пазари, той нае половината от един малък кораб, който заминаваше за Америка, за Нови Орлеан и след няколко дни напусна с него африканското пристанище. Преди да отплува наетият кораб, само първият помощник на „Орион“ лейтенант Уент и годеницата му Мери Мортън дойдоха на кея да изпратят загорелия пасажер и неговата спътница. Те дълго махаха след отдалечаващия се платноход.

На палубата заедно със снажния джентълмен беше застанала красива млада лейди с големи лъчисти очи. Младите хора се държаха за ръце и гледаха подир чайките, които придружиха малкия кораб до открито море. От прислугата само французойката-камериерка придружаваше своята господарка.

Бригът „Орион“, след като попълни запасите си, продължи своя път към север. През март той пристигна в Гибралтар и тук, във водите

на Средиземно море, застана борд до борд с великолепния океански крайцер „Окриленият“. Под флаговете на Британия, които се развяваха на мачтите на двата кораба, капитаните на „Орион“ и на „Окриленият“, господата Брентли и Блякууд, вдигнаха вимпели с герба на виконт Ченсфилд: две лилии върху златен щит, почиващ лъв и синя лента с надпис: „Et pacem bellum finit“[118].

Виконтът сам напусна каютата си на „Орион“ и посети капитан Блякууд, след което „Окриленият“ взе курс към брегове на Америка, а бригът „Орион“ се отправи за Англия.

Един месец след завръщането на виконта в родовото му гнездо юристите от кантората „Томпсън и син“ окончателно оформиха развода на виконт Райланд с предишната му жена, родена мис Харди, която неотдавна, както се говореше, се била омъжила в Америка за някакъв си вирджински ескуайър Алфред Мърей.

Много скоро, в едно прекрасно юлско утро, пастор Томас Редлинг венча в бълтънската катедрала две двойки.

Сър Фредрик Райланд, виконт Ченсфилд, встъпи в брак със своята съседка по имение, вдовствуващата лейди Елен Станфорд, родена мис Грахъм. Същото утро офицерът от кралския флот Едуард Уент се венча за дъщерята на управителя на имението Ченсфилд мис Мери Мортън.

Вечерта след венчавката двете двойки младоженци се отправиха на сватбено пътешествие: първата — за Скандинавия, втората — за Франция и Италия.

Един час преди отпътуването на виконта в кабинета му влезе Антонио, младият грум.

Като погледна виконта право в очите, той каза тихо и решително:

— Синьор, аз не само ви служих вярно… аз… ви обичах и с готовност бих дал живота си за вас, без да знам, че вие сте виновник за безчестието и мъката на моята сестра Доротея. Днес заедно със сестра си аз напущам завинаги вашия дом и ви оставям на вашата съвест. Сбогом!

Каляската на сър Фредрик и лейди Райланд вече стоеше пред главния вход. Господарят погледна през прозореца и видя до тази каляска една сиромашка каруца на селянин фермер. Антонио изведе от къщата сестра си Доротея, облечена с вехто пътническо наметало. Те седнаха в каруцата и пред господаря на Ченсфилд за последен път се мярна лицето, което толкова напомняше тъжните ликове на мадоните от италианските платна.

ВТОРА ЧАСТ БРАТСТВОТО НА КАПИТАН БЕРНАРДИТО

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА ПРИКАЗКА ЗА ЕДНООКИЯ ДЯВОЛ

1

Години минаха… Наливаха се с пролетни сокове тревите; прегаряше есенната позлата на листата; както винаги птиците отлитаха по древните кервански пътища, за да отгледат птиченцата си в тихия север през лятото, а наесен да се завърнат с тях край брегoветe на топлите морета… Океаните дишаха равномерно с приливи и отливи, разтърсвайки с бурите си земната твърд, и прибоят превръщаше острите каменни отломъци на скалите в кръгли, изгладени камъчета…

…Лоена свещ в корабен фенер, окачен на тавана, осветяваше вътрешността на къщичката и сведената глава на човека. Лявата му очна кухина беше празна и черната превръзка, свалена от лицето, лежеше на края на масата. До него, подпряло брадичка на ръцете си, седеше къдрокосо момче. Зад малкото прозорче, на което бяха обтегнати два пласта овчи мехури, свиреше вятърът. Понякога той издухваше искри от огнището и момчето поправяше с ръжен железния лист, който служеше вместо вратичка на печката. Двамината обитатели на къщичката мълчаха.

Възрастният сглобяваше от готови, изкусно изработени части малък арбалет[119]. В края на улея той закрепи силно обтегнат, еластичен лък и завърза тетивата, изплетена от крачните сухожилия на планински козел. Десетина стрели с пера и железни върхове бяха вече поставени в малък колчан, който лежеше на края на масата.

Като опъна тетивата на арбалета на мъничкото, издялано петле, мъжът закрепи вложената в улея стрела и подаде оръжието на момчето. С поглед той посочи на малкия дъсчицата, прикрепена на стената. Възрастният и детето се разбираха един друг без думи.

Момчето опря арбалета на рамото си и дълго се прицелва в дъсчицата. Възрастният поправи лявата му ръка, за да не я нарани пуснатата тетива. След миг почти едновременно се разнесоха — струнният звук на тетивата, краткото свистене, глухият удар и трясъкът от разцепената на две дъсчица.

— Юнак! — каза възрастният и внимателно извади стрелата, забила се в дървото на стената.

Едва бе произнесена първата дума и момчето заговори бързо и оживено, сякаш внезапно се беше избавило от тягостното онемяване:

— Чичо Тоби, днес играем с теб на мълчание от обяд. Аз не обичам много тази игра…

— Това е много важна игра, Ли — отговори възрастният, — ти

трябва да я обикнеш. На лов и на война често се налага да се мълчи. Там не може дълго да се обяснява, а понякога съвсем не бива да се говори. Ако искаш да станеш ловец и воин, ти трябва да се научиш да ме разбираш мълчаливо и да правиш всичко само с един мой поглед. Днес аз съм много доволен от тебе, мой малки Ли.

— Значи, ще разглеждаме нашата книга?

— Не, книгата ти ще ми четеш на глас утре. Защото ти вече четеш по-бързо от мен.

— Чичо Тоби, разкажи ми тогава приказката за Едноокия дявол!

— Тя е много страшна приказка, момче. Не е хубаво да се разказва нощем.

— Съвсем не е страшна, чичо! Сега аз никак не се боя от Едноокия дявол. Дори да дойде при нас, аз пак не бих се уплашил… Нали ти също не се боиш от него, а, чичо?

— Е, мене той май не би закачил… Добре, Ли, след като се навечеряме, ще ти я разкажа.

Възрастният си сложи черната превръзка, която закри лявото му око, и запали лоената свещ, поставена в свещник направен от морски раковини. Нея остави на момчето, а той взе фенера, метна през рамо двуцевната ловна пушка и излезе от къщичката. Навън беше тъмно, дърветата се огъваха и шумяха. През воя на вятъра ловецът долови грохота на прибоя при скалистото крайбрежие на острова. Океанът ревеше. Есенен облак закриваше звездите една след друга.

— Днес е двадесет и девети май; тука е есен, а у нас портокалите са вече прецъфтели — промърмори островитянинът. Подходящ ден избра Чарли да поговорим за Едноокия дявол! В Европа навярно вече започват да забравят гроба на острова… Нищо, някои в Англия пак ще се възрадват на възкресението на стария Бернардито!

Па двора издрънча верига и една сива сянка се спусна покрай стобора.

— Чиба, Карамба! — никна господарят на куцата вълчица, която изскочи от двуметровата тясна дупка.

Входът за тази дупка беше закрит от малък навес, за да не я залива дъжд, а на дъното имаше куп парцали и сено.

Родена в прибалтийските гори, Карамба на времето си беше доведена в Англия от Рига: Джефри Макрайл, който закупуваше дървен материал за „Северобританската компания“, изпрати вълчето подарък на малкия Чарли в Ченсфилд. После то направи още едно морско плаване: за развлечение на момчето по пътя взеха забавното вълче на „Орион“. След срутването на пещерата и оздравяването на

лъжевиконта доктор Грейсуел заповяда да махнат от кораба всичко, което би напомняло на бащата за понесената загуба. От каюткомпанията беше изнесено високото столче на момчето, а клетката с вълчето сам докторът замъкна на брега и дари на малката пленница свобода. Много скоро звярът попадна в един от капаните, поставени от островитяните, и с наранена лапа беше прибран в къщичката, за неописуема радост на Чарлз. Сега този звяр беше вече шестгодишна, много едра, зла вълчица, която прекарваше живота си на синджир.

Бернардито влезе в обора и преброи опитомените диви кози, легнали на сламена постилка. При светлината на фенера трепнаха един опитомен жерав, няколко гъски и патици с подрязани крила и половин дузина зайци в ниска дървена клетка. Под стряхата се размърдаха и загукаха гълъби. Едно голямо черно куче се измъкна от колибката си пред входа на обора.

— Не спиш ли, Нерон? — каза човекът. — постой на синджир, докато не се отучиш без нужда да гониш дивеч от острова!

Бернардито затвори обора с мандало и блъсна ниската вратичка на съседната постройка. Нейният покрив беше покрит с половин фут пръст и с чимове, чиято трева беше пораснала толкова гъсто, че постройката се издигаше сред двора като малък зелен хълм. Тук островитяните пазеха припасите си. Бернардито взе буца сирене, пушена риба и малкото дървено ведро, пълно е козе мляко… Когато се върна в къщичката, момчето беше вече окачило по местата им всички инструменти и гореше сметта в огъня на огнището. Двамата се измиха на мивката до стената и седнаха пред чисто из стърганата дъбова маса.

Момчето изрече като скоропоговорка молитвата и почака, докато възрастният разчупи прясната пита. Чак тогава то започна да яде. Възрастният кимна към изпокъсаната постелка близо до прага:

Къде е Карнеро? Цяла вечер не го виждам. Извикай го, Ли, и го нахрани. Утре се опитай да отидеш при езерото с твоя арбалет и вземи Карнеро със себе си. Може би ще застреляш някоя патица.

Момчето излезе на пруста и завика звънливо с всичката сила на малките си дробове.

— Карнеро! Остроухо! Детското му гласче едва надвишаваше вятъра и горския шум.

От вратата надзърна Бернардито:

— Фиу, фиу, фиу! — тъпичко свиреше момчето.

От черно небето ставаше мръсносиво, мъгляво и ниско Месецът се изкачваше над гората и осветеният от него край на облака се

кълбеше.

Бернардито пъхна в устата си два пръста. Момчето се наежи, запуши уши: пронизителният звук сякаш се разнесе по всички кътчета на острова. Пешо страховито имаше в звънливите трели на това наистина разбойническо свиркане.

Наблизо се чу хрипливо ръмжене и през една дупка на дъсчената врата припълзя в двора голямо животно, което държеше нещо в зъбите си. Звярът се шмугна покрай ловни те право в къщичката. Това беше едно много голямо куче е къса лъскава козина, преливаща с матов отблясък.

За произхода си Карнеро беше задължен на лекомислието на корабното куче Перон, което беше решило да се по разходи из острова няколко часа преди отплуването на „Орион“ То закъсня за последната лодка и не се върна на брига. Нерон намери подслон при островитяните и впоследствие се сдружи с пленената вълчица Карамба, я тя подари на обитателите на къщичката едно остроухо кученце. Неговото име беше съставено от началните срички на имената на бащата и майката.

Отдалеч Карнеро можеше да бъде взет за голям вълк. Над високочелия череп стърчаха зорко наострени уши пухкавата светлосива козина върху могъщата гръд на животното беше сега изплескана с кръв. Когато момчето влезе в къщичката, звярът сложи в краката му козленце. Широко разкрачило грамадните си лапи, кучето стоеше над наранената си жертва в позата на боксьор победител на ринга.

— Нахрани го хубавичко, Чарли, не жали за него най-хубавото парче! — извика Бернардито. — щом то дели с приятелите и не крие плячката само за себе си, значи, приятелите му могат да се осланят на него.

След като се погрижи за кучето, момчето се съблече и се пъхна под вълненото одеяло. Бернардито загаси свещта във фенера, приседна край огнището и запали лулата си. Отблясъкът на пламъка падаше върху посивелите коси и загорялото лице на капитана с мрежа от бръчки край очите, удължен нос и остра брадичка. Откритият му врат и запретнатите ръкави на ризата оголваха бронзовата гръд и тъй ясно очертаната мускулатура на ръцете, като че ли над нея цял живот се беше трудил търпелив скулптор.

Освен лявото око, което бе загубил на младини, на Бернардито не му липсваше нито един зъб, нито дори косъм и никога не беше боледувал, с изключение на тропическата треска, която го събори на

„Черната стрела“ Шест рани бяха оставили белези по тялото на капитана, но досега нито един лекар не беше се приближавал до леглото му.

Като изпусна облак дим от лулата, Бернардито проследи как той отлиташе на струйки към комина.

— Сега слушай обещаната приказка, Ли каза той. — плавал веднъж Едноокия дявол на черния си кораб И ето край брега на един залив в Тиренско море видял той висока скала, а на нея — рима души с димящи пушки. Цяла рота кралски егери била обкръжила скалата и зле щели да си изпатят тези трима.

— Не, не, чичо Тоби, така не бива да се разказва! — запротестира момчето. — така не е интересно, почни от начало!

— Ли, ами че ти вече си слушал началото на тази приказка!

— Нищо, нищо, разкажи най-първо за Испания.

— Е, добре, Ли, слушай моята приказка от самото начало.

2

…Имало едно време в Каталония млад беден идалго[120]. Наричал се той дон Бернардито Луис ел Гора В Испания родителите обичат да дават на децата си много дълги имена, смятайки, че по този начин ще се увеличи броят на покровителите на детето измежду светците. Затова пълното име, което получил при кръщението си, звучало, ако искаш да знаеш, ей така: дон Хуан Мария Карлос Фердинанд Гонзалго Доминик Изабела Родриго Себастиан Николо Христофор Анджело Долорес Бернардо Луис ел Гора.

Както виждаш, Бернардо имал твърде много небесни покровители, ала земни, изглежда, не са му достигали! Старият идалго, бащата на кавалера, научил сина си да си служи с шпага, да държи на думата си и да презира смъртта, Но в наследство той му оставил само звучните имена, полуразрушен дом в едно градче близо до Барселона и един куц кон. Когато старецът умрял, младият Бернардито не бил навършил още деветнадесет години, а неговата сестра била само на петнадесет.

Доня Естрела — така се наричала майката на младите хора — ги възпитавала много строго. Сестрата на Бернардито, сеньорита Долорес, станала много красива и учтива девойка. Братът горещо и нежно я обичал и тя също тъй нежно обичала брат си и се гордеела не само с ловкостта, с която действувала шпагата му, но и с неговата начетеност.

Сеньорита Долорес била още твърде млада, но нейното сърце вече не било свободно. То принадлежало на стройния моряк дон Рамон де Гарсия. Долорес била сгодена с този млад сеньор още в деня на своето раждане. На гърдите й винаги се виждало медальонче с неговия образ, а презраменната лента на шпагата на дон Рамон била украсена със сплитка от моминската коса на сеньоритата.

Морският офицер Рамон де Гарсия бил най-добрият приятел на Бернардито, макар че бил три години по-възрастен от него. Бернардито редовно служел за таен пощальон между приятеля и сестра си. Той също се готвел да стане моряк. Неведнъж излизал в морето с лодките на каталонските рибари и на корветата, чиято артилерия командувал приятелят му Рамон; Бернардито разбирал езика на моряците и владеел платната не по-лошо от коня и шпагата.

Веднъж, когато се разхождала, сеньорита Долорес попаднала пред очите на стария испански гранд[121], владетел на обширни земи и

придворен велможа, някой си дон Салватор Морильо дел Портес. Дон Салватор от главата до краката бил обсипан с милостите и щедростите на краля; целият окръг треперел от неговата жестокост и високомерие. От него се боели всички, мнозина му се подмазвали и унижавали, а той имал огромна власт и не зачитал никого освен… колкото и да е странно това, бедния баща на Бернардито и Долорес. Важният гранд ненавиждал и се боял от бащата на тези млади хора, макар че неведнъж се опитвал да му натрапи своето неискрено приятелство…

— Чичо Тоби — раздаде се в мрака гласчето на момченцето, — кажи ми, защо дон Салватор се страхувал от ба щата на Бернардито? Ти никога не си ми разказвал за това!

— Трудно ще ти бъде да разбереш тази причина, мой малки Ли, но ще се опитам да ти обясня, доколкото мога…

Тежки години преживявал тогава народът на Испания… Когато бащата на Бернардито бил още млад, умрял жестокият стар крал. Наричали го Карл Втори и той бил мрачен, зъл, непросветен и вдетинен: любимото му занимание било игра на клечки! И когато се затворили завинаги неговите завистливи очи, в страната избухнал раздор: за испанския престол се явили едновременно двама претенденти, защото старият крал не оставил наследник. Между двамата претенденти се завързала жестока война. Единият от тях бил французин, херцог Филип Анжуйски, а другият — проклетият немец Карл от семейството на австрийските Хабсбурги. Тази война така я наричали — война за испанското наследство. Зад Филип стояли французите, зад Карл — англичаните и холандците. А на честните испанци, откровено казано, не се харесвал нито единият, нито другият…

Чужденците наводнили и без това осиромашалата разорена страна. Военното щастие клоняло ту на едната, ту на другата страна. Ту войската на Карл завземала Мадрид и Филип трябвало да отстъпва, ту надвивал Филип и на Карл му ставало тясно. В тази война участвувал и бащата на Бернардито, който командувал рота испанска пехота, воюваща за Филип Анжуйски: испанските велможи казвали, че нему бил завещал престола си старият Карл Но щом този „законен“ претендент завзел провинцията Арагона, веднага отнел на народа й предишните му свободи. Като чул за това, старият идалго много се възмутил. А когато новият крал заявил, „че няма вече Пиренеи“ и подСтрувал страната на чужденците французи, той си дал оставката и се отказал от кралската заплата… Ти не спиш ли още, момче?

— Не, чичо Тоби, разбира се, че не!

— Та ето, преди да си подаде оставката, бащата на Бернардито служел в полка на дон Салватор. Този благороден гранд бил назначен за командир на полка, но военните работи поверявал на други, а той се занимавал с по-други неща… Една нощ, когато войските на Карл отново преми нали в настъпление и крал Филип бил заплашен от разгром, дон Салватор изпратил таен пратеник в лагера на противника, предлагайки на Карл да му предаде целия си полк, а сам той да мине на негова служба.

Сеньор Луис ел Гора, бащата на Бернардито, тъкмо тогава бил излязъл на нощно разузнаване и забелязал подозрителния конник. Той настигнал пратеника на дон Салватор и взел тайния плик с предложението за предателство…

— Чичо, защо млъкна? Сигурно хубавичко са наказали предателя, а?

Разказвачът въздъхна и не отговори веднага:

— Виждаш ли, мой Чарли, по това време бащата на Бернардито вече бил разбрал добре, че на бедния човек му е все едно кой от двамата крале ще седи на трона, още повече, че и двамата били чужденци. Филип, под чието знаме се сражавал бащата на Бернардито, успял вече да покаже в Арагона как зачита испанските свободи… Но, разбира се, като честен човек, бащата на Бернардито се възмутил от тайната измяна. Той отнесъл писмото в щаба, поискал да се съберат всички офицери от полка и да устроят над командира изменник бърз военен съд на честта. Ала дон Салватор бил нащрек и успял да вземе мерки. Той не действувал, разбира се, сам и неговите продажни съучастници в тайното споразумение нападнали честния идалго. Как да е, бащата на Бернардито се защитил от тях, но бил тежко ранен и едва се спасил с помощта на един верен войник и дори запазил у себе си опасното писмо. Полужив, той се добрал до дома си и тук пролежал в леглото от толкова рани дълго време.

Когато се поправил, узнал, че войната е свършила, дон Салватор Морильо дел Портес вече бил спечелил милостта на новия крал Филип V, същия онзи, комуто грандът тъй коварно щял да измени в тежката за краля минута! Бащата на Бернардито бил беден, съсипан от болестта и дълбоко разочарован от новия монарх. Той получил съобщение, че оставката му е приета, и се отнесъл равнодушно към слуховете за придворните успехи на своя вероломен командир; разбирайки, че опитът да бъде разобличен тъй късно няма да има никакъв успех вече, той се отказал от това намерение, но отклонявал и попълзновенията на дон Салватор за сдобряване. Дон Салватор пък лесно убедил краля, че

уж честният идалго е човек с опасни, бунтовни мисли и бил напуснал службата от омраза към краля чужденец.

Така изминали много години. Родили се и пораснали Бернардито и Долорес и дошло време баща им да умре. Сеньор Бернардито нея пролет бил на кораба на дон Рамон, на морски поход. Старецът издъхнал в ръцете на жена си и дъщеря си. Преди да умре, той изповядал греховете си и помолил бога да му прости старото прегрешение — че изменникът дон Салватор е останал неразобличен пред народа и властите. И умиращият признал, че писмото се било загубило някъде из къщи…

Не мога точно да кажа откъде дон Салватор е научил тайната на тази изповед, но вероятно я е узнал много скоро. Предполагам, че калугерът изповедник е спечелил от своята откровеност пред дон Салватор много повече, отколкото бил получил от семейството на Бернардито за извършване на тайнството.

Та ето, около един месец след погребението на бащата Бернардито се завърнал от плаването с дон Рамон. Още в Барселона той научил вестта за смъртта на баща си и приближавал натъжен осиротелия дом.

Същия ден, когато пристигнал Бернардито, старият сеньор Салватор Морильо дел Портес за пръв път почел с посещението си скромния дом в околностите на градчето, където живеела доня Естрела с двете си деца. Домочадието на покойния сеньор Луис ел Гора живеело в трите крайни стаи и в оцелялата ъглова кула на този почтен „замък“, а всички останали помещения били предоставени на паяците и на промъкващия се през цепнатините вятър. В трите жилищни стаи се палела една камина, защото дърветата никога не достигали, а що се отнася до ястията и лакомствата, то днешната наша трапеза там би изглеждала празнична.

Сеньор Салватор пристигнал на гости с позлатена карета и, разбира се, бързо видял цялата тази плачевна сиромашия. Той обяснил целта на идването си с желанието да изрази съчувствие на осиротялото семейство на своя стар другар по оръжие и главно — да бъде представен на очарователната сеньорита Долорес.

Майката заварила дъщеря си да чете нежното, много скромно послание на дон Рамон; тя поправила облеклото на сеньорита, наметнала я с черна мантия и между другото й намекнала в разговора си с гранда… да помни изповедта на бащата!

Младата Долорес се явила пред гранда като майско цвете пред стар мъхнат търтей. Този търтей оглушил девойката със своите

комплименти и с всяка минута ставал все по-любезен и хрисим. Сеньорита Долорес скромно се усмихвала на похвалите, учтиво разговаряла с гранда, но след като напуснала гостната, побързала да забрави за това посещение, защото си имала много по-интересно занимание — четенето на новото писмо от дон Рамон.

Като останал насаме с доня Естрела, дон Салватор започнал да се оплаква от своето вдовство и не се отказал от глътка кисело домашно вино. В престорено то си благоразположение към стопанката на дома важният гост благоволил дори да изяде майска праскова от нашата изоставена градинка…

— Чичо Тоби! — прекъсна разказвача момчето. — какво каза ей сега? Как тъй — „от нашата градинка“?…

— Мигар казах „от нашата“? Сигурно така ти се е счуло, момченце! Не, това била праскова от старата градинка на родителите на Бернардито… Та ето, след като изял тази праскова, дон Салватор застанал в тържествена поза и благоволил да окаже нечувана чест на семейството на своя бивш офицер: той… предложил ръката и сърцето си на сестрата на Бернардито!

— Искал да се ожени за нея?

— Да, мой Ли. Поне това предложил. Тогава старата сеньора пак изпратила да извикат дъщеря й и предложила на гранда да изрече тези думи на самата девойка. Това много не се харесало на гранда, защото такива въпроси, отнасящи се до неговите деца, той бил свикнал да решава сам. А когато повторил предложението си вече в присъствието на сеньоритата, Долорес погледнала майка си в очите, преместила погледа си върху малката торбичка, която носела на шията си, и отговорила на гранда с учтив, но твърде решителен отказ, след което доня Естрела въздъхнала с видимо облекчение.

Разяреният гранд едва сдържал злобата и раздразнението си, но все пак запитал сеньоритата защо не желае да изгради собственото си щастие, а също така щастието и на неговия живот.

И тогава сеньоритата не се сдържала от опасната съблазън. С най-очарователна усмивка тя уязвила гранда с намека: не е май убедена в постоянството на най-добрите чувства на дон Салватор, защото далечното минало й дава всички основания да подлага верността му на съмнение!

Невъзможно било да се нанесе на гранда по-чувствителен удар! Той разбрал, че духовникът не го е измамил и че опасността не е погребана заедно със стария му другар по оръжие. Всичко това довело гранда до неописуемо озлобление. Той се оттеглил, вдигнал високо

рядката си заострена по испански брадичка, а още същата нощ… Долорес изчезнала от къщи!

Отвличането било извършено толкова тихо, че в къщи никой дори не се събудил. Още от вечерта сеньоритата напуснала своята стаичка, в която живеела заедно с бавачката си и отишла в празната ъглова куличка. Там тя седнала тихичко със свещ, перо и хартия да съчини отговор на писмото на дон Рамон и оттам изчезнала, отвлечена през празните стаи на къщата от хората на дон Салватор.

Разбуден още призори от тази страшна новина, Бернардито оседлал стария куц кон на своя родител и се отправил към Барселона с надежда да завари корветата още в пристанището и да съобщи за случилото се на дон Рамон, годеника на отвлечената девойка.

Вечерта Бернардито се явил на борда на кораба, но узнал, че сеньор Рамон прекарва времето си някъде на брега. Бернардито тръгнал да търси приятеля си из най-близките кръчми и наистина го намерил в малка стаичка на пристанищната странноприемница. Дон Рамон се бил усамотил, за да даде воля на поетическото си вдъхновение: той съчинявал поема, посветена на Долорес.

В същото време сеньора Естрела отишла при градския корехидор[122], за да го моли да изпрати своите алгвазили[123] в замъка на гранд Салватор и да освободи девойката.

Но лукавият корехидор си направил сметката, че от бедната доня Естрела няма какво да вземе, докато, ако се скара с важния гранд, би се лишил от големи доходи, а може би и от изгодната си служба. Привидно той обещал на доня Естрела всякаква помощ при издирването на дъщеря й, но изразил увереността си, че почтеният старец в нищо не е виновен. Корехидорът заявил, че девойката би могла да бъде отвлечена само от нетърпеливия й жених дон Рамон де Гарсиа и от никой друг!

А дон Рамон, потресен от неочакваното нещастие, още призори намерил в Барселона един свой богат приятел, някой си Хуанито Прентос, взел назаем от него десет жълтици, за да закупи коне, и му предложил да вземе участие в търсенето на девойката, без да подозира, че Хуанито Прентос е роднина на стария корехидор. За да не го помислят другарите му за страхливец, Хуанито със свито сърце се съгласил да тръгне с тях, но по пътя усилено убеждавал своите приятели да не влизат в конфликт с влиятелните хора и да свършат работата мирно. Вечерта, на втория ден след отвличането, тримата пристигнали в градчето. От девойката все още нямало никаква следа. Но от майката младите хора научили, че корехидорът обвинява дон

Рамон в отвличането.

Дон Рамон, като човек откровен и избухлив, без да слиза от изморения си кон, го обърнал пак към изхода, безжалостно го пришпорил и за миг долетял до дома на корехидора. Без много да му мисли, Бернардито се спуснал след него, а Хуанито Прентос, извинявайки се, че конят му се бил изморил „извънредно много“, останал да утешава старата сеньора в нейния дом. По-после, когато събитията започнали да вземат все по-пасен обрат, Хуанито Прентос тихичко се измъкнал и се върнал в Барселона…

Пред портата на къщата на корехидора дремел възрастен мустакат алгвазил с алебарда. Рамон отблъснал настрана алебардиера, влязъл във вътрешните покои, измъкнал корехидора от леглото и изразил възмущението си с няколко хубави удара, нанесени с плоската страна на шпагата по меките части на тялото му.

Докато дон Рамон въздавал това възмездие на клеветника, на виковете на алебардиера се стекли още няколко войника. Те се нахвърлили върху Бернардито, който държал повода на коня на своя приятел, без да слиза от седлото. По неволя дон Бернардито е трябвало да се спеши и да влезе в твърде сериозен разговор с алгвазилите, при което двамина от тях по непредпазливост се натъкнали на края на шпагата, която блестяла в ръката на младия кабалеро[124]. Останалите вече били започнали да го обкръжават, когато от къщата изскочил дон Рамон. Двамата заедно така добре изпълнили ролята на жетвари, че нито един от петимата окосени алгвазили вече не се вдигнали от плочите на този двор.

Рамон и Бернардито се метнали на конете и препуснали право към замъка на дон Салватор, намиращ се на шест мили от града. Конете им се били много изморили и конниците приближили дългата ограда на замъка чак призори. Едва започвало да се зазорява, но все пак те видели как в най-отдалечената част на зида се отворила малка тайна вратичка и двама души изнесли някакъв дълъг бял вързоп. Озъртайки се, те се приближили до бързата планинска рекичка, хвърлили вързопа във водата и без да се бавят, хукнали назад към оградата.

Конниците изчакали в крайбрежните храсталаци, докато слугите от замъка се скрият зад градинската вратичка. Приятелите скрили конете и слезли на дъното на дола, където сред разхвърляни камъни се пенел буен поток. Дълго вървели те по брега, вглеждайки се в бистрата черна вода, и най-после, на четвърт миля от замъка, видели сред вълните при една камениста плитчина нещо бяло, закачило се за

храстите. Приятелите нагазили до пояс във водата, измъкнали един тежък чувал на брега, разтворили го и видели… мъртвата, удушена Долорес.

Мълчаливо двамата приятели покрили с плащовете си своята ужасна находка, вдигнали я и излезли на пътеката. Те привързали увитото тяло на нещастната девойка към коня на Рамон и решили да отидат с този зловещ товар право в Мадрид, в столицата, за да разобличат злодея пред краля и да поискат тежко наказание за предателя и убиеца.

Вече съвсем се било разсъмнало, когато двамата кабалеро тръгнали на път. В този миг из близките канари излетял конен отряд алгвазили и слуги на дон Салватор начело със самия гранд.

Двамата приятели начаса били хванати и вързани; съставили на самото място полицейски протокол и ги подкарали към тъмницата заедно с техния бездиханен товар. Когато дошли до покрайнините на града, Бернардито, който се досетил каква участ им се готви, тихичко освободил ръцете си от въжето. След като предпазливо възстановил кръвообръщението на китките си, той внезапно се изправил на седлото, разкъсал остатъците от въжето и като изтеглил стражарската сабя на най-близкия пазач, обърнал коня и се врязал в средата на отряда. Той вече бил свалил от седлото двама конника и хванал за юздата коня, за който здраво бил привързан Рамон, но нечий пистолетен изстрел треснал в упор и конят на дон Рамон грохнал на земята заедно с привързания към него конник.

В същия миг дон Салватор се спуснал към Бернардито и стрелял в него с пищова си. Куршумът попаднал в сабята и едно парченце ударило Бернардито точно в лявото око. Полуослепен и облян в кръв, той все пак дръпнал коня настрани и полетял по криволичещите улици на крайните квартали на града. Близо до една къщичка с някаква винарска изба той изоставил коня и с плоското на сабята го ударил по задницата така, че животното полетяло напред, а самият Бернардито, вече съвсем изнемощял, изтичал в двора и се скрил в тъмната изба. Преследвачите префучали край него, но скоро видели коня без ездач и се върнали обратно, като надзъртали във всички врати и тавани на къщите.

Стопанинът на избата наблюдавал цялата сцена от прозореца и още щом Бернардито се скрил между буретата, окачил на вратата на избата огромен катинар, ключовете от който се люлеели на пояса му.

Скоро алгвазилите нахлули и в двора на винаря. Той покорно позволил да огледат двора и къщата, но когато стражарите стигнали до

избата, стопанинът се заклел, че не е отварял вратата й от предишния ден. Алгвазилите се отправили По-нататък, а стопанинът, след като изчакал да замлъкнат ударите на копитата, свалил катинара от вратата на избата и мълчаливо си влязъл в къщи. Този човек се наричал Пабло Виляс и Бернардито разбрал, че не са се свършили още в Испания великодушните хора.

Като видял, че спасеният не бърза да напуска своето убежище, Пабло Виляс през деня на няколко пъти влизал в избата, като упорито се правел, че не забелязва дългото острие, което стърчало иззад една бъчва; той дори уж случайно забравил край тази бъчва резен хляб, бучка сирене и гърне с вода. Бернардито измил раните си, утолил глада и жаждата и на мръкване се измъкнал от избата. Той се добрал до съседния ъгъл, където знаел, че живее една старица мавританка, която се занимавала с баене и врачуване. Тази старица двадесет дни крила кабалеро в къщичката си, излекувала раните му, но лявото си око той загубил и оттогава носел на лицето си черна превръзка като тази, която нося аз.

Още на следния ден, след като затворили дон Рамон в тъмницата, цялото градче чуло за страшното престъпление. Хората на корехидора ловко разпространили слуха, че злодеят Рамон де Гарсиа бил отвлякъл и умъртвил бившата си годеница, сеньорита Долорес ел Гора, която се била съгласила да стане жена на гранд Салватор, и че в това злодеяние участвувал и братът на убитата, Бернардито Луис. Двамата нападнали също така и градския корехидор, нанесли му жесток побой, опитали се да го ограбят и при това убили петима поданици на краля, доблестни алгвазили, охраняващи мира и спокойствието на града. След това през нощта злодеите се промъкнали до замъка на дон Салватор и се опитали да хвърлят трупа на нещастната си жертва под стените на замъка, та подозрението за отвличане и убийство да падне върху благородния гранд.

Не всички жители повярвали на тази хитро скроена лъжа, но никой не смеел да изкаже гласно истинските си подозрения. Нещастната майка самичка се отправила за Мадрид да каже на краля цялата истина и да иска да бъдат наказани истинските виновници. През време на нейното отсъствие един съд, „бърз и справедлив“, осъдил двамата млади хора на позорна публична смърт чрез обезглавяване; конфискувало се и цялото им състояние. Бернардито бил осъден задочно, обявен в бягство и извън закона: сега всеки можел да го убие като бясно куче.

Присъдата била изпратена на негово кралско величество, когато

сеньора Естрела пристигнала в Мадрид. Майката на Бернардито все пак успяла да получи аудиенция; кралят заповядал да се отсрочи изпълнението на присъдата и изпратил в градчето главния прокурор за повторно разследване на цялото дело. Важен свидетел в полза на двамата приятели трябвало да бъде третият им спътник Хуанито Прентос.

Тогава дон Салватор и корехидорът подкупили презрения Хуанито, който подло потвърдил пред кралския прокурор, че уж злодеянието било извършено от Рамон и Бернардито. В документа, представен на краля, Хуанито Прентос открито свидетелствувал, че омразата на двамата кабалеро била по-силна от всички други чувства и че злодеите предпочели да видят Долорес мъртва, отколкото жена на своя враг.

След доклада на прокурора кралят потвърдил присъдата и на градския площад честният Рамон де Гарсиа бил обезглавен, като преди това му отсекли ръцете и краката. Дон Салватор наблюдавал екзекуцията от един балкон. До него стоял и корехидорът. Последните думи на дон Рамон били: „Аз умирам невинен. Ето злодеите!“ — той посочил към балкона. Сред тълпата се чул ропот, защото народът ненавиждал и двамата, но палачите вече повлекли дон Рамон към дръвника и след няколко минути главата на екзекутирания, надяната на копие, се издигнала над тълпата. На същата площадка палачите обезглавили едно сламено чучело, на което висяла дъсчица с надпис: „Бернардито Луис ел Гора“, а за залавянето на живия Бернардито кралят определил награда.

Ала дон Салватор не се ограничил само с премахване на опасните за него младежи. Той успял да издействува да бъде изгорен и разрушен до основи самият дом на родителите на Бернардито, а старата му майка, доня Естрела, затворили в тъмничната крепост. Там я държали като заложница половин година, а след това по всемилостива заповед на краля доня Естрела била изгонена от Испания. Тя се добрала до Венеция и там преживяла много години в дома на един велможа, граф Паоло д’Еляно, който сигурно е бил трогнат от печалната й участ. В този дом по-късно я намерил Бернардито… Оттогава той често прехвърлял майка си от място на място и накрай я оставил в Гърция. Тук той се разделил с нея май вече завинаги…

— Добре, чичо, ама разказвай нататък за Бернардито. Сега той ще стане Едноокия дявол, нали?

— Да, синко, тогава именно Бернардито се превърнал в Едноокия дявол. Слушай как е станало това.

3

…След като излекувал раните си и напуснал къщичката на мавританката, Бернардито не си обръснал порасналата за цял месец брада, сложил си черна превръзка, която закрила половината от лицето му, облякъл просяшка дреха, препасал се с въженце и взел в ръка груба чепата тояга. Но вътре в тази тояга имало остра толедска кама, а в пазвата на просяка лежал зареден пищов. От старата мавританка Бернардито знаел за всичко, което ставало в града, и… успял навреме да дойде на градския площад! Той мълчаливо наблюдавал сред тълпата жестоката екзекуция на дон Рамон. Никой не обърнал внимание на просяка с бледо лице и пламтящо единствено око. След екзекуцията, когато народът започнал да се разотива в мрачно мълчание, Бернардито се проврял до ешафода и намокрил копринената си кърпичка в кръвта на своя приятел, която била обагрила дървената площадка. Той скрил до гърдите си това печално знаме, отишъл в близката планина и намерил една скрита сред скалите пещера. Тук извадил от пазвата си окървавената кърпичка, сложил я върху един камък в ъгъла и високо произнесъл клетва за мъст.

Обезсилен от мъка и умора, той се проснал на голите камъни, без дори да си постеле под главата просяшкото наметало. Тялото му се разтърсвало от треска. Мисли, една от друга по-тежки, се въртели в главата му като воденични камъни. Бернардито мислел за това, че вече бил останал съвсем сам на света, без майка, без сестра и без приятел, лишен от кътче й стряха над главата. Дон Салватор му отнел всичко, дори правото да ходи по земята и да диша въздуха, защото сега всеки можел да му отнеме живота и да получи срещу това обещаната от краля награда. Всички предишни чувства и всякаква привързаност умрели в него; само жаждата за мъст горяла сърцето му. Той забравил бога и призовал сатаната да му стане помощник.

Вече настъпвала нощ и измъченият от всичко преживяно Бернардито затворил очи, но веднага Ги отворил пак, защото почувствувал, че не е сам в пещерата! Смътни сенки танцували под свода, плъзгайки се безшумно в здрача. За миг Бернардито си спомнил приказката, която бил слушал като дете от стария овчар Хозе за разбойници, които криели в тези скали ограбеното, а после бягали ужасени от появилия се призрак на дявола.

Все по-бърз ставал танцът на сенките и Бернардито вече започнал да различава отвратителните мутри на въртящите се дяволи. Те били

сиви като прилепи, но приличали и на облак от мръсна мъгла. Обрасналите в мъх стени на пещерата започнали да се мърдат. На Бернардито се сторило, че дяволите, въртейки се, идват до него, хващат го за гърлото, стискат черепа му. Ето че и диша все по-рудно… Червена светлина, бог знае отде дошла, облива пещерата…

И когато роякът сенки затанцували вихрено над тялото на проснатия кабалеро, подът на пещерата внезапно се олюлял, миризма на сяра изпълнила целия проход и сам сатаната в червен плащ застанал пред него, като впил право в лицето му огнения си взор.

Повелителят на ада протегнал ръка към най-отдалечения ъгъл и нещастният Бернардито видял там през кълбата пушек два призрака: белия вързоп с тялото на сестра си и мъртвата глава на приятеля си на дръвника…

Внезапно сякаш животворна прохлада повяла в пещерата. Изчезнал от нея страшният гост в червен плащ, потънали вдън земя всички видения и сенки. Бернардито разтъркал окото си, седнал и в почуда се заозъртал. Небето вече светлеело, потръпвала зората. В пещерата нахлул свеж утринен ветрец. Някъде далеч долу звънтели звънчетата на овче стадо, в дъното на дола ромолял поток и сенките на планината покривали низината, където още спял роднят градец.

В ъгъла на пещерата все така лежало върху камъка кървавото парцалче и гореща вълна на ненавист отново закипяла в душата на обезправения. Той се навел да вземе кърпичката и при това движение ръката му се ударила о някакво желязо. С мъка, като тежко болен изпълзял Бернардито от пещерата, отчупил едно смолисто кипарисово клонче, запалил го и с този факел осветил тъмния ъгъл. Върху камъка лежал ръждясал търнокоп, а до него се белеели черепи и кости на скелети. Бернардито взел търнокопа и отмахнал камъка. Пред него се открила черна цепнатина. Бернардито я разширил с търнокопа и извадил глинено гърне, чието гърло било завързано с кожа; на гърнето били грубо изрисувани с нещо бяло череп и кости. Кабалеро го счупил с търнокопа и намерил сред парчетата един вехт черен парцал; през разкъсания плат на пода се посипали жълтици. Бернардито напълнил джобовете си догоре със злато, а остатъка напъхал в просяшката си торба. Тука имало монети от всички страни, но най-често се срещали старинни испански дублони и пиастри, френски луидори, тежки, много стари монети с ангели; сечени в Британия, италиански флорини, турски дукати и холандски гулдени.

Едва Бернардито успял да скрие златото и по планинската пътека, която се извивала под пещерата, се зачули нечии предпазливи стъпки.

Младият кабалеро тихичко надзърнал и видял един калугер, който се катерел нагоре към пещерата, като се озъртал и залавял за храстите. Тогава Бернардито изтичал бързо в отдалечения ъгъл, вмъкнал се под самия свод и се притаил. Преди още да е успял да извади из пазвата си пищова, главата на калугера се показала при входа на пещерата; непознатият запалил свещ и започнал да разглежда наоколо. Като видял счупеното гърне и черния парцал на пода, той започнал да вие и паднал на земята… Не спиш ли още, мой малки Ли?

— Какво говориш, чичо Тоби! Разбира се, че не спя.

— Не ти ли е страшно?

— Малко е страшно, ама пък е много интересно!

— А ти нищо ли не чу през шума на вятъра навън?

— Стори ми се, като че ли някой стене или вие… Но вече нищо не се чува. Разправяй по-нататък.

— Навярно и на мене ми се е счуло така… Е, слушай! Калугерът дълго време лежал проснат на земята и на нашия Бернардито вече изтръпнали краката от неудобната поза под свода на пещерата. Накрай калугерът се изправил, приближил свещта до дупката под отместения камък. Той започнал да рови в струпаната пръст и извадил оттам едно малко сандъче, което Бернардито в бързината си не бил забелязал. Като скрил сандъчето в торбата под расото, калугерът извадил от джоба си една кърпа, намокрил я в ручейчето, което ромоняло недалеч, и се върнал в пещерата. След това той закрепил свещта до отвора, омотал устата и носа си с мократа кърпа като маска и започнал да копае с търнокопа в дъното на дупката. След известни усилия той се изправил и започнал да гледа пламъка на свещта. Отначало тя — оряла равно, а след това пламъкът започнал да намалява, запращял и изведнъж свещта угаснала.

Калугерът захвърлил търнокопа, притиснал плътно кърпата до лицето си и бързо се измъкнал от пещерата. Бернардито веднага започнал да слиза, но преди още да стъпи на земята, усетил в устата си сладникав, неприятен вкус. Завило му се свят и стените на скривалището заплували, сякаш били направени от дим. Той едва не се строполил от каменната издатина, грабнал тоягата си и почти в безсъзнание, с последни усилия се измъкнал пълзешком от пещерата на чист въздух. Гадело му се, ръцете и краката му се гърчели, а студеният чист въздух на дола като нож режел дробовете му. Бернардито се изтърколил по стръмния склон и паднал полумъртъв в лещака край мъничкия вир. Неопомнил се още от падането, той видял пред носа си дулото на пищов. Хриплив глас произнесъл:

„Върни ми пъкленото злато, скитнико, или дяволите в преизподнята ще залеят с него алчното ти гърло!“

Бернардито с мъка привдигнал глава и видял калугера с оръжие в ръката; той почувствувал как другата ръка в мазен черен ръкав бърка в торбата му. Калугерът я смъкнал от обезсиления кабалеро и извадил от нея окървавения копринен парцал.

Колкото и слаб да се чувствувал Бернардито, щом видял кърпичката в чужди ръце, разтворил стиснатите си зъби и промълвил:

„Вземи си златото, но ми върни тази вещ!“

Калугерът разглеждал с любопитство кърпичката.

„Това да не ти е талисманът?“

„Не, това е моето знаме, под което аз трябва да победя или да загина.“

„Кръвта по него е още прясна. Дали не е от вчерашната екзекуция? Кой си ти, еднооки скитниче?“

„Отмъстител“ — отвърнал Бернардито.

Калугерът му подал канче вода. Езикът с мъка се подчинявал на Бернардито, мозъкът му бил помътен, но дори и в това състояние той съобразил, че ако този калугер доминиканец е пратеник на тъмното царство, което му се било при видяло през нощта, той не би си служил с такъв новичък пищов с надпис: „Париж, 1742 година“. Кабалеро вече се до сещал, че нощните му видения се дължат на действието на някакъв отровен газ, проникващ в пещерата през цепнатина та и дупката в пода. Смътна догадка, че хитрият калугер може би принадлежи към разбойническата шайка, за която му бил разказвал старият овчар, изплувала в мозъка на Бернардито и той се вгледал по-внимателно в лицето на събеседника си.

„Скитнико отмъстител, у тебе е останало още от сатанинския метал. Ти никъде не ще успееш да го отнесеш, той и без това ще гори джобовете ти“ — казал монахът, като пак вдигнал пищова.

В това време трима овчари се показали на пътеката и калугерът, без да спуща пищова, сложил пръст на устните си. Овчарите седнали наблизо и се заели да кладат огън.

„Да оставим на мира сатаната и неговите изчадия. Стига ти това, което лежи в торбата“ — прошепна л Бернардито, като седнал и заопипвал джобовете си, пълни със злато.

Той измъкнал незабелязано от тоягата бащината си кама, отблъснал с нея ръката на калугера с оръжието и стиснал доминиканеца за гушата, като опрял до гърлото му камата. Виждайки пред себе си изблещените му очи, Бернардито го пуснал и прибрал

камата, обхванат от суеверна почит пред черната одежда на противника си.

Овчарите се заозъртали при шума в храстите и грабнали здрави тояги. Бернардито и калугерът замрели на четири крака, като се поглеждали изпод око. Овчарите се успокоили и отново седнали край своето котле.

„Много съм гладен“ — промърморил божият служител.

„Да отидем при онези хора“ — предложил Бернардито.

„Ами ти познаваш ли ги?“

„Тук никого не познавам.“

Ала спътникът в расо предпочел да потърпи с трапезата, от което Бернардито заключил, че и той не се чувствува много сигурно по тези места. Калугерът пресипал златото от торбата на Бернардито в своята торба и като я претеглил на ръка, сърдито промърморил:

„Проклет едноок дявол! Знаеш ли кого си ограбил? Това злато не е мое, а в джобовете ти е останало пет пъти повече.“

„Ако това злато е на дявола — хладнокръвно отговорил Бернардито, — то е попаднало в добри ръце. Как се казваш ти, хитри калугерино с пищов?“

„По големите пътища някога ме наричаха отец Симон. Вижда се, че си неоперено пате още, щом не си чувал за мен и ми тикаш в гърлото детското си железце! С това злато ти ще се задавиш, пиле!“

Окото на Бернардито блеснало с такава злоба, че калугерът се дръпнал.

„Не много отдавна набучих на това железце петима алгвазили. Гледай си броениците, калугерино, и си върви по живо по здраво из пътя!“

„Струва ми се, че за нас двамата той е един и същ — рекъл доминиканецът примирително. — да ти прости свети Доминик, задето ме… хм… задето ме принуди да правя делба с теб! Но я ми кажи, как подуши ти златото на Гонзаго?“

Бернардито не признал, че за първи път чува това име и отговорил уклончиво. Накрая просякът и калугерът гладни се спуснали в долината.

В една бедна кръчмичка, която се посещавала само от овчари, мулетари и скитници, двамината седнали на отделна масичка. До тях пред кана с вино седели двама селяни. Единият разказвал на другия за екзекуцията от предния ден. Бернардито чул собственото си име, повторено няколко пъти. Скръцнала вратата, двама алгвазили влезли в кръчмата.

„Архангели!“ — промърморил единият от селяните, като вдигнал каната над главата си и струя вино потекло в отворената му уста.

„Ей, ти там на масата! — закрещял алгвазилът. — запуши си устата! Обърни си лицето към нас! Я се приближи насам!“

Алгвазилите огледали и дори опипали приближилия се. И чак след като кръчмарят се заклел, че този човек не е преоблеченият Бернардито, стражарите пуснали селянина. След това един от алгвазилите извадил лист и прочел високо отличителните белези на престъпника Бернардо Луис ел Гора. Накрая те обявили, че за главата на Бернардито, жив или мъртъв, кралската хазна ще плати хиляда дуро[125].

В оповестения документ нищо не се казвало за единственото око на кабалеро. Значи, раняването било останало неизвестно за властите. Сега много трудно би могъл да бъде разпознат кабалеро Бернардито в едноокия дрипльо с разрешената брада!

Просякът се приближил до алгвазилите, които вече се били изправили пред тезгяха и захвърлили листа на лавицата. Сложил длан до ухото си, той запитал със старчески глас какво се казва в прочетения документ.

„Да не би и ти, старче, да се готвиш да тръгнеш на лов за Бернардито?“ — весело запитал алгвазилът.

„Гледай само да не зашие и тебе в някой бял чувал!“ — със смях подхвърлил и вторият.

„Я налей, кръчмарю, да опитаме това винце — викнал първият стражар. — само по-скоро! Сеньор корехидорът заповяда след един час да му върнем тази хартия. Той иска да я изпрати в печатницата, за да бъде разлепена утре по всички кръстопътища като обява.“

Като чул тези думи, Бернардито взел от лавицата молива на кръчмаря и незабелязано написал няколко думи върху подгънатия край на листа. Алгвазилите пийнали, повторили, платили си виното с одобрително покашляне и като си прибрали листа, си тръгнали важно.

Когато градският корехидор получил този лист в собствените си ръце, веднага обърнал внимание на следните редове, написани в долния ъгъл: „Сеньор Корехидор! Ако в тъмницата от главата на майка ми падне дори един косъм, ще те обеся на косите на дъщеря ти Мигуела. Бернардито“.

След един час, когато цял отряд алгвазили обкръжили пазарния площад, просякът и калугерът вече се промъквали по планинските пътеки към Барселона.

4

Изминали около две седмици след всички тези приключения. Късно вечерта в една рибарска къщичка, забутана сред крайбрежните планини на Каталония, играели на зарове петима души. Навън шумял бурен вятър.

Измежду играещите правел впечатление един човек с лилава кадифена камизола и барета с перо. Лявото му око било закрито с черна превръзка. Трудно можело да се определи неговата възраст, защото единственото му око святкало младежки, но косите му били побелели. До него седял пиян гологлав калугер. Тонзурата[126] на темето му била окръжена от редки разчорлени коси. От джоба му се подавала дебела библия, а на гърдите му висяло костено разпятие.

Срещу кабалеро с баретата играел синът на домакина рибар, младият Матео Велмонтес. Червената кърпа, завързана отзад на възел, обхващала къдравите му коси и се спускала на челото до черните гъсти вежди. Той бил препасан с широк колан, из който стърчали дръжките на два пищова и два ножа. Този човек се славел като най-ловкия контрабандист по цялото крайбрежие, а баща му старият Христофоро, притежавал малката гемия „Толоса“.

Един мургав като мавър андалузец с къдрава брадичка и могъщи космати гърди хвърлял зарчета, облегнат на масата на осакатената си лява ръка с три отрязани пръста. Наричали го Антонио Карильо. Някога той бил славен тореадор, любимец на севилската арена. Един злополучен за него ден разярен бик, единадесетият поред от онези, които той повалил на пясъка на една празнична корида[127], му разпорил хълбока и осакатил лявата ръка. Измежду зрителите се намирал и самият крал Филип V, който подхвърлил високо презрителна забележка по адрес на поваления тореро. Антонио се привдигнал на пясъка, свалил от ръката си пръстена, с който негово величество кралят само преди един ден благоволил да награди смелчагата за десетия бик, и запратил пръстена в кралската ложа. Пръстенът ударил по лицето началника на кралската стража, а Антонио паднал на пясъка, притискайки с ръце страшната рана. Дошъл в съзнание в тъмнична килия с ампутирани пръсти и набързо зашит хълбок. Освен трите ребра и толкова още пръсти тореро навеки загубил милостта на монарха, а после се оказал под една стряха с Бернардито, когото срещнал по планинските пътеки.

Петият играч бил възнисък, рус, с нежно, почти моминско лице.

Но този юноша с дълги като на ангел клепачи огъвал с женствената си ръка подкова и от двадесет крачки улучвал карта за игра, а стройните му нозе в обувки с токи били неуморими като краката на хртка.

Този млад човек бил израснал в голямо, задружно семейство. И изведнъж за една седмица загубил всичко: родители, братя и сестри, дом, имот. Баща му, славният капитан де Лас Падос, бил смел мореплавател и на това отгоре — учен човек. Със златните пиастри, събрани между приближени на краля и предприемчиви търговци, на няколко пъти той екипирал кораби и тръгвал в опасни плавания към неизвестните брегове на новооткрити страни и острови из южните морета. След завръщането си от пътешествия капитанът се залавял да описва новите земи и съставял точни карти. Всички моряци на Испания, Португалия и Франция го благославяли за този благороден труд, но търговците не се интересували от науката и ученатa слава на съотечественика си: те искали злато, те очаквали, че капитанът бързо ще натъпче сандъците им със съкровища.

С голям успех се завърнал в пристанището на Барселона от последното плаване полуразбитият от бурите кораб на капитан де Лас Падос. Мореплавателите открили в Тихия океан един благословен остров, населен с весел тъмнокож народ. Туземните жреци учудили капитана с познанията си по математика, астрономия и лечебно изкуство. Колибите и домашните съдове на туземците били покрити с фина резба, тъканите поразявали с ярките си багри и с красотата на шарките. Няколкото големи селища на острова били украсени с чудновати кули и храмове, отрупани със златни фигури на необикновени зверове и птици.

Островитяните посрещнали капитана и другарите му като приятели, а ги изпратили като братя. В чест на корабния екипаж бил устроен празник. Девойки украсили кораба с цветя и той тръгнал в обратен път, изпровождан от приветствен хор.

Когато кредиторът на капитана, барселонският търговец Прентос, баща на презрения Хуанито, научил за богатствата на чудния остров, тайно екипирал три кораба, качил на тях въоръжени главорези и предложил на капитана да поведе тази армада[128] към острова. Честният капитан отказал категорично. Той знаел каква опасност крие това за неговите приятели островитяни: цялото население на острова ще бъде обречено на гибел, селищата — опожарени, храмовете — Безмилостно разграбени. Той не можел да стане убиец на цял един народ!

И ето тогава подлият Прентос съчинил донос против благородния капитан, като го обвинил в измяна на краля. Хвърлили капитана в

тъмница и пет денонощия го изтезавали, за да каже пътя към острова. Но капитанът не издал своята тайна и на петата нощ умрял от мъченията. Неговият дом и всичките му имущества били конфискувани и търговецът Прентос ги закупил на безценица. Когато хората на търговеца отишли в къщата, тримата синове на капитана грабнали шпагите. В кратката схватка двамата от тях били убити и само най-младият, Алонзо, успял да избяга. Двете дъщери на капитана кралските слуги заточили в манастир. А жена му от мъка се побъркала и била намерена мъртва на брега до стълбата на осиротелия кораб.

— Чичо Тоби, ти май забрави, че Бернардито играе на зарчета при рибарите и че петият играч…

— Вярно, мое момче, аз съвсем се разбъбрих за добрия капитан и не казах, че петият играч, юношата с моминското лице, бил именно най-малкият син на капитана. Наричал се Алонзо де Лас Падос. Изхвърлен на широкия друм, той срещнал отец Симон и сега мятал зарчетата, дразнейки другите играчи.

Когато дошъл ред на Бернардито да хвърля, той сложил зарчетата настрана и се загледал през ниското прозорче в нощния мрак. Отвъд извисяващите се крайбрежни скали бушувало морето и разпенените гребени се появявали в лунната светлина като проблясъци на бели светкавици във водата.

„Сеньори! — обърнал се той към играчите. — оля за тишина! Ние встъпваме в сурово братство по оръжие. Пред нас са още дълги часове на очакване, защото гемията на Христофоро едва ли ще излезе от Минорка[129] в такава буря. Да прекъснем играта и да скрепим нашия съюз. Ние малко се познаваме още един друг, а нашето братство трябва да бъде вечно. За измяна — смърт! Има още време за слабодушните да си отидат с мир, докато не е изречена последната дума.“

Играчите зарязали заровете. По години Бернардито бил най-младият от тях, но главата му успяла вече да побелее от преживяното и някаква вътрешна сила карала всички тези хора, толкова различни един от друг, да му се подчиняват.

Бернардито разгънал своето печално знаме, убол ръката си с камата и с кръвта написал върху чист пергамент клетвените думи. След това извикал Матео Велмонтес. Матео разказал накратко своя неспокоен живот на контрабандист и моряк и с всеобщо съгласие също скрепил с кръв върху пергамента участието си в новото братство. След него същото направили Антонио Карильо, Алонзо де Лас Падос и накрай дошъл ред да се разпише и отец Симон.

„Обясни на братята кой си ти и чие злато попадна в наши ръце“ — заповядал Бернардито.

„Приятели — рекъл монахът, — свещеният сан ми забранява да се кълна в каквото и да било освен във вярност на истинната църква. Изслушайте моята история и смятайте ме без кървавия подпис за свой брат до края на живота ми. Затова аз целувам кръста пред вас!“

Старецът разказал, че някога, на младини, той обичал девойка и се венчал за нея против волята на баща си, човек горд и жесток. Бащата го лишил от наследство и го изгонил от къщи. Веднъж, препускайки на кон по тесен планински път недалеч от родното си място, той налетял на един конник, който идвал насреща му, и го свалил от седлото. В нощния мрак пострадалият извадил шпага и младежът, скачайки от коня, приел боя и убил непознатия. Донесли факли и в убития той познал родния си баща. Потресен от постъпката си, той се покалугерил под името отец Симон. Двадесет години прекарал в пост и молитва, измолвайки опрощение на своя грях и усърдно четял свещените книги и съчинения на църковните отци. Веднъж влезнал в богословски спор с някакъв учен служител на Светата инквизиция и толкова се увлякъл, че грабнал попадналия му под ръка том от съчиненията на блажения Августин и с един удар на тежката книга извадил душата на своя опонент. В голяма уплаха отец Симон избягал в гората. Насън той видял, че свети Петър уговорил господа да прости на грешника вината: види се, и вратарят на рая много-много не обичал отците инквизитори!

Твърде скоро отец Симон се намерил край горския огън на разбойниците от шайката на стария Гонзаго, всяваща ужас у пътуващите през планините на Италия, Франция и Испания. Отец Симон влязъл в тази шайка, споделял с бандитите буйния им живот, като предварително им опрощавал греховете и сам наваксвал пропуснатото през двадесетте години пост и въздържание. Това продължило, докато кралските мускетари на Людовик XV не разгромили шайката във френските Пиренеи.

След дълги скитания неколцина от оцелелите разбойници се добрали с награбеното злато до Каталония с намерение да се качат в Барселона на кораб и да отплуват за Генуа. Нощта ги заварила на път в планината и те останали да пренощуват в една скрита сред скалите пещера. На отец Симон, който вечерта надигал бутилката с особено усърдие, през нощта му прилошало, измъкнал се от пещерата и цяла нощ пролежал край ручейчето, странно отмалял и преследван от зловещи сънища. Когато се съмнало, той се върнал в пещерата и

заварил страшна картина: другарите му лежали мъртви. Единствено Пабло Виляс, който се търкалял край входа, показвал още слаби признаци на живот.

„Пабло Виляс ли? — запитал Бернардито. — не е ли същият оня Виляс, който има винарска изба в моето градче?“

„Той същият — потвърдил отец Симон. — не би държал той сега това заведение, ако аз не го бях измъкнал за краката от пещерата и не го бях напоил с мляко от овчарите. Тези овчари ни обясниха, че в пещерата живее самият дявол и души хората, които му отидат на гости.“

Когато Пабло се свестил в благочестив ужас от всичко привидяло му се през нощта в пещерата, решил да махне с ръка на златото, което още лежало в торбите на мъртвите другари, и да започне честен живот на винар. Отец Симон, който запазил у себе си една торбичка с дукати, бил случайно разпознат на улицата от един търговец, ограбен от шайката на Гонзаго, и затова побързал да напусне онези места.

За пет години, прекарани в Италия, отец Симон успял да пресуши златния си запас и намислил да провери дали не е оцеляло в каталонската пещера съкровището на Гонзаго. Той се добрал до онова опасно място и намерил в пещерата два скелета в ботуши, изгнилите торби със злато и ръждясалото оръжие. Пещерата била изпълнена с тежката миризма на някакъв газ.

Калугерът слязъл в градчето, донесъл със себе си глинено гърне и търнокоп, а после, като омотал лицето си с мокър парцал, изследвал пещерата. Забелязал, че отровният газ излиза през една цепнатина в ъгъла. Калугерът плътно натъпкал с глина тази цепнатина, а до нея изкопал дупка. Половината от жълтиците увил в черен парцал и ги мушнал в гърнето, на което нарисувал с вар череп; след това пуснал гърнето в дупката. Като свършил с това, отец Симон хвърлил поглед към костите на своите бивши другари, въздъхнал и решил да предаде по християнски тези тленни останки на земята. Но когато се докоснал до ребрата на стария Гонзаго, напипал под останките от облеклото му кутийка, обкована със сребро. В нея се оказали двадесет и девет блестящи елмаза, един от друг по-едри. Ала монахът все по-силно започнал да чувствува признаците на отравянето: твърде дълго бил престоял в пещерата. Почти загубил съзнание, той бързо хвърлил кутията в скривалището, затрупал дупката с чакъл и свлякъл отгоре й тежък камък. Отец Симон едва изпълзял на чист въздух с торбата жълтици, като зарязал костите на разбойниците. Това злато се оказало достатъчно за пет години безгрижен живот във Франция и Италия, а

през юли 1742 година калугерът отново тръгнал на път, за да попълни своя запас. Останалото било вече известно на слушателите от разказа на Бернардито; всичкото злато и скъпоценностите новите приятели събрали наедно и го поверили на суровия отмъстител предводител на братството…

5

На другата нощ петимата братя отмъстители отплували с гемията на стария Христофоро Велмонтес към турските брегове, държейки курс към Цариград.

Една седмица преди това за там тръгнал от барселонското пристанище корабът „Голиат“, натоварен с много стоки. На борда му се намирал самият собственик на кораба, търговецът Прентос, виновникът за гибелта на цялото семейство на младия Алонзо. В това плаване старият Прентос взел със себе си и своя син Хуанито, онзи страхливец и негодник, който наклеветил дон Рамон и Бернардито.

Тежко прекарали братята разбойници в старата, прогнила гемия през време на августовските бури в Средиземно море! Старият Христофоро, Матео и Бернардито били опитни моряци, но другите двама членове на братството едва сега се учели да управляват платната и да се ориентират по звездите и слънцето, защото нямали компас. На шест пъти бурите ги задържали по пътя. Но приятелите имали късмет и сварили кораба на презрения Прентос в залива на Златния рог. Стоките, които търговецът докарал от Испания, били вече продадени и „Голиат“ товарел на борда си стоки за обратния път. Тука имало източни благовония и подправки, марокен и слонова кост, дамаски и ножове, брокат и коприна, турски тютюн и буренца с розово масло. Голяма печалба очаквал търговецът от продажбата на тези стоки на испанските грандове и манастири и затова стражата на кораба ден и нощ не отмахвала поглед от здраво заключените трюмове и никого не допускала дори да се приближи до кораба.

И ето точно преди корабът да отплува, на мястото, където стоял на котва, се явил важен чужденец със съпругата си. Те пристигнали в богата носилка на британския посланик в Цариград и помолили Прентос да слезе на кея. Високият господин в униформа на английски офицер обяснил на търговеца на развален испански език, че е британски полковник в отпуска и прави сватбеното си пътешествие. Съпругата на полковника — полякиня, която не разбирала испански — мълчаливо стояла до мъжа си, местейки погледа на сините си очи от кораба към неговия собственик. Двойката знатни чужденци вече се връщала в Англия, но имала намерение по пътя си да посети Мадрид. Затова от името на британския посланик полковникът молел да го вземат на кораба заедно със слугата му и френския епископ, приятел и спътник на полковника. Полковникът, вече с побеляла коса, бил

загубил във фландърските полета през 1714 година лявото си око и носел черна превръзка, пресичаща лицето му.

През време на разговора синът на търговеца Хуанито също слязъл на брега. Прелестната руса полякиня го погледнала с умолителен израз на лицето и така кокетливо му се усмихнала, че той започнал да моли баща си да уважи молбата на важните пътешественици. Полковникът извадил от джоба си кесия със злато и размерите на кесията по-бързо от останалите доводи пресекли колебанията на предпазливия търговец. Златото преминало в джобовете на Прентос, а Хуанито сам предложил да придружи новите пасажери на „Голиат“ до британското посолство, за да им помогне при качването им на борда. Тримата седнали на възглавниците в закритата носилка и върху атлетичните рамене на носачите се отправили към една вила извън града. Търговецът предупредил, ле корабът вече излиза на рейд и затова пасажерите ще трябва да дойдат на него с лодки.

През мръсните улици на Цариград носилката стигнала най-сетне до една малка вила. В къщата било пусто и прислугата се състояла не от англичани, а от турци. Британския посланик го нямало, но в уютните покои била сервирана закуска с изобилни превъзходни вина.

На закуската полковникът и френският епископ се позаинтересували дали „Голиат“ е надеждно въоръжен и достатъчно ли са запасите от барут. След като получили от Хуанито най-успокоителни уверения, полковникът заповядал на слугите незабавно да съберат малкия им багаж. След един час цялото общество отново седнало на възглавниците в носилката. Хуанито се оказал между полковника и младата му жена, а епископът с лилаво копринено расо се наместил срещу тях. Пийналият си търговски син се осмелил да напипа в полумрака на носилката ръчичката на прелестната пани и за неописуема своя радост почувствувал в отговор леко стискане; при всяко поклащане на носилката ръчичката на костеливата пани все по-силно стискала пръстите му.

Разпалвайки лулата си, полковникът неочаквано забелязал този непозволен флирт. С гръмък глас той поискал незабавно удовлетворение, подал се от носилката, заповядал нещо на носачите и мрачно замълчал, като попоглеждал Прентос с единственото си око и си играел страшно с дръжката на много дългата шпага.

Когато пристигнали на кея, вече се свечерявало, но на пристанището имало още много хора. Далеч на рейда се виждал „Голиат“, а край самия кей стояла гемия със стар шкипер с испанска барета и един брадат моряк, който на лява та си ръка имал само два

цели пръста.

Полковникът уловил здраво под лакътя търговското синче, а за другата ръка, за голямо учудване на Хуанито, болезнено го стиснали нежните пръсти на пани. Така той бил мигновено качен на гемията. След това полковникът още веднъж скочил на брега и Хуанито чул как той с помощта на странна езикова смесица посъветвал турските носачи по-скоро да замажат британския посолски герб на вратичката на носилката. Последната му фраза накарала Хуанито да потрепери, защото, когато подавал на старшия носач шепа златни монети, полковникът му казал: „Сбогом старче, и не споменавай със зло Едноокия дявол Бернардито!“

Ужасно подозрение се мярнало в ума на Хуанито, но гемията вече разпенвала вълните на Златния рог и след два часа спряла на един гол, пустинен остров.

„Слизай!“ — заповядал Бернардито на предателя и сам стъпил след него на каменливата почва.

Вече било тъмно, никаква светлинка не проблясвала в това безлюдно място. Само някъде в далечината небето и морето слабо аленеели от отблясъците на светлините на турската столица.

„Погледни ме в лицето, Хуанито Прентос — рекъл Бернардито. — познаваш ли ме?“

Колкото и да се вглеждал предателят в това сурово лице, не можал да разпознае в него чертите на бившия кабалеро, макар че се досещал кой стои пред него.

„Помниш ли ти екзекутирания дон Рамон, краставо куче?“

Треперейки с цялото си тяло, Хуанито прошепна л, че той бил приятел на покойния сеньор Рамон де Гарсиа.

„Тогава повтори, клеветнико, онова, което каза на кралския прокурор, и кажи колко ти заплати дон Салватор за юдината услуга.“

Синът на търговеца паднал в краката на отмъстителя.

„Сеньор Бернардито! — замолил се той. — мене насила ме заставиха да подпиша книжата.“

„Лъжеш, страхливо куче! Отговаряй, колко ти заплатиха?“

„Хиляда златни дуро, сеньори, само хиляда!“

„Братя — обърнал се Бернардито към своите спътници, — какво заслужава този юда?“

„Смърт!“ — казал преоблеченият като жена Алонзо.

Останалите кимнали мълчаливо.

„Тогава умри, смрадливо куче, на този кучешки остров! Познаваш ли това място?“

Хуанито разпознал най-после пустия и неплодороден остров: отдавна вече до ушите му достигал пресипнал лай и вой, а сега започнал да различава и някакви сиви сенки, мяркащи се наоколо. Обхванало го ужас: значи, той е осъден да умре на Кучешкия остров, където всички жители на Цариград изхвърлят болните и стари кучета, които на турците е забранено да убиват. Тук от време на време спират лодки, пълни с кучета, и гребците бързат да стоварят животните и по-скоро да се отдалечат от прокълнатото място, което ден и нощ се оглася от воя на подивелите кучета.

Хуанито диво заревал и хукнал да бяга. Бернардито вдигнал пищова и куршумът пронизал крака на беглеца. След това братята смъкнали камизолата и баретата на Хуанито и го оставили сам. Когато отмъстителите се върнали на гемията, цяла глутница подивели кучета с ръмжене вече се боричкали над тялото на предателя…

Матео Велмонтес бил един ръст с екзекутирания и косите им си приличали. Той облякъл камизолата и баретата на Хуанито и легнал на пейката. Приятелите го покрили с плащ. Преди изгрев слънце гемията докарала всички на „Голиат“ и полковникът с усмивка обяснил на търговеца, че Хуанито попрекалил с виното. Приятелите вдигнали преоблечения Матео от пейката, подкрепяйки го под ръка, а той, навел глава, някак се дотътрил до каютата.

„Голиат“ вдигнал платна и скоро светлините на Златния рог останали далеч зад разпенената шир. Подир „Голиат“, гмуркайки се във вълните, плувала гемията „Толоса“. На борда й останал само „старият шкипер“ Христофоро Велмонтес, а безпръстият „моряк“ вече успял да се преобрази в слуга на полковника и последвал своите господари на кораба.

На сутринта, когато „Голиат“ стигнал в Мраморно море, младият Прентос извикал баща си в каютата. Тук вече били и полковникът със съпругата си…

След известно време търговецът Прентос повикал в същата каюта началника на корабната стража. Последният разполагал с двадесетина войници.

Под втренчения поглед на полковника търговецът Прентос заповядал с твърде слаб и странен глас да отворят и трите просторни трюма на „Голиат“. С трепереща ръка той подал на началника на стражата ключовете и наредил, след като бъде изпълнена заповедта му, да се върне с десетина войници.

„С оръжие ли?“ — осведомил се началникът на стражата.

„Не, без оръжие“ — пояснил полковникът.

Скоро войниците с тежък тропот нахлули в каютата. Полковникът упрекнал строго офицера за вдигнатия шум, защото се изисквало предпазливост и тишина.

„Екипажът на кораба е замислил бунт и трябва тихичко да се изловят заговорниците поединично — пояснил той на офицера. — дете в кубрика и викайте моряците един след друг в трюма. Там ги свържете и ги оставете на пода.“

Заповедта била точно изпълнена. Боцманът и всички моряци освен дежурните се намерили заключени в кърмовия трюм. След това полковникът заповядал на офицера и на десетина войници да слязат тихичко в средния трюм, да се потаят там и да чакат по-нататъшни нареждания. Когато войниците влезли в трюма, полковникът и безпръстият му слуга спуснали върху люка тежкия капак и окачили на него един осемкилограмов катинар. Накрая полковникът събрал останалите войници, обяснил им, че в носовия трюм е нахлула вода и им заповядал да преместят сандъците със стоката. Едва войниците се заловили за работа, над главите им също паднал капакът и затрещели ключалките. Сега оставали само петима дежурни, капитанът и неговият помощник.

Полковникът се качил на мостчето и предал на капитана нареждането на търговеца Прентос незабавно да се свалят платната, да събере екипажа на бака и да извика помощника.

Когато и това нареждане било изпълнено, зад полковника с пищови във всяка ръка застанали Антонио, Алонзо и Матео. В това време отец Симон напътствувал и изповядвал търговеца Прентос. Полковникът се обърнал към събралите се:

„Приятели мои! Спуснете една лодка, качете се в нея и карайте към брега, който едва се вижда в далечината. Корабът се намира във властта на Едноокия дявол Бернардито Луис и след пет минути ще хвръкнете във въздуха!“

На борда всички се вкаменили от изненада. Капитанът и помощникът, му не се докоснали до дръжките на своите кортици, а друго оръжие те нямали под ръка. Докато моряците спускали лодката, Бернардито връчил на капитана един документ и кесия:

„Вземете този документ за ваше оправдание, сеньор капитан. В него удостоверявам, че съм платил изцяло стария си дълг към търговеца Прентос. А за да не търпят лишения вашите хора, когато слязат на брега, поделете между тях това злато.“

После приятелите пуснали боцмана и моряците от кърмовия трюм и им заповядали по-бързо да догонят първата лодка.

Накрай Бернардито пуснал един по един всички войници и началника на стражата. Когато те се събрали на кърмата при третата, последна лодка, Бернардито им казал:

„Слушайте вие, пазачи на алчния лихвар и подлия доносник! Вашите бивши господари погубиха невинния баща и цялото семейство на моя приятел Алонзо де Лас Падос. Може би и между вас има някои хора на лукавия корехидор, които бяха тръгнали да гонят Бернардито Луис и да се любуват на екзекуцията на честния Рамон де Гарсиа. Но аз не желая да проливам напразно кръвта на мои земляци и ви пущам да си вървите по живо по здраво!“

В това време гемията на Христофоро Велмонтес се долепила до борда на „Голиат“. Приятелите, претърсили корабните трюмове, свалили в гемията най-ценните стоки, заставили Прентос да предаде всичкото си злато и напуснали кораба. Търговецът Прентос останал привързан за едно корабно легло, а в барутния погреб вече тлеел фитилът.

След десетина минути, когато „Толоса“, порейки вълните, летяла на запад, разцепеният от взрив „Голиат“ изчезнал във водовъртежите и само един черен облак дим дълго време още се реел над морето. А гемията с петимата отмъстители, след като оставила зад себе си бурния Хелеспонт[130], навлязла в Егейско море, преминала архипелага и достигнала в края на краищата до Италия, където приятелите продали стоките на търговеца Прентос.

От Генуа Бернардито се отправил за Париж, където дал на своите, приятели един месец весел отдих. В Париж той намерил един изкусен златар и му поръчал изкуствено око, което било направено от френския майстор с голямо изкуство.

След около осем месеца приятелите се качили на един кораб и пристигнали в Португалия, а оттам по околни пътища се завърнали в родното градче на Бернардито. Но те били вече не петима, а петнадесет добри юнаци, които се били присъединили към Бернардито в Италия, Франция и Испания. Този отряд се скрил в планините и започнал да се готви за нова акция. На отмъстителите се удало да я свършат бързо, защото Бернардито узнал, че майка му била изгонена от Испания. Като се убедил, че не я заплашва вече никаква опасност като заложница, той повел приятелите си в нов поход за отмъщение, след който решил да напусне испанската земя и да излезе в морето… Момче, ти май заспа вече, а?

Като не получи отговор, Бернардито се наведе над лицето на детето. Разпиляло къдрици на възглавницата, момчето спеше дълбок

детски сън.

Бернардито прекрачи свилия се на кълбо Карнеро и отиде да нагледа, още веднъж животните в обора. Бурята бушуваше, проливният дъжд плющеше по короните на дърветата. Дрехата на капитана се измокри за миг и той побърза да се върне в къщурката. Преди да затвори вратата, Бернардито се ослуша и отново му се счу през рева на бурята нещо като далечен проточен стон, подхванат от вятъра.

— Мигар на острова са се завъдили чакали? — промърмори островитянинът и се просна на пейката, покрита с козя кожа.

6

Зората завари островитяните спящи. Малкият пръв отвори очи и като си припомни за недослушания разказ, подскочи в постелята. Беше го срам, че е заспал: сега няма да дочака скоро края на интересната приказка! Като не знаеше как да поправи бедата, той започна да цепи подпалки и ударите разбудиха Бернардито. Капитанът погледна разстроеното лице на момчето, разбра всичко, дръпна го за палтенцето и го притисна към себе си.

— Сега нямаш търпение да узнаеш какво е станало По-нататък, нали? — каза той със смях. — е, няма що, ще ти доразправя приказката си, защото навън вали силен дъжд и не може да се излезе. Пък и малко остана до края. Слушай!

…Било през един слънчев майски ден на 1743 година, и то точно на 29 май, когато се навършвала първата годишнина от смъртта на младата Долорес, сестрата на Бернардито.

В Барселона се завърнали моряците и войниците от „Голиат“, които Едноокия дявол бил освободил, и сърцето на страхливия корехидор се изпълнило със страх. А наплашеният от разказите на спасените от „Голиат“ дон Салватор Морильо дел Портес взел такива мерки за охрана на своя замък, че той заприличал на обсадена крепост.

В навечерието на фаталната годишнина, късно вечерта, дон Салватор си седял в кабинета и играел шах със своя син Родриго, когато на вратата се появил домоуправителят. Той доложил, че някакъв конник нетърпеливо чукал на вратите на замъка, казвал че бил кралски пратеник и носел бързо писмо от негово величество.

Дон Салватор заповядал да пуснат пратеника. Господарят видял пред себе си висок, добре сложен офицер в униформата на кралската гвардия. Косите на офицера били побелели, той имал високо чело и горда осанка. Като отдал чест на дон Салватор с шпагата си, той извадил от маншета си малък плик с кралския печат и го подал на гранда. Дон Салватор счупил печата и се вгледал при светлината на свещите в познатия му небрежен почерк на августейшата ръка. Кралят написал записката собственоръчно — това била нова, необичайна милост!

Ценният документ гласял, че тая нощ на път за Барселона негово величество е с намерение да спре в дома на дон Салватор. С истинска кралска вежливост монархът молел гранда да му даде гостоприемство за няколко часа. При това негово величество благоволил

предварително да отклони всякакъв церемониален прием и молел да изпратят да го посрещнат само няколко конници, които да му посочат през нощта най-краткия път.

Дон Салватор целунал височайшото писмо и плеснал с ръце. След няколко минути целият грамаден замък приличал на разтревожен мравуняк. Хлопали се врати, във всички свещници се появили свещи, отворили се мазетата, сандъците и шкафовете. Пратеникът на дон Салватор веднага полетял за корехидора.

— Негово величество изрази надежда да види господаря на тоя дом, но помоли да не се нарушава почивката на гражданите — ухо казал, пратеникът на краля. — екипажът на негово величество се намира на три часа добър галоп оттук. Аз ще дочакам конниците на корехидора пред вратите, на вашия дом и сам ще ги придружа до кралския кортеж.

Не минало час и пред вратите на замъка вече зачаткали подкови. Десет алгвазили и сам сеньор корехидорът на бял кон отдали чест на пратеника на краля. В това време мрачният замък на дон Салватор се озарил от стотици светилници, фенери с разноцветни стъкла, лампиони и мънички китайски фенерчета. Тяхната светлина се отразявала в струите на голям водоскок, върху тъмните купчини зеленина и пищните цветни лехи. В езерата на парка пробудилите се лебеди вдигнали глави изпод белоснежните си крила и разлюляната от лебедите вода също искряла от светлините на илюминацията. След като се убедил, че илюминацията е великолепна, дон Салватор заповядал засега да загасят светлините и да ги запалят отново след два часа, а той самият заедно със своя син Родриго се присъединил към конниците на корехидора. Начело с кралския пратеник цялата кавалкада препуснала да посрещне височайшия гост.

След час и половина препускане по планинските пътища конниците видели отпреде си факелни светлини. Шесторка бели коне леко теглела пътническа кола с кралски лилии на вратичките. Двамина офицери разигравали конете си отпред, двама конника препускали отстрани и един гвардеец съпровождал каретата отзад. Малка конна свита съставлявала ариергардът, а на стотина крачки пред целия кортеж двама кралски слуги осветявали пътя с яркия пламък на факли, високо вдигнати върху копия.

Пратеникът се приближил до каретата и доложил за пристигането. След като получил милостивия отговор на краля, офицерът съобщил на дон Салватор, че негово величество благодари за радушното посрещане и кани сеньора да слезе от коня и заедно със

сина си да заеме място в каретата.

Дон Салватор и сеньор Родриго предали конете си на слугите и с трепет влезли в каретата. Щом вратата на колата се хлопнала, херолдът затръбил, конете заиграли и кортежът потеглил към замъка.

В мрачината на каретата дон Салватор ле могъл да различи нищо друго освен високия плюмаж на кралската шапка. Той се навел и протегнал ръка, за да поеме и целуне ръката на обожавания монарх. Протегнатите му устни вече се докосвали до отпуснатата китка на краля, но ръката на монарха, милостиво протегната към него, внезапно придобила твърдостта на желязо и сграбчила гранда за брадичката.

„Измяна!“ — изхъркал дон Салватор, но веднага получил силен удар по главата.

До него на пода на каретата се тръшкал, задушавайки се, синът му, до чиято гръд се било притиснало нечие коляно.

В същото време „кралската свита“, както препускала, обкръжила стражарите на корехидора. Спътниците на краля извадили шпаги и алгвазилите паднали мъртви от конете. Ловко заметнато въже стиснало за гърлото самия корехидор. След това от каретата били измъкнати вързаните тела на сеньор Салватор и на сина му. Тези пленници, както и корехидора, конниците метнали напряко на седлата си и начело с беловласия пратеник навлезли в планината по посока на същата онази пещера, където някога Бернардито и отец Симон се били, срещнали.

Останалият „кралски кортеж“ обаче продължил заедно с каретата по прежния път. Когато до замъка оставало четвърт миля и отпред се показали неговите светлини, кочияшът на каретата се обърнал и подпалил фитила, който стигал до голяма желязна бъчва вътре в каретата; бъчвата била натъпкана с артилерийски барут догоре. След като карал още малко, кочияшът скочил от капрата и се метнал на коня на корехидора. Пламъчето на фитила вече наближавало бъчвата.

А конниците продължавали да летят стремително към замъка редом с каретата, като шибали бясно препускащите впрегнати коне. Ето вече засвяткали и се пръснали в небето разноцветните светлини на приветствения фойерверк. Зад подвижния мост широко се разтворили вратите на замъка и две редици слуги се строили на двора. Протягайки вратове от любопитство, хората на замъка се готвели да посрещнат конете и да постелят килим от парадния вход до стъпалата на каретата…

Но преди още да стигне моста, „кралската свита“ вдигнала конете на задните им крака и рязко свърнала назад, а конете с каретата с непостижима бързина преминали моста, прелетели под каменната арка

и без да намаляват ход, се понесли по двора. Двете редици прислужници се разбягали от страх.

Пред парадния вход се била събрала почти цялата градска аристокрация и всички с учудване наблюдавали необичайното пристигане на негово величество. Вече започнали да се чуват тревожни възгласи сред натруфената публика, когато изведнъж ужасяващ взрив разтърсил двора и стените. Обезумелите гости в атлазени одежди, опръскани с кръв и изцапани от сажди, хукнали навън от замъка, но няколко изстрела прогърмели из мрака и бягащите се защурали по моста, като падали ранени и убити. Над двора се извили огнени езици. Това били направили конниците: те изтичали до прозорците на замъка и на служебните помещения и хвърлили в тях запалени насмолени кълчища. Вопли на страх, стонове на ранени, цвилене на коне и мучене на волове в горящите обори — всичко се сляло в една дива музика, а развихрилият се огън затъмнил блясъка на догарящия фойерверк и на илюминацията.

Целият град се пробудил и жителите му тичали по близките хълмове, за да гледат най-големия пожар, който някога са виждали. Отначало мислели, че замъкът се е запалил от илюминацията, но изведнъж в паметта на хората изплувало, че точно в този ден и час преди една година била загинала сестрата на Бернардито. Едва някой напомнил за това събитие, и гражданите в един глас произнесли името на отмъстителя й обзети от страх, хукнали към домовете и сандъците си, като оставили замъка да догаря в предутринния мрак.

А Бернардито с четиримата братя се промъквал по познатата му пътечка към пещерата. По главозамайващи стръмнини на групи и поединично бързали натам и другите разбойници, онези, които разрушили замъка.

Страхливият корехидор замолил за пощада. Със сълзи на очи той напомнил на Бернардито, че майката на кабалеро не е била лишавана от нищо през време на нейното затворничество.

„Ето защо аз няма да те обеся, а ще ти отрежа главата“ — рекъл Бернардито.

И сеньор корехидорът в същата минута бил обезглавен.

Бернардито се приближил до побледнелия от страх дон Салватор и му казал така, че да го чуят всичките другари:

„Изменник и предател на Испания, търгаш с испанските свободи, слуга на чужденци насилници, грабител на съотечествениците си, убиец на Долорес и Рамон, от името на нашето братство на отмъстителите, осъждам те на смърт!“

И тогава приятелите на Бернардито хвърлили дон Салватор и сина му Родриго в отровната пещера. Изхода на тази пещера разбойниците зазидали, струпали скални отломъци. Сигурно страшни ще да са били виденията, които са измъчвали жестокия гранд, докато сърцето му не се пръснало и отровената му кръв не се съсирила в жилите!

Така младият Бернардито, който бил тогава само на двадесет години, победил могъщите си врагове и утолил жаждата за мъст, изгаряща сърцето му. Под високата скала той погребал своето кърваво знаме и заповядал да издълбаят на скалата такива думи:

„Тук почиват останките на благородния сеньор Рамон де Гарсиа, загинал невинно и отмъстен от своя приятел Бернардито Луис ел Гора.“

А на следната нощ Бернардито, преоблечен като селянин, пристигнал на муле в родното си градче. Той намерил винарската избичка на Пабло Виляс и потропал на затворения прозорец. Недоволен и сънлив, домакинът отворил вратата и много се учудил, когато видял непознат селянин, който мълчаливо мушнал в ръката на винаря малко вързопче и веднага се отдалечил. Във вързопчето се оказал прекрасен елмаз в златна рамка и кесия с дукати, а оставената бележка гласяла: „От Бернардито, когото ти спаси“.

Старата мавританка вече не била жива, затова от къщичката на винаря предводителят на братството се върнал направо в планината.

— Чичо Тоби, а какво е станало после с него?

— После ли? Събрал той своите братя и им казал, че си разплатил напълно сметките със своите притеснители, гонители и с малкото на брой свои благодетели. Той казал също, че сега братята са свободни да си изберат друг предводител, защото него — Бернардито — отсега нататък го чака път, по-друг от обикновеното разбойничество за забогатяване. Богатството не блазнело Едноокия дявол. Сам, обезправен, гонен, лишен от отечество, семейство и приятели, той съобщил на братята, че възнамерява да излезе в морето и да помага доколкото му стигат силите и умението, на също такива несправедливо гонени като него да отмъщават на своите притеснители и преследвачи.

— А какво му отговорили братята?

— Никой не дигнал ръка против Бернардито… Всички се съгласили да излязат заедно с него в необятните морета, за да станат свободни корсари. Същата сутрин всички другари на Бернардито завинаги напуснали родната Испания на „Толоса“, гемията на стария Христофоро. Много скоро им паднал щастлив случай да завземат една

бригантина, принадлежаща на португалски роботърговци, и… за Бернардито започнал пиратският живот, който също не му донесъл ни щастие, ни радост.

Повече от двадесет години летял по вълните капитан Бернардито, сменил шест кораба и загубил до един всичките си стари другари. Отдавна били загинали в ожесточени боеве всички членове на братството на отмъстителите и дори стъкленото око на капитана било избито от треска, отхвръкнала при взрив в един от корабите. Последен умрял от старост отец Симон; заспал си ей тъй на масата, като оставил недоизпита чашата с подсладен херес…

— Кажи ми, чичо, ами успявал ли е Еднооκия дявол да спасява от беда обиждани и гонени хора, както той искал?

— Ех, синко! Бернардито много скоро разбрал, че почти целият божи свят се състои от такива хора и не с корсарство трябва да се бори срещу злото, което управлява света! Корсарят си е все пак разбойник и мнозина от екипажа на Бернардито мислели повече за плячката, отколкото за чуждата съдба… Но сега няма да говорим за това! Ето, като се спасим от този остров, ще изплатим още един стар дълг, а после… ще видим, може би нашите сили пак ще послужат някъде за добро дело! Е, случвало се е понякога и на корсаря Бернардито да помага в беда на добри хора. Доста нещастни роби, бели и чернокожи, получили свободата си от неговите ръце. И някои станали негови приятели за дълго време. Имало такъв един славен гръцки моряк от Пирея, Георги Каридас… Еднооκия го спасил от ръцете на мръсен туниски пират… Имало една красавица Зоя… Еднооκия успял да я изтръгне от роботърговците… и тя, синко, обикнала стария Бернардито!… Спомням си още за един земляк на Бернардито, верния Фернандо Диас, спасен от бесилката… Пък и може ли човек да запомни всички, с които е бил през първите двадесетина години… А после… После Еднооκия дявол, за свое нещастие, срещнал и спасил… един злодей!

— Какъв злодей, чичо Тоби?

— Е, синко, това вече е нова приказка! Ала много силен дъжд вали днес и по неволя ще трябва да стоим затворени с тебе. Вчера тъкмо се готвех да ти разкажа за Леопарда. Та ето, плувал веднъж Еднооκия дявол на своя черен кораб. И вижда той на брега една висока скала …

Силният порив на вятъра разтвори вратата и Остроухия се отдръпна в ъгъла от втурналия се в къщичката вихър и дъжд. Кучето наостри уши, козината му настръхна. През воя на бурята обитателите

на къщичката ясно различиха продължителен, странен звън и проточен вой, които се сливаха с рева на вятъра. Бернардито скочи и грабна ловната си пушка от стената.

— Звук на сигнална тръба и… корабна камбана! — промърмори той. — как не се досетих още снощи! …

Той наметна едно старо платнено наметало, заповяда на момчето да стои мирно, да не пали огън в огнището, и след като повика кучето, скри пушката под наметалото и бързо излезе, шибан от проливния дъжд и бурята.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА В СИНЯТА ДОЛИНА

1

Беше през 1778 година… Буреносните светкавици на освободителната война прорязваха небето на Новия свят. Народът в презокеанските колонии на британската държава грабна оръжието, утвърждавайки правото си на държавна независимост. Труженицитe преселници, които някога бяха избягали от Европа в Новия свят от сиромашията и притесненията, се излъгаха в своите очаквания за по-обра съдба: в американските колонии на Англия те намериха същите сурови британски закони, жестоки губернатори, тежко робство и всевъзможни забрани. Изчерпа се търпението на народа и той въстана. Сурови фермери, свободолюбиви занаятчии и работници, дребни търговци граждани, ловци трапери, чернокожи роби на вирджински плантатори и свободни негри от северните колонии щурмуваха британски фортове, потопяваха въоръжени кралски кораби, отнемаха градове от британските губернатори. Богатият с гори, езера и степи материк, чиито брегове дръзкият генуезец Колумб беше видял от борда на своята каравела само три века преди тази война, се обви в барутния дим на сраженията.

Негово величество крал Георг III се нуждаеше от много войници за усмиряване на въстаниците. Редовните полкове бяха малко и Англия купуваше със своите тежки фунтове и гинеи пушечно месо от германските княжества. Хиляди млади немци от Хесен, Саксония и Вюртемберг изоставиха плуговете и занаятчийските си инструменти и с въздишка нахлузваха английските мундири. Продадени от своите курфюрсти и херцози, тези немци доброволци пълнеха трюмовете на английските кораби и намираха отвъд океана бърза смърт от точните куршуми на въстаниците… Британските генерали търсеха съюзници и измежду индианските племена на Америка. И разгоря се край Бостън и Потомак, край Филаделфия и река Делавар ожесточена борба не на живот, а на смърт.

От крайбрежието на Атлантическия океан, от териториите на населените вече стари щати на Нова Англия пожарът на войната се пренесе и на запад, в сърцето на материка, отвъд Апалачките планини, там, където редките фактории и селища на белите се губеха сред девствени лесове и където според кралския закон земите принадлежаха на короната и на колонистите изобщо беше забранено да се заселват. Наистина тази забрана вече беше нарушавана от смелите скватери — така наричаха в Америка онези заселници, които самоволно заграбваха

участък свободна земя.

А богати бяха тези девствени земи отвъд Апалачите! Широколистни дъбрави и иглолистни гори, изобилен дивеч и зверове със скъпи кожи; пълноводни реки, където рибата се ловеше не с килограми, а с тонове; оросявани тревисти ливади и покрити е мъх блата — там беше царството на лосовете и елените; а в долните течения на реката Охайо и по отвъдния бряг на Мисисипи се шириле необятният океан на прериите със стада бизони!

Тази прекрасна земя с векове беше хранила своите древни стопани — индианците. Индианските племена алгонкини, ирокези и сиуси дружелюбно посрещнаха белите пришълци — отначало французи и испанци, а после английски търговци на кожи.

Деца на горите и на волните степи, индианците доверчиво помогнаха на появилите се тук от Канада французи да изследват страната. Те доведоха французите до Бащата на водите — великата река Мисисипи — разкриха пред очите им всички съкровища на своята родина. Научиха пришълците да отглеждат новото растение — маис, от което индианците ирокези сееха над двадесет вида в малките си ниви, извоювани от вековните гори. Много ловджийски тайни откриха индианците на бледоликите си братя, изяснявайки им как трябва разумно и грижливо да се ловува, без да се изчерпва запасът от дивеч.

Белите хора научиха много неща, запазиха индианските наименования на реките и долините, на езерата и планинските хребети, но започнаха да изтребват безпощадно в тези стопанства… самите стопани! Ту с кърваво разбойничество и насилие, ту с гнусни измами те отнемаха от доверчивите и честни индианци огромни територии. Англичанинът Уилям Пен „придоби“ от индианците цялата територия на щата Пенсилвания за няколко десетки долара, като успокои напълно с тази „сделка“ квакерската си съвест. А холандският търгаш Минюйт „купи“ целия остров Манхатън, като заплати на индианците със стоки на стойност… двадесет и четири долара! За тази цена той получи четиридесет и две хиляди акра[131] земя, същата, върху която по-късно се разгъна град Ню Йорк.

Но дори и такива „сделки“ бяха рядкост: индианските племена алгонкини, населяващи крайбрежието на Великата солена вода — Атлантическия океан, бяха в началото на XVIII столетие просто изтребени, а останките от тях изтласкани отвъд Апалачите.

Сега по време на събитията, описвани в този роман, белите колонисти, придвижвайки се към запад, тук-там завладяваха нови индиански земи вече отвъд Апалачите… Търговците на кожи опиваха

индианците с ром и откупвайки на безценица „мекото злато“, трупаха баснословни печалби. След търговците в горите отиваха сладкодумни проповедници мисионери, а не оставаха по-назад и войниците: в обширните гори и езера редом с първите фактории за кожи и селища изникваха малки, сковани от греди военни фортове…

…В Синята долина, разпростряла се в долното течение на Охайо, белите преселници сечаха вековната гора. Те работеха под надзора на войници в червени мундири. Веселият звън на брадвите и съскането на трионите заглушаваха нежния шепот на листата. Разкошните корони на подсечените ясени, дъбове, кленове и сребристи ели със свистене разсичаха въздуха. По гористите склонове фермерски коне влачеха греди към долината на Синия поток, към брега на Сребърната река.

Тази река отнасяше своите чисти, наистина сребристи води в прозрачния Уобеш, долен приток на широката Охайо. На стръмния, отвесен бряг при вливането на Синия поток в Сребърната река изникваше нова, невиждана досега тук постройка …

Веригата ниски хълмове плавно се спущаше към реката и тук, на самия бряг, сякаш с последно усилие се беше устремила нагоре като самотен стръмен хълм. На този именно хълм, господствуващ над цялата местност, трескаво се строеше военен форт. От плоското било се откриваха на всички страни величествени горски простори. Те продължаваха и на запад, където на триста мили оттук влачеше водите си могъщата Мисисипи, отвъд нея се разстилаше зеленият океан на прериите.

Под хълма, на брега на Синия поток, се гушеха в тихата горска зеленина новопостроени сгради. Това бяха жилищата на малкото селище на белите хора, които се бяха появили тук преди няколко години.

Недалеч от строящия се форт преселници, подтиквани от войници, разтоварваха речен шлеп. Колелата на няколко оръдия бяха вече оставили дълбоки бразди по крайбрежния пясък. Зад амбразурите на дъбовия стобор артилеристи наместваха топовни дула върху тежки лафети.

Един конник е широкопола шапка и широка блуза се приближи до хълма, дето се строеше фортът. Враният мустанг, съвсем наскоро опитомен, хвърляше коси огнени погледи към английския драгунски офицер. С триъгълната си шапка в ръка офицерът стоеше край мостчето, прехвърлено през наскоро изкопания крепостен ров.

— Вашите войници, господин капитан — обърна се към него конникът, — развалят скелите на недостроените къщи на нашите

фермери. Тук има достатъчно дървен материал в свободните земи. Моля ви да прекратите този произвол.

— Войниците ми, мистър Мърей, имат нареждане от губернатора, сър Хамилтън, за три седмици да построят форта в Синята долина. Сега е война. Взимам всичко, което ми трябва.

— Доколкото ви разбрах, господин капитан Бърнс, вие от казвате да уважавате чуждата собственост и чуждия труд? Тези хора в долината не са ваши роби!

Действувам, както смятам за нужно. Вие сте се заселили тук самоволно и незаконно върху земите на британската корона. Затова, ако се наложи, ще заповядам не само да разрушат къщите за нашите фортификационни блокхаузи[132], но и да изселят от околността тези хора.

— Капитане, вие злоупотребявате с търпението на нашите мирни жители. Заставихте всички фермери на селището да преустановят полските работи. Конете им са конфискувани за ваши нужди. Войниците безчинствуват из селището. Дължа да ви кажа с цялата сериозност: дори между нас, неутралните американци, действията ви не засилват симпатиите към войските на краля!

— Мистър Мърей, а пък аз на свой ред с цялата сериозност ви предупреждавам да не държите подобен тон с мен. Не ми е известна думата „американци“. Аз знам само разнородни презокеански колонисти. Дали участвуват в бунта, или пазят неутралитет, това няма значение, те си остават поданици на краля. Бунтовниците ги очаква бесилка, а вас, както и всеки скватер, аз… не съветвам да се вмесвате в разпорежданията на английското командуване. Сержант Динс! — викна офицерът някъде нагоре. — какво се белее там по реката?

— Някакъв платноход идва откъм долното течение, господин капитан — отговори от билото на хълма сержантът наблюдател с рижите мустаци.

— Кажете на лейтенант Шелтън да дойде при мен! — заповяда комендантът на форта и тръгна към реката, без да обръща повече внимание на конника.

Конникът обърна разгневен коня си и в ситен галоп препусна към къщичките на селището. След като прехвърли една малка височина, конят доведе ездача до двуетажна дървена къща. Мърей се качи на долната веранда, обвита от млади, още нежни и тънки ластари на дива лоза.

— Еми! — никна той от прага. — На реката се вижда платноход. Да вървим по-скоро, конят ти е вече оседлан!

2

Двамата конници яздеха покрай брега срещу кораба, идващ от долното течение на Сребърната река. До врания жребец на Мърей танцуваше под дамското седло дългогривест испански кон със златист косъм. Вятърът развяваше тъмносинята амазонка[133] на ездачката. Тежките копринени дипли шумоляха и се плъзгаха по конския гръб.

Голяма речна гемия с две платна се изкачваше нагоре по реката. Виждаха се вече дългите весла на гребците. От покрива на каютата някой махаше с шапка за поздрав. Щом видя ездачите, кормчията насочи гемията към брега. Раковини и камъчета заскриптяха под дъното на гемията и неколцина пасажери нетърпеливо скочиха на пясъка. Зад тях на брега бяха прехвърлени мостчета.

— Привет, приятели мои, привет в Синята долина! — развълнувано говореше Мърей, като протягаше ръце към младия джентълмен в редингот с моряшки копчета и към неговата спътница, една хубавичка лейди с бял шал — Драги Едуард, мисис Мери, най-сетне ви дочакахме! Слава богу, сега сте у дома си… Но аз не виждам сеньора Естрела и малкия Диего. Здрави ли сте? Как понесохте този опасен път?

— Прекрасно, никакви произшествия… — отвърна Едуард Уент. — всички сме в добро здраве. Сеньора Естрела е в каютата си, ако могат така да се нарекат нашите килийки на гемията… А малкият Диего чака, чака Синята долина и точно преди пристигането ни заспа. Да отидем на гемията, лейди Емили, те ви представя на сеньора Луис ел Гора.

Когато Емили, приведена, слезе по двете стъпала в мъничката каюта, тя видя една стара испанка с черни проницателни очи. Старицата прекръсти влязлата със сбръчканата си ръка, около китката на която беше усукана на два реда кехлибарена броеница, и я поведе към пейката, застлана със старо наметало. В полумрака на каютата Емили се вгледа в лицето на спящото десетгодишно момченце. Лицето му беше удължено и бледо; дълги ресници засенчваха затворените очи. Нашият Диего… Диего Долорес Рамон сеньорите Луис ел Гора — шепнешком произнесе старата сеньора далеч не пълното име на малкия испанец, син на знаменития корсар, погребан в далечния остров.

Заедно с Уент беше пристигнал и бившият марсов моряк от брига „Орион“, жизнерадостният и проницателен Дик Милс, комуто в

продължение на пет години след рейса на острова упорито се привиждаха кафявите очи на камериерката на лейди Емили — мадмоазел Камила Льоблан.

На брега Едуард Уент доведе пред дамата в амазонка един петнадесетгодишен юноша с покрито е лунички после и хитри очи.

— Кажете, лейди Емили, спомняте ли си този бълтънец? — запита морякът.

— О, в Англия аз имах толкова малко приятели, че по никакъв начин не мога да забравя почтения мистър Томас Бингъл! Здравейте, мистър Томас! Как е вашата мамзел Микси?

— Мамзел Микси се чувствува съвсем добре и си стои вързана отговори вместо момчето Едуард Уент. — Мъничката хитруша ни създава сума грижи, но тя оказа неоценима услуга при Издирванията на сеньора Естрела и малкия Диего…

Докато Емили продължаваше да прегръща своята приятелка Мери, жената на Едуард Уент, и тригодишната им дъщеря, мъжете се отдръпнаха настрана.

— Ето, мистър Мърей, както виждате, доставих ви целия си ковчег не само без загуба, но дори и без особени приключения Можеше да бъде и по-рудно: вой на е! Разбира се но безлюдната Мисисипи тя не се чувствува толкова, но все пак имахме опасни срещи… Ала и тук аз виждам войници. Вие нищо не ми писахте за тях.

— Неотдавна тук пристигна половин рота кралски драгуни. Командува ги един невежа и грубиян, някой си капитан Бърнс… Изпратил ги е военният губернатор да надзират преселниците и строежа на укреплението. Те не без основание виждат в нас, тукашните пионери, врагове… Засега се мъчим да ги уверим в нашия неутралитет. Иначе не може: частите на генерал Вашингтон са твърде далеч. Сраженията се водят на изток, в населените земи, но казват, че към зимата насам ще се промъкне отряд въстаници.

— Тъй, значи! Ами имате ли си съседи? Имам пред вид бели.

— Факториите в горите и няколко английски форта Преди били френски, но от шестдесет и трета година ги взели англичаните. Най-близкото от всички селища до нас е Винсенс, на брега на река Уобеш, малко по-оре от мястото, където нашата красавица Сребърната река се влива в нея.

— Също английско ли?

— Винсенс ли? Сега да, но повечето от жителите му са французи. То вече не е ново селище, на около петдесет години е, заселено място.

Това е първата голяма фактория за кожи в тукашните места. Там е построен форт, доста добре укрепен. Охранява се също от кралски драгуни, такива невежи като нашите. Впрочем за всички тези неща ще си поговорим в къщи, след като си отпочинете от пътя.

3

Скоро гостоприемният дом на Мърей се изпълни е шум, детски гласове, тракане на съдове. След веселия обед домакинът предостави жените на грижите на своя съдружник, френския преселник пионер мосю Морис Вилие, и покани Уент горе, в кабинета си.

Ламперията от тъмен дъб, покриваща две трети от стените, придаваше на този кабинет вид на голяма корабна каюта. По рафтовете бяха наредени книги от съвременни френски и английски автори, най-острите умове на своя блестящ и противоречив век. Портретът на Емили и едно копие на „Сикстинската мадона“ от Рафаело висяха на противоположните стени. Две ловджийски пушки се кръстосваха върху тъмночервен индийски губер на диван, застлан с мечи кожи.

Върховете на младите дървета вече бяха успели да се издигнат наравно с прозорците на тази стая. Ветрецът поклащаше пердетата на широко разтворените към градината прозорци.

— Не е зле за този първобитен горски пущинак! — възкликна морякът. — как успяхте да създадете тука такава благодат?

— Вие знаете от по-ранните ни разговори, Едуард, че безсмъртните идеи на Русо за създаване на справедливо човешко общество сред лоното на волната природа и на основата на равенство между хората винаги са били най-близки до сърцето ми. Аз не съм от рода на безплодните мечтатели и отдавна съм си поставил за цел да осъществя тези идеи на моя велик учител. Опитът от живота ми сред индийските джунгли и на известния ви далечен остров затвърди у мен това намерение и ме научи на много работи. Всичко, което виждате в нашето селище, е резултат на трудолюбие, взаимна помощ и общи усилия.

Здрачът се сгъстяваше. Мъжете преместиха плетените кресла по-близо до традиционната английска камина от жълт дялан камък, пред която беше просната голяма вълча кожа. Домакинът извади от едно шкафче бутилка вино и разпали дървата в камината.

— Защо избрахте именно тази долина, мистър Алфред, и как я намерихте? — запита Уент.

— Долината е била открита от френски преселници от Винсенс. Аз узнах за нея от моя приятел Морис Вилие, в чието семейство ние прекарахме четири месеца, след като пристигнахме в Нови Орлеан. През юли 1773 година слугата на Емили, нашият добър великан Самюел Хопкинс, ни донесе от Англия документите за развода, писмо

от стария Уилям Томпсън и много домакински вещи. В края на юли ние се венчахме с Еми и веднага потеглихме нагоре по Мисисипи, за да започнем нов живот в Синята долина. Мосю Вилие с жена си, шведският лекар емигрант Нилс Валнер, няколко отлични ловци и фермери със семействата си — такъв беше съставът на белите участници в нашата група.

— Ами другите?

— Другите бяха откупени от робство негри. Там, в Нови Орлеан, ние с Емили за първи път имахме случай да наблюдаваме страшните картини на пазара за роби… Започна с това, че видях едно голямо обявление: „Продават се здрави негри, наскоро докарани от Африка, които са боледували от едра шарка; цени умерени, жените с децата се продават много евтино! Стоката може предварително да се види на борда на кораба «Глория»…“ Разбирате ли, Уент, това беше кораб на… сър Фредрик Райланд!

— Да, търговията с роби стана основа за благополучието на „Северобританската компания“… И тъй, вие, мистър Мърей…

— …Откупих от агентите на Грели двадесет души и им дадох пълна свобода, за голямо негодуване на мосю Вилие. Като местен човек, той толкова е свикнал със сцените на продажба на хора, че сметна нашата постъпка за безразсъдна. Тези черни хора бяха наивни деца на природата, изплашени и безпомощни. Те ни молеха да не ги оставяме в Луизиана и да ги вземем със себе си. Ние сключихме с тях контракт, всекиму определихме за плата и ги взехме за гребци на гемията. Плавахме около три месеца. Няма нужда да ви описвам всички трудности на пътя… вие сам ги изпитахте! Късно през есен та на 1773 година разчистихме гората покрай брега и построихме нашите жилища в Синята долина. Първият роден в селището беше моят син Реджиналд. След една година се роди Джени…

Мърей се усмихна, протегна към огъня ръцете си — ръце на моряк, дърводелец и ловец. Като поправи с машата горящите главни, той продължи:

— През пролетта на 1774 година организирах малка експедиция нагоре по течението на Охайо, прехвърлих Апалачкия хребет през населени места и продадох изгодно в Бостън партида кожи, които мосю Вилие беше закупил от индианското племе сенека. От Бостън изпратих писма в Балтън до вас и до стария Томпсън. След като изминах в продължение на четири месеца повече от две хиляди мили с лодки и на кон, съпровождан от водачи индианци, аз се върнах тук, отвъд Апалачите, с цяла група нови скватери, наскоро преселили се от

Англия, Франция и Скандинавия. Мнозина от тях бяха… заробени слуги, които избягаха тук от жестоките си господари…

— Заробени слуги ли? Аз… не разбирам твърде…

— Виждате ли, ще трябва да свикнете в Америка с тази дума. Това не са нищо друго освен бели роби. Тия, които дойдоха с мен, се оказаха добри селски момчета, повечето англичани… Никой от тях не е помислял дори да изоставя родината си, а ето че нуждата ги накарала! Лендлордът изгонил селяните от късчетата земя, които те наемали от него, „заградил“ всички тези земи и вместо хора пуснал овце…

— Така беше и в Ченсфилд, това не е нещо ново за мен.

— Та ето, след като загубили земята, хората тръгнали по света… Законите на скитничеството в Англия вие също знаете: камшик, затвор, а дори и въже! Къде да се дява беднякът? В обетованата земя, в Америка! А как да се добере дотам? Пътуването струва десетки фунта стерлинги. Тук именно вербовчикът дебне бедняка… Много често с този занаят се занимават английските корабни капитани. Аз, значи, ще те прекарам, но за това ти ще ми отработиш в американските колонии седем години в плантациите, рудниците или в работилницата на собственика. Избор няма… Беднякът подписва документ и — тава роб. За бягство — смърт!

— Ами… след седем години?

— Човек рядко издържа. Стопанинът знае, че заробеният слуга е взет за определен срок. Е, и се старае да изстиска от него всичко, което е възможно. Отнасят се с него лошо, много по-лошо, отколкото с добитъка. И той остава за цял живот собственост на стопанина.

— И вие, Мърей, рискувахте да освободите тези хора? Не се ли опасявахте от потеря?

— Индианците ми помогнаха. По тайни пътища те ни прекараха до Апалачите и покрай форта Пит.

— Ами ако ви бяха хванали?

— Е, момчетата аз бях въоръжил как да е, живи те нямаше да се предадат. Но, както виждате, всичко мина благополучно; добрахме се до този благословен пущинак и сега с общи усилия изграждаме новия си живот.

— А негрите? Свикнаха ли и те в новите места?

— С умението си да подчиняват девствената природа на волята си негрите се оказаха неоценими помощници и верни приятели: те живеят между нас като свободни, равноправни фермери. Да видите само как образцово обработват стопанствата си! Впрочем едно

негърче, чиито дядо и баба роботърговците застреляли още в Африка, не поиска да се отдели от мен — просто остана у дома. Съобразителен хлапак, но и до ден днешен потръпва дори при далечен пищовен изстрел.

— Кажете, Мърей, ами червенокожите ви съседи не ви ли безпокоят?

— Ние търгуваме с тях, купуваме кожи. Понякога вождовете на съседните племена идват с лулата на мира. А неотдавна бях поканен от племето кайова-сиу на лов за бизони отвъд Мисисипи. Кожи взимаме от алгонкинските племена, шауните и миамите. Търгуваме и с ирокезите-сенека… Досега въоръжени сблъсквания с индианци, слава богу, не сме имали. Но все пак не бива да се забравя печалната участ на жителите от Винсенс през време на въстанието на Понтиак. Тогава индианците превзели Винсенс с щурм и, както те се изразяват, „украсили поясите си със скалповете на бледоликите“.

— Отдавна ли е било това?

— Преди петнадесет години, в шестдесет и трета. Тогава индианският вожд Понтиак превзел всички английски фортове. Устоял само Детройт…

— Понтиак, вождът на виандопите ли? Спомням си, когато бях още дете, за него писаха дори бълтънските вестници. Четях с увлечение!

— Драги Уент, за него още не е написана истината. Само индианските предания пазят за него благодарствен спомен… Той, ако искате да знаете, е индианският Спартак! Може би само с тази разлика, че индианците изобщо не можеш да ги разбереш — твърде силно е у тях чувството за собствено достойнство, любов към свободата и горда непреклонност… След като англичаните сключиха мир с Понтиак, а после предателски го заклаха чрез наемна ръка, индианците не вярват на белите и, разбира се, ние също трябва да бъдем нащрек. Ето такава е нашата нова родина, драги Едуард!… А сега мисля, че трябва да поканим тука жените — искам и Емили да чуе вашия разказ.

След няколко минути по стълбата зашумоляха рокли. Емили и Мери влязоха в кабинета, като държаха под ръка престарялата испанка с дантелено покривало на главата. Мърей почтително я сложи да седне в кресло край камината; младите дами се разположиха на дивана, като изцяло го покриха с шумолящите вълни на муселина и дантелите.

— Приятели, сега ще чуем разказа за чудните приключения на мистър Уент. Опасността е вече минала и милата Мери ще може да го изслуша, без да се вълнува за съдбата на мъжа си. Щастлив съм, че и

сеньора Луис ел Гора, майката на моя най-добър приятел, се намира сега между нас и цялото наше братско семейство в Синята долина ще сподели с нея грижите за малкия Диего… Мистър Уент е донесъл също и един тайнствен пакет от стария Томпсън… Я го дайте по-скоро тук, Едуард!

Едуард Уент извади от джоба на своя морски редингот малък пакет и го подаде с поклон на лейди Емили. Тя откачи от стената един кинжал и разпори червения турски сахтиан, с който беше зашито възлопчето. Всички следяха нейната работа. Само сеньора Естрела се обърна настрани и сведе глава.

Емили извади от сахтиана малка кутийка от кипарисово дърво, цялата покрита с изкусна инкрустация. Монах резбар от Атонската обител дълго се беше трудил над това ковчеже! Младата жена отвори и кутийката… Изпод капачето падна бележка. Всички затаиха дъх.

Лейди Емили прочете набързо написаните редове и подаде на мъжа си ковчежето и бележката.

— Чети на глас, Фред — тихо каза тя. — ека нашите приятели чуят какво ми пише Фернандо Диас!

И Мърей високо прочете на събралите се писмото на загиналия Фернандо:

„Многоуважаема сеньора Емили!

Шом пристигнах в Пирея, предадох на сеньора Ветрела Луис всички подробности от нашия разговор в ченсфилдската горичка и великодушния ви подарък. Навярно вече ви е известно, но след като е ваша помощ попаднах на следите на завещания на сеньора Ветрела камък, аз го отнех в Бълтън от един от помагачите на пирата Джакомо Грели, моя смъртен враг, който държи и вас в своя власт, присвоил си с измама титлата и владенията на виконт Ченсфилд.

Междувременно положението на сеньора Луис, благодарение на бога, се беше подобрило. Неочаквано й се притекъл на помощ един бивш гръцки моряк, а понастоящем търговец. Георги Каридас, който познал в лицето на сеньора Естрела майката на своя бивш капитан, комуто е задължен и за свободата си, и за сегашното си благополучие. Заедно с изпратеното от вас злато помощта на Георги Каридас е достатъчна, за да осигури на сеньората спокойна старост.

Когато получи камъка, сеньора Луис ел Гора реши да ни се отблагодари за великодушието, което проявихте към семейството на затичалия капитан, и да изрази възхищението си от вашата мъжествена борба е неговия коварен враг. Сеньората ви моли да приемете този камък като дар от нейния син капитан Бернардито. Аз се задължавам да ви донеса подаръка в Англия.

Бог да ви пази, прекрасна благородна сеньора!

Ваш предан Фернандо Диас

Пирея, 28 януари 1773 година“

Емили Мърей тихо стана от дивана и се приближи до старата испанка. Старицата, прегърбила се, гледаше в пламъка. Емили коленичи поривисто па вълчата кожа до нозете й и целуна сбръчканата ръка с броеницата на китката. Сеньора Естрела прекръсти младата жена и я целуна по челото. Никои не смееше да наруши тишината; само дърветата попукваха в камината…

На дъното на кипарисовото ковчеже, застлано с черно кадифе, лежеше една торбичка от шведска кожа. Мърей я отвори и прекрасният елмаз засия с разноцветни лъчи при светлината на камината. Мълчанието прекъсна Мърей:

— Този камък е безценен и красив, но още по-безценни бяха сърцата, които биеха в гърдите на такива хора като Фернандо и Бернардито! Болно му става на човек, като си помисли, че в нашия несправедлив свят тези сърца не намериха други пътища освен ония на бунтарство и пиратство… А сега, Едуард, ние сме готови, ако щете и до утре сутрин, да слушаме вашия разказ.

4

— Ще започна, господа, с признанието, че още на острова, в навечерието на отплуването на „Орион“, аз направих едно малко откритие, което изведнъж ме хвърли в недоумение. Спомняте ли си, мистър Мърей, часа, когато лодките откарваха скритата между скалите стока? Оглеждайки пясъчната ивица, аз се натъкнах на една ръждясала котва и прочетох на нея полуизтрития надпис „Офейра“. За мен стана ясно, че завзетата от пиратите бригантина не е загинала в сражението, а се е скрила във водите на острова. Освен това товарът се оказа толкова голям, че той в никакъв случай не е могъл да се побере на мъничкото сал че, с което уж се бил спаси.] мистър Мърей. Разбрах, че ръкописът на стария Мортън, бащата на моята Мери, изопачава фактите или премълчава някаква важна тайна. Та нали в ръкописа нямаше нито дума за пребиваването на „Офейра“ на острова!… После други работи ме отвлякоха от тази загадка чак до деня, когато старият бълтънски адвокат Уилям Томпсън ми разкри под най голям секрет цялата страхотна ченсфилдска тайна…

…Спомням си, че се върнах в Ченсфилд от кантората на Томпсън късно вечерта под пресните впечатления на тайната, която ми беше открита. Едногодишната ми дъщеря спеше в люлката до леглото на майка си. Аз заговорих на жена ми с такъв страшен шепот, че бедната Мери скочи, препъна се на люлката и детето се разплака. Тя притисна бебе го към гърдите си и аз се опомних…

…Открих й без заобикалки всичко, което бях чул от Томпсънови, като не премълчах и за ролята на нейния баща. Мери веднага започна да си събира нещата и да облича бебето. Бледа и решителна, тя ми каза, че напуща този дом завинаги. На заранта се настанихме в странноприемницата „Бялата мечка“ и Мери изпрати бележка на Томас Мортън:

„Татко! Пред мен и моя мъж се откри истината, изопачена във вашия срамен ръкопис. Ние напуснахме завинаги Ченсфилд. Сбогом. Мери“

…Незабавно отидох при капитан Брентли и поисках да приеме оставката ми. Моят тон беше толкова решителен, че получих съгласието му веднага. Брентли разбра, че се е случило нещо сериозно и не се помъчи да ме разубеждава. Злополучният Мортън, след като получи бележката на дъщеря си, не посмя да ни търси. Ние вече не го видяхме, също така и Грели… Прехвърлих семейството си във

Франция, наех за него една къщичка в околностите на Руан, а аз се отправих на кон през цяла Франция за Тулон, за да отплувам от това пристанище с първия попътен кораб за Пирея. Натам ме водеха, както вие, разбира се, се досещате, най-неотложни грижи за семейството на капитан Бернардито.

Разказвачът замълча и извади от джоба си празната луличка. Когато бръкна в джоба за табакерата си, Мърей го спря и му протегна красива кожена кесия, украсена с червена индианска везба — подарък от вожда на шауните, Планинския орел. Уент с интерес разгледа обшитото с мъниста везмо и бавно натъпка лулата си. С въгленче от камината той я запали и прати към тавана колелца ароматен дим.

— Превъзходно! — заяви той. — не по-лош от турския, и по-силен! Виждам, че що се отнася до тютюна, вашите приятели индианци наистина си ги бива… И така, господа, няма да ви измъчвам с подробности по какъв начин лъжевиконтът е научил, че някъде в Пирея расте малкият син на капитан Бернардито Луис. Тази вест развълнувала ужасно злодея, защото в лицето на момчето растеше отмъстителят, който знаеше от Фернандо Диас чии ръце са обагрени с кръвта на Бернардито. Грели е чул за това момче благодарение на цяла верига случайности: моята Мери се разприказвала пред баща си и той веднага уведомил Грели. Самозванецът се посъветвал с Патерсън… Е, той пък, за наше щастие, се разбъбрил пред Томпсънови за мерките, които възнамерявал да предприеме лъжевиконтът. Разбира се, това бяха обичайните за Грели мерки: той решил да изпрати в Пирея довереното си лице Карачиола със задача да издири и премахне момчето. Простете ми, сеньора Луис, че тъй открито говоря за всички тези ужасни неща. За това ми разказаха Томпсънови, когато им съобщих, че възнамерявам да си потърся щастието в Синята долина. Те от душа ми пожелаха да намеря това щастие, възложиха ми да ви донеса пакетчето на Фернандо Диас и ме посъветваха да побързам за Пирея, ако вземам присърце съдбата на малкия Диего. Аз отдавна ви бях обещал, мистър Мърей, още в писмата си от Англия, да издиря и доведа момчето в Синята долина, но дълго време не ми се удаваше да узная пирейския адрес на сеньора Естрела. Когато получих от Томпсънови пакетчето от Фернандо, с радост видях този адрес на опаковката. За щастие той не беше известен на агентите на Грели!

И тъй, когато пристигнах в Пирея, аз преди всичко по-гледах пристанището. За голям мой страх веднага видях познатата кърма на шхуната „Успех“. Но оказа се, че корабът на Карачиола беше хвърлил котва в Пирея едва предната вечер и това малко ме поуспокои.

Благополучно минах край мястото, където стоеше шхуната, без да бъда познат от някого, и тръгнах към града, разположен по склоновете на планината. Впрочем сеньора Естрела може много по-добре от мен да опише живописното пристанище на древната елинска столица, днес жестоко страдаща под турско иго. Къде се намира къщата на търговеца Каридас, аз узнах още на пристанището от полицейския чиновник.

Къщата на търговеца беше далеч от пристанището, по пътя за Атина. Отправих се за там вече на мръкване с нает файтон. Разбира се, по пътя старателно разглеждах останките от „дълги стени“ и всяко чирепче вземах за реликва от Перикловата епоха. Много скоро обаче забелязах, че още от покрайнините на Пирея след моя екипаж язди на муле някакво малко човече с турски фес. „Ако това е преоблечен полицай — помислих си аз, — няма защо да се опасявам от усложнения: турските власти в Гърция се отнасят благосклонно към британските офицери.“ Затова не се и помъчих да се изскубна от моя нежелан спътник. Карачиола не знаеше за връзките на семейството на Бернардито с търговеца Каридас и аз отхвърлих мярналата ми се мисъл, че може да ме следи агент на Грели. Ала моят файтонджия честичко се обръщаше назад, поглеждаше подскачащия в тръст ездач на мулето и явно нервничеше. Щом пристигнахме до предградието, файтонджията скри по-дълбоко парите, които беше получил, огледа се настрани и погна в галон конете по стръмния хълм. Изглежда, че си имаше свои схващания за безопасността на гръцките пътища!

Вече по тъмно намерих къщата, която ми трябваше, и потропах на затворения прозоречен капак. Къщата беше заобиколена с постройки, стобор и лози, така че изгубих от погледа си човечето на мулето. На моето чукане дълго време никой не отговаряше Накрай капакът се открехна и някаква старица, дебела и разчорлена, надзърна през прозореца. Тя изрече бързо няколко думи, които аз не разбрах, и вече щеше да затвори прозореца, но в отчаянието си аз хванах капака и просто назовах името на сеньора Естрела. Тогава старицата запали свещ и я доближи до прозореца. В дъното на стаята успях да видя една клетка с маймуна. Старицата явно не се доверяваше на моята особа, защото замаха с ръце, изговори нещо дълго и рязко хлопна прозореца. В къщата всичко утихна. В пълен мрак аз направих няколко крачки и се натъкнах на нещо топло и космато. Потръпнал от изненада, аз си дръпнах ръката, но в това време дочух дълбока въздишка едновременно с тракане на челюсти, преживящи храна; не беше трудно да се досетя, че пред мен тежи мулето на моя преследвач.

Размишлявайки къде би могъл да бъде ездачът, аз стоях край

животното, когато изведнъж в двора се хлопна врата и се чуха заглушени гласове. В единия от тях познах гласа на старицата, а другият можеше да принадлежи само на дете. Те говореха гръцки, при което детето с труд подбираше думите си. Дочух две думи от техния разговор, но тези две думи — „сеньора“ и „Марсилия“ — ме заставиха да наостря уши.

Скоро дочух в мрака стъпки и една малка фигурка се приближи към мен. Дошлият ритна мулето, като го караше да стане, и при това издаде е момчешко гласче чисто англосаксонско възклицание, в което се споменаваха ръцете, краката и кръвта на прадедите. Веднага почувствувах в този юноша земляк. В мрака той привързваше към седлото нещо като сандък или клетка и след дълги усилия накрай се качи на гърба на упоритото животно. Мулето зарита и запръхтя, като се опита да хвърли ездача. Направих крачка напред, хванах мулето за юздата и исках да заговоря, но в същия миг огнен сноп ме заслепи, един изстрел от пищов свали шапката ми от главата и дръпналото се муле ме събори на земята. След миг ситният му тропот вече се чуваше по пътя.

„Днес дяволски не ми върви“ — заключих аз, намерих шапката си и тръгнах към града. По пътя навремени ми се струваше, че някакви сенки ту се приближават, ту се отдалечават от мен. Болеше ме натъртеното място, а и куршумът, който бе прелетял на един дюйм от челото ми, малко наруши душевното ми равновесие. Затова аз приписах тези смътни видения на разстроеното си въображение. Едва в покрайнините на Пирея ме настигнаха двама души с наметала.

Дойдох до улицата, която се спущаше от каменистия хълм към пристанището. Пред мен под един уличен фенер видях трима пийнали гръцки моряци.

„Знаете ли, запитах аз на френски — дали тази вечер заминава някакъв кораб за Марсилия?“

„Вече замина“ — отговори един от тях.

„Какъв кораб беше той?“

Моряците ме изгледаха и раздърпаният ми вид, а още повече продупчената от изстрела шапка, ги предразположи в моя полза.

„Това беше галошът на стария Каридас — поясни моят събеседник, — позволение може да се каже шхуна. По времето на Александър Македонски е била още съвсем новичка. Нарича се «Лъчезарна».“

„Ако си плюеш на петите — добави вторият матрос, — може би ще я стигнеш в Малкия залив. Там тя ще вземе някакви пасажери.“

Моряците ми обясниха, че недалеч от голямото пристанище има още едно мъничко затулено заливче, където спират само малки морски съдове.

Въпреки голямата ми умора аз закрачих по дадената посока. Моряците пак викнаха подире ми:

„Ей, приятелю, в залива може да не намериш лодка! Иди на пристанището и се качи на някой платноход.“

Последвах добрия съвет и скоро е една неимоверно мръсна гръцка гемия с раздърпани платна вече минавах край пристанищния вълнолом на древния атински кей. Вятърът покрай брега беше слаб и ние плувахме бавно. Между скалите на крайбрежието от време на време различавах тъмнеещия се нос, зад който беше заливчето. Срещу него в морето стоеше малък кораб с два фенера на мачтите. До него оставаха вече по-малко от два кабелтови, когато внезапно иззад носа се показа силуетът на лодка. Двама души седяха на веслата, а на кърмата се чернееха още някакви фигури и вързопи. Лодката отиваше към кораба с двата фенера. След нея от дъното на тъмното заливче изникна втора лодка. Вътре седеше само един гребец, който работеше с веслата е всички сили. Гребецът подвикна високо на първата лодка, заповядвайки й да спре.

Веднага познах гласа. Това беше Карачиола. От предната лодка нищо не му отговориха. Тя заплува още по-бързо, изминавайки последните няколко ярда до кораба. Тогава гребецът захвърли веслата и вдигна пушка. Едновременно със звука на изстрела някой охна и предната лодка се завъртя на едно място. Видях как преследвачът отново налегна веслата, а на носа на неговата лодка се изправи втори човек е пушка, който досега се криеше. Спътникът на Карачиола също стреля по бегълците. Пламъкът озари лицето на датчанина Оге Йензен. В отговор от голямата лодка се раздаде изстрел от пищов.

Аз също извадих пищова си и от стотина фуга разстояние изкомандувах: „Горе ръцете!“ Изглежда, тригодишният навик да чуват в мрака гласа ми от мостчето на „Орион“ и безпрекословно да ми се подчиняват подействува на двамата преследвачи автоматически. Йензен захвърли пушката, а Карачиола остави веслата.

„Лейтенант Уент, вие ли сте? — викна италианецът учудено. — Не стреляйте, помогнете ми да задържа бандитите!“

„Ти си бандит! — изтръгна се от мене. — той, негоднико!“

Ала Карачиола предпочете да избегне обясненията и си плю на петите. В това време корабчето на Каридас взе на борда си всички пасажери от първата лодка и вдигайки платна, започна бързо да се

отдалечава от брега. Безполезно беше да преследвам Карачиола, но и да догоня шхуната на Каридас, беше невъзможно…

Мушнах в джоба си безполезния сега пищов и заповядах на моя грък да кара назад, към пристанището на Пирея. Тук, без да си отдъхна нито минута, намерих една по-голяма гемия, натоварих на нея единствения си куфар и на обед отплувах с наетото корабче за Марсилия…

Разказвачът млъкна… Лулата му отдавна беше угаснала и той машинално дъвчеше изстиналия й край. Емили Мърей нежно милваше ръката на старата сеньора. Никой не помръдна, не проговори дума. Уент разбра тази мълчалива молба и извади празната лула от устата си…

5

— Е, господа — продължи разказвачът, — смея да ви уверя, че плаването по море на риболовна гемия съвсем не прилича на сватбено морско пътешествие… Но няма да ви уморявам с подробности. След кратък престой край брегове на Сицилия ние пресякохме Тирентско море и тук — уви! — шхуната „Успех“ ни изпревари. На единадесетия ден след напущането на Пирея ние привързахме гемията на марсилския кей.

Аз се осведомих дали „Успех“ не е тук и с безпокойство научих, че шхуната е престояла в Марсилия около два часа, взела е прясна вода и се отправила на запад. Справките за шхуната „Лъчезарна“ не дадоха резултат — поред сведенията на пристанищните власти такъв кораб не беше хвърлял котва в това оживено пристанище.

Дълбоко замислен, аз тръгнах из заления вече от пролетното слънце град — прашен, шумен и винаги препълнен с празноскитащи хора.

Минавайки през пазара, видях тълпа зяпачи, която беше обкръжила един пътуващ фокусник. Нещо ме накара да се приближа до тази тълпа и аз видях едно около тринадесетгодишно хлапе с турски фес и малка маймунка, която правеше наистина твърде забавни фокуси. Зрителите се смееха и във феса на момчето полетяха доста монети, когато след представлението, то обходи тълпата.

Аз му хвърлих малка златна монета и момчето веднага я извади от купчината медни и сребърни пари. След като стисна ловко със зъби монетата, то я пусна в джоба си и ме погледна. Маймунката седеше на рамото му, клетката беше оставена на земята, народът се разотиваше, а ние напрегнато се гледахме един друг. Аз познах моя пирейски преследвач с мулето, познах и маймунката от къщата на Каридас и веднага реших да не изпускам това малко човече. Като начало здраво го стиснах за ръката.

„Да не си се опитал пак да стреляш по мене с пищов, дяволче — прошепна х му аз, — не се мъчи да се изплъзнеш, защото ще вдигна на крак полицията. Слушай, приятелче, искам сериозно да си поговорим с тебе. Казвам се лейтенант Уент. Не се страхувай от мен, не мисля да те арестувам.“

При звука на гласа ми и името момчето малко се поободри и престана да се оглежда, за да се измъкне.

„Дай ми дума, че няма да избягаш — казах аз, — тогава ние с теб

ще отидем в някоя кръчма и ще си по говорим.“

„Добре“ — примирително отговори моят пленник, настани маймуната в клетката и ние закрачихме по улицата.

Под сенника на едно открито кафене, сред свежа майска зеленина, седнахме на една масичка.

„Как се казваш?“ — запитах го аз.

„Луиджи.“

„Слушай, приятелю мой Луиджи, мога да те нарека, ако щеш, и маймунка, щом желаеш да криеш истинското си име, но като си намислил да лъжеш, прави го по-мело. И аз съм родом от Бълтън.“

Момчето побледня и сигурно би хукнало да бяга, ако не го бях стиснал силно за крака под масата.

„Стой! — заповядах аз властно. — въпросът се отнася до живота и смъртта на мои близки хора. Кажи ми направо: знаеш ли нещо за сеньора Естрела Луис и за малкия Диего?“

Хлапето намусено се втренчи в паничката и упорито мълчеше. Продължих да го убеждавам.

„Сигурно мислиш, че искам да напакостя на тези хора? Разбери, дошъл съм от Англия, за да ги спася от ръцете на убийци. Веднъж това ми се удаде в Пирея. Кажи ми: Диего и сеньора Естрела в Марсилия ли са сега? Трябва да ги отведа в Америка.“

Моят събеседник се бореше между чувството на недоверие и желанието да услужи на своите приятели. В мене се беше вече зародило подозрението, че момчето с маймунката, което е придружавало в Бълтън подпалвача на корабостроителницата, и моят събеседник са едно и също лице. Не е изключено Фернандо да е съобщил на своя млад помощник адреса на семейството на Бернардито… Реших да тръгна направо.

„Виж какво, Луиджи Маймунков или Луничаво носле: аз много добре знам кой си ти. Ти си беглец от училището на мистър Чейзуик, участвувал си в подпалването на корабостроителницата и се казваш Томас Бингъл. Маймунката те издава. Ако искаш, мога и тебе да отведа в Америка заедно с Диего. За тебе е опасно да останеш в Европа, където шарят агентите на Райланд. Ще ти помогна, макар че ти едва не ме застреля в двора на Каридасовата къща.“

Отначало Том започна да се върти на стола, като поглеждаше измъчено на разни страни. После съмненията му се разсеяха. Той мушна ожесточено вилицата в печеното, решил, че би могъл да запази сдържаността си за друг случай.

„Така е по-добре — казах аз засмян. — Сега води ме по-скоро

при приятелите, докато шхуната «Успех» не се е върнала отново в Марсилия да ви търси.“

За останалото, господа, за нашата сърдечна среща със сеньора Естрела Луис, позволете да не разказвам. Вие сами прекрасно можете да си представите тази среща, а мене… не ме бива да разказвам трогателни неща… Ще кажа само едно, мистър Алфред Мърей: след всичко, което преживяха сеньора Естрела и момчето, аз бих желал да бъда сигурен, че миналото никога няма да се повтори и затова, мистър Алфред, не бива твърде да се осланяме на тукашния пущинак и откъснатостта от света. Грели има дълги ръце и той се бои от всички ни… Трябва и тук да не забравяме това!

— Ах, какво говорите. Едуард! — засмя се Алфред Мърей. — Дотук, до края на света, ничии дълги ръце не ще достигнат! Да забравим, приятели, преживените опасности. Но ние уморихме безбожно нашия разказвач. Емили! Време е да слезем в трапезарията и още веднъж да отпразнуваме радостната среща с приятелите!

6

Когато целият кръг слушатели на Уент се прехвърли долу, в уютната трапезария с веранда, беше вече нощ. През прозорците със спуснати муселинени пердета нахлуваше прохладният аромат на нощта, пеперуди се удряха в трептящия муселин, някакви нощни птици се обаждаха от гората. Всички насядаха около масата.

— Сега, Едуард, разкажете ни за „добрия стар Бълтън“ — помоли Мърей.

— И как е мистър Патерсън — добави Емили.

— Патерсън ли? Той остана проста пионка на шахматната дъска на Грели. Опожаряването на корабостроителницата го предаде напълно в ръцете на Грели и новата бълтънска корабостроителница се възроди вече под знамето на „Северобританската компания“.

— А мистър Ленди, старият банкер?

— Помина се съвсем неочаквано от апоплектичен удар. Банката също премина в ръцете на лъжевиконта: Грели се оказа най-големият акционер. Постепенно той става господар на графството.

— Кажете, а каква е съдбата на бедната Доротея Чени? все още в Ченсфилд ли е, или…

— Жестока беше съдбата на Доротея и брат й Антонио. Те отдавна напуснаха Ченсфилд и аз съвсем случайно научих нещо за тези хора. Подробности ще чуете утре от Томас Бингъл. Той срещнал брата и сестрата Чени в Неапол, където ги е постигнала зла участ…

— какво е станало с тях, разкажете ни, Едуард! Аз винаги съм се отнасяла добре към двамата и всички обитатели на мрачния Ченсфилд обичаха Антонио и Доротея — замоли се лейди Емили.

— Та ето съдбата неочаквано ги събрала с нашия славен хлапак Томас. След подпалването на корабостроителницата момчето изтичало у дома си, грабнало клетката с маймуната и избягало на пристанището. Там се промъкнало на една италианска шхуна, скрило се в трюма и било открито от екипажа едва в Хавър. Екипажът обикнал момчето и то останало като юнга на тази шхуна. Когато корабът пристигнал в Пирея, малкият се простил с шхуната и помнейки молбата на Фернандо, издирил в Пирея семейството на капитан Бернардито. Търговецът Каридас го взел за юнга на своята шхуна „Лъчезарна“.

И ето през август на седемдесет и четвърта година шхуната на стария грък била хвърлила котва на кея на Неапол. Томас чистел на борда скумрия за обед, когато от пристана го повикал някакъв красив

юноша в износени дрехи. До него стояла млада жена с тъжни очи.

Лицето на юношата се сторило на Том познато. Той заговорил на италиански и имал непредпазливостта да засегне морската чест на изпечения юнга с въпрос от този род: „Ей, мърльо, накъде иска да плава твоето корито?“

След като защитил честта на своя вимпел със солен морски отговор, юнгата от „Лъчезарна“ сметнал за възможно да влезе в мирни преговори. Запознанството започнало с кавга, завършило в шумната пристанищна кръчма. Оказало се, че името на младия човек е Антонио Чени, а неговата спътница била не някоя друга, а Доротея. Томас Бингъл си припомнил, че бегло бил виждал двамата в Ченсфилд. Земляците поопитали различни вина и изпаднали в неописуемо веселие.

Доротея се опитала да се намеси, но „мъжете“ не допуснали покушение върху своята независимост. Те се прегърнали и заклели във вечна дружба. Юнгата излял сърцето си, като казал причините, които са го заставили да избяга от пансиона, а бившият грум разказал за всички събития, станали на острова, и за напущането на дома на Райланд.

Въпреки крехката си възраст тринадесетгодишният юнга в опиянението си състояние все пак запазил по-голяма предпазливост, отколкото деветнадесетгодишният грум. Във всеки случай, когато до тяхната масичка се приближили някакви тъмни личности с високи ботуши, юнгата се помъчил да помогне на Доротея да отведе пияния Антонио от кръчмата. Ала четиримата неканени гости настойчиво задържали Антонио при себе си, а мистър Бингъл натопили с порядъчен ритник. Антонио продължил и в обществото на тези хора да пие, да се прегръща и ридае. Томас не помни как самият той се е измъкнал от кръчмата, но последният му спомен бил, че Антонио подписал някаква хартия, а Доротея, чупейки ръце, изтичвала ту при кръчмаря, ту при гуляещите. На разсъмване двама матроси от „Лъчезарна“ дотътрили своя юнга на шхуната.

Томас се събудил едва следобед. Разтревожен за съдбата на своя нов приятел, той изтичал в кръчмата. Кръчмарят му обяснил, че Антонио бил завербуван на един френски кораб, заминаващ за Африка. Скитайки по пристанището, Томас видял, че френският военен кораб „Свети Антоан“ вдига платна на рейда. Една плачеща млада жена в която Том познал Доротея, се опитвала да извика нещо след кораба. Том видял как двама войници, които се връщали последни на кораба, я блъснали грубо в своята лодка. Корабът приел

двамата войника и Доротея на борда си и се отправил за африканските брегове…

Том разказал на Каридас тази печална история и го замолил да издирят в Соренто старата Анжелика, майката на пострадалите. Заедно с Каридас Том посетил нещастната Анжелика Чени, разказал й за случилото се с нейните деца и доколкото можал, утешил бедната жена.

— И, разбира се, повече нищо не се знае за тях, нали? — запита огорчената Емили.

— Уви, мисис Емили, знае се!

— Загинали ли са?

— Да, загинали са. И навярно от мъчителна смърт. За това узнах съвсем неотдавна, вече когато плувахме за насам, при вас. Получи се така, че за да преплуваме океана, наложи ми се да поема командуването на френската гемия „Перпинян“. Според условията на договора аз трябваше най-напред да направя един рейс до брегoвете на Южна Африка, а после — до Бразилия. И ето при първия рейс недалеч от остров Свети Тома край западния бряг на Африка, срещнахме френския военен кораб „Свети Антоан“. Капитанът му ми разказа, че преди повече от една година корабът откарал до устието на Заира[134] малък френски роботърговски отред, състоящ се от завербувани скитници. Дошли сред девствените дебри на екваториална Африка на лов за негри, хората от отреда започнали скоро да намаляват поради тежкия климат и болестите. Навлезлите в горите на негърската държава Конго французи били нападнати от туземци племена и почти поголовно изтребени. Само няколко души успели да избягат от брега на сал и се завърнали на борда на „Свети Антоан“, който продължавал да обикаля из западноафрикански води. Запитах капитана дали не си спомня измежду войниците за младия италианец Антонио Чени. Той ми разказа, че Антонио станал санитар, а Доротея, сестра му, изпълнявала длъжността болногледачка. Между спасилите се на сала не били нито Антонио, нито Доротея; те паднали в плен на негрите от племето баконго и навярно са загинали.

Цялата тази експедиция в екваториална Африка е била едно безразсъдно хрумване на някакъв си френски маркиз, който бил намислил с този роботърговски рейс да си оправи финансите. Военните власти също поддържали експедицията и й дали на разположение стария кораб, няколко офицера авантюристи и един ловък драгоманин, някой си разжалвай капитан Шарл Льоглоа; този субект бързо „набрал“ за експедицията „доброволчески отред“, тоест уловил в мръсните си мрежи няколко десетки също такива наивници

като нашия беден Антонио… Сега вие знаете всичките мои новини, господа… Кажете, Фред, отдавна ли получихте писмото ми, с което ви съобщавах за тръгването ни насам?

— Донесе ми го преди няколко месеца пътник от Винсенс — отвърна Мърей. — вчера сутринта пак оттам по горски пътеки се промъкна при нас един конник и ни съобщи за приближаването на вашата гемия… Лейди и джентълмени, да поблагодарим сега на нашия измъчен разказвач. И позволете ми да ви съпроводя до стаите ви, драги Мери и Едуард.

Тази нощ ъгловият прозорец на блокхауза на английския форт в Синята долина дълго време светеше. Капитан Бърнс пишеше нещо на листче от пощенска хартия. След това извика двама войници и им предаде запечатан плик.

— Давам ви два месеца срок да предадете плика във форта Пит на Охайо и да се върнете тук с разписка — каза той на войниците. — тръгвайте още утре призори. Писмото трябва да стигне до адресанта в Англия най-късно след три месеца.

На плика беше написано: „Англия, Бълтън, Ченсфилд, за сър Фредрик Райланд, лично!“

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА СЕМЕНА НА НЕБЕСНА БЛАГОДАТ

1

Библиотеката ла граф Паоло д’Еляно заемаше целия горен, трети етаж на големия дом с гравирани кулички, известен във Венеция под името „Мраморното палацо“. Двеста хиляди тома, великолепен ръкописен фонд, над двадесет „инкунабули“ — най-редки първопечатни книги, — сбирка от емайлови предмети и миниатюри, най-сетне единствена по рода си колекция от старинни монети, медали и гербове запълваха шестте горни зали на двореца. Средният, най-просторният и светъл от тези покои, служеше за главна зала на библиотеката.

За съкровищата на графската библиотека се грижеше негово преподобие отец Фулвио ди Грачиолани, духовник на граф Паоло, свещеник в домашната му църква и същевременно разпоредител с книжните, ръкописните и художествените сбирки на Мраморното палацо.

На Томина неделя през 1778 година патер Фулвио, представителен надменен мъж на около петдесет години, с черно копринено расо и с ореол от сребристи къдри около тонзурата си, стоеше до прозореца на главната библиотечна зала. Той се мъчеше да разгледа човека с докторска шапчица, който току що беше слязъл от гондолата пред главния вход на палацото. Пристигналият се скри под арката при главния вход и отец Фулвио го изгуби от погледа си.

Патерът постоя замислен край прозореца и се върна на любимата си маса в ъгъла. Тук той разтвори много рядката книга „История на деянията на ордена на Исуса“, написана от безименен последовател на Йгнаций Лойола, и потъна в животописа на основателя и „първия генерал“ на йезуитския орден.

Съчинението на безименния автор отведе патера далеч в миналото — към началото на XVI век, онзи бурен век, когато корабите на испанските и португалските конквистадори[135] носели кръст и меч, робство и смърт на жителите на неизвестните дотогава презокеански земи. Като река течала тогава кръвта на мексиканските ацтеки, перуанските инки, на туземците от Куба и Гвиана, Суматра и Ява. Тази кръв бързо се превръщала в злато. Като морски прибой нахлул в старите пристанища на Европа този златен поток, пълнел сандъците на търговците и превръщал техните собственици в по-могъщи властители, отколкото са били феодалните князе и херцози. Забогатявайки, търговците вече поглеждали накриво носителите на

старите феодални права. Под овехтелите тронове почвата ставала все по-несигурна… Разклатил се и авторитетът на най-могъщия феодал — католическата църква.

Именно църквата сама екипирала първите кораби на тези разбойнически експедиции, сама напътствувала и въоръжавала дружините на конквистадорите. Златото течало отвъд морето и към нея, но… Пак оттам, от новооткритите океански далнини, задухали опасни прохладни ветрове!

Светът станал по-широк. Неговите хоризонти се разширили. Прохладни ветрове разпилели из океанските вълни следите от каравелите на Магелан, а заедно с това те разпилявали и старите предразсъдъци, които църквата била внедрила в човешките умове.

Сред доброто стадо Христово започнали да се менят представите за формата на земята, за нейните размери и положението й в пространството. Рушели се хилядолетните схоластични догми на църковните отци. Възмъжавайки, разумът се готвел да отхвърли веригите на мракобесието.

Вече гърмели памфлетите на Еразъм Ротердамски. Гласът на Улрих фон Хутен призовавал умовете към просвещение. Англичанинът Томас Мор развълнувал умовете с първата книга за комунистическото устройство на обществото. Бялото листче с деветдесет и петте тезиса, приковано през нощта на стената на Витенбергската катедрала от монаха Мартин Лютер, положило началото на „най-великата ерес, наречена реформация“, която разцепи цялото стадо на овците Христови. Тези греховни овци, подстрекавани от еретиците, започнали да отказват да бъдат стригани в полза на ватиканския трон. Те изгубили вяра в непогрешимостта на папата и тънели в мръсни пороци, не искали вече да заплащат за папските индулгенции.

Прохладните ветрове се превръщали в буря, която спирала дъха, и вълните от селски бунтове заливали площадите на градовете. Замъци горели. От манастирските кладенци стърчели краката, на удавени монаси. И напразно инквизиторите — учениците на Торквемада — изтезавали в подземията със скрити под черни качулки лица хиляди „другомислещи“; напразно горели кладите, за да очистят „кротко и без проливане на кръв“ земята от еретиците — човешкият разум и човешкият гений вървели на щурм срещу църковните твърдини. А от висотата на ватиканския хълм в Рим светейшият отец папа Павел III със своите смутени кардинали наблюдавал ужасен през дима на инквизиторските клади тази картина на всеобщо безредие и

разклащане на устоите.

И тогава именно, през една година на такива тежки сътресения, господ изпратил своя избраник на помощ на църквата Христова…

В Монрезе, малко испанско градче, лежал болен благородният кастилец, син на беден идалго, дон Иниго Лопец Игнацио ди Лойола.

Рана от куршум горяла тялото му, хвърляла страдалеца в огнена треска и насън му се привиждали велики знамения… В ореол от неземна светлина слязла пред одъра му пречистата Дева. Изпадайки в свещен екстаз, страдалецът виждал Исуса Спасителя и накрай самият свети дух господен озарил дон Игнацио с ослепителен кълбообразен пламък. Гласовете на пресветата Троица му рекли: „Иди, спаси светата църква от коварството на врага на рода человечески.“

И при все че лечителското изкуство било безсилно да помогне на болния, господ му вдъхнал сили да се вдигне от одъра и да вземе скитнишката тояга. От древна Барселона Игнаций Лойола дошъл край брегoвете на Тибър, в Рим, и се изкачил на ватиканския хълм. Той коленичил пред стъпалата на папския престол и доверил своя план на светия отец. Светейшият папа Павел III одобрил замисъла на испанеца и подписал знаменитата була „Regimen milltentis ecclesiae“[136]. Новият монашески орден с устава, предложен от Лойола, орденът на „войнството Исусово“, се родил на 28 септември 1540 година.

Това бил един съвсем особен орден! Най-дълбока тайна го окръжавала още от първите дни. Генералът на ордена на йезуитите признавал над себе си само властта на светейшия отец, а след като изминали само няколко десетилетия, този върховен магистър на ордена, „черният папа“ на йезуитите, затъмнил дори ватиканския помазаник.

Както и в мирските армии, в „дружината Христова“ съществувала най-строга йерархия. „Христовите дружинници“ се разделяли на четири степени — послушници, схоластици, коадютори и професи. Но нито една армия в света още не познавала такава безпрекословна дисциплина… Както тоягата се подчинява в ръката на онзи, що я държи, така се подчинявали на своите офицери воините от ордена, послушни, безсловни, „покорни като труп“.

Никакви външни признаци не отделяли братята йезуити от средата, която ги окръжавала: те можели да носят или да не носят расо, можели да приемат какъвто си искат вид, да изповядват „външно“ каквато си искат вяра и да се кълнат във всякакви заклинания, прибавяйки в себе си тайната формула, че „това се прави в името на Христовата църква“.

Езуитите се насочили отвъд океаните, ставали търговци и мореплаватели, потопявали ръцете си до лакти в злато и кръв. В Парагвай те създали дори цяла държава, в която издевателството над туземците било доведено до нечувани жестокости. В параклисите на Европа те възобновили „чудесата“, знаменията и изцеленията, като умножавали гулдените в касата на ордена и улавяли души. А за душите, които не желаели да се предадат в „сладостния плен“, синовете на ордена готвели особена участ… Венецианските йезуити заловили Джордано Бруно и „черният папа“ Клавдий Аквавива го изпратил на кладата, въздигната сред Площада на цветята в Рим. Езуитът Гарнет вложил в ръката на Гай Фокс димящия фитил, за да вдигне във въздуха британския парламент, в който протестантите получили мнозинство. Езуитът Антонио Посевино изпращал в Русия католически агенти, за да премахнат православната църква. Те заставили авантюриста Лъжедимитрий да приеме тайно католичеството, като се надявали чрез него да утвърдят над Русия духовната власт на римския папа… Кардинал Белармин, един от висшите офицери на йезуитския орден, изтезавал в тъмничното подземие великия Галилео Галилей…

В катедралите и кръчмите, в щабовете и лазаретите, на университетските катедри и в покоите на кралските любовници „братята“ йезуити, ръководени от ужасния принцип „Целта оправдава средствата“, векове наред изплитали своята мрежа. И невидимата сянка на кръста се простирала от римския дворец Джезу — щабквартирата на ордена, до всички страни по света, покривайки гробовете на тайните жертви и неизстиналата пепел на публичните клади.

Но ненавистта на народа, на простия народ от всички страни, все по-плътно и по-страшно окръжавала черното войнство на ордена. Във Франция, Испания, Англия хора от различни съсловия, обхванати от гняв и отврата, отхвърлили духовното иго на омразните им йезуити. И ето две и половина столетия след „божествените“ видения на „светия“ Игнаций вълните на народния гняв забушували вече в подножието на ватиканския хълм. Обзет от страх, папа Климент XIV побързал да се отрече от своите воини и в 1773 година обнародвал була за разпускане ордена на йезуитите.

И братята Исусови се укрили от народната мъст в най-дълбока нелегалност, обвили се в още по-черната и по-плътна завеса на тайната. Разпуснатият орден живеел и неговите синове знаели: няма да минат няколко десетилетия и светия отец отново ще ги призове из

мрака на нелегалността[137]…

…Белите пръсти на патера продължаваха внимателно да прелистват летописа на ордена. Самият патер Фулвио ди Грачиолани отдавна играеше видна роля сред венецианските йезуити, които се гордееха е на тях, или по-очно на техните щастливи прадеди, се беше удало да примамят в капана Джордано Бруно, за да го предадат след това на съда на римската курия. След официалното разпускане на ордена ролята на отец Фулвио като висш офицер от тайното Исусово войнство още повече нарасна. С благословение свише отец Фулвио невидимо тъчеше паяжината и „послушните като трупове“ нелегални „братя“ изпълняваха тайните му заповеди.

Като най-голяма своя заслуга пред ордена отец Фулвио не без основание смяташе онази нравствена власт, която с течение на годините той беше придобил над своя „духовен син“, при все че по възраст граф Паоло беше десетина години по-стар от патера. Тази нравствена власт преследваше твърде практични цели…

Състоянието на графа се оценяваше на пет шест милиона скуди. Това огромно богатство нямаше преки наследници, защото граф Паоло беше загубил не само съпругата си, трагично загинала в 1748 година, но след графиня Беатриче погреба и двете си деца, отнесени от безпощадна болест.

Докаран от тези нещастия до мрачно душевно отчаяние, синьор Паоло се бе уверил, че над него тегне неумолима отмъщаваща съдба. Утеха той черпеше от разговорите си с красноречивия патер Фулвио, тогава още двадесет и осем годишен божи служител, който скоро стана духовник и приближен на стария граф. И ето вече четвърт век патер Фулвио упорито увещаваше духовния си син не само към суров аскетизъм в земния живот, но и към богоугодна задгробна жертва. В края на краищата той сполучи в отдавна поставената си цел: графът нотариално завеща цялото си огромно състояние на католическата църква.

В своето духовно завещание, съставено при най-активното участие на патера, графът настояваше единствено за уговорката, че завещанието ще влезе в сила само когато той получи безспорни доказателства за смъртта на своя първороден — наистина незаконен — син синьор Джакомо Мола. Уви, тази нищожна уговорка създаде на патер Фулвио доста грижи, за които старият граф Паоло съвсем и не подозираше.

Изминали бяха повече от два часа, откак в двореца пристигна непознатият господин с докторска шапчица. Накрай патер Фулвио

затвори „Историята на деянията“ на своя орден и повика служителя Джовани Полеста:

— Иди долу, Джовани, и узнай дали пристигналият е още тук и дали е приет от самия ечеленца.

Но слугата още не беше успял да достигне до вратата, когато тя се отвори и самият граф Паоло д’Еляно се появи на прага, пропускайки пред себе си едно ниско, пълно човече с обичайната одежда на ученитe богослови.

— Сеньор Буоти, позволете да ви представя на нашия високоучен патер Фулвио ди Грачиолани; на непрестанните му грижи аз съм изцяло задължен за порядъка, който царува в тези сбирки — каза собственикът на двореца, като водеше доктора към своя духовник.

Езуитът приветствува с лъчезарна усмивка новодошлия учен.

— Драги колега — учтиво произнесе докторът по богословие, — преди месец си позволих смелостта да се обърна с писмо към графа и да го помоля да ми позволи да посетя библиотеката му, за да проуча нейния скъпоценен ръкописен фонд. Графът беше така любезен, че ме покани да прекарам в дома му толкова време, колкото се наложи за работата над моя трактат. И аз много се страхувам да не ви дотегна с присъствието си, защото за по-малко от две седмици ще ми бъде мъчно да изчерпя дори най-повърхностно тукашните богатства… Ечеленца — продължи ученият, обръщайки се към домакина, — само изброяването на ръкописите, което направихте по памет, ме кара да ви благославям, задето сте събрали тази колекция!

— Не ме карайте да се червя, докторе, защото съвсем малко съм прибавил към научната сбирка на моя дядо и на баща ми. Самият аз на младини се увличах от изкуството и събирах предимно картини, мраморни и порцеланови изделия и монети. Щастлив съм да видя във ваше лице и учен, и истински познавач на изкуствата и твърдо възнамерявам да ви направя пленник на тези стени най-малко за половин година… А сега трябва да помислите за почивка след уморителния път. Джовани, придружи синьора в отредените му покои.

Когато доктор Буоти се отдалечи, граф Паоло забеляза сянка на неудоволствие върху високото чело на патера и реши, че и на отец Фулвио, ползуващ се с репутацията на учен мъж, не е съвсем чуждо чувството на завист и ревност. Тази мисъл тайно развесели графа.

Привечер тримата отново се събраха в трапезарията на графа. Пред чаша кианти синьор Томазо Буоти успя да запознае слушателите си с някои епизоди от своя студентски и университетски живот, развесели стареца и извика усмивка дори на леко присвитите устни на

патер Фулвио ди Грачиолани.

2

Една седмица след пристигането на синьор Буоти граф д’Еляно вече бе проникнат от искрено чувство на симпатия към добродушния доктор. Обикна го и цялата прислуга на графа и всички вече го наричаха просто „сеньор Томазо“. А той самият, след като се убеди в искрената страст на графа към науката и изкуствата, почувствува към стария венециански велможа истинско душевно разположение. Разговорите насаме или в присъствието на патер Фулвио продължаваха и след полунощ.

При това редът в ръкописните, книжните и художествените колекции, с които графът толкова се гордееше, преписвайки го на заслугите на отец Фулвио, се оказа твърде съмнителен. Оскъдните каталози, объркаките класификации и дилетантското водене на библиотечните описи поразиха доктора. Небрежното съхраняване на ръкописите бе довело до повредата на цели страници от безценните древни пергаменти. Когато на мястото на един от древноеврейските ръкописи доктор Буоти намери само проядените от плъхове дъски на подвързията, той не можа да сдържи негодуванието си и съобщи на графа за печалното положение на нещата в неговия домашен музей.

По-голямата част от художествените сбирки, събирани от няколко поколения владетели на Мраморното палацо, приличаше на товар в корабен трюм, опакован не твърде старателно, но дълбоко скрит от човешкото око. В избите на двореца лежаха, покрити с рогозки и стърготини, платна на стари майстори, мраморни статуи, гравюри, изделия от порцелан и бронз, венецианско стъкло и ковано сребро от Изтока.

„Суетни предмети на изкуството — говореше патер Фулвио на графа, давайки нареждане да махнат от някоя зала или целомъдрено гол ангел от Донателo, или непорочна дева от фра Беато Анжелико, или кинжал с обковка от Челини, — отвличат душата от съзерцаване на вечните съкровища, които ни се откриват чрез вярата, молитвата и църковните тайнства.“

След подобни поучения графът покорно изпращаше с очи изнасяния сандък, който намираше приют някъде под стълбището или на тавана.

Патер Фулвио имаше сериозни причини за една тъй непреклонна борба със „суетните предмети“. Той се противопоставяше решително на плахите опити на собственика да изложи ценностите на всеобщо

разглеждане, защото това безспорно би довело в двореца хиляди съграждани и би поощрило графа към безразсъдна благотворителност в полза на родния град, тоест в насока, съвсем нежелателна за ордена на Исуса. Още по-недружелюбно посрещаше той всички опити на доктор Буоти да се запознае, макар и бегло, с художествените богатства на двореца.

Веднъж, минавайки през глухата анфилада[138] от десетте долни зали на палацото, доктор Буоти доста разсеяно слушаше бръщолевенето на стария дворцов служител Джовани Полеста, който беше предоставен от графа в услуга на „синьор Томазо“.

— Кажи ми, Джовани — прекъсна богословът разбъбрилия се слуга, — защо съкровищата на двореца не се излагат на бял свят тук, в тези светли, просторни зали? Виж само какви са празни и запуснати!

Джовани шепнешком изказа на „синьор Томазо“ своите предположения, доктор Буоти поклати глава и замълча, на излизане от последната зала той се спря пред портрета на една необикновено красива дама, изобразена от художника н цял ръст и с целия Блясък на нейната младост и ослепителна красота, много стар траурен креп обнизваше изпъкналите позлатени рамки.

— Коя е тази дама? — запита докторът слугата.

— Мадона дел Касо, покойната графиня Беатриче д’Еляно.

— Загинала от ръката на безумна ревнивка?

— Да.

— Как се казваше тази нещастница?

— Синьора Франческа Мола. Аз я познавах, ваша милост. Тя едва не стана жена на граф Паоло. Шест години прекара тук и всички ние бяхме свикнали с нея. Ако старият граф не беше заплашил синьор Паоло, че ще го лиши от наследство, Франческа Мола щеше да стане господарка тук и граф Паоло щеше да има сега възрастен син, синьор Джакомо.

— Не се ли е запазил някъде портрет на тази жена?

— Имаше един портрет върху емайл, но едва ли е оцелял…

— Ами момчето?… Каква е неговата участ?

— Не зная, господине. Казваха, че бил избягал от детския приют…

— Чакай, чакай, Джовани! Как каза ти, че се е наричал този синьорино?

— Казваше се Джакомо… Джакомо Мола.

— Кажи ми, споменава ли бащата за това момче? Или и самото му име е станало омразно на графа?

— О, не, какво говорите, синьор Томазо! Напротив, знам че графът търсеше сина си по цял свят. Патер Фулвио уж помагаше на графа при тези издирвания, но само че, виждате ли, той си има свои цели, божествени… — слугата замълча и хвърли поглед към двата изхода на залата.

— Струва ми се, че те разбирам, Джовани. Едва ли съм спечелил доброжелател в лицето на патер Фулвио, но и аз самият не мога, прости ме, господи, да преодолея… известно предубеждение спрямо отците йезуити!

Същата вечер доктор Томазо Буоти помоли смело графа да му позволи да разгледа художествените фондове на двореца. Четири дни поред петима здрави слуги, ръководени от Джовани Полеста, се ровеха в избите, складовете и таванските помещения из „суетни“ предмети на изкуството, като ги измъкваха от сандъци и пакети и изтърсваха от тях стърготини, смет и прах.

Доктор Буоти се отдаваше на тези своеобразни разкопки с увлечението на истински познавач. С такъв жар рисуваше на графа примамливите картини на превръщане Мраморното палацо в дворец на изкуствата, че в края на краищата графът победи привичния си трепет пред своя духовник и предложи на доктор Томазо да постъпи при него на служба, за да поеме върху себе си грижата за всички научни и художествени богатства на дома. При това графът се позоваваше на многото духовни грижи на отец Фулвио, които не му позволяваха да се посвети както трябва на такива светски грижи. Доктор Томазо размисли, стисна силно протегнатата ръка на синьор Паоло и се… съгласи!

Един месец след като доктор Буоти встъпи в длъжност на учен пазител на библиотеката и художествените сбирки, Мраморното палацо стана неузнаваемо.

3

Сбирката от миниатюри, емайли и камеи[139] беше подредена от доктор Буоти най-накрая.

Една късна майска вечер на 1778 година докторът, много оживен и радостно улисан, работеше усърдно в главната зала на библиотеката. Граф Паоло седеше до него, загърнат зиморничаво в топлия шал. Негово преподобие Фулвио ди Грачиолани, със стиснати устни и насмешлив израз в очите, се намираше също там, наблюдавайки работата на доктора.

Извадени от сандъците, по масите лежаха стотици персийски, италиански и френски миниатюри, египетски скарабеи[140] от разграбените пирамиди, древногръцки камеи, римски геми[141], изделия върху камък от индуски и китайски резбари и дребни свещени предмети от кост, изработвани от сурови аскети през първите векове на християнството, груби, примитивни и трогателни.

Джовани Полеста измиваше всички тези предмети с топла вода, изсушаваше ги и ги нареждаше по масите, застлани с платно. Доктор Буоти сортираше колекциите, правеше опис и си разменяше с графа забележки…

Един овален портрет върху емайл, обкръжен от тънка златна рамка, легна до персийска миниатюра, посветена на епизод от поемата на Фирдоуси. Като забеляза портрета, графът млъкна на половин дума.

Докторът взе лупа и само с нейна помощ успя да прочете надписа, вплетен в рисунъка на винетката: „Синьора Франческа Мола със сина си Джакомо. Изпълни майстор Виченце Антонио Кардозо от Милано. Венеция, 2 април 1743 година.“

От портрета гледаше доктора красива жена с разкошни коси; тя притискаше до лицето си кадрокосо петгодишно момченце. Финото личице на детето вече издаваше бъдещия характер на човека — себелюбив, упорит и жесток.

Като забеляза, че докторът разглежда емайловия портрет дълго и втренчено, графът тихо запита:

— Известна ли ви е, синьор Буоти, ролята на тази жена в моя живот?

— Да, ечеленца, осведомен съм… Смея ли да запитам за съдбата на тази дама?

— Тя беше осъдена в Ливорно, по-късно се оказа в изгнание и много години след това се оженила в Марсилия за един чужденец. В

1762 година умряла почти едновременно с мъжа си. Само благодарение на упоритите търсения на патер ди Грачиолани тези подробности дойдоха до мен.

— Ами съдбата на детето?

— Остана неизвестна. Момчето, чието изображение държите в ръка, след осъждането на майката попаднало в манастирския приют „Света Магдалена“. Оттам то избягало и оттогава следите му се губят безнадеждно, при все че отец Фулвио положи много усилия, за да установи каква е съдбата му. Години наред издирването на това момче съставя главната цел на живота ми. Но твърде късно започнах аз! След смъртта на жена ми се утешавах егоистично с ласките на Джеронимо и Лаура, децата, които ми подари Беатриче, и не протегнах навреме ръка на моя нещастен първенец. За този грях справедливото небе не само ми отне двете дечица, но ме лиши и от надеждата да издиря детето, което така лекомислено забравих…

Ечеленца — известно усилие произнесе докторът, поглеждайки изкосо удължения профил на йезуита, — Боя се да вселя в сърцето ви може би напразна надежда, но позволете да ви разкрия онова, което ми е известно за съдбата на един юноша по име Джакомо, син на осъдена артистка и беглец от приюта „Света Магдалена“ в Ливорно. Аз срещнах хора, които отблизо познаваха това дете… Наистина това беше много, много отдавна.

Граф Паоло, патер Фулвио и служителят Джовани, развълнувани, обърнаха погледи към болонския доктор.

— За бога — простена старецът, като се хвана за сърцето, — сеньор Томазо, не ме измъчвайте с неизвестност, разкажете всичко, което сте чули за Джакомо!

— Ечеленца, аз мога да ви кажа много малко. Но може би това малко ще ви даде нишката, за да продължите Издирванията.

— Говорете, синьор, и смятайте ме за вечно задължен към вас!

— Бях студент в последния курс на факултета по теология в Болоня, когато един мой приятел, студент медик, ми предложи да направим пътешествие из Италия. Този мой приятел беше родом от Англия и възнамеряваше, след като завърши, да се върне в родината си. Казваше се Грейсуел, Рандолф Грейсуел. През пролетта на 1756 година ние се отправихме за Неапол с намерение да разгледаме градовете, намиращи се по пътя ни, а също така да посетим и Сицилия…

…Ту на мулета, ту пешком, нощувайки в крайпътни кръчми, ние пътувахме из страната, като търсехме художествени впечатления,

хубаво вино и старинно гостоприемство. Може би във веригата на годините, които съм преживял, най-щастливо време ще си останат тези два месеца на младежка свобода!…

…Недалеч от Соренто попаднахме в едно бедно рибарско селце. Вече се стъмняваше, когато след като си бяхме похапнали в твърде сиромашката кръчма, решихме да потърсим друг пристан за нощуване, защото изобилието от бълхи в помещението, което ни предложиха, изпари дори нашата младежка смелост. Минавайки под прозорците на някаква къщичка, ние ясно дочухме стонове, които идваха отвътре. Стенеше жена и моят спътник веднага позна, че някоя страдалка се освобождава от бременност. От къщичката изтича уплашено момиченце, което, като видя двама непознати пътници, понечи да избяга, но мистър Грейсуел я хвана за плитчицата и със загриженост я запита не се ли нуждае болната от помощ. Щом момиченцето разбра, че пред нея стои лекар, веднага го затегли към къщата, като плачеше и нареждаше. Не ми оставаше нищо друго освен да ги последвам…

…Ние намерихме родилката почти в агония, а жената, която бабуваше вече цели две денонощия — загубила и ума и дума. В раницата си моят другар имаше няколко инструмента. Той отпрати безпомощната баба и храбро пристъпи към операция. Благодарение на неговото спокойствие, умение и смелост, раждането завърши сравнително благополучно…

…На другия ден положението на болната се влоши, появиха се признаци на родилна треска и младият лекар прекара до леглото на родилката още една безсънна нощ, като прояви настойчивост и търпение, които можеха да възрадват неговите учители. Той твърдо си беше поставил за цел да спаси тази миловидна рибарка и нейното детенце. Ние прекарахме цяла седмица в нейната къщичка и болната разказа на добрия лечител целия си простичък живот. Тази рибарка се наричаше Анжелика Чени. Аз се оказах неволен слушател на нейния оборкан разказ и се опитвах да облекча душевните мъки на жената със също такова усърдие, с каквото моят приятел се мъчеше да облекчи физическите й страдания. Анжелика Чени горчиво оплакваше неотдавнашната смърт на мъжа си, смелия Родолфо, прост рибар от остров Капри. С болка на душата си спомняше тя за своя осиновен син, израснал в техния дом. Този юноша бил избягал от приюта „Света Магдалена“ и още на тринадесетгодишна възраст семейството на Чени го осиновило; след смъртта на осиновилия го баща той бил останал последната опора на бедната Анжелика…

— Извинете, доктор Буоти, и този юноша е бил…

— Вие правилно благоволихте да се досетите, ечеленца, защото юношата, възпитаван в семейство Чени, е бил именно синьор Джакомо. Само фамилното му име Анжелика не можа да ни каже, защото според нея Джакомо изобщо не бил имал фамилия.

От откровения разказ на Анжелика Чени ние научихме По-нататък, че беглецът от приюта Джакомо, отдавна вече превърнал се в снажен млад човек, скоро след смъртта на Родолфо, през 1755 година, заминал с един шведски кораб, като оставил на вдовицата всичко, което бил спечелил. Ние дадохме на жената малко пари и доведохме при нея капелана на тамошния параклис отец Бенедикт, който кръсти новороденото с името Антонио. След всичко това ние се сбогувахме с околностите на Соренто.

Този случай аз запомних, така както навярно и моят спътник доктор Грейсуел, с когото завинаги се разделих след нашето съвместно пътешествие. Оставен в Болонския университет, аз защитих магистърската си дисертация и в 1769 година, тринадесет години след нашето приключение близо до Соренто, се оказах в Ливорно. Ходих в манастирската библиотека и посетих приюта „Света Магдалена“, където веднага си припомних разказаното от Анжелика Чени за нейния съпруг и за осиновения й син. Старият вратар още помнеше момчето беглец Джакомо. Той ми разказа, че това дете, син на осъдената тосканска певица Франческа Мола, било доведено в приюта от полицейския чиновник Габриеле Молети. Момчето избягало от приюта през 1751 година, а пет години по-късно в приюта се явил един монах на име отец Бенедикт, който бил получил от вратаря същите сведения, каквито се дадоха и на мен. В манастира нищо не знаеха за по-нататъшната съдба на момчето. Едва тук, под вашата стряха, ечеленца, узнах за произхода на това момче. Ето това е всичко, което успях да науча за съдбата на вашия син, синьор Паоло.

— Значи, напущането на Италия в 1755 година с шведски кораб е последното сведение за него? — тихо запита графът.

— Да, това е всичко…

Графът обхвана главата си с ръце.

Неочаквано от ъгъла на залата, където, притихнал и съвсем забравен от събеседниците, седеше слугата Джовани Полеста, се чу неговият молещ глас:

— Изпратете ме в Соренто, ечеленца. Ще се разкъсам на парчета, но ще ви донеса нови вести за тези хора.

— Струва ми се, че трябва да издирим и сеньор Габриеле Молети, полицейския чиновник от Ливорно — добави доктор Буоти.

— Последното е безполезно — безстрастен глас произнесе патер ди Грачиолани. — тона име ни е известно. Този долен човек, си е присвоил всички ценности на Франческа Мола и изпратил момчето в приюта. Преди две години Молети умрял.

— Но мисълта да се отиде в Соренто намирам за правилна! — въодушевявайки се, възкликна доктор Буоти. — може би Анжелика Чени с дъщерята и сина живеят благополучно там досега? Може би през тези дълги години са се получили нови известия за синьор Джакомо. Трябва да се издири семейство Чени! Аз на драго сърце ще приема върху себе си тази мисия, ако ми я възложите, ечеленца!

— С радост приемам вашето предложение, с голяма радост! Джовани, приготви се да заминеш заедно със синьора. Колко дни ще ви трябват, за да се стегнете за път, драги мой доктор Буоти?

— О, моето стягане за път съвсем не е толкова сложно. Готов съм да тръгна още утре.

Лицето на патер Фулвио прие твърде напрегнат израз. След като поразмисли, той произнесе внушително тежко:

— От своя страна аз смятам, че синьор Буоти все пак най-напред би трябвало да отиде в Ливорно. Необходимо е още веднъж да се прегледат там книжата, оставени от Габриеле Молети. Накрай ще трябва да се разпитат съседите на покойната синьора Франческа в Марсилия. Аз самият ще тръгна за Марсилия едновременно със заминаването на синьор Буоти за Ливорно.

— Но, ваше преподобие, аз бих могъл да посетя Ливорно и след като отида в Соренто. Освен старите полицейски книжа отиването ни в Ливорно не обещава нищо утешително и ново. А от Соренто може би ще се завърна с нови вести за Джакомо.

— Приятели мои, нямам думи да изразя и на двама ви своята благодарност. Старостта и недъгът ми ме обричат на бездействие, но синьор Буоти отново запали в сърцето ми лъч от надежда. Може би бог все пак ще ме удостои с радостта да благословя внуци… О, приятели мои, с какви чувства ще очаквам вашите вести!

Патер Фулвио, изглежда, слушаше графа твърде разсеяно. Той закрачи из залата с намръщено чело, сякаш се готвеше да вземе някакво важно решение. Накрай патерът се обърна към слугата:

— Джовани, иди още сега в лагуната и научи дали тези дни не заминава някакъв кораб на юг. Предполагам, че за синьор Буоти морското пътешествие ще бъде много по-удобно от сухопътното.

— Вие сте съвършено прав, свети отче! Разбира се, спокойната широка каюта ще бъде за доктор Буоти по-удобна, отколкото

друсащата карета и изнурителните нощувания в крайпътните ханове. Трябваше аз да помисля за това, но главата ми се върти. Позволете ми да прегърна и двама ви, господа!

4

След няколко дни в едно ранно майско утро две гондоли преминаха под арката на изгърбения мост над канала покрай улицата, на която се извиняваше главната фасада на Мраморното палацо. От прага граф д’Еляно напътствуваше заминаващите. В двете гондоли се намираха по двама пасажери.

Първата от тези черни лодки се отправи по посока на лагуната: Венецианският галеот[142] „Ла бела венециана“ взе на борда си доктора по богословие Томазо Буоти и слугата му Джовани Полеста. След няколко часа корабът вдигна котва и взе курс към Бриндизи.

Във втората гондола заедно с негово преподобие Фулвио се намираше друг един обитател на Мраморното палацо — прислужникът в домашната църква Луиджи Гринели.

Гондолата стигна до венецианското предградие, където на мръсен площад пред стара странноприемница стояха няколко дилижанса и карети, готови да се отправят за разни градове на Италия. Патерът се готвеше да тръгне за Генуа, защото според направените справки оттам в близки дни трябваше да отпътува френски кораб направо за Марсилия — така патер Фулвио обясни на графа своите намерения.

Ала в стаята на странноприемницата, който патерът нае само за няколко часа, в костюма и външността на това духовно лице станаха твърде удивителни промени. След като съблече одеждата на духовно лице, патерът залепи под носа си офицерски мустачки и се облече в костюм на воин, комуто предстои дълъг път на кон. Той облече кожени бричове, надяна ботуши с обърнати кончови почти до средата на прасците и прикрепи шпори, способни да уплашат всеки кон. Накрай преобразеният патер мушна в пояса си два пищова и скри под контешки извитата периферия на шапката посивелите си къдри и тонзурата. Луиджи Гринели прие не по-малко войнствен, но по-скромен вид на офицерски ординарец.

Привечер Луиджи докара пред вратите на странноприемницата два отпочинали, черни коня. Ала двамата конника съвсем не препуснаха към Генуа. Сменяйки по пътя конете, те стигнаха твърде бързо до Рим. Тук, почти без да си отдъхнат, ездачите отново се прехвърлиха на отпочинали коне и продължиха пътя си за Неапол по прекия и оживен Апиев път, построен още от древните римляни…

Отец Бенедикт Морсини живееше близо до своя крайпътен параклис, чиито енориаши бяха рибарите и селяните от околностите на

Соренто.

След като се помоли преди да си легне, отец Бенедикт беше вече задрямал в своята ниска, задушна стаичка. Минаваше полунощ. Но сънят на „Христовия воин“ беше много лек… През съня си той дочу тропот на подкови. Пред входа на жилището му ездачи слизаха от конете си. След това на вратата се почука: два бавни, три много бързи предпазливи удара… Монахът трепна, мигновено се отърси от съня, бързо запали свещ от кандилото и тръгна да отвори.

Отначало не позна двамата прашни пътници с войнствен вид и се отдръпна уплашен в коридора, решил, че нощни крадци са го измамили с условното почукване и са го удостоили с посещението си. Но когато пламъкът на свещта озари лицето на по-възрастния от пътниците, от чиято горна устна магически изчезнаха дръзко завитите мустаци, отец Бенедикт се приведе в почтителен поклон и угоднически целуна ръката, току що освободила се от ездаческата кожена ръкавица.

Патер Фулвио се осведоми делово дали са затворени плътно прозоречните капаци, сигурни ли са стените и няма ли наблизо любопитни съседи. Накрай заповяда да затворят вратата и седна до мъничка масичка, на която беше поставено разпятие.

— Брат Луиджи, ти можеш да си починеш — разреши той на своя спътник, който обаче остана край вратата. — защо отдавна не си ми изпращал вести, брат Бенедикт?

— Нищо съществено не е станало тук от времето на последната изповед на Анжелика Чени, ваше преподобие — промърмори монахът, явно треперещ пред по-високия по чин йезуит.

— Изповядвал ли си я повторно?

— На три пъти, свети отче. Тя облекчи душата си с пълно признание, но не прибави нищо ново към онова, което ви е вече известно.

— Джакомо Грели, тоест виконт Ченсфилд, не е ли изпращал някого в Соренто, за да дири Анжелика?

— Нито един от корабите му не се е отбивал в Неапол и нито едно ново лице не се е появявало в дома на Анжелика.

— Кажи ми, брат Бенедикт, този Джакомо би ли могъл да си спомни името ти и да те познае?

— Не може да има никакво съмнение в това, свети отче! Той ме е виждал неведнъж в параклиса, на два пъти се е причестявал при мен и ме наричаше по име. Приятелите му Джузепе и Уудро също идваха в параклиса и ме познават по лице.

— Брат Бенедикт, бог избра тебе за оръдие на своята воля.

Нашето дело е застрашено от нова опасност. Самото провидение отстрани без наша помощ сина на Джакомо Грели, малолетния Чарлз, погребан на острова в Индийския океан. Децата на Анжелика, Доротея и Антонио Чени, на които е известна тайната на синьор Джакомо, загинаха в експедицията на „Свети Антоан“. Габриеле Молети е мъртъв и в Ливорно не са останали никакви документи относно детето на име Джакомо. Превръщането на Джакомо Мола в пирата Грели, известно на Молети, а след това превръщането на Грели във виконт Ченсфилд, известно на Анжелика Чени, оставаше тайна за граф д’Еляно. Но по следите на тази тайна тия дни тръгна от Венеция някой си доктор Томазо Буоти. С голям труд успях да го накарам да тръгне по заобиколен път, за да го изпреваря. Нека Анжелика Чени още преди пристигането на този доктор Буоти да… напусне тези места. Буоти не бива да говори с нея! Нека той се срещне тук само с теб и аз мисля, че не е нужно да ти подсказвам какво ще му кажеш… Ясно ли ти е каква е твоята задача в името на интересите на ордена? Audentes fortuna juvat[143]. Монахът се смути.

— Ago gaod agis[144] — измърмори той, без да гледа духовния си глава.

Намекът предизвика в зениците на патер Фулвио гневен блясък.

— Бащата на ордена ни е учил да не пренебрегваме никакви пътища, водещи към нужната цел, която оправдава всички средства! — възкликна той, при което очите му святкаха страшно. — от тежките изпитания ние излизаме снежнобели, защото вършим нашите деяния per majorem dei gloriam[145]. Огромните богатства на налудничавия граф не бива да попаднат в грешните, суетните ръце на потомците на безумеца. Това злато е предназначено за нашата майка църквата. То ще даде могъщество на ордена и ще послужи на великата цел! Повече от двадесет години аз лелея този план, от деня, когато ти, брат Бенедикт, откри на мен, като духовник на графа, тайната на произхода на Джакомо Мола. Църквата ще ти зачете тази услуга, умножена от тебе в продължение на двадесетгодишната служба на ордена. Сега върху теб лежи задачата да отстраниш новата заплаха: Анжелика Чени не бива да се срещне с Буоти!

— Но сега тя е болна и не напуща леглото си.

— Брат Бенедикт! — гласа на патера зазвучаха не съвсем християнски нотки на заплаха и нетърпение. — имаш на разположение дни, а не седмици. Буоти може да пристигне по-рано и да дойде тук, преди тя да оздравее. Аз разрешавам… всички средства!

— Во имя отца и сина и светаго духа! — прошепна пребледнял

монахът.

— Това не е всичко! След като си замине Буоти, ще почакаш един месец и ще отидеш в Англия, в Бълтън. Ще се явиш пред виконта и ще му кажеш, че преди смъртта си Анжелика ти се е изповядала и е простила на грешния Джакомо, който прелъсти нещастната й дъщеря. Ти трябва да му занесеш утешението на истинската църква, трябва да укрепиш в него вярата, че той е, законният, от бога избраният носител на сегашната своя титла. Бъди му в подкрепа при всички негови начинания и същевременно бди за интересите на църквата и ордена. Нека на тези интереси послужат и британските фунтове на виконт Ченсфилд. След време му признай, че твоята цел е да поддържаш католицизма в Англия, опирайки се на паричните средства на сина на нашата църква, принуден да се представя еретик протестант. Обещай на виконта прошката на църквата срещу големи парични пожертвувания в наша полза. А най-важното — отвличай го от мисълта да дойде в Италия… Отвори в Бълтън капела, прочуй се като светец — давай пример на благочестие, милосърдие и търпимост. Стреми се да умножиш енориашите и лови заблудени души. Помни: виконт Ченсфилд се нуждае от съюзници. Той ще те изпита и ще се убеди, че ти абсолютно във всичко ще бъдеш в негова подкрепа.

— Но тамошният нов епископ…

— Ти сам знаеш от Анжелика, че този протестантски поп преди пет години е изповядал Джакомо, когато е бил смъртно ранен, и пази и до ден днешен неговата тайна. Подкупи го. Обещай му сто хиляди, двеста хиляди от бъдещото наследство на графа, ако… Джакомо до гроб си остане Райланд и Ченсфилд, а ечеленца Паоло не узнае, че синът му е жив. Относно цената за мълчанието ти ще успееш да се спазариш с този епископ… Не изпускай от очи дъщерята на виконта. Гледай след време да придобиеш влияние и върху нея. Отвличай бащата и дъщерята от мисълта за Италия — тона е най-важно от всичко! Тайна връзка с мен както досега ще държиш само чрез Луиджи Гринели. Не откривай връзките ни никому, дори при заплаха или изтезания! А сега…

Патер Фулвио вдигна към лицето си лявата ръка и внимателно свали от безименния пръст голям пръстен с ахатово печатче. Гравюрата на печатчето изобразяваше саламандър. Като обърна пръстена към светлината, патер Фулвио отвинти тъмночервения камък на печатчето. Под него в златно гнезденце лежаха две мънички бели зрънца. Отец Бенедикт пое пръстена, завинти много предпазливо ахатовото печатче и пъхна на пръста си подаръка на отец Фулвио.

Нощният гост докосна с устни мокрото чело на капелана, след което направи знак на своя слуга да се готви да продължат пътя си за Марсилия. Луиджи Гринели услужливо отвори пред патера входната врата.

5

Горещият юнски вятър вдигаше прашни вихрушки по улиците на Марсилия. Пердетата на прозорците на странноприемницата „Три лебеда“ трептяха от нахлуващия сух зной, който лъхаше от напечените камъни на улицата. Доктор Буоти беше захвърлил в стаята лекото си наметало и влажната от потта шапка и сега седеше на масата срещу патер Фулвио ди Грачиолани. Патерът не изглеждаше толкова надменен и намусен както обикновено.

— Много се радвам да чуя, — рече мазно той, — че и вие, синьор Буоти, сте обикнали така много моя духовен син и вземате присърце неговите работи. Но какво ви подтикна да дойдете и да ме търсите тук, в Марсилия?

— Свети отче — отвърна разстроеният доктор, — неуспехът ми в Соренто ме накара да побързам да дойда в Марсилия с надеждата да получа от вас съвет как да подготвя графа за печалните известия и може би да ви помогна в тукашните издирвания.

— Да, известията наистина са тягостни. Оказва се, че Анжелика Чени се е простила със земния живот… И се била поминала неотдавна, казвате вие?

— Представете си, само няколко дни преди пристигането ми в Соренто. Може би ако моето слабодушие не ме беше подтикнало да избера по-приятния морски път вместо сухопътния, щях да я заваря жива!

— Всичко е в божиите ръце, синьор Буоти… А каква е причината за нейната смърт?

— Тя била болна и не ставала от леглото си от няколко дни. Съседката й ми разказваше, че тамошният свещеник, добрият отец Бенедикт Морсини, трогателно е поддържал душевните и телесни сили на болната. Той сам изпратил да купят лекарството, предписано й от един лекар в Соренто, и съседката на Анжелика вечерта дала на болната да пие от него. Посред нощ Анжелика застенала, затръшкала се в леглото, загубила съзнание и скоро свършила, също като от удар. Отец Бенедикт се изплашил да не би аптекарят да е сбъркал дозата на опия; капеланът сам изпил остатъка от лекарството, останало в шишенцето, преди да го изпразнят, и се убедил, че е било съвсем безвредно. Очевидно неотдавнашната вест за гибелта на френската експедиция в Африка, закъдето насила били отведени децата й, окончателно е подкопала нейното сърце.

— Смятате ли за достоверна вестта за смъртта на Антонио и Доротея Чени?

— Уви, да, свети отче, защото аз вече направих справки при пристанищните власти. В малкия списък на спасените от „Свети Антоан“ не фигурира нито името на Антонио, нито това на сестра му. Какъв ужасен нов удар за ечеленца Паоло! Не остана нито един човек, който отблизо да познава синьор Джакомо Мола!

— А за него самия не ви ли се удаде да получите някакви нови сведения?

— Виждате ли, след като посетих пресния гроб на Анжелика Чени, направих едно пътуване до Капри, където, Джакомо е отраснал в семейството на рибаря Родолфо…

Леката сянка на тревога, пробягнала по лицето на патер Фулвио, се изплъзна от погледа на събеседника му. Но тази сянка съвсем изчезна, когато докторът с въздишка съобщи, че пътуването до Капри не му дало нищо повече от едно приблизително описание на външността на юношата Джакомо и на неговия решителен, упорит характер.

— От един съсед на покойния Родолфо — добави докторът — спях наистина да установя, че в 1755 година Джакомо заминал с шведския кораб не сам, а с един английски моряк, когото в Капри наричали Бартоломео Грели.

След тези думи на доктора по челото на йезуита се появи вече не лека сянка, а три реда твърде дълбоки бръчки. Езуитът стана от масата и закрачи из стаята. Докторът, разбира се, не подозираше колко трескаво работи мозъкът на събеседника му, преценявайки дали е възможно да се укрие от Буоти, че именно този Бартоломео Грели е станал впоследствие мъж на Франческа Мола. Това име даваше опасна нишка в ръцете на настойчивия богослов. При престоя си в Марсилия той може твърде лесно да установи истината… Езуитът реши, че ще бъде още по-опасно да я крие, отколкото да позволи на доктора да я открие самостоятелно. Трябва само да се постарае тази новина да бъде приета от него като нещо съвсем несъществено…

— Този Бартоломео Грелей или Грели, както вие го наричате — произнесе патер Фулвио; като отново седна на масата срещу своя тъй нежелан помощник, — последствие се е оженил за синьора Франческа и умрял в една и съща година с нея от холерната епидемия, обхванала тогава околностите на марсилското пристанище. Това станало в началото на миналото десетилетие.

— О, това не е маловажна подробност! — възкликна богословът

възрадван. — значи, пътуването ми до Марсилия съвсем не е безполезно!

— Уви, синьор, с тези сведения аз отдавна вече разполагам. Но те не хвърлят ни най-малка светлина върху съдбата на самия Джакомо.

— Позволете, свети отче, но не би могла да бъде случайност женитбата на Бартоломео Грели за майката на неговия млад другар по странствувания! Значи, Бартоломео и Джакомо, след като са се завърнали от плаване, заедно са издирили майката на последния!

— Съпрузите са изгубили Джакомо от погледа си, защото той още преди тяхната женитба напуснал Марсилия.

— Следователно все пак още една подробност се прибави: Джакомо е бил в Марсилия малко преди сключването на брака между Бартоломео Грели и синьора Франческа Мола. Кога е станало бракосъчетанието?

— Зарегистрирано е в 1761 година. И тримата са пристигнали в Марсилия през 1760 година.

— И тогава ли Джакомо е напуснал този град?

— Да.

— А в 1762 година Франческа и Бартоломео са умрели от холера?

— Да.

Доктор Буоти дълбоко се замисли.

— Тук си струва да се направят по-дълги издирвания — проговори той убедено.

Отец Фулвио го изгледа злобно. Подтискайки с мъка раздразнението си, той горестно въздъхна и се обърна към прозореца.

— Може би вие ще бъдете по-щастлив от мен, синьор Буоти, но аз съм разпитвал десетки хора, които са познавали Франческа и Бартоломео Грели. Всичко това абсолютно ни що не прибавя към нашите сведения за Джакомо. Останете в Марсилия, господине, и продължете работата, която аз смятам вече за завършена. Моите задължения ми налагат да се завърна във Венеция при моя възлюблен духовен син… Единствена и висша утеха за графа ще бъде съзнанието, че неговите средства ще станат достояние не на един-единствен еднокръвен наследник, а ще отидат за благото на стотици и хиляди чада Христови!

Доктор Буоти се изправи замислен, стисна сухата длан на йезуита и напусна неговата стая в марсилската странноприемница „Три лебеда“.

6

По сбръчканите страни на стария граф Паоло се стичаха сълзи и старецът дори не се опитваше да избърсва влажните им следи. Оборил глава на ръцете си, той слушаше разказа на доктор Томазо Буоти.

Докторът млъкна и докосна с дълбока нежност старческата ръка.

— Ечеленца — прошепна той трогнат, — нашата скръб ме наранява толкова дълбоко, че съм готов да посветя целия си живот за завършване на започнатите издирвания… Вярвате ли в предчувствието, графе?

Старецът поклати глава:

— Синьор Буоти, моят духовен наставник вече ме беше подготвил за това, което сега чух от вас. Аз вярвам не в предчувствието, а в неотменимата сила на тъмната орис. Фатум, орис, неотвратима съдба! „Късмет!“ — казват набожните персийци и скланят глава пред неизбежността. Аз следвам техния пример, защото вярвам, че в света съществува закон за равновесието между доброто и злото, закон за възмездието. Вярвам, че нито едно зло деяние не остава безнаказано, също така и нито едно добро — невъзнаградено. Аз съм наказан от закона за възмездието заради грешките и греховете на бурната си младост. Късмет!

— Не споделям вашите възгледи, графе, но съм далеч от мисълта да опровергавам тази фаталистична източна мъдрост. Все пак работата съвсем не ми се представя в толкова мрачна светлина. Аз не вярвам тази „орис“ да е избрала вас като обект за отмъщение на човечеството заради съществуващото в света зло…

— Вие сте премного снизходителен към мен, синьор! Трябва да си призная, че в продължение на много, много години, прекарани в самота и скръб, досега не съм срещал човек, към който тъй жадно да се е устремявала душата ми, както се стреми към вас, синьор Буоти. Отначало търсех причината за това във вашата изключителна ученост. После разбрах, че причините лежат по-дълбоко и се заключават в качествата на вашето сърце, приятелю мой!

Тогава позволете ми, ечеленца, без припряност, търпеливо, негласно да продължа започнатото дело. Моето пътуване този път беше твърде прибързано. Предварително трябва да се проследят всички прежни пътища, да се подготвят и съберат всички данни, да се разпратят писма, да се завържат нови познанства. В Марсилия научих от лица, които са се познавали с Франческа и Грелей, че вашият син е

бил в шведската армия на генерал Хамилтън, сражаваща се в Померания. Може би там, на север, Джакомо да е завързал някакви нови познанства?… Впрочем в Соренто научих, че Анжелика известно време е получавала парични чекове от Англия, където дъщеря й Доротея, много красива девойка, била живяла в дома на някакъв знатен лорд. После няколко години е прекарала заедно с майка си в Соренто с оскъдните средства, припечелвани от брат й Антонио. Разбира се, те са си спомняли за Джакомо и навярно са го дирили. Може би отец Бенедикт, тамошният свещеник, да знае от изповедта на Анжелика малко повече, отколкото откри на мен. При настойчиви търсения могат неочаквано да се открият нови, многообещаващи пътища. Аз съм учен, книжен червей и притежавам голям запас от търпение. Поверете ми по-нататъшните издирвания и… надявам се, че те ще ни доведат до успех!

— Но, драги приятелю, взимате ли под внимание, че моят син, дори и да е жив, може би се чувствува премного оскърбен от моето безучастие към него в съдбоносните години на детинството му; Джакомо би могъл сам да вземе мерки, за да се скрие завинаги под друго име. Той е оръдие на възмездието в ръката на съдбата!

— Вие настойчиво се връщате към своите „източни догми“, ечеленца! Аз пък вярвам в предчувствието и то ми казва, че вие пак ще прегърнете своя пряк наследник тук, в тези стаи на Мраморното палацо. Възлагате ли ми да продължа издирванията?

— Благославям вас и вашите бъдещи усилия — прошепна старецът и горещо притисна доктора в обятията си.

През една лятна нощ на 1778 година в замъка Ченсфилд светеше един-единствен прозорец на горния етаж.

Зад плътно притворените щори, откъдето се промъкваше навън само тънък лъч светлина, се намираше горният кабинет на стопанина на дома. Виконтът гледаше замислен пламъка на свещите. Срещу него, навел очи, ловко свиваше цигара съдържателят на бълтънската пристанищна кръчма.

— Работата е сложна, шефе — наруши мълчанието Уудро Крейг. — един бог знае какво има на ум този поп!

— Прецени сам, Уудро: ако той беше някакъв заговорник против нас, защо ще се открива пред мен?

— Стари мошеници са тия отци йезуити — мрачно въздъхна Уудро.

— Той не скрива от мен целите си. Католичеството още не е умряло в Англия. Римската църква възнамерява да го възроди тук.

Този йезуит е неин таен пратеник. Ето как си обяснявам неговото появяване.

— Но ти, Джакомо, не бива открито да поддържаш католиците. Ненавистта на народа към тях е много голяма. Спомни си за Томас Гарнет и за Гай Фокс! Лондончани и досега влачат неговото чучело на пети ноември![146]

— Той не иска открита поддръжка… Но аз отдавна желая да се помиря с тази папска църква. Силна е тя, много силна… И този отец Бенедикт може много да ни потрябва… На младини съм създавал доста неприятности на отците йезуити, а и те ме измъчваха порядъчно. Е, години минаха и сега сме квит! И знаеш ли, Анжелика преди смъртта си ми е простила за Доротея! Той ми донесе християнска утеха и моли само да му дам някакви средства за построяването на малка капела. Парите не са много.

— Ох, ненапразно казват: „Подай на монаха пръст — ой ще ти грабне цялата ръка“… Не е само в парите работата: дали не е някой таен шпионин в расо?

— Помня го аз от детинство. Като дете съм се изповядвал при него. И Доротея също. Анжелика сама го е изпратила при мен с прошката си.

— Това… според неговите думи, нали?

— А защо да се съмнявам в тях, Уудро?

— Ти, Джакомо, като че ли наистина се зарадва на този монах. С кого е свързан той в Италия? Кой го е изпратил при теб… освен Анжелика?

— Предполагам, орденът. Той не може да ми открие това, те умеят не по-лошо от нас с тебе да пазят тайните си. Да вниквам в тях не ми е работа, докато орденът не иска от мен нищо друго освен една нищожна сума от няколкостотин фунта. Да предположим, че отстраним този Бенедикт Морсини. Но онези, които са го пратили, ще останат в Италия и ще се превърнат в мои заклети врагове, не е ли тъй? Не, нямам намерение да се карам с ордена: ясно е, че онези, които са изпратили патера при нас, отлично са осведомени за… нашите имена и работи! Готов съм тайно да помогна на този пратеник на църквата. Но ако той не е нейн пратеник, тогава тежко му! Затова ти ще трябва да го държиш под такъв надзор, че нито гълъб, нито къртица да не могат да прехвръкнат или се промъкнат при него незабелязано от нас.

— Намерил ли е той място за своята бъдеща капела?

— Да, избрал е място край пристанището. Това е разумно — там капелата ще обслужва корабните пасажери. Тукашната протестантска

епархия няма да има нищо против пътуващите да могат да се молят в своя капела. Ами че гръцкият параклис вече цели четиридесет години съществува насред града, не е ли така?

— Пристанището е голямо. Къде точно попът е намислил да построи капелата?

— Знаеш ли къде е къщичката на покойния Ендрю Лоусън?

— Разбира се, че знам. Тя стои празна вече цяла година, откак старецът умря. Там живее самичък Грегъри Уебст, ама и той се готви да замине и да постъпи на нова служба. Грегъри е мой човек.

— Толкова по-добре. Нека той си остане непременно там. Къщичката е завещана на някакъв далечен родственик на Лоусън. Аз ще я купя за отец Бенедикт и ще я преустроя за капела. Моят художник мистър Огюст Джернс е набожен католик. Той ще съумее да превърне тази къщичка в същинска италианска капела. Това е, приятелю мой Уудро, именно онова нещо, което, разбираш ли, все пак някак си ми липсваше в Бълтън!

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА
СЕКРЕТАРЯТ НА ВИКОНТА

1

Лейди Елен Райланд се обличаше за вечерния прием. Корсетът, който плътно пристягаше и без това тясната талия на виконтесата, я правеше прилична на тънка бутилчица. Твърде изкусната фризура — творение на френския фризьор на милейди — смело съчетаваше класическите вкусове на самия майстор с изискванията на английската мода от 1778 година. Балното облекло на лейди се отличаваше с онази трудно постижима художествена простота, която струваше на господин виконта тройно по-скъпо, отколкото другите бълтънски богаташи заплащаха и най-сложните хрумвания в модните тоалети на своите жени.

За да не си развали фигурата, лейди Елен нито за миг не беше допуснала до материнската си гръд своята единствена дъщеря Изабела. Момиченцето, което се роди скоро след пътешествието на съпрузите из Скандинавия, от първите си минути на своето земно съществуване сучеше млякото на своята дойка, шведската селянка Хелга Лунд. По традиция, с която старите слуги на Ченсфилд бяха свикнали още от времето на предишната стопанка на дома, дойката на бебето проявяваше към него повече грижи, отколкото самата милейди. Но ако малкият Чарлз знаеше поне бащинска ласка, то участта на Изабела се оказа по-тъжна. Виконтът посрещна раждането на момичето с нескривано разочарование и цели пет години нито веднъж не се бе приближил до нейното креватче. Изабела караше вече шеста година и растеше в бащиния дом като малка пепеляшка, забравена от родителите си и опазвана от всички несгоди само от своята сурова, едра бавачка.

В ранния августовски здрач, когато навън есенните багри на ченсфилдската градина вече ставаха неразличими, лейди Елен прикрепи на корсажа три живи рози — дар от домашната оранжерия — поправи висулките на брилянтената си огърлица. Тя вдигна ръце към светлозлатистите си коси, наведе глава и шестте крила на тоалетното огледало раболепно повториха зад нея тези движения.

В тази минута пред ярко осветената тоалетна масичка на милейди се появи дойката на Изабела. На завален английски език Хелга обясни на виконтесата, че дъщеря й е заболяла: момиченцето има висока температура и обрив по тялото.

Милейди помоли кърмачката да се отстрани от масичката и бързо

постави канделабър с пет свещи между себе си и нея, издигайки по този начин огнена преграда срещу неизвестната зараза. След това виконтесата нареди на камериерката си да й доложи, щом пристигне доктор Грейсуел, който беше включен в числото на поканените, и обеща на бавачката да намине по-късно в детската стая.

— Детето се е разболяло, защото вие му позволявате да играе бог знае с какви деца — добави недоволно милейди, спомняйки си, че неотдавна, при една разходка с коне из есенните ливади, тя беше срещнала група селски деца, сред които се забавляваше и Изабела заедно със своята скандинавска бавачка. — вървете и не излизайте никак от детската стая!

През това време в долните зали на подновения до неузнаваемост ченсфилдски дом вече започнаха да се събират гостите. Един от първите пристигна редакторът на бълтънския седмичник „Монитор“. Във вестибюла той отговори студено на поклона на доста дебелия издател на тъничкото опозиционно вестниче „Бълтънс Адвъртайзър“, мистър Ръби Розиниус. Журналистите незабавно завързаха помежду си спор на злободневна тема — за неуспехите в американската война.

Скоро сред гостите се появи широкоплещест мъж с квадратна брадичка, съсед по имение и собственик на големия чифлик Уолвсууд — сър Хенри Блентхил, потомък на древен рицарски род. Престарелият баща на сър Хенри, маркиз Джон Блентхил, продължаваше да се държи бодро, въпреки че имаше не по-малко от деветдесет години. Той помнеше още сър Франсис, първия виконт Ченсфилд, прадядото на сегашния собственик, и считаше семейство Райланд за безродни парвенюта и новобогаташи. Ала женитбата на сър Фредрик за знатната лейди и все по-нарастващата слава на новоизлюпилия се виконт в търговията склониха сър Блентхил младши да отстъпи на деловия си съсед един участък от пограничните ловни терени на Уолвсууд за баснословна сума. Оттогава господин виконтът и бъдещият маркиз често излизаха на лов заедно и без официалности си ходеха на гости. Говореше се, че сър Хенри не е останал равнодушен към чара на милейди Райланд, но това обстоятелство, изглежда, не тревожеше особено нейния съпруг.

Все нови и нови екипажи се приближаваха до колоните на парадния вход и след като оставяха гостите, отминаваха по плавния полукръг на главната алея и влизаха през една врата в задния двор на замъка. Докато лейди и джентълмени поправяха пред огледалата облеклата си, а в залите, коридорите и по стълбищата вече шумоляха роклите, ромонеше като ручей моминski смях и нарастваше шумът от

гласове, побелелият майордом[147] с увиснали до раменета бакенбарди (ченсфилдска традиция) високо съобщаваше имената на пристигащите.

— Негово преосвещенство епископ Томас Редлинг — извести майордомът.

Когато беше извикано това име, виконтът се извини пред сър Блентхил, с когото се сражаваше на билярд, предаде щеката на стария Мортън и отиде да посрещне госта. Мистър Редлинг бе получил високия епископски сан само преди две години, и при това съвсем не без помощта на своите светски приятели и личната банкова сметка на сър Фредрик. При изброяване заслугите на бълтънския викарий особено бяха подчертани мисионерските му заслуги в Африка.

Епископът се изкачваше по стълбището, леко подкрепян под лакътя от секретаря на канцеларията си, преподобния Саймън Бренди. Виконтът, облечен в офицерски морски мундир с капитански нашивки и разкошни кръгли еполети, посрещна епископа на горната площадка на стълбището.

— Облекли сте се в дрехи на войн? — запита тихо епископът и вдигна ръка за благослов.

Виконтът сведе пред него напудрената си перука и отвърна също тъй тихо:

— В години на бедствия това е единствената дреха, коя то подобава на благородник, чието отечество е изложено на опасност.

След това двамата изпечени лицемери минаха в залата, където лейди Елен вече занимаваше гостите. Виконтесата беше виновница за днешното тържество: този ден тя навършваше тридесет и две години и приемаше поздравите и комплиментите с леко тъжна усмивка. В централната зала с балкон, галерии и прозорци от двете срещуположни страни гръмна музика. Кадрилът започна. Първа двойка бяха домакините. Виконтът танцуваше превъзходно: в старинния екосез[148] той беше тъй изящен и в същото време толкова мъжествен, че цялата публика награди с бурни ръкопляскания заключителната стъпка на красивата двойка. За валса милейди беше поканена от сър Хенри Блентхил, дошъл без съпругата си. Пазейки незабележимо през време на танца връхчетата на атлазените си пантофки от опасното сблъскване с внушителните обувки на сър Хенри, виконтесата долови измежду последните имена, обявени високо от майордома, фамилното име на доктор Грейсуел и най-сетне си спомни за своята болна дъщеря. Изслушал молбата на виконтесата, докторът се отправи към детската стая.

След облените със светлина парадни зали детската стая се стори

на доктора полутъмна. Чифт големи сини очи, блестящи от треска, посрещнаха доктора с любопитство и страх. Влажни ленени къдрици се виеха около главата на детето. Измачканото бельо на леглото беше отхвърлено безредно, а в крачетата на момиченцето, на единия край на одеялото спеше котенце.

Докторът седна край леглото, погъделичка котенцето по корема и с това мигновено спечели доверието на пациентката си.

— Това е Пънч, то ми е още съвсем мъничко котенце, още сиче — поясни Изабела, оживявайки се.

Смутената Хелга понечи да махне котенцето, но лекарят отблъсна ръката й. Доктор Грейсуел беше ревностен поклонник на Русо и на възпитателните му методи.

— Вие постъпвате правилно, Хелга, като свиквате детето с животни — каза той. — тона развива наблюдателността и природната хуманност на човека. Внимавайте само, като си играе, зверчето да не нарани очите на детето, а две три одраскванията на тази възраст не са нищо.

Лекарят констатира, че момиченцето има дребна шарка, нареди да вземат лекарства и да спускат през деня пердетата на прозорците в детската стая. След като се сбогува с пациентката си твърде сърдечно, доктор Грейсуел отиде при милейди. Уморена от танците, тя си вееше с ветрилото. Като чу диагнозата, милейди се успокои и реши да се качи в детската стая. Шумолейки с копринените си дипли подобно на ченсфилдската горичка през буря, виконтесата се приближи до креватчето и момиченцето видя пред себе си своята изящна майка.

— може мой, там лежи някакво гадно животно! — погнуса се намръщи дамата.

И бавачката побърза да махне от леглото злополучния Пънч, защото идеите на автора на „Емил“, изглежда, не бяха известни на милейди. Грабнатият за врата Пънч заскимтя и разпери във въздуха пухкавите си лапички. Момиченцето нададе отчаян вик и милейди напусна детската стая с разстроено лице. Оставеният от нея тънък аромат на парфюм накара котенцето да кихне и да скрие нос в собствената си козина. „Гадното животно“ мирничко се намести на предишното си място. От време на време отзвукът от музиката нарушаваше тишината: болното дете потръпваше от тези звуци и отваряше леко очи, докато не задряма под гласа на уморената си бавачка.

В това време долу вече разтвориха вратите към трапезарията, където двете дълги маси блестяха с официалния сервиз от

старобритански фаянс за осемдесет души, с букети орхидеи, с фамилното сребро и кристали. Седнал на тази тържествена трапеза заедно с другите гости, мистър Ричард Томпсън не можа да се откаже от удоволствието да подразни своя недоброжелател — домакина. Той умишлено високо запита не е ли известна датата на завръщането на капьора „Окриленият“ в Англия. Адвокатът беше дочул, че сър Фредрик имал известни причини да отбягва любопитството на публиката във връзка с някои операции на „Окриленият“. Като чу въпроса на адвоката, виконтът наостри уши.

„За какъв дявол този плъх се интересува от кораба?“ — мислеше с раздразнение собственикът на капьора. В трюмовете на „Окриленият“ имаше голяма партида трофейно оръжие, взето от потопени кораби, и неотдавна виконтът беше изпратил на Джозеф Лорн тайно нареждане да намери добър купувач за тази твърде неудобна стока. Сега отвъд океана лесно можеха да се намерят купувачи, готови да заплатят за оръжието тройно по-скъпо, отколкото плащаха английските власти.

Домакинът се усмихна приветливо на адвоката, поясни, че корабът сега се сражава с враговете на краля — американските колонисти — ловко даде на разговора друга насока.

Виконтът имаше навик, когато си поставя някаква цел, да обръща пръстена на безименния пръст на лявата си ръка, за да си припомня. Камъкът, обърнат към дланта, беше крайно неудобен и го дразнеше, но виконтът не оправяше пръстена, докато замисленото не беше изпълнено. Отпращайки към адвоката приветлива усмивка, той обърна пръстена. „Да се избавим от Ричард Томпсън“ — едно не ново намерение, което се беше породило у лъжевиконта след плаването на „Орион“, когато на адвоката стана известна тайната на Ченсфилд, — то за какво трябваше денонощно да напомня пръстенът на своя притежател.

След вечерята на гостите беше даден домашен концерт. Те можаха да се насладят на изкуството на пристигналия италиански цигулар, чието бледо лице направи на женската половина на обществото не по-малко впечатление, отколкото изпълнените от него пиеси от Хайдн и Хендел. След това една френска певица, пътуваща из градовете на Северна Британия, достави наслада на гостите с няколко модни песнички, нелишени от дързост. Самата лейди Елен изпълни доста свободно няколко етюда на арфа, инструмент, който тя си бе избрала твърде пресметливо, с цел да демонстрира по най-изгоден за себе си начин своите красиви рамене. Накрай мистър Ричард Томпсън

с голям успех издекламира няколко монолога от Шекспирови трагедии. Сър Хенри Блентхил, който беше заспал в едно от креслата на първия ред още при интродукцията на италианеца, тактично и навреме се пробуди при заключителния монолог; той остана доволен, като сметна за главно достойнство на концерта неговата непродължителност.

След това под сводовете на покритата горна галерия, отдето денем се откриваше ефектен изглед към парка и езерото, гостите се любуваха на красив фойерверк. В замъгления въздух се извиха червени, зелени и златисти ракети, бликнаха фонтани от студен бенгалски огън и в ослепително светлинен вензел засия името на милейди.

В танцувалната зала отново засвири музика и младежта, вече в присъствието на по-малко неблагосклонни зрители измежду възрастните лейди и джентълмени, с още по-голямо удоволствие се отдаде на танци и игри. Любителите на карти се разположиха край зеленото сукно на игралните маси. Накрая една част от гостите се сбогува с гостоприемния дом, на който новата стопанка беше съумяла да придаде тъй липсващия му преди блясък.

Късно през нощта, когато повечето от останалите в дома гости вече спяха в определените за тях покои, пред вратите на замъка (така целият окръг наричаше преустроения ченсфилдски дом) скочи от коня си някакъв закъснял конник.

Вратарят, най-старият от слугите на Ченсфилд, излезе от своята стаичка в кулата до портата и се вгледа в мрака. Слезлият от коня посетител нетърпеливо разтърсваше вратичката.

— Какво искате? — запита вратарят.

— Бързи известия за господин Райланд.

— Господин виконтът е зает и заповяда да не пущаме никого…

— Незабавно предайте на виконта ей това нещо — каза нощният гост, като подаваше през решетката къс хартия с няколко думи, написани на италиански.

Вратарят разгледа първом морския мундир, после лицето на пратеника със светъл белег над носа. Той отвори вратичката, пусна пристигналия в своята стаичка и изпрати втория пазач при камериера на господаря.

Камериерът Ерик Мърч, помнейки някои предупреждения на господаря, незабавно тръгна да занесе бележката на виконта.

2

Огромната пламтяща камина, в която би могло да се изпече на шиш цял менингтрийски[149] бик, озаряваше стените на ловния кабинет. Ето защо тук нямаше нужда нито от лампи, нито от свещи и дори не бе свален калъфът от големия полилей, висящ сред помещението.

Зад стъклените вратички на шкафовете матово проблясваха при светлината на камината цеви на пушки. Черната уудуорска стомана на английските изделия, металът от при-рейнските недра, обработен в оръжейните цехове на Есен и Зул, многосплавният и източен челик на изтока, златните нарези върху благородните изделия на шведската Хускварна привличаха погледите на познавачите към тези шкафове, в които бяха поместени около двеста превъзходни пушки. По стените, покрити изцяло с източни килими, беше окачено хладно оръжие и различни доспехи; върху тесни и дълги масички, тапицирани с тъмносиньо кадифе и запазени отгоре със стъклени похлупаци, в специални гнезда лежаха пищови от всички оръжейници на света, от грубите британски „пистоли“ на XV век до съвременните френски, белгийски, руски и английски системи. Чифт превъзходни „каретни“ пищови, изработени от тулски майстор, лежаха на открито върху писмената масичка на домакина. А над креслото на виконта висеше най-новата карабина на Фъргюсън[150], току що приета за въоръжаване на английската армия в колониите.

Креслото на домакина беше покрито с великолепна кожа от африкански леопард, с изкусно препарирана глава, на която лъскаха зелените очи и страшните зъби, оставили някога неизлечими следи по ръцете на виконта. По ъглите на кабинета бяха изправени четири статуи на рицари в стоманени доспехи, а в краката на една от тях се намираше леговището на хрътката Лейди.

Протегнала дългата си муцуна, Лейди лежеше неподвижно върху вълнената постелка и попоглеждаше групата джентълмени край огъня. Сър Хенри Блентхил, мистър Норуард, военният комендант на Бълтън полковник Джон Бартолд и самият домакин обсъждаха със стария ловец на Ченсфилд плана за утрешния лов. Малко по-настрана, седнали на широкия диван, застлан с персийски килим, доктор Грейсуел, журналистите, Патерсън и Мортън разговаряха полугласно за войната.

Виконтът нареди да донесат в кабинета вино и се вслуша в разговора, който се водеше на дивана.

— „Декларацията за независимост“ е съставена от този американски пророк Джеферсън много здраво — каза Патерсън. — Тя завоюва симпатиите на Европа и спечели много привърженици на американците, особено във Франция. Раз палени умове просто горят от желание да служат на „делото на свободата“…

Полковник Бартолд, началникът на бълтънския гарнизон, се намръщи недоволно, когато доктор Грейсуел с епичен тон започна да изброява неуспехите на британското оръжие.

— Лошо обучената, но храбра въстанически армия на Георг Вашингтон прераства в голяма сила. Никой не вярваше, че редовните войски на нашия генерал Хейдж ще претърпят поражение от разпръснатите из горите и градчетата въстаници колонисти с ловджийски пушки. Кралският гарнизон на Бостън не устоя срещу натиска на въстаниците. Нашите войски едва ли ще задържат Филаделфия. Поражението на нашите наемници хесенци при Трентън, където войските на Вашингтон през нощта преминаха река Делавар, повдигна много духа на въстаниците и помогна на мистър Бенджамин Франклин да уговори французите да признаят независимостта на колониите. Страхувам се, че капитулацията на нашия генерал Бургойн при Саратога свидетелствува вече за рухването на стратегическите планове на кампанията.

Мистър Патерсън въздъхна съкрушено:

— Да, правителството на негово величество прояви нерешителност в началото на военните действия, когато можеше да се смаже бунтът още в зародиш. Сега пожарът се разгоря и един бог знае как ще се свърши всичко това за нас. Французите се намесиха във войната, подпомагат въстаниците и с пари, и с войски, и с флот… А главното — революционният дух на въстаналите! Трудно се борят с него… наемните ръце на хасенци… Лошо, господа!

— Не мога да понасям, когато цивилни джентълмени започнат да обсъждат военни работи! — прекъсна полковникът раздразнено Патерсън. — цялата тази дрипава американска сбирщина, която няма понятие от редовни военни действия…

Но полковникът не успя да доизрече дълбокомисленото си съждение, прекъснат на половин дума от появата на камериера.

— Извинете, ваша милост — шепнешком каза той на виконта. — някакъв конник пред вратите настоява да го пуснем при вас. Помоли да ви предам ето това.

— Господа! — рече припряно домакинът, след като хвърли скришом поглед върху изписаните с молив редове на бележката. —

смятам, че преди лова се нуждаете от няколко часа добър сън. Тук всички ние сме гости на сър Хенри. Този кабинет е на негово разположение.

Гостите безропотно се отзоваха на толкова явния намек, а виконтът се качи в кабинета си на горния етаж. След минута един уморен моряк с изтъркан мундир прекрачи прага. Виконтът отпрати камериера долу и бурно прегърна пристигналия.

— Какви вести носиш, Джузепе? — осведоми се той на италиански.

Джозеф Лорн се огледа наоколо си:

— Това е единствената стая, която мога да позная в Ченсфилд. Ти си превърнал дома си в същински замък. Имаш важни гости, а?

— Къщата е пълна с гости, но тук никой няма да ни пречи. Разказвай, Джузепе.

— Вестите не са твърде радостни за краля. Работите в Америка не вървят добре. Затова пък трофейното оръжие продадох дяволски изгодно. Американските купувачи заплатиха със звонкова монета, ала засега нова партида не поръчаха. Смятат, че скоро ще си имат достатъчно английски трофеи.

— Никой ли не подуши тази операция?

— Никой. Блякууд си мисли, че съм предал оръжието на нашите войски.

— Е, какво пък, парите нямат мирис. Впрочем цялата тази партида беше една сбирщина от вехтории… Ти си все такъв юнак, Джузепе! В какво състояние е корабът?

— „Окриленият“ е ударен. В кърмата има дупка. Част от лявата палуба изгоря и фокмачтата я няма. Сражавахме се с три американски капьора. Допълзяхме дотук с кръпка.

— Утре ще вкараме кораба на док. Къде стана сражението?

— Североизточно от Бермудските острови. Засега американците са все още лоши моряци. Два от корабите им потопихме, а третият офейка. Отбих се на пристанището при Уудро. Той ми предаде две писма за теб. Едното е пристигнало от Америка с „Омега“, пренасящ ранени, а другото — една военна фрегата от африканското пристанище Капщад. Защо ме гледаш така, Джакомо?

— Остаряваш, Джузепе! Мисля си колко зле възнаграждавам твоето приятелство. Ето заради мене ти трябва да водиш такъв неспокоен живот, стари мой друже. Остани при мен, старче, ще те оженя. Искаш ли да заседнеш на земята и да бавиш деца?

— Ех, Джакомо, не беше тъй отдавна, когато преди закуска

убиваше по половин дузина немски кавалеристи, а после се оплакваше на генерал Хамилтън от спокойния си живот и искаше истинска работа! Не, моят живот е по-весел от твоя. Нека засега така да си върви, по старому.

Докато Джозеф Лорн се справяше с чифт печени яребици, безбожно обливайки ги с неразреден ром, домакинът разпечати двата плика.

— Донесъл си важни вести, Джузепе! Не току така реших да държа този чистофайник Мърей под наблюдение.

— Мърей ли? Ах, онзи… от острова? Значи, той си остана под новото име?

— Да, аз го снабдих с документи на един загинал американец, родом от Виржиния. Единственият чичо на този американец е умрял. Документите са неоспорими. Глупакът би могъл да си живее спокойничко, без да си спомня за работите в Ченсфилд. Но аз реших все пак да не го изпускам от очи и оказва се, ненапразно!

— А кого си вързал за опашката му?

— Капитан Бърнс. Помниш ли го?

— Онзи мошеник от нашия взвод ли? Къде го изрови?

— Там, където и всички наши.

— Да не би да си го измъкнал от затвора?

— Ами откъде другаде? Разбира се, не от уиндзорския дворец, стари чудако! Купих му капитански чин и го пратих в Америка с някои инструкции. Както и предвиждах, командуването на форта Детройт се съгласи, че Синята долина е „важен стратегически пункт“, и по заповед на началството и по мое тайно ходатайство той замина за там с половин рота наши драгуни.

— Каква е тази Синя долина?

— Райско кътче, Джузепе, където мистър Мърей си е свил топло гнезденце. Там той си подхвърча като гълъбче над хиляди акри заграбена земя и носи в човчицата си червейчета за своята любезна мисис Емили. Това на нея й харесва повече, отколкото участта на виконтеса… Ала зъл ястреб лети наблизо!

— Какво ти пречат те? Нека си гугукат и се обичат.

— Виждаш ли, около това гнезденце започнаха да кацат и други птички. Това вече не ми се харесва. Ето за това именно ми съобщава Бърнс.

— Що за птички са това?

— Първо, там се е загнездил оня смахнат Едуард Уент с дъщерята на Мортън. Старецът едва не получи удар, когато те избягаха.

— За това ти ми писа. Разказвай по-нататък.

— Второ, Уент е закарал там на своя ковчег синчето и майчицата на Едноокия.

— Какво? Синът на Бернардито? А-а, това е по-сериозно! И на колко години е това… тигърче?

— На десет години… Още пет шест годинки и ще стане опасен.

— Ще стане? Не, дявол да го вземе, той и сега вече е опасен, Джакомо! Та той е син на дявола! Мигар дори и мъртъв Бернардито още ще ни заплашва? Хлапето знае как ти, Джакомо, си дебнал стареца на острова, знае и за камъчета та… Лошо, много лошо, че тогава в Пирея Карачиола провали работата! Та, значи, в Синята долина расте дръвче от твърда кокичка! Къде се намира тази долина?

— В басейна на Охайо, на притока на река Уобеш. Там се е озовал и оня хлапак с маймунката, помниш ли, дето се шляеше с Фернандо.

— Наистина весел курник! Какво ще предприемеш, Джакомо?

— Бих се чувствувал по-добре, ако онзи пън Бърнс вместо да отбранява долината от индианци, им помогне да си попълнят колекцията от скалпове за сметка на някои колонисти.

Но как да се обясни една толкова тънка задача на такъв тъпак?

— Къде е сега Карачиола?

— Ти винаги си ме разбирал от половин дума, стари Джузепе, но Карачиола е далеч. Писмото от Капщад е именно от него.

— Какво прави там?

— Безпокои се от изчезването на два от моите кораби — „Глория“ и „Доротея“. Те се отправиха от Капщад за моя остров и не са се върнали в определения срок. В писмото си Карачиола пита какво да предприеме.

— Чакай, обясни ми всичко поред. Защо стърчи Карачиола в Капщад?

— Изпратих го в Африка с трите шхуни като началник на експедицията.

— Пак ли по Масленитe реки или в Камерун? Ти, знам, не обичаш утъпканите пътища, Джакомо.

— Не, този път в Конго. Там се разпореждат португалци и се мотаят французи, но аз рискувах. В средата на февруари и трите шхуни се изкачиха по течението на Заира, но „Успех“ заседна на плитко и с пробито дъно едвам се добра назад до устието. Негрите се оказаха бойци; моите хора установиха, че в дебрите на Конго неотдавна бил загинал цял френски отряд. Ала англичаните имат по-

голям опит… На шият приятел О’Хири тъй ловко скара помежду им двете царчета, че Карачиола натовари в трюмовете около деветстотин роби. Корабите отплуваха с тях за Капщад, при което „Успех“ едва-едва допълзя. Аз предварително се бях разпоредил да отпратят на моя остров около двеста чернокожи жени, деца и мъже, за да основем плантация, а всички останали да се изпратят в Америка за продажба В Капщад „Успех“ остана на ремонт, а другите две шхуни на пети май тръгнаха с негрите за острова. До него има десет денонощия среден ход. В края на май шхуните трябваше да се завърнат в Капщад. Ала нито „Глория“, нито „Доротея“ са се завърнали. Карачиола ми е изпратил това писмо на двадесети юни. Страх ме е, че с шхуните нещо се е случило…

— Може би негрите са въстанали и са пречукали екипажите?

— Дявол ги знае! Карачиола пише, че „Успех“ е вече ремонтиран, но сега май не си струва да изпращаме тази шхуна в Америка. Ще трябва Карачиола да отправи тези негри за острова, а той да се върне. С плантацията на острова ще се заеме О’Хири. Карачиола ще изпратя в Синята долина.

Слушай, Джакомо, ами ако двете шхуни са се добрали до острова и негрите са се разбунтували там? Тогава Карачиола ще се забърка в хубавичка каша и ще докара на негрите попълнение.

— Аз вече мислих по това, но екипажът на „Успех“ се състои от деветдесет момчета. Мигар те няма да се справят с шепа голи негри? Ами че тогава аз ще пратя Карачиола в старопиталище!

— Чакай, тези негри все пак са унищожили, както ти казваш, цял френски отряд. Аз мога дори да добавя и още нещичко към това. Случайно едно французойче ми разказа… Знаеш ли, Джакомо, тази работа е тъкмо за мен! Изпрати мене на острова, а за „Окриленият“ потърси друг помощник. Тези господа офицери ми омръзнаха като всекидневната сланина… „Хау ду ю ду, Мистър Блякууд?“ — „Вери уел, мистър Лорн!“[151] Пфу! Жалко, че корабът попадна в техните предпазливи, чистички ръце! Да вървят по дяволите! Ех, какво би направил покойният Бернардито, ако имаше такъв капьор като „Окриленият“! Кълна се в Богородицата, нито един капитан не би мигнал нощем на радиус от хиляда мили от „Окриленият“, а по бреговите фортове топчиите ще спят прави със запалени фитили. Омръзна ми тоя кротък капитан с неговото джентълментство. Изпрати мене да сложа ред на острова!

— Добре, Джузепе, щом ти е по сърце, на добър час! Страхувам се, че там наистина се е забъркала някаква каша. Там сигурно е много

необходим един истински мъж.

— С какво ще се дотътря до този дяволски остров?

— Тръгвай с моята нова яхта „Ели“. Тя ще те отнесе като вятър. Басирам се, че за шест седмици ще стигнеш! Когато видиш гроба в дефилето… поклони се!

— Да, там лежат истински хора! Старецът беше дявол, но кълна се в сатаната, той си имаше достатъчно причини, за да ме изгони от „Черната стрела“!

— Не обичам да си спомням за него, Джузепе! Аз имам повече причини, за да избягвам да мисля за Еднооκия… Но той ми отмъсти по сатанински и ние ще си разчистим оскърбленията на онзи свят… Когато се върнеш от острова, „Окриленият“ вече ще е излязъл от ремонт, а наскоро аз ще пусна и нов капьор, „Крал Георг III“. И други две тежки фрегати, „Уиндзор“ и „Уелс“, готвя като подарък на краля. Тези кораби аз сам ще поведа в морето.

— Най-сетне! Бях почнал да си мисля, че морският ти мундир е „патриотична“ маскировка…

— Ти мислиш, че на мене не ми е омръзнало да се разправям с тая надута лелка и да бавя момиченцето… Ех, Джузепе! А помниш ли моето момченце?… Никога не ще зарасне тази рана…

— Да, хлапето си го биваше! Жалко за него… А какво се чува за майка му?

Нищо, Джузепе. Старицата умряла през пролетта в Соренто, узнах това много наскоро от един калугер… А Доротея и Антонио сякаш вдън земя са пропаднали.

— И тя беше славна жена! С гореща кръв. Помниш ли, ти ме съветваше да се оженя за нея, стари грешнико?

— Моята съвест е сговорчива баба, тя е сляпа с двете очи и глуха с двете уши. Но когато си спомням за тези хора, кротката бабичка се превръща в дявол и ми драще душата с нокти. Това семейство ме спаси, а пък аз… Да не говорим повече нито за тях, нито за Чарли… Момчето сега щеше да кара деветата година. Щеше да обича вече страшните приказки и да стреля с лък… Налей ми чист ром, Джузепе!

— По-спокойно, старче! Главата ти винаги трябва да бъде бистра. Ти си командир… и къщата е пълна с гости!

Грели погледна злобно голямата чаша с ром, изсуши я на един дъх и след минутно мълчание произнесе нерешително:

— Знаеш ли, Джузепе, я остани тук малко повечко… Дяволски ми липсва един истински човек. Всички тези гости съвсем не са по вкуса ми…

— А, това — не! Дворците и замъците не са моята стихия, ако… не се налага да бъдат обрани! Утре ще препусна обратно да зърна твоята яхта, а след ден два ще отплувам. Твоето коритце в ред ли е?

— Това е моят морски кон. Той е винаги оседлан.

— Тогава приготви писмо за Карачиола. А при оня пияница Бърнс засега ще трябва да изпратиш с отговор друг ловък юнак. Нека момчетата на Бърнс подготвят там почвата за Карачиола, за да може той да се справи в долината бързо и гладко… Къде е сега Джефри Макрайл? Той би обяснил на Бърнс…

— Джефри е в Архангелск. Търгува с брадатите руснаци. Купувам от тях дървен материал за корабостроителницата и двата кораба „Орион“ и „Франсис Райланд“ се мотаят между Архангелск и Бълтън като сновалки… Не, Джефри е зает.

— В долината… задачата е тънка, Джакомо! Когато Карачиола пристигне там, всичко трябва да бъде готово. С писмо до Бърнс ще е… рисковано!

Грели отблъсна ядосано празната чаша и запали лула.

— Отдавна ми трябва умен и верен секретар. Сега Мортън, единственият юрист, комуто мога да се доверя, е затънал до гуша в работа, пък и той доста поостаря. След като дъщеря му избяга, съвсем се отпусна. Нямаш ли ти, Джузепе, подходящ момък измежду твоя екипаж?

— Имам там онзи Колгрев, бившият гравьор… Но настроението му не го бива. Не, от кораба май не можеш да избереш никого. Но знаеш ли, Джакомо, днес видях при Уудро един хлапак на около деветнадесет двадесет години. Момчето тук е непознато, прост моряк, заседнал на плитчина, защото изпуснал кораба си, родните му измрели, та ето навърта се около Уудро. Той нарисува портрета му така хубаво, че самият Ван Дайк не би могъл по-вярно да заклейми Черния. Уудро стои зад тезгяха си като жив, а очите му така те гледат, също като дулата на пищови. Момъкът и пише хубаво. Уудро не може да се нахвали от този Нед. Ето това момче, мисля, ще ти допадне. Искаш ли да ти го изпратя утре в Ченсфилд? Поогледай го.

— Изпрати го. Как е цялото му име?

— Струва ми се, Едуард Мойнс.

— Добре! А в други ден ще дойда на пристанището да те изпратя и да ти предам писмото за Карачиола. А, добре, че се сетих, имай пред вид: Карачиола пише, че в Гвинейския залив след моите три шхуни се втурнало някакво старо френско корито, допотопна фрегата под името „Свети Антоан“. Това е било наистина през април, но старият гарван,

види се, отдавна дебне за глупаци из онези води. Гледай случайно да не му попаднеш под топовете, Джузепе.

— Тези топове са вече на морското дъно, Джакомо! Точно преди десет денонощия „Окриленият“ с дупка в кърмата, без една мачта и с изгоряла палуба нахрани рибите с този „Свети Антоан“. Това стана през нощта в открито море, югозападно от Азорските острови. Французите първи откриха огън и Блякууд така им отговори, че след двадесет минути хвръкнаха във въздуха. От целия екипаж ние измъкнахме само един капитан от пехотата в оставка, някой си Льоглоа. Той ни съобщи, че корабът е имал за задача да обикаля край западните африкански води, но получил заповед да отиде към брегoвете на Америка, за да залавя наши търговски кораби. Струва ми се, че този Льоглоа много-много не го влече към родината му; доста тъмен тип… Той именно ми разказа за френската експедиция, загинала в дебрите на Конго. Това било едно детинско „роботърговско“ хрумване на някакъв си френски маркиз… Не, уважаеми господин виконт, западните води на Африка вече се освободиха от „Свети Антоан“. Лека нощ, Джакомо!

3

Червеното слънце се изтърколи иззад хоризонта и увисна в ниската мъглива пелена. В конюшнята оседлаваха конете. Глухо лаеха и квичаха кучетата. В здрача на алеите се разнасяше нетърпелив тропот, звънтене на юзди и конско цвилене.

Сър Фредрик, облечен с червен ловджийски фрак, пръв се метна на седлото. Под него затанцува тъмнокафявият жребец с дълга тънка глава, къса грива и високо подстригана опашка. Кучкарите не изпускаха от ремъците напъващите се да се отскубнат кучета, да не би в суматохата конете да им премажат лапите. Един ловен надзирател държеше вързаната на синджир хрътка Лейди.

Хенри Блентхил дълго опипва колана на седлото, преди да сложи крак в стремето. След това леко прехвърли върху седлото тежкото си тяло и враният му Патрокъл, който без особена мъка би отнесъл окован в броня кръстоносец до светата земя, се сепна, заизвива глава и пръсна пяна върху чакъла на пътеката.

Грумът доведе при виконтесата нейния сив кон. Лейди Елен, облечена по мъжки, с ловджийски фрак и широкопола черна шапка, изтича от парадния вход, като удряше с камшиче по кончова на лачените си ботушче. Патерсън й държеше стремето. На седлото си милейди приличаше на прелестно кокетливо момченце. Тя взе поводите в лявата си ръка, облечена в мека ръкавица, и палаво вдигна коня си на задните му крака.

Из храстите изскочи старшият ловен надзирател и едва не налетя в мъглата на кучетата. Той съобщи на виконта, че от снощи в гората са обградени три елена; веригата на гончиите вече се намира на определената граница на засадата и очаква сигнала.

— Май че мъглата започва да се вдига. Денят ще бъде ясен — каза Блентхил, подтиквайки с шенкел[152] коня си напред. — сър Фредрик, любезни съседе, аз не съм от търпеливите! Напред!

Кавалкадата премина в тръс и скоро наближи дългите грозни корпуси на новата тухларна фабрика, построена покрай шосето. Високите комини бълваха вонещ дим; върволица мълчаливи работници с безкръвни сиви лица мина покрай конниците; работниците мъкнеха носилки с току що изпечени, още горещи тухли. Тежкият мирис на въглищния дим, смесен с мъглата, дълго сподиряше конниците.

Още по-нататък кавалкадата обезпокои голямо стадо тънкорунни

овце, пазени от две злобни шотландски овчарски кучета. Псетата понечиха да се хвърлят върху вързаните ловджийски кучета, които залаяха, но кучкарите с удари на камшиците ги пропъдиха далеч от тънкомуцунестите скимтящи хрътки.

От червено слънцето стана огненожълто. То се дигна над гората и мъглата на пухкави валма заплува нагоре в безцветното небе. Тъмните, осеяни с туфи ливади, из които тук-там червенееха боровинки, и ивицата от заръждавели храсти стигаха до самата гора. Ездачите задържаха конете и започнаха да се разделят на групи.

Старшият ловен надзирател прехвърли от гърба си на гърдите кривия ловджийски рог, напълни дробовете си с въздух и притисна устни към мундщука…

Протяжен сребрист звук, печален и чист, затрептя над ливадите. Два гарвана с грак се откъснаха от самотната елха на върха на хълма. Дългоопашата сврака, размахвайки бързо късите си крила, полетя от края на гората към ливадата, а в дъното на оживелия горски гъсталак се разнесе на вълни глух, нарастващ шум. Тракането на дървени кречетала, резки човешки гласове, бързо биене на барабан, пращене от счупени клони и пронизителни звуци на рог заглушиха шепота на ветреца във върхарите на дърветата.

Млад елен с две разклонения на здравите си рога изтича със ситен тръс на края на гората срещу замаскиралите се конници от групата на сър Хенри Блентхил. Наследникът на Уолвсууд се понадигна на стремената и стисна с шенкели хълбоците на коня. В същия миг кучкарите, които се бяха притаили досам гората, пуснаха кучетата. Задъхвайки се от страстен, прекъснат лай, шест живи стрели се втурнаха след елена. С огромен скок животното излетя на поляната и притиснало рога към гърба си, се понесе като вихър; в същото време обаче цялата група на сър Хенри вече му пресичаше пътя. Кучкарите започнаха да насъскват кучетата, затръбиха след групата; гонитбата почна.

Еленът летеше към далечната гора, която се чернееше от другата страна на ливадите. Но той не успя да измине и половината от това пространство. Кучетата го настигнаха и както тичаше, го обкръжиха. Една от хрътките се впи в хълбока му. Миризмата на кръв доведе кучетата до крайна възбуда. Бягът на елена се забави. Прескачайки трапища, храсти и буци, конниците настигаха животното. Преследваното животно отхвърли с удар на рогата си кучето, което се беше спуснало към гърлото му. Кучето се превъртя във въздуха и с квичене отлетя; но сър Хенри Блентхил, който беше задминал елена

отдясно, свали късоцевната си карабина и препускайки, стреля. Еленът клекна на задните си крака, конниците налетяха върху него. Тържествуващ преливащ се звук от рог проехтя над ливадите.

Другият елен избяга към чифлика. Група конници начело с лейди Елен се спуснаха след него. Спасявайки се от преследвачите си, еленът се втурна след едно овчо стадо. Овците изплашено се пръснаха настрани, малкото овчарче се замята между животните и попадна под копитата на разпенените коне на ловците. Сивият кон на виконтесата събори момчето, но ездачката мина край него в галоп, без дори да обърне внимание на това незначително препятствие. Изостаналият Патерсън се приближи със ситен тръст към своята група, когато ездачите вече се спешаваха около убития елен. В ръцете на милейди Патерсън забеляза димящ пищов, а животното, отхвърлило мъничката си глава и прехапало език, лежеше на окървавената трева.

В това време сър Фредрик се спусна по края на блатото след третия елен. Животното навлезе между опасни за конниците укрепителни колове край блатото и оплисканите с кал кучета изгубиха следите му. Внезапно изпод копитата скочи встрани изплашена червена лисица и цялата глутница се втурна да я гони. Само хрътката Лейди продължаваше да обикаля, търсейки еленовата следа. Най-сетне тя вдигна елена в ракитака край брега на блатистото езерце. Отхвърляйки пръски, раненият елен изскочи на мъха на отвъдния бряг, но Лейди отряза пътя на животното към гората. Виконтът пусна коня си в кариер и настигна елена, който беше вече съвсем измъчен от упоритата хрътка. Ловецът скочи от коня и удари елена с нож под лопатката.

Старшият ловен надзирател затръби отбой и общ сбор. Гончиите домъкваха на носилка телата на убитите животни до пътя, където всички трофеи бяха натоварени на една селска талига. Лейди Елен, както се разтъпкваше по края на гората, с точен изстрел на ловджийската си пушка уби един фазан, който беше изскочил изпод нозете й. Виконтесата предаде пушката и птицата на ловния надзирател, откъсна зелена вейка, мушна я в петелката си и като се метна на седлото, със ситен галоп се понесе срещу мъжа си. Сър Хенри Блентхил гледаше подире й с възхищение.

Ловът премина рядко успешно. Само една хрътка беше ударена от еленовите рога и накуцваше доста, един от гончиите се завърна у дома си с куршум в прасеца и сметеното от конете овчарче към обед умря от раните си. Но тези незначителни произшествия не помрачиха празника.

След веселия обед под сянката на старите липи, вече по здрач, върволица карети и яздитни коне напуснаха Ченсфилд. В ловджийския си кабинет виконтът лично следеше да бъде поставено на мястото му всичкото изчистено и смазано оръжие. Когато всичко беше прибрано и стъклените шкафове приеха обичайния си вид, камериерът доложи на виконта, че някакъв непознат младеж пита за него.

— Нарече се Едуард Мойнс, сър — добави слугата.

Господарят на Ченсфилд видя пред себе си млад човек на около деветнадесет години с лице, леко обсипано с лунички, със спокоен поглед на сивите очи и с дълги светли коси, сресани на път. Младежът беше облечен със синя моряшка куртка с изтъркани до блясък медни копчета. Износените обувки бяха твърде старателно изчистени, едрите, малко загрубели ръце носеха следи от работа с коравите кълчища на корабните въжета.

— Милорд — заговори посетителят, като гледаше без смущение стопанина на къщата, — изпраща ме от Бълтън мистър Лорн. Той ми каза да се явя лично пред вас, сър, затова извинете моята смелост.

— Ти се казваш Нед?

— Такова е наистина умалителното ми име, сър.

— Седни край огъня, Нед. Пеша ли дойде?

— Да, сър.

— В такъв случай, преди да говорим за работата, заеми се със студеното еленово месо. Ерик, прибор и бутилка рейнско!

Младият моряк прие предложението, без да се превзема и без престорено отказване; боравеше с вилицата и ножа свободно и виконтът се успокои относно неговите маниери.

— Сега, Нед, разкажи ми за себе си. Откъде си родом?

— Роден съм в Клепхан Грийн, който е на югозапад от Лондон. Баща ми, Арвид Мойнс, отначало имаше там малък магазин, после се разори и стана докер. Ние се прехвърлихме в Ист Енд, там беше по като за нашите възможности. Баща ми умря в болницата „Свети Вартоломей“ — падна от корабната стълба и се преби. Майка ми също умря. Тогава бях на четиринадесет години. Трябваше да изоставя ученето и да тръгна по море.

— А как попадна в Бълтън?

— Пътувах с кораб от Копенхаген, заболях на борда и лежах тука две седмици в „Свети Христофор“. През това време моят кораб заминал и ето че аз останах на пристанището. От последния кораб имам добра препоръка. Чух, милорд, че вие имате много добри кораби и бих се радвал да получа работа на един от тях.

— Какво умееш да работиш, Нед?

— Нищо особено, милорд.

— Казват, че имаш хубав почерк.

— Като малък се учех да чертая и пиша с туш, но отдавна не съм се занимавал с тази работа.

— Лорн ми каза, че рисуваш хубаво.

— Не желаете ли да ме изпитате сър?

— Това ще успеем да направим. Нужен ми е пъргав секретар, Нед, и аз искам да ти предложа тази работа.

— Какво говорите, сър, нима е по силите ми такава важна работа?

Младежът все повече и повече се харесваше на виконта. Той го потупа по рамото:

— И нея хора я вършат, Нед. Надявам се, че бързо ще свикнеш с новите си задължения. Харесва ли ти у мен?

— Сър, през целия си живот аз не съм влизал в такава стая. Тя прилича на зала в Британския музей. Нима вие използувате толкова много оръжие? Според мен то би стигнало за цялата британска армия.

Виконтът се засмя:

— Ти също ще се ползуваш от това оръжие. Приближи се и си избери нож и пищов по сърце, само че винаги ги пущай в работа умната. Оръжието, знаеш, е една такава вещ, която прави човека или много страшен, или много смешен. Затова никога не го размахвай напразно!… Защо стоиш? Избери си, каквото искаш.

— Ако не се шегувате, милорд, аз бих си избрал ей тоя пищов и този кинжал.

— Хм! Ти не направи лош избор! Това е хубава испанска кама и е служела някога… Впрочем това няма значение! Вземи ги. Много ли си изморен от пътя?

— Не, сър.

— Тогава седни на масата и напиши едно писмо, което ще ти продиктувам. Искам да видя почерка ти. Ерик, кажи на стария Мортън да дойде при мен.

Младият човек подостри перото и постави пред себе си чист лист хартия. Виконтът сложи ръце на гърба си и разхождайки се от единия до другия ъгъл, започна да диктува писмо до Карачиола в Капщад. То беше кратко, предлагаше на Карачиола светкавично да проведе с помощта на Джозеф Лорн „операция на острова“, а после да предаде на Лорн командуването на експедицията и да се отправи за Синята долина в долното течение на Охайо, сто мили над селището Винсенс, след като предварително получи от Лорн някои допълнителни

указания. Младият човек плъзгаше перото много бързо и листът се покриваше с идеално равни редове и ясно изписани букви.

— Бих желал да притежавам твоето умение, Нед — каза виконтът, като гледаше през рамото на младежа. — досега не ми се е случвало да видя у моряк такъв почерк. Отдавна ли си изоставил ученията?

— Повече от пет години, милорд. Но после един художник ме учи на живопис и рисуване, а щурманът на кораба ми възлагаше да водя дневника и много други записки. Той беше добър човек и искаше да ме направи свой помощник.

— Някога и аз имах щастието да срещна такъв добър щурман и да науча от него това онова. Той беше норвежец и плавахме ние с него…

В кабинета влезе Томас Мортън. Неговото изморено, старчески подпухнало лице, киселата физиономия, омазнената сплитка на перуката и небрежно облечената камизола с изобилни следи от пудра свидетелствуваха за ергенския начин на живот на стария атърни.

Мортън прочете писмото, написано от Едуард Мойнс, и му каза да поправи две грешки. Младежът почервеня.

— Не се смущавай, мое момче, аз бих направил двадесет! Обърнете внимание на почерка, Мортън!

Виконтът подписа листа, сложи го в плик и запечата писмото. В кабинета замириса на горен червен восък. Готовото писмо сър Фредрик мушна в джоба си.

— Утре сам ще го предам на Лорн. Ти ще останеш тук, Нед, и ще живееш в ъгловата лява кула. Тук в замъка имаме превъзходен художник, мистър Огюст Джернс; ти ще можеш да се учиш от него и на живопис… Сега върви. Мортън, след като придружите Нед до кулата, качете се при мен в кабинета на горния етаж.

Томас Мортън завари господаря на същия диван, където предната нощ беше спал Джозеф Лорн.

— Не водете излишни разговори с това момче и го дръжте по-далеч от старите слуги, докато не го поогледам. Още сега направете запитваме за него в Лондон до нашия агент Кленч, в Темпъл. Нека Кленч да направи подробни справки в Ист Енд, в доковете и в болницата „Свети Вартоломей“ за Арвид Мойнс и сина му Едуард. Отговорът трябва да дойде с обратната поща, незабавно. Общо взето, момъкът ми хареса. Знаете ли чий кинжал му се падна? Дяволчето, мътните да го отнесат, си избра толедската кама на Бернардито. Сега искам да чуя какво ново ви разказаха журналистите. Впрочем последната статия на Кемпбъл в „Монитор“ не ми хареса. Хвали ни

твърде усърдно, от статията лъха на евтина реклама. Предупредете го, че това е мечешка услуга. Ето Ръби Розиниус в „Адвъртайзър“ ни ругае така умело, че статията ще ни привлече стотици нови акционери. На „Адвъртайзър“ трябва да се увеличи субсидията; много ловък нехранимайко е този Ръби… А какво ви съобщиха тези господа за парламентарните работи? Кои кандидати имат най големи шансове?

— Сър Хенри Блентхил ще наследи титлата маркиз много скоро и ще стане пълен собственик на големи владения, откъдето ще събере толкова гласове, колкото му са необходими. Едва ли е възможно да бъде победен… След това говорят за кандидатурата на сър Хари Хартли, граф Елсуик, собственик на каменовъглени мини. Считат го за съперник на Блентхил по броя на подвластните му избиратели, но по всичко изглежда, че Блентхил е все пак по-силен… Напоследък започнаха да споменават и вашето име, но…

— То именно трябва да излезе напред! Ние не можем да се мерим с Блентхил и Елсуик нито с пари за купуване на гласове, нито по броя на избирателите в нашите земи, но ще се опитаме да им съперничим с нещо друго! А какво сте направили вече, Мортън, в необходимата насока?

— Всичко, което наредихте, сър… Събрах всички необходими сведения. Между Хартли и Блентхил съществува омраза…

— Това е старо нещо. Какво ново сте научили?

— Хари Хартли, граф Елсуик, е много млад. Той е на двадесет и две години. Титлата граф Елсуик и огромното състояние наследи след смъртта на баща си тази пролет…

— Всичко това зная от вестниците. Как се нарича неговото имение?

— Солейсхолм. Намира се на петдесет мили източно от Доналд Корт, имението на граф Станфорд.

— На граф Артър ли? Братът на първия мъж на Елен?

— Да.

— Разказвайте по-нататък. Кои са неговите приятели?

— Граф Хартли много дружи със съседа си, граф Станфорд.

— Виж ти! Много интересно. А и съперникът на Хартли, това наше съседче Хенри Блентхил, ходи у Артър Станфорд, нали?

— Точно така. Но Блентхил и Хартли много-много не се обичат. Впрочем може би с течение на времето техният общ приятел граф Артър да ги помири.

— Вие сте глупак, Мортън! Именно на това трябва да се попречи. Хартли и Блентхил трябва смъртно да се ненавиждат един друг. Нека

се изпоядат!… Нито един от тях не трябва да заеме креслото на нашето графство в Долната камара. То стои празно за мен, това ясно ли ви е, Мортън? Кажете, има ли между моя съсед Блентхил и Хари Хартли някакви спорни парчета? Имат ли те например съседни владения? С една дума, търсете, Мортън, търсете casus beli[153] между тях и аз ще ви позлатя… Какво знаете за навиците, за характера на Хари Хартли?

— Казват, че страдал от пристъпи на сплин, бил влюбчив…

— Влюбчив ли? Отлично!

— Много обича спорта. Прекрасен фехтовач; в ранната му младост са го смятали дори за побойник. Увлича се в надбягвания с платноходки, има яхта… Впрочем сега не ще му е до спорт и до кавги!

— Благодаря ви! Можете да си вървите, Мортън. Виконтът влезе в спалнята на милейди. Тя го посрещна по нощница. Модната прическа беше вече развалена, златните коси падаха на раменете й. Виконтесата прие най-нежно изражение на лицето, затвори очи и предложи на своя мъж благоуханната си бузка за целувка.

— Как е Изабела? — осведоми се той.

— Вече е по-добре — последва уверен отговор. След лова милейди още не беше успяла да надзърне в детската стая, но не се съмняваше в безпогрешността на отговора си. — имаш ли някакви новини, Фреди?

— Нищо особено, Нел.

— Кой спа при тебе снощи, мили?

— Лорн, помощникът от „Окриленият“.

— Значи, корабът се е върнал?

— Да. Навярно е вече на пристана на корабостроителницата. Ще изпратя Лорн в Африка при твоя любимец Карачиола… Я ми кажи, Нел, как вървят твоите работи с Блентхил?

Задавайки този въпрос, виконтът се наведе над свещта, поставена на масичката, и запали пура. Виконтесата въздъхна.

— Обясни ми се вече два пъти: вчера на танците и днес на полето. Моят изстрел по фазана сразии него.

Съпругът се усмихна с крайчеца на устните си.

— Защо ми навираш тая мечка, Фреди?

— Скоро ти сама ще разбереш колко необходимо е това.

— Но ти си толкова нелюбезен с мен, мили: Мисля, че не съм заслужила това.

— Нел, скъпа, сега не е време за целувки. Скоро ще имаме избори. Блентхил е застанал насред пътя ми. Я ми кажи, отдавна ли не ти е писал граф Артър?

— Бившият ми девер ли? Не мога да го търпя… Впрочем вчера получих от него честитка. Кани нас и Блентхилови да му гостуваме някой ден в Доналд Корт.

— Виж ти! Отлично! Отговори ли му вече?

— Ах, какво говориш! Че кога?…

— Скъпа, не се лени и още сега му пиши, че аз отивам на война.

— О, Фреди, толкова се боя от това!

— Бог е милостив, а пък аз няма да тръгна още утре… Но на Артър ти ще пишеш, че ще отидеш сама или с дъщеря ни, както ще ти бъде по-удобно. И може би сър Хенри ще те придружи до имението на графа. Това ще решим по-късно. А там… там ти ще се постараеш да се сближиш с младия Хартли.

— Ах, с този каменовъглен Крез? Неговото имение е недалеч от Доналд Корт.

— Да, и той дружи с Артър. Виждала ли си някога този дългокрак джентълмен с конски зъби?

— Виждах го в Доналд Корт, когато беше още юноша.

— Та ето какво, умнице моя, моля те, накарай го да се влюби в тебе, както направи с Блентхил, а ако можеш дори и още по-силно.

— Ти си изгубил ума си, Фреди! Ами че той е пет години по-лад от мен!

— Не пет, а десет, мила моя… Затова именно той няма да устои пред моята златна русалчица. Разбери неговите вкусове… Но, за бога, изплъзни се от тази история като змиорка. Най-малката непредпазливост, най-малкото петънце върху теб — всичко ще рухне! Нел, казвам ти открито: необходимо ми е да скарам Блентхил и Хартли до смърт и да отстраня и двамата от пътя си… Иначе аз няма да вляза в парламента, а ти, моя умнице, никога няма да станеш истинска милейди!

— О, господи, колко… сложно е всичко това, мой Фреди!

4

Тесният светлосив корпус с издигнат нос, ниска кърма и синкавата отсянка на платната правеха яхтата „Ели“ почти незабележима в морето на фона на облачното небе. Бълтънските моряци бяха свикнали с внезапната поява и също тъй внезапното изчезване на този мъничък кораб, който, едва вдигнал платна, развиваше още на рейда цели двадесет възли пълен ход и се скриваше в далнината подобно на морска птица. Вътрешната направа и цялата екипировка на яхтата радваха и най-взискателното око, превръщаха морското пътешествие в същински празник за пасажерите. Деветимата моряци, стюардът, капитан Робърт Тресъл и щурманът Хю Олберт биха могли да разкажат доста интересни неща за някои рейсове на „Ели“, но за съжаление те бяха хора неразговорливи!

На 11 август по пладне собственикът на яхтата предаде един плик за Карачиола на мистър Джозеф Лорн и се сбогува с него на борда на кораба. Те бяха застанали край малкия носов топ.

— Според мен на този морски гигант има премного кадифе и премалко оръжие… но, кълна се във всички попътни ветрове, черупката ти е наистина хубава! Скъпо би платил старият Бернардито за тази играчка, а, Джакомо?

— Само мъртъвци ти се въртят в главата, Джузепе. Прати ги по дяволите! Стигат ни засега грижите с живите… Благодаря ти за Нед! Ще направя от него истински моряк. А тебе те моля — не се заседявай на острова. Ако се наложи да се разправяш с черната паплач, бий я, както ти падне под ръка.

— Кажи ми, виконте, народът на яхтата ти изпечен ли е?

— Тресъл е командувал корвета. Олберт беше на шхуната „Успех“, отличен моряк. Всички са горели, потъвали, мирисали барут. Не е необходимо да се крие от тях товарът на Карачиола, всички те бяха участници в последната експедиция на Джефри Макрайл в Африка.

— за тебе, старче, е време да се попроветриш. Май че се готвеше да се посдърпаш с американците заради добрата стара Англия, а?

— Аз се готвя да се поборя заради парламентарното кресло с двама високоблагородни джентълмени… А за това ми е нужно много нещо, преди всичко — успех! Успех абсолютно във всичко и навред, за да чуват кралският двор, кралят и парламентът името на виконт Ченсфилд само в съчетание с думата „победа“. Негово величество

кралят се отнесе доброжелателно към идеята ми да се колонизира новият остров. Ето защо там трябва по-скоро да се въведе ред. Ако скимне на морския министър да изпрати някаква комисия в моето губернаторство, тя трябва да намери там цветущи плантации, щастливи колонисти и техните благоденствуващи черни слуги. Моля те, Джузепе, вразуми тези невъзпитани негри и ги научи на добри маниери веднъж завинаги! След твоите уроци те ще станат меки като коприна. Тогава ти долети тук, а Карачиола отправи по-скоро за Синята долина… Джузепе, какъв е оня кораб там на рейда?

Военният транспортен кораб „Омега“. Тези дни се е върнал от Новия свят и скоро ще замине обратно. Обкръжен е с военна тайна толкова усърдно, че дори хлапетата от пристанището знаят закъде ще замине: пристанището Йорктаун.

— Кога вдига котва?

— Това е също военна тайна. Всички казват: след една седмица.

— Вече поглеждаш часовника си, Джузепе?

— Да, определих да се тръгне точно на обяд… Остани със здраве, Джакомо!

— А на теб наслука, старче!

Когато виконт Ченсфилд седна на седлото, двата малки кабестана с железни спирачки вече бяха изтеглили двете котви. Те увиснаха над миниатюрните червени клюзове, прилични на огнедишащите ноздри на чистокръвен бегач, и набраздената вода на пристанището се запени под форщевена. След четвърт час вимпелът с почиващия лъв, издигнат над сините платна, вече се загуби в облачната пелена.

Придружен от камериера си, виконтът се отправи към корабостроителницата, където на пристана стоеше „Окриленият“, подобно на ранен воин пред палатката на полеви лазарет. Виконтът поздрави капитан Блякууд, обеща да му издействува награда за доблестния бой с трите американски кораба и кимна ободрително на пленения французин мосю Шарл Льоглоа.

— Бутби — извика виконтът боцмана, — я ми доведи пленения французин. Ще поговоря с него в капитанската каюта.

— Ваша милост, според мен този Шарл Льоглоа е просто мошеник — каза боцманът поверително. — смее само да се фехтува, а за моряк съвсем не го бива.

Разговорът с Льоглоа, за учудване на честния боцман, отне на милорда не по-малко от два часа. На сбогуване с френския „ловец на глупци“, както сам плененият изящно се препоръча ла виконта, собственикът на капьора заповяда на Блякууд да даде на мосю Льоглоа

пълна свобода.

Стрелките на томпионовския[154] хронометър на виконта вече показваха към седем часа, когато господарят напусна борда на своя ранен кораб. Той отпрати камериера си, а сам се отправи на кон за Сент Джейкъб стрийт.

Малката къщичка на Сент Джейкъб стрийт, обкръжена от храстите на занемарената градина, виконтът бе закупил за неофициалните си срещи в града.

Разположил се в кожено кресло, Уудро Крейг разговаряше с виконта. Виконт Ченсфилд мереше с големи крачки стаята от ъгъл до ъгъл, като рязко се обръщаше на токовете, сякаш в ъглите на залата се сблъскваше с невидими препятствия.

— Избра ли момък, когото да изпратим при Бърнс? — от отсечения тон на въпроса се виждаше, че виконтът не е съвсем доволен от необходимостта лично да се намесва в такива дреболии.

— Взел съм един на мушката — много спокойно отговори Уудро. — Бил е свидетел по делото на Бърнс и добре познава капитана.

— А, знам: Франк Бялката… Той е нехранимайко, но все пак на времето си изпусна Меджерсън. Нали имаш пред вид Бялката?

— Да, предлагам Франк Вилърс.

— Е, мисля, че го бива. Помня неговата история: измамник на карти, после полуинвалид, после корабен бръснар и в края на краищата твой шпионин. Колко време служи при теб?

— Отдавна, много години. Изпълнителен е, държи си езика зад зъбите, точен е. Случаят с Меджерсън е единственият му пропуск. Изгубил го е от погледа си на улицата.

— Добре. Съгласен. Как ще прехвърлим Франк в Америка?

— Забелязахте ли на пристанището транспорта „Омега“? Корабът очаква една партида немци доброволци от Хесен. Боцманът на този транспорт държи за мен едно вакантно място за корабен бръснар. Франк Вилърс ще тръгне през океана на този кораб, а от брега с каквито и да е средства ще се добере за месец и половина два до Синята долина.

— Ще напиша на Бърнс писмо на чисто парцалче и ще наредя да го зашият в подплатата на една моряшка куртка. Тази куртка с писмото утре ще ти я донесе Нед Мойнс.

— Славен момък, нали?

— Да, хареса ми… Писмото ще бъде зашито на лявата страна под джоба. За мене не казвай на Франк. Бърнс ще разбере всичко от

писмото, а Франк трябва да познава само тебе, Уудро.

— Ясно, шефе! Има ли още някакви поръчки?

— Има една, много бърза. Щом я изпълниш, ще закупя от Хопкинс „Бялата мечка“ и ще ти я дам с целия й инвентар. Освен това ще получиш петстотин гинеи.

— Какво се иска от мене, шефе?

Виконт Ченсфилд злобно изруга и поопипа обърнатия на пръста си пръстен.

— Да се прати по дяволите оня адвокатски плъх Ричард Томпсън! Но, Уудро, работата трябва да мине не само съвсем гладко за нас, но и да злепостави завинаги този Томпсън пред властите.

— А, как… посмъртно ли?

— Е, да.

— Ясно. Колко време ми давате за тази работа?

— Един… е, може и два месеца, не повече. Това трябваше да направим отдавна.

— За тази работа имам пред вид един човек. Сега той е на път, но след месец два ще се завърне. Казва се Алекс Кремпфлоу.

— А, онзи с мустачките ли? На времето много добре му се удаде „апоплектичният удар“ на стария банкер Ленди!

— Добра памет имате, шефе.

— Кажи, Уудро, кой от прислугата в дома на Томпсън е свързан с тебе?

— Както по рано кочияшът Флетчър. А в кантората — старият Дженкинс, старшият клерк.

— Е, като прибавим и Алекс, и подсеченото дърво ще трябва да падне… Но помни, Уудро, че аз не ще бъда напълно спокоен, докато е живо това адвокатче, което подуши премного неща.

— Не се безпокой, шефе. Но заедно с Алекс при мен винаги работеха двама помощници, момчета с минало; Гримълс и Уенсли са избягали от каторжния рудник в Нова Каледония. Ще трябва да ги изпратя в помощ на Алекс.

— Добре. После ще можем също да ги изпратим при Бърнс. Там са нужни такива момчета… Дявол да го вземе, едва не забравих! Утре при тебе в кръчмата ще се яви един французин, мосю Шарл Льоглоа. Ще дойде за документи. Извикай оня твой Дженкинс от кантората и нека изфабрикува по-бързичко на французина такива препоръчителни писма, каквито той му поръча. Льоглоа трябва да постъпи като учител по фехтовка в един дом, който ме интересува. Сбогом, Уудро!

В мъгливото утро на 12 август, когато целият Ченсфилд още

спеше мирен селски сън, неговият господар стана от леглото, отвори шкафа в кабинета си и извади оттам една моряшка куртка. Тя беше доста груба, не много нова, но здрава и неповредена. От лявата страна на тази куртка, под страничния джоб, старият шев беше разпорен и отново зашит с груби, едри тегели.

— Калпава работа! — процеди виконтът. — конците — нови, и бодовете — по-едри от останалите… Не, не я бива Елен в тази работа. Лоша шивачка би станало от нея, дявол да го вземе.

Виконтът нареди да извикат Едуард Мойнс.

— Увий тази куртка, Нед — каза той на влезлия. — иди при мистър Крейг да си приберещ нещата, кажи, че си постъпил при мен на служба и му предай между другото ей тази моряшка куртка. Върни я на собственика и поблагодари. Научи от Крейг готов ли е за тръгване транспортът „Омега“. Кажи да ти оседлаят Пъструшко. Отсега нататък той ще бъде твой кон. Върни се по-бързо, Нед!

…По бълтънското шосе към града се приближаваше ездач на шарен кон. Прохладният есенен вятър развяваше плаща му. Ездачът караше коня в галоп, привел се към седлото и нахлупил шапка до веждите. Като стигна до рибарското предградие, той скочи от коня, завърза го в някакъв двор и се промъкна през задните дворове до една от последните къщички на селището. Под каменистия склон бучеше морето. Стара рибарска мрежа беше просната на колове пред къщичката.

Младият човек почука на страничното прозорче. То не се отвори веднага. Един стар рибар ирландец най-после погледна на двора.

— Бих желал да си купя скумрия — тихичко каза младежът.

— Днеска уловът беше лош — промърмори старецът.

— Тогава ще трябва да си избера друга риба.

При тези думи на пришелеца вратата се отвори. Младият мъж е вързоп под ръка влезе в къщичката. Червенокосо детище с огромни ръце и намусена старица мълком се поклониха на влезлия. Старият домакин извади две дъски от вътрешната преградка и зад голямата кухненска пещ се отвори проход за мъничка стаичка.

— Дайте две големи свещи, игла, ютия и ножица, мистър О’Грейди — разпореди се влезлият. — трябва хубавичко да разгледаме тази куртка. Не току така господин виконтът заповяда да я предам лично на Уудро Крейг.

След като получи свещите, младият човек внимателно разгледа куртката и скоро забеляза едрия шев в подплатата от лявата страна под джоба. След няколко секунди шевът беше внимателно разпорен. Изпод

подплатата младежът измъкна бяло платнено парцалче, ушито като „секретка“[155]. От вътрешната страна на парцалчето имаше надпис, направен с неизмиваща се боя с помощта на тънка четчица.

„Капитан Бърнс,

Подателят на настоящото ви се изпраща в помощ. Всички изброени в последното ви писмо трябва да се възнесат. Преди всичко — наскоро пристигналото в Синята долина внуче и двете двойки М. и У. Не пречете това да направят индианците. Съобщете за изпълнението.

Ч.“

Думите „възнесат“ и „внуче“ бяха дебело подчертани в тази инструкция.

— По-бързо хартия и перо, О’Грейди! — заповяда гостът на рибаря.

Той прекопира точно писмото. След това платненото послание беше поставено на предишното място и жената на О’Грейди възстанови разпорения шев. Това тя направи много по-добре, отколкото лейди Елен. Снетото копие младият човек сложи в плик и написа следното донесение:

„Постъпих като секретар при виконта. След няколко дни оттук трябва да замине за Йорктаун транспортът «Омега» с четиристотин немски доброволци от Хесен. Изглежда, с този транспорт ще тръгне таен агент на Уудро Крейг с поръчение от виконта до някой си капитан Бърнс Агентът отива в Синята долина, разположена на сто мили над Винсенс по брега на Сребърната река. Тук прилагам копие от поръчението. Името на агента не можах да установя. Същото поръчение е изпратено в пристанището на Капщад до капитана на шхуната «Успех» Джовани Карачиола. Голяма опасност заплашва някакви колонисти в Синята долина. Решете как да постъпя, ако е нужно да бъдат спасени.

Джордж Бингъл,

син на свободата“

— О’Грейди — каза младежът. — тая нощ ще има буря, но няма какво да се прави — налага се вие двамата незабавно да се отправите за Белфаст при брата Меджерсън. Донесението е важно. То трябва да отиде до него, а после в Америка, преди агентите на Уудро Крейг да стигнат на местоназначението си. А мене ми се налага да бързам. Трябва да отида с куртката незабавно при Уудро и по-бързо да се върна в Ченсфилд.

— Патрик — обърна се старецът към своя син, — приготви

гемията. След един час излизаме в морето. Дай да похапнем, бабо! Кажете, мистър Бингъл…

— Мистър Мойнс — поправи го младият човек.

— Виноват. Мистър Мойнс, няма ли някакви известия от вашия брат Томас? Ах, жалко, жалко, какво момченце беше!…

…Виконт Ченсфилд изслуша краткия доклад на своя млад секретар.

— Нед, ти се върна бързо в Бълтън, доволен съм от теб! Сега си почини и — нито крачка от твоята кула, приятелче! Можеш да се занимаваш с живопис с мистър Джернс. Обичам моите хора да са ми винаги под ръка!

След няколко дни виконтът получи кратко съобщение от Уудро Крейг за заминаването на транспорта „Омега“. В състава на екипажа му пътуваше за Америка бръснарят Франк Вилърс. Един месец по-късно специален пратеник връчи на виконта писмо, пристигнало от Лондон. Като го отвори, виконтът се намръщи и извика Мортън.

— Дявол да го вземе — изруга господарят на Ченсфилд в голямо недоумение, — знаете ли, нашият лондонски агент Кленч пише, че никога, нито в доковете на Ист Енд, нито в болницата „Свети Вартоломей“, не е бил записван бившият търговец и докер Арвид Мойнс и нищо не се знае за сина му Едуард… В лондонската полиция тези лица също са не известни. Тук има нещо нечисто! Вземете с Крейг това дяволче на прицел, Мортън!

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА ПО ПЪТЯ, ВОДЕЩ НАГОРЕ

1

Едуард Мойнс стоеше пред триножника. Ателието на мистър Огюст Джернс, художник и скулптор, който служеше в Ченсфилд вече шеста година, се помещаваше под таванския етаж на страничното крило на замъка. То беше отрупано с гипсови фигури, платна, рамки, купички с бои. Десният ъгъл на стаята беше освободен от този художествен реквизит; драпиран с кадифе и коприна, ъгълът красиво се осветяваше от разсеяната светлина, падаща от двата леко завесени с пердета прозорци. Трети месец вече лейди Елен Райланд позираше тук на мистър Джернс, който рисуваше виконтесата до кръста.

При един от тези сеанси новият секретар на виконта измоли от майстора и от самата милейди разрешение също да постави триножника си и да поработи над нейния портрет. Мистър Огюст Джернс неохотно позволи на ученика си да вземе четката: засега той ограничаваше Нед само с правене на скици, като усъвършенствуваше и попълваше знанията му по перспектива и анатомия. Той рисуваше един обикновен, твърде старателен „параден“ портрет на милейди Елен в тъмна тонова гама. Картината беше претрупана с елементи на драпировката, костюма и обстановката и представляваше една акуратна, но твърде банална академична работа. Нед Мойнс изобрази милейди в обикновената й домашна дреха, на фона на светъл есенен пейзаж, по-скоро догаждан, отколкото видим. Основното в картината бяха очите, устните и ръцете на виконтесата. Те така ясно изразяваха властолюбие, коварство и жестокост, че виконтът цял половин час прекара мълчаливо пред триножника на младия художник. Пред сър Фредрик на платното се възправяше разголената душа на жена му. Това беше почти обвинение, хвърлено в лицето.

Този портрет Нед не можа да завърши. Опасявайки се, че при доработването му може да изчезне поразителната прилика с оригинала, виконтът заповяда да покрият платното с лак, да го поставят в рамка и да го окачат в неговия кабинет на горния етаж, така че картината да се вижда добре от писмената му маса. При светлината на свещите портретът още повече оживяваше. На човек му се струваше, че трепкащият пламък се отразява в дъното на студените зеници на милейди. На самата нея портретът не се хареса, но всички признаха големия талант и майсторството на младия художник.

Малко преди да замине с фрегатата „Уиндзор“, виконтът повика мистър Джернс в кабинета си. С кимване той посочи на художника

портрета на милейди.

— Кажете, къде според вас се е учил нашият нов живописец и колко време може да е прекарал в обучение? — запита сър Фредрик стареца.

— Той каза, че е учил, общо взето, по-малко от четири години. Неговият маниер на рисуване е италиански. Своя похват той чисто и просто е заимствувал от някой добър портретист. Липсва му само правилна академична школовка, но може с положителност да се каже, че има голямо бъдеще. Повярвайте ми!

— Мистър Джернс, по известни съображения смятам за необходимо през няколкото месеца на моето отсъствие този младеж да бъде поставен под неотстъпното ви наблюдение, но… нека това да не се хвърля в очи на самия ученик. Аз не желая той да рисува картини отделно от вас… Занимавайте се с него повече. Надявам се, че това задължение няма да ви обремени.

— Ни най-малко. Той с такова усърдие се отдава на работата!… Трудно можеш да го откъснеш от триножника и скицника!

Почтеният майстор не подозираше, че той не е единственият „настойник“ на Едуард Мойнс. Две лица, които пристигнаха същия ден с бележка от Уудро Крейг, се препоръчаха на виконта като мистър Джоус и мистър Слип и получиха заедно с назначаването на длъжност пазачи на имението и някои допълнителни инструкции от собственика.

…Нед седеше в ателието пред триножника. Той нахвърляше с въглен голия торс на модела си — един доста простичък на вид момък, Бен Хаукърс, който беше натоварен да доставя прясно месо, мляко и птици за замъка. След консултация с мистър Джоус и мистър Слип виконтът даде този Хаукърс на разположение на двамата художници, които отдавна молеха за позволение да си изберат модел измежду слугите.

Мистър Огюст Джернс се вгледа в рисунката върху триножника.

— Вие виждате добре играта на светлината и осезаемо сте предали гъвкавостта на раменните мускули. Но погледнете, Нед, върху книгата мускулите са безкостни. Аз не чувствувам тези мускули да имат опора, а погледнете в същото време колко изразителни са на модела неговите здрави, чисто саксонски кости на раменете. Махнете скицата настрана, трябва да се върнем към скелета. Ето един анатомически атлас. Освен библията това е единствената книга, която Рембранд е четял. Вземете въглен, нанесете върху кожата на този юнак очертанията на костите му и изградете на листа неговия скелет в тази свободна седяща поза. А слънчевото петно върху рамото махнете и

никога не прибягвайте при уроците към евтини ефекти, способни да радват само неукия и профана.

Докато ученикът рисуваше с въглен ребрата и раменните стави на модела, който боязливо следеше черните линии по ребрата си отстрани и по гърдите, старият майстор с очила, вдигнати на челото, държеше анатомическия атлас пред младия художник. Над това занимание завариха двамата художници господата Томпсън младши и Патерсън, които бяха дошли без покана в ателието. Като видя изрисуваните кости на модела, Патерсън махна от изненада. Нед закри с параван голия селянин от джентълмените и въпросително погледна своя наставник. Старият художник позна двамата гости и твърде недоволно ги запита за целта на тяхното посещение.

— Ние с мистър Томпсън имахме работа при виконта, но оказва се, че той вече е отишъл на борда на „Уиндзор“. Позволете ни да хвърлим поглед върху последните ви работи, докато конете си починат малко… Вие имате нов помощник, мистър Джернс?

— Да, това е новият служител в замъка и мой млад ученик. Позволете да ви представя мистър Едуард Мойнс, господа.

— Много се радвам. Патерсън, директор на „Бълтънс банк“… О, каква великолепна скица! Та вие сте голям майстор, господин Мойнс! Тази слънчева струя върху рамото е просто безподобна!

Мистър Джернс погледна сърдито към Нед, който не можа да сдържи усмивката си.

— Ричард, господин Джернс се сърди, а този млад човек се усмихва на моите комплименти. Навярно съм се излъгал в преценката на рисунката. Е, аз наистина съвсем не съм познавач на изкуството…

Докато Патерсън разглеждаше рисунката върху триножника, Ричард Томпсън внимателно се взираше в младия художник. Лицето на Едуард Мойнс смътно му напомняше един млад подсъдим, когото беше защищавал… И онзи беше също такъв синеок юноша… Кой беше той, в какъв процес?

— Мистър Патерсън — замислено проговори Ричард, — струна ми се… че в лицето на мистър Мойнс има нещо познато! Знаете ли, май че той прилича на онова момче, което служеше у вас като чертожник, а после беше дадено под съд за съучастие в подпалването на корабостроителницата. Аз го защищавах пред съда и бедното момче бе оправдано… Как го казваха?… Не си ли спомняте, Патерсън?

— Казваше се Бингъл, проклет да е! Джордж Бингъл… Да, май че мистър Мойнс има далечна прилика с онзи безделник… Моля за извинение, мистър Мойнс!

Нед Мойнс мълчаливо се поклони. После, приведен над триножника и без да гледа джентълмените, запита с безразличен тон:

— А каква беше участта на това момче?

— Не зная, мистър Мойнс, но за него много се интересуваше онзи старец, при когото момчето живееше и се учеше на чертане. Забравих името му — каза адвокатът.

Патерсън въздъхна дълбоко.

— Той беше мой старши чертожник, Уилям Барлет, прекрасен познавач на корабостроенето. И сега работи в кантората на корабостроителницата. Славен старец е… Колко тъгуваше той за онзи негодник Бингъл! Защото момчето беше за стареца нещо като роден син. Но аз не мога да слушам имената на всички тези негодници, които опожариха моята корабостроителница! С ваша помощ, мистър Ричард, пуснаха после Джордж Бингъл. Казват, че някакъв си рибар дошъл да го вземе и той изчезнал. Да вървят по дяволите! Дано всички изгорят на пъкления огън заедно с проклетия Фернандо Диас! Вие ми развалихте настроението, мистър Томпсън. Хайде да си вървим.

— И ние май доста поработихме, Нед. Върви си в къщи, Бен Хаукърс — каза старият майстор на модела, който беше успял да се облече зад спасителния параван.

Моделът излезе ребром иззад паравана и се измъкна бързо-бързо. Двамата джентълмени започнаха да се сбогуват. Ричард още веднъж се приближи до триножника и запита полугласно младия художник:

— Мистър Мойнс, много бих искал да ви поръчам един… женски портрет. Бихте ли се съгласили да нарисувате една прелестна девойка… най-красивата в Бълтън?

— Ако разреши мистър Джернс, с голямо удоволствие.

— Не, мистър Томпсън, не мога да позволя на Нед това. Господин виконтът му забрани да изпълнява чиито и да било поръчки.

— Ах, много жалко! Довиждане, господа.

През прозореца на ателието, замрежен от зимния дъжд, Нед Мойнс видя как Патерсън и Томпсън сядаха в екипажа. Но той не видя как един от двамата нови пазачи в замъка размени няколко думи с Бен Хаукърс, после се затича след каляската и я догони при излизането й на шосето. С подмилкващо вежлив тон, който изключваше всякаква възможност за отказ, човекът помоли да му разрешат да отиде до пристанището. На улица Пристанищен фар той, за удоволствие на кочияша, скочи от капрата и бързо се отправи към кръчмата „Утробата на кита“.

— Вие ли сте, Слип — гледа се в него собственикът на

кръчмата. — нещо ново от Ченсфилд ли носите?

— Патерсън и Томпсън разговаряха с Едуард Мойнс. Бен Хаукърс е присъствувал на разговора им. Момъкът не е глупав. Той направил важни наблюдения. Адвокатът Ричард Томпсън също намерил прилика между Мойнс и момчето чертожник от корабостроителницата, Джордж Бингъл. Като че ли подозрението се потвърждава. Хаукърс забелязал как Мойнс трепнал и се извърнал. Значи, баба Поли, съседката на покойната майка на Бингъл, ни даде в ръцете, без сама да подозира, правилната нишка. Жената на стария чертожник, мисис Барлет, се разбъбрила пред нея…

— Зная, Слип, зная! — прекъсна го Уудро Крейг. — всичко това е… мно-о-го интересно!

Двете тежки фрегати, „Уиндзор“ и „Уелс“, вдигнаха котва от бълтънското пристанище, навлязоха в Ирландско море и като заобиколиха бреговете на Корнуелс, взеха курс към Портсмут.

Стооръдейният двупалубен „Уиндзор“ плаваше пръв. На капитанското мостче беше застанал виконт Ченсфилд с високи ботуши и мундир на офицер от кралския флот на Британия. „Уелс“ следваше в килватера на „Уиндзор“. Двата кораба виконтът беше построил, екипирал и съоръжил като подарък на негово величество от страна на съдружниците на „Северобританската компания“. Виконт Ченсфилд водеше своите кораби, за да ги присъедини към главните сили на кралския флот…

Приведен над масата, старшият чертожник мистър Уилям Барлет разглеждаше една голяма рисунка на петмачтов кораб.

— „Крал Георг III“ — мърмореше той. — прилича на „Окриленият“, но не е съвсем същият… Изработен е раз лично от нашите едновремешни кораби от корабостроителницата на мистър Патерсън! Едва ли по моретата ще се появи през следващите десет години съперник на „Окриленият“. Още два три месеца и той пак ще стане като новичък. В добри ръце ще направи още много чудеса. Засега — ад десетина потопени кораби и нито една непоправима повреда. Добра равносметка!

В бюрото влезе мистър Харвей, бившият корабен майстор, сега управляващ корабостроителницата.

— Старче! Мистър Патерсън ви кани да отидете в Ченсфилд. Някаква бърза работа. Изпратили са вече каляската да ви вземе. Оставете настрана чертежите и се облечете по-топличко.

Една двуколка с някакъв човек в нея чакаше пред вратата. Когато мистър Барлет седна, съседът му тръсна поводите и лекият екипаж

бързо се понесе по заледената улица. На шосето спътникът на Барлет задържа коня и го остави да върви бавно.

— Мистър Барлет, позволете ми да ви се представя: Слип, помощник на шерифа. Трябва да се подчиня на прискръбната необходимост да ви съобщя, че сте арестуван.

Старецът изблещи очи от изненада и почувствува неприятен студ по гърба си… Само преди няколко месеца под неговата стряха прекара два дни един мил младеж, който в миналото беше твърде близък на старото му сърце… Младежът го предупреди, че крие от полицията истинското си име… Дали пък не се е натопило момчето с някоя дяволия?

Все пак старецът сметна за благоразумно да свъси вежди и да заговори с тон на възмущение:

— Защо ме заблудихте? Струва ми се, че можехте да ме предупредите в кантората! За пръв път от шестдесет години ми се случва такова нещо.

— Ако така е писано, то кога да е това ще се случи за първи път — успокои го мистър Слип.

Целият останал път измина в мълчание. Пред вратите на Ченсфилд екипажът беше посрещнат от вратаря и мистър Джоус, новия „пазач на замъка“.

— Минете оттук, мистър Барлет — заповяда Слип, показвайки витата стълба, която водеше в лявата куличка на за мъка. — тук ви очаква приятна среща със стар познайник.

Барлет беше въведен в малка кръгла стая със сводест таван. Четирите тесни стреловидни прозорци бяха с добре притворени щори. Няколко рисунки украсяваха варосаните стени. На масата се валяше албум с моливни скици.

— Помолете да дойде тук от ателието мистър Мойнс — нареди Слип на помощника си Джоус.

Щом прекрачи прага, Едуард Мойнс видя изплашеното лице на Барлет.

— Стиснете си ръцете, мистър Барлет и мистър Бингъл — нежен и зловещ глас пропя агентът. — старите приятели пак се срещат, не е ли тъй, Джордж Бингъл? Сега помъчете се да обясните защо ви е потрябвало да се вмъквате в дома на милорда под измислено име.

Младият човек хвърли бързо поглед към Барлет и без да се смути отговори безгрижно:

— За приликата ми с някой си Бингъл още преди една седмица ми каза мистър Томпсън. Тази прилика е въвела в заблуждение и вас,

господа. Името и личността на Джордж Бингъл ми са неизвестни.

Джоус, младшият по чин от двамата агенти, се обърна към Барлет:

— Потвърждавате ли, че стоящият пред вас младеж е именно бившият ви ученик, някога хвърлен в затвора за съучастие в подпалването на бълтънската корабостроителница?

— Първо, моят ученик се оказа непричастен в подпалването и беше скоро освободен. Второ, аз наистина също забелязвам известна прилика между този младеж и Джордж Бингъл, но предполагам, че тя е съвсем случайна.

— Тъй, значи? Следователно, когато приехте у дома си именно този млад човек, вие не познахте в него вашия ученик?

— Н-не, не познах, и повтарям, убеден съм в случайността на тази прилика.

— Кажете, Барлет, а бихте ли познали майката на Джордж и Томас Бингъл?

— Разбира се, че ще позная жената, която идваше при мен всяка седмица за гина си. Да не би да се каните да я изровите от гроба?

— Не, няма нужда да я изправяме от гроба. Но може би ще ни кажете кой е изобразен на тази рисунка?

С тези думи мистър Джоус разтвори албума на Едуард Мойнс. Лицето на покойната леля Бингъл като живо гледаше от страницата. Като видя рисунката, Барлет разбра, че е безполезно да се съпротивлява. Наведе глава и Едуард Мойнс. Играта беше загубена…

— Виждате ли, мистър Барлет, колко напразни са опитите да измамите закона. И тъй, вие потвърждавате, че сте приюти ли Джордж Бингъл след излизането му от болницата „Свети Христофор“?

Старецът мрачно мълчеше.

— Напразно увеличавате вината си с това упорство — произнесе Слип наставнически, — защото вашата съпруга въпреки получената забрана неотдавна е разказала на бившата съседка на Бингълови, леля Поли, че у вас е идвал Джордж… А леля Поли споделила новината… със съпругата на мистър Джоус…

— Оставете стареца на мира! — рязко каза младежът.

— На драго сърце бих удовлетворил вашето желание, на драго сърце, но имам известни основания да мисля, че бълтънският съдия ще пожелае да се осведоми с каква цел почтеният мистър. Уилям Барлет е взел участие в измамването на милорда. Вие двамата ще трябва да погостувате тук, докато виконт Ченсфилд се завърне от плаването, защото ние нямаме намерение да започваме следствие без негово

знание… Джордж Бингъл, в името на закона аз ви арестувам!

2

Лорд Артър Станфорд се събуди на разсъмване. Той погледна изпод завесата на леглото, видя сивеещата се зад щорите на прозореца зора и си спомни, че днес му предстои труден ден. От Ченсфилд щеше да пристигне братовчедката Елен. Това е първото й посещение в Доналд Корт, откак се бе омъжила повторно. За новия й съпруг се носят противоречиви слухове, но лицата, които изпитват удоволствие да пренасят клюки за виконта, правят това с все по-тих глас: вече не е тъй безопасно да си разваляш отношенията с господаря на Ченсфилд! Това име доби известност сред много висши среди. Впрочем братовчедката Елен пише, че ще пристигне без мъжа си, тъй като сър Фредрик тези дни тръгнал на морски поход…

Цялото затруднение е в това, че не друг, а сър Хенри Блентхил си е предложил услугите да придружи братовчедката Елен и сега срещата на двамата враждуващи джентълмени е неизбежна, защото под покрива на Доналд Корт втора седмица вече как гостува сър Хари Хартли, младият граф Елсуик.

Сър Хенри Блентхил беше стар приятел на лорд Артър, другар от детинство, а сега — добър съсед на виконт Ченсфилд и, както подмятат, твърде близък приятел на жена му. Хари Хартли е с двадесет години по-млад от лорд Артър; в неговото общество и лорд Артър се почувствува по-млад и по-безгрижен. Той почти се беше съгласил с предложението на младия си гост да направят заедно едно малко пътешествие с яхта до Норвегия, когато внезапно писмото на братовчедката Елен обърка всички карти. Да замине преди нейното пристигане би било ужасно неучтиво …

— Събуди ли се Хари? — запита лорд Артър камериера, който му помагаше да се облече.

— Графът е вече в трапезарията. До закуска остават шест минути, милорд.

Жената на лорд Артър, лейди Агнес, приветлива и величествена дама, строго съблюдаваше почти войнишкия ред на семейната трапеза. Домът живееше по часовник и гонг. „Точността е кралска добродетел“ — обичаше да повтаря лейди Агнес. Като забоде пред огледалото златната игла в разкошната си връзка, лорд Артър хвърли поглед към стенния часовник в ъгъла, поставен в червена висока дървена кутия, и точно при първия удар на гонга слезе в трапезарията.

Петнадесетгодишният му син Робърт оживено обсъждаше с

младия Хари Елсуик най-добрия начин за защита против новия испански похват за нападение с лъжлив пристъп. Понастоящем Робърт взимаше уроци по фехтовка от френския капитан в оставка, който неотдавна беше предложил на лорд Артър услугите си като гуверньор и ментор на синовете му. Препоръките на мосю Шарл Льоглоа се оказаха превъзходни и френския екс капитан остана в Доналд Корт.

По лицето на мъжа си лейди Агнес забеляза, че е малко разтревожен. След закуската, когато от залата за фехтовка започнаха да се чуват звънтенето на рапирите и възбудените възгласи на Робърт, лорд Артър съобщи на жена си за писмо то на братовчедката Елен, което се беше получило снощи с бързоходец от Уолвсууд.

— Никога не съм обичала Елен Грахъм — призна си лейди Агнес, — при все че всъщност не мога да я упрекна абсолютно в нищо. Но твоите опасения ми се струват съвсем напразни. Много се радвам, че Хенри ще дойде и уверявам те, в нашия дом той ще се помири с графа. Според мен Хари вече започва да скучае в Доналд Корт. Аз дори съм благодарна на братовчедката, че пристигането й ще попречи на вашата налудничава разходка в Норвегия.

— И все пак много те моля, Агнес, да не изпускаш Хари от погледа си. Колкото по-нищожни са поводите за вражда, толкова по-непримирими са противниците. Буквално всяко нещо е в състояние да ги направи съперници. Хенри Блентхил измисли неотдавна, че земите край Келсекс принадлежали незаконно на граф Елсуик и че всички права върху тях имал чичото на Хенри. А понеже Хенри е единственият наследник на този чичо, той се готви да си ги вземе чрез съд с помощта на своя адвокат Мортън. Като узна за тези комични претенции, Хари Елсуик заяви, че ще насъска кучетата си срещу първия съдийски плъх, който си навре носа в неговите земи. Не забравяй, че те са съперници и на политическо поприще: двамата поставиха кандидатурите си за единственото парламентарно кресло от нашия окръг …

— Артър — каза лейди Станфорд, — готова съм да изпълня желанието ти и да наблюдавам Хари и Хенри като Аргус[156], но след няколко дни и тримата ще се смеете над днешните си опасения. Две седмици гледам Хари на трапезата и досега не съм чула от него нито една сериозна дума. Трудно можеш да си представиш дори, че Хари, това момче, което изпитва удоволствие в обществото на нашия Робърт, се готви за политическа дейност в близко бъдеще.

— Хенри Блентхил има повече купени гласове и повече шансове да заеме депутатското кресло; разбира се, той е и с по-рял ум. Но щом

у Хари Елсуик се е пробудил духът на съперничеството, той ще сложи на карта всичко, дори и каменовъглените си рудници, за да излезе пред противника си. Опасността се крие именно в неговата детинска избухливост… Впрочем аз най-много ще се радвам, ако ти се окажеш права и ако в резултат на неочакваната среща угасне тяхната глупава вражда.

През широко разтворените врати на замъка на графовете Станфорд влетя екипаж, съпровождан от ездачи. Ресорите на каретата, извити като цигулков ключ, плавно люлееха продълговатата каросерия. Грохотът на колелата отекна шумно по огромния, лошо настлан двор на Доналд Корт. Лакеят скочи от седалището, поместено между високите задни колела, изтича отпред и помогна на кочияша да спре пред парадния вход трите чифта сиви коне, еднакви до невероятност.

Майордомът изтича да посрещне гостите, но един от конниците, висок джентълмен с плащ, вече бе успял да скочи от коня и отвори изпъкналата вратичка; лакеят, който яздеше един от конете на впряга, ловко подложи стълбичката; опряна на ръката на високия джентълмен, лейди Елен се изкачи по стъпалата на парадния вход. Дотичалите лакеи трябваше само да измъкнат от каретата двата обемисти куфара, трите картонени кутии с различни размери, скимтящия бултериер, голям колкото юмрук, камара наметала и шалове, а така също и дебелата камериерка Бетси.

Във вестибюла високият джентълмен помогна на милейди да свали шубата си — великолепно, пухкаво творение от руски самури, пух от гага и най-нежен атлаз, почти без тегло. Шарфа си от белкови кожи, подплатени със светлорозова коприна, виконтесата свали от раменете, без дори да погледне чии услужливи ръце ще го подхванат при падането му.

Обществото в Доналд Корт, което току що завърши традиционния си „чай в пет часа“, се беше отдало на лек брътвеж в гостната, когато главният лакей съобщи за пристигането на виконтеса Ченсфилд и маркиз Хенри Блентхил.

Хари Хартли граф Елсуик се намръщи и не напусна креслото си край масичката за игра на карти срещу лейди Агнес. Домакинът и мосю Льоглоа станаха да посрещнат гостите. Майордомът разтвори вратите. Сър Хенри Блентхил се спря на прага, давайки път на милейди. С мек пътнически костюм и малка хермелинова шапчица върху златистите си коси, порозовяла от лекия мраз и малко развълнувана от предстоящата среща, виконтесата беше просто

ослепителна. Хари Елсуик втренчи в нея изумени очи и бавно прибирайки дългите си нозе, стана от мястото си. Хенри Блентхил следваше дамата с войнствен израз на лицето. Мосю Льоглоа просия и се закланя. Прикривайки вътрешното си безпокойство под приветливата усмивка, лорд Артър стисна ръката на сър Хенри. След това той представи братовчедката Елен на своя приятел граф Елсуик и накрай двамата враждуващи джентълмени си размениха надменно кратки кимвания.

— Пристигнахте при нас, братовчедке, като жива архангелска зима или самата царица Екатерина — усмихна се лорд Артър. — за колко часа прелетяхте деветдесетте мили?

Моята най-добра приятелка, съпругата на сър Хенри, дълго ме отклоняваше от това пътуване. Тя именно настояваше сър Хенри непременно да ме придружи по зимните пътища до Доналд Корт. Казват, че сега не е съвсем спокойно да се пътува …

— Уви, това е истина — потвърди домакинът. — в последно време селяните арендатори се превърнаха в разбойници по големите пътища. Земята е необходима за пасбища на овцете, цената на вълната е много висока. А тези селяци си въобразяват, че ние сме длъжни во веки веков да им даваме под наем нашите земи и че не можем да се разпореждаме, както си искаме, в собствените си имения …

— С тях трябва да се държим твърдо, братовчеде! Моят мъж успя да издействува присъда от мировия съдия — да се обесят трима бракониери, заловени в нашата гора… Но пътуването дотук беше чудесно! — чуруликаше виконтесата. — съпругът ми изпрати с мен двама конни ловни надзиратели, а сър Хенри взе и грума си.

Лейди Агнес забеляза кожените ботушки на виконтесата, украсени със своеобразно везмо.

— Каква прелест са тези руски зимни обувки! — възкликна домакинята. — много бих желала да имам такива северни ботушки, зиме в Доналд Корт е толкова студено… Те навярно също са купени от Архангелск?

— Да, разбира се. Джефри Макрайл, нашият агент, често ни изпраща руски кожи. Агнес, аз нося за вас и за братовчеда цял куфар малки руски дреболии.

Обществото се пръсна и скоро отново се събра в трапезарията. Докато гостите седяха около масата, лейди Агнес успя да прошепне на мъжа си:

— Братовчедката и виконтът ни направиха едва ли не царски подаръци. Знаеш ли, тези „мънички дреболии“… аз просто съм

потресена. Ти никога не си ми подарявал такива великолепни самури, приятелю мой. Приказно богат е този наш нов роднина! А братовчедката никога не е била толкова красива… Виждаш ли брилянтите й? Тя и насън нямаше да ги види, ако беше останала жена на бедния ни Джорджи…

Въпреки старанията на домакините да създадат непринудена атмосфера на трапезата, а може би именно поради тези старания, обедът премина натегнато и вяло. Мосю Льоглоа се опитваше твърде неудачно да оживи разговора на масата с остроумие, което лорд Артър оцени като „казармен хумор“. След изречението, че си струва да се живее на света само заради красивата жена, чистокръвния кон и добрия дуел, мосю Льоглоа улови негодуващия поглед на домакинята, сепна се и помръкна.

През време на кафето граф Хари Елсуик неволно събори чашка с гръцка малвазия. Лакеят смени чашката и ловко закри със салфетка разлялото се на покривката червено петно, прилично на рана.

3

Един мургав мъж с черен плащ скочи от стъпалото на дилижанса пред странноприемницата „Бялата мечка“, като размахваше малък куфар. Той заобиколи сградата на бълтънската катедрала и подсвирквайки си една френска песничка, забърза към пристанището. На улица Пристанищен фар човекът се изкачи бързо по мръсната стълба на втория етаж на една неприветлива къща, населена с най-различни хора. В полумрака на коридора се сблъска с хазайката на жилището, у която беше наел две стаи с прозорци към улицата.

— А, мистър Алекс Кремпфлоу, най-сетне ви дочакахме да се върнете у дома!

По тона на хазайката можеше да се заключи, че тя е благосклонна към този наемател. Почтената жена последва пристигналия в неговите стаи и незабавно започна да бърше с парцалче праха, който се беше наслоил по всички предмети през време на отсъствието му.

— Непременно ще забраня на горните квартиранти да устройват такива диви танци и да тропат с крака. Виждате ли, мазилката е попадала върху всичките ви вещи, мистър Кремпфлоу… През последните два месеца почти всеки ден питаше за вас някой си мистър Гримълс.

— Да, малко закъснях със завръщането си. Нали човек живее веднъж, мадам, а пък аз се връщам от Париж… Как са вашите квартиранти? Какво ново има?

— Всичко по старому, мистър Кремпфлоу. Само мистър Франк Вилърс вече става два месеца, откак е заминал на далечно пътешествие. Добър квартирант е той, като вас. Мистър Вилърс постъпи на транспорта „Омега“ и отиде да воюва в Америка…

— Благодаря ви за новините, мадам. Изпратете ми вашето момче, трябва да запали камината…

— Тичай в кръчмата „Утробата на кита“ — каза наемателят на младия слуга на хазайката — поръчай за мен при мистър Крейг ром и канела за грог. Нека ми изпрати всичко това по свой човек.

Когато поръчката на мистър Кремпфлоу се появи на масата, той поиска от хазайката си захар и гореща вода. С приготвянето на питието се зае сам. При появяването на хазайката с горещата вода той небрежно смачка на топка сметката от кръчмата и я захвърли в камината.

Хазайката отиде да донесе обяда на наемателя.

— Уудро рядко напуща своя тезгях — промърмори мистър Кремпфлоу. — днес в шест часа вечерта ме вика в уютната къщичка. Уенсли и Гримълс също ще бъдат там. Изпечени момчета са те. Изглежда, че старецът има за мен нещо сериозно. Без добра работа е скучничко да се живее на този свят!

След като отпрати последния си клиент, Ричард Томпсън нареди на старшия клерк Дженкинс да окачи над входа на кантората бялата табелка с надпис „Затворено“ и да заключи вратата. Беше ноемврийска съботна вечер и адвокатът имаше всички шансове да прекара остатъка й приятно.

— Числото три винаги ми е носело щастие — говореше той, обръщайки се към мраморния Меркурий върху медната поставка. — Я чакай за сбогом аз да ти избърша праха, летящи пратенико на боговете и покровителю на търговията! Сега, драго ми боже, бих искал да притежавам твоите крилати сандали! Сърцето ми подсказва, че днеска е велик ден в моя живот. Скъпият ми покоен баща от сърце би одобрил третия избор на своя Ричард. А тя… О, очите й така ясно говорят, че очаква само решителната ми дума! Днес тя ще бъде произнесена!

Тази вечер семейството на Томас Нетер, началник на бълтънската митница, също се намираше в нетърпеливо очакване. Всички погледи бяха насочени към най-голямата дъщеря, мис Люси, мома на двадесет и четири години, любителка на тъжните стихове, на риболова и на силно подправения с оцет сос. Нетърпението в къщичката на митническия чиновник беше лесно обяснимо, защото мистър Томпсън многозначително помоли за разрешение да дойде в събота за важен разговор с Люси и баща й.

Дори без крилатите сандали на римския бог адвокатът се понесе към дома си с пределна скорост и по пътя награждаваше мрачния Флетчър с шеговити потупвания по гърба. Кочияшът долови възможността за някакъв допълнителен бакшиш за още една чашка и подкарваше червената кобилка с всички сили.

С голямо неудоволствие мистър Томпсън видя на закачалката у дома си чужд черен плащ. В малката гостна седеше непознат мъж с модна парижка камизола, перука с много къса сплитка и черни чорапи. Наглото лице на клиента веднага отблъсна Ричард. Той заяви категорично, че до понеделник не може никого да приеме и придружен от стария Франсис, влезе в кабинета си.

— Сър, този човек ви очаква вече цял час и казва, че непременно ще го приемете, щом узнаете каква работа го води при вас. Казва, че е от Единбург.

Адвокатът погледна часовника си. Очакваха го в девет, сега беше седем и половина. Тоалетът, подходящ за високотържествения случай, беше предварително приготвен от Франсис и сложен на дивана.

— Покани го — изръмжа той и непознатият влезе в кабинета. — С кого имам честта да говоря?

— Името ми е Филип. Аз служа при ескуайър мистър Нетер, собственик на имението „Тихият приют“ в Тренчбъри. Благоволете да получите това писъмце.

В Тренчбъри се намираше имението на престарелия бездетен чичо на Люси.

— Значи, вие не сте от Единбург?

— Съвсем не. Роден съм в Единбург, а служа в Тренчбъри. Писъмцето ще е от една особа…

При тези думи лакеят се ухили неприятно.

Ричард взе напарфюмирания розов плик, запечатан с етикетче във формата на летящо гълъбче. Като махна околовръстния ширит, акуратно залепен по трите страни на плика, адвокатът прочете следните редове:

„Мили мистър Ричард,

Тази бележка ще ви предаде Филип, слуга на моя чичо. Той е дошъл от Тренчбъри да ни вземе, защото горкият ни чичо умира. Ние с татко и мама трябва незабавно да заминем за там.

Ако вие, мили приятелю, пожелаете по-скоро да ни утешите в тази голяма скръб и да присъствувате при отварянето на завещанието, елате в Тренчбъри. Ние тръгнахме с наемна карета в седем часа; може би с лек екипаж вие ще ни настигнете. Ако решите да тръгнете (татко също ще ви бъде много задължен за помощта при проучването на книжата), вземете Филип със себе си.

Ваша Люси“

Мистър Томпсън погледна със съжаление сложения на дивана параден костюм. Май че по-прилично ще е да пътува с всекидневно облекло… Той се обърна, бързо целуна подписа на мис Люси и скри писмото в пазвата си.

— Извикайте Флетчър! — викна той на слугата. — мама в къщи ли е?

— Мисис е на заседание на Благотворителния комитет. Тя заръча да изпратим конете да я вземат към девет часа. Флетчър, впрегнете в кабриолета двата коня тръгваме за Тренчбъри. Кажете на Доли да доведе мама с наемна карета и да й каже, че ме викат по бърза работа вън от града. Едва ли ще се върна по-рано от понеделник. Филип, вие

без кон ли сте?

— Дойдох дотук с пощенския дилижанс. Ако позволите, ще се кача във вашия екипаж.

— Добре, можете да пътувате с мен. В какво състояние оставихте болния?

— Ох, вече в несвяст! Цялата му лява половина е безчувствена. Сигурно е предал вече богу дух, царство му небесно. Добър господар беше!

— Вярно ли е, че по вашите пътища върлуват разбойници?

— Съвсем вярно! Колко, прости ме, господи, се завъдиха такива селяци убийци по пътищата! Грабят, убиват господата! Имениятa палят!

— Умеете ли да боравите с оръжие, Филип?

— Тъй вярно, обучен съм. Случвало ми се е дори с пищов да стрелям…

Мистър Томпсън измъкна от прашния сандък под масата чифт стари ръждясали пищови, а иззад облегалото на дивана — шпага с медна дръжка. Още покойният мистър Уилям в дните на своята младост я запасваше на парадния си мундир. Острието беше леко подгънато и оръжието едва ли би внушило уважение на един уличен крадец. Адвокатът нахлузи на краката си топли обувки за кънки, подплатени с козина, загърна се в зимния си плащ, нахлупи на главата капишон и предложи на лакея от Тренчбъри да седне в екипажа. На излизане от кабинета лакеят хвърли в кошничката под масата на адвоката няколко смачкани късчета хартия.

Готвачката проследи с поглед от парадния вход отдалечаващия се екипаж, след което раздигна от масата прибора с недокоснатото ядене.

Очертанията на храстите и дърветата се разтапяха в синьосивата мъгла на зимната вечер. Падна първият снежец; колелата го превърнаха по пътя в кална каша, но в канавките и под храстите снежните петна се белееха върху тъмната заледена земя. Небето се изчисти от облаците и небесният ловец Орион с елмазения си меч на тризвездния пояс стоеше точно над върховете на дърветата.

Наближаваше полунощ, когато край брода през горския ручей спряха двама пътника. Цялото разстояние от покрайнините на Бълтън до този брод пътниците бяха изминали пеша и по пътя не се отбиха нито в една кръчма. Двамата бяха облечени с куртки и шапки на прости селяни, държаха в ръцете си тежки тояги, но помежду си разговаряха на езика на гражданите.

— Тук е, Уенсли — каза по-възрастният, като се оглеждаше на

всички страни. — На цяла миля околовръст е гъста гора. Алекс е избрал хубаво местенце.

— Далече ли е оттук брегът на Келсекс? — запита другарят му. — Доста е тъмнично сега и човек не можела се ориентира в непознатата гора. Трябваше да дойдем, докато беше светло.

— Алекс всичко ми обясни. Ручеят се влива в Келсекс, навярно ей там зад онези храсти… Ще отида да погледна…

По-възрастният прескочи канавката и се скри в храсталака. Спътникът му подпря тоягата си на едно дърво и се заразхожда бавно край брода. Сред голите клони се чернееха гарванови гнезда и слабо прозираше отблясъкът на северните съзвездия. Гримълс дълго време не се връщаше.

— Каква тъмница е, дявол да го вземе! — промърмори Уенсли. — не можеш различи нито конския косъм, нито цвета на кабриолета. Дано да не се излъжем…

Той вдигна наушниците на шаячната си шапка, спуснати отстрани и отзад чак до раменете, и се ослуша. Наблизо попукваха в храстите клончетата под краката на Гримълс. Всеки шум ясно се чуваше в сухия, мразовит въздух и отекваше някъде далеч.

— Кобилка с червен косъм и шарен кон, жълт кабриолет с вдигнат гюрук. Кочияш и двама пътници. Алекс трябва да седи отдясно. Когато конете нагазят в ручея, той ще викне: „Сър, конете се боят от водата!…“ Ще нападнем, щом впрягът премине брода и започне да се изкачва… Е-хе, чаткат копита!

С тихо изсвирване Уенсли извика Гримълс. Последният прекрачи купчината слегнал се сняг в канавката.

— Средата на реката не е замръзнала. Течението е доста бързо. Край бреговете — само една тънка корица, едва ли ще удържи човек… Ти ли свирна?

— Идат… Чуваш ли?

Уенсли и Гримълс се плъзнаха зад най-близките до брода дървета. Двамата приготвиха тоягите си и опитана дръжките на ножовете под куртките.

Иззад завоя на пътя се показа екипаж. Гримълс налегна зрението си и различи, че левият кон е по-тъмен от десния. Преди да се спуснат към брода, конете позабавиха бързия си тръст.

— Сър, конете се боят от водата! — раздаде се резкият глас на пътника отдясно, но кочияшът шибна по конските гърбове и викна! „Дий, камили!“

Чу се плисък на вода и скърцане на железни шини по

каменистото дъно на ручейчето, изпод копитата полетяха буци замръзнала глина: конете понесоха екипажа по стръмнината. Гримълс се спусна напред и замахна с тоягата срещу конете. Конете се дръпнаха надясно, екипажът спря насред пътя, кочияшът падна от капрата.

— Ей, проклети лендлорд, давай парите! — ревна Уенсли, появявайки се иззад дърветата.

Внезапно седналият отдясно пътник скочи от мястото си и извади от джоба желязна гиричка. Той замахна силно и… стовари един удар на спътника си, който падна като чувал на стъпалото… Уенсли изтича и го удари с тоягата.

Гримълс и Уенсли отвлякоха трупа в храстите. Алекс Кремпфлоу разтърсваше за яката изплашения кочияш, който лежеше до предното колело натъртен и замаян. Омоталите се в хамутите коне тръгнаха и Кремпфлоу отскочи с проклятие. Той хвана поводите, като псуваше и ругаеше.

— Че помогнете ми де, дяволско семе! — изрева той на достойните си съучастници. — инак с Флетчър е свършено! Тези проклети твари не искат да стоят на едно място! Флетчър, дяволите да те вземат, изпълзи поне настрана от колелата!

Кочияшът с пъшкане изпълзя в канавката и застана на четири крака. Лицето му бе се сгърчило от страх.

— Не се бой, Флетчър! Пълзи на четири крака в гората, направи малък завой, после пак излез на пътя и тръгни бавно за Тренчбъри. Не забравяй какво и как трябва да обясниш на помощник шерифа.

— Много ме смазахте, момчета — с усилие проговори кочияшът, като се измъкваше от канавката. — здраво място не ми остана…

— Върви, върви, по-бързо се измитай оттук! Ние ще трябва още малко да поработим.

— Ами конете? — плахо запита Флетчър.

— Конете ще разпрегнем без теб и с тях ще се върнем в Бълтън. Не губи време, Флетчър, и ти докато си жив ще имаш своето уиски сутрин, на обед и преди лягане!

4

На другата сутрин след пристигането си в Доналд Корт лейди Елен стана твърде рано и незабавно се зае с тайнствата на тоалета си. Седнала пред огледалото, тя се вслушваше внимателно в утринните звуци на къщата. Щом от фехтовалната зала започнаха да се чуват чести, тихи удари, милейди шепнешком извика камериерката си.

— Иди и узнай къде е Блентхил — нареди тя на своята неизменна довереница.

Бетси изчезна, но скоро се върна и увери дамата, че сър Хенри още не е излязъл от стаята си.

Лейди Елен слезе долу свежа като утринен ветрец, облечена подкупващо просто и сресана тъй изкусно, като че ли самата природа без докосването на човешки ръце беше сътворила нейната прическа.

Сред фехтовалната зала граф Хари Елсуик и мосю Льоглоа мълчаливо се биеха с тъпи шпаги. Робърт Станфорд броеше „поразяващите“ удари. Мрежи защищаваха лицата на спортистите, кожени ръкавици предпазваха ръцете им от нараняване.

— Не ви ли попречих, господа? Колко жалко, че господ ме е създал жена! От всичко на света най-много обичам спорта, лова, състезанията с лодки — всичко това за мене са полузабравени плодове! Дайте ми рапира, мосю Льоглоа, искам да видя колко секунди ще издържа срещу първата шпага на Оксфорд. Графе, моля, защищавайте се!

За свое най-голямо учудване граф Елсуик се оказа пред една изключителна фехтовачка. Първите нападения на прекрасната амазонка той отби, шегувайки се, но когато връхчето на нейната рапира за трети път докосна рамото и гърдите му, той захвърли мрежестата маска и започна да се отбранява по-внимателно. В разгара на двубоя графът не забеляза, че от острието на неговата рапира беше паднало защитното връхче.

— Милорд — подсказа му Льоглоа шеговито, — по всичко изглежда, че имате сериозен противник. Опитайте испанския похват.

Увлеклият се граф последва съвета на своя ментор, измами противницата си с лъжлив пристъп и с обърната длан нанесе мълниеносно малко убождане. Милейди извика слабо и изтърва рапирата. Малко по-горе от лявата й мишница се показа алена капчица кръв. Виконтесата се изплаши, побледня и разтревоженият Хари Елсуик я подхвана през талията.

— Как стана това? — извика Робърт. — Боже, та вашата рапира няма предпазител, Хари! Милейди, ранена ли сте?

В тази минута на вратата се показа сър Хенри Блентхил.

— Просто една драскотина — промълви виконтесата; устните й бяха побелели и трепереха. — затова пък сега за цял живот ще запазя следа от срещата си с най-обрата шпага на Оксфорд! Благодаря ви, графе!

Продължавайки да се опира на ръката на противника си и без да погледне сър Хенри, виконтесата напусна залата. Кипнал от негодувание, сър Хенри остана на прага, а граф Елсуик придружи дамата до вратата на стаята й. Тук, когато отваряше вече вратата, тя го погледна нежно в очите и прошепна:

— Обещайте ми да се държите благоразумно, ако оня, побеснелият, намисли да играе ролята на мой защитник. За всичко съм виновна само аз и никой друг освен моя съпруг няма право…

На виконтесата й се зави свят, тя залитна и за миг обви с ръка рамото на кавалера. В следващия миг ранената амазонка изчезна зад вратата. Върху бялото си жабо Хари забеляза влажен отпечатък от алено петънце… Слисан, с опиняващо чувство на главозамайване той вървеше по коридора, без да вижда нищо пред себе си; на стълбата се сблъска лице с лице с Хенри Блентхил.

— Бихте ли желали да се уговорим относно нашата среща? — запита сър Хенри с надменен тон.

— Всяка минута съм на вашите услуги — подхвърли графът небрежно, показвайки с държанието си, че срещнатият джентълмен е за него най-незначителна и праз на пречка на пътя му.

— Хлапак! — изсъска сър Хенри. Задъхан от ярост, той хвана графа за рамото, обърна го с лице към себе си и лекичко го перна по носа с кожените ръкавици, които държеше в ръка.

На езика на джентълмените това беше тежка и оглушителна плесница. Графът изрева и като ранен глиган се нахвърли върху оскърбителя. Изскочилият сякаш изпод земята мосю Льоглоа разтърва разгорещените противници.

След един час вече секундантът на граф Елсуик, мосю Шарл Льоглоа, и секундантът на маркиз Блентхил, младият Робърт Станфорд, се уединиха на неутрална почва в библиотечната зала и под най-строга тайна изработиха условията на дуела, като взеха всички мерки, за да не се засегне репутацията на дома и да не се опетни името на благородната лейди. За място на срещата беше избрана горичката край Шрусбъри. По молба на двамата противници секундантите им —

младият Робърт и мосю Льоглоа — се заклеха в благородническата си чест, че какъвто и да бъде изходът на дуела, името на лейди Елен никога и при никакви обстоятелства няма да бъде споменавано.

В това време лейди Елен с голямо безпокойство пробваше твърде разголения вечерен тоалет. За свое огорчение тя се убеди, че триъгълната раничка е над деколтето на роклята. Това съвсем развали настроението на виконтесата и мислено тя от цялата си душа прокле несръчния граф. Най-после при удара на гонга лейди Елен слезе за закуска, като остави камериерката си с напляскани бузи, в сълзи и самота.

— Днес сте бледа, скъпа моя — посрещна я лейди Агнес. Графинята, като всички дами, прекрачили критическата възраст, изпитваше от подобен род състрадателни наблюдения над по-млади особи истинска християнска радост. — добре ли спахте след пътуването?

— Измъчваха ме кошмари. Сънувах страшни селяци с тояги и пролята кръв. То е от вчерашните ни разговори за бунтовници. Аз съм толкова впечатлителна!

Лорд Артър разтвори вестника, донесен със сутрешната поща от Бълтън. Броят носеше утрешна дата.

— Боже мой! — възкликна домакинът, като хвърли поглед върху заглавията. — какво нещастие! Близо до Бълтън е загинал от ръцете на тези негодници… Вие сте видели пророкуващ сън, братовчедке! Не, повече не може да се търпи! Ще си прекъсна отпуската, за да прокарам по-бързо в парламента бич за проклетите селяци!

— Кой е загинал, Артър? — един глас запитаха двете лейди.

— Ричард Томпсън, нашият славен млад адвокат…

Лейди Елен трепна… „О, Фреди, ти наистина си страшен противник… Падна още един твой недоброжелател… А сега, ако успея да скарам тия …“

— Прочетете на глас, Артър — замоли виконтесата тихо. — или не, дайте ми вестника и… господа, извинете ме… ще се кача горе в стаята си. Това е… толкова ужасно…

Закуската завърши в мълчание. Всички знаеха, че милейди беше на времето си сгодена за загиналия юрист и сега мълчаливо се преклониха пред скръбта на женското сърце.

След закуската лорд Артър се оттегли в кабинета си и започна да разглежда лондонските вестници. В тях пишеше за пристигането от Бълтън в Портсмут на двете нови фрегати — „Уиндзор“ и „Уелс“. Те пристигнали точно навреме за прегледа на военноморските сили и

били удостоени с личното посещение на негово кралско величество. Крал Георг III наградил с висок орден виконт Ченсфилд и един от участниците в бляскавия подвиг на капьора „Окриленият“, капитан Блякууд. Виконт Ченсфилд бил удостоен с честта да съпровожда негово величество от Портсмут до Лондон, взел участие в заседанието на лордовете на адмиралтейството и имал продължителна аудиенция при краля, след което бил произведен в ранг контраадмирал и излязъл в морето с ескадра от пет кораба, като вдигнал своя вимпел на фрегатата „Уиндзор“.

— Виконтът прави бърза кариера — забеляза лорд Артър, като слагаше вестниците настрана. — ако кандидатурите на двамата му съперници нямаха решаващо предимство над неговата собствена, след време той би седнал до мене в камарата.

Лейди Елен забрави и за произшествието във фехтовалната зала, и за собствената си рана дори, толкова я порази съобщението във вестника. Тя извика Бетси, заповяда й да си изтрие сълзите, да затвори вратата и да прочете цялото съобщение на глас. Бетси, която често приспиваше господарката си с четене на романи, разтвори „Бълтънс Адвъртайзър“ и прочете:

РАЗБОЙНИЧЕСКО НАПАДЕНИЕ СРЕШУ КРАЛСКИ АДВОКАТ.
МИСТЪР РИЧАРД ТОМПСЪН ПАДНА ЖЕРТВА
НА РАЗБОЙНИЦИ ПО ПЪТИШАТА

Вчера, неделя, на разсъмване един търговец от селището Тренчбъри пътувал за Бълтън и забелязал на единбургското шосе повреден кабриолет. Заскрежената трева и снегът, паднал предната вечер, запазили следите на две тела, които са били влачени през храстите към стръмния бряг на Келсекс.

Докато търговецът оглеждал мястото на нощното произшествие, от Тренчбъри пристигнали помощник шерифът и констебълът, тъй като сутринта при тях дошъл кочияшът на адвоката Томпсън, Арнолд Флетчър, и заявил, че неизвестни селяни разбойници нападнали през нощта екипажа и убили пътниците. Самият Флетчър, пребит от разбойниците, съвсем случайно останал жив и едва се довлякъл до Тренчбъри.

Флетчър обяснил, че не е знаел за целта на пътуването на мистър Томпсън.

Прежната вечер при адвоката дошъл един от познатите му от Единбург, на име Филип Прайс, и предал на мистър Томпсън писмо, което извънредно много развълнувало адвоката; след това те тръгнали

заедно за Единбург, като заявили обаче на членовете на семейството на мистър Томпсън, че отиват в Тренчбъри. Пред очите на Флетчър двамата пътници били убити с удари от тояги, а телата им — хвърлени в реката.

Благодарение на енергичните усилия на полицията привечер същия ден бил намерен под леда край брега единият от труповете, закачен за разклонен дънер. В лицето на удавника бил познат мистър Томпсън. Тялото на спътника му от Единбург засега не е намерено — силното течение очевидно го е отнесло надолу, — но един черен плащ със следи от кръв, както и шапка с надпис „Филип Прайс“ са извадени от водата. Конете, запотени и обезсилени, били открити на половин миля от Бълтън. Очевидно разбойниците са се добрали на откраднатите коне до града. Според показанията на Флетчър престъплението е било извършено от петима или шестима разбойници, което се потвърждава и от данните на полицията.

Последния час постъпиха нови сведения, които правят това произшествие още по-загадъчно. Установява се, че мистър Томпсън е възнамерявал да напусне Англия. Редакцията разполага с твърде интересни допълнителни материали, които не могат да бъдат публикувани преди завършване на следствието.

„Монитор“, излизащ във вторник, беше успял да напечата много кратка хроника за погребението на адвоката. Биеше на очи, че на погребението не са присъствували градският кмет и съдия, а също тъй и други длъжностни лица и почетни граждани на Бълтън. Целият тон на бележката беше извънредно сух.

Виконтесата отпрати Бетси и захвърли вестниците. При мисълта за страшния край на Ричард тя изтръпна: „Нощ в тъмна гора… Тояга по главата… Ледена вода… Бррр!“

Вратата се открехна. Хенри Блентхил застана на прага. Виконтесата нежно се усмихна и му протегна ръцете и устните си като малко момиче. Той затвори леко вратата, закри я с раменете си и каза с леден тон:

— Елен, дойдох да се сбогувам. Обстоятелствата ми налагат да замина.

— Напущате ли ме, приятелю мой? — тонът на виконтесата се промени. — Добре, тогава ще тръгна за Ченсфилд сама. Надявам се, че дори с ранено рамо и със страхливата прислуга при срещата с разбойници ще бъда по-късметлия от атърни Томпсън. Сбогом, сър!

Два часа по-късно Хенри Блентхил се сбогува с домакините. Родителите на Робърт позволиха на юношата да придружи маркиза до

Шрусбъри. На следната утрин вратите на замъка Доналд Корт се затвориха след граф Хари Елсуик. Мосю Льоглоа също замоли лорд Артър да му разреши да съпроводи графа до Шрусбъри, откъдето той щеше да се върне заедно с Робърт.

5

Бълтънският главен съдия и градски кмет мистър Хю Бътлър току що беше изслушал доклада на полицейския агент Слип. Съдията седеше в работното си кресло, облечен в черен костюм с галуни. Съдийската му перука се кипреше на една дървена поставка, а мантията висеше на вратичката на шкафа, още неприбрана след заседанието.

— Ричард Томпсън отдавна беше за нас подозрителен — сърдито измърмори съдията. — неблагоприятни сведения за него се трупаха у нас от години. Покажете ми бележката, извадена от неговата кошничка под масата.

Слип остави на масата пред съдията един лист, върху който бяха налепени парченца от бележката. Акуратните ръце на полицейските чиновници бяха огладили и подлепили скъсаното писмо. Сега можеше без мъка да се прочете следното:

„Мистър Т.,

Приносителят на тази бележка, когото вие навярно си спомняте от 73-а година, устно ще ви съобщи подробности по нашия провал. Джордж Бингъл в Ченсфилд е разобличен. Единбургската група е в опасност. Всеки час е скъп. Постарайте се да дойдете незабавно, но дръжте заминаването си в тайна. Ако не можете да дойдете лично, изпратете инструкции по мистър Филип Прайс. В случай на провал прехвърлете се в Ирландия, а оттам — във Франция. В Нант ще намерите подслон.

Ваши единбургци“

— Бележката хвърля светлина върху много неща — каза съдията. — тя свидетелствува за тъмните връзки между шотландските заговорници и техните ирландски и френски помощници. Нишките за ограбването на Макрайл водят към Томпсън. Обискът в квартирата му показа, че е имал много забранени, престъпни книги. Намерени са писма от Америка от някакъв си ескуайър Мърей. Има писма и от моряка дезертьор Едуард Уент… Заговорниците са отпратили в дома на виконта онзи Бингъл, когото са криели досега някъде. Следователно и пожарът на корабостроителницата, и бунтът на лудитите, и шотландският заговор — всичко това са брънки от една тайна верига. Заговорниците начело с Томпсън са конспирирали против цялото Северно графство и против най-идния му деец — виконт Ченсфилд.

— Но убийството на Томпсън?

— Това е съд божи над зломишленика! Тръгвайки тайно за Единбург, за да избяга оттам в чужбина, както свидетелствува тази бележка, Томпсън се оказа една от нощните жертви на бандите на разбунтувалите се селяни. Помагачът на негодниците сам пострада от престъпни ръце. Така става често!… Я вижте, Слип, какъв е този шум в съседната стая.

Помощник шерифът излезе и след няколко минути просто се втурна в стаята.

— Милорд — едва промълви той, — ужасна вест! Получено е известие от Шрусбъри…

— Мълчете, Слип! — сърдито го прекъсна съдията. — Шрусбъри не е в нашия окръг, а засега ние си имаме достатъчно наши ужасни вести. Вредно е така да се вълнувате заради чужди грижи!… Е, а какво съобщават от Шрусбъри?

След като изслуша помощник шерифа, лицето на съдията също се измени. Мърморейки проклятия, той наметна вървешком топлия си плащ и изтича от кметството към каретата си.

На малка поляна на няколко мили от Шрусбъри ставаха последните приготовления за дуела. Условията бяха категорични.

Привързаните коне на четиримата джентълмени лакомо гризяха голите клони на храстите в подножието на хълма, от чийто връх се откриваше прекрасен изглед. Утрото беше студено; мразовит скреж гъсто покриваше поръждавялата трева, изтъпкана от нозете на съперниците.

Сър Хенри Блентхил вложи в първия си натиск всичката сила на насъбралата се у него ненавист. Той беше четиридесетгодишен, на два пъти бе участвувал в сражения и още на младини беше стоял пред дулата на пищовите на известни дуелисти.

Шпагата му с тежка дръжка засвятка като мълния и граф Елсуик, който беше преживял на този свят почти два пъти по-малко от опитния си противник, започна да отстъпва. Острието на маркиза вече докосна гърдите му и кръв опръска дантелата на долната му риза.

Правилата на дуела разрешаваха на противниците да преустановят двубоя, но Хари Елсуик упорито отметна глава и отбивайки яростните удари, засегна с шпагата си рамото на своя враг. Злобата на сър Хенри нарасна още повече. Той ставаше непредвидлив.

— Испанското нападение! — дочу той гласа на чуждия секундант и отразявайки лъжливия пристъп, малко се подхлъзна на мъха.

В същата секунда граф Елсуик се заклати на дългите се крака,

издаде напред цялото си тяло и острието на шпагата му прониза гърлото на противника.

Петнадесетгодишният Робърт Станфорд не издържа тази страшна гледка. Краката му се подкосиха и като подсечено дръвче той грохна на земята в тежък припадък.

Неочаквано за граф Елсуик, който, още не беше успял да си отдъхне, отстрани към него се приближи… собственият му секундант! Хари Елсуик отстъпи в недоумение, забелязал оголената шпага в ръката на французина.

— Защищавайте се, графе! — изсъска мосю Льоглоа. — кръвта на благородника Блентхил крещи за отмъщение!

— Вие сте си изгубили ума, господин Льоглоа! Погрижете се за вашия възпитаник. Бедното момче лежи в безсъзнание и трябва да го свестите… Та стойте, дявол да ви вземе!… Ах, вие въпреки това нападате? Тогава дръжте се мосю. И бог вижда, че аз не съм искал вашата смърт!

Французинът, който си спомняше известни инструкции, сметна момента за тяхното изпълнение най-удачен: единственият свидетел беше в несвяст, а Елсуик, обезсилен от предшествуващия двубой, едва ли беше способен на сериозна съпротива!…

Зазвънтяха отново кръстосаните шпаги, изпущайки искри; закипя нов двубой. Но французинът трябваше да се убеди, че беше подценил уморения си противник: не минаха и две минути и граф Елсуик рани бившия си секундант.

Раната не беше смъртоносна, но бликна обилна кръв. Понеже не знаеше тайните намерения на французина и приписваше неочакваното му нападение на обикновена разпаленост, Хари… пожали противника си и отмахна ръка! Именно това движение очакваше мосю Шарл Льоглоа… Шпагата му блесна и предателски се заби в гърдите на Хари Елсуик. Убитият рухна, но и французинът беше отслабнал от загубата на кръв; той направи няколко крачки встрани и падна безчувствен върху къдравия мъх.

Слънцето вече залязваше, когато една стара селянка, тръгнала да краде съчки в държавната гора, зачу жално конско цвилене и забеляза четирите породисти коне, привързани в подножието на хълма. Тя се приближи, погледна към ливадата и замря от изненада. Двама мъртвци с шпаги във вкочанените ръце лежаха на мъха и снежинките тихо се стелеха върху окървавените дантели на копринените им ризи. По костюмите и шапките, захвърлени между храстите, се виждаха галуни, разкошни пера и украшения.

Редом с окървавените трупове лежеше в несвяст красив юноша, а малко по-далеч, паднал по очи на сухия мъх, тихо стенеше още един мъж, ранен в десния хълбок. Когато старицата се наведе над него, той отвори очи и прошепна:

— Изпрати, бабо, лекар и съобщи на тукашния граф и на епископа.

Един час по-късно на войнишка талига в замъка Шрусбъри бяха докарани труповете на двамата английски благородници и раненият французин мосю Шарл Льоглоа. Тук доведоха и бледния потресен юноша, който едва се държеше на нозе. Едновременно по трите пътища, излизащи от Шрусбъри, полетяха конни вестоносци.

Нерадостна вест носеха те в замъците Солейсхолм, Доналд Корт и Уолвсууд!

Мосю Льоглоа се оправи много скоро. Благодетелната медицина възстанови силите на екс капитана, за да го премести заедно с болничното му легло на подсъдимата скамейка. Делото се разглеждаше в Шрусбъри. В залата присъствуваха само няколко благородници от най-близките окръзи. Между тях беше и деветдесетгодишният маркиз, сър Джон Блентхил, който оплакваше сина си Хенри, чиито останки заеха във фамилната гробница мястото, което старецът беше приготвил за себе си. Показания относно подробностите по фаталния двубой даваха обвиняемият, французинът Льоглоа, и един свидетел — ханджия от Шрусбъри.

Оказа се, че близо до Шрусбъри конят на Хенри Блентхил си изкълчил крака и това малко обстоятелство накарало него и Робърт да останат в крайпътния хан. На следното утро в този хан пристигнали граф Елсуик и мосю Льоглоа. Тази случайна среща между двамата отдавна враждуващи джентълмени се оказала съдбовна. Ако като гости на сър Артър те все още се сдържали, тука нищо не могло да ги обуздае. Ханджията слушал как джентълмените започнали да спорят за права върху някакви си земи покрай Келсекс и граф Елсуик нанесъл на сър Блентхил тежко оскърбление. Когато младият Робърт Станфорд и мосю Льоглоа влезли в кръчмата на хана, заварили двамата благородници вече в жестока схватка. Разтървали противниците, при което Робърт и мосю Льоглоа се опитвали да помирят враговете, като отказали категорично на молбата и на двамата да поемат върху себе си ролята на секунданти. Подозирайки, че свадата може да завърши с дуел и без секунданти, мосю Льоглоа се опитал на следното утро да проследи двамата джентълмени, които се били отправили на коне към хълма в гората. Той също оседлал коня си и слезнал при хълма, където

противниците вече били изтеглили шпаги един срещу друг.

Когато мосю Льоглоа призовал джентълмените към благоразумие, разгневеният граф Елсуик го ударил с шпагата, след което бедният мосю се строполил като мъртъв и вече не видял как джентълмените са си нанесли един друг смъртоносни рани, от които и двамата загинали. След мосю Льоглоа тръгнал да дири джентълмените и Робърт Станфорд. Като видял мястото на кървавото сражение, юношата, потресен, припаднал и бил прибран от шерифа в безсъзнание. Съдът дори не сметна за нужно да го привлече като свидетел по това дело, което очевидно е било постигнато не без влиянието на граф Артър.

За скриване от властите подготвянето на дуела съдът осъди екс капитана на два месеца тъмничен затвор с последващо изгонване от Англия. След прочитане на присъдата мосю Льоглоа кимна за сбогом на лорд Артър и беше изведен от залата. Малкият кортеж от дворянска карета и чистокръвни яздитни коне веднага напусна Шрусбъри и се пръсна по трите пътя.

6

Гърмейки с веригите си, адмиралската фрегата „Уиндзор“, победоносно завърнала се от четиримесечен боен поход, хвърли котва в бълтънския рейд. В този поход ескадрата на контраадмирал Райланд сразi край бреговете на Канада девет кораба на въстаналите колонисти и на техните съюзници — французите. Същата ескадра, състояща се само от пет бойни кораба, на връщане плени два френски кораба, пренасящи товари за армията на генерал Вашингтон. Контраадмирал Ченсфилд се завърна в Портсмут, без да загуби единадесет неприятелски морски съда с обща водоизместимост от тридесет хиляди тона. Самият контраадмирал беше ранен в левия крак н се отправи на доклад в Лондон на носилка.

Негово величество награди героя с Ордена на банята, произведе виконта в ранг адмирал на флота и изказа задоволството си по повод резултатите от изборите в Северното графство. Поради безсмислената смърт на двамата кандидати депутатското кресло в Камарата от това графство зае най-достойният дворянин — виконт Ченсфилд. Кралят заповяда на новия командир на „Уиндзор“ да отправи фрегатата в Бълтън, за да отнесе там ранения адмирал и новоизбран депутат.

Призори на 30 март жителите на Бълтън, осведомени предварително за пристигането на знаменития им съгражданин, чуха оръдейния салют на „Уиндзор“ от сто и един залпа. На пристанището, украсено с флагове, беше строен за среща на адмиралския катер почетен караул. Огромна тълпа запрещи кея.

Адмирал виконт Ченсфилд, накуцвайки, стъпи на пристанището и мина по фронта на почетния караул към голямата карета, украсена с герба, изобразяващ почиващ лъв и надпис „Et pacem bellum finit“. Кметът на града, комендантът на гарнизона и всички висши длъжностни лица почтително ескортираха славния бълтънец.

Развълнувана и щастлива, съпругата на виконта го очакваше в дъното на каретата и щом вратичките се затвориха, две нежни ръце се обвиха около шията на мъжа, стегната в бродираната яка на адмиралския мундир.

След първите целувки мъжът и жената се погледнаха един друг в очите.

— Знаеш ли, и аз бях ранена в тази война — прошепна му тя с гордост.

— Сигурен бях в тебе, златна моя русалко — отговори съпругът.

По случай победното завръщане на господаря целият Ченсфилд пируваше. Великолепната илюминация затъмни светлината на луната и звездите. В залите на замъка гърмеше музика, развяваха се пера, шумоляха коприни, блестяха кадифета и атлази, обсипани със скъпоценности. На долните тераси пируваха дори селяните арендатори и прислугата.

Късно през нощта, когато на една миля около Ченсфилд не можеше да се срещне нито един човек с твърда походка, виконтът се качи в кабинета си на втория етаж. Уудро Крейг, който очакваше тук домовладиката повече от два часа, скочи на сакатите си крака.

— Седни и пий, Уудро — рече адмиралът. — доведе ли и тримата?

— Те са долу, в стаята зад бюфета. По-добре е да не се показват сред хората.

Виконтът нареди на камериера да доведе темата мъже от тайната стая.

Гримълс и Уенсли влязоха смирено. Смутени, те застанаха на прага, като пристъпваха от крак на крак. Алекс Кремпфлоу в дантели, ленти и катарами прекрачи напред и нахално се усмихна. Той беше пийнал.

— Е, момчета — заговори виконтът, без да обръща внимание на опита на Кремпфлоу да се ръкува с него, — доволен съм от вас. Една змия издъхна под вашите токове. Златни ръце имате, мистър Кремпфлоу. (При тези думи „златните ръце“ прекратиха своите опити и се скриха зад гърба.) Вие ще станете съдружник на мистър Крейг. Ще имате квартира в „Бялата мечка“, карета и многоуважавана жена по ваш избор. Вие, Гримълс и Уенсли, вземете тези чекове и си починете един месец. След това ще се отправите за Америка, където ще бъдете на разположение на капитан Бърнс. Ако дотогава Карачиола успее да пристигне там от Капщад, Бърнс ще получи добро подкрепление. Там, в Синята долина, няма да ви липсва работа… по специалността ви. Мърч, придружете джентълмените до оградата… А ти, старче — обърна се виконтът към собственика на „Утробата на кита“, — ще получиш твоите петстотин фунта и странноприемницата „Бялата мечка“. Утре ще се разпореждаш с нея като пълен господар. Сега остава да освободим онзи юнак Льоглоа. Искам да го преместя от Шрусбъри в Бълтън и да го вкарам в килията на Бингъл, може би в минута на откровеност малкият да се разбъбри. Постъпката на Бингъл все още не ми е ясна. Вие с Джузепе здравата се излъгахте в него!

— Да, не можахме да разберем Бингъл. По-малкият му брат се

мотаеше с Фернандо. Дали пък нишката не води към Меджерсън?

— Ти постъпи добре, Уудро, като шашардиса мозъците на полицията. Нека тези господа си мислят, че Бингъл е агент на Томпсън и на измислените шотландски заговорници. Тези дни съдът ще осъди Бингъл на десет години затвор. През това време ние ще успеем да напипаме какво знае от Фернандо и ще обмислим как да постъпим с него. Никога няма да бъде късно да го удушим, а може би момъкът още да ни влезе в работа. Погрижи се, Уудро, за Флетчър. Нека той по-бързо да се впиянчи. А клеркът Дженкинс е полезен човек. Той майсторски подправя почерци…

Зад портата на замъка се разнесе властно и настойчиво звук от тръба. Виконтът прекъсна разговора си с Крейг и заповяда да узнаят кой е пристигнал.

— Кралски пратеник от Лондон — доложи камериерът, като заекваше.

Виконтът слезе в долните зали. Вестта за пристигането на кралски пратеник мигновено се разнесе по целия дом. Музиката в галерията млъкна, двойките се пръснаха и се смесиха с другите зрители край стените.

В залата влезе офицер от кралската гвардия, съпровождан от двама гвардейци. Той обгърна цялото общество с внимателен поглед и като позна домакина по адмиралския мундир, бързо се отправи към него, държейки в ръка плик с пет огромни печата от син восък. Виконтът пое писмото и стисна ръката на пратеника.

Докато адмиралът, оттеглил се в кабинета си, четеше кралската заповед, веселието не се възобнови. След няколко минути извиканият в кабинета майордом се върна в залата и пришепна няколко думи на капелмайстора. Лицето на майордома сияеше. Гостите, радостно развълнувани, очакваха добри новини.

Майордомът излезе в средата на просторната зала, тропна по пода с жезъла си и провъзгласи гръмко и тържествено:

— По волята на негово кралско величество господарят на нашия дом, избраният за депутат на британския парламент, адмирал на флота Фредрик Райланд, виконт Ченсфилд, е удостоен с титлата ърл[157] Бълтънски и званието пер на Англия. Към личния герб на лорд Ченсфилд отсега нататък се прибавя и гербът на Бълтън. Негово кралско величество благоволи да извести тази радост на лорд Ченсфилд с лично писмо, за да успее да вземе участие в предстоящото заседание на горната камара!

Далечната врата на залата се отвори и лорд Ченсфилд, новият пер

на Англия и ърл Бълтънски, влезе в залата с накуцващата си походка. Оглушителен оркестров акорд гръмна насреща му, приветствия и ръкопляскания се разнасяха от всички страни и в залите на ченсфилдския дом се възобнови веселият пир.

След полунощ, разгорещен от виното, успехите и височайшите почести, лорд Ченсфилд се оттегли в кабинета си на горния етаж. Външна стъклена врата извеждаше от кабинета на мъничък, полускрит балкон. В парка вече гаснеха лампазите и фенерчетата от илюминацията. През черните клони на липите и заснежените хвойнови вейки синееше мартенското небе. През пролуките на завесите падаше лъч светлина върху снежеца, леко заскрежил клонките в парка.

Леопард Грели разкопча мундира и жадно започна да вдишва влажния въздух. В тесния светлинен лъч се мяркаха огромни и мъхнати снежинки. Отвъд реката и далечната горичка тъмнееха верига хълмове. Там започваха земите на съседното имение — Уолвсууд…

И високо над веригата хълмове, право пред погледа на Джакомо Грели, сияеше в небето огромният торс на небесния ловец Орион, с елмазен меч на тризвездния си пояс.

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА УРОЦИТЕ НА МИСТЪР О’ХИРИ

1

Закрил лицето си с капишона на плаща, Бернардито се промъкваше през горския гъсталак. Дъждът шибаше листата и разпенваше кафявата вода на ручеите. Старият корсар видя как гърбът на тичащото пред него куче, мокрейки се постепенно, бързо тъмнееше и се превръщаше от сивочервеникав почти в черен.

Всички пътечки на острова той познаваше така, че би могъл да ходи по най-опасните места с вързани очи. С лекотата на юноша прескачаше ручеите и стъпваше по плъзгавите камъни. Удобни цървули от щавена кожа, каквито си шият испанските пастири из планините, защищаваха нозете на Бернардито от тръни и бодили.

Криволичеща планинска пътека го изведе пред залива, обкръжен от всички страни с гъста гора. Иззад храстите старият корсар огледа залива, съвсем пуст и покрит с дребни |яростни вълни. Нисък, проточен стон на корабна камбана отново се разнесе над острова: зад каменните носове, образуващи входа за залива, се бореше срещу своята гибел неизвестен кораб.

Бернардито хукна по левия бряг. Вече съвсем се бе разви делило, но дъждовната завеса скриваше далечината. Карнеро пръв започна да се катери по стръмния склон на носа; ловецът подсвирна на кучето и го върза с ремък. Козината на Карнеро настръхна — кучето бе подушило наблизо чужди хора.

Островитянинът се изкачи на носа и погледна предпазливо иззад камъните. Дъждовните струи полегато прорязваха хоризонта. В морето, сред разпенените талази, се люлееха корабни мачти. Дъхът на стария капитан замря от вълнение. Вятърът тресеше конопените въжета на голите рей, прилични на почернели кръстове… Два кораба се бореха с бурята във водите на пустинния остров.

Бернардито определи на око, че двете шхуни са сравнително скоро построени, но са оставили зад себе си не една хиляда мили. И двата кораба се люлееха високо над водата, полуизтритата червена черта на ватерлинията непрестанно се мяркаше над вълните; значи, трюмовете на корабите бяха празни или пък съдържаха лек товар. Корсарят извади от джоба си разтегателния далекоглед и разчете надписа над форщевена на по-близката шхуна: „Доротея. Пристанище Бълтън“.

Разстоянието до тази шхуна не надхвърляше два кабелтови; вторият кораб, с малко по-голяма водоизместимост, смътно се

очертаваше през проливния дъжд по-надясно и по-далеч. Двата кораба се бяха впили с котвите си в морското дъно и се обаждаха един на друг посредством ударите на корабните камбани и сигналните тръби. На капитанското мостче и на палубата на по-близката шхуна старият корсар различи хора с пелерини и зюйдвестки.

— „Доротея“, „Бълтън“ — промърмори Бернардито. — май че ще е кораб на Грели. Бълтън е неговата резиденция, а Доротея е името на любимата му… Не ръмжи, Карнеро, и не се зъби: Леопарда трябва да се нападна мълком, мигновено и веднага да се улови с мъртва хватка!… Вижда се, че капитаните му знаят за протока в залива. Ала тукашните ветрове май не познават, иначе биха се държали по-далече от скалите. Котвените вериги няма да издържат, да не се казвам Едноокия Бернардито! Аха, Карнеро, опитват се да пуснат лодка, за да изследват протока… Едва ли ще им се удаде!

Носовата лодка, спусната от наклонените подпори, влезе във водата с кърмата си и мигновено се обърна. Вълната я запокити о борда и лодката отиде на дъното, като загуби всичките си напречни седалища.

Есенната буря се усилваше. Котвените вериги с металическо скърцане се триеха о клюзовете. Когато висок талаз издигна шхуната на гребена си, една от трите вериги се скъса и шхуната се обърна с борда си към брега. На мостчето капитанът яростно разтърсваше юмруци. Шепа дежурни моряци изтичаха към носовия кабестан. Сред екипажа Бернардито различи шестима полуголи негри и някакъв брадат моряк, гол до кръста, с почти шоколаден цвят на кожата. Една жена, загърната с бяло наметало, прилично на арабски бурнус, стоеше не средата на кораба.

Под засилващия се напор на вятъра и вълните шхуната, задържано на мястото си от двете кърмови котви, продължаваше да завива. В момента, когато моряците бяха подготвили запасната котва за хвърляне, останалите две вериги се скъсаха една след друга. Следващата вълна вдигна шхуната във въздуха и я тласна към скалите. Кормчията изпусна колелото и шхуната, неуправлявана, с устрем налетя върху най-отдалечения от брега риф, почти скрит под водата.

Двете мачти се сгромолясаха напред, като едва не смазаха екипажа край кабестана. Чернобрадият моряк се хвърли през борда, а след него скочиха във водата и моряците негри. Край скалите бурната вода кипеше; вятърът отнасяше пръски до билото на носа. Борейки се с вълните, чернобрадият плуваше настрани, като предварително се насочваше не право към брега, а малко в диагонал към устието на

протока. Жената в бяло, която стоеше на средата на кораба, изглежда, забеляза сред вълните главата на плувеца. Той й махна с ръка…

Всичко последвало стана почти мигновено. Капитанът, един дългокрак, мършав мъж, мигом се спусна от мостчето и като се вкопчи в перилата на фалшборда, извади пищов. От дулото излетя пушек, а вятърът отнесе звука на изстрела. Капитанът се целеше в чернобрадия плувец. Жената с бързината на дива котка се хвърли върху стрелеца, удари го по главата с дъска, откъртила се от фалшборда, и скочи във водата. Наметалото й остана да виси на перилата; Бернардито успя да види мярналата се във въздуха къса бяла туника. Чернобрадият беше вече край жената. Вятърът, който тласкаше водата в протока, помагаше на бегълците.

Капитанът и помощникът му започнаха да стрелят, но една голяма вълна издигна разбитата шхуна от рифа и я повлече право към скалите на брега. Негрите, които бяха избрали за бягство друга посока, се отдалечаваха покрай брега и корпусът на шхуната ги скри от зрителното поле на Бернардито.

Сега цялото му внимание се съсредоточи върху загиващия кораб. Носът на шхуната се издигна и се удари о камара камъни, струпани пред скалистия нос. Следващата огромна вълна покри кораба съвсем. После се показаха поваленитe мачти, увити с въжета. Нов удар на вълна с огромна сила прехвърли разбития кораб през камарата камъни върху скалистия бряг. Шхуната легна на борд, като откри дъното си; парцали пяна висяха от тъмния й корпус като от хълбоците на подгонен елен. Връхлитащите вълни довършваха разрушаването на корпуса. В далечината за миг се мярнаха главите на шестимата плуващи негри, после издатината на носа ги скри съвсем. Белите плувци, мъжа и жената, Бернардито също изгуби от погледа си; види се, вече бяха достигнали протока.

Изпод разчупената палуба на кораба се показаха десетки черни къдрави глави. Хората се измъкваха от трюмовете, заливани от водата. Капитанът удряше някои с дръжката на пищова си. Червенобрад мъж, мъчейки се да пази равновесие върху разтрошената палуба, размахваше бич. Тридесетина бели моряци, успели да се съвземат от преживения страх от смъртта, гонеха негрите към тясната ивица на крайбрежните камъни… Разбитата шхуна явно принадлежеше на роботърговци.

Старият корсар, задържайки кучето за нашийника, се затича към брега на протока. Като надзърна иззад скалите, той видя близо пред себе си високи, яростни вълни. Те нахлуваха в протока, препълваха

гърлото му, издигаха се до средата на бреговите канари и заливаха цепнатините, като оставяха пяна по клонките на храсталака. Плувците бяха стигнали вече до средата на протока; тук течението утихваше, вълните бяха по-малки, но жената отпадаше. Чернобрадият поддържаше главата й над водата.

— Карнеро, носи! — викна Бернардито и пусна нашийника.

Остроухият се хвърли във водата, а корсарят, след като остави на камъните ловната си пушка, наметалото и куртката, се измъкна иззад скалите и започна да показва на чернобрадия плувец посоката към най-близкото удобно за излизане място на брега.

Жената се хвана с ръка за нашийника и Карнеро заплува обратно, като я влачеше след себе си. Чернобрадият плувец изоставаше все повече от силното животно. Ръката на плувеца беше окървавена; той дишаше тежко и гмуркайки се, дълго не се показваше из водата. Бернардито нагази до кръста във водата, подхвана почти безчувствената жена, изнесе я на брега и я сложи върху своето наметало. Отърсвайки се, кучето скимтеше и се дърпаше назад към втория плувец, но не влизаше във водата: вдясно, откъм плитчината, сред плоските вълни се показа дългата глава на крокодил. Той се приближаваше доста бавно, предполагащ очевидно, че плячката не може да му се изплъзне.

Плувецът изчезна под водата. Бернардито стисна в зъби ножа си и се гмурна. Тогава след господаря си се хвърли във вълните и Карнеро. В зеленикавата подводна мъгла Бернардито забеляза разсеяно кафяво белезникаво петно. Той хвана човека за косите и напрягайки се, го измъкна на повърхността. Заедно с Карнеро те преодоляха последните десетина ярда до брега и повлякоха човека към ивицата чакъл между скалите. Горчиво разочарования крокодил Бернардито заплаши с ловната си пушка.

От устата на спасения плувец изтече малко вода и той задиша дълбоко и неравно. Увиснал на рамото на корсаря и препъващ се всяка минута, човекът направи няколко крачки нагоре по пътеката и вече осъзнато погледна своя придружвач.

— Починете си и помогнете на жената — каза му Бернардито на английски. — Карнеро, куш! Чакайте ме тук и не мърдайте от мястото, ако не искате да попаднете пред очите на вашия капитан.

Бернардито остави кучето при спасените и пак се изкачи на носа. Разбитата шхуна се намираше в предишното състояние. Всички крайбрежни камъни бяха осеяни с чернокожи. Моряците вече се разпореждаха за стоварването на някакви денкове и сандъци по

камъните. Вторият кораб едва тъмнееше през мъглявото було.

Капитанът на този кораб, като видя, че котвите няма да удържат напора на стихията, се реши на смела маневра. Мръсното платно на кливера се плъзна над бушприта и заплющя на бурния вихър. Друго едно платно се разгъна до половината на марсовите рей. Кабестанът се завъртя, носовите котви се издигнаха и насочвайки се към протока, корабът потегли, като влачеше след себе си по твърдото дъно кърмовите котви. Когато до устието на протока остана един и половина кабелтов, веригите на котвите се скъсаха. Вълните около кораба беснееха — имаше опасност да го сплескат о скалите.

Един дебел моряк в капитански мундир махна с ръка от мостчето. Струпалите се на носа моряци изляха от двете страни на форщевена няколко бъчви с разтопена мас.

Масленатa течност се разля по бурната вода и яростните вълни около кораба стихнаха за миг. Пред шхуната се откри устието на протока с успокоилата се леко вълнуваща се и набърчена от дъжда повърхност. За секунда корабът преодоля разстоянието до устието. Струята на вятъра, нахлуваше в протока като в тясна тръба. Тя разкъса платната и погна шхуната с бързината на стрела. Ако протокът беше прав, корабът благополучно щеше да влезе в защитения залив, но тесният ръкав извиваше наляво и маневрата на завиването не стана съвсем успешно.

Чу се трясък, кърмата с бял надпис „Глория“ беше запратена в камъните, кормилото на шхуната се разлетя на трески. Ударът събори гротмачтата, проби обшивката над ватерлинията. По инерция „Глория“ се откъсна от камъните, благополучно премина край пясъчната плитчина и достигна залива. Шхуната не изгуби способността си да плава, дъното й оцеля. Плоските вълни в залива, също като в река, се заплискаха край изпочупените бордове.

„Тази «Глория» има добър капитан и доста добър екипаж — разсъждаваше Бернардито. — Пристанище «Бълтън»! Значи, двата кораба пътуват заедно… Загубиха две котви, мачта, кормило и получиха дупка в кърмата. Евтино се отърваха! Хвърлиха котва… Време е да се измитам оттук. Ще почнат да шарят из острова и ще намерят къщурката ни!“

Бернардито не намери спасените на предишното място. Когато „Глория“ се показа в протока, чернобрадият мъж отмъкна жената по-далеч от брега и се скри зад камъните. Кучето напрегнато следеше чуждите хора и ръмжеше заплашително, когато те се размърдваха.

— Ще ви стигнат ли сили да вървите много бързо след мен по

пътеките из гората? — запита островитянинът.

Жената първа се изправи на крака. Мократа й дреха беше необикновена и нямаше нищо общо с европейското дамско облекло, но по лице приличаше на французойка или италианка. Тя погледна Бернардито втренчено и такова силно вълнение се отрази на лицето й, че старият корсар почувствува известно смущение. Ала положението беше твърде критично, за да спират дори и за минута. Жената помогна на своя спътник да се изправи на нозе. Ранената му ръка беше вече превързана с парче от влажната туника.

Сега Бернардито разбра, че пред него се намира съвсем млад мъж, едва ли навършил двадесет години. Черната брада и отдавна небръснатите бузи му придаваха по-зрял изглед. На вид непознатата беше на около тридесет години. Но красивото й и фино лице леко се четяха следите на лишения.

Бернардито бързо поведе непознатите през гъстата гора. С мъка се промъкваха те през бодливите храсталаци. Бурята люшкаше дърветата и обливаше пътниците със студени капки. Старото си наметало Бернардито даде на жената и тръните изпокъсаха куртката му за няколко минути. Най-трудно беше на полуголия непознат, цялото облекло на когото се състоеше от черни моряшки панталони и мръсен червен пояс. Най-после пътниците излязоха на пътеката. Бернардито ги поведе към горското езеро. Половин миля непроходим гъсталак от бамбукови стебла се изправи пред тях. Под нозете им зажвака рядка блатна кал.

— Вървете напред и дръжте посока към онази далечна канара. Ще вървите до пояс във вода, но в средата на блатото, ако вземете правилно посоката, ще се натъкнете на пясъчно островче. Скрийте се там и ме чакайте. Кучето ще остане с вас. Ще ви донеса храна и после ще ви отведа на безопасно място, в планината. А ако искате да се биете с вашите врагове, вземете тази пушка и нож.

Полуголият мъж хвана пушката.

— Ще се бия до последна искрица живот — рече той решително. — Доротея, познаваш ли тази пушка? Мистър Фред, когато се прехвърляше на „Орион“, я остави в къщичката на острова. По-рано тази пушка е принадлежала на Джакомо.

— Дай ми ножа, Антонио — глухо произнесе жената. — при тях жива няма да се върна.

Странно предположение озари Бернардито. Дали пред него не е синьора Чени? Но Антонио е близък сподвижник и любимец на Грели, а сестра му — любовница на Леопарда. Из чии ли ръце са се

измъкнали тези хора? Ала нямаше време да се разсъждава и да се проверяват предположенията. Момчето беше само в празната къщичка; непознатите пришълци от роботърговските шхуни всяка минута можеха да открият жилището на ловците…

— Синьор, кажете ни името си! — викна младият мъж след отдалечаващия се ловец.

— Ще го узнаете, когато бъдете в безопасност — отговори Бернардито и бамбуковите стебла се затвориха зад него.

Кучето искаше да се спусне подире му, но той рязко го изпрати назад, като му сочеше към средата на блатото.

Шестимата негри благополучно преодоляха зоната на прибоя край скалите и се измъкнаха на суша. Тези бегълци от разбитата шхуна също побързаха да се скрият в гората. Тук те се чувствуваха на сигурно място, като у дома си!

И шестимата се смятаха за едни от най-добрите ловци на голямото племе от браговете на Конго. След като навлязоха в гъсталака, воините започнаха да се въоръжават с първите попаднали им под ръка средства за самозащита — тояги, клони и остри камъни с назъбени ръбове. Те прекараха няколко часа по дърветата, като се ослушваха в шумовете на гората. Преди залез слънце тръгнаха през храсталаците. Из гората вървяха като безмълвни черни сенки и нито една драскотина не се появи по стройните им матовочерни тела. Гората оредя. Платото почна да се снишава; големите дървета се замениха с ниски шубраци; изпод нозете им започна да излиза блатна вода и в лъчите на промъкналото се вечерно слънце бегълците видяха непроходимите гъсталаци на бамбука.

Внезапно един от негрите вдигна предупредително ръка. Той забеляза в блатото следите на двама души, минали тук не по-късно от обяд. В същата минута из гъсталаците изскочи едно грамадно сиво животно. С озъбена страшна муцуна звярът се хвърли върху чернокожите.

— Хвърлете оръжието! — раздаде се глас иззад храстите.

Тези думи бяха произнесени на езика киши-конго — родния език на черните воини. Чернобрадият Антонио се показа иззад гъсталака.

— Захвърлете тоягите, приятели, иначе този дяволски пес ще ви разкъса гръкляните. Назад, Карнеро! Вървете след мен…

Антонио поведе бегълците през платото към пясъчното островче. Кучето проявяваше много силно безпокойство и вървеше по петите на хората, поглеждайки жадно мяркащите му се прасци. То се поуспокои и престана да ръмжи чак когато черните воини седнаха редом с

двамата бели хора под бамбуковата колибка. Антонио и Доротея бяха успели да покрият леката си постройка с листа от огромни папрати. Щом някой от седящите се опитваше да мръдне, бдителният Карнеро заплашително ръмжеше и всички, щат не щат, трябваше да седят мирно, също като ученици, наблюдавани от сърдита класна наставница.

— Антонио — казваше жената на своя спътник и гласът й трепереше от вълнение, — уверена съм, че не се лъжа. Това е същият оня човек. Тогава само за миг го зърнах през прозореца на каютата, но лицето му се вряза в паметта ми за цял живот. Казвам ти, Антонио: този човек е пиратът Бернардито Луис, който откраднa моя Чарли.

— Дороти, това е невъзможно. Аз с очите си видях следи от труповете им. Не се измъчвай с напразни надежди, бедна моя сестро. Не знам кой е този островитянин с превързано око, но Бернардито загина в пещерата заедно с момченцето. Той искаше да помогне на мистър Фред, но не беше предвидил лавината и срутването.

— А как е попаднала в ръцете на този човек пушката на Джакомо?

Когато „Орион“ напущаше острова, мистър Фред остави в къщичката пълно снаряжение. Той си мислеше, че може би съдбата пак ще захвърли тук някой самотен мореплавател и дори остави на масата бележка: „На неизвестния приятел от тримата първи жители на острова“.

— Но защо и този човек е с превързано око? Защо се крие от капитаните на корабите?

— Може би той самият ще ни разкаже за това. Едно знам много добре: капитан Бернардито вече шеста година спи в гроба си. И неговия гроб аз видях със собствените си очи.

Внезапно Карнеро се спусна в гъсталака. Фигурата на Бернардито, отрупана с оръжие, се появи из храстите. Предупредени от Антонио, негрите се изправиха пред непознатия „господар на острова“ и му се поклониха.

— Вие говорите толкова високо, че сами издавате убежището си. Без да искам, аз подслушах вашия разговор. Господа, накарайте вашите чернокожи приятели да седнат! Такива ниски поклони се правят само на техните страшни богове, а не на един възкръснал пират. Някои мъртъвци, сеньор Антонио, се изхитрят да възкръснат дори по два пъти… Сеньора Доротея, вашите надежди не са напразни. Синът ви е жив и след един час вие ще го прегърнете… Антонио, та подкрепете сеньората, на нея й прилоша! Клетата, тя вече е в

безсъзнание. Вървете напред, трябва по-скоро да се доберем до планината. Аз ще нося сестра ви.

2

Мистър Уилсън, капитанът на „Глория“, командуваше с пресипнал глас разтоварването. Шхуната бе хвърлила котва в Залива на корсаря. Три лодки непрекъснато сновяха между брега и кораба. Вечерното слънце позлатяваше водата, вятърът стихна и само вълните на мъртвото вълнение се удряха в каменната гръд на носовете. Стана горещо. Рояци москити кацаха по лицата и ръцете на моряците.

Всички негри от трюмовете на „Глория“ бяха стоварени на брега и сечаха дървета под охраната на двадесетина моряци. Малко по-настрани работеха спасените от „Доротея“. Между работещите се разхождаха надзирателите, суданси араби и берберийски туареги, с бичове в ръце. В големи черни котли, закачени на върлини, се вареше храната.

Една лодка откара от брега на борда на „Глория“ сухия капитан Хятчинсън, червенокосия американски ирландец О’Хири и още неколцина моряци, от разбитата шхуна. Уилсън ги покани в каютата на своя помощник, датчанина Оге Йензен.

— Големи ли са повредите на „Доротея“? — запита капитан Уилсън своя колега.

Хятчинсън въздъхна.

— Голяма ли е дупката на счупена бутилка? — сърдито изръмжа О’Хири. — отопихме печалбите си, дявол да го вземе! Какво ви хрумна да се катерите по скалите, Хятчинсън! Всички ония негри в повече, които бяхме решили да скрием от Райланд, сега са на дъното… А и тази французойка, която избяга… За нея можеше да се вземат добри пари…

— Не си струва да се карате, джентълмени — помирително каза Уилсън. — французойката няма къде да ни избяга от това островче, ако само не е потънала. Преброихте ли негрите на брега, мистър О’Хири?

— От двете шхуни стоварихме сто и двадесет мъже, триста жени и около стотина деца. Оцелелият дребосък не съм броил, не останаха много. Хятчинсън удави онези деца в трюма като палета, а на това отгоре още седемдесет майки и толкова мъже. Около сто и петдесет парчета потънаха, а може и да са избягали… Отвратително!

— Е, брате, в нашата работа — някъде ще спечелиш, някъде ще загубиш… Неприятно е само, че удавихме негрите на мистър Райланд, онези, които бяха изпратени тук за островната плантация, а нашите

двеста останаха при Карачиола в Капщад… Сега с „Доротея“ се свърши, а моята „Глория“ ще поправяме цял месец. Дано в това време Карачиола не отплува с негрите за Америка. Виж, тогава ще плачат нашите парички за всички онези чернокожи, които имахме в повече! Какво е вашето мнение, мистър О’Хири.

— Без нас той никъде няма да отиде! Закупен е голям товар за островната плантация. Няма да зареже той всичко в Капщад я! Ще не ще, трябва да чака да се върнем ние с корабите от острова или да дойде тука след нас.

— В Капщад собствениците на диамантените мини даваха по тридесет фунта за парче. Всички излишни чернокожи трябваше да продадем там, на място, и веднага да си поделим парите. Нямаше защо да слушаме Карачиола… В Америка, казва, ще ги продадем двойно… Ето, продадохме ги на… рибите! — мистър Уилсън кимна ядосано към лъскавата вода на залива.

— Изпратихте ли потеря за бегълците? — запита О’Хири, като помълча малко.

— Да. По обяд шестима души с боцмана Браун отидоха в гората на лов. До довечера ще изловят всички.

Съмнявам се… — възрази О’Хири. — нищо не ще може да ги изкара от гъсталаците. Островът е доста голям и ще успеят да се скрият и да си намерят храна. Мисля, че утре ще трябва да организираме хайка от целия екипаж. Ще се наложи да претършуваме целия остров. Трябва да заловим и французите. Колко е неприятно, че избягаха! Видяхте ли ги, Уилсън?

— Не, аз едва тук разбрах, че на вашия борд е имало двамина бели от загиналата експедиция на „Свети Антоан“. Защо не ги показахте на Карачиола в Капщад, мистър О’Хири?

— Разбирате ли, Уилсън, самият аз ги открих едва по пътя от Капщад за насам. Спомняте ли си как товарехме в Заира? Нощ, суматоха… „Доротея“ прие около двеста мъже за острова и всички жени с дребосъка. Тези двама при товаренето се били мушнали между чернокожите; през цялото време са се криели в трюма сред най-гъстата тълпа. В Капщад ние не престояхме и едно денонощие, а по пътя за насам, когато моряците започнаха да закачат черните красавици, измъкнаха на палубата французойката. Тогава и нейният спътник се показа. Дотогава и двамата омотавали лицата си с парцали. Оказа се, че са попаднали в плен у негрите и са прекарали четири години сред племената на Конго. Заедно с негрите и те попаднаха в наши ръце. Тя се нарече Марта Сабу, а той — Франсоа Пише. Този Франсоа, Пише и

шестима здрави негри аз накарах да работят горе; той е ловък моряк, знае всички онези неразбираеми негърски езици и научи негрите да работят с платната. Ние нямахме достатъчно моряци. А жената бях решил да запазя за себе си. Тя е била милосърдна сестра в болничната каюта на „Свети Антоан“. Красива особа, но… с характер, проклетница! В коя и да е част на света биха се намерили купувачи за нея. Надявах се да взема за нея добри пари. Хятчинсън развали всичко с тази авария!

— Ами тези ваши моряци негри… напуснаха ли ви, мистър О’Хири?

— Да, напуснаха ме, дявол да го вземе! Заедно с французите. Хятчинсън стреля, ама струва ми се, че не ги улучи.

— Тази несполука на мистър Хятчинсън навярно ще трябва да коригираме, след като ги заловим — рече замислено Уилсън с пресипналия си глас. — мистър Райланд не обича излишни свидетели.

— Ако са живи и двамата, французинът ще бъде полезен в плантацията като преводач. Трудно ще избяга оттук. Е, а пък ако свърне насам някой чужд кораб, тогава този мосю Франсоа… ще си получи порцията. Обаче затова трябва най-първо да го върнем.

Оге Йензен потъна в своите спомени. Припомни си една не много отдавнашна пролет, пътуването към Атина, прикритото заливче, шхуната на Каридас и лодката с малкия син на онзи човек, чийто гроб се намира на този остров… Той, Оге Йензен, стреля от лодката по онези хора, защото така му беше заповядал Карачиола… Някой извика по лодката… После се появи лейтенант Уент с гемията… Неуспешно излезе всичко тогава…

В каютата се втурна боцманът на „Доротея“.

— Залови ли бегълците, Браун? — подигравателно запита О’Хири.

— Още не — пробуча боцманът със смирен тон. — но в гората намерих една къщурка. По всичко се вижда, че обитателите й са я напуснали само преди няколко часа. Докато оглеждахме къщичката, в двора се втурна едно черно куче с парче връв на шията. Ние го заловихме и доведохме с нас.

— Значи, островчето е обитаемо, джентълмени? — с недоумение запита О’Хири.

Йензен излезе на палубата. Ненадейно всички, които бяха в каютата, дочуха от палубата радостен кучи лай и възгласите на Йензен:

— Нерон, Нерон!

Черното куче на неизвестните островитяни скимтеше и се умилкваше около датчанина.

— Та това е нашият стар Нерон, кучето от „Орион“! То се загуби тогава при разкопаването. Нерон, кучи сине, значи, ти си станал островитянин! И зверовете не са те изяли!

— Мистър Хятчинсън и мистър О’Хири — каза Браун, — мисля, че тази напусната къщурка ще ви хареса за жилище. На „Глория“ ще бъде твърде тясно за всички ни.

В пълна тишина, под потръпващите звезди се изкачваха нагоре по клисурата групичката пътници. Пред тях тичаше кучето. Подире му вървеше Антонио Чени, опипвайки пътя с тояга. Капитан Бернардито носеше безчувствената жена на ръце. Шестимата голи негри завършваха шествието.

— Добре сте запомнили този път по клисурата, Антонио — подхвърли Бернардито.

— Как не, сеньор. Ние с мистър Фред всеки ден минавахме по тази пътека при разкопаването на вашата пещера. Като че ли всичко това беше вчера, а ето минаха вече почти шест години… Кажете ми сеньор, Чарли помни ли още майка си?

— Антонио, той забрави миналото. Детето не помни баща си. А известна смътна представа за майката аз създадох отново в детския му ум. Запазих в неговата памет образа на „дойката Доротея“ и научих момченцето да го свързва с понятието „мама“. Аз отдавна бях намислил да върна момченцето на неговата майка, ако само се измъкнех оттук жив…

Но при едно условие: да не се открива на Грели тайната на спасяването на детенцето. Това момче ми е изпратено от самата съдба, за да завърша една отдавна набелязана цел. Майката няма да бъде пречка за мен, ако тя не открие на Леопарда тайната ми.

Те започнаха да се изкачват мълчаливо по каменливата горска пътечка. Ниско над клисурата висеше нащърбеният месец. Скоро гората свърши. Отдясно тъмнееше планинска ливада, обрасла с висока трева. Далече долу, отразявайки се във водите на залива, блестяха светлините на „Глория“. Бернардито седна с товара си на ствола на повалено дърво. Главата на жената лежеше на рамото му.

— Гребнете вода от извора, трябва да свестим сестра ви. Тя е съвсем без сили. Колко тежък, продължителен припадък!

Доротея отвори очи, видя звездите, мрака и приведените над нея глави на Антонио и Бернардито. Щом съзнанието й се възвърна, тя се вкопчи в ръцете, които я подкрепяха. От устните й започнаха да се

ронят несвързани думи, глухи като стон:

— Къде ме доведохте? Вие пак ме лъжете. Него го няма! Кажете ми истината: живо ли е моето момченце? Къде е Чарли?

Бернардито отново вдигна жената. Сега тя се блъскаше и трепереше в ръцете му.

— Успокойте се, сеньора Доротея! — нълнението на жената смути Бернардито. Дори най-близките приятели сега не биха узнали гласа на своя суров капитан. — ще няколко минути и ще видите своето момченце, пораснало и здраво. Едно малко пътешествие под земята — ще бъдем у дома. Вашето момче ми стана като собствен син. Аз никога не съм имал деца, сеньора!

Крачещият напред Антонио рязко спря.

— Стойте! — възкликна той. — Дороти, синьор капитанът не знае, че той има син!

От изненада Бернардито се препъна и едва не изпусна своя товар.

— За какво говори брат ви, сеньора? Какво означават думите ви, Антонио?

— Капитане, може би аз напразно заговорих за това в една такава минута, но на мене много добре ми е известно, че в Пирея живее вашата майка, синьора Естрела Луис, със своя внук Диего Луис ел Гора. Той сега е… на десет години. Родил се е в Пирея през есента на 1768 година. Майка му… виж ти, неприятност! Паметта ми изневерява… Едно такова звучно гръцко име… Казваше се…

— Зое… — подсказа му Бернардито.

— Да, да, Зое! Тя не е вече жива, капитане… Спи в гръцките гробища на Атина. Зое е умряла при раждането на вашия син, малкия Диего, когато вие сте били вече на този остров. На доня Естрела отдавна са разказали за вашата гибел, но тя не вярва, очаква ви и разказва на малкия Диего за вашите стари подвизи. Всичко това аз научих в Ливорно през лятото на седемдесет и четвърта година. Запомних дори адреса на синьора Естрела: Пирея, Атинския път, предградието, къщата на търговеца Каридас.

— Търговецът Каридас ли? Георги? Моят марсов моряк от „Перла“? Някога аз му подарих моята стара шхуна „Лъчезарна“. Дали не е същият онзи Каридас?

— Капитане! Всичко, което сега ви разказах, аз чух в Ливорно от юнгата на шхуната „Лъчезарна“ Томас Бингъл. Това момче е приятел на вашия малък син. Доня Естрела разказвала на двете момчета за капитан Бернардито.

— Диего Луис ел Гора! — Бавно произнесе старият корсар,

вслушвайки се в тези думи. — синът на моята Зое! С нея се разделихме през Декември 1767 година… О, небе! Ти си по-щедро с милости, отколкото можех да очаквам! С какви планини от съкровища трябва да ти се отплатя за тази новина, момко?… Не бойте се, сеньора, това не е пропаст, а само вход в една скрита пещера. Дръжте се за врата ми, аз ще ви пренеса по коритото на един подземен ручей. Тук е тъмно като в гробница, но по-нататък зад завоя гори факел.

Гласът на Бернардито вече кънтеше под сводовете на тунела. Един след друг негрите боязливо навлизаха в черната паст на подземието.

Корабен фенер осветяваше сводовете на скривалището. Дълбоко безмълвие цареше в подземните коридори и тунела. Само потокът слабо ромолеше на дъното. Дупката в стената, някога пробита от капитан Бернардито, беше закрита отвътре с вълча кожа.

Момчето се ослушваше в звънката тишина, която цареше в подземието. В скривалището беше светло и топло. Бернардито отдавна беше приготвил това тайно убежище в случай, че внезапно пристигнат враговете. Стените и подът на пещерата постлаха с кожи. В един ъгъл имаше купчина одеяла. В огнището, направено от камъни, тлееха дървени въглища и едва забележимият пушек навлизаше в тунела и подземните ходове. В друг ъгъл беше струпан запас от дървени въглища и суха като барут вършина. Над огъня кипеше в котле настойка от сушени ароматни треви; тази напитка заменяше на островитяните кафето и чая. Припасите бяха поместени в ниши, издълбани в плочестата леска. Тук се намираше и оръжието, пренесено от къщичката.

Днес самотата особено тежеше на момченцето. Не му беше леко да лежи тук, връз кожата, самичко, когато на острова стават такива важни работи… Момченцето стана от леглото си, приближи се до дупката и отмахна края на завесата. Светлината падна върху противоположната стена и озари дъното на тунела. Последните летни месеци бяха горещи, малко дъждове паднаха; ручеят в тунела почти пресъхна и целият подземен път до скривалището сега не беше труден.

В далечината се зачу шум, след това човешки гласове, изменени от ехото. Една дълга сянка се метна по дъното на тунела и по познатото ръмжене момчето различи своето куче.

Иззад завоя се мярна червеникав отблясък и гласовете приближиха. Най-после в тунела се показаха хора. Колко много бяха те! Чернобрад мъж, гол до пояс, носеше факел. Той закриваше високата фигура на чичо Тоби, който носеше на ръце някакво тяло,

завито в старото наметало. Отзад един след друг се промъкваха голи хора, черни като въглен. Момчето отмахна вълчата кожа и бързо спусна през дупката леката бамбукова стълбичка. С два скока Карнеро се озова в скривалището, завъртя се около момчето, като скимтеше и се мъчеше да го лизне по лицето. Но на момчето сега не му беше до остроухия! Когато напускаше скривалището, за да отиде при спасените, чичо Тоби му каза със странен глас съвсем странни неща. Той беше отмахнал от челото на момченцето една къдрица и поглеждайки го в очите, беше запитал:

— Синко, искаш ли да напуснеш този остров и да видиш големи градове и далечни страни?

— Искам да ги видя заедно с тебе, чичо Тоби. Нали няма да ме дадеш на ония чужди хора, които дойдоха с корабите?

— Не говори глупости, мой сеньорито. По-леко ще ми бъде да загубя второто си око, отколкото да се лиша от тебе. Но кажи ми, ако твоята майка изпрати да те вземат, би ли се зарадвал?

— Мама ли? Значи, тя е изпратила кораби? О, чичо Тоби, искам по-скоро да я видя! И ние винаги ще бъдем заедно, с мама и с тебе! Нали, чичо Тоби!

Бернардито беше притиснал силно момчето към гърдите си:

— Остани със здраве, мой сеньорито, дръж стълбата го това и ме чакай. Аз ще дойда, но не сам, и ще ти донеса голяма радост!

С тия думи чичо Тоби беше заминал. А ето че сега Карнеро пречеше на момчето да се приготви за важната среща. Внезапно детето трепна. Само няколко думи долетяха от тунела, но една от тях предизвика смут дълбоко в детското му сърчице. Произнесе я чичо Тоби. Това беше име, вече полузабравено…

— Дороти, ние ще постоим тук. Качете си при него, той ви чака!

Момчето стоеше насред пещерата. Беше облечено с бяло палтенце от кози кожи и къси панталони. Тъмните му къдрици се спущаха до раменете, загорелите страни бяха порозовели от вълнение. Изведнъж вълчата кожа над входа рязко отлетя настрана. Една жена с пламтящи очи падна до него на колене. Топли длани стиснаха лицето на момчето. То усети докосването на горещи, мокри страни, облени в сълзи. Като освободи ръката си, момчето смутено и неловко докосна меките коси на жената, поотдръпна се от разплаканото лице и вглеждайки се дълбоко в тия родни, безумно щастливи очи, за първи път в живота си със задъхващ шепот произнесе:

— Мамо!

3

На другия ден призори Бернардито, Антонио и най-възрастният от бегълците негри, чернокожият исполин Нгуро, предпазливо се промъкнаха до брега на залива. Непроходимият гъсталак ги прикриваше от пазачите на роботърговците.

Пред очите на съгледвачите се откри твърде непривлекателно зрелище на робски лагер. Сред храстите и ниските дръвчета, които достигаха до самия бряг на залива, беше разчистена една голяма площадка. Около двеста жени правеха стобор от колове и върлини с обгорени, заострени върхове. На двата противоположни ъгъла на тази площадка се извишаваха грозни постройки върху дълги стълбове. Това бяха наблюдателни кули за пазачите — първите образци на европейската архитектура, издигнати от колонизаторите на новата земя. Пазачите, по двама на всяка кула, се бяха разположили под палмовите листа на навесите и бяха облегнали върху плетените перила дългите цеви на пушките си. Първите фортпостове на цивилизацията в острова на Райланд бяха създадени!

До двукрилата врата вече имаше будка, изплетена от пръчки и клони, която наподобяваше висока кошница. В нея се бяха вмъкнали още двама въоръжени моряка. Стоборът около лагера още не беше завършен и двадесетина моряци бяха обкръжили площадката да не би на някой от негрите да хрумне да си търси на острова друг подслон. В ограденото пространство бързо растяха пет големи колиби. На дълга върлина висяха над разпален огън опушени чугунени котли. Няколко черни жени готвеха храната под надзора на корабния готвач на „Доротея“, който явно се стесняваше от подобни задължения.

Малко по-далеч, по левия бряг на залива, постоянно се мяркаха върховете на падащи дървета. Тука също разчистваха място за постройките и нивите на бъдещата плантация.

Притаили се в короната на едно високо дърво, съгледвачите видяха как мистър Хятчинсън поведе голяма група роби към мястото, където се бе разбил неговият кораб, за да спасява останките от товара. На края на гората отряд негри режеше с триони трупи. Слънцето безпощадно обгаряше лъсналите от пот черни гърбове на резачите. Едни стояха на възвишението, направено от дървета, а други — долу на земята. Отмерено се привеждаха телата. Нагоре-надолу, нагоре-надолу сновяха трионите, захапвайки със стоманените си зъби дебелите дънери. Вече две големи редици от току що нарязани дъски

лежаха от двете страни на издигнатата площадка. Двама надзиратели с дълги бичове се разхождаха между редиците.

Един от горните резачи, широкоплещест негър, изморено се изправи и изтри стичащата се от лицето му пот. Надзирателят Урикон, бившият жрец, викна нещо на роба, но той не обърна внимание на това, приближи се до края на площадката, загреба с един череп вода от дървената бъчвичка и отпи няколко глътки.

Урикон шибна негъра с бича по гърба, той изгуби равновесие и падна от площадката. Обхванат от гняв, негърът скочи и запрати черепа в лицето на надзирателя. Към мястото на сбиването изтича бял моряк. Негърът прескочи през купа стърготини и се втурна към близкия гъсталак. Екна изстрел, куршумът улучи беглеца в крака, но той, накуцвайки, продължаваше да тича. Урикон с разсечена вежда догони с няколко скока ранения и със свистящ удар на бича го повали. Моряците повлякоха нещастника към лагера. Не минаха и пет минути и тялото на резача увисна на клона на едно високо дърво. Под нозете на обесения пламна вършина, обгаряйки сгърчените му пети. След това моряците се разотидоха по местата си с равнодушни лица. А трионите продължаваха да се движат нагоре-надолу, нагоре-надолу, сякаш нищо не се беше случило. Притаилият се на дървото Антонио едва не заплака от ненавист и отвращение.

Преди да настъпи вечерта, роботърговците събраха на едно място всички роби от площадката на бъдещата плантация и тия, които участвуваха при разтоварването на стоките на „Доротея“. С ритници и удари с бичове, споменавайки сатаната и всички свети угодници, моряците строиха негрите в една обща колона и три пъти преброиха тези пет шест дузини изплашени голи хора: явно моряците бяха скарани с аритметиката!

Започна да се мръква. По върховете на мачтите на „Глория“ запалиха фенери. Плющейки с бичовете, роботърговците вкараха робите зад оградата. Като изядоха отвратителното ечемичено вариво без лъжици и чинии, полуголите хора се натъркаляха под редките навеси. Скоро детският плач и вайканията на майките започнаха да стихват. Бернардито и двамата му спътници слязоха от дървото и предпазливо тръгнаха обратно.

Внезапно на горската пътека, която водеше към жилището на островитяните, се дочуха гласове. Съгледвачите замряха в гъсталака. Антонио разпозна О’Хири, Йензен и Хятчинсън. Те отиваха с няколко моряка към къщурката, като разговаряха високо помежду си.

— Къде са се дянали тези островитяни? — казваше О’Хири. —

втори ден вече как се крият от нас. Ако се съди по домакинските съдове и броя на добитъка, тука са живели няколко души. Навярно са останки от екипаж на някакъв кораб. Не ми се харесва тяхното поведение, дявол да ги вземе!

— Какво предлагате? — запита Хятчинсън.

— Десет ловни групи да претършуват тази нощ всяко храстче на острова. Вие, Йензен, с вашите хора ще претърсите клисурата. Кучето на островитяните ще ви помогне.

Гласовете на роботърговците стихнаха. Бернардито и спътниците му още няколко минути се промъкваха много предпазливо след тях, но онези се приближиха до къщурката и нахълтаха шумно в нея. Съгледвачите свърнаха в горския гъстак.

— Нашият Нерон днес може да ни окаже лоша услуга — проговори Бернардито. — глупаво куче, вчера избяга от Чарли и ето че е попаднало в ръцете на тази горила Йензен. Разкажете ми, Антонио, кой е този датчанин? Видях го още на лодката от „Орион“. Вързан е в езика, ама юмруците му — същински топовни гюлета.

Десет моряка, начело с Оге Йензен, се изкачваха нагоре по клисурата. Йензен държеше вързан черния пес и тихичко разговаряше с него като със стар добър познат:

— Води ни, Нерон, води… На „Орион“ ти беше много крадлив, приятелю мой, и измъкваше от моряците сирене…

— О, аз познавам това място! Някъде насам се намира един гроб…

— Какво си мърморите там, Йензен? — недоволно запита един от моряците. — за какъв гроб споменавате?

— Казвам: тука наблизо е гробът на еднооκия Бернардито…

— Какво? Стойте, момчета! Ако вие, мистър Йензен, имате желание да си чупите врата, тогава пълзете след това проклето черно куче, а лък аз не съм луд нощем да отивам при гроба на Бернардито.

— Мъртвите не мъстят — успокоително каза Йензен.

— Духът на Бернардито няма да търпи нощни гости. Гледайте, Йензен, кучето се зъби! То се хили! Гръм да ме удари, ако не се хили! Да се проваля на място, ако не го е изпратил при нас мъртвия Бернардито! Виждате ли какво е черно? Кълна се в рогата на сатаната, това е таласъм! Зарежете кучето, Йензен, нека върви по дяволите! Я да обърнем кормилото, докато не е късно, да не затракат нашите кокали по дъното на тази урва.

Иззад хребета се показа червеният сърп на месеца. Мислите на Йензен мудно се въртяха в мозъка му. На него също не се харесваше

много пътят, по който черното куче поведе групата. Гробът на Бернардито вдъхваше страх и в неговата суеверна душа… Та нали само преди четири години, той, Йензен, се беше прицелвал в момчето седнало на кърмата на лодката… Дали пък да се върнат на осветената „Глория“, да пропъдят страха с глътка ром? Но къде така се дърпа кучето? Скимти и се тегли нагоре, откъдето по камъните струи ручейче към дъното на клисурата. Тъкмо навреме, да се освежат с глътка студена вода… Къде беше наистина този проклет гроб? В такъв мрак нищо не може да се види.

— Тихо! — произнесе шепнешком друг моряк. — дочу ми се кучешки лай. Жени сте вие, а не моряци! Бас държа, че черното куче ни доведе тука не току така. По дяволите вашите страхове! Тук се крие някой. Това са или негрите, или островитяните.

Йензен се колебаеше. Желанието да отведе в лагера бегълците се бореше в него с нечистата му съвест. Накрай той надви страха.

— Останете на мястото си, пригответе оръжието… Ти, Дългия Енди, ще дойдеш с мен — каза той на смелия моряк. — да видим накъде се тегли така песът.

Кучето за малко не изтръгна ремъка из чугунения юмрук на Оге, устремявайки се нагоре по склона. Йензен размота верижката на своята гиричка и приготви пищова.

Около стотина ярда Оге и морякът вървяха по коритото на ручея. Ето най-после някаква издатина на скала. Оттук ручеят се хвърля надолу. Ето и края на издатината.

Кучето още по-силно задърпа ремъка, като се насочваше под ниско надвисналия камък, изпод който изтичаше ручейчето.

— Навярно бегълците са се криели върху тази издатина — прошепна Дългия Енди.

Месецът вече изгуби червения си отблясък и озаряваше всичко наоколо с мъртвешко сияние. Йензен разпозна зловещото място: ето вляво се издига скалата, на която виконтът някога заповяда да издълбаят надгробния надпис. В подножието на тази скала е издигнат надгробният насип…

— Енди, ние сме дошли при гроба на Бернардито! Решителният Енди спря замислен. Черното куче продължаваше да се завира под камъка.

— Дали пък тук няма някаква пещера? Трябва да извикаме другите, Оге.

В този миг нещо голямо, бързо като нощна птица изскочи изпод надвисналия камък. От изненада Йензен седна насред плочата и

изпусна ремъка от ръката си. Черното куче се шмугна под камъка. Дългият Енди стоеше на края на издатината и сивата сянка се хвърли право върху него. Той нададе вик и изчезна от края на плочата. Ужасен, Йензен погледна надолу. Оттам долиташе хриплив лай. На два-три ярда дълбочина се чернееше тялото на Енди; някакъв грамаден черен звяр го разкъсваше.

Прехвърляйки пистолета в дясната си ръка, Йензен се озърна към гроба и… замря: при светлината на нащърбената луна той видя един бял призрак, който пристъпваше бавно с протегната напред ръка. Датчанинът направи крачка назад, стъпи накриво и като размаха непохватно ръце, полетя от стръмнината право върху валчестите камъни…

…Йензен още дишаше, когато няколко ръце го вдигнаха от камъните. Гръбначният му стълб беше пречупен и главата му — разбита. Бернардито заповяда да го отнесат в тунела. Когато се свести, датчанинът видя тъмния свод на една каменна гробница, озарена от погребален факел. На фона на сивата стена той различи неподвижната фигура в бяло. Право в очите на Йензен се бе втренчило злобно пламтящото око на мъртвия Бернардито.

Йензен застена и се размърда, като искаше да отмахне от себе си видението, но един металически глас, звънко проехтял под сводовете, запита:

— Оге Йензен, защо наруши моя покой? С пресъхнали устни Йензен прошепна:

— За всичко е виновен Карачиола. Той ме накара да стрелям по твоя син, Бернардито. Ох, умирам! Не идвай, не се приближавай към мен!

Призракът до стената трепна; гласът му пресекна и захриптя:

— Вие с Карачиола сте убили моя син?

— Не, призрако, мисля, че остана жив. А ето аз умирам… Духът ти може да се успокои. Върви си, махни се от мен.

— Къде се случи това? Къде дебнахте моя син, проклетници?

— В Пирея, ох, в Малкия залив… Казвам ти, Карачиола е виновен…

— Умри, детеубиецо! — извика страшно призракът, откъсвайки се от стената.

Датчанинът потрепера и затихна. Бернардито дълго време още разтърсва безжизнените му рамене, но дори великият инквизитор Торквемада нищичко не би могъл да изтръгне от Йензен. Роботърговецът беше мъртъв.

В това време Нгуру с четиримата бойци и страшният Карнеро, подобен на злобен демон, заобиколиха безшумно откъм тила площадката на дъното на клисурата, където се бяха притаили в очакване останалите участници в потерята. Нападението беше внезапно и стремително. Ножовете на чернокожите отмъстители и зъбите на Карнеро довършиха отряда, без дори да смутят тишината на клисурата. Бернардито, който вече бе свалил от раменете си „савана“, намери на площадката девет нахвърляни тела. Той заповяда да присъединят към тях телата на Йензен и Дългия Енди и да пренесат всички трупове до подножието на скалата с надгробния надпис. Тук, при собствения си надгробен камък, Бернардито започна да нарежда с помощта на черния ловец Нгуру единадесетте мъртъвци около надгробната плоча…

След като огледа площадката с надгробния насип и живописните пози на неподвижните гости, Бернардито тихо отведе черните бойци под сводовете на подземното си убежище.

4

Още не беше се разсъмнало и робите в лагера лежаха, потънали в тежък сън, когато две тъмни сенки се спуснаха от дървото край строителната площадка на левия бряг. Изпочупен храсталак и изкоренени пънове, откъснати лиани и купища клони отрупваха цялото пространство на изсечената гора. По полегатия каменист склон се извишаваха купища пръст и камъни: предишния ден тука бяха започнали да изравняват земята за сградата на главния дом на плантацията. Едната от черните сенки, промъквайки се на площадката, бързо се шмугна под купчина изсечени клони. Вторият човек огледа мястото, където се беше скрил храбрецът, подреди над него клоните и прошепна на езика киши-конго:

— Бъди предпазлив и не мърдай, Тоопи. Ако те забележат, всичко ще пропадне.

— Върви си, маса Анту, ще бъда тих като риба — изшумоля отговор изпод клоните.

Антонио Чени безшумно напусна площадката и се покатери на едно от най-близките дървета. Тук той се скри между гъстия листак и замря неподвижно във въздушното си скривалище, извишаващо се на дванадесет ярда над земята.

В това време в лагера вече пламваха огньовете под котлите, заплющяха кожените бичове и двете лодки от „Глория“ стовариха на брега нова смяна пазачи, а също така и ръководителите на работите през деня. Скоро двукрилата врата се разтвори и пропусна цялото население на краала вън от оградата. Охраната отведе шестдесет седемдесет измъчени роби на строителната площадка на левия бряг.

Робите грабнаха търнокопи, брадви и лопати, а пазачите с пушки и пищови седнаха по-страни върху трупи и изгрялото слънце обжари с палещите си лъчи голите гърбове на клетниците и широкополите шапки на господарите.

…Две млади стройни жени, които събираха клони, довлякоха товарите си до голямата камара, където се беше притаил Тоопи. Върху себе си те нямаха никакво друго облекло освен една кърпа на бедрата и гердан от коралови мъниста. Въжето от товара беше оставило дълбока следа по голите им рамене. По-младата уморено приседна на донесения товар.

— Нгава, тихо, аз съм, Тоопи — прошепна изпод клоните глас, добре познат на младото момиче.

Тя се наведе и видя под камарата клони лицето на своя жених.

— Не се бой, Нгава, и прикрий ме с клончета. Къде е надзирателят?

Нгава бързо развърза своя товар и започна да разхвърля нови клонки върху камарата, като се стараеше да не обърне върху себе си вниманието на надзирателя.

— Ти си луд, Тоопи! — прошепна тя изплашено. — защо си пропълзял тук? Урикон жив ще те одере!

— Къде е Майни-Мфуму? С вас ли е синът на вожда на племето баконго?

— Тука е, Тоопи. И него го накараха да сече дърва.

— Нгава, нека Майни-Мфуму да дойде предпазливо насам. През нощта ние се готвим да нападнем лагера и кораба. Трябва да се предупредят всички бойци. Ти, Нгава, кажи само на сигурните жени, бъди предпазлива, за да не подушат нищо надзирателят и доносниците. Пазете се от Урикон и от неговите змийчета.

Двете жени бързо се отдалечиха. Един час по-късно към същата камара довлече връзка клони висок, мускулест африканец. Той се заседя за малко време около камарата, изправи се и като стрелна минаващия надзирател с проницателен поглед, отново отиде на края на площадката, където с всеки изминат час дърветата и храстите оредяваха.

Около два часа преди залез слънце към брега на залива се приближи отряд моряци. Той се връщаше от претърсването на гората. Начело на отряда крачеше мистър Ървин Сайръс О’Хири. Мнозина негри зарязаха работата, гледайки с тревога приближаващите се бели. Бичовете на надзирателите заплющяха още по-често, на площадката се вдигна врява и глъч.

— Умирете тоя черен добитък! — никна О’Хири.

Той се приближи до изкопа за сградата, където негрите изриваха камъни и разчистваха пръстта. Тук се разпореждаше старшият корабен дърводелец на „Доротея“, който обичаше да се хвали с опита си „да управлява“ роби в американските плантации.

— Защо работата върви така бавно, Търлей? — недоволно го запита О’Хири.

— Вашите негри са глупави, лениви и изнежени. Вие сте ги разпуснали, мистър О’Хири — беше отговорът.

— Защото не умеете да учите негрите! — закрещя О’Хири. Той грабна бича от надзирателя и скочи в изкопа. Търнокопите и лопатите се замяркаха по-бързо. — Кой от тях днес е мързелувал, Търлей?

И без да бърза, със зловещо лице, той се приближи до веригата мъже, пръсната по дължината на изкопа.

— Ей онзи — бързо посочи Търлей първия попаднал му пред очите клетник.

Той смяташе за излишно да се мъчи да разпознава чернокожите, всички му се струваха, че имат едно и също лице.

О'Хири шибна с камшика негъра по гърба. Ударът, както се изразяваха роботърговците, беше направен „с изтегляне". Мигновено върху черната кожа набъбна червена бразда, а робът се приведе още по-ниско и продължи усърдно да работи с лоста. Това го спаси. Изморен от скитането из гората на острова О'Хири захвърли камшика, като пощади покорния роб. Той не знаеше, че младият вожд на баконго днес беше заповядал на мъжете от племето си да бъдат търпеливи… до вечерта!

Освен това мистър О'Хири днес беше в добродушно настроение. Наистина бегълците още не бяха заловени, но моряците вече бяха претършували половината от острова и намериха много следи от островитяните: стара, порутена колиба на една миля от езерото пътека в бамбуковите гъсталаци, пепел от ловджийски огън край ручея… Групата на Йензен още не се беше върнала. Може би тя вече води изловените бегълци и жителите на острова? Но главната причина за добродушието му беше друга… Ровейки небрежно пясъка край ручея, О'Хири откри по космите на ръката си мъничко, но доста тежко жълто зрънце: на острова имаше злато и… за сега само той, мистър Ървин Сайръс О'Хири, знаеше това!

Роботърговецът плесна с ръце. Урикон вече тичаше към него през площадката като куче, което е познало господаря си.

— Кажи на тези говеда, Урикон, че трябва да се стараят. Тука ще стане плантация. Те ще се научат да работят, да обработват земята. Ако работят усърдно, ще им дам богата храна. Те трябва да ценят доброто държане към тях. Аз ни кога не изтезавам току тъй. Наказвам само бегълците и мързеливците. А на добрите негри ще дам тютюн за дъвчене. Кой иска тютюн?

О'Хири бръкна в джоба си и извади наченат пакет с черен евтин тютюн, който беше любима дъвка на моряците през часовете на дежурство. Няколко черни ръце плахо се протегнаха за тютюна.

„Доверчиви като мънички деца!" — помисли си горестно Антонио, следейки отвратителната сцена.

— А, не, така няма да ви дам тютюна! Ето вижте, оставям този пакет на земята. Тука вие трябва да изкопаете изкоп за сградата. Сега

сте тъкмо две групи. Пакетът слагам на средата. Дълбайте, копайте! Който пръв прокопае канавка до това място и успее да достигне пакета с ръка, той ще го получи. Разбрахте ли, черни мутри?

Антонио с болка наблюдаваше как възрастни, силни мъже се втурнаха в изкопа. Нито един бич не изплющя във въздуха. Каменистият склон се топеше като снежна буца под пролетно слънце. Измъчените роби дишаха тежко, хрипливо. Накрай една черна ръка грабна желания пакет. Обезсиленият негър, щастливият притежател на съкровището, излезе, олюлявайки се, от изкопа и като откъсна едно парче от черния тютюн, мушна го под бузата си. В същия миг двама яки надзиратели туареги затулиха щастливеца от погледите на О'Хири и Търлей. Третият надзирател с ритник повали негъра на земята и замахна с тоягата. Пакетът падна от ръката на негъра, надзирателите си го поделиха в една секунда и се пръснаха, като енергично движеха железните си челюсти.

— Ето, Търлей, научете се как трябва да се работи с калпавите негри — самодоволно говореше О'Хири, застанал насред опустелия изкоп. — вие щяхте да изгубите три дни и да пребиете до смърт не по-малко от половин дузина чернокожи, а пък те струват пари, друже мой. Учете се от мен, Търлей, и вие никога няма да изпуснете юздите на негрите. С всяко животно, щом то ти принадлежи, трябва да се държиш умело. А, виж, с бегълците ще разговарям по друг начин. Това ще видите, като се завърне групата на Йензен със заловените. Ето и Хятчинсън се връща… Какви са вашите успехи, мистър Хятчинсън?

— Това днес ли е свършено? — възкликна Хятчинсън, приближавайки се към готовия изкоп. — за един ден? Удивително, мистър О'Хири! Нашите успехи засега трябва да ни карат да искаме нещо по-добро. Претърсихме десния бряг на ручея. Има пътеки, не е зле през нощта да поставим засади. Какво е направил Йензен?

— Мисля, че е обградил дивеча в клисурата. Те имат най-дългия маршрут. Едва ли ще успеят да се върнат днес.

— Ама чуйте, О'Хири, вие бяхте обещали да устроите едно малко развлечение за моряците. Време е момчетата да се освежат, добре да си пийнат, да полудуват и да се поразвлекат с африканските госпожички…

— Може, нека да се повеселят днес на „Глория". А ние с вас ще си устроим един мъничък пикник в нашата къщурка. Там сред тия негритянки има една Нгава… Днеска съм в доста добро настроение, Хятчинсън.

5

Върху черната вода на залива трептяха отраженията на светлините, струящи от илюминаторите на „Глория“. Палубата изглеждаше пуста, но край четирите оръдия се бяха свили топчиите и пушеха в мрака с лулите си. Двама дежурни моряци и капитан Уилсън се разхождаха по капитанското мостче. Боцманът обходи караулните постове на кораба. От кубрика вече долитаха провиквания и тропот от моряшки ботуши. Брегови постове бяха възложени на Браун, боцмана на „Доротея“. Четирима моряци охраняваха входа за лагера. На всяка куличка стояха по двама стрелци и още двама бели пазачи се намираха отвътре на оградата. Патрул от трима моряци обхождаше всеки половин час цялата територия, като вървеше по просеката край стобора. Втората смяна на охраната спеше в голямата колиба. Пред входа на тази колиба гореше огън и седеше боцманът Браун.

Още не беше се мръкнало, когато крайбрежните храсти лекичко се разклатиха. Бернардито, Антонио и двама негри предпазливо надзърнаха през шубраците.

— Антонио, ти с Нгано и Нори трябва да нападнеш колибата с дежурните. Карнеро вече ви слуша, вземете го със себе си. Нгуру, Тоопи и останалите двама трябва със стрелите си да свалят наблюдателите от куличките. Успяха ли негрите да пренесат оръжие в лагера?

— Да, при бъркотията в изкопа надзирателите не видяха, че част от хората взеха със себе си лопатите и търнокопите. Останалите взеха камъни и корабни гвоздеи. Около четиридесет души са въоръжени по този начин. Жените чистят рибата с ножове. Те ще ги подхвърлят на бойците.

На фона на потъмнялото небе фенерите по мачтите на „Глория“ изглеждаха като големи ниски звезди. Пламъците на огньовете ярко светеха в лагера и в нощната тишина гръмко се разнасяше съскането и пукането на суровите цепеници. От кораба долитаха пиянски песни и подвиквания. Скоро от борда се откъснаха две лодки и се насочиха към брега.

— Тръгнаха на поход за робини… В лодките има около една дузина мъже — прошепна Антонио. — всичко върви тъй, както вие предвидихте, капитане!

— Сега ще се развеселят! — процеди през зъби корсарят.

Ловците се промъкваха през гората към лагера. До най-близката

куличка оставаха петдесетина ярда. Нгуру, Тоопи и другите двама негри с изопнати лъкове залазиха към своите постове. Бернардито и Антонио започнаха да обхождат лагера откъм тила.

— Вижте, капитане, патрулът тръгна на обиколка.

— С него именно ще започнем — отвърна Бернардито и изтри с полите на дрехата своята дълга шпага. — трябва така да ги изловим, че откъм водата да не ги забележат. Щом свършим с патрула, промъквайте се към колибите със спящите. Те трябва да се събудят в ада!…

Часовият гледаше от куличката подир патрула. Тримата патрулни вървяха край дългата задна страна на краала и свърнаха към просеката, която водеше към залива… Храстите силно се разклатиха, сигурно някой от патрулните се беше препънал в тъмнината.

— Макс — обърна се наблюдателят към своя другар, — то към вратата вече се приближават момчетата от „Глория“.

В същия миг часовите започнаха да разтварят плетените крила на вратата на краала, пропускайки пратениците от „Глория“. Внезапно нещо рязко изсвистя във въздуха. Наблюдателят изплашено запита:

— Макс, какво ти стана? О, дявол…

В гърлото на Макс стърчеше стрела. В следния миг и събеседникът на Макс изпусна пушката и увисна на перилата на куличката. Точно отправената стрела го улучи между лопатките.

След като свършиха с наблюдателите на двете кулички, черните бойци на Бернардито се прехвърлиха през оградата. При светлината на огньовете вече кипеше яростна битка пред петте плетени колиби. Предварително предупредени, негрите в лагера стояха нащрек и щом паднаха часовите на куличките, десетки роби се нахвърлиха върху моряците от „Глория“. В битката участвуваха не само мъжете. Негърките с настървение се нахвърлиха върху моряците пазачи и надзиратели. От крайната колиба изскочи гол жрецът Урикон и веднага попадна в ръцете на разярените жени от баконго. Полумъртвият жрец бе довлечен до готварските котли и хвърлен в кипящото ечемичено вариво…

…Приклекнал край огъня, осветяващ входа в колибата със спящата смяна, боцманът Браун дълго се вслушва в шума зад оградата. Вратата остана полуотворена, караулните влязоха в лагера. Какво толкова дълго се мотаят с тези женоря?

Браун стана и се отдръпна от огъня в тъмнината. Не бе направил и десет крачки, когато удар от тояга го повали на земята. В същото време Антонио и двамата черни бойци раздърпаха задната стена на

колибата и се втурнаха в жилището на пазачите…

Зад оградата се чу тихо изсвирване: Бернардито свикваше своите другари. Като събраха всичкото оръжие на убитите, Антонио и двамата бойци прескочиха през оградата в лагера.

Тук вече всичко беше утихнало. Нгуру, Тоопи и Майни-Мфуму укротяваха възбудените жени. Антонио се натъкна на телата на туарегите надзиратели и видя стърчащите из котела крака на жреца. Лагерът бе завзет.

Сега Бернардито раздели черните бойци на три отряда. Около тридесет души начело с Нгуру изчезнаха по посока на къщичката на островитяните, а другите два отряда, предвождани от Антонио и Майни-Мфуму тръгнаха към брега. Част от негрите в тези два отряда намъкнаха шапките и ризите на моряците. Те „конвоираха“ към лодките въоръжените си другари, покрили главите си с палмови листа, парцали и късове платна. Бернардито им нареди да представляват процесия от оклюмали, мълчаливи робини. Той излезе след двата отряда и затвори двукрилата врата. Въоръжените бойци мълчаливо насядаха в лодките. В едната от тях вече се намираше Антонио Чени, във втората скочи Бернардито. Веслата плеснаха и се потопиха във водата.

Пресипнал дискант викна от капитанското мостче на „Глория“ към хората в лодките:

— Къде се затрихте толкова време, дяволи? Всичко наред ли е в лагера.

— Спокойният глас на Бернардито отговори из мрака:

— Всичко е наред, капитан Уилсън. Возим весели гости… Всички добри момчета ще бъдат доволни.

— Вие ли сте, Джонсън? — викна капитанът, наведен през перилата.

В този миг отдалеч долетя продължителен, отвратително рязък вик на кукумявка. Той се повтори три пъти. Нгуру сигнализираше, че бойците вече са обградили къщичката с О’Хири.

— Да, аз съм, капитане — отвърна Бернардито, като се залавяше за перилата на носовата стълба. — Ей сега ще се кача горе при вас и ще ви съобщя отлична новина.

Втората лодка приближи до кърмовата стълба. Дежурните с любопитство се струпаха край борда. Внезапно от лодките гръмна нестроен пушечен залп. Капитан Уилсън и вторият дежурен офицер рухнаха на мостчето. В същия миг една сива сянка се метна нагоре по стълбата и с вой се нахвърли върху моряците, като ги разбутваше и

разпръскваше подобно на вълк, втурнал се в кошара. А по двете стълби вече прелитаха на борда гъвкави черни тела.

Един изстрел счупи фенера. В непрогледната; тъма се развихри безпощадно клане. Карнеро се мяташе като адска фурия.

— Антонио! — прогърмя гласът на Бернардито. — При мен!

Из най-разгорещения бой изскочи Антонио. Прекрачвайки през, тела, той се приближи до тъмната фигура край борда. Бернардито стоеше със скръстени ръце на гърди. Беше съвсем спокоен.

— Това е тридесет и деветият абордаж в живота ми. — каза той на младия човек — И, струва ми се, доста успешен. Сега боят е стигнал до такава точка, че е невъзможно и из лишно да бъде управляван. Не се намесвайте в тази битка, негрите ще минат и без вас. Наблюдавайте лодките, никой от враговете да не се измъкне жив. Във водата нека се хвърлят. Там акулите и крокодилите ще се погрижат за по-нататъшната им съдба.

Негрите вече бяха разтворили люка за кубрика. Разположението на корабните помещения беше много добре известно на бойците. В кубрика гореше ярка лампа, пияни моряци се валяха в леглата, на двете маси имаше шишета и канчета. Част от пируващите вече бяха успели да изтрезнеят и се мятаха насам-натам, търсеха оръжие. Карнеро се втурна в кубрика след озвереите бойци на Майни-Мфуму. Прескачайки през масата, кучето събори лампата. Маслото се разля и пламна. Едно легло се запали, огънят се прехвърли по стената… В разгара на боя никой не отиде да гаси пожара; едва когато и последният моряк в кубрика издъхна, а пламъкът вече се издигаше до тавана, Майни-Мфуму заповяда на воините си да се спасяват от горящия люк и Бернардито видя най-сетне летящите искри и пламъци.

— Стой! — никна той с такъв глас, че целият кораб потрепера. — прекратете битката! Антонио! Усмирете негрите и загасете пожара! Кораба трябва да спасим на всяка цена.

Пламъкът вече се прехвърли в салона. Подпалиха се дъските на палубния под.

При отблясъка на пожара Бернардито съзря, че около кораба се мяркат във водата десетки къдрави глави. По стълбите, котвените вериги и въжетата вече се изкачваха на палубата мъже, жени и деца. Всяка минута техният брой нарастваше. Антонио гледаше объркан този странен щурм и най-сетне по възгласите на жените се досети каква е работата.

— Капитане — викна той, — някой е пуснал слух, че корабът ще отплува. Почти целият лагер се е хвърлил във водата, за да не остане

на проклетия остров!

— Накарайте ги тогава да ви подават вода. Вземете кофи, наредете хората във верига!

Пламъците вече бяха обхванали капитанското мостче. Стотици черни ръце бързо започнаха да си подават кофите с вода. Заработиха канджи и брадви. Огънят на палубата скоро беше загасен, но от кубрика се разнесе жален хрипкав вой. Около люка, водещ надолу, бушуваха пламъци. Бернардито смъкна от един убит дежурен моряк пелерината от корабно платно, нахлупи капишона на главата си и заповяда да го облеят с вода. В миг няколко кофи се изляха върху него. През горящото гърло на люка той изтича по стълбата в кубрика.

В дима нищо не можеше да се различи. Бернардито се блъсна в масата и шишетата със звънтене се търколиха на пода. Нещо изквича под крака на капитана; той се наведе и напипа твърдата козина на Карнеро.

С железен лост капитанът счупи прозореца. От нахлулия въздух пламъкът избухна още по-силно. Рухна дървената стълба, която служеше за изход. Съзнанието на Бернардито започна да се размътва — кубрика беше горещо като в пламтяща пещ. Но ето че спуснаха въжена стълба и Антонио се притича на помощ на корсаря. Двамата помъкнаха грамадното тяло на Карнеро към стълбата и го омотаха в огъващата се въжена стълба. Хората отгоре измъкнаха ранения и обгорен Карнеро навън, а след него изтеглиха от люка и двамата мъже. Скоро негрите загасиха и огъня в кубрика.

След като си отдъхна, Бернардито обходи кораба. Пожарът не беше причинил непоправими повреди, но за пълното възстановяване на шхуната щяха да отидат не по-малко от два три месеца. Новият капитан на кораба се обърна към негърския вожд Майни-Мфуму:

— Събери хората си на кърмата. Ще им кажа няколко думи.

Когато стотината негри се събраха на юта, а около двадесет бойци се разположиха по рейте на бизан мачтата[158], капитанът се качи на едно буре. Младият военачалник Майни-Мфуму застана до него. Антонио донесе корабен фенер и хората видяха побелелия боец с обгорена пелерина и с черно парцалче на лицето. Настъпи пълна тишина.

— Воини на славното племе баконго, синове на басунди, майомбе, батоке и други племена на свещения Конго! — започна капитанът и Антонио дума по дума превеждаше неговата реч на езика киши-конго. — ние воювахме и победихме, защото действувахме задружно и всеки постъпваше така, както му беше заповядано. Но това

е само половината от работата. Трябва да поправим кораба и да напуснем острова. Аз ще ви отведа в родината ви. Ако останем тук, ще дойдат нови кора би с топове и белите войници пак ще ви върнат в робство. Кой от вас, воини, желае това?

Като изчака да стихне ропотът в отговор на неговите думи, Бернардито продължи:

— Аз ще ви науча как да поправим този кораб, но ще трябва да работим по-бързо, отколкото работехте вчера на брега, измамени от роботърговеца О'Хири. Сега от вашите ръце зависи да вземете не пакет тютюн, а свободата си. Разбрахте ли ме, деца мои?

Сред тълпата се раздадоха одобрителни възгласи.

— Тогава знайте, че аз съм строг и взискателен баща. Аз имам шестима изпитани приятели от вашите племена. Това са моите най-големи деца Нгуру, Тоопи, Мгомбу, Нгано, Тимбу и Нори. Младият вожд Майни-Мфуму и тези шестима мъже ще ви ръководят. Онзи, който не изпълнява техните нареждания, няма да се върне във водите на Конго. Три пълни луни са необходими, за да може корабът отново да вдигне платна. Майни-Мфуму, запитай бойците си, разбраха ли всички моите думи?

— Продължавай, татко — каза младият вожд. — ти си приятел на черния народ. Всеки твой съвет ще бъде закон за хората от баконго.

— Нека сега хората, които бяха преплували неразумно на кораба, да се качат в лодките и да се върнат на брега. Заповядай на бойците да разрушат лагера и да си построят колиби за живеене, същите, каквито сте си правели в родината. А утре ще започнем да работим: поправянето на кораба не бива да се отлага.

— Гледай натам, татко! — извика внезапно Майни-Мфуму, като показваше към клисурата.

Там, над гората, се възземаше отблясък на пожар. Неговата червена светлина се смесваше с лъчите на зората. Гореше къщичката на островитяните.

По склона на планината, между горските гъсталаци, се спускаше по пътеката отряд бойци. Пред веригата вървеше Нгуру с чувал на рамо. Жените на брега поздравиха отряда с гръмки радостни викове.

Трите тежки лодки на „Глория" вече бяха докарали на брега негрите от кораба. В лъчите на изгряващия ден черните хора с настървение разрушаваха куличките, изтръгваха коловете от стобора, чупеха вратата и навесите. Майни-Мфуму съобщи на капитана, че във водата нощните плувци бяха срещнали и удавили неколцина моряци, опитали се да се спасят с плуване. Но и негрите дадоха не малко

жертви: няколко десетки се удавиха и станаха плячка на морските хищници.

Отрядът на Нгуру се приближи до водата. Черният великан седна в лодката и хвърли в нея своя чувал. Нгуру беше леко ранен с пищовен куршум през прозореца на колибата. Бернардито го посрещна при стълбата на „Глория“ и погледна въпросително тежкия чувал. Черният воин тържествено изтърси чувала и от него изтрополяха на палубата десетина глави… Новият капитан на „Глория“ извърна глава и за голямо разочарование на Нгуру, който възнамеряваше да изложи тези трофеи пред всички, заповяда да изхвърлят чувала през борда.

Когато чувалът с цялото му съдържание потъна в бездната, Бернардито погледна многозначително Антонио и каза с въздишка:

— Както изглежда, тези калпави негри не са могли да оценят доброто държание на мистър О’Хири, поучителните му уроци и пакета тютюн!

6

Дните на пещерното заточение на Доротея и Чарлз свършиха. Но колко необикновени бяха тези тревожни дни, прекарани в полумрака, озарявай от червената жарава на тлеещите въглени!

Момчето, приучено от своя възпитател на сурова сдържаност, не познаваше ласката. Скъпата дума „мама“ то произнасяше отначало плахо и срамежливо, сякаш преодоляваше някаква огромна вътрешна съпротива, изпитвайки смущение и дори страх. После това мина, мина бързо: преголям запас от душевна топлота и страстна нежност имаше у майката. Вълшебната дума все по-често и по-често излиташе от устните на Чарлз.

Доротея не засегна, не нарани детската срамежливост на сина си, защото самата тя носеше в себе си това чувство. Не с думи, а с очи говореше, избликваше навън нейната любов. От наблюдателните майчини очи не убягна нито една дреболия. Те веднага видяха, че синът беше израснал в грижливи, умни ръце. След първите изблици на майчина страст жената намери в себе си сили да победи ревността към възпитателя на нейния син и почти не нарушаваше привичния начин на живот на момчето. Между момчето и стария Бернардито тя зае някаква своя особена позиция — не искаше нищо друго освен да не я разделят от детето. В редки часове, когато Бернардито идваше в пещерата и отпращаше момчето с някаква поръка, в очите на жената се появяваше израз на птица, пред чийто поглед ловец измъква птиченцата й от гнездото. И старият корсар се стараеше колкото се може по-рядко да прибягва до услугите на малкия си помощник.

Бернардито забеляза, че нито един съд, нито един предмет в пещерата не са разместени, а само са много старателно изчистени и покрити. Всички дрехи на капитана, окачени на колчета по стените бяха изкърпени и изсушени. За него и за Антонио жената уши удобни кожени обувки, докато на нозете на Чарли все още се мъдреха грубоватите изделия на самия капитан. Бернардито забелязваше всичко това и веднъж, в онзи напрегнат час, когато наблюдаваха от дървото лагера на робите, неочаквано за Антонио той рече като на себе си:

— Рядка жена е тая Доротея Чени, а Джакомо е просто едно магаре без мозък …

Антонио се обърна учудено към своя спътник, но той вече гризеше сухо стръкче и разглеждаше съсредоточено спусъка на

пищова си.

Оставайки насаме с Чарлз, Доротея се мъчеше да надвие тревогата си за изхода на боевете на острова и за съдбата на брата си. С чистия си глас тя тихичко му пееше детски негърски песнички, шиеше и кърпеше дрехи, а момчето лежеше на кожата до майка си и я гледаше. То се мъчеше да си припомни нещо отдавнашно и смътно; сякаш възстановявайки в паметта си сънища, виждаше някаква зелена ливада около голяма къща с две кули… След това всичко се разливаше, в паметта му възникваха страшните приказки на Бернардито и то започваше да ги преразказва на майка си. Всички приказки преразказа момчето: за съкровищата в пещерите, за нощните сражения на пиратските кораби, за страшния Едноок дявол и за студените страни на северните крале, за рицари и злодеи.

Оказа се, че и майката знае много от тях, знае дори приказката за коварния Леопард, но самата тя не я разказва, а за Леопарда не поиска и да слуша. Тя знаеше други приказки — за черни хора край една голяма река, за техните страшни богове и отмъстителни жреци, за вождове със златни обръчи на челото и за прославени черни бойци в дълги тесни ладии с високи носове, плъзгащи се по широки речни води. Тя разказваше за жирафи, антилопи и хипопотами, за лъвове и огромни костенурки, за чудните птици и за белия слон, комуто се молят жреците на баконго… Ручеят в тунела ромолеше и шепотът му се смесваше с гласа на майката, момчето заспиваше, сложило глава на коленете й. Топли длани предпазливо докосваха лицето му. Негърската песничка дълго още звучеше… Гласът се отдалечаваше все повече и повече, разтапяше се в светла синева и накрай съвсем се губеше в сънното небитие… Да, щастливи бяха тези дълги часове, прекарани в пещерния полумрак!

Бернардито водеше Доротея и Чарлз към залива. Вече нямаше защо да се промъкват крадешком, да се крият и да шепнат. Звънливото гласче на момчето ехтеше из гората. То тичаше напред, а Бернардито помагаше на Доротея да прескача повалените дървета и каменистите насипи. Тя беше облечена в странна, необикновена дреха. Бернардито й беше донесъл от капитанската каюта на „Глория“ няколко сини копринени завеси — единствената лека тъкан, която му беше попаднала под ръка. От тях Доротея си уши нещо подобно на бурнус, какъвто носят жените на някои африкански народи. Обу се като древна спартанка със сандали, които сама си беше направила, закрепи косите си с костен гребен, загърна се в своя бурнус и излезе на слънчевата светлина заедно със сина си и високия моряк. Години наред

Бернардито беше пазил своята триъгълна шапка и старата си моряшка камизола за подобно тържествено излизане.

По пътя за залива Доротея му разказа, че мистър Фред е отстъпил на Чарлз родовото си имение и титлата, а той самият под името Алфред Мърей е заминал за Америка. Благодарение на тези обстоятелства Грели беше станал господар на Ченсфилд.

— Значи, пред нас сега потичва негова светлост законният виконт Ченсфилд? — рече замислено Бернардито. — ред е постъпил разумно. Той е спечелил време, спасил е жената и е излязъл невредим от ноктите на Леопарда. Мнимата гибел на детето тогава развърза ръцете на Грели.

— Не искам да си спомням за него — тихо промълви Доротея.

Пред пътниците се откри просторният залив с изсечените участъци от гората. Тук кипеше работа. Строяха се колиби, бащите на семействата събираха близките си и сирачетата под стрехите на новите жилища. „Глория“ стоеше до самия бряг и имаше доста жалък вид. Синята огледална повърхност на залива отразяваше почернелия корпус, изпочупените мачти, рухналото капитанско мостче и сплетените въжа. Капитанът и неговата спътница бяха посрещнати с радостни приветствия. Антонио им махаше с шапка от корабния борд. При тази високотържествена обстановка Бернардито, Доротея и Чарлз стъпиха на палубата на „Глория“.

— Нашата стара къщичка изгоря — каза Бернардито. — докато се ремонтира корабът, вие ще трябва да поживеете в палатка на брега, сеньора.

— Капитан Бернардито… — рече да заговори Антонио и изведнъж млъкна под предупреждаващия поглед на моряка: капитанът беше помолил да не го наричат пред момчето с истинското му име.

Мъх беше покрил надгробния надпис на скалата и Чарлз не знаеше за неговото съществуване; а името на момчето капитанът започна да произнася едва напоследък, когато вече не рискуваше да събуди с думата „Чарлз“ спомени от миналото…

Но укорният поглед, който капитанът хвърли на изчервилия се Антонио, закъсня! Момчето рязко се обърна и втренчено загледа „чичо Тоби“.

— Чарли — произнесе неуверено старият моряк — помниш ли, ти ми беше обещал да не се страхуваш, ако едноокият капитан дойде на острова?

— Помня — отговори момчето — не се страхувам от него. Знаеш ли, чичо Тоби, аз отдавна съм се досетил, че ти ми разказваше за себе

си, но не исках да ти го кажа. Мамо, нашият чичо Тоби е самият Едноок дявол, разбираш ли, мамо?

— Да, мой мили сеньорито, ти вече проникна в моята тайна. Ами знаеш ли, че старият Бернардито си има малък син?

— Зная! — радостно извика момчето и се хвърли на шията на капитана — татко, ти защо толкова дълго време криеше това от мен?

Бернардито се отдръпна много смутен. Той никак не очакваше, че момчето така неправилно ще изтълкува думите му. А Чарлз, притиснат до гърдите му, говореше припряно и объркано:

— Аз всичко разбрах, татко, отдавна всичко съм раз брал! Хората те мразят и те смятат за злодей. Затова ти мълчеше и криеше от мен истината.

Гласът на момчето трепереше. Сълзите му капеха върху старата камизола на Бернардито. Капитанът го притискаше силно в прегръдките си и не смееше да произнесе ни дума. Той търсеше с очи Доротея и погледът на единственото му око изразяваше мъка и страдание. Антонио се наведе към сестра си и нещо бързо зашепна на ухото й. Жената погледна решително капитана в лицето и с очи му каза, че не бива да разубеждава детето…

…Един час по-късно, когато момчето, след като се наигра по кораба, вече помагаше на Антонио да сменят превръзките на тежко ранения и обгорен Карнеро, Бернардито се яви в капитанската каюта, за да се обясни с Доротея. Застана пред нея тържествен и изпънат, закопчал всички копчета на дрехата си.

— Сеньора — започна той след малка пауза, — момчето е развито не за годините си и е много умно. То много добре разбира, че съпругът, жената и тяхното дете представляват нещо единно, сиреч семейство. Вие и вашият брат пожелах те да поддържаме спасителната измама, която така ощастливи момчето. Това ви налага и занапред да играете тази роля… Трудно ми е да произнеса необходимата дума, защото зная възрастта си…

Доротея вдигна към капитана печалните си очи.

— Синьор, аз съм съвсем проста самотна жена, скъсала с човека, който, присмивайки се над моята простота, ме наричаше своя жена. На моята ли незначителна особа се пада ролята на жена на човек с толкова гръмка слава като вашата? Знам, че занапред ви очакват нови подвизи. Дори мнимата роля на ваша съпруга е премного отговорна за мен, макар че, разбира се, аз бих желала да бъда достойна за нея.

Бернардито тихо коленичи и почтително поднесе ръката й към устните си.

— А мога ли да се надявам, с товара на всичко преживяно върху плещите си, да заслужа в бъдеще вашата любов, сеньора?

— Тя ви принадлежи от оня миг, когато видях сина си такъв, какъвто сте го възлитали вие, дон Бернардито.

— Но някъде в света расте още едно момче без майка, Доротея. Моя кръв тече в жилите му. То е винаги в опасност, врагове са изпращали убийци при шестгодишното дете. Ако небето се смили над него и ми го върне, ще можете ли вие… без предубеждение да приласкаете това полусираче?

— Дали ще мога? Казвам ви от все сърце, синьор, че бих била горда и щастлива да спечеля любовта на вашия син. Кълна ви се, не бих правила разлика между Чарлз и Диего.

— Да бъде благословен часът на срещата ми с тебе, прекрасна сеньора! Бъдете благословени, ветре и море, довели кораба до скалите на тази земя!… Ти си права: ръцете ми са още силни и годни за битки. Едва ли съдбата ще ми отреди още толкова години, че да успеят те да се състарят и обезсилят. Но през целия наш живот, до последния си дъх ще те нося на ръце, Доротея!

Те излязоха на палубата. Скалистия връх се извишаваше в небето. В дълбоките му пукнатини още лежеше неразтопен сняг, но склоновете бяха тъмни и в слънчевите лъчи преливаха многоцветните отсенки на камъните. Морските бръчки искряха, сякаш хиляди късчета кристал бяха пръснати из водата. Момчето с устрем се хвърли в бурнуса на майката.

— На драго сърце бих поскитала из острова — каза жената.

Те слязоха от лодката и се отправиха към планината. Момчето ту тичаше напред по познатите му пътечки, ту се връщаше при възрастните. Бернардито разказваше на спътницата си за трудните години на отшелничество, за суровите лишения и многогодишната борба с природата. Доротея се учудваше на богатия опит на Бернардито.

От подножието на Скалистия връх тримата наблюдаваха захождащото слънце. Върху пурпурната коприна на залеза огромният златен диск, пресечен от линията на хоризонта, потъна в морето. Водата и облаците се сляха. Небето заприлича на пламтящо море, а морето — на огнени небеса. И един приказно прекрасен зелен лъч, последният лъч на залеза, ярък и неповторим, се мярна и скри в тъмнеещия небосклон.

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА „ЛЕТЯЩИЯТ ХОЛАНДЕЦ“

1

Знойното майско пладне беше мъчително дълго. Безпощадното слънце сякаш не искаше да напусне небосвода. Палубите на два три кораба, хвърлили котва във външния рейд на Капщад, бяха съвсем безлюдни; екипажите им се намираха на брега или търсеха убежище от жегата в долните трюмни помещения.

Синьор Джовани Карачиола, напет мъжага с лека тънка риза и небесносини панталони, пристегнати под колената с панделки, лежеше в един стол люлка. Брезентеният навес над палубата на шхуната защищаваше синьора от силните слънчеви лъчи; негър с махало от щраусови пера му служеше като живо ветрило и почиващият синьор дремеше, изнурен от жегата и от двете чаши вино. От време на време той поотваряше очи и се любуваше на сребърните токи на своите обувки. Елегантните люде на Бълтън има да подражават на фасона на тези възхитителни токи — изделие на изкусен негърски майстор!.

До слуха на Карачиола достигаха само умиротворяващи звуци: бръмченето на насекомите под навеса, тихото плискане зад борда и неуловимо нежното шумолене на ветрилото. Мислите му течаха бавно и лениво, както се и полага да текат мислите на един порядъчен джентълмен в следобедните часове. Неотдавна синьорът беше прехвърлил четиридесетте и мисълта за приближаващата старост, която по-рано никога не бе го тревожила, започна от време на време да го спохожда. Къде ли, на какви ли кръстопътища ще се промъкне към него старческата немощ? Колко нули най-сетне има той по банковата сметка, за да се отнасят спътниците на наближаващата старост с необходимата почит към всяко негово пожелание? Тези сънни мисли отведоха джентълмена още по-далеч и в края на краищата с неприятна яснота му представиха часа на бъдещата среща с костеливата синьора. Карачиола се понамръщи, отвори очи и посегна за табакерата. Със свистене той смръкна „джентълменска щипка емфие“, оглушително кихна, изтри сълзата и окончателно се освободи от дрямката.

„Трябва с време да се натрупат пари!“ — такъв беше главният и окончателен извод от всички размисли на синьор Карачиола, капитан на шхуната „Успех“ и ръководител на експедицията на трите кораба на Грели в Конго.

Би било неблагодарност от страна на капитана да се оплаква от съдбата. Небесните феи бяха подарили на Карачиола външност, на която би завидял всеки оперен тенор, а земните феи не оставаха към

него равнодушни. Той например едва ли би достигнал при лъжевиконта такъв висок пост, ако не беше застъпничеството на Елен. Настойчивостта на съпругата има желаното въздействие върху виконта: той прости на своя агент пирейския неуспех и му повери командния мост на най-обрата от трите шхуни заедно с ръководенето на цялата експедиция. Ала в експедицията положението на синьора се оказа малко затруднено. Американският ирландец О'Хири беше много по-опитен от своя началник в лова на негри; капитаните Уилсън и Хятчинсън бяха по-добри моряци; най-сетне репутацията на таен шпионин на мистър Райланд и на неуморим доносник здраво се затвърди върху младия капитан и внушавайки страх, не увеличаваше симпатиите към синьора дори измежду екипажите на роботърговските шхуни… Въпреки дългогодишната си служба у виконта Джовани Карачиола и досега прекрачваше прага на ловния кабинет в Ченсфилд с неприятно чувство на стеснение и неувереност. И мисълта да се върне в този кабинет с доклад за неуспех беше по-страшна от всички опасности.

Синьор капитанът имаше приятни обноски и не беше лишен от остроумие. Езикът му, както се полагаше на едно доверено лице на сър Фредрик, твърде ловко служеше на синьора, за да прикрива собствените му мисли. Опитността на Джовани в преструването и лъжата беше веднага достойно оценена от неговия патрон при запознаването му с младия италианец. Това запознанство стана на бълтънското пристанище, където двадесет и три годишният помощник щурман Карачиола беше принуден да напусне кораба си заради нищо и никакво, заради една проста кесия: капитанът на кораба намери много голямо сходство между кесията, която беше загубил, и онази, която Джовани извади от джоба си. В резултат от последвалия конфликт корабът отплува, като остави помощник щурмана на бълтънския бряг. Направените справки задоволиха мистър Уудро Крейг, който скоро след това представи синьора на своя висок покровител… И оттогава за недоучилия се щурман не беше вече нужно да проявява разсеяност спрямо чуждите кесии, да прави колекции с чужди тоалетни принадлежности или да се разделя през тезгяха на кръчмата с шарфа и жилетката си, ако жаждата му ставаше непреодолима.

През целия си живот Карачиола едва ли беше прелистил стотина печатни страници, но затова пък охотно слушаше страшните разкази на моряците, където трезвата истина се примесваше с цветисти измислици както водата с ракията в шотландското тоди. Тези разкази подхранваха въображението на Карачиола и обогатяваха неговия опит.

Едно съвсем необяснимо душевно състояние причиняваше на Карачиола не малко тайно безпокойство. От най-анна младост той изпитваше странна тъга при силна лунна светлина. Тихите сребърни нощи с пълна луна и проблясваща сребърна пътечка върху водата предизвикваха у Джовани тежка меланхолия. Той беше безсилен да се бори с нея. По време на тези пристъпи той се страхуваше от самотата, ненавиждаше спомените си и изпитваше пълно равнодушие към задълженията, парите и земните наслади.

…Оранжевото слънце още пламтеше над хоризонта, когато на рейда се появи гребна лодка. Тя се приближаваше към „Успех“. Двама джентълмени, със сламени шапки седяха на кърмата под цветен балдахин. Двамина негри гребяха, третият управляваше прав кормилото.

Карачиола разпозна гостите още отдалеч. Това бяха собствениците на неотдавна открити тук диамантени мини — англичанинът мистър Айвънс Брендън и неговият съдружник, холандският евреин минхер Юлиус ван Арденфройден. По таен знак на капитана боцманът на „Успех“, дебелият Химсуел, наречен Моржа заради кръглите му очи и лошо подстриганата четина на мустаците, махна на гребците да се отправят към кърмата. Носовата стълба ли? Преголяма чест! Боцманът посрещна пристигналите при кърмовата стълба и ги съпроводи до палубата. Капитанът стана от стола люлка и с приветливо изражение на лицето заповяда да донесат столове и една подвижна масичка. Брендън сложи краката си, обути в бели чорапи, върху пречките на масичката, а минхер Юлиус ван Арденфройден се стовари като труп на предложения стол и подложи кръглата си червена физиономия под полъха на щраусовото ветрило.

— Проклета жега! — изпъшка той. — това „есенно“ майско слънце днес ще ме превърне в печено! Ще ми се да пратя по дяволите целия този континент с неговите негри, москити и крокодили. А има щастливци, които спокойно си пият бирата в Заандам и нямат нито нашите грижи, нито нашите…

— …Диаманти! — завърши неговите думи синьор Карачиола. — Аз, господа, ви съчувствувам искрено заради грижите, но ако някога се заема сам с добиване на скъпоценни камъни, бих предпочел да ги измъквам направо от дъното на чуждите каси.

Всички се засмяха.

— Но за да попаднат там, трябва да има нещастни страдалци и тази участ се падна на нас с мистър Брендън. А ние пък на свой ред имаме нужда за тая работа от работни ръце. Обмислихте ли нашето

предложение, мистър Карачиола?

— Господа — отвърна Карачиола, — аз не се разпореждам с хората, които се намират на борда на „Успех“. Тези негри са собственост на „Северобританската компания“ и са предназначени за работа в новите плантации на фирмата.

— Предлагам ви като последна и окончателна цена тридесет и пет фунта за всеки негър. За тукашните места това е една твърде прилична цена, защото вашите негри са доста здрав народ, те са по-силни от тукашните хотентоти. Отстъпете ни двеста души, а на фирмата пишете, че са измрели от болести. Това постоянно се случва с тях. Малка епидемия на борда… Тиф или холера, дявол да го вземе! А аз знам, че на борда си имате негри в повече. Сложете си в джоба седем хиляди фунта! Не разбирам вашите колебания!

— С налични пари ли се готвите да платите, господа?

— Както пожелаете вие, мистър Карачиола. Можете да получите цялата сума в злато, в чекове на името на вашия капщадски банкер, в скъпоценни камъни по днешния курс, в банкноти от каквато желаете валута или в ценни книжа.

— Ако към седемте хиляди прибавите още едно камъче, може би ще си помисля върху вашето предложение. Парите ще трябва да се поделят между четирима души… А камъка бих желал… да запазя лично за себе си.

— За да сключим още днеска сделката, аз съм готов да се съглася с предложението на мистър Карачиола — каза Брендън на своя съдружник.

— Добре — съгласи се минхерът. — мистър Брендън, мисля, че вчерашният осемнадесеткаратов камък ще допадне на мистър Карачиола. И така, разрешете да смятаме работата за уредена. Бих желал още утре негрите да се преселят в бараките. Но, синьор Карачиола, това е само първият въпрос, благополучно разрешен на нашето малко съвещание под този уютен балдахин… Кажете, колко време ще трябва да останете в пристанището?

— Шхуната се готви за път. Остават още някои малки поправки. Скоро тук ще се завърнат и другите две шхуни на нашата експедиция, те вече малко закъсняват. Ще натоварим закупените от мен стоки, които лежат на брега, и тогава ще напуснем Капщад. Ще вдигнем котва навярно подир около три седмици, след като завършим поправките, към петнадесети-двадесети юни.

— Мистър Карачиола, ние с господин Брендън искаме да ви предложим една твърде примамлива за вас операция. Тя ще си остане

само между нас тримата и вие няма защо да делите печалбата с вашите колеги. Предлагаме ви да вземем всички ваши негри на работа в рудниците, докато шхуната стои в Капщад. Хората безделничат и даром получават храна. А ние ще ги накараме да се поразтъпчат, разбира се, с дневна надница. Нашите условия са петнадесет шилинга за работна седмица. Това прави три фунта на месец за работата на всеки негър. Храненето на хората поемаме върху себе си. След днешната ни сделка у нас остават, доколкото ни е известно, около двеста и петдесет чернокожи. За един месец вие ще можете да добавите към вашата сметка седемстотин и тридесет фунта, без да имате нито грижи, нито разходи, а освен това ще икономисате порядъчна сума и от изхранването на двеста и петдесетте безделника. Смятам, капитане, че няма да срещнем възражения от ваша страна.

— Гарантирате ли добри условия за издръжката на негрите? Ако ми върнете вместо здрав работен добитък изтощени кранти, фирмата ще понесе загуби.

— При нас условията за робите са прекрасни. Те имат всичко: стряха, богато ядене и пиене, слама за легло; даже за душите им се грижат двама преподобни мисионери. Трудът ще бъде полезен за вашите черни ленивци… И така, да се уговорим, мистър Карачиола: утре ще доставите цялата партида в нашата кантора. Тя се намира на петдесет шестдесет мили оттук, на брега на удобно малко заливче. Към осем часа сутринта ние се надяваме да видим вашата шхуна в заливчето срещу кантората. Само сутрин ние, тукашните страдалци, имаме възможност да дишаме, да мислим и да се показваме на улицата! И така, до утре сутрин, мистър Карачиола!

Товарът на шхуната „Успех“ — четиристотин мъже и петдесет жени, отделени от Карачиола, за да бъдат продадени в Америка — редставляваше цветът на племето баконго. Роботърговците от фирмата на Райланд бяха избрали най-дравите и силни мъже и най-тройните и привлекателни жени, за да бъдат продадени на американските пазари за роби. При припряното нощно пресортиране на робите в Капщад роботърговците в бързината отнеха децата от младите майки, предназначени за Америка, и натовариха ревящите деца на шхуната „Доротея“, където се намираха предимно възрастни жени, които се изпращаха на островната плантация. На „Доротея“ се вдигна такава олелия, изплашените деца, захвърлени в трюма при чуждите жени, пищяха така отчаяно, че капитан Хятчинсън заповяда по-скоро да затворят трюмните люкове, като предостави на черните жени грижата да усмирят осиротелите деца… И ето, беше изминало повече от месец

от тези сцени, но на майките, заключени в отделен трюм на „Успех“, все още се струваше, че във всяко корабно изскърцване чуват плача на отвежданите деца.

Сега, при настъпването на новия горещ ден, Карачиола, застанал на капитанското мостче на „Успех“, вече вкарваше шхуната в малкото заливче, където сред крайбрежната зеленина се гушеше сивото здание на кантората на диамантените рудници. Зад красиви огради на брега се извишаваха жилищата щата на Брендън, Арденфройден и на надзирателя.

Лодките стовариха робите на брега, където ги посрещнаха английски, португалски и холандски пазачи, въоръжени с тояги, камшици и пушки. Половин дузина кучета съпровождаха пазачите.

Мистър Брендън излезе на верандата на своя котидж[159], а минхер ван Арденфройден, пренебрегвайки условностите, излезе от дома си направо по платненото нощно бельо, като притури към това си облекло и един камшик за езда.

— Вие сте извънредно точен, мистър Карачиола. Това е качество на истинския търговец — каза холандецът, когато капитанът слезе с последната партида негри. — ваше позволение най-напред ще отделим двестата, които преминават в наша собственост.

Минхер ван Арденфройден и надзирателят започнаха да отварят най-безцеремонно устата на негрите, разглеждаха им зъбите, пипаха мускулите на корема, тупаха ги по гърбовете.

Жените стояха по-настрана от мъжките редици. Те не бяха предвидени за купуване; предаваха се на рудника само за временна работа. Ала една от младите негърки, много стройна девойка, привлече вниманието на минхер Юлиус. Той се приближи до синьор Карачиола, свали от ръката си златен пръстен с доста едър светъл рубин и незабелязано го мушна в ръката на италианеца.

— Необходима ми е камериерка — прошепна поверително той.

— Тя е продадена — излъга Карачиола. — ще трябва да платя неустойка. Сто фунта, минхер.

— Петдесет — отряза холандецът.

— Тука не е пазар, мистър Арденфройден. Седемдесет и пет. Последна цена.

— Като се включи и пръстенът — умилкващо понижи глас събеседникът на Карачиола.

— Пръстенът е комисионна. Седемдесет и пет — или ще си я взема обратно на шхуната.

Вие използувате човешките слабости — въздъхна холандецът. —

човекът е грешно същество и си остава такова дори при тридесет градуса южна ширина!

„Дявол да го вземе, можех да отмъкна стотарка — помисли си капитанът със съжаление. — избързах като зарадван ученик! Ала сега разбирам защо Уилсън и Хятчинсън, а най-много почтеният мистър Ървин Сайръс О’Хири влачат със себе си такива тежки ковчежета и дебели чекови книжки, работата била баснословно доходна, а да се мамят чернокожите царчета, не е кой знае колко трудно нещо! Ето защо компанията на Райланд расте като гъба на черен тор!…“

В това време двестата негри, отбрани от собствениците на рудниците, бяха най-сетне отделени. При тях веднага се приближиха надзиратели с ножици и бръсначи и съвсем безцеремонно ги остригаха до кожа.

— Защо правите това? — полюбопитствува Карачиола.

— Първо, всички те са ужасни крадци и се опитват да крият камъни в своите фризури. Имали сме случаи, когато негрите дори са гълтали камъни, за да ги изнесат по такъв своеобразен начин, а след това забягват. Второ, остриганите негри много по-лесно могат да се открият, когато се опитат да бягат при дивите племена на хотентотите, бушмените и зулусите или пък да се прехвърлят на минаващи кораби. Стригането е задължително условие за нашите работници. Освен това то е и полезно.

— Може, тези са продадени и правете с тях, каквото си искате. Но дължа да ви предупредя, минхер, че моите двеста мъже и петдесет жени са ви отстъпени за един месец и трябва да се върнат на борда на „Успех“ също така здрави, както ги виждате сега.

— Е-е, нашият приятен утринен разговор придобива съвсем ненужна острота. Защо са тези опасения, мистър Карачиола? Вие ще получите своите чернокожи бодри и охранени… Но нас вече ни очаква закуската в дома на мистър Брендън.

— Аз все пак бих желал да поразгледам вашите рудници…

— Непременно, синьор, непременно. Но ще се отправим за там с карета след закуската. Има цели десет мили оттука.

Негрите бяха отведени под силен конвой. На брега остана само стройната девойка. Тя гледаше печално след дългата върволица, която се отдалечаваше по прашния път, обкръжена от пушечни дула и кучета. Минхерът посочи на девойката с камшика си вратата на своя котидж. Тя разбра, че е продадена на този розов шишко в странно облекло, и тръгна с наведена глава към господарския дом.

— Хамилкар! — никна след девойката новият й собственик.

Един стар негър с европейски костюм изтича през задната врата. Холандецът посочи негърката:

— Настани засега новата слугиня в бившата стаичка на Луиза. Наглеждай я, Хамилкар. И, за бога, облечи я по-скоро! Неприлично е!…

…Този ден Джовани Карачиола не отиде в рудника. Не се върна той и на шхуната, която беше оставена под надзора на боцмана Химсуел. Утринната закуска, започната с херес, незабелязано се проточи до лънча, лънчът продължи до обяд и вече на мръкнало ромът и ликьорите хвърлиха мост към вечерята. Неуморим оркестър, съставен от китари, кларинети, цигулки, триструнни негърски маримбо[160] и звучни туземни дайрета гърмеше непрестанно. Тази музика опиняваше Карачиола, възбуждаше го, караше го да отмерва такта с токовете и да си подсвирква мелодията. Пред него на верандата се мержелееха танцьори. Той забеляза, че сътрапезниците му се сменят и само кръглото лице на ван Арденфройден през цялото време се мяркаше близо до него. Някъде дълбоко в съзнанието му гаснеха остатъците от привичната му бдителност, възникваше подтискащото чувство, че пропада в бездна по стръмно наклонена плоскост… Когато излезе, олюлявайки се, на опустялата веранда, право в очите му плисна призрачнобяла светлина. Кръглата плешива луна беше единственото неподвижно тяло в зрителното поле на капитана: всичко танцуваше, люлееше се, раздвояваше се, само луната беше неподвижна, безгласна и враждебна…

Всъщност той бе тръгнал към верандата след хубавичката златокоса мис… Тя се появи за малко в трапезарията и изчезна, като излезе през вратата на верандата. Май че се казва мис Ирена, дъщеря е на собственика на рудника, на мистър Брендън… В трапезарията още горяха светлини и виснеха облаци цигарен дим. Карачиола гледаше бледата призрачна светлина, струяща се от небето, обърна се несигурно на токовете си и се затътри към трапезарията. По пътя от вратата до масата с бутилките той успя да забрави за мис Ирена. Розовият минхер ван Арденфройден още седеше на масата. Карачиола го хвана за раменете, втренчи безизразните си очи в лицето му и произнесе много бавно и отчетливо:

— Защо има луна? По дяволите! Глупци! Магарета!

Ван Арденфройден и слугата положиха Карачиола на дивана в кабинета на домакина. Пияният дълго време не мирясваше, след това заспа, легнал по гръб, и страшни бяха сънните му халюцинации.

2

През следващите две седмици Карачиола изпи повече алкохол, отколкото през целия си изминал живот. На шхуната се появяваше сутрин, подпухнал и бледен. Но в джоба му лежаха чекове, в една кутийка се спотайваше пръстен с осемнадесеткаратов камък, а на ръката му блестеше друг пръстен, украсен с твърде солиден рубин.

През един от тези бурни дни синьор Карачиола все пак настоя да посети рудника. Всичко видяно му се мяркаше след това смътно, като насън: жълти скали и синя, огромна яма, подобна на кратер, дълбока двадесет фута, в която копаеха съвършено голи роби. Мнозина работеха с окови на краката, а някои бяха приковани с вериги към ръчните колички. Наблизо имаше барака, в която трошаха и раздробяваха синята скала, съдържаща елмази. Ямата и бараката бяха заобиколени от ров с насип, по хребета на който минаваше плътен дъсчен стобор с набити гвоздеи. Покрай стобора крачеха часови. В края на деня пред вратите се строяваше върволица голи, остригани роби. Обискирваха ги: надзирателят пъхаше пръсти в устата на всеки, надзърташе в ушите, в ноздрите — да не би хитрият роб да е скрил някое скъпоценно камъче! Непрекъснато плющяха бичове, понякога прогърмяваше пищовен или пушечен изстрел. Гърбовете На мнозина чернокожи роби гнояха…

Негрите се движеха само в общ строй; под конвой ги водеха на работа и ги отвеждаха обратно в лагера. В „синята яма“ работеха от тъмно до тъмно, но ги хранеха с вариво от ечемик или маис само в лагера — реди да отидат на работа и преди да легнат да спят. В забоите имаше само бъчвички с вонеща топла вода.

Впрочем всички тези картини твърде смътно се задържаха в замъгления мозък на Карачиола, а в ушите му, заглушавайки дрънченето на веригите, ударите на търнокопите и плющенето на бичовете, неспирно звучаха напевните гласове на господарите на рудника и на двамата мисионери, които се грижеха за християнското възпитание на черните роби и им проповядваха словото божие. С църковните служители Карачиола се запозна отблизо на трапезата у мистър Брендън и се съревноваваше с тях в надпиване.

Като изминаха двете пиянски седмици, капитанът започна да забелязва признаци на пълна разруха на дисциплината на „Успех“.

На борда на кораба, който отново беше изкаран на външния рейд на Капщад, рядко минаваше ден без побоища. Мръсният, запуснат

кораб се превърна в шумна кръчма и свърталище на съмнителна градска сбирщина. Най-сетне един чиновник от пристанището дойде веднъж на кораба и съобщи, че двамина моряка от „Успех“ са убили на брега чужд негър и са задържани под арест от холандеца, господар на негъра.

Тази новина накара капитана да изтрезнее. След като обсипа екипажа с енергични проклятия, той заплати на холандеца за убития негър, смаза от бой двамата моряци, забрани на всички да слизат на брега и накара екипажа да приведе кораба в ред. Пресметнал сроковете за вероятното завръщане на „Глория“ и „Доротея“ в Капщад, той разбра, че с шхуните е станало някакво нещастие. Беше изтекъл вече половината от юни. С военен кораб, пътуващ за Англия, Карачиола изпрати бързо съобщение на виконт Ченсфилд, искайки допълнителни разпореждания. Всички тези тревоги отнеха на Карачиола още две седмици. Изминал бе точно месец от деня, когато даде живия товар на „Успех“ „под наем“ на собствениците на рудника.

Синьор Карачиола се облече по-старателно от обикновено, педантично огледа екипировката на шестимата гребци, накара ги да боядисат отново лодката и се отправи за залива, където се намираха постройките на кантората.

Този път той се държеше неприветливо и посрещна студено и сдържано шеговития тон, с който го приеха Брендън и Арденфройден. Чашките останаха недокоснати. Вътрешно Карачиола се боеше, че ще чуе неприятни вести за съдбата на своите негри и дойде с твърдото намерение да ги върне отново на борда.

Но минхер ван Арденфройден беше много по-хитър отколкото предполагаше капитанът на „Успех“. Вместо очакваните извъртания и отлагания Карачиола срещна пълна готовност от страна на собствениците да изпълнят всички искания.

— Вие сам ще се уверите, капитане, доколко полезна е била за вашите негри тази малка едномесечна екскурзия. Благоволете да си получите чека за вашите седемстотин и петдесет фунта.

— Да вървим на рудника за хората — каза Карачиола.

— Каретата е на вашите услуги. Но ето че шхуните ви още не са се завърнали, а ние имаме голяма нужда от работна ръка. Готови сме да удвоим надниците. Още две кратки седмици — един също такъв чек ще влезе в джоба ви… Глътка старо рейнско вино, сър! То толкова освежава!

Те седнаха на масичката и Карачиола не отиде в рудника за негрите. Не отиде той и след изтичането на новите две седмици.

Дисциплината, която с такъв труд беше възстановена сред екипажа на „Успех“, отново се срина.

Минхер ван Арденфройден взе под внимание това обстоятелство и пусна в ход някои свои връзки. Всички произшествия, скандали и грабежи в града мълвата започна да приписва на екипажа на „Успех“. И една ясна юлска утрин на шхуната дойде полицейски чиновник, който представи на Карачиола документ, че го арестува „заради нарушение на реда в пристанището от екипажа на кораба при подстрекателството от страна на самия капитан“.

Възраженията бяха безполезни; предложението „да се уреди работата с добро“, кой знае защо, не произведе никакво въздействие върху безкористната пристанищна администрация. За пръв път Карачиола изпита печалната участ на тъмничен затворник. Проточи се едно мудно следствие. Беше сложена ръка на шхуната. Работата замириса на сериозни неприятности и се затегна до септември.

Карачиола поиска свиждане със собствениците на рудника. След многократни молби такова свиждане се състоя. То стана без свидетели: собствениците явно се ползуваха с уважение пред строгите власти! Минхер ван Арденфройден съобщи угрижено на Карачиола, че холерна епидемия е отнесла всичките негри, временно прехвърлени от шхуната на работа в рудника, а също така, че капитанът може да бъде освободен само под гаранция от хиляда фунта, с които компанията в настоящия труден момент за съжаление не разполага. Предишната сговорчивост на холандеца отстъпи място на ледена неотстъпчивост. В резултат на това един от чековете беше взет, а капитанът — пуснат от затвора под строго условие: незабавно да прибере стоките си от бреговия склад и също тъй незабавно да се махне от рейда.

Вечерта на 24 септември, след като завърши натоварването, Карачиола размишляваше за онзи тъжен час, когато ще трябва да застане пред шефа на „Северобританската компания“ с отчет за резултатите от експедицията. Започнала с успешния лов на хора в Конго, експедицията завърши плачевно с изчезването на двете шхуни и със загубата на целия жив товар на „Успех“. Екипажът на кораба беше свидетел на сделката, макар и да не знаеше подробности.

Самотните размишления на Карачиола се придружаваха от бълбукащи звуци в каютата, а също така и вън от нея, защото пред капитана стоеше бутилка, а над рейда бяха надвиснали облаците на пролетен южноафрикански дъжд. През гъстата дъждовна мрежа Карачиола видя очертанията на планинското крайбрежие, плоското било на Капските планини, тъмнеещото море. Прохладен южен вятър

полюшваше кораба. Наближаваше буря и океанът беше също така мрачен, както и мислите на Карачиола.

В тъмния океан Карачиола внезапно забеляза жълта звездица. Тя блещукаше над хълмистите гребени и сякаш се приближаваше към пристанището.

„Носов фенер на кораб“ — помисли си той, наметна плаща и излезе на палубата.

Той се учуди на бързината, с която се плъзгаше приближаващият се кораб. Беше малка яхта. Капитанът вече различаваше линията на корпуса с вдигнат нос и ниска кърма, изящните платна, стройните, слабо наклонени назад мачти…

— Света Богородице! Та това е „Ели“, личната яхта на виконта! О, милосърдно небе! — промърмори Карачиола ужасен и се спусна към капитанското мостче.

Дежурният хъркаше на пейката пред неподвижното кормило. Нактоузът не беше осветен.

С един ритник Карачиола събори дежурния от пейката.

— Извикай боцмана! — изрева той страшно.

Заедно с Химсуел той почти бегом обходи палубата. След три минути цялата команда беше на крак. Моряците измитаха с метли локвите, които се бяха насъбрали след дъжда, изхвърляха сметта, тичешком отнасяха от палубата парцали, бутилки, скъсани въжета.

„Нима е дошъл самият той? — мяркаха се тревожни мисли в ума на Карачиола. — паси душата ми, пресвета Богородице! Не е ли време да си пусна един куршум в челото? Или да си призная всичко? Не, наказанието ще бъде безпощадно. Все едно, че вече съм мъртъв. Животът ми отиде. Каква полза от оцелелите чекове за осем хиляди фунта? От дългите ръце на господин виконта не можеш се спаси и с тези пари!“

Яхтата застана на рейд и като изви нос по посока на вятъра, пусна котва. Карачиола заповяда екипажът да се махне от палубата. Само двама дежурни останаха край стълбите и кормчията замря в рубката като статуя. Една лодка от яхтата, гмуркайки се във вълните, се приближаваше и ето че спря до парадно очистения борд.

— Ей вие, на „Успех“ — разнесе се възглух бас, който зарадва Карачиола, защото той очакваше да чуе един по-страшен глас.

— Тъй вярно, на „Успех“! Привет, синьор Лорн. Дръжте към носовата.

Под масата в капитанската каюта Лорн видя такава разнокалибрена батарея, на която би завидял и трипалубен линеен

кораб. Бутилките вече не можеха да зарадват с нищо друго освен с разноцветните капчици на дъното. Обстановката беше преценена от Лорн за няколко секунди.

— Твърде много се задържахте на котва — забеляза той мимоходом. — разказвайте как стоят работите. Виконтът получи вашето писмо. Донесох ви неговите разпореждания.

Карачиола едва можа да прикрие радостната облекчителна въздишка. Значи, обяснението с виконта се отлага! Спечелено е време. Осемте хиляди ще помогнат да се покрие загубата. Трябва само Лорн нищо да не надуши… Карачиола прехвърли разговора от английски на италиански.

— Работата стои все така. Нито „Глория“, нито „Доротея“ не са се върнали от острова. С тях заминаха шестстотин и петдесет негри. Тук при мене има двеста и петдесет и целият товар за плантацията.

— Само двеста и петдесет ли? Шхуната лесно побира петстотин, защо сте натоварили толкова малко?

— След като беше пробито дъното при Заира, водата заливаше единия трюм… Сега корабът е в пълна изправност.

— Можете ли да вдигнете котва незабавно?

— Дори след един час! Какви са разпорежданията на виконта?

— Четете.

Виконтът пишеше, че „Успех“ трябва да се отправи за острова, бързо да въдвори там ред със силите на своя екипаж, а след това под командуването на Лорн да се завърне сама или заедно с другите две шхуни в Бълтън. След завършване операцията на острова на Карачиола се нареждаше да предаде командуването на експедицията на мистър О’Хири, а той самият незабавно да се отправи на „Ели“ към бреговете на Америка, за да се добере в най-кратък срок до Синята долина в долното течение на Охайо и Уобеш.

— Към това аз имам още да добавя и нещо устно — рече Лорн. — виконтът ви дава възможност да поправите един пропуск. От Пирея ви остана един малък дълг… Чували ли сте за жителите на тази Синя долина?

— Не, не съм чувал.

— Там са си свили гнездо враговете на виконта. В тази долина вече са изпратени някои от нашите. Бърнс командува тамошния форт. В помощ Му е изпратен Франк Бялката. Шелтън и Кинс отдавна са там. Навярно за там вече са се отправили Гримълс и Уенсли… Вие ще облечете униформата на английски лейтенант и ще отведете при Бърнс един малък отряд доброволци от Детройт. Фортовете на Синята

долина и на Винсенс трябва да бъдат засилени срещу индианците. Това именно вие ще направите със своя отряд. А пътем ще изпълните и онази задача, за която ви споменах. Мисля, че ви е ясно?

— Не, не напълно. Чие… отстраняване се има пред вид?

— Лично на вас се възлагат семействата Мърей и Уент, а главното — двете лица, които пропуснахте в Пирея.

— Синът и майката на Бернардито?

— Да. Вие стойте в сянка. Не повтаряйте пирейските грешки. Не бива без нужда да си цапате ръцете. Там нали има индиански племена… Колонистите са още слаби и малобройни.

— Ясно. Ала нашата най-близка задача е да оправим положението на острова. Затова трябва най-напред да тръгнем за там на разузнаване.

— Разузнаването поемам върху себе си. На разсъмване вдигам котва и заминавам напред, за да се промъкна до острова неочаквано. Всичките ли двеста и петдесет негри се намират на борда ви?

— Д-да-а.

— Тогава следвайте ме. Дръжте дистанция двадесет тридесет мили между нас. Дайте картата, ще ви нанеса маршрута. Някъде около острова, па дори и ето тук, край веригата подводни скали, пуснете котва и чакайте моето завръщане от разузнаването…

Призори рейдът опустя. Когато изгря слънцето „Ели“ беше оставила зад себе си вече не по-малко от четиридесет мили. На петнадесет мили разстояние от нея пенеше вълните „Успех“. Дистанцията между двата кораба постоянно се увеличаваше и скоро върховете на мачтите на задната шхуна изчезнаха от погледа на мистър Джозеф Лорн.

Синьор Карачиола разглеждаше на картата линията на маршрута, нанесена с червения молив на Лорн. Веригата подводни скали, о която едва не се беше разбил „Орион“, оставаше малко по на изток от курса, отбелязан от Лорн.

„От скалите до острова има около осемдесет мили. По това време на годината бушуват бури. Ако разбия «Успех» в подводните рифове, всички следи ще изчезнат, а аз ще мога да се добера с лодка до острова. Парите от чековете ще трябва да си поделя с боцмана Химсуел и да го взема със себе си, защото сам трудно ще се оправя с лодката. А екипажа ще напия и ще затворя в кубрика… Пък там… извършеното с успех дело в Синята долина ще покрие всички стари грехове. И така, изходът е намерен!“

3

В едно навъсено октомврийско пладне Бернардито стоеше на капитанското мостче на кораба, в който дори покойният мистър Уилсън не би могъл сега да познае своята „Глория“.

Вместо трите мачти с гафелни[161] съоръжения над кораба се издигаха две по-мощни, с прави платна на рейте. Рангоутът и такелажът на „Глория“ наподобяваха сега напълно екипировката на бриг. Новите палубни надстройки, рубката и мостчето по нищо не приличаха на предишните. Форщевенът, подсилен за сметка на останките от „Доротея“, беше нагоден за таранен удар[162]. Над този мощен форщевен се хвърляше в очи сега надписът „Африканка“. Ето вече цяла седмица корабът извършваше малки рейсове из водите на острова. Бернардито обучаваше екипажа, състоящ се от осемдесет отбрани черни бойци. Те вече бяха овладели огнестрелното оръжие и се справяха с платната достатъчно бързо за сложните маневри.

Бернардито отдавна очакваше да пристигне на острова третата шхуна на експедицията. На билото на Скалистия връх ден и нощ дежуреха наблюдатели с далекогледи, за да доложат своевременно за появата на платно. В трюмовете на „Африканка“ вече бяха натоварени запаси за далечен рейс, а цялото население на острова работеше сега за попълването на тези запаси. Всеки ден на борда на кораба се донасяха сандъци с пушена риба, осолено месо, плодове, изсушени на слънцето, и други провизии. Семейството на капитан Бернардито сега живееше в капитанската каюта, а всички жители на острова всеки миг бяха готови за сбор.

Бернардито държеше в готовност още една команда от тридесет души. Оглавяваше я жрецът и магьосникът на племето баконго, старият Нганга, комуто Бернардито убедително разясни задълженията на тази специална команда… След тези разяснения магьосникът Нганга се затресе от злорад смях и с най-голямо усърдие пристъпи към едни необикновени приготовления. Те ставаха около гроба край брега, в който негрите бяха заровили телата на убитите роботърговци. Бернардито даде на разположение на магьосника две бъчвички сяра и фосфор, намерени в трюмовете на „Глория“, няколко намотки тел и голям запас парцали, взети от гардероба на бившите екипажи на двете шхуни. Приготовленията на магьосника доставяха голямо удоволствие и на другите жители на селището.

Обедното слънце се криеше зад облаците, духаше силен вятър и

Бернардито току що бе отпратил от палубата своите моряци. Те извънредно много се гордееха със своите важни задължения, а също и с панталоните, зюйдвестките и моряшките куртки, които бяха станали обект на известна завист у останалите мъже на баконго и предизвикваха възторг сред черните девойки. Внезапно на южния склон на Скалистия връх се показа тъничка струйка дим. Този сигнал означаваше, че някакъв кораб се е появил на хоризонта.

— Антонио, тревога! — викна Бернардито.

И цялото селище на брега се раздвижи. Антонио се затича към върха, за да провери наблюдателя. „Африканка“ взе на борда си населението на острова. Дежурната команда бързо приготви кораба за отплуване, а магьосникът Нганга, който остана на брега с тридесетте си помощници, се залови да изпълни последните указания на Бернардито. Вождът Майни-Мфуму доведе група бойци до брега на протока, където също бяха направени известни приготовления за посрещане на гостите. В това време Антонио се завърна заедно с наблюдателите: право към острова се насочваше от далечните вериги подводни рифове някакъв малък кораб, а зад него се забелязваше още едно платно. Двата кораба можеха да бъдат видени само със силния далекоглед на капитан Уилсън.

Като изслуша това съобщение, Бернардито даде команда за отплуване. На „Африканка“ проточено засвири боцманска свирка. Нгуру и Антонио — помощниците на капитана — застанаха на мостчето. Когато всички островитяни се събраха на борда, старият корсар сам, без придружвачи, за последен път обходи своите островни владения. Когато видя приготовленията, изпълнени от командата на магьосника Нганга, Бернардито, въпреки сериозността на момента и предстоящите опасности, поглади брадата си и се усмихна под мустак; това беше навярно най-дяволската от всички усмивки на едноокия капитан!…

…От борда на „Африканка“ капитанът хвърли прощален поглед към заливчето, напуснатите колиби на негърското селище и познатите планински склонове. Той сам изкара кораба от протока. След това беше спусната лодка. Майни-Мфуму и група бойци много предпазливо потопиха на дъното на протока една риболовна мрежа, закачиха я за голям дънер и побързаха да се върнат на кораба. В открито море духаше студен вятър. Платната заплющяха, под форщевена забълбука разсичаната вода.

При падането на здрача корабът беше вече далеч от острова. Тъмното било на Скалистия връх и конусообразната шапка на вулкана

с тъничка струйка дим се издигаха над гористите хълмове. Острият връх, наподобяващ стесняваща се колона, се опря в тежкия дъждовен облак, сякаш го подкрепяше да не падне върху настръхналата повърхност на океана. Сега платната на единия от пристигащите кораби започнаха да се виждат с далекоглед и от мостчето на „Африканка“. Бернардито заповяда на всички освен дежурните да напуснат палубата. Магьосникът Нганга изнесе дълги платнища. С тях обвиха носа и кърмата на кораба. Отново външният вид на „Африканка“ претърпяваше чудни изменения, а на палубата й в мрака ставаха съвсем необикновени неща!

В сгъстилата се тъмнина, когато на фона на буреносните облаци едва се очертаваше иглата на Скалистия връх, Джозеф Лорн забеляза от мостчето на „Ели“ едно светещо сред вълните петно. Тъмнината ставаше все по-непроницаема и Лорн виждаше с далекогледа само едно слабо фосфоресциращо сияние над морето.

Тресъл и Олберт, стари, изпитани моряци, стояха редом с Лорн. Яхтата плуваше с всичките си платна при неблагоприятен вятър на „една четвърт“. Поредният галс тя правеше тъкмо по посока към светлото петно. Кормчията изравни хода по определения курс и също се вгледа в мрака.

Петното се приближаваше, придобивайки очертанията на кораб. Скоро се показаха платната и черните рей, излъчващи зловеща зеленикава светлина. Странни зелени светлини блещукаха по върховете на мачтите. Корабът плуваше плавно, но на него не се виждаха хора. Когато кормчията на „Ели“ изви руля малко наляво, курсовете на двата кораба се оказаха паралелни. Накрая форщевените на корабите застанаха на една линия. Идващият насреща кораб безшумно премина на разстояние пищовен изстрел. Онова, което Лорн и останалите моряци успяха да различат на тайнствения кораб, беше невероятно!…

Надписът „Летящият холандец“ слабо проблясваше на носа. Шест скелета в окъсани бели савани управляваха платната. Голите черепи излъчваха сияние. Лорн съвсем ясно видя огнените им очи и ухилените озъбени челюсти. На кормилото също стоеше призрак в бял саван, поставил костеливите си пръсти върху спиците на колелото. Но най-страшна беше неподвижната фигура на капитана върху мостчето. Това беше побелял висок мъж със старомодна камизола и триъгълна шапка. Черна превръзка, закриваща лявото око, пресичаше полегато лицето му. На кръста му отстрани висеше дълга шпага. Той гледаше напред с далекоглед, без да обръща никакво внимание на насрещната

яхта. Когато корабът призрак прелетя, Лорн видя на кърмата думите „Пристанище Вечност“. Един от скелетите, стоящи на кърмата, вдигна заплашително след яхтата костелив пръст, след това посочи към небето. Лорн, Тресъл и Олберт замръзнаха в нямо вцепенение. Кормчията усърдно се кръстеше. След няколко минути призракът отново се разля в смътно светло петно и скоро се изгуби в морската далнина на северозапад.

— „Летящият холандец“! — промърмори Тресъл. — много съм слушал за него от старите, но за първи път го виждам с очите си.

— Това не е на добро — произнесе Олберт едва чуто.

— А познахте ли капитана? — Лорн прегракна така, сякаш беше изпил бъчва ледена бира.

— Прилича на покойния Бернардито Луис! — промълви Олберт, като се мъчеше да сподави тръпките си. — изглежда, пиратският капитан не се е успокоил в гроба си и сега грешната му душа плува из тези води с „Летящият холандец“… Смили се над нас, отче небесни, и прости нашите грехове! Вятърът се засилва. Наближава буря. Ей на, досам водата летят два черни буревестника… Да даде бог благополучно да завърши този рейс. Но би трябвало да се върнем, додето не е късно, мистър Лорн!

Малко преди разсъмване капитан Бернардито заповяда да приберат платната. Вятърът се засилваше, а веригата подводни рифове беше вече наблизо. Антонио стоеше на мостчето редом с капитана.

— Бих искал да знам, отде се е взела тази яхта? — замислено проговори капитанът. — ти не можа ли да видиш името й, Антонио?

— Не, тя се мярна твърде бързо. Но държи курс към острова. Може би Грели я изпраща, за да изясни съдбата на двата кораба.

— Трябва да е така… Ти ясно ли видя през деня второ платно?

— Не съм съвсем сигурен, капитане. Видимостта не беше много добра, но бялото петънце в далекогледа приличаше на платно.

— Дали шхуната „Успех“ с останалите негри не идва след тази яхта? Я погледни, Антонио, какво се чернее там вляво от носа? Не е ли подводна скала?

— Не. Това прилича на кораб, капитане. Ей сега луната ще се покаже иззад облаците и ще стане по-светло… Познавате ли тези рифове пред нас, синьоре?

— Дали ги познавам? Претършувал съм ги като собствения си джоб, когато търся в него последната трошичка тютюн.

— Идвали сте от острова тука? Ами с какво, синьоре?

Със старата лодка. След като френската корвета „Бургундия“

разгроми моя екипаж и си отиде. Педро обходи острова и се натъкна на една колиба с полумъртвия мистър Фред. Педро отмъкна и мен в тази колиба. Още неуспели да се оправим от раните си, ние започнахме да си обзавеждаме стопанство. Грели ни беше оставил много малко неща! Ние прегледахме запасите си и видяхме, че с тях не можем да изкараме и две седмици… Тогава извадихме от дъното продупчената лодка, на която Педро ме спаси от французите, и предприехме едно пътуване до тези рифове. Тук още стърчеше скелетът на „Черната стрела“ и ние натоварихме лодката с всичко, което можахме. Лодката, както се казва, едва дишаше, но ние още два пъти предприехме с нея такова плаване. Инструментите и припасите, които си доставихме, ни помогнаха да преживеем няколко години, до първото пристигане на „Орион“. След това още при първата буря „Черната стрела“ се разпиля на трески, а и нашата закърпена лодка се разпадна… Но аз не си спомням да е имало тука такива високи скали! Всички тези рифове едва-едва се показват над водата при отлив. Отпреде ни май наистина има още един кораб… Сега при луна го виждам по-сно… Това е голяма шхуна, Антонио! И дявол да ме вземе, ако не е заседнала на същите онези скали, о които се разби моята „Черна стрела“.

4

Шхуната „Успех“, блъсната от Карачиола в скалите, потъваше.

Карачиола извади от ковчежето всички ценности и пари. Към тях той прибави малък запас от сухари и бутилка вино. Всичко това напъха в здрав платнен чувал, мушна ножа в пояса и зареди пищова. След това изпрати боцмана да приготви лодката.

Отчаяните вопли, ударите и шумът, които долитаха глухо изпод палубата, докато водата заливаше трюмовете на „Успех“, сега вече затихнаха. Всички люкове, които водеха за палубата, бяха здраво затворени. Вълните бързо довършваха разрушаването на кораба, тласнат върху подводните скали. С всяка измината минута корабът слягаше и половината от палубата беше вече потънала. Вълна след вълна удряха в стената на кабината. След като завърши приготовленията си, Карачиола огледа хоризонта.

— Сигурно вече нито един жив плъх не е останал там долу… Изпонапиха се след моето угощение… Гълтайте солена вода, обесници!… Какво се мотае там Химсуел с лодката? Пак тази проклета луна! У, вещице такава, мислиш, че си също свидетелка? Толкова и ще ти повярват, муцуно!… Но какво свети там във вълните? О, сатана, сигурно Лорн се връща! Е, мистър Химсуел, в такъв случай и вие вече не сте ми нужен!

— Капитане, помогнете ми да спусна лодката! — викна боцманът, който се мъчеше нещо край борда.

Карачиола се добра до боцмана. Вълните глухо се плискаха о разбития борд. Двамата заедно спуснаха лодката откъм защитената от вятъра страна. Химсуел с мъка задържаше лодката край вирналата се високо кърмова стълба, пъхаше колчетата и наместваше веслата. Карачиола хвърли долу чувала, спусна се по стълбата и се оттласна от борда. Химсуел седеше приведен на пейката с гръб към носа и вече гребеше, като отдалечаваше лодката от кораба. Седнал на носа на лодката, Карачиола измъкна от пояса си пищова и стреля в тила на гребеца.

Капитанът на „Успех“ преметна през борда тежкото тяло на убития, извади чиста носна кърпичка, избърса ръцете си и като хвана веслата, подкара танцуващата върху вълните лодка право към петното, което светлееше на хоризонта.

На североизток небето вече сивееше, но луната, която едва-едва беше започнала да се нащърбява, стоеше високо, заливайки с бяло

сияние платната на „Африканка“ и мержелеещия се напред кораб. По наклонените мачти се виждаше, че неизвестната шхуна е заседнала на риф. Вглеждайки се в далечината, Бернардито забеляза на два кабелтови отпред мяркаща се лодка.

— Всички по местата! — тихо заповяда Бернардито. — никой да не се показва!

Фосфоресциращият кораб бавно се плъзгаше напред само с кливера и фока[163]. Лодката се приближаваше към него. Самотният гребец се различаваше съвсем ясно.

Той често се озърташе през рамо към странния кораб, на който не можеха да се видят нито дежурни, нито пък командири на мостчето.

Най-после лодката глухо се чукна о борда, някой бързо спусна стълба и веднага пак се отдръпна в сянка. Карачиола привърза лодката към стълбата, вдигна от дъното своя чувал и се изкачи с него на палубата. Той беше разбрал вече, че това е непознат кораб и няма нищо общо с яхтата на Джозеф Лорн.

— Синьор Бернардито, вижте чудеса! Дошъл ни е на гости самият Джовани Карачиола — прошепна Антонио.

Бернардито скръцна със зъби и лицето му пребледня от ненавист.

Пристигналият остави чувала с парите на палубата и сега се оглеждаше с безкрайно учудване.

— Ей, кой е тук, обади се! — никна той високо. — дежурен, какъв е този кораб? Дявол да го вземе, къде отиде морякът от стълбата? — гробна тишина цареше на борда. Само вълните шумяха при форщевена. Луната светеше право в очите. Най-после от капитанското мостче безшумно започна да слиза някакво същество, голямо, бяло, с пламтящи очи. Дъхът на Карачиола секна. Той измъкна пищова, но като си спомни, че не беше успял да го напълни, хвърли безполезното оръжие на палубата. Тракването на пистолета о дъските на пода беше единственият звук, който отговори на капитана на „Успех“. Призракът в бяло вече вървеше по палубата с протегнати напред ръце, сякаш искаше да затвори Карачиола в страшните си обятия.

Обхванат от неизразим ужас, италианецът отстъпи назад и изведнъж почувствува, че зад него са се появили и други някакви сенки. Той се обърна… От глъбините на мъртвите си очни кухини бяха втренчили в него червените си зеници няколко скелета с бели савани. А пред тези скелети стоеше неподвижно високо привидение — оряк със старомодна триъгълна шапка, с превръзка на окото и дълга шпага в ръка. Устните на страшния призрак се разтвориха. Проехтя глух глас,

приличащ на звука на пукната гробищна камбана:

— Добре дошъл на кораба на мъртвите, Джовани Карачиола! Отдавна търся случай да се срещна с теб. Припомни си малкото заливче в Пирея, детеубиецо!

— Духът на Бернардито! — прошепна Карачиола и губейки съзнание, грохна на палубата…

…Той не усети как го пренесоха в трюмния карцер. Корабът вече лавираше между рифовете; Бернардито сам го направляваше между скалите. „Страшните призраци“ безшумно и ловко се плъзгаха по рейте и корабът предпазливо се приближи до мястото, където преди един час още се виждаше разбитият кораб. Сега само мачтите и вирнатата кърма с надпис „Успех Бълтън“ стърчеше сред островърхите камъни, прилични на счупени зъби на някакъв великан. Една полупотопена лодка се удряше о кърмата.

— Синьор, може би там има още някои живи хора? — прошепна Антонио.

— Там няма живи хора, Антонио, иначе лодката не би останала на мястото си. Иди да разбереш свестил ли се е онзи негодник в трюма.

Внезапно някъде на дъното на корабния трюм се разнесе креслив истеричен смях, подобен на нощен вик на хиена. Антонио трепна. С поглед Бернардито го изпрати долу. Самият той не можеше да напусне капитанското мостче. Слънцето се издигаше в мъглата, вятърът гонеше високите вълни, които с устрем се хвърляха върху подводните камъни. Корабът минаваше през най-опасното място.

След половин час Антонио се върна на мостчето.

— Синьор — каза той тихо, — Карачиола е полудял.

Болният бълнуваше несвързано. Припадъците на буйна ярост се сменяха с цели часове мълчалива съсредоточеност. Карачиола замираше на колене в един ъгъл, престояваше с часове неподвижно и изпадаше в полусънно вцепенение. Бернардито заповяда да не го пущат навън от карцера.

Към обяд корабът премина опасните скали и опънал всички платна, полетя като птица на северозапад, гонен от попътен вятър. Антонио смени капитана на мостчето.

— Приберете сега цялата тая дяволщина, но я дръжте в пълна готовност. Тя има да ни върши още добра работа — разпореди се Бернардито. — през това време аз ще се зае ма с лекуването на този болен! Необходимо ми е с негова помощ да си изясня някои неща.

Негрите прибраха от рейте парцалите и завивките със светещото вещество, оставиха в трюмовете белите си одежди, празните тикви с

очни отвърстия, маските, костите и другите ужасяващи атрибути. Платнищата със зловещото име на кораба и пристанището също бяха свалени от носа и кърмата. На гафела се изви английско знаме.

Карачиола се кикотеше и беснееше в трюма. Свъсил вежди, Бернардито извика магьосника Нганга и поиска да донесат в карцера лед и вода. Освен стария магьосник никой друг не узна подробностите от мрачната сцена, която се разигра в корабния трюм. Едва на залез слънце негрите отново видяха на мостчето капитан Бернардито. Тъпчейки лулата си, той погледна поусмихнат двамата си млади помощници Нгуру и Антонио.

— Аз си имам свои наСтрува да изтръгвам признания дори от умопобъркани — проговори той. — старият пират в расо отец Симон на времето си ми беше разказвал за своите братя, севилските доминиканци… Сега техният опит ми послужи… Вече зная главното. Шхуната „Успех“ е била празна, като не се смята екипажът, удавен от Карачиола, за да укрие във водата следите на някои свои машинации, извършени в Капщад. Негрите той продал на собственици на диамантени мини. Пари те са тук, в този чувал. Назова имената на собствениците на мините. Яхтата принадлежи на Грели. Джузепе Лорано или както сега се нарича Джозеф Лорн, я кара към острова. Капитанът се нарича Тресъл. Не им завиждам, приятели!… Моят син и майка ми са живи и са се заселили заедно с Мърей и Уент в някаква си Синя долина, намираща се в долното течение на Охайо. Грели възложил на Карачиола да убие колонистите на долината, но едва ли на сеньора ще се представи подходящ за това случай! Обаче ние трябва дяволски да бързаме, защото Грели вече е изпратил в долината половин дузина убийци, които очакват своя главатар — сеньор Карачиола. Ние имаме извънредно малко време! Трябва пътем да направим една визита на африканските диамантени крале, а след това да отведем в домовете им в Конго нашите негри; кълна се в прабаба си, черните юнаци заслужиха това! А после ще заминем за Америка… Не скърби, приятелю мой Нгуру, и не завиждай на Тоопи, който отвежда у дома своята Нгава. Може би там на рудника ще имаме късмет да избавим от неволя и твоята черноока Лаони! А сега, Антонио, слез долу и отвори карцера. Пусни негодника на палубата. Може би той ще ни избави от труда да го обесим на рея.

Не бяха минали и пет минути от връщането на Антонио на мостчето, когато отдолу долетя странен шум. Разчорлен, страшен, Карачиола изскочи на палубата по долни дрехи, целите на парцали. Неговите трескави резки движения приличаха на скокове на голяма

гола маймуна. Той забеляза моряците негри и нещо смислено, прилично на страх, се появи в пламтящия му поглед. Карачиола постоя една минута, сякаш в размисъл, след това ловко се преметна върху дъските на пода, закикоти се и като подскочи, започна с маймунска бързина да се катери по бизан мачтата. Един от моряците запълзя след него. На височина тридесет фута Карачиола застана на края на рея, вдигна заплашително юмрук към негъра, подви колена и с рев се хвърли в морето. Високият гребен на вълната скри давещия се. Антонио се залови за кормилото.

— Може би все пак трябва да го потърсим? — прошепна той несмело.

Зад кърмата бавно се търкаляха водните хълмове, зааленели от лъчите на залязващото слънце.

— Ей сега ще го намерят — хладнокръвно отвърна Бернардито.

Той извади лулата от устата си и посочи с мундщука триъгълната перка на една акула, която се мярна сред разпенените талази.

В котиджа на мистър Брендън завършваха последните приготовления за празнуване рождения ден на мис Ирена. Всички служещи в кантората се събраха в дома на господаря.

Минхер ван Арденфройден изпрати тук, за да бъдат в услуга, своята нова камериерка, негърката Лаони, и лакея Хамилкар. Мис Ирена намери, че Лаони е много мила в европейските дрехи. През време на молитвата, когато никой не обръщаше внимание на Лаони, тя се приближи до тоалетната масичка, грабна едно малко фарфорово слонче и го мушна в пазвата си. Мис Ирена забеляза това. Тя повика Хамилкар, единствения човек, който можеше как да е да се разбере с Лаони, и с негова помощ подхвърли крадлата на строг разпит.

— Защо взе слона, Лаони?

Изплашена, негърката клекна и притисна своето съкровище под блузата към гърдите си. Хамилкар я накара да отговори на господарката.

— Тя казва, че нейният годеник Нгуру е велик ловец на слонове. Белият слон ще й донесе щастие.

Мис Ирена махна с ръка и остави засега талисмана на изплашената Лаони. И мис тази вечер получи един талисман като подарък и мащабът на щастието, което той й носеше, беше точно измерен в карати.

На празничната трапеза минхер ван Арденфройден стана с чаша вино в ръка. Изготвената от него празнична реч трябваше да послужи като образец на изящен хумор. В момента, когато започна тази

блестяща реч, Хамилкар вкара във вестибюла някакъв нов гост с плащ и моряшка камизола. Без да се съблича, гостът отстрани негъра и сложи ръка на бравата на вратата, която водеше за трапезарията, отдето долиташе гласът на минхер.

— Ние живеем, господа — лееше мислите си той в изтънчено холандско остроумие, — гореща страна, където крокодилите са повече от джентълмените…

— …и където крокодилите отлично запълват недостига на джентълмени — прозвуча металически глас.

Вратата широко се отвори. Всички видяха един висок моряк с наполовина превързано лице. След него се появи млад човек също в униформено облекло.

— С кого имам честта? — запита мистър Айвънс Брендън, който веднага подуши нещо недобро.

— Представител на „Северобританската компания“ Джозеф Лорн с правителствени пълномощия от Лондон. Мистър Брендън и мистър ван Арденфройден, моля, елате в кабинета!

Веселието на гостите в залата отстъпи място на униние. В кабинета морякът погледна през прозореца н спусна щората. След тези манипулации той каза:

— Постарайте се незабавно да доведете тук от рудника незаконно задържаните от вас четиристотин и петдесет роби, взети от шхуната „Успех“. Тези хора трябва да бъдат закарани на плантацията на сър Фредрик Райланд. След три часа те трябва да бъдат натоварени. Ще благоволите ли да дадете съответното нареждане?

— Мистър Лорн, моля да представите вашите пълномощия.

— Моля — отговори гостът с готовност и мистър Айвънс Брендън видя под носа си дулото на пищов. — мистър Тресъл, дайте сигнал!

Младият спътник на превързания моряк изби прозореца с един ритник на ботуша си и изсвири пронизително. Из тъмната дълбочина на градината прозвуча ответно изсвирване и внезапно по всички прозорци на дома се появиха пушечни цеви, дула на пищови и английски моряшки шапки. Същият металически глас прогърмя из цялата къща:

— Първият, който мръдне, ще изживее последния си час. Господа — обърна се морякът към собствениците на рудника, — мате на разположение две минути, за да обсъдите моето искане. След изтичането на този срок ще дам заповед на две роти морска пехота да атакуват рудника и да доведат на брега всички чернокожи.

— Но, мистър Лорн, двеста души ни бяха продадени от представител на вашата компания!

— Парите си можете да получите обратно… от синьор Карачиола. Аз не възразявам… Двете минути изтекоха. Мистър Тресъл, сигнал за атака!

— Стойте, мистър Лорн! Под натиска на грубата сила аз съм принуден да отстъпя. Но болестта отнесе по-голямата част от негрите. Тук имаме… неблагоприятен климат.

— Моят представител ще провери на самото място истинността на вашето твърдение. След три часа хората трябва да бъдат па брега. Мистър Тресъл, благоволете да отидете на рудника заедно с пратениците на мистър Брендън. Упълномощавам ви да действувате решително.

След няколко минути присъствуващите в дома дочуха тропот на коне. Точно след три часа, когато участниците във вечерята, измъчени под черните зеници на дулата, трижди проучеха безгласно фаталната сделка с капитана на „Успех“, иззад оградата се зачу сдържаната глъчка на много гласове. Младият „мистър Тресъл“ влезе з приемната с оживено лице.

— Пристигнаха триста души, всички до един от ония, кои то са оцелели от партидата на Карачиола. Ще разрешите ли да започнем товаренето, капитане?

— Няма ли измежду тях една девойка на име Лаони? — осведоми се старшият моряк.

Новата камериерка на минхер ван Арденфройден, която се беше сгушила в един ъгъл на приемната и не разбираше абсолютно нищо от странното поведение на белите хора, направи бърз опит да се измъкне зад завесата, но морякът забеляза младата особа.

— Извикайте тука Нгуру — заповяда той.

При това име негърката замръзна от учудване; следния миг тя видя своя любим, въоръжен с дълъг пищов. Лаони не припадна при тая гледка, но очите й заблестяха.

— Аз знаех, че белият слон ще те доведе при мен! — възкликна радостно тя.

Нгуру я грабна през кръста и се втурна навън от стаята, без дори да погледне наредбата на европейското жилище.

— Предупреждавам господата, — заяви старият моряк на сбогуване, — че на всеки опит да бъдем преследвани в морето по нареждане на министъра на флота ще отговоря с топовете на моята фрегата.

Един час по-късно, когато изплашените служащи на мистър Брендън се осмелиха да излязат на брега на малкия залив, те видяха в далечината само смътните очертания на платна. Впоследствие служещите в един глас твърдяха, че никога не са били виждали край тези брегове по-страшна британска фрегата.

5

Моряците, застанали на капитанското мостче на „Ели“, дълго обсъждаха странното и зловещо видение, което изчезна на северозапад.

Бурният вятър подмяташе лекия кораб и го хвърляше в дълбоките ями между вълните. През нощта корабът наближи острова, обкръжен от всички страни с високата стена на океанския прибой. Лорн, Тресъл и Олберт се вглеждаха в картата на острова, която на времето си бяха съставили Брентли и Уент. Яхтата беше вече на една миля от устието на протока.

— Ако негрите наистина са въстанали, могат да ни обстрелват в протока и да ни отрежат излаза от залива — каза Лорн.

— Но Заливът на корсаря е единственото място на острова, подходящо за престой на кораб — забеляза Тресъл. — не мисля, че там ще ни заплашва някаква опасност. Островът изглежда съвсем безлюден. Никъде не се вижда светлинна.

— Ето това именно не ми харесва. Заедно с екипажите на двете шхуни тук сега трябва да има повече от седемстотин души. Ще дочакаме зората.

Скоро сивите очертания на каменните носове станаха по-ясни; далнината се разшири, луната помръкна и утринният вятър измени посоката си. Той погна над острова ниски буреносни облаци. Вдясно от каменния нос те видяха останките на разбита шхуна. Джозеф Лорн разпозна кърмата на „Доротея“.

— Дълго щеше да чака Карачиола в Капщад завръщането на корабите! — извика Лорн. — Картината се изяснява. Станало е корабокрушение. Предположението, че негрите са се разбунтували, по всичко изглежда, отпада. Вкарайте кораба в залива, капитане!

Послушен на кормилото, корабът навлезе в устието на протока. Тук между високите скалисти брегове още цареше утринен здрач. Яхтата бавно се придвижваше по фарватера и благополучно достигна завоя наляво. На това място корабът едва не се блъсна в препречващия дънер, който оставяше само един тесен ръкав отдясно под самите брегови скали. Кормчията едва успя да завие и яхтата се оказа почти притисната до брега, над който на височина от около тридесет фута висеше каменна издатина.

Оттласквайки се с канджи от скалата, моряците предпазливо прекараха кораба през неудобното място. Яхтата вече излизаше от

тесния ръкав, когато стоящият на капитанското мостче Лорн изведнъж усети силен тласък. Килът на яхтата се закачи за риболовната мрежа, прикрепена към полупотопения дънер. Преди още Лорн да предупреди Тресъл, мрежата се изпъна и бавно издърпа дънера настрана. В същия миг някъде отгоре се раздаде глух взрив, скалата на брега се обви в барутен дим и надвисналата каменна издатина рухна надолу. Разтърсвайки кораба от кила до върховете на мачтите, скалата заедно с цяла лавина дребни камъни се стовари върху кърмата. Подът на палубата беше разтрошен с такава сила, че оцелелите краища на дъските изхвърчаха нагоре заедно с изтръгнатите болтове. Задната част на корпуса на яхтата се спука като орехова черупка, стисната в клещи; водата нахлу в кърмовата дупка, разтроши преградите и „Ели“ потъна във водата до фалшборда. От страшния тласък в кърмата корабът полетя напред. Преди още екипажът да е успял да спусне лодка, яхтата тихо полегна на дъното. На крайбрежната плитчина вече не беше дълбоко, но всички моряци се оказаха до шия във водата, а лодката, закачена на макарата и покрита със запасно платно, се залюшка по вълните. Почти гмуркайки се, моряците освободиха лодката, прехвърлиха се в нея и след като напуснаха кораба, стигнаха до плитчината. Шест крокодила проявиха признаци на любопитство, като видяха лодката почти до себе си. През плитчината можеше да се излезе на брега само като се мине покрай техните челюсти, ето защо беше решено с лодката да пресекат залива в диагонал до отвъдния бряг. Капанът в пролива показа, че островът се намира във властта на коварен и опасен враг.

Олберт, щурманът на „Ели“, свит на кърмата, всяка секунда очакваше или залп в гърба, или появяването на лодки с врагове. Той отдавна се чудеше на лекомислието, с което Лорн тръгна на този рейс. Яхтата бе излязла от Капщад в понеделник. Заедно с Лорн екипажът наброяваше тринадесет души. Рейсът продължи след страшното нощно появяване на „Летящият холандец“, въпреки че Олберт беше посъветвал да се върнат. И какво би могло сега да се очаква при едно такова пренебрежение спрямо тъй явни прокоби?

Царящата наоколо тишина действуваше подтискащо. Зад всяко дърво сякаш се криеше зъл неприятел. Островът изглеждаше обезлюден; но съвсем ясно беше, че врагът се е притаил и стои нащрек.

Моряците приготвиха ножовете си и докараха лодката до брега. Джозеф Лорн стъпи на пясъчната ивица. Пред него се издигаше девствена гъста гора. Той се обърна към моряците, даде команда и пръв изтича към гъсталаците, като очакваше изстрели. Привеждайки се

към земята, екипажът бързаше след него.

Единствено птиците нарушаваха горското безмълвие. В далечината ясно се виждаше островният вулкан. Той пушеше — по всичко изглеждаше, че беше единственото димящо огнище.

Промъквайки се покрай брега през бодливия храсталак, моряците достигнаха разчистения участък от гората. Тук се виждаха няколко десетки плетени къщурки и колиби. Вляво стърчаха скелетите на две постройки, по-нататък се извишаваха камари трупи, останки от дъсчени възвишения и грамадни купища вършина.

— Селището е необитаемо — тихо проговори Джозеф Лорн.

— По какво съдите? — полюбопитствува Тресъл.

— Вгледайте се и сам ще видите.

Тресъл забеляза, че много птици се разхождаха безпрепятствено сред постройките и прелитаха от стряха на стряха. Никой не безпокоеше пернатите в това безлюдно селище.

— Прав сте. Но започва да вали. Дали да потърсим убежище в селището? Там е по-лесно и за отбраняване в случай на неочаквано нападение.

Най-близката до брега колиба, най-просторната, се издигаше на открито на едно малко възвишение. Тя изглеждаше най-удобна за отбрана. Ято диви гълъби шумно излитна изпод нозете на моряците, когато те се приближиха до тази колиба. Лорн надзърна вътре. Голямата колиба беше празна, край огнището с отдавна застинала пепел имаше нацепени дърва. Моряците запалиха огън. Дъждът вече барабанеше по покрива.

— Но къде се е дянала „Глория“? В залива я няма. Може би се е разбила в подводните скали? Ала къде е екипажът на „Доротея“? Мигар всички са загинали?

Накрая Лорн не можа да издържи подтискащата тишина. Той сложи ръцете си пред устата като рупор:

— Е-хей, О’Хири! Хятчинсън! Ало, Уилсън! Къде пропаднахте, по дяволите? Е-хей!

Сега вече целият екипаж на „Ели“, следвайки примера на Лорн, проточено завика „ало“ и „ехей“ на различни гласове.

Само шумоленето на дърветата и ромонът на дъждовните струи бяха отговорът на тези викове.

— Чума да го смете тоя остров! — промърмори пресипналият Лорн.

Той постави двама часови, заповяда на корабния готвач да потърси някакви провизии в най-близките колиби и заедно с Тресъл и

Олберт тръгна да изследва селището.

— Колибите са негърски — каза той на своите спътници. — но взривът при входа на залива е европейско изобретение. Възможно е тук да се крият и някакви бели островитяни. Но дяволски е тихо. Това действува на нервите, сакраменто!

Колибите се издигаха на двадесет тридесет ярда една от друга. Моряците надзърнаха в една, във втора… Всички бяха празни.

Изведнъж Олберт хвана Лорн за ръкава:

— Какво значи това, мистър Лорн? Май че в гората се появи дим! И ей там над онази колиба също се извива струйка дим!

Те се запромъкваха предпазливо покрай постройките и стоборите на селището. Сега поне ще срещнат живи същества! Лорн повдигна рогозката, прикриваща входа на ниската колиба, над която моряците бяха забелязали дим. В колибата цареше полумрак. Разтревожените моряци не обърнаха внимание на странната неприятна миризма. За фосфора, който се възпламенява, оставен на въздуха, те не си спомниха, сега не им беше до химия…

Покривът на хижата беше паянтов, отгоре падаха дъждовни капки, но в огнището мъждукаше синкаво пламъче. Пред огнището… четири скелета кладяха огън! Привели голите си черепи, те като че ли раздухваха главните. Единият от скелетите беше застинал в неподвижна поза с наръч клони в костеливите ръце, но… краищата на клоните тлееха в синкав пламък. Скелетите се грееха край огъня!

Олберт изскочи като попарен от колибата и с вик на ужас се втурна между постройките. Преодолявайки страха си, Тресъл грабна една цепеница и я запрати в странната компания край огнището. Двата скелета се разпаднаха със сух трясък, един от черепите се търколи до нозете на Лорн. Напущайки колибата, той го ритна с проклятие.

Внезапно оглушителен грохот разтърси цялото крайбрежие на залива и като бич шибна напрегнатите нерви на Лорн. Той изтича навън и видя черен облак пръст, излитаща към небето от мястото на колибата, в която се бяха приютили моряците. През димната завеса Лорн успя да забележи как Олберт, преди да стигне до колибата, падна по гръб, отхвърлен от силната въздушна струя.

Лорн изтича заедно с Тресъл към мястото на взрива. Зашеметен, Олберт вече се изправяше на краката си и се озърташе като обезумял на всички страни. На мястото на колибата се чернееше дълбока яма. Наоколо се валяха отломки, изровени камъни и деветте мъртви моряци на „Ели“. Случайно избягна гибелта само корабният готвач, който беше напуснал колибата точно преди взрива, за да търси наблизо

провизии.

Четиримата почти обезоръжени мъже, гладни, обзети от ужас и обкръжени с тайнствени опасности, решиха да напуснат селището на мъртвите.

Отдавна забелязаният от Олберт огън в гората се разгаряше все по-ярко. Над дърветата бавно като утринна заря се разливаше алено зарево.

Готвачът и Олберт излязоха на една пътека, Лорн и Тресъл вървяха след тях. Пътечката криволичеше между гъсти шубраци и отвеждаше навътре в гората.

Насред пътечката лежеше напряко изкъртен корен. Готвачът настъпи корена, но преди да успее дори да прехвърли другия си крак, нещо пронизително изсвистя във въздуха. Морякът рухна по гръб, като едва не събори Олберт. От гърдите на мъртвия готвач се подаваше дълга стрела, която го беше пронизала. Лорн огледа корена и разтвори храстите: досам пътеката беше прикрепен вертикално дълъг лък с отхлабена тетива…

— Негърска майстория… — промърмори Олберт. — слушал съм за такива капани, поставяни в африканските дебри. Дано бог ни помогне да се измъкнем оттук!… Вижте, мистър Лорн, ние от всички страни сме обкръжени от горски пожар! Гората е подпалена, хванали са ни в огнен пръстен.

Лорн се огледа наоколо. С тревожни крясъци птиците летяха над облаци дим. Из гъсталака току изскачаха бегом кози, чакали, маймуни. Трябваше да се търси спасение в планината, но как да се стигне до нея по тези проклети пътечки?

Тримата оцелели моряци започнаха да се промъкват след бягащите животни. Няколко часа те вървяха през гората и накрая стигнаха до полите на планината. Една клисура с каменливи склонове, постепенно извишавайки се, водеше към Скалистия връх.

Денят си отиваше. Дъждът секна и силен вятър раздухваше горския пожар.

Моряците се изкачиха още една миля нагоре по клисурата, видяха залязващото слънце, гората, обхваната от пожара, и ниските облаци. В залива близо до жълтата крайбрежна плитчина се виждаха мачтите на потъналата „Ели“.

— Да си потърсим убежище за нощуване — предложи Лорн. — ако през нощта се опитат да припълзят към нас, ще се бием. Но освен тези проклети мъртъвци по целия остров не се вижда нито едно човешко същество. Ами че нали в края на краищата не скелети се

разпореждат в селището, устройват взривове и подпалват гората? Всичко това ми прилича на някаква дяволщина!

Те се покатериха по стръмния склон. Слънцето осветяваше с последните си лъчи обраслата с мъх повърхност на една скала, върху която едва личаха някакви ивици и знаци. Лорн с мъка разчете дългия надгробен надпис.

— Гробът на Бернардито!… — прошепна той.

И тримата, останали почти без сили от умора, преодоляха последното нанагорнище и видяха площадката. Но тя се оказа вече заета. Странни гости се бяха настанили тук! Сред площадката, под самия надпис, се издигаше надгробен насип, покрит с гранитна плоча. Около тази плоча беше устроен странен пир: единадесет мъртвци седяха в най-причудливи пози над мястото на вечното упокоение на Бернардито Луис. Голите черепи доверително се скланяха един към друг, сякаш мъртвците нещо се съвещаваха. А върху самата надгробна плоча бяха поставени бутилки и калаени канчета.

Косите на Олберт щръкнаха. Джозеф Лорн се отдръпна, Тресъл чувствуваше, че ще загуби ума си. Бързо-бързо те напуснаха площадката с веселите покойници и се прехвърлиха на издатината, откъдето се хвърляше водопадът. Наоколо мъглата се сгъстяваше. Краищата на облаците бяха озарени от кървавочервеното зарево на пожара. А в далечината, зад облаците дим, се чернееха крайбрежните носове и глухо ревеше океанът, разбивайки вълна след вълна о канарите на „Острова на мъртвите“.

На сутринта мистър Джозеф Лорн, мистър Хю Олберт и мистър Робърт Тресъл сами се учудиха на обстоятелството, че все още са живи и че страшната нощ е преминала благополучно.

При утринните лъчи на слънцето те видяха на дъното на клисурата стадо диви кози. Прогонени от склоновете на планината от пожара, те се бяха събрали на купчина край брега на ручея. Лорн се промъкна крадешком и с удар на ножа си уби едно ранено козле. Моряците запалиха огън. Това беше първото им ядене след гибелта на яхтата. След като се подкрепиха, те се измъкнаха от коритото на ручея по посока към залива и привечер се добраха до лодката си. Тя се оказа напълно запазена. Моряците дълго я оглеждаха, опасявайки се от нови коварства на враговете, и най-сетне пресякоха залива. Обезпокоени от ниско стелещия се дим от пожара, крокодилите бяха напуснали пясъчната плитчина. По пясъка имаше много яйца от костенурки. Моряците ги изпекоха и ядоха до насита.

Те се съблякоха и без да изпускат от ръце ножовете си, започнаха

да оглеждат полузатъналата „Ели“. Беше при отлив и капакът на затворения люк се показваше над водата. Моряците строшиха люка с канджа и се спуснаха в трюма. Тук те намериха провизии.

— Слушай, Джо, какво мислиш ти за цялата тая дяволщина? Спим ли, или сме се отровили с ром?

Думите на Тресъл глухо проехтяха в трюма. Лорн се прекръсти.

— их искал да се намирам на хиляда мили оттук! Види се, адът е изпратил на този остров всичките си изчадия. Трябва да си плюем на петите. Предлагам да отплуваме с лодката. Ще отидем да пресрещнем шхуната на Карачиола и ще я обърнем вя шестнадесет румба. Нека дяволът има грижата за плантацията на острова на Райланд. Аз тук не съм му слуга! Според мен по-добре е десет пъти да се удавим, отколкото да прекараме още един такъв ден.

Тресъл и Олберт с радост се съгласиха. Шхуната на Карачиола, както те предполагаха, бе спряла недалеч от подводната верига рифове. Това значи шестдесет осемдесет мили разстояние. Имаше шансове за спасение.

Пратениците на виконт Ченсфилд съоръжиха лодката с платно, взеха продукти и бъчвичка с вода, направиха на кърмата платнен навес и седнаха на местата на гребците. От кабината на кормилното колело на „Ели“ Лорн донесе дневника на кораба и ковчежето с парите. Както и преди моряците нямаха никакво оръжие. Лорн се прекръсти и оттласна лодката от пясъчната плитчина. Те благополучно преминаха протока, разпънаха платното и се понесоха напред, борейки се с вълните и течението. Скоро обзетият от дима на пожара остров остана далеч и малката черупка с тримата бегълци се оказа във властта на мрачния пустинен океан…

След две денонощия плаване лодката се приближи до подводните скали. Тук, за свой ужас, моряците видяха останките на разбитата шхуна „Успех“. Като разгледаха разрушения кораб, те успяха само с много малко неща да попълнят своите запаси, но затова пък се прехвърлиха в друга една лодка, по-устойчива и по-голяма. По-нататъшното пътешествие с лодката на „Успех“ продължи почти три седмици. Запасите вече се бяха свършили, а бъчвичката с водата беше от три денонощия празна, когато на двеста мили от Игления нос един кораб, пътуващ за Западна Индия, прибра моряците.

Добрали се дотам, без никакви пари, те трябваше да се наемат на един каботажен кораб на Западноиндийската компания и да плуват още два месеца. При попътен рейс един британски кораб ги докара до Гибралтар. Едва през зимата на 1779 година и тримата моряци стъпиха

най-после на английска земя в Бристол и като пасажери на пощенската карета пристигнаха в бълтънската странноприемница „Бялата мечка“. За голямо свое учудване Джозеф Лорн позна в лицето на новия собственик на странноприемницата мистър Уудро Крейг, доста понапълнял и станал още по-величествен.

Докато Хю Олберт и Робърт Тресъл отпушваха първата бутилка, мистър Джозеф Лорн, след като беше изслушал от Крейг новините, нае кеб и се отправи при своя високоблагороден патрон сър Райланд, граф Ченсфилд, адмирал на родния флот.

6

Невъзможна теснотия цареше на борда на „Африканка“. Над седемстотин спасени от робство негри се завръщаха в Конго. Чернокожите моряци на капитан Бернардито буквално прескачаха по палубата телата на своите съплеменници, когато маневрираха с платната. През целия свой път от Капщад корабът направи само две отбивания в островни заливчета, за да попълни запасите си с прясна вода. В началото на ноември 1778 година „Африканка“ взе на борда си един туземен лоцман и като премина португалските фактории в делтата, се изкачи на стотина мили нагоре по свещената река Конго. Корабът плуваше, обкръжен от цяла флотилия негърски члунове и лодки със своеобразно скроени Платна. По бреговете се простираха блатисти храсталаци и зеленееха тропически гори. От капитанското мостче се виждаха гъстолистите гори, обвити с пълзящи растения.

Самият Нгуди Мянге, властителят на обширна област, вождът на баконго, бащата на военачалника Майни-Мфуму, тръгна от резиденцията си да посрещне кораба. Под ударите на барабани, звуците на тръби и тръстикови флейти, под струнната музика на маримбо и оглушителните приветствени викове старият Нгуди Мянге прегърна преди сина си високия капитан с изтъркана триъгълна шапка. Бернардито, Антонио и Доротея слязоха на брега и съпроводени от стотици хора, предприеха на слонове малко пътешествие до свещеното езеро близо до Мбанза Конго, където се издигаше храм, посветен на царя на боговете и на всички прадеди на народа баконго.

Жреците въведоха едноокия капитан в този храм и тържествено го провъзгласиха за велик Чембу, божествен пратеник на земята, всевиждащо светло око, съкрушаващо копие, мълния на божествения гняв, могъщ баобаб и палма на пустинята.

Измъчен от продължителните почести, „великият Чембу“ се вглеждаше в тълпата черни люде със своето „всевиждащо светло око“. В края на церемонията той произнесе кратка реч, която Антонио преведе на бойците и жените. Бернардито подари на чернокожото племе част от трофейното оръжие и припасите, а след това се осведоми дали новият екипаж на „Африканка“ е съгласен да следва „великия Чембу“, докато се сдобие с други моряци. Антонио преведе на капитана, че жреците са задължили екипажа да не напуска кораба.

Най-сетне настана час на раздяла. Към бреговете на Конго се проточи дълга процесия. В трюмовете на „Африканка“ бяха

натоварени слонови зъби, скъпоценно черно и червено дърво, много изделия от злато, сребро и слонова кост. Но най-чудния подарък направи на „великия Чембу“ владетелят Нгуди Мянге. По негово нареждане най-вкусните негърски майстори, които бяха изработили украшенията на царския дворец и храма, изрязаха от скъпоценни минерали изкуствено око — очно подобие на здравото око на Бернардито. Капитанът с учудване разглеждаше подаръка: като го постави в очната си кухина, той се удиви на майсторството на негърските златари: изкуственото око изглеждаше на лицето на капитана съвсем естествено.

— Хубава работа — каза капитанът.

И той се раздели с черната си превръзка на лицето.

Когато „Африканка“ изви по фарватера, разпъна част от платната и тихо се отправи в обратен път надолу по реката, Бернардито видя една лодка, която пресичаше напряко пътя на кораба. Шестима гребци докараха лодката до стълбата.

На носа стоеше вождът Майни-Мфуму. Той се поклони пред Бернардито:

— Старейшините на племето решиха, че първите люде от баконго, които видяха на острова твоето прозорливо око и бяха спасени от робство от теб, трябва винаги да ти помагат във великите твои подвизи. Народът на баконго иска тези смели бойци да не се отлъчват от теб, да не знаят други вождове освен теб, да те придружават навсякъде и да изпълняват твоята воля.

Нгуру, Тоопи, Мгамбо, Нгано, Тимбу и Нори — шестимата първи бегълци от „Доротея“ — се изкачиха на борда. Бернардито отдавна се чудеше, че не видя на прощалната церемония приятелите си и сега се зарадва на тяхното пристигане.

— Вие сте решили да оставите Нгава и Лаони, приятели, за да ме придружите? — запита той трогнат.

Сянка на печал се мярна в очите на Нгуру, но той отговори, че и шестимата бойци се гордеят с оказаната им чест, а Лаони и Нгава ще трябва да си потърсят нови годеници.

— Не, приятели — каза Бернардито, — със себе си мога да взема само онези, чиито сърца изцяло ми принадлежат. Нека Нгуру и Тоопи останат при племето си и не забравят на какво съм ги учил аз. Те ще станат големи бойци и вождове. Лаони и Нгава няма защо да си търсят нови годеници. А останалите четирима храбри синове на племето аз с радост приемам под своите платна, защото сърцата им са свободни.

Двамата млади бойци, които „великият Чембу“ освободи от

наложеното им задължение, се сбогуваха с „всевиждащото око“ твърде доволни от мъдрото решение, а четиримата телохранители на „великия Чембу“ се присъединиха към останалите осемдесет души от корабния екипаж. В този си състав корабът напусна сладките води на Конго и взе курс към Нова Англия.

През януари 1779 година „Африканка“ се приближи до бреговете на Америка и пусна котва в пристанището на Филаделфия. Екипажът се състоеше от негри. Капитанът на този кораб, мистър Тобиас Чембей, нае в града живописна къщичка за жена си и малкия си син Чарлз.

Синьора Доротея Чембей, една много красива италианка, обърна внимание върху себе си дори на суровите пуритани от Нова Англия. Тя сама наблюдаваше разтоварването на кораба и ръководеше всички преговори с търговците, които бяха пожелали да закупят редки колониални стоки. А капитан Чембей прекара във Филаделфия не повече от два дни. След като си купи топли дрехи и коне и без да си почине нито един ден повече, той тръгна на запад, отправяйки се към прохода през Апалачките планини; дори наетите от него водачи индианци се учудваха на бързината на пътуването му: индианците още не бяха срещали такъв издръжлив и неуморим бял пътешественик. Освен от индианските водачи капитанът бе придружен още от четирима негри атлети, един млад италианец, синьор Антонио, а така също и от свирепото сиво овчарско куче, прилично на необикновено едър вълк.

Към средата на януари, като премина по военни пътища и пътеки над триста мили, експедицията на мистър Чембей достигна горното течение на река Охайо. Оттук пътят им минаваше през заснежени дебри, покрай брега на замръзналата река, по следите на неотдавна миналия оттук отряд на американската милиция под командуването на подполковник Георг Роджър Кларк[164].

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА
ВСЕВИЖДАЩОТО ОКО

1

За пътника през зимата в гората няма звук по-тягостен от далечния вълчи вой. Когато угасне зарята на залеза и здрачът слее очертанията на отделните дървета в плътна зъбчата стена, а над тази непроходима стена се издигне белият сърп на невидимата жетварка, тогава из глухата долина или от брега на реката се проточва към зимното небе висок, прегракнал, безкрайно печален стон. Сякаш самата горска зима се оплаква на месеца от студа, глада и самотата. Ту силен до отчаян писък, ту снижен до злобно ръмжене, този вой, повтарян от горското ехо, хваща пътника за сърцето и вдъхва и на най-мъжествените души неизразимо мъчителна тревога. И тогава човек, ще не ще, призовава за избавител най-древния от своите богове покровители — пламъка на ловджийския огън.

…Бързият елен, млад боец от ирокезкото племе онондага, подуши в горския въздух миризмата на чуждия огън, преди да успее да види самата светлина. Индианецът вдъхна дълбоко въздух и спря в гъсталака на гората своите спътници. С жест той им показа, че напред има неизвестна опасност. Землякът на Бързия елен, Дългата ръка, посочи на спътниците храстите, където те трябваше да се скрият; двамата индиански бойци тръгнаха напред, на разузнаване. Под нозете им снегът не скриптеше, не хрусна нито едно клонче, не прошумя паднала борова игличка. Бойците се върнаха много скоро.

— Два мохавки водят от Дайтън шест бели чужденци ингилизи. Един стар. Те въоръжени. Но не войници на Великия баща на ингилизите, не търговци на кожи.

— А какво е решил моят брат Бързият елен? Какви са тези хора и накъде отиват? Опасна ли е срещата с тях? — запита на английски по-възрастният от пътниците, мъж с еленова шапка, индиански мокасини и двуцевна ловна пушка в ръцете.

Боецът отговаряше на смесения жаргон чинук, който се състоеше от английски, френски и индиански думи. Този жаргон говореха всички индиански племена, търгуващи с кожи с европейците в страната на Великите езера и в басейна на река Охайо.

— Мохавките братя на племето онондага. Но откак в долина Онондага угасна огънят на Съвета, няма вече съгласие и между братята. Два мохавки водят тези чужди ингилизи също на запад, в страната на Бащата на водите. И наша пътека отива натам. Нека Зоркото око сам реши да излезе ли пред тези ингилизи.

— Има ли наблизо индиански селища или фактории на бели?

— При завоя на Охайо живеят бели. Има фактория за кожи. Дотам един ден път. Индиански селища далеко. Тука — ловна земя на мой народ. Дайтън — селище на бели — лежи на север. Онези хора идват оттам… Пет дни.

— Антонио — обърна се мъжът с ловната пушка към младия ловец, който държеше завързано на ремък огромно сиво овчарско куче, — какво е твоето мнение?

— Бих ви предложил да останете в засада с Дългата ръка и с четиримата негърски бойци, синьор Бернардито; а на нас с Бързия елен разрешете да отидем при огъня и разгледаме какви са тези хора.

— Ти ставаш боец, мой млади приятелю… Съгласен съм! Вървете, а в това време ние ще обхванем тези хора в пръстен. Сигналът за опасност е изстрел. Напред, приятели!

Маневрата на обкръжаване на чуждия огън беше изпълнена безшумно и бързо. Бернардито постави ловната си пушка върху един елов клон и се вгледа в блещукащия пламък. Скоро се зачу гласът на Бързия елен, който отдалеч викна нещо на индианските бойци край огъня и придружен от Антонио Чени, смело се отправи към светлината. Край огъня се замяркаха сенки, дочуха се притаени гласове. Скоро Антонио се завърна при хората, останали в засада.

— Синьор Бернардито — каза той, — чужденците не приличат на тукашни колонисти, но по всичко изглежда, че имат намерение да се държат по-далеч от фортовете с войниците. Струва ми се, че не са врагове. Но те отиват в Синята долина и при това бързат не по-малко от нас.

— В Синята долина ли? Е, ще се постараем по пътя да разберем намеренията им. Наистина изглежда, че не са врагове, защото инак не биха се крили от британските войници. Да отидем при тях, Антонио, но си отваряй добре очите и ушите! Не забравяй, че може да са пратеници на Джакомо Грели!

Няколко дни вече обединеният отряд се промъкваше към запад. Почивките се съкращаваха до крайна възможност, за нощуване спираха чак когато се покажеха звездите, а огньовете от нощните лагери затрупваха със сняг още преди да се съмне. Стотици мили през горските дебри останаха зад гърбовете на пътниците. Четиримата индиански бойци се учудваха на толкова бързото пътуване, непривично за бели хора.

Колкото повече наближаваха целта, толкова по-предпазливи ставаха бойците: отрядът се промъкваше през земите на племената

сенека и кайюга, които бяха изпратили на американските колонисти вампума[165] на войната. Заедно с белите войници на ингилизите бойците на сенека, кайюга, една част от мохавките и от алгонкинското племе на шавниите бяха тръгнали сега „по пътеката на великата война“. В горите гърмяха изстрели; едни червени бойци убиваха други червени бойци, разрушаваха си едни други колибите, атакуваха селищата и всичко това се правеше в името на щедрите обещания на английския крал, който беше обявил индианците за свои „чеда“ и обещаваше да им върне предишните земи и волния живот, щом се ликвидира с непокорните колонисти…

В първите дни на февруари 1779 година отрядът наближи водопадите в долното течение на Охайо. Бойците отидоха на разузнаване, а Бернардито и Антонио заедно с негрите тъкмяха за нощуване колиба и кладяха огън. Вечерята беше готова, когато пратениците се завърнаха. Те носеха на ръце нечие тяло, покрито с наметалото на Бързия елен. Антонио пооткри лицето на човека и видя, че това беше стар индианец с остър нос, дълбоко хлътнали очи и няколко орлови пера, прикрепени към кичура коси на темето. Човекът беше тежко ранен с куршум в крака. По кървавата следа разузнавачите на отряда намериха този стар боец в едно горско скривалище и го донесоха до това място, където щяха да нощуват. Човекът дойде в съзнание. Подкрепиха го с глътка разреден спирт, нахраниха го и го сложиха край огъня, стъкнат от три дебели дървета, разположен така, че да дава равномерна топлина на всички, които спят в колибата, и да не загаснат, докато се разсъмне.

Старият боец гледаше спасителите си с пълно равнодушие и отначало не отговаряше на въпросите. След това, изглежда, го зачуди и дори трогна грижата, проявена от чуждите пътници, които не пожалиха за него нито хубавата храна, нито дори „огнената вода“. С жест той показа, че е доволен и желае сега да заспи, а след като си отдъхне, ще говори със Зоркото око, когото очевидно признаваше за вожд на малката експедиция. Зоркото око се разположи край огъня, натъпка неизменната си лула и като поглеждаше лицето на заспалия индиански боец, покани най-възрастния от Дайтънските ловци да седне по-близо до огъня.

— Ето ние с вас прекарваме вече не една нощ край един и същи огън и целта на нашия път е обща; зад всеки храст ни заплашва опасност и може би ще трябва общо да я понасяме. Но досега ние още нищо не знаем един за друг… Наричам се Тобиас Чембей.

Бернардито дружелюбно протегна на стареца табакерата си. Той

отказа категорично. Капитанът продължаваше да го разпитва:

— По ръцете ви виждам, че сте занаятчия, а вашите спътници, по всичко изглежда, са селяни от Ирландия. Вие квакер ли сте?

— Не, методист[166].

— Не разбирам аз много тези тънкости на вярата. Мога ли да зная вашето име, сеньор?

— Казвам се Елиът Меджерсън. Аз съм бивш работник от ланкаширската манифактура.

— И отдавна ли сте напуснали Англия?

— Преди четири месеца… Кажете, мистър Чембей, ами тези ваши черни спътници… Истина ли е, че имате нещо общо с роботърговците?

Бернардито се разсмя така гръмогласно, че пламъкът на огъня се люшна и спящият индианец се размърда.

— О, да, сеньор Меджерсън, наистина аз имах нещо общо с роботърговците… Само че моите черни спътници не ми се сърдеха за това.

— И вас, мистър Чембей, човек не може лесно да ви разбере… Ето вие не сте трапер, не сте обикновен ловец, не сте търговец на кожи… А може би сте вербовчик или пък „Дух“[167]?

— Хм, „дух“ ли казвате вие, сеньор Меджерсън? Май че тука попаднахте точно на истината. Ха-ха-ха! И наистина съм „дух“… Без плът и кръв, но със здрави юмруци, карамба!

Меджерсън гледаше недоверчиво странния си спътник. Дясното му око весело искреше, а лявото си оставаше мъртвешки спокойно… Каква е неговата цел в Синята долина? Откъде е той?…

— Мистър Чембей, на какъв кораб пристигнахте? В кое пристанище стъпихте на американска земя?

— Слязох близо до Филаделфия от брига „Африканка“.

— Не пристигна ли от Капщад вашият кораб?

— Да, наистина дойдохме от Капщад, като се отбихме в Гвинейския залив при устието на Заира.

— А този млад италианец се нарича Карачиола, нали? — запита старецът, гледайки втренчено Бернардито.

Бернардито сграбчи Меджерсън за раменете:

— Вие чували ли сте за този негодник? Заклевам ви в името на бога, кажете ми какво ви води в Синята долина, сеньор!

— Води ме дългът на защитник на измамените и слабите… Ако този млад човек не е Карачиола от Капщад, а вие не сте пристигнали с транспорта „Омега“ през Йорктаун, тогава може би ние с вас няма да

си пречим в Синята долина!

— Сеньор Меджерсън, Карачиола е мъртъв! Той падна от нашите ръце. А за транспорта „Омега“ нищо не зная. Но да не се мъчим да проникваме един друг в тайните си. Знайте обаче, че ако вие бързате да се притечете на помощ на хората от Синята долина, няма да имате съюзник по-верен от мен и сеньор Антонио!… Но ето че нашият болен се събужда…

Раненият индианец се привдигна на лакът и поиска да пие. Бернардито сам го напои с чашка от брястово дърво. Старият индиански боец огледа превръзката си и остана доволен от лекарското изкуство на Бернардито и Антонио. Той бавно извади украсената си с резба лула, напълни я от табакерата на Бернардито и предложи първото всмукване на Зоркото око. Капитанът дръпна от лулата и я предаде наоколо. След като всички ловци всмукнаха, лулата се върна при нейния притежател. Той се опря по-удобно о камарата елови клонки и започна да разказва за събитията в този горски край…

— Слушай мен, чужди ловци, гости на наши гори. Ще ви разкажа аз за онова, което върши ваши бледолики събратя; те по-черни от кожата на ваши негри, тези черни люде с чисти души. Ще чуете вие истината, която знам от майка си. Виждам, че ваши майки ви научили на добри обичаи, а ваши бащи ви направили истински мъже. Това добро! Такива като вас малко между белите. Сред тях малко истински мъже. Те силни с хитрост на слабите и с коварство на страхливите…

Наричат ме Летящия камък. Аз от рода на Вълка от племе на сенека. Мой баща бил сахем[168]; майка ми именувала Дългата памет и преживя повече от сто зими; помни още времена, кога в долина Онондага седели край огъня на Великия съвет на старейшини от пет племена на наши народ. Хурони, наши врагове, кои победихме и пръснахме, в безсилна си омраза нарекли народа наш ирокези[169] и бледолики започнали наричат нас това име. А сами ние наричаме народ от Дълги дом, защо още майка ми на младини живя в такъв дълъг дом, където горели пет огнища и под една стряха живееха в дружба и съгласие всички десет семейства на наш род. Моя майка станала управителка на този род. Толкоз пъти, колко запалвали в долина Онондага огньове на Великия съвет, майка ми ходила там от стотини мили далеч заедно с други главни жени на племена сенека, онондага, кайюга, онейда и мохавки[170]. Майка ми помнила, кога в Съвет бил запален шести огън и племе тускарора влязло като шесто в съюз на наш народ. Земи и ловни места на наши племена не може ги обзре око на орел от небето: от Баща на водите Мисисипи до

Алегански планини и от Скалиста клисура, къде беснее чудовище Ниагара, до чисти води на река Тенеси. Всички чужди племена, дето имали нужда да преминат през наши земи, плащали данък кожи и вампуми на наш народ. Големи имали зимни запаси маис в поселищата, а на есенни ниви царевични стебла толко високи, че в наши маисови посеви по-лесно, отколкото в гора човек можел да загуби. И брой нямало храбри бойци и ловци от шест племена на народа на Дълги дом!

Кога франки и ингилизи почнали в Канада война помежду себе[171], наш народ повярвал в ингилизи, а делавари и хурони на франки. Ние победили; ингилизи изгонили франки и завзели техни крепости в страната на Велики езера. И тогава тръгнали отвъд Алегански планини към долина на Охайо, по индиански земи, колонисти-скватери, макар че Великия баща отвъд морето забранил това. Индиански народ обединил свои сили и въстанал: по пътеката на войната повел индианците смел вожд Понтиак, комуто франки обещали да помогнат против ингилизи. Но франки измамили Понтиак, племена уморили да воюват и се пръснали, а ръка на нечестен убиец настигнала Понтиак. Ингилизи забравиха, че наши племена им помогнали да победят франки. Сега колонисти се събират в шайки, нахлуват в наши села, тъпчат ниви, секат ябълки, изгарят запаси от зърно, убиват деца. Те определили награда за всеки свален скалп на червенокож боец, жена или детенце. Всеки, който донася скалп, свален от глава на индианец, получава големи пари и може да купува много добри стоки — ром, барут, ножове и пушки… Бели говорят: „Добър само мъртъв индианец!“

Минала зима в долина Онондага последен път се събрал Великия съвет на шест племена. Офицер ингилизин говорил на Съвет с език на свой крал — Великия баща на ингилизи, кой живее отвъд море, далеко на изток… Той молил от нас помощ за свои войници против ингилизи колонисти. А колонисти изпратили на Съвет много големи блага, за да дадем помощ против войници на свой Бял баща. И нямало съгласие между старейшини на племена: сенеки и кайюги тръгнали по пътеката на войната против колонисти, онеги и тускарори — ротив войници на краля, а мохавки и онондаги разделили… В долина Онондага угасна огън на Великия съвет и бойци на разединени племена, деца на един народ, сега избиват един друг. Горко на измамени! Там, къде бледолики не успели счупят снопа пръчки, те лесно счупят тия пръчки една по една. „Онази, чието тяло черно“, събира сега из гори своя жътва сред бойци… Тежко ни! Казах.

Докато старият индианец говореше, целият отряд се беше събрал край огъня в колибата. Безмълвно слушаха думите на Летящия камък бойците от онондага и двамата мохавки. Антонио превеждаше смисъла на разказа на чернокожите спътници на Бернардито, бойците от африканския народ баконго…

— Разкажи ни още, о мъдри брате Летящи камък, какво става сега тук в долните води на Охайо. Ние имаме приятели в Синята долина. Отдавна ли е минал оттук отрядът на бели те бойци колонисти под командата на Кларк? — запита Бернардито стария боец.

От обясненията на Летящия камък капитанът разбра, че един отряд вирджински опълченци от армията на генерал Вашингтон, под командата на подполковник Георг Роджър Кларк, преминал с боеве по долината на Охайо преди около два месеца… Отрядът избивал индианските бойци и палил селища. Негови съгледвачи сега скитат из горите. Самият Летящ камък тези дни бил стрелян от засада именно от съгледвачи на отряда на Кларк… Щом излязъл край бреговете на Бащата на водите Мисисипи, отрядът завзел с атака кралския форт Масек близо до устието на Охайо и с внезапен удар, като форсирал река Уобеш, завладял форта и селището Винсенс. Съгледвачите на отряда достигнали до селището на Синята долина на Сребърната река, но били отхвърлени от кралските войници. В селището Винсенс, чието население се състояло предимно от французи, Кларк бил посрещнат доста дружелюбно, а някои от жителите на Синята долина оказали на неговите съгледвачи подкрепа. Поради това комендантът на форта при Синята долина държи своя драгунски гарнизон в бойна готовност и много се опасява тъкмо от своите колонисти. Ако той получи подкрепление, колонистите ги заплашва наказание.

— Как се нарича този комендант? — запита Бернардито.

— Казва се капитан Бърнс — отговори Летящият камък. Капитан Бернардито и Меджерсън излязоха от колибата.

Снегът сребреше под лунните лъчи. От долината на Охайо едва доловимо долиташе отзвукът от бучащия водопад и от време на време се чуваше жален вълчи вой. Един от индианците онондага стоеше на стража близо до колибата.

— Спокойно ли е всичко? — запита Бернардито.

— Не, не всичко. Наблизо минават хора. Трябва загаси огън.

— Да, някой подплаши ято врани отвъд онзи хълм. Ти си прав, Бързи елен. Меджерсън, да се приготвим за срещата.

Загасиха огъня в колибата. Хората с пушки в ръка се пръснаха из храстите. В колибата остана само раненият боец сенека. В

напрегнатата тишина Бързият елен долови шумолене… Две сенки се мярнаха край коритото на горския ручей и мигновено се скриха в гъсталака.

— Това индианци — прошепна Бързият елен.

Бернардито надзърна в колибата. Летящият камък отдавна се вслушваше в горските звуци. Недалеч изпръхтя катерица. Раненият индианец се понадигна, сложи длани до устата си и отговори със същия сигнал.

— Идва бойци сенека. Може мен търсят… Ще извикам дойдат в нашия лагер.

По условния сигнал на Летящия камък двама индиански бойци излязоха из храстите. Старият индианец поговори с тях и каза на Зоркото око имената им. Индианците се оказаха съгледвачи от неговото племе, които наистина търсеха из гората своя ранен земляк.

— Няма ли да ти кажат твоите приятели, Летящи камък, нещо ново за положението в Синята долина? — запита Бернардито.

— От Детройт идва насам голям отряд войници на краля, ингилизи. Води губернаторът. Отряд спирал да почива във форт Майями, а сега се спуска по долина на река Уобеш към селище Винсенс. С губернатор вървят около двеста английски войници, а пред отряд и зад него се движат индианци шавнии; те не по-малко от четири петстотин. Отряд трябва отнеме от колонисти форт Винсенс и поддържа английски капитан в Синя долина. И ако ти, Зорко око, желаеш да завариш живи твои приятели в Синя долина, то побързай: войници на три дни път от Винсенс, а бойци шавнии вече може би стигнали долина!

— Антонио, и вие, сеньор Меджерсън, не трябва да губите нито час! Сега има кой да се грижи за Летящия камък и без нас… Двамата бойци мохавки ще поведат право за Синята долина сеньор Меджерсън и неговите спътници. Нека Меджерсън незабавно предупреди колонистите в долината за готвещото се нападение. Нека те се въоръжат, изоставят жилища та си и тайно отидат да се присъединят към отряда на под полковник Кларк. Самички те не могат да се справят с губернаторския отряд, с Бърнс и индианците… А аз с моята група ще се добера до форта Масек и ще вдигна отряда на Кларк. Незабавно на път, приятели! Луната и свети Христофор ще ни бъдат на помощ!

Край нощния огън останаха за малко само индианците сенека: готвеха за път своя ранен земляк. Отрядът на белите се раздели, Меджерсън и ирландците тръгнаха към Синята долина; Бернардито и неговите спътници, водейки се по звездите, се насочиха към форта

Масек…

Нощният лагер опустя. Сивият водач на гладната вълча глутница предпазливо душеше останките от колибата и засипаните със сняг главни.

2

Комендантът на форта в Синята долини капитан Бърнс седна на дъсчената маса в ъгловата стая на блокхауза. Той запали две свещи, приготви връзка пачи пера и сложи пред себе си хартия. Адютантът на коменданта, червеномустакатият сержант Уйлям Линс, следеше тези приготовления за разпит на началника си. Зад прозорците на блокхауза лежеше непрогледен февруарски мрак. Влажният, вече предпролетен вятър от юг предвещаваше топене на леда и снежни виелици.

— Доведете дезертьорите — заповяда Бърнс. Дежурният офицер лейтенант Шелтън и двама караулни въведоха в стаята трима зле облечени мъже. Единият от тях беше със стара моряшка куртка.

— Обяснете какво ви е подтикнало да дезертирате от отряда на подполковник Кларк и да се предадете на моите войници. С каква тайна цел сте направили това? Носите ли някакви книжа със себе си?

Слабият небръснат мъж с моряшката куртка направи крачка към масата.

— Отпратете излишните хора, капитане — прошепна той на коменданта.

Бърнс с учудване се вгледа в небръснатата му физиономия… Боже праведни, та това е май…

— Лейтенант Шелтън, свободни сте. Наблюдавайте селището! При най-малко подозрение — сигнал за бойна тревога! Усилете постовете около селището: Кларк е наблизо!

Когато лейтенантът с войниците излезе, дезертьорът разкопча куртката си. Уйлям Линс, адютантът на Бърнс, му подаде нож. Човекът разпори шева под левия джоб… На божи свят се появи бялото парцалче, зашито наполовина… Дезертьорът го подаде на Бърнс.

— Дявол да го вземе, Франк! Ето ти изненада! Отдавна ли си напуснал Ченсфилд? Че седнете де, момчета, мътните да ме понесат! Пристигнахте тук дяволски навреме! Кои са тия момци с тебе, Бялка?

— Това са Гримълс и Уенсли, капитане. Настигнаха ме още в Ню Йорк. Скоро трябва да довтаса и Карачиола. Уудро заповяда да се действува бързо, но… чисто …

— А как успяхте да се прилепите към отряда на Кларк, дявол да го вземе?

— Храбър боец е този подполковник на опълченците Георг Кларк. Е, и като всички храбри хора — доверчив. Отрядът е сборен, не беше никак мъчно да се прилепим към него. Доброволци!… При това с

оръжието си!… Три новички фъргюсъновски карабини от познатия ти ловен кабинет, приятелю Бърнс!…

— Отлично, момчета! Сега слушайте новините. Един от фермерите на нашата долина, бившия моряк Дик Милс, специално съм взел на мушката. Моят таен агент сред колонистите, нехранимайкото Енох Легерзен, ми донесе, че Милс е криел у дома си разузнавачи на Кларк и им е помогнал да се спасят от моите войници. Наистина старейшината на селището, този Алфред Мърей, провъзгласи уж неутралитет на Синята долина, а ето че поведението на Милс хвърля сянка и върху Мърей като старейшина, не е ли тъй? Но много е предпазлив този Мърей, чумата да го смете, и трябва нещо да се измисли, за да застреляме законно и него, и всички ония, които шефът има пред вид.

— Уудро смята, че тази мисия трябва да изпълнят индианците. Защо да се цапаме ние?

— А, чакайте, момчета, най-важната новина: мистър Хамилтън, британският губернатор, е тръгнал насам от Детройт с отряд. Пред и зад отряда вървят стотици индиански дяволи, сенеки и шавнии.

— Чувах, че досега Мърей е живял с тях приятелски. Май че той не ги мами много в търговията с кожи, а?

— Точно така! Мърей наистина умееше да се спогажда с шавниите и с всевъзможните там червенокожи говеда. Ама да пукна, ако с такива момчета като вас тримата, а на това отгоре и мистър Линс, не успеем да спечелим играта именно с това приятелство!

На дървеното мостче, прехвърлено над Синия поток, се срещнаха двама конника. Драгунският капитан Бърнс поздрави с шпагата си старейшината на селището в Синята долина ескуайъра мистър Алфред Мърей. Мистър Мърей хвърли поглед през рамо към офицера, поклони му се твърде студено и пусна мустанга си в галоп.

— Ало, мистър Мърей! — викна драгунът подире му, като сне триъгълната си шапка и я размаха. — задръжте вашия красавец, имам за вас новини.

— Какво желаете, господин капитан? — конникът задържа мустанга си на място.

Бърнс се приближи към него:

— Виждате ли, нашият приятел, вождът на племето на шавниите, Планинският орел води своите бойци в Синята долина. Навярно това е авангард на отряда на детройтския губернатор. За този отряд вие, разбира се, вече сте чули, нали?… Та ето, възможно е след няколко

часа Планинският орел и неговият син Сивата мечка с около двеста бойци да бъдат тук. Не ви ли безпокои тази новина?

— Планинския орел познавам отдавна. Колонистите на долината винаги са поддържали с него добри отношения. Той и Сивата мечка, който говори английски, неведнъж са били в моя дом и аз пак съм готов да окажа гостоприемство и на двамата… Не виждам никакъв повод за безпокойство!

— Е, толкова по-добре, мистър Мърей! Но моля да не забравяте, че и аз трябва да присъствувам на вашия разговор с Планинския орел. Сега той може да стане важен съюзник на британския губернатор и аз бих желал …

— Добре, ще поканя и вас на нашия разговор, но сега ме очаква друга работа… Дайте път, господин капитан!

— Почакай ти, високомерни вирджинецо, скоро ще ми запееш на друг глас! — изръмжа комендантът и пришпори коня си.

Когато капитан Бърнс стигна във форта, наблюдателят му посочи реката. Там, по полегатия бряг, „в змийски строй“, се движеше пеша индиански отряд. Начело на дорест кон яздеше конник. Бърнс веднага позна коня на вожда на племето на шавниите: този кон заселниците на Синята долина бяха подарили миналата година на Планинския орел.

Комендантът на форта се полюбува отдалеч на великолепната украса от орлови пера, която носеше на главата си вождът. Облеклото на ездачите, направено от лека и топла еленова кожа, беше украсено с помощта на игли от диво свинче с мъниста и извънредно изкусна червена везба. На гърба на вожда висеше войнишка карабина, която също неотдавна мистър Мърей беше подарил на Планинския орел. Редом с вожда яздеше синът му Сивата мечка.

Бърнс обходи форта си и от височината на хълма още веднъж разгледа индианския отряд, срещу който вече препускаха жителите на долината. Бърнс разпозна Мърей, Уент и колониста французин Морис Вилие. Капитанът се поусмихна, като видя как Планинският орел стисна протегнатата ръка на Мърей.

— Приветствувам в Синята долина моя брат, славния вожд Планинския орел, и бойците от неговото племе! — високо произнесе Мърей фразата, която предварително си беше приготвил да изрече на езика на шавниите.

— Привет на мъдрия баща на Синята долина! — отговори старият вожд.

— Радвам се също, че идва и твоят син, големият ловец Сивата мечка, о Планински орел — продължи Мърей вече на английски. —

моята памет е задържала досега малко думи на твоя език, Сива мечко. Ти разбираш говора на белите и аз те моля да ми помогнеш в разговора с бойците на твоето племе. Моят дом е готов да приеме вожда и неговите спътници. Предай това на моя брат Планинския орел и го запитай защо виждам на лицето на моя брат багрите на войната.

— Огньове на големи битки горят в страната на Великите езера — предаде Сивата мечка отговора на бащата. — пламъкът на войната изяжда горите. Той и през зимата лети като летен пожар. Бойците на Планинския орел няма да бъдат застигнати от пожара неподготвени като неразумни деца в горящ вигвам.

— Ти си мъдър, о Планински орел, но да бъде запазен мирът в Синята долина и във вигвамите на могъщото племе на шавниите… Жилищата на нашите колонисти са много тесни за толкова бойци, затова заповядай им, о вожде, да разпънат лагера си там, където им се хареса, а теб и старейшините моля да дойдете в моя дом и да го смятате за свой през цялото време, докато племето гостува в долината.

Новата къщичка с покрив от дялани дъски беше собственоръчно построена от бившия марсов моряк на „Орион“ Дик Милс. Къщичката се намираше на края на селището и прозорците й гледаха към Синия поток.

Рано сутринта Милс отиде с два коня, взети от конюшнята на Мърей, в гората за трупи. На залез слънце той се върна. Никой не посрещна младия стопанин, защото къщата беше празна. Трите чистички стаи и топлата мансарда с балкон напомняха жилището на френски селянин в Ардените. Годеницата на Дик, Камила Льоблан, камериерка на лейди Емили, беше родом от Средна Франция и Дик искаше да зарадва бъдещата си съпруга с това припомняне за родината. До деня на сватбата оставаха още две седмици.

Дик разтовари тежките трупи пред къщичката си, разпрегна конете и закрачи с тях към конюшнята във фермата на мистър Мърей.

В дома на старейшината на селището беше шумно. Дик надзърна през стъклата на покритата веранда и видя необичайно общество, насядало около дълга празнична трапеза.

Начело на трапезата, вдясно от Мърей, седеше стар индианец в пълна боева премяна, величествен като статуя. По кожената му дреха бяха изкусно изобразени битките, в които той е побеждавал враговете. Едуард Уент седеше до млад боец, чиито черти на лицето приличаха на стария вожд. В дълга редица седяха тържествено десет възрастни индианци. Срещу тях се бяха разположили почетните коренни жители на Синята долина — доктор Нилс Валнер, мосю Вилие и други. Мисис

Емили обслужваше гостите и не беше седнала на трапезата. Мери Уент, Камила Льоблан и две негърки помагаха на домакинята.

Дик търпеливо дочака минутата, когато Камила изтича в кухнята. Бившият моряк почука на кухненския прозорец и Камила изхвръкна на задната врата. Тя отговори бегло на целувката на годеника си и заяви, че до полунощ няма да има нито една свободна минута.

— Тогава ще дойда след полунощ — заяви отстъпчивият Дик.

— Ах, какъв си, какъв си, Дик! Ако ни видят, хората ще си помислят бог знае какво. Впрочем ако дойдеш в крайната беседка… Тя е чак на края на градината… Само че там е много студено …

— Добре. Значи, след полунощ в крайната беседка? Ще дойда, Камила, и ще те чакам, ако ще и до зори.

На вратата Дик срещна английски офицери с триъгълни шапки, шпаги и червени мундири. Кльощавият лейтенант Шелтън и командирът на форта капитан Бърнс с адютанта си Уйлям Линс, звънтейки с шпорите, се изкачиха на верандата. Офицерите се извиниха за закъснението, като го обясниха с неотложни военни дела (капитанът току що беше завършил едно сражение на карти със собствения си адютант). Мърей постави Бърнс да седне до Планинския орел. Слугите донесоха печено еленово месо със сос, чиято тайна не би успял да изтръгне от мисис Емили и най-изкусният детектив. Димящият еленов ростбиф беше поставен на отделна масичка. По домашна традиция мистър Мърей, въоръжен с дълъг нож с черна кокалена дръжка, собственоръчно пристъпи към отговорната операция.

В паузата между поднасянето на яденетата домакинът помоли Томас Бингъл да покаже на гостите няколко от фокусите на неговата питомка Микси. Индианците с мъка сдържаха смеха си, гледайки комичните кълчения на маймуната. Мнозина от червенокожите гости за първи път виждаха маймунка и я помислиха за необикновен човешки изрод. С известен страх те хвърляха поглед към зверчето, което след представлението беше затворено в клетката.

След пудинга и много силното кафе гостите преминаха в приемната. Планинският орел запали пура и с видимо удоволствие изпи една чаена чаша домашен ликьор. Ала скоро това питие, което допълни разнообразните вина и ракии, погълнати от вожда, оказа фатално въздействие върху беловласия воин. Той започна мъчително да хълца и да се оглежда наоколо. Мърей го хвана под ръка и вождът с колеблива походка, но запазвайки величие и достойнство, го последва в малката стая, предназначена за него. Заедно с негърчето Чери домакинът постави Планинския орел на дивана, покрит с губер, и го

зави с одеяло.

Офицерите и жителите на селището се сбогуваха с домакините и напуснаха дома. На големия килим, постлан в гостната, захъркаха в живописни пози пийналите си индиански гости.

Капитан Бърнс, сержант Линс и лейтенант Шелтън крачеха в тъмнината към форта. Насреща им из мрака изскочи конник.

— Ти ли си, Бялка? — запита Бърнс тихо.

— Тъй вярно, капитане. Идвам при теб с бързо писмо.

Хълмът с форта смътно се открояваше на фона на вечерното небе. При моста, прехвърлен над заснежения ров, Бърнс шепнешком изрече паролата. Часовият им отвори тясната вратичка в крепостните порти. Като минаха край батареята, и четиримата се изкачиха на платото. Тук в ъгловата си стая, отделена от останалата част на блокхауза с дъсчена стена, капитан Бърнс отвори писмото. То идваше от форта Винсенс. Вестите зарадваха капитана: детройтският отряд на губернатор Хамилтън беше изминал в бърз марш над двеста мили от Майями, вървейки през гористата долина на река Уобеш. С внезапен удар той беше атакувал форта Винсенс и прогонил от него оставения там от Кларк малък гарнизон.

На капитан Бърнс се нареждаше: незабавно да ликвидира всички непокорни и съмнителни елементи от селището в Синята долина и да приготви войниците на форта за общо настъпление срещу отряда на Кларк, спрял във форта Масек, където трябва да бъде блокиран и унищожен до последния доброволец.

Двамата драгуни от Винсенс и водачът индианец, които бяха донесли в Синята долина писмото, прибавиха още, че от водопадите на Охайо към Синята долина се промъкват през горите група неизвестни ловци. Съпровождат ги двама индианци мохавки. Групата вече е наближила долината.

— Новините са интересни — замислено каза Линс. — значи, този Енох не е излъгал за връзките на фермерите на Мърей с въстаниците.

— За Енох Легерзен ли говориш?

— Да, капитане, за най-набожния квакер, менонит[172], методист — дяволът не може да ги разбере към какви секти принадлежат те! Аз изпитах предпазливо всички жители на долината и всички до един са за Мърей освен Легерзен. Енох искал да се ожени за французойката камериерка в дома на Мърей, а мистър Мърей я убедил да предпочете Дик Милс. Заради това Енох силно намразил Мърей и няма нищо против да махне този Милс от пътя си. Днес аз пак говорих с него. Момъка си го бива за работа.

— Къде е сега той?

— В полунощ ще бъде на брега при Дяволския камък.

— И ти си решил да възложиш замисленото на него?

— Виждаш ли, капитане, на един от, нас, смятам на Франк, ще не ще, се налага сам да поработи, но трябва да има помощник от колонистите: ще можем върху него да стоварим всичко, ако… нещо се разкрие преждевременно. Енох е единственият момък, на когото може да се разчита. Още през лятото той ни предупреждаваше за връзките на Мърей с противника. Тези дни заплашваше да заколи Дик Милс. А днес направо ми рече, че е съгласен да рискува всичко, само и само да се добере до французката госпожица.

— Значи, работата върви добре! Линс, забеляза ли ти в коя стая оставиха Планинския орел?

— Разбира се, иначе не бих напуснал фермата на Мърей. Стаята е удобна. Под прозорците има балкон. Прозоречната рамка е двукрила и още не е закована за през зимата.

— Хайде на добър час! Операцията се възлага на теб, Франк. Помощник ще ти бъде Енох Легерзен. А вие, мистър Шелтън, незабавно пратете едно отделение за залавяне на онези ловци, които идват насам с индианците мохавки. Щом ги заловят, бъдете готови за събитията.

В шестостенната градинска беседка, отрупана със сняг, беше тъмно. През заледените стъкла, върху кръглата маса падаше слаб сноп лунна светлина. В ъгъла на извита градинска пейка се беше наместил Дик с годеницата си. Нощта беше влажна и ветровита. От запад се задаваха облаци и краят им вече досягаше белезникавата луна.

Камила топло се притискаше до гърдите на годеника си; страните й ухаеха на хелиотроп, а дъхът й намирисваше слабо на вино. Внезапно по близката пътека се дочу леко скърцане по снега и нечий тих глас произнесе: „Време е!“

Две фигури се мярнаха покрай беседката и се скриха по посока на дома.

— Кои може да са? — прошепна Дик. — али да предупредим господарите ти, Камила?

Девойката се изтръгна из здравите ръце на своя годеник и скочи от мястото си, готова да запищи от страх. Ала като съобрази, че по този начин би издала своята нощна разходка, Камила се ограничи с това, че прилепи стиснатите си пръсти към устните и уплашено клекна край вратата на беседката, като правеше знаци на Дик да последва примера й.

Но времената бяха тревожни, поведението на неизвестните в градината изглеждаше подозрително и храбрият моряк тръгна към изхода.

— Остани тук, Камила, аз ще тръгна след онези. Стой тихо, ще се върна, щом видя какво замислят.

— Да остана тук сама? — изскимтя Камила. — Ти си загубил ума си! Ох, Дик, по-добре да тръгнем заедно!

Те се измъкнаха предпазливо от беседката. Черните храсти и преспите прикриваха провиращата се двойка. Тъмният силует на къщата вече беше на около петдесетина крачки. Дик забеляза, че през прозореца на ъгловата стая зад тюленото перде се мярна слаба светлина. Трепкащото пламъче на свещ освети тавана и горната част на стените на стаята. Двете крила на прозореца зееха широко отворени… Всички останали прозорци на къщата бяха плътно затворени, със спуснати пердета, а някои дори бяха защитени с капаци. След няколко мига пламъчето угасна, тюленото перде се люшна и нечия тъмна фигура тромаво се измъкна през прозореца. След нея последва втора…

Вторият внимателно оправи пердето и предпазливо затвори прозореца. Двамата нощни пришълци минаха крадешком през терасата до заледения каменен водосток, скочиха от него и тръгнаха по оная пътечка, където между снежните преспи се бяха притаили Дик и Камила. В този миг луната отново се показа иззад облаците и в един от гостите Дик разпозна Франк Вилърс, който неотдавна беше дезертирал при Бърнс от отряда на Кларк.

Когато вторият човек се изравни с пряспата, Камила трескаво се вкопчи в ръката на годеника си; пред нея по пътечката се мярна позната фигура. Това беше неотдавнашният кандидат за ръката й — Енох Легерзен, човек мрачен, зъл и същевременно много набожен. Камила се страхуваше от Енох още от първия миг на запознанството им и само вроденото кокетство й беше попречило веднага да отхвърли ухажванията на мистър Легерзен. Франк Вилърс и Енох Легерзен бързо се скриха навътре в градината.

— Позна ли втория? — прошепна Дик.

— Мили, те навярно са идвали да ме отвлекат. Вторият беше Енох Легерзен. Колко е страшно, Дик!

— Виж какво, Камила: работата не е чиста. Може би ти си права, а може и друго нещо да са си наумили. Енох е от богато семейство, не за да краде се е вмъкнал той заедно с онзи дезертьор в чуждата къща. Върви разбуди мисис и по-скоро всичко й разкажи, а аз ще се опитам

да проследя онези двамата.

Колкото и боязлива да беше Камила, трябваше да се раздели със своя защитник. Дик съжали, че не носи със себе си друго оръжие освен моряшкия си нож в ботуша, но не биваше да се губи време. Той се спусна по следите на нощните гости, оставени върху снега, а Камила, препъвайки се, тръгна бавно към задната врата на къщата.

Снегът, струпан на вратата, изскриптя под коженaта обувка на Камила и в същото време тя забеляза движение по откритата веранда. Някой шумно се привдигна и пристъпи срещу девойката. От страх Камила клекна. Когато най-сетне се осмели да вдигне очи, тя с облекчение се прекръсти.

Негърът Самюел Хопкинс триеше с една ръка сънливите си очи и в другата държеше ловна пушка; той беше застанал на площадката като полупиян, внезапно изтръгнат из глъбините на най-упоителни сънни видения.

— Сам, вие тук спите, а в къщата става бог знае какво!… — заговори съобразителната мадмоазел Льоблан, като бързо премина от отбрана към настъпление. — аз ви будих, будих, а вие и не мислите да се събуждате! В къщата имаше крадци, разбирате ли — крадци, и аз изтичах да видя къде сте. Ей сега преди малко двама изскочиха от прозореца и избягаха в градината, чувате ли? И това ми било пазач! Изпусна крадците!

Очите ми да изтекат, Камила, ако съм спал! Нито за минутка не съм дремнал дори, уверявам ви, нито за една минутка. Попадна ми в окото малка снежинка и заради това си го търкам. През цялото време ходех по верандата и едва преди една секунда приседнах. Никакви крадци нямаше тук, вие просто се шегувате със стареца, Камила! Вървете си по-скоро да спите и от нищо не се бойте, щом охраната на къщата е възложена на Самюел. Когато от Англия пренасях на господарите книжата, които ми предаде мистър Томпсън, аз имах много повече грижи! И знаете ли какво ми рече мистър Мърей в Нови Орлеан? „Ти, Сам — рече той, — направи това по-добре, отколкото аз самият бих могъл да го направя.“ Да се продъня на това място, ако мистър Мърей не ми рече тези думи! В къщата винаги е спокойно, когато Самюел Хопкинс караули на верандата.

Негърът дълго още продължи тази убедителна реч, като се обръщаше към най-близкото дърво, защото Камила вече барабанеше с юмручета по вратата. За нейно учудване вратата се оказа незаключена. През тъмния коридор девойката пъргаво изтича на горния етаж.

Беше вече към два часа през нощта. В къщата цареше гробна

тишина, но от кабинета на господаря се чуваха тихи гласове. С туптящо сърце Камила почука. Толкова беше страшно да обяснява на господаря!

Мърей се приближи до вратата и пусна Камила да влезе. Запъвайки се, тя разказа подробно за нощното произшествие, но премълча за разходката до беседката. Господарят се разтревожи.

— В коя посока се отдалечиха, Камила? И уверена ли сте, че това наистина са били Енох Легерзен и човек от форта?

— Ами че попитайте Дик… — Осъзнала грешката си, Камила прехапа непредпазливото си езиче.

— Тъй, значи, и Дик е бил в градината! А къде е той сега?

— Ах, мосю Мърей, не мислете нищо лошо за Дик!

— За това трябва да мисля не аз, а вие, Камила! Но все пак къде е вашият Дик Милс?

— Той тръгна след крадците, мосю!

— Нашият пазач Сам този път струва ми се, че се поизложи. Благодаря ви, Камила! Кажете на Томи Бингъл да дойде при мене. Еми, имам някакво лошо предчувствие… Разбуди сеньора Естрела, облечете децата и се пригответе за всякакви изненади… Какво става там пак?

Негърчето Чери се вмъкна в кабинета. Бузите му бяха посивели от страх.

— Маса Алфред — прошепна то, — ходих да нагледам индианците, както заповядахте. Сега един излезе в градината, всички други са се напили и спят. Но изпод вратата на малката стая в гостната тече, вижте какво.

Негърчето протегна ръка към Мърей. Цялата длан на момчето беше изцапана с лепкава, още незастинала кръв… В този миг от дъното на заснежената градина едва чуто долетя гръм от самотен пищовен изстрел.

Най-младият от индианските гости на Мърей, Сребристата лисица, таен телохранител на вожда на племето през време на поход и лов, се държеше на трапезата на Мърей по-държано от другите индианци и пи по-малко силни питиета от другарите си. Когато домакинът отведе Планинския орел, младият боец стана от трапезата и отиде след вожда в малката стая. След като се убеди, че в нея може да се влезе само през трапезарията покрай другите индианци, Сребристата лисица се успокои и щеше да направи чест на домашното питие, ако бутилките и гарафите на масата вече не бяха празни! Много скоро гостите се разотидоха, масите бяха раздигани и подът постлан с

губери и кожи. Сребристата лисица поседя край загасващата камина, след това лекото опиване надви и него: но той не легна, а остана да седи пред огъня, със скръстени на гърди ръце и ниско отпусната глава. Така премина полунощ. В дома нищо не будеше тревога. Сребристата лисица се облегна на стената и вече престана да се бори със съня.

Той не можеше да определи дълго ли беше спал, когато до замъгленото му съзнание достигна слаб звук от предпазливо затваряне на прозорец. Боецът се отърси от съня си, безшумно се привдигна и започна да се вглежда през прозореца: дали белите не готвят някакъв капан на индианските си гости? Внезапно през най-близкото прозоречно стъкло той забеляза две сенки, които се плъзнаха по откритата веранда. Край другия прозорец двамата се спряха за малко и Сребристата лисица за миг различи при лунната светлина два непознати мъжки профила… Боецът се измъкна от трапезарията, премина тъмните коридори с водещата нагоре стълба и като отмахна мандалото, погледна от вратата. Навън беше влажно, ветровито и топло, между бързо летящите облаци надзърташе луната. Индианецът долови тихи, отдалечаващи се стъпки: някой тайно се промъкваше през клоните на храстите в градината. Сребристата лисица се плъзна покрай спящия пазач, скочи от стъпалата на задната врата и заобиколи верандата. Пресни следи на двама души, обути в меки кожени обувки… От заледения водосток следите преминаваха в градината… Индианецът се скри зад едно дърво и изчака няколко секунди: дочу му се неуловимо тих шепот в храсталака… след това изплашена въздишка; май на жена… При лунната светлина се мярнаха две сенки. Ето те вече се разделят… Ето женската фигура се примъква към къщата, а мъжката крадешком изчезва в храстите…

Сребристата лисица видя как на верандата се пробуди негърът пазач, как жената от градината се приближи до негъра… Боецът разбра, че жената се кара на пазача и говори нещо за крадци в дома… Сребристата лисица се затича след дебнещия мъж. На лунната светлина той лесно различи, че непознатият е обут в тежки ботуши и се промъква по двойната прясна следа, оставена от меките кожени ботушки, идващи откъм водостока… Значи, непознатият също следи онези двама, които се бяха мярнали на верандата?… Ето и оградата на градината… Внезапно съвсем близко индианецът дочу кратък шум от борба… Той се хвърли в снежната пряспа и в същия миг иззад най-близкия храст сухо изплющя пищовен изстрел. Сребристата лисица падна с пронизана гръд в снежната пряспа…

Капитан Бърнс заповяда целият гарнизон на форта да се вдигне

безшумно на бойна тревога. Дежурните тихо будеха войниците. В тъмнината се разнасяха глухи ругатни, скърцане на амуниции и тракане на щикове. Гарнизонът се построи на платото. Бърнс се приближи до амбразурата в стобора от греди и погледна навън. Селището беше потопено в мъгла. На края на гората в долината тлееха огньовете на индианския лагер. Зимният дъжд се засили. Влажен вятър люлееше дърветата. Всичко беше спокойно.

— Май че войниците може да се върнат в блокхауза, но да не снемат амуницията! Оръжието дръжте готово. Артилеристите да стоят край топовете, да се усилят наблюдателните постове — разпореди се Бърнс и отиде в ъгловото си жилище.

Тук гореше печка и Франк Бялката, вече успял да се преоблече в новичък мундир, грееше на огъня чисто измитите си ръце. В ъгъла на стаята, хванал главата си в силно стиснатите юмруци, седеше тромавият Енох Легерзен, облечен също във войнишки мундир, който сковаваше движенията му. Под леглото на капитан Бърнс се валяха два чифта измачкани, мокри и кални мъжки дрехи — куртки, панталони и ризи. Маншетът на синята моряшка куртка, изтъркана и избеляла вече, беше покрит с тъмнокафяви петна. С носа на ботуша си Бърнс ритна този ръкав под леглото; висналото от леглото вълнено одеяло спусна по-надолу…

Капитанът погледна въпросително Франк:

— Вече мина повече от час, откакто сте се върнали. Засега всичко е тихо. Сигурно ли е свършена работата?

— Всичко е наред. Вчера, преди да тръгнем от фермата, сержант Линс отмъкна една вещ, която през нощта ни оказа превъзходна услуга. Тя веднага ще се хвърли в очи на индианците… Бъди спокоен, капитане, тази тишина дълго няма да продължи!

Бърнс погледна часовника си. Скоро щеше да се развидели. Капитанът сложи ръка на рамото на Легерзен.

— Енох, време е да си вървите! Щом започне суматохата, грабвайте онази особа от нейната стая и я довлечете при нас, в блокхауза, защото в селището трудно ще мога да гарантирам вашата безопасност. Връзките на колонистите с враговете се потвърждават. Селището в Синята долина ще бъде унищожено. Действувайте по-мело! Желая ви успех!

Колонистът Легерзен се сблъска на вратата с червеномустакатия сержант.

— Какво има, Линс? — запита комендантът на форта влезлия.

— Разрешете да доложа, капитане. Неизвестният отряд, който

заповядахте да заловим, е обкръжен в гората. Двама индианци мохавки са довели в долината шестима англичани. Те са залегнали и се отбраняват със стрелба.

— Франк, вземи подкрепление от един взвод драгуни, залови тези непознати и ги докарай във форта по-бързо… Сержант Линс, конният патрул на мястото си ли е?

— Патрулът с лейтенант Шелтън стои до моста над потока.

— Отлично. На Шелтън е заповядано незабавно да вдигне на крак индианския лагер, щом в дома на Мърей се зачуе шум. Бързайте, господа! Започнат ли събитията, всички войници до един трябва да си бъдат в крепостта. Индианците сами ще се справят!

— Господин капитан, има още едно съобщение. Секретният пост край оградата на фермата на Мърей е заловил един подозрителен субект и е застрелял един индианец. Двамата са се промъквали подир Франк Вилърс и Легерзен, когато те са се връщали от градината, след като са изпълнили вашето нареждане.

Франк Бялката спря на прага:

— Промъквали са се подир нас ли, Линс? Това е много мръсно. Къде са ги заловили?

— Досам градинската ограда. В секрета са били нашите момчета — Уенсли, Гримълс и един сигурен момък от нашите войници. Те са повалили индианеца, а белия юнак са спипали, когато вие с Легерзен вече сте се били прехвърлили през потока.

— Установихте ли какви хора са?

— Разбира се. Индианецът е един от гостите на Мърей. Тялото му просто засипахме със сняг: когато индианците го открият, всичко наоколо вече ще гори и още един индиански труп само ще подлее масло в огъня…

— Ами онзи, вторият, когото сте заловили, от колонистите ли е?

— Той е Дик Милс, бившият моряк. Вече е в карцера, капитане.

Младият индианец мохавка първи забеляза приближаващата група спешени драгуни. Меджерсън закри с ръка очите си от лунната светлина и се вгледа в мрака. Покрай коритото на замръзналия ручей растяха гъсти шубраци от ниски върби и брезови храсти. Голите вейки едва се поклащаха и при лунната светлина слабо проблясваха щикове на пушки. Прегракнал глас наруши тишината:

— Ей, излизай на светло! Горе ръцете! Предайте се, вие сте обкръжени!

— Това са войници — прошепна Меджерсън на своите спътници ирландци.

— Не отговаряйте с огън! Отстъпваме към реката. Там ще се скрием в една пещера и ще се отбраняваме. А вие, приятели — обърна се Меджерсън към индианците мохавки, — постарайте се незабелязано да се изплъзнете и да се доберете до селището на Мърей. Предайте му думите на Чембей… А сега — прибежки към онези храсти над рекичката, след мен! Ще задържим войниците и индианците ще се промъкнат в селището.

…Неравният бой на шестимата храбреци с кралските драгуни продължи до съмнало. Прикрили се в пещерата над речния бряг, ирландските „синове на свободата“ се отбраняваха със стрелба от напиращите войници. Призори Меджерсън беше ранен. Патроните бяха на свършване. Немалко войнишки трупове се валяха под речния скат. Но враговете ставаха все повече! От форта пристигна нов отряд с пресни сили; Франк Вилърс, новият сержант и доверено лице на капитан Бърнс, доведе подкрепления на обсаждащите.

— Капитанът заповяда всички да бъдат хванати живи — предупреди той своите войници. — за залавянето им обявявам награда.

— Братя! — Меджерсън изтри потта от челото си и изпълзя от пясъчния бруствер. — човече не ще можем да удържим. Останаха само шест патрона. Да накараме врага с кръвта си да плати за нашия живот. Да живее свободата! Напред!

Насреща им затрещяха изстрели. Стиснали пушките си за бой с нож, пришелците се втурнаха по снега право срещу войниците. Драгуните не успяха да напълнят отново пушките си и върху леда на горския ручей закипя ръкопашен бой. Тук, в глухата гора, шепа ирландски селяни, дошли отвъд морето, рамо до рамо с английски работници се биеха за волния живот и независимостта на американските колонисти. Кръв и барутен дим покри чистия речен снежец… Но твърде неравни бяха силите в тази битка. Трима от пришелците лежаха мъртви на снега; останалите вече хъркаха и се дърпаха от ръцете на войниците, които ги бяха пленили. Половин взвод драгуни паднаха на полесражението няколко ранени стенеха и псуваха. Скъпо заплати капитан Бърнс за залавянето на полуживия Меджерсън и на двамата оцелели „синове на свободата“…

Връщайки се обратно по пътя към форта, Франк Вилърс изведнъж подсвирна и закрещя в лицето на стареца:

— виж ти среща! Познавам ви, мистър Арчибалд Стейбълд, „шотландски клерк“ от Бълтън, същия Елиът Меджерсън, предводителя на бълтънските разрушители на машините! И все пак не някой друг, а сам Франк Вилърс, който някога ви изтърва на улицата,

сега поправи своя пропуск! А утре пак той ще помогне на гарнизонния палач да ви окачи на бесилката!

3

Синът на вожда на шавниите, Сивата мечка, се събуди преди разсъмване със силно главоболие и не можа веднага да разбере къде се намира. Върху килима, постлан сред гостната, спяха, натъркаляни един до друг, индианските бойци. В камината догаряха последните главни. Сивата мечка се измъкна от дълбокото кресло и натъпка лулата си с тютюн.

По странния шум и глухите стъпки по стълбата той разбра, че домакините не спят. Скри лулата в джоба си и разбуди друг един боец — прерийния вълк.

Шумът в къщата изглеждаше подозрителен. Сивата мечка извади свещта от стенния свещник, запали я и се приближи до вратата на съседната стая. Мокасините на индианеца стъпиха върху нещо лепкаво. Пламъчето на свещта се отрази в тъмночервената локвичка под вратата. С предупреждаващ вик Сивата мечка отвори вратата.

На застлания с губер диван лежеше мъртвият вожд на шавниите. В гърдите на Планинския орел стърчеше тесен дълъг нож с черна костена дръжка. Снощи на вечерята този нож беше в ръцете на домакина… На вратата вече се тълпяха разбудените индиански бойци.

Лицето на осиротелия син — сивата мечка, се беше вкаменило от мъка и силен гняв. Но не беше време да се отдава на печал. Бащата и вождът загина. Опасност беше надвиснала над всички. Хитроумният бял измамник беше примамил цвета на племето в своето леговище: трябваше да се измъкнат от коварната засада и да отмъстят на убиеца.

Сивата мечка заповяда на бойците да вземат оръжието и да вдигнат трупа на бащата от окървавеното ложе. Прериен вълк изгреба цялата жарава от камината; индианците изсипаха на пода малко барут, скъсаха пердетата, счупиха няколко стола и раздухаха главните. В този миг по стълбата се чуха стъпки и някой тласна вратата на гостната. Томахавката на Сивата мечка изсвистя във въздуха. Кратък стон се разнесе зад откехнатата врата и нечие тяло тежко се строполи на пода. Прерийния вълк преобърна масата и затвори с нея входа за коридора. Пламъкът вече се изви към тавана.

Сивата мечка очакваше засада в градината под прозорците. Той изведе бойците от гостната в трапезарията и събори стъклената врата на верандата. Индианците се пръснаха край перилата и дадоха залп по най-близките храсти. Пазещият в градината Самюел Хопкинс видя в прозорците отблясъка на пожар и изплашен изтича по посока на залпа.

Сивата мечка го помисли за атакуващ враг. С нож под сърцето негърът падна в снега край верандата. Бойците изнесоха тялото на убития вожд, прибягаха с него през площадката и се втурнаха в конюшнята. Двамата коняри негри паднаха мъртви под ударите на томахавките. Сивата мечка качи тялото на Планинския орел напряко на коня. Прерийния вълк и останалите бойци се метнаха на неоседланите коне и в бесен галоп прелетяха през моста. Сивата мечка реши, че е успял да надхитри белите убийци. Ездачите задържаха конете си и започнаха да се съвещават как да заобиколят селището, за да не попаднат под куршумите на колонистите и по-бързо да се съединят с бойците от лагера.

В това време от задния двор на фермата се разнесе самотен изстрел. Някакъв конник в драгунски мундир, прикрепвайки на седлото пред себе си увита в плащ жена, се понесе през вратата на фермата към брега на потока и изчезна по посока на форта.

В прозорците на селището заблещукаха светлини, над покрива на дома на Мърей се извиха пламъци. Под порива на вятъра искрите засвистяха и се посипаха върху заснежените корони на дърветата. Сивата мечка кресна и индианците полетяха покрай селището към лагера на края на гората. Но те не препускаха дълго. Срещу Сивата мечка по двата бряга на Синия поток вече се носеше лавина от индиански бойци, на които лейтенант Шелтън беше съобщил за кървавото злодеяние. Под първите лъчи на зората индианците видяха младия вожд, който препускаше към тях с тялото на Планинския орел.

Пронизителен боен индиански вик се разнесе далеч над заснежената долина. Сивата мечка предаде тялото на баща си на двама други бойци, свали от рамото си бащината карабина и разтърсвайки я във въздуха, хвърли стотина бойци начело с Прерийния вълк към селището, а той самият поведе останалите да обкръжат къщата на убийците. Но сред горящите постройки на фермата индианците намериха само трупа на негъра под верандата и убитите в конюшнята коняри. Някъде навътре в градината индианците откриха и измъкнаха из снега тежко ранения с куршум в гърдите и полузамръзнал боец Сребристата лисица. В това време покрай брега на Синия поток летеше нагоре по долината един кабриолет и няколко конници.

Бойците се нахвърлиха върху опустялата ферма, предавайки на огън и разрушение всичкото живо и мъртво имущество на белите злодеи.

След половин час гореше и цялото селище; само хълмът с военния форт си оставаше затъмнен и безгласен.

С един поглед върху изцапаната е кръв ръка на момчето Мърей се досети, че някой от индианците е паднал жертва на тайните зломишленици, забелязани от Дик. Той заповяда на слугите си тихичко да изведат от къщата децата, да впрегнат колата и да тръгнат към чифлика на Уент, а сам реши да дочака завръщането на Дик, за да може с негова помощ да разобличи злодеите пред индианците.

В това време от гостната стая се дочу трясък от чупене на мебели. Мърей слезе по стълбата… Нима шавниите вече са открили нещо? И кой е станал жертва на злодейството? Ранен ли е той, или убит? Може би индианците все пак няма да се оставят да бъдат заслепени от гняв и не ще останат глухи към гласа на разума?

Господарят на дома натисна вратата към гостната. Пламъците на пожара в първия момент го заслепиха и в същия миг плъзгащ се удар от нещо остро го засегна в главата. Той се отдръпна, хвана се за слепоочието и загуби съзнание. Негърчето Чери надзърна от горната площадка и видя своя господар проснат на пода. От гостната нахлуваше дим, чуваше се звън на счупени стъкла и тропот. Когато от верандата се разнесе пушечен залп, Чери като кълбо се търколи по стълбата и се наведе над Мърей.

Мистър Алфред се размърда. Кожата край сляпото му око беше раздрана, бузата и ухото — разсечени. Негърчето хвана Мърей и го повлече към стълбата. На вика на момчето притича Камила.

В същия миг се хлопна врата откъм коридора и на прага се показа мъж в драгунски мундир. Камила извика, като позна Енох Легерзен, и се опита да избяга нагоре по стълбата. С един скок Легерзен я догони, грабна я на ръце и я изнесе през задния вход. В храстите стоеше оседлан кон. С девойката на ръце, Енох Легерзен скочи на седлото и пусна коня в галоп. Томас Бингъл, който изтича при шума с ловджийска пушка в ръце, стреля след него. След това заедно с негрите Том помогна да настанят в кабриолета децата и жените, да сложат в него безчувствения Мърей и да потеглят към жилището на Уент. Десетина слуги негри препуснаха след кабриолета.

…Чифликът на Едуард Уент се намираше на две мили от селището, нагоре по течението на Синия поток. Той беше най-отдалеченото жилище в долината и от предпазливост Уент беше построил конюшнята си като укрепен блокхауз. Скована от цели кедрови и дъбови трупи и заобиколена със стобор от греди, тази конюшня крепост можеше да служи за сигурна защита срещу леко огнестрелно оръжие. В нея именно се скриха всички жители на долината, оцелели след стремителната атака на индианците срещу

селището.

Вече цяло денонощие прекарваха обсадените в своето убежище и издържаха една след друга шест атаки на индианските бойци. На огневите процепи амбразури се сменяха най-добрите стрелци ловци на селището; в дъното, край здраво скованата стена, се подслониха жените и децата на защитниците на блокхауза. Мистър Алфред Мърей, с превързана глава, разказа на другарите си за случилото се през нощта в неговата ферма. Никой от колонистите не се съмняваше, че подлата провокация е устроена от комендантa на форта: за да бъдат унищожени жителите на селището, задето съчувстват на каузата на американската революция, той е организирал убийството на Планинския орел и е насъскал индианците срещу колонистите.

Второто денонощие от обсадата започна за защитниците на блокхауза спокойно. Уент не се доверяваше на настъпилата тишина; при първите слънчеви лъчи той се приближи до дървения стобор и се вгледа в прозорците на собствената си къща, която отстоеше на сто и петдесет ярда от блокхауза. Той забеляза, че отвътре някой със сила изби прозоречната рамка. В следния миг падна и втората рамка.

— Противникът се разпорежда в къщата ми! — викна Уент на Мърей. — гледайте, мистър Алфред, по прозорците се появиха войници и топове. Какво значи това?

— Това значи — спокойно каза Мърей, — че Бърнс е решил да се откаже от своя неутралитет, защото индианците не се справиха с нас. Топовете може да са взети само от форта.

— Те викат към нас нещо от прозорците. Вслушайте се, Фред…

Мърей и мосю Вилие погледнаха през южната амбразура. Зад ъгъла на къщата на Уент бавно се показа бял флаг на прът. След този символ на примирие се появи конник. Обсадените познаха лейтенант Шелтън.

— Обръщам се към защитниците на блокхауза от името на английското командуване! — викна той. — колонисти от селището на Синята долина! Във вашия блокхауз са се укрили изменници, които са влезли във връзка с армията на врага. Тези изменници са убили индианския вожд, за да предизвикат кръвопролития. Ние заловихме шпионина на Мърей, Дик Милс, който се опитваше да се промъкне към отряда на Кларк във форта Масек. Пленена е и днес ще бъде разстреляна една група от разузнавачи на Кларк. Това са бунтовници, които наричат себе си „синове на свободата“. Техните водачи индианци, изпратени за свръзка с престъпника Мърей, са убити в гората от нашите индиански съюзници. Няма откъде да очаквате

помощ! Апелирам към вашето благоразумие и искам да се предадат на командуването виновниците за клането в селището — Мърей и Уент. На всички останали колонисти, укрили се в блокхауза, гарантирам защита от войниците и индианците. Давам ви половин час, за да арестувате и предадете двамата престъпници.

— Едуард — каза Мърей на своя приятел, — нашата конюшня няма да издържи и един час под топовен огън. Ние трябва да отидем при тях, иначе те ще разстрелят децата.

— Съгласен съм да отида, Фред — отвърна Уент, — но трябва да вземем мнението и на останалите.

— Приятели мои — обърна се Мърей към защитниците на крепостта, — всички вие чухте думите на английския офицер. Блокхаузът нима да издържи артилерийския огън. Англичаните нямат никакви улики против мен и Уент. Те не могат да ни убият без законен съд. Бърза помощ от Кларк не можем да очакваме: неговите разузнавачи са в плен на Бърнс. Предлагам да спечелим време и за тази цел да приемем тяхното искане. Вашето мнение, мосю Вилие?

— Аз се присъединявам към мосю Мърей — каза французинът. — Главното е да спечелим време. Ако отхвърлим искането на англичаните, това ще доведе до незабавно унищожение на блокхауза.

— Мистър Фред, в такъв случай и аз ще дойда заедно с вас — раздаде се внезапно звънък детски глас. — аз не желая спасение с цената на вашия живот.

Всички изумено се обърнаха. Малкият Диего Луис, запасал колан с кортик, стоеше сред блокхауза с гордо вдигната глава.

— Или ще се сражаваме, или аз ще отида при англичаните заедно с вас — каза той на Мърей. — вие да не смеете да ме задържате!

Момчето обгърна с пламтящ поглед останалите колонисти. Старият доктор Нилс Валнер дори изкряка от удоволствие и тупна малкия испанец по рамото.

Уент стоеше с широко разкрачени крака, вдигнал глава към тавана. Той преценяваше с очи здравината на стените. Не, не ще издържат те дълго време топовните снаряди! Но поривът, който обхвана всички защитници на блокхауза след думите на момченцето, беше толкова силен, че Едуард Уент нямаше достатъчно благоразумие решително да поддържа Мърей. Цялото население на крепостта единодушно запротестира против доброволното предаване на двамата свои водачи.

Изтече половин час. В лагера на противника тишината продължи

още няколко минути. След това обсадените видяха, че от източната страна, иззад могилката в градината, се издига трето оръдие. Изгърмя сигнален пищовен изстрел. Трите оръдейни гърла изригнаха пламък и снарядите пробиха дълбоки дупки в стобора. Една чугунена бомба проби покрива и попадна във вътрешността на блокхауза; силният взрив повали един от подпорните стълбове. Ранен от парчетата, Едуард Уент падна.

Взривът оглуши и Мери: младата жена, която се беше спуснала да помогне на мъжа си, се строполи до него. Мосю Вилие беше отхвърлен към вратата. Покривът пламна. Искри се посипваха върху жените и децата, притиснали се край източната стена.

Мърей заповяда да отстранят гредите, които подпираха вратата.

— В атака! — извика той и пръв се хвърли през отворената врата.

След него с пищов в ръка изскочи малкият испанец. Жените, подхванали децата, ранените и убитите, тичаха в безредие из горящото здание.

С напевно свистене полетяха срещу бегълците индиански стрели. Чугунен снаряд попадна сред тълпата негри. Няколко конни драгуни излетяха от края на гората. Мърей клекна на коляно, вдигна пушката и конят на предния ездач рухна, но вече около тридесетина пеши индианци изтичаха из дома на Уент.

За няколко минути сражението завърши. Индианците връзваха пленниците. Лейтенант Шелтън се съвещаваше настрана със Сивата мечка. Към разрушения блокхауз се приближи капитан Бърнс. По негова заповед Прерийния вълк поведе процесията пленници към временния лагер. Бърнс се извърна, когато индианците прекараха край него Мърей и Уент с жените им. Диего Луис, чиито лакти бяха вързани, премина с горда надменна осанка на победител. Индианците хвърляха учудени погледи към момчето.

— Какво възнамеряваш да правиш с този хлапак? — запита Бърнс Сивата мечка.

— Този малък бял — син на храбър вожд. Ще му бъде оказана чест. Той умре със смъртта на воин. Бели мъже, кои предателски примамили мой баща в капан, умрат в мъчения. Жени на предатели станат жени на индийски бойци. Така решил Сивата мечка.

Бърнс кимна твърде доволен.

Вечерта на 13 февруари 1779 година капитан Бърнс готвеше във форта на Синята долина бърз съд над четиримата пленници — Елиът Меджерсън, двамата му спътници — ирландците, а също и над колониста Дик Милс.

— И командуването, и мистър Райланд ще останат до волни, дявол да го вземе! — изръмжа той, хвърляйки поглед върху изготвената вече присъда. — Линс, къде е Енох Легерзен?

— Второ денонощие вече той е пиян, а хубавицата стои заключена в килера на каптенармуса[173].

— Нека да си пие, само дано утре сутрин може поне за четвърт час да се задържи на стола. Искам да го сложа в състава на съда като представител на местните жители. Присъдата е вече изготвена по всички правила. Вие можете да я пришиете към тази папка, Линс. Тук е събран целият обвинителен материал. Той е достатъчен, за да бъде разстреляно цялото население на селището заедно с Меджерсън, но индианците ще ни избавят от този труд!

На следната сутрин обвиняемите спокойно изслушаха присъдата на съда, прочетена от Бърнс в края на десетминутното „заседание“. На съдийската маса заедно с Бърнс, Шелтън и Линс седеше и полупияният Енох Легерзен. При четенето на присъдата той наведе кръвясалите си подпухнали очи и вече не погледна осъдените.

— Можете да кажете вашата последна воля — каза Бърнс.

— Единственото ми желание е да си сменя мястото с теб, мръсни палачо — отвърна Меджерсън.

Капитанът почервеня. Той заповяда да върнат пленниците в ареста и да ги оковат във вериги. Последните двадесет и четири часа от своето земно битие осъдените трябваше да прекарат във влажния полумрак на карцера.

През нощта, въртейки се върху сламата, Меджерсън напипа под хълбока си желязна халка, вбита в пода. Старецът тихичко разчисти сламата и откри един капак. Изглежда, подземен проход извеждаше из карцера! Къде излиза той? Ех, да не бяха тези вериги!

Меджерсън се отмести, за да покаже своето откритие на другарите си. Дик подръпна халката и привдигна капака. Отдолу лъхна подземен гробищен хлад. Оковите на Дик силно издрънчаха, когато се опита да спусне краката си в черната дупка. В същия миг обаче щракна бравата на вратата и пленниците едва успяха да наместят капака.

Предпазливостта вече беше излишна. Влязоха шестима войници, които тропнаха о пода с прикладите и застанаха в една редица. Сержант Линс изведе един по един пленниците под открито небе. Слънцето изгряваше. Портата на форта беше широко отворена и войниците повзводно се строиха зад нея с лице към своята крепост.

Осъдените също бяха изкарани вън от портата. Дрънчейки с оковите си, те минаха покрай окопния насип пред мълчаливия фронт

на гарнизона, отделени от него от рова със замръзнала вода. От височината на насипа Меджерсън гледаше червените мундири, триъгълните шапки и сплитките на войниците. Те бяха около четиридесет души. Бяха се построили в две редици и държаха „при нозе“ пушките с дълги щитове. Пред фронта минаха Бърнс, лейтенант Шелтън и свещеникът. Лейтенантът излезе напред с папка в ръка. Викайки високо срещу вятъра, за да го чуват и осъдените, и войниците, Шелтън отново започна да чете текста на присъдата. Над главите на войниците Меджерсън виждаше хълмистата далечина и извиващата се бяла лента на Сребърната река… И там, в най-отдалечения край на гората, се появиха подвижни черни точки. С всяка минута техният брой нарастваше…

Гласът на Шелтън замлъкна. Меджерсън не чу ни дума от прочетеното. Капитан Бърнс извади от джоба на червения си мундир голяма бяла кърпа и бавно я разгъна. Свещеникът издигна разпятието. Меджерсън гледаше черния кръст, който потреперваше слабо в ръката на пастора; кръстът прегражда ше на Меджерсън далечния край на долината, но зад черната напречна дъсчица на кръста, отвъд реката, също се замяркаха движещи се точки… Не, това вече не са точки! Това са мънички фигури на конници! Те се приближават в кариер към форта!

Сега всички осъдени вече ги видяха…

Бърнс вдигна бялата кърпа. Четиридесет пушечни цеви се издигнаха в две неравни редици. Конниците бяха вече на отвъдния бряг на реката. Меджерсън забеляза лафетите на няколко топа. Запрегнати в четворки малки кончета, вдигайки прах, те се носеха след конниците.

По хлътналите бузи на Меджерсън изби руменина. Със страшно усилие той привдигна ранената си ръка.

— Възмездието иде! — никна хрипливо той.

И някои от войниците неволно се обърнаха при жеста на осъдения. В този миг четворките коне с топовете вече започнаха да се разгъват. По-малко от половин миля ги отделяше от форта. Фигурките на артилеристите скачаха на земята от препускащите коне.

С ръка, вдигнала кърпата, капитан Бърнс също се обърна и погледна през реката.

— Какво е това? Нима е детройтският отряд? О, сатана, дяволски прилича на опълчението на подполковник Кларк! Рота, огън! — чужд глас изрева капитанът.

Раздаде се разреден залп, сякаш грах заваля по тенекия; дори

половината от войниците не изпразниха пушките си. След това гръмнаха още няколко единични изстрела: това бяха Гримълс, Уенсли и Линс, които изтръгнаха пушките от ръцете на войниците и стреляха бързешком. Един след друг осъдените паднаха върху снега. Редиците на драгуните се объркаха. Бърнс със сабя в ръка тичаше по края на рова.

— Гарнизон, след мен! — крещеше той диво. — Бойна тревога! Артилеристи, при оръдията!

Блъскайки се един друг, войниците се втурнаха към портата; няколко човека паднаха в рова и правеха напразни усилия да се измъкнат от дълбокия сняг. При вратите вече заскърцаха макарите на подвижния мост, но механизмът беше заял. Лейтенант Шелтън нещо крещеше, разтърсвайки пищова си. Първият снаряд със свистене прелетя през оградата. Дружно „ура“ се разнесе откъм долината. Гарнизонът на Бърнс не беше още успял да се скрие в крепостта, когато доброволците на подполковник Кларк атакуваха форта от четири страни. Те форсираха реката по леда и по гърбовете на отстъпващите се втурнаха през портите. Войниците хвърляха пушките и се предаваха. За пет минути гарнизонът беше обезоръжен и фортът се оказа в ръцете на въстаниците.

Капитан Бърнс мълчаливо подаде на командира на отряда сабята си. Високият черноок подполковник Кларк с изтъркан мундир и вехта перука презрително настъпи тази сабя с ботуша си. Като остави своя помощник да се разпорежда, подполковникът излезе зад стобора, където лежаха по очи облените в кръв тела. Няколко доброволци им сваляха оковите от краката.

Дик Милс още дишаше. Кръв бликаше от пробитото му рамо, кракът му беше ранен, но сърцето биеше. Военният лекар нареди веднага да бъде отнесен в лазарет. Останалите бяха мъртви. Подполковникът свали шапка, постоя една минута, въздъхна и тръгна да оглежда крепостта. В горния блокхауз седяха арестуваните командири на форта. При появата на подполковника петимата мъже станаха от местата си. Капитан Бърнс назова имената на лейтенант Шелтън, сержантите Линс и Вилърс, капралите Гримълс и Уенсли. Остана седнал само един тромав войник с тъпо отекло лице. Мундирът му беше тесен и се беше цепнал на гърба.

— Кой е този? — запита подполковникът.

— Войникът Енох Легерзен, наказан за пиянство — побърза да обясни Бърнс.

— Затворете ги всички в карцера, където бяха задържани

пленниците, убити от тях — разпореди се подполковникът и продължи своя обход.

В същия блокхауз той с учудване дочу женски плач зад вратата на склада на каптенармуса.

— Нима във форта е имало жени? — полюбопитствува Кларк. — защо тази особа я държат заключена? Доведете я.

Пред подполковника застана Камила Льоблан. През горещи сълзи, объркано и припряно, тя разказа на подполковника всички произшествия от последните дни. Тя вече знаеше от каптенармуса за разстрела на осъдените и се дърпаше надолу, да зърне тялото на своя годеник. Подполковникът ласкаво я утеши и нареди да я отведат в лазарета. Военният лекар изваждаше куршума от крака на Милс.

— Ще живее — каза лекарят. — Още ще повоюва.

Около два часа след като отрядът на доброволците от армията на Вашингтон овладя форта при Синята долина, в стаята на блокхауза, отредена за Камила Льоблан, влезе, като се привеждаше под горната греда на вратата, един висок непознат мъж. Коланът на шпагата му пристягаше тъмната камизола със старомодна кройка, на високите му ботуши звънтяха шпори; барета с перо вместо перука и шапка прикриваше белите коси на непознатия. Плащът му, леко отметнат върху рамото и посипан със сняг, шумолеше и се развяваше като широк ямурлук на планинец.

Под втренчения, немигащ поглед на беловласия непознат Камила се обърка и веднага стана на крака. Дясното му око блестеше с жив, младежки пламък, лявото беше странно неподвижно. Той учтиво се поклони на смутената девойка и с жест я покани да заеме предишното си място на дървената пейка.

— Преди малко подполковник Кларк ми разказа вашата история, мадмоазел. — непознатият говореше френски с испански акцент. — аз съм стар приятел на мистър Мърей и, слава богу, дойдох навреме тук при решителните събития. Успях да се добера до форта Масек и да се присъединя към отряда на Кларк. Вчера през нощта ние завзехме с щурм форта Винсенс, като го отнехме от детройтските войници на губернатор Хамилтън. Врагът е разбит поголовно и отстъпи към форта Маями. Походът на Кларк беше безпримерен и денят на падането на форта Винсенс — 4 февруари 1779 година — ще влезе в историята на войната за независимостта на Американските щати. Подполковникът трябва незабавно да се завърне във Винсенс. Той ми възложи да спася пленниците на Синята долина от ръцете на измамените индианци. Моля ви, мадмоазел, да ми разкажете подробно всичко, което е

станало в дома на Мърей през онази ужасна нощ.

Непознатият говореше спокойно и властно. И Камила, без да скрива нищо, разказа за фаталната вечер във фермата на Мърей и за приключенията в градината след угощението. Човекът я слушаше мълчаливо, ободрително кимаше, задаваше въпроси, като си играеше с дръжката на шпагата.

Непознатият вече стоеше на вратата, готов да се сбогува, когато в коридора се зачуха бързи стъпки и един млад доброволец рязко бутна вратата.

— Извинете ме! — младият човек се смути, като забеляза женската фигура в стаята. — трябва незабавно да ви кажа няколко думи, синьор Чембей.

— Камила се вгледа в лицето на влезлия и радостно ахна:

— Боже мой, вие ли сте, мосю Чени! Антонио, миличък, скъпи Антонио! Всички ви смятахме отдавна загинал!

Младият човек с поразителна бързина й засвидетелствува с две целувки истинността на своята персона. След това се обърна към високия непознат:

— Синьор, комендантът на форта и още шестима арестувани са избягали от крепостния арест! Оказа се, че там, под натрупаната слама, имало капак за таен подземен проход… Той извежда в рова точно на онова място, където сутринта се бяха строили войниците. В края на прохода има чугунена врата. Ние я намерихме заключена. Значи, ключовете са били у арестуваните. Използувайки суматохата, те са избягали незабелязано. Карнеро хвана следите им чак на брега.

— Навярно те ще се опитат да се доберат до лагера на индианците, своите съюзници. Ние трябва да ги настигнем. Къде са моите спътници онондаги Дългата ръка и Бързият елен?

— Те очакват вашите разпореждания, синьор Чембей.

— ека да вземат коне и да тръгнат по следите на бегълците, като ни оставят знаци… Ти, Антонио, приготви моята негърска четворка. Намерете всичко, което наредих, не забравяйте да вземете и рупора… След половин час трябва да напуснем долината и да настигнем нашите индианци. Бързай, Антонио!

Когато младежът тичешком слезе долу, синьор Чембей затвори вратата на стаята и твърде внушително каза на Камила:

— Мадмоазел, радвам се, че срещнахте един добър приятел. Но по известни причини истинското му име в никакъв случай не трябва да се знае тук. Наричайте го сеньор Антонио Карильо. Обещайте ми, Камила, че никому няма да откриете тайната. Това може да повлече

нови нещастия.

— Обещавам — боязливо произнесе девойката.

4

Над хълмовете и долините на голямата горска пустиня пълзяха утринни мъгли. Февруарските ветрове издухваха снежните шапки от каменистите била на хълмовете. Почернели снежни петна се виждаха само в низините. През деня изпод снега вече пробягваха ручейчета. През нощта те замръзваха и при първите слънчеви лъчи плахо проблясваха сред стръмните урви на падините, също като сълзи, задържали се в бръчките на състарено лице.

Изкривените стволове на кедрите и боровете по скалистите канари се бореха със зимните ветрове. И природата беше наградила тези дръвчета с такава жизнена сила, те така здраво се бяха вкопчили, че при пролетните свличания и срутвания корените им не се откъсваха от почвата и понякога самият ствол на дървото се разцепваше наполовина: част от него увисваше над стръмнината, а другата половина се свличаше надолу заедно със срутения пласт. Силно се вкопчваше тази порода, неотстъпчива беше тя и здраво се държеше за закърмилата я камениста почва.

По-надолу, по склоновете на долините и хълмовете, се разстилаха на стотици мили вековни гори. Там, където каменливото русло на ручея се разширяваше в дълбок вир, окръжен от смърчова гора, се намираше станът на племето на Планинския орел. В селището бяха останали малко мъже. По-младият син на Планинския орел, Дивият глиган, с петдесетина бойци пазеше вигвамите, зърнените запаси и добитъка от горски хищници и неканени гости. Всички останали мъже на племето бяха отишли с Планинския орел към долното течение на Охайо.

— елите са хитри и враждуват помежду си. Планинският орел е мъдър. Той няма да иска да пролива кръвта на своите бойци, за да помага на едни бели хора да побеждават други бели хора. Нека те сами се изтребват един друг с огнената смърт, а индианците волно ще ловуват в своите гори!

Така каза на съвета най-старият сахем на племето на шавниите. И Планинският орел въоръжи своите бойци и ги поведе към Синята долина, за да не бъдат сварени индианците неподготвени от някакво тайно коварство на белите хора през време на военните действия между войниците и колонистите, както това вече неведнъж се беше случвало.

Мъдри бяха Планинският орел и старият сахем, но злодейството

на белите убийци се оказа по-дълбоко от водите и по-черно от змийските дупки! След една седмица прелетяха конни вестители с горестни новини. Бойците се връщат по военната пътека. Сражението беше завършило с победа. Но Планинският орел и мнозина синове на племето се завръщат мъртви в осиротелите вигвами. Всички те бяха паднали жертва на коварството на белите. Наистина кръвта, пролята от убийците, е отмъстена: селището на Синята долина е унищожено и бойците карат пред колите върволица бели пленници. Но племето на шавниите не беше искало тази война и никаква плячка не ще замени загубата на мъдрия и справедлив Планински орел.

Със силен плач изтичваха от вигвамите вдовиците, майките и сестрите на убитите. Те бързаха да посрещнат дългия керван. Върху огненозлатист кон, привързан с ремъци към седлото, няма и неподвижен, Планинският орел минаваше за последен път по горските пътеки. След него, с високо вдигната глава, украсена с орлови пера, яздеше Сивата мечка. И на дължина стотина конски гърбове се проточваше след него върволицата пленници, шейни и пеши бойци.

Старейшините събраха цялото племе в широк кръг между вигвамите. В средата на кръга се възправяше старият жертвен стълб на „господаря на войната“. До него положиха телата на убитите; вдовиците и майките нареждаха над тях. Настрани от стълба бързо се издигна камара от стволове, дебели клони и вършини. Големият огън трябваше да превърне на пепел останките на Планинския орел и падналите бойци, за да може духът им леко да се възнесе във вечните ловни полета. Там, в просторите на вечността, никой не ще наруши волния лов на починалите индианци, защото в онези безкрайни гори и прерии няма нито бели колонисти, нито капитани ингилизи, нито американски подполковници!…

През нощта към вигвама на Сивата мечка се приближи едно индианско момче и застана пред входа в очакване да го извикат.

— Какво иска от мен моят малък приятел? — ласкаво го запита Сивата мечка.

— Седмина бели мъже желаят да видят тебе, Сива мечко. Те току що се приближиха до нашите вигвами и са се скрили в долината. Техният капитан очаква да се срещне с теб, о вожде.

— Доведи ги — заповяда Сивата мечка.

Половин час след разговора със своите седем нощни гости вождът на шавниите прати да извикат Дивия глиган и трима най-добри следотърсачи на племето.

— Тези седем бели люде — каза Сивата мечка на своя по-малък

брат — трябва да бъдат преведени през гората до форта Маями. Сменете им конете. Нека да отдъхнат в твоя вигвам, Диви глигане, а утре, преди да съмне, вие четири мата ще ги поведете към английския форт.

В тъмната пещера, където индианците бяха вкарали своите пленници, се бе събрало почти цялото оцеляло население на Синята долина. Алфред Мърей, раненият Едуард Уент и Морис Вилие тихичко разговаряха със стария доктор Валнер. Те поглеждаха тревожно безизразните лица на индианските пазачи.

След полунощ в пещерата дойде Прерийния вълк, преброи пленниците и с непроницаемо лице се изправи насред пещерата, скръстил ръце на гърди. Морис Вилие пошепна на доктор Валнер:

— Изглежда, че нашата съдба е вече решена. Може би вие ще разберете от този красив юнак какво ни очаква? Той беше мой съсед по трапеза на злополучното угощение. Струва ми се, че се нарича Прерийния вълк.

Нилс Валнер, който знаеше няколко обикновени фрази на езика на шавниите, се приближи към. Прерийния вълк:

— Белите пленници очакват какво ще решат индианските вождове. Те са мирни люде. Те не са виновни. Войниците измамиха индианците. Никой не е искал война.

Прерийния вълк прекъсна нетърпеливо доктора:

— Ти голям знахар и жрец, но разсъждаваш като бяла сквау[174]. Тези басни за деца бяла сквау на ваш голям сахем Мърей ми пееше на ухо по пътя. Аз съм глух за тези приказки. Мои очи видели Планински орел убит от ножа на двуличния домакин, човек с усмивка на лицето и с душа на змия. Никой не влизал в дома освен слуги на убиеца. Нож на бял домакин остана в раната. У всички бойци кипи кръвта от жажда за мъст. Чуй какво решил съветът на старейшините. Утре заран пред очите на цяло племе бели мъже умрат на жертвения стълб. Това ще стане преди огнено погребение на наши воини, за да могат техни мъртви очи да се порадват на мъки на убийците. Бели и черни сквау отидат във вигвами на бойците.

При все че доктор Валнер разбра не повече от половината от казаното, смисълът на последните фрази му беше достатъчно ясен. Прерийния вълк измери пленниците с поглед, пълен с омраза, и напусна пещерата. Емили Мърей каза високо:

— Трябва да намерим в себе си сили да отнемем живота на нещастните деца и да свършим със себе си. Не искам да дочакам утрото с всички негови ужаси. Бог ще ни прости това прегрешение,

защото положението ни е безизходно.

— Да ти прости той твоите безумни думи, бедно дете! — чу се в тъмнината старчески глас. Сеньора Естрела Луис като древна сибила простря сухата си ръка към пламъка на светилника. — виждате ли това пламъче? В слънчев ден то би било незабележимо, а тук, в дъното на пещерата, този слаб лъч побеждава мрака. Не гасете в душата си пламъчето на надеждата, докато мъждука животът във вас. Никога предчувствията не са ме мамили! Вярвайте ми: зората на утрешния ден ще ни възвърне слънцето.

Всички слушаха думите на старицата. Индианските бойци гледаха почтително беловласата прорицателка. Пламъчето на светилника трепкаше върху лицето й, а показалата се изпод черното покривало бяла къдрица лъщеше с чист сребърен блясък.

И сякаш наистина по някакво тайно вълшебство блещукащото пламъче на светилника изведнъж запука, пръскайки искри, и заблестя по-ярко от преди.

Добре утъпканата снежна площадка пред вигвамите беше препълнена с хора. Във вигвамите не остана нито един човек. До стария жертвен стълб през нощта бяха забити в плътния сняг пет нови стълба. Под тях лежаха купчини дървета и вършини. Старейшините и военачалниците заеха средните почетни места в широкия кръг от зрители. Зад бойците застанаха жените.

— Да се доведат пленниците — заповяда Сивата мечка.

Слънцето се издигна над гористата долина. Дългите сенки на дърветата падаха върху искрящия сняг. Пещерата с пленниците се намираше на триста крачки от лагера, нагоре по склона на долината. Един по един бойците изведоха пленниците от черната паст на пещерата. Осъдените се видяха обкръжени от втренчени враждебни очи. На пленените жени и деца заповядаха да седнат настрана върху едно повалено дърво.

Сивата мечка посочи с пръст Алфред Мърей, Едуард Уент, господаря на маймунката Томас Бингъл — индианците смятаха този юноша за нещо като магьосник — стария французин мосю Морис Вилие, Мисис Емили и Мери Уент се опитаха да се спуснат към осъдените, но бойците със сила ги върнаха на предишното им място.

— Сбогом, Емили! — никна Алфред Мърей през главите на своите пазачи.

Един от бойците замахна към него, но друг задържа томахавката във въздуха. Едуард Уент само махна с ръка на своята Мери и накуцвайки, се приближи до стълба.

Сивата мечка се вгледа в купчината пленници и спря върху всеки втренчен, преценяващ поглед. След това пръстът му посочи Диего Луис. Момчето стоеше сред пленените мъже и едва достигаше до брадите им. С презрителен жест той отхвърли ръката на боеца, който искаше да го хване за слабичкото му рамо, и сам тръгна към празния стълб. Сред тълпата премина ропот на одобрение. Старата испанка кръстеше момчето коленичила.

Привързаха всички осъдени към стълбовете. Те бяха стъпили върху струпаните цепеници и се издигаха над тълпата, сякаш стояха на пиедестал.

— Смърт на белите убийци! — завикаха сред тълпата. По даден от Сивата мечка знак десетина бойци с лъкове излязоха напред. Двадесетина крачки ги отделяха от жертвите. Те извадиха по една стрела от колчаните си и обтегнаха тетивата. Пленените жени закриха лицата си с ръце.

Ала едва крайният боец, четиридесетгодишният брат на Планинския орел, се беше прицелил в малкия испанец, странен тръбен звук се разнесе над долината и глас с нечувана сила, излизащ сякаш от небесата, изрече на езика на шавниите:

— Спрете, бойци! Господарят на живота се гневи на вас! Спри наказанието, о Сива мечко!

Вождът, който вече се готвеше да вдигне ръка, за да прекрати с последен сигнал петте дихания, така и замръзна в нямо изумление.

По склона на планината се спускаше странна процесия. Сред голите храсти се мяркаха дългите бели одежди на участниците в това шествие. Напред вървяха двама вестители индианци с дълги черни тръби. До тях крачеше висок юноша. Той държеше завързан с ремък грамаден сив вълк; такива вълци никога не е имало нито в горите, нито в прериите. След тях вървяха четирима чернокожи великани. Лицата им с цвят на гарваново крило бяха украсени с тънки нарези от носа към ушите. Върху раменете си те крепяха носилка. На вратовете на предните двама носачи висяха барабани. Нито един от участниците в шествието нямаше оръжие.

Четиримата негри атлети свалиха носилката на земята. От нея излезе висок човек с бяла чалма върху сребреещите коси. В същото време един от вестителите затръби с тръбата си, а двамата предни негри нещо извикаха и заудряха барабаните. Младежът с вълка властно разтвори кръга на зрителите. Двамата носачи се приведоха, подхванаха полите на дрехата на стареца и под оглушителните звуци на тръбата и барабаните шествието влезе в средата на кръга.

Водачът на пришелците заговори на английски:

— Воини на честното племе на Планинския орел и ти, храбър и справедлив Сива мечко, изслушайте важна вест. Заслепени от злоба, вие осъдихте на жестоко наказание съвсем невинни хора. Знай, о Сива мечко, че кръвта на твоя баща проляха не тези хора, а хитрите ингилизи от военния форт.

Преводачът, индианец онондага, започна да превежда казаното на езика на шавниите. Сивата мечка нетърпеливо прекъсна преводача:

— Кой си ти, странни бледолики, и откъде можеш да знаеш ти от чия ръка е паднал Планинският орел? Тебе те нямаше в Синята долина, когато ножът на белия човек прониза гръдта на нашия баща. Как ще ми докажеш ти, че устата ти не изричат лъжа?

— Маловерни! Ей сега аз ще докажа това не само на тебе, но и на целия твой народ!

И обръщайки се към тялото на Планинския орел, положено на високата погребална клада, пришелецът произнесе:

— О, мъдри вожде, чийто дух сега свободно се възнася във вечните ловни полета! Твоите рани зоват за мъст. Помогни на своите осиротели чада да настигнат истинските злодеи. Развържете пленниците, бойци! Аз сам ще застана на вашата клада. Приближете се, за да можете всички да види те онова, което виждам аз.

Подчинявайки се на хипнотичната сила, която се излъчваше от този магьосник, индианците развързаха пленниците. Но вместо да се приближат към него, предните зрители, избутвайки задните, започнаха да отстъпват от средата на кръга. Магьосникът изчака, докато малкият испанец се отдалечи от стълба. Около непознатия чародей вече се образува широко празно пространство. Разтъркващи отеклите от вървите ръце, момчето премина по това празно пространство покрай магьосника.

Коленичилата стара испанка се изправи и в порив на радост простря ръце към момчето. Нейните две млади спътнички, поразени от безгранично учудване, местеха погледите си от магьосника върху младия човек, който водеше кучето. Не вярваше на очите си и Алфред Мърей. Но как да не познае този глас, който няколко години изпълваше всички усои на пустинния остров…

Белият чародей се изправи на възвишението, от което току що бе слязъл малкият испанец. Момчето, вече в прегръдките на своята баба, не откъсваше погледа си от непознатия. Поразителна беше приликата между пришелеца, застанал сега до стълба, и слабичкото личице на Диего! Ала непознатият се стараеше да не поглежда от възвишението

към момчето и да не среща неговия втренчен, учуден поглед.

Чародеят кимна на своите спътници. Пронизителната музика от тръби и барабани се възобнови, но сега към тази музика се присъединиха и възторжените викове на пленените негри. Под този адски шум и възгласи човекът докосна с ръка лявото си око, натисна леко клепача и за ужас на червените и черни зрители… измъкна собственото си око. Държейки окото на длан, той бавно го издигна над онемялата тълпа. В кръга, който още повече се беше разширил, мигновено настъпи пълно безмълвие. Звучеше само металическият глас на чародея, а преводачът онондага хвърляше бавно след непознатия думите в тази гробна тишина:

— Всевиждащо око, немигащо око, ти вече гледаш в миналото. За теб няма скрити тайни. Ти ще възвестиш истината чрез моите уста. Внимавайте! Всевиждащото око ми показва угощение в дома на Белия баща на Синята долина. Ето аз виждам Планинския орел. Той седи отдясно на господаря на дома. В ръцете на домакина има голям нож. Той реже с него еленово месо. Ето храбрия Прерийния вълк пирува редом с френския колонист. В къщата са дошли коварните ингилизи от форта. На устата им има усмивка, а в сърцата им — змийско кълбо. Аз виждам как един мъж с червени мустаци, когото наричат сержант Линс, тихичко се приближава до малката масичка в ъгъла. Спомни си, о Сива мечко, какво е имало на тази масичка! Припомни ли си, вожде? Отговори ми.

— Слугите оставяха там блюдата и излишните съдове.

— Припомни си по-добре, о вожде!

— Стой! Там лежеше черният нож на домакина!

— Вярно е, вожде! Всевиждащо око, води ме по-нататък през мрака на минали дни! Виждам как ингилизите си отиват, а сержант Линс крие под мундира си черния нож на домакина. Ето индианските гости са заспали. Две сенки се промъкват от форта в градината на Мърей. Това са изменникът и дезертьорът сержант Франк Вилърс и неговият помощник — предателят Енох Легерзен. О, аз виждам защо са се вмъкнали те през нощта в чуждо имение: ингилизите искат силна омраза да заслепи индианците. И ето тия двама злодеи се промъкват незабелязано. Те се качват на верандата. Там пази един черен мъж, но той е изпил много вино, и главата му пада на гърдите. Той спи, а двамата злодеи отварят прозореца. Ето те влязоха в ъгловата стая, ето запалиха свещ. О, страшна картина! Франк изважда черния нож на Мърей и го впива в гръдта на Планинския орел. О, мъка, мъка, как тече кръвта на убития! Злодеите загасиха свещта. Ето от прозореца излезе

Енох. След него се измъква Франк Вилърс. Те плътно затвориха прозореца. Пазачът негър спи както преди и злодеите се скриха. Къде отиват те? Те отиват при белия капитан Бърнс и получават от него награда за подлото убийство. Ето кой е насочил ръката на убийците! Но царят на боговете не може да търпи зло! Той изпраща в Синята долина двеста храбри воини, за да накажат Бърнс, а на мен заповяда бързо да отида във вигвамите на индианците и да попреча на убийството на невинните.

Капитан Бърнс вече не командува форта. Ето той седи в крепостния затвор заедно с всички свои съучастници… Но не, седемте негодници избягаха от форта, за да се скрият от възмездието вдън горите. Мигар злодеите са намерили приют в твоя вигвам, Сива мечко? О, измамени сине на Планинския орел! Ти си им дал отпочинали коне, ти си приютил край своето огнище онзи, който изми мръсните си ръце в кръвта на твоя баща. Сега те се промъкват към английския форт. Прати потеря след тях и ти ще настигнеш убийците.

Чародеят постави отново окото си на място. Невъобразима суматоха се вдигна в стана. Двадесетина бойци вече водеха коне. След няколко мига само снежен прах се виеше над горската пътека, която водеше нататък по долината.

Индианските бойци изпратиха на връщане бившите пленници почти до самата долина. Всевиждащото око следеше как тръгна върволицата пътници. В лека индианска шейна бойците положиха почтително старата жена с черна наметка… Колко се искаше на непознатия чародей да се спусне към тази шейна! Но враговете още не бяха заловени… И Всевиждащото око със свитата си остана да чака завръщането на индианците, които се бяха втурнали да догонят бегълците от форта.

Наложи се да чакат до вечерта. Вече на мръкване бойците доведоха в стана шестимата нови пленници начело с мрачния, разтревожен Бърнс. Той подушваше, че не току така е била изпратена подире им потеря! Сред новите пленници липсваше само сержант Линс: ранен в престрелката, той беше паднал от високата урва в една снежна пряспа.

Сивата мечка беше заповядал от по-рано да пренесат в неговия вигвам тежко ранения боец Сребристата лисица, намерен оная злополучна нощ почти без дъх в градината на Мърей. Бяха го довели в стана на шейна и той едва там се свести.

— Разкажете ми, брате мой — запита го Сивата мечка, — как се случи тъй, че само ти се намери ранен в градината на белия сахем?

Сребристата лисица разказа със слаб глас всичко онова на което стана свидетел през нощта на убийството на Планинския орел.

— Позволи ми да запитам твоя мъдър брат, о Сива мечко — помоли Бернардито, — би ли могъл да познае онези двама, които са излезли на верандата от стаята на Планинския орел?

— В оня миг луната светеше — отвърна Сребристата лисица — отстрани аз видях тези хора. Може би ще мога да ги позная.

Скоро пред вигвама доведоха шестимата пленници. По знак на вожда ги построиха пред входа на вигвама срещу леглото на Сребристата лисица.

— Обърнете се настрани и тръгнете в кръг — заповяда вождът.

И около вигвама започна странно шествие. Сребристата лисица втренчено се вглеждаше в лицата на пленниците. Внезапно неговият пръст, още треперещ от слабост, посочи Франк Вилърс.

— Той! — извика раненият индианец поривисто. — И… той! — продължи той, като сочеше Енох Легерзен.

Бернардито погледна тържествуващо Сивата мечка. По следният стана от камарата кожи и се приближи до белия „чародей“.

— Ти бил прав, Всевиждащо око — каза вождът. — Сега последни облаци съмнение разсеяни. Ти не измамник на индианци, ти правдив магьосник. Задето научи нас освободим невинни и настигнем истински убийци, ти стана мой брат и отсега влезеш в моя род. Деца на мой род осиновяват тебе, Всевиждащо око, и приемат в могъщо племе на шавнии!…

…Когато „чародеят“ нареди най-сетне на своите спътници да се готвят за път, нощта вече бе настъпила. Високо над върхарите на дърветата гаснеха в мразовития въздух искрите от погребалните клади, а на овъглените стълбове се чернеха труповете на Бърнс, Енох Легерзен, Шелтън, Франк Вилърс, Гримълс и Уенсли.

5

В една от стаите на ротната болница, където лежеше оздравяващият Дик Милс на сутринта се бяха събрали колонистите от долината, на които се усмихна щастието да се завърнат живи и здрави от пленничество при индианците: сега всички те очакваха да пристигне от стана техният загадъчен спасител.

Алфред Мърей се губеше в догадки. Та нали той самият беше разкопавал пещерата, където срутването бе засипало двамината островитяни и Чарлз? Нали той самият беше видял следи от човешки тела, дрипи от окървавени дрехи? Ами живият Антонио Чени? Той пък откъде попадна в Синята долина?

Диего Луис се бе умълчал и в тази минута съвсем не привличаше на малкия храбрец, какъвто се прояви през време на всички изпитания; сега той беше просто едно смутено и много развълнувано момченце.

Конски копита вече зачаткаха по подвижния мост. Ето гласовете на пристигналите се чуват по-близко… Единият глас е по-рязък и по-гръмък от останалите… Глас на възкръснал из мъртвите! Сеньора Естрела изпусна кърпичката и… Тракат зърната на броеницата, заметната на китката, треперещите старчески устни нечуто нашепват словата на „Miserere“[175].

Доктор Валнер прочете в погледа на Емили, че някаква отколешна и здрава нишка свързва семейство Мърей, старата испанка и внука й с тайнствения пришелец. Той разбра: присъствието на чужди хора сега ще бъде излишно. Старият лекар надви разяждащото го любопитство и изведе останалите колонисти от стаята. Пред него на вратата се мярна един изсечен профил. Непознатият беше със стара моряшка камизола. Дълга шпага се удряше в краката му. С приведена глава той се поспря за миг на прага. Спътникът му, един млад италианец, отвори пред него вратата и като я затвори тихичко след влизането му, остана пред входа като часови. Ако докторът притежаваше способността да вижда през стената, той би запомнил за цял живот онова, което стана в тази стая през първите минути на срещата!…

…Човекът, чието име и най-безстрашните люде произнасяха с трепет, лютият морски тигър, който половин век не беше проронил нито една сълза, сега плачеше в нозете на прегърбената старица. Сълзите, тъй дълго сдържаните, безценните сълзи на суровия воин блестяха и се стичаха в резките бръчки като роса по стар камък…

— Майчице!

При този шепот хората в стаята забравиха собствените си скърби и грижи. Овлажняха очите на обитателите на притихналата болнична стая… — смеех ли аз, старият, да се надявам! Майчице, приближи към мене сина ми!

Челото на детето, също тъй високо като на Бернардито, беше влажно. Веждата на момчето потръпваше и от това движение бенката в ъгъла на дясното му слепоочие подскачаше — мъничката, тъмна, бащина бенка!

— Мое момче, прегърни баща си! — мъжът нетърпеливо избърса сълзата от брадата си и се усмихна на своя син така широко и щастливо, както никога досега не се беше усмихвал през целия си дълъг и горчив живот.

— Синът ми! Диего Луис ел Гора! О, смърт, колко безсилно е твоето жило!

6

Тежък беше пътят на окъсания скитник, който се промъкваше през горите към английския форт Маями… Един индианец кайюга беше го намерил в снега под стръмния речен бряг. С помощта на този индианец човекът се добра до форта. След няколко седмици раните му заздравяха и един месец по-късно с група войници пристигна в Детройт. А половин година след това той видя в Ню Йорк сините води на Атлантическия океан. Късно през есента на 1779 година пътникът се сбогува с капитана на английския бриг, който хвърли котва в Бълтън…

…Една студена зимна вечер в замъка Ченсфилд пристигна пешеходец със загоряло лице. Той поиска да го пуснат при самия лорд-адмирал.

— Предайте на милорда, — каза той на камериера. — че за него пита пратеник на капитан Бърнс, да му е лека пръст та. Донесох от Америка някои новини. Самият аз по чудо се спасих от ръцете на индианците. Казвам се Уйлям Линс. Бях сержант в гарнизона на Синята долина.

Камериерът изгледа недоверчиво бившия сержант.

— Едва ли милордът ще ви приеме днес, мистър Линс. При него вече има един посетител, дошъл също отдалеч. При стигна днес с пощенската карета. Ще се опитам да доложа за вас, но не гарантирам, мистър, не гарантирам!

След няколко минути Линс беше извикан в ловния кабинет. Той видя граф Ченсфилд, който се сбогуваше прав с един висок моряк. С жест лорд-адмиралът посочи на Линс място край камината, а сам направи няколко крачки към вратата, изпращайки събеседника си.

— мистър Лорн, виждам, че пътешествието много ви е изморило. Когато си отпочинете, ще продължим разговора и надявам се да чуя нещо по-сериозно, отколкото тия приказки за деца. Ей богу, вие ме развлякохте. Островът на мъртвците! „Летящият холандец“! В нашия здравомислещ век тези неща не плашат дори детското въображение. Легнете си да спите, а утре ще поговорим сериозно.

Събеседникът на милорда се обърна. Лицето му се намръщи и белият белег на челото посиня. Той хвана мълком бравата на вратата.

— Не се сърдете, мистър Лорн. На мене, право да ви кажа, ми е жал, че нервите са ви изневерили. За пръв път ви виждам такъв. Утре ще се посмеем с вас на тези съновидения…

— Едва ли ще успеете и утре да ме развеселите, милорд — отвърна Джозеф Лорн свирепо. — бих искал да видя как вие щяхте да се смеете, когато по вълните прелетя този проклет кораб на призраците… Аз исках да пощадя вашите чувства, но подигравките ви ме изкарват от търпение. Знаете ли кой е станал капитан на „Летящият холандец“? По-страшно е и от самата смърт това привидение! Смейте се, ако ви е угодно, но Тресъл и Олберт също тъй ясно като мене видяха на капитанското мостче призрака на Бернардито.

Ръката на милорда леко потрепна, но той, се насили да се усмихне.

— Качете се в горния ми кабинет и ме почакайте там. Аз трябва да поговоря с човека, който е дошъл от Синята долина.

Джозеф Лорн не успя отново да протегне ръка към вратата — тя се разтвори широко. Камериерът почти падна в кабинета от нечий твърде решителен ритник. Полковник Бартолд, комендантът на бълтънския гарнизон, се появи без покана в кабинета.

— Простете ми, милорд, това насилствено нахлуване и дори юмрука, който нанесох на вашия муден камериер, но аз съм дошъл с бърза вест. Сър, току що се получи едно извънредно прискръбно съобщение! Вашият боен кораб „Окриленият“, красотата и гордостта на всички британски капьори, преди месец и половина е бил заловен или потопен от неизвестен кораб. Страхувам се, господине, че ще ме сметнете за суеверен човек или просто за шегаджия, но полученото съобщение гласи, че уж сам „Летящият холандец“ се е сблъскал с „Окриленият“ в африкански води.

— Какви подробности се знаят за катастрофата? — запита милордът пресипнало, като изтриваше запотеното си чело.

— Трудно ми е да ги повторя, без да предизвиквам тягостно недоумение у вас. Донесението е от коменданта на капщадското пристанище. Гибелта на капьора е била наблюдавана от моряците на една холандска бригантина под името „Денят на Хага“. Тази бригантина е пътувала от Източна Индия с товар за Нова Англия. „Окриленият“ я проследил, взел я на прицел и сигнализирал заповед да спре. Това е станало на двеста мили западно от нос Добра Надежда в една безлунна нощ. Капитанът на бригантината вече се бил приготвил за отблъскване на абордажа, когато внезапно из нощния мрак изникнал един светещ кораб призрак. Бушпритът му се врязал в рангоута на „Окриленият“. Цял сонм чудовищни привидения безшумно прелетели на борда на капьора и сред екипажа настанала безумна паника. Моряците се хвърляли във водата, а на палубата се мятало някакво

чудовищно животно, подобно на исполински вълк. След това корабът призрак сякаш потънал на дъното, а „Окриленият“ изчезнал безследно в мъглата. След един час капитанът на бригантината се решил да разгледа мястото на гибелта и извадил от водата трима души. Двама от тях, след като прекарали няколко денонощия между живота и смъртта, дошли на себе си; те се оказали моряци от „Окриленият“ и потвърдили същото, което екипажът на бригантината наблюдавал отдалеч. Третият спасен е все още в треска. В него моряците разпознали капитан Блякууд. Капитанът на холандската бригантина отвел кораба си в Капщад Той самият бил твърде смутен от това невероятно спасение благодарение появяването на земляка призрак и дори не рискувал да отправи за него благодарствена молитва, защото не знаел ще ли бъде угодна тя богу… В Капщад комендантът на форта заставил капитана на бригантината и двамата свестили се моряци от „Окриленият“ да потвърдят под клетва всичко, което били видели. Благоволете да прочетете автентичния рапорт на капщадския комендант. Той пристигна в Бълтън само преди два часа и аз счетох за свой дълг…

— Благодаря ви — сухо отсече графът и побърза да отпрати всички свои посетители освен Лорн. Като остана на четири очи с моряка, графът сложи ръка на рамото на Лорн и бързо му зашепна на ухото:

— Слушай, Джузепе, върви по-бързо в Бълтън. Там, на пристанището, неотдавна беше открит малък католически параклис. В него служи един свещеник, стар монах, отец Бенедикт Морсини. Този старец е от параклиса в Соренто, помниш ли го?… Друг път ще ти разкажа как този отец Бенедикт попадна тук. Той навярно е пратеник на тайния орден; в Италия почвата започнала да припарва на отеца йезуит. Той се установи тук и аз му построих параклис. По дяволите протестантската катедрала с всичките й попове! Иди и поръчай на стареца нощна литургия, а ние двамата с теб ще останем в капелата до края на службата. Ще се помолим богу за нашите грешни души… Побързай, Джузепе!

Около Скалистия остров вилнееха океанските ветрове. Облаци плуваха над клисурата в планината. Но клисурата вече не беше пустинна и безлюдна. Там, където планината се раздвояваше и потокът се разливаше на няколко ръкава, израсна селище. То носеше името Буено Рио и имаше вече около тридесет къщи.

Четиридесет моряци от капьора „Окриленият“ начело с боцмана Джон Бутби бяха оцелели след фаталното сблъскване на капьора с „Летящият холандец“ и съставляваха част от населението на острова.

Водите на залива отразяваха сега стройния корпус и високите мачти на „Окриленият“. На брега изникна отново негърското селище, където живееше екипажът на „Африканка“, потънала при един нощен абордаж.

Върху развалините на старата къщичка на островитяните беше издигната доста голяма постройка от камък, скрепен с топено олово. Къщата напомняше сграда от средновековна Испания. В градината й вечер играеха три момчета, винаги облечени с еднакви костюми. Огромно куче и малка маймунка взимаха в тези игри най-дейно участие. Момчетата играеха на индианци, пирати или на ловци на леопарди. Те избиваха безброй многото войници на капитан Бърнс в образа на копривените стъбла, растящи зад оградата.

Капитан Бернардито поправи извадената от дъното яхта „Ели“. Ремонтирана и украсена, тя служеше сега за увеселителни разходки. Старото име на яхтата беше гъсто замазано, а ново още не беше измислено.

Една вечер, вече по мръкнало, капитан Бернардито зачу някаква странна разправия на борда на яхтата. Той вървеше край брега с Доротея. Една лодка от „Окриленият“ стоеше завързана край брега. Капитанът качи в нея Доротея и тихо я подкара към борда на яхтата. При форщевена той забеляза светлината на фенер. Бернардито доближи лодката до кърмата и се качи на борда. Той отдавна се досещаше кой се разпорежда на кораба и все пак се учуди, когато завари питомците си, заети с необикновено занимание. Фенерът осветяваше кофичка с боя, а трите момчета намотаваха парцала на бояджийска четка.

Бернардито застана в сянката и се ослуша. Момчетата сложиха четката настрана. Лицата им бяха изцапани с боя, а очите горяха от възбуда. Словесният спор, който беше възникнал между тях, заплашваше вече да продължи с други средства. Но най-големият от момчетата, мистър Томас Бингъл, предложи да разрешат спорния въпрос с жребие.

На това момче, на което капитан Бернардито беше задължен за спасението на сина си в Пирея, мистър Мърей разреши да напусне Синята долина и да отиде на остров Чарлз. Капитанът взе дума от Мърей, че вестта за „възкресението“ на стария корсар ще си остане в тайна и го посвети в своите по-нататъшни планове… В лицето на Томас Бингъл Бернардито се сдоби с трети син.

…Сега пред очите на капитана, който наблюдаваше тайно момчетата, младият Томас Бингъл пишеше старателно нещо върху три

хартийки. След това хартийките бяха грижливо сгънати, внимателно огледани и пуснати в една барета. Три ръце едновременно сграбчиха по една хартийка.

Първи разшифрова собствения си почерк самият автор на бележките.

— Аз ще бъда Матео Велмонтес! — провъзгласи той тържествено и категорично.

Черните очи на Чарлз заблестяха радостно. Той заскача по палубата.

— Както си исках, както си исках! Ще бъда Алонзо де Лас Падос! Само че сега, да знаете, вече нищо няма да променяме! Диего, ти, значи, ще бъдеш Едноокия дявол.

— Е, няма що — въздъхна Томас, който явно претендираше за тази роля. — така ще е! Хайде сега приеми нашата кървава клетва, Едноки дяволе Бернардито!

…Приживе разжалваният капитан тихичко се върна на кърмата.

В къщи той и жена му цели два часа очакваха завръщането на „братята отмъстители“ от техния тайнствен рейд. Тази вечер те нищо не обясниха на капитана, но на сутринта, едва ли не преди да се зазори, вдигнаха Бернардито и го заведоха на брега. Над форщевена на яхтата, нарисуван от не твърде изкусните художници, се мъдреше надписът: „Толоса“.

Капитанът разроши косите на нощните живописци и вдигна и тримата във въздуха. Старото братство на капитан Бернардито се възраждаше в нов състав!

ТРЕТА ЧАСТ СЛЪНЧЕВИЯТ ОСТРОВ

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА ТРИМАТА ИДАЛГО

„Назад с тъга обърна взор
по своя нявгашен затвор“

Байрон

1

Един човек крачеше из затворническата килия.

Четири стъпки надлъж, три стъпки на ширина. Прозорецът в полукръглата предна стена е на височина три и половина ярда: дори на пръсти не можеш да стигнеш с ръка перваза. Но след обяда слънчевият лъч падаше върху прозоречната решетка проникваше в килията и осветяваше каменните плочи на пода. Колкото по-ниско слизаше слънцето, толкова по-високо се плъзгаше по стената златният лъч. Привечер той ставаше червен и угасваше върху полукръга на сводестия таван, точно над вратата. Вратата беше желязна, с малко прозорче и кръгла „шпионка“, затулена отвън с мъничко медно капаче. Килия номер четиринадесет се намираше в югозападната кула на бълтънската тъмнична крепост. Старата крепост се извишаваше на стръмен хълм, северно от градските предгradия, сред също такива сиви като стените на затвора крайбрежни скали на Келсекс.

Нощем шумът от реката се усилваше. Сякаш вълните се пенеха под самите основи на кулата. Чуваше се как на дъното скриптят и се търкалят камъни — отломки от крайбрежните канари. Камъни… Ето вече години наред каторжниците раздробяват тези скали и с ръчни колички пренасят чакъла и валчестия паважен камък нагоре по тесни дъски, насилват ги на купчини и израстващите предгradия на Бълтън се украсяват с нови настлани улици…

Но затворникът от четиринадесета килия не участвуваше в тези работи. Той не беше напускал стените на затвора ето вече десета година. Извеждаха го два пъти в седмицата само в тъмничния двор. Два пъти в седмицата той виждаше над себе си небето и слушаше далечното бучене на океанския прибой. Разходката траеше половин час, а след това човекът отново започваше своето пътешествие из килията.

На младини той беше видял катеричка в една голяма решетеста клетка. С кръгообразни движения, разперила опашка и докосвайки с нея пречките на решетката, катеричката от сутрин до вечер се мяташе из клетката като навита: от пода — на долната пречка, после на горната под покрива, след това със скок на пода и пак на долната пречка. Човекът си спомняше за това зверче през всички тези десет години. Той самият правеше четири крачки напред, от вратата до прозореца, две крачки встрани, пет крачки към ъгъла, две крачки към вратата — цикълът започваше отново. Тринадесет крачки, тринадесет

движения — минаваха седем секунди.

Тези секунди, повтаряни стотици пъти се натрупваха в часове. Безкрайните ручейчета на убитите в тъмницата часове се стичаха в еднообразните потоци на денонощията, а месеците бяха като езера застояла вода. Човекът стареше и се изменяше; реката на времето го оглаждаше, както водите на Келсекс оглаждаха камъните. Минаваше година след година, а пред него все още си оставаше безкрайният океан на тъмничните години и изглеждаше невъзможно да бъде преплуван.

Отдавна вече човекът не сънуваше сънища за волен живот. В първите години на затворничеството мисълта за свобода го довеждаше до изстъпление и всяка нощ насън той предприемаше отчаяни бягства, попадаше в познати места, отърваваше се от потеря и се събуждаше, плувнал в пот. След това все по-често и по-често започваха да му се мяркат в паметта картини от детинството, а неотдавнашното минало се отдалечаваше, обвиваше се в мъгла и ставаше неправдоподобно и чуждо като книга, прочетена без интерес.

Първите месеци на затворничеството бяха най-рудните и в това тежко време съдбата изпрати на затворника другар.

От подземието на замъка Шрусбъри беше преведен в бълтънския затвор някакъв си френски капитан в оставка. Затворът бил препълнен, затова, както обясни надзирателят Хирлемс, са го настанили в една килия с младия затворник. Когато се опознаха един друг по-отблизо, временните съседи разговаряха надълго и споделяха спомени от миналото.

Затворникът беше на половината години на своя нов другар, на когото обаче предстоеше да прекара в тъмницата само два месеца, а след това трябваше в срок от едно денонощие да напусне пределите на Англия. Французинът много се заинтересува от службата на своя другар в дома на някой си важен лорд, но младият човек при тези въпроси ставаше глух и ням и мълчеше дотогава, докато събеседникът му не си избереше друга тема на разговор. Тази недоверчивост на затворника се засили и в края на краищата се превърна в тайна, умело прикрита неприязън към французина, когато една нощ той започна да бълнува и изказа целта на своето съвсем неслучайно пребиваване в килия номер четиринадесет. Затворникът отдавна знаеше обичая на ловките тъмничари да изпращат при затворниците така наричани „квачки“ и се убеди, че в лицето на французина той си има работа именно с такъв род птица. Не беше трудно да разбере и по чия воля тя е избрала за свой полог тази килия.

С предпазливото си поведение и с някои още историйки, които беше разказал на французина уж в изблик на откровеност, младият човек навярно беше успокоил някаква високопоставена особа, защото след като изчезна капитанът в оставка, затворникът не видя в килията си други лица освен тъмничните надзиратели.

От време на време той получаваше от тях къс хартия, молив и акварелни бои, сядаше до желязната сгъваема масичка и рисуваше цветя, животни и пейзажи. Правеше и портрети на своите пазачи. Надзирателят незабавно взимаше рисунката и я даваше на своята дъщеря, а понякога я разменяше срещу тютюн или чаша бренди. В замяна на тези рисунки на затворника тайно донасяха книги. Той знаеше цели страници наизуст от „Утопия“ на Томас Мор и „Градът на слънцето“ на Томазо Кампанела[176]…

Днес този човек по-бързо от всеки друг път крачеше из килията, с мъка задържайки вълнението си. Тъмното прозоречно стъкло отразяваше пламъка на фенера, който светеше в килията, но след един час вече далечният край на лятното небе трябваше да порозовее; наближаваше утрото на 14 юли 1789 година, а с него — краят на тъмничния срок: точно преди десет години, след полугодишно следствие, съдът беше произнесъл присъдата си. И точно десет години без четири часа затворникът беше проседял, крачил и проспал в килия номер четиринадесет.

Ще го пуснат ли, или няма да го пуснат?… Крачейки, той затваряше очи, правеше стъпка и гледаше под краката си: ако стъпалото му е покрило петното върху пода, значи ще го пуснат, ако не… Петното се оказваше само наполовина под стъпалото и затворникът зажумяваше, обръщаше се към прозореца и търсеше в небето познатата му звезда: ако звездата свети — ще го пуснат, ако е скрита от облак — пак ще продължи тъмницата… Когато на решетката кацаше врабче, затворникът замираше неподвижен: с клюнчето или с опашчицата ще застане към него птичката?… Така протичаше час след час…

Безкрайни редици от цифри терзаеха мозъка на човека. Той ту изчисляваше десетките и стотици хиляди мили, които беше извървял из килията, ту пресмяташе припечеленото, което би могъл да натрупа през това време, ту привеждаше в часове и минути тъмничния си стаж.

Най-сетне светлината на фенера избледня и стана излишна в сините лъчи на отново родения ден. Откъснат от външния свят, затворникът не знаеше, че настъпилото утро се оказа последното утро в историята на една по-страшна тъмнична крепост. В този ден

мрачната парижка Бастилия сподели участта на лондонския Флит и Нюгейт[177], разрушени от народния бунт преди девет години. Но за тези събития бълтънският затворник нищо не знаеше. Той не знаеше, че един велик народ отвъд Ламанш вече е вдигнал гордо глава, че там е пламнала революция и властта на краля става от ден на ден все по-нестабилна. Затворникът живееше в много тесен свят и единствено мечтата му за Града на слънцето, онзи светъл град без затвори и страдалци, всяка нощ разтваряше пред него трифутовите каменни стени…

По цвета на небето човекът разбра, че бълтънското слънце вече е изгряло. Затворът се събуждаше. О, колко добре беше изучил той всички негови звуци, утринните, вечерните, нощните!… Ето в края на коридора се разнесоха стъпките на надзирателя… Иззвънтя бравата във вратата на килията …

Пред майор Древърс, началник на бълтънската тъмница, стоеше, навел глава, вече немлад, изнемощял на вид човек с хубава дреха със старомодна кройка.

— Джордж Бингъл, оня същият Едуард Мойнс, ваше благородие — доложи на началника си тъмничният писар.

— А-а, който беше в номер четиринадесет! Здравейте, мистър Бингъл. Поздравявам ви: вие сте свободен. Ще ми се да се надявам, че суровият урок ще ви бъде от полза. Поведението ви може да се смята за образцово, затова аз вярвам във вашето разкаяние и поправяне. През всичките тия години едно високопоставено лице в града всеки ден проявяваше грижа за вас. Същата високопоставена особа благоволи да изрази пожелание администрацията на затвора да ви намери подходящо занятие след освобождаването ви. Молбата ви за заминаване в чужбина засега е отклонена, мистър Бингъл. Нека това не ви огорчава, защото в чужбина сега е неспокойно, а у нас вие ще бъдете назначен на добра служба. Оставяме ви в затвора на длъжност писар и портретист. Главното ви задължение ще бъде да изработвате портретите на новодошлите арестанти. Ще получавате сто и тридесет фунта годишно. Службата не е тежка. Тя ще ви даде възможност да имате и допълнителни доходи. Вие ще трябва да живеете тук, в сградата, където квартируват надзирателите. Наистина сградата също е оградена със стена, но предполагам, че това е станало за вас толкова обичайно, както за нас, не е ли тъй?

Човекът, който беше напуснал килия номер четиринадесет, мълчеше и майор Древърс, изпитателно се вглеждаше в него. Бившият затворник беше един прегърбен, преждевременно състарен мъж, с

редки, наполовина побелели коси, с оголено чело и прозрачна бяла кожа, напомняща кората на онези вехнещи брезички, които растат на блатиста почва. Трудно беше да се определи неговата възраст. Угаснали очи, обкръжени със синина. Хлътнали страни. Остра, лошо подстригана брадичка с побеляла тук-там червеникава четина. Слаби, костеливи пръсти с ревматични подутини на ставите… На вид около четиридесет и седем петдесет години… Но майорът нямаше защо да гадае. Документите на Джордж Бингъл лежаха на масата. Този човек се беше родил през ноември 1758 година. Още не беше навършил тридесет и една.

— Благодаря ви, господин майор. — гласът звучеше глухо, сякаш в землиста пещера. — Ясно е, че не се иска моето съгласие. Разрешава ли ми се да излизам от границите на крепостта?

— Ще постъпите благоразумно, ако се въздържите от излишни познанства и продължителни разходки. Характерът на вашите бъдещи задължения ви налага известни… ограничения.

— Аз нямам нито роднини, нито приятели. Не ще ми бъде трудно да изпълня вашето пожелание…

Джордж Бингъл отговори на ръкостискането на бъдещия си шеф и се отправи след тъмничния пазач към новата си квартира. Алебардистът и двамата караулни войници пред вратата с любопитство се загледаха подире му.

Като прекрачи тъмничните порти, Бингъл тръгна след пазача покрай каменната стена, която ограждаше сградата на канцеларията и жилищата на надзирателите. Пред една желязна вратичка пазачът спря. Вратичката изскърца, но вече не тъй пронизително като тъмничната…

Отвътре на оградата имаше печално дворче; тук половин дузина полуизсъхнали тополи наподобяваха на затворници, изведени на разходка от безслънчевите недра на крепостта. В къщичката, обкръжена от тези дръвчета, живееше началникът на затвора. В противоположния ъгъл на дворчето се издигаше, притисната до високата стена на затвора, тухлена триетажна постройка, в която се беше сместил целият служебен персонал на крепостта.

Новият чиновник в бълтънската тъмница получи на втория етаж на тухлената сграда две стаи с мъничка кухня. Квартирата беше студена дори в това юлско пладне. Обстановката й малко се различаваше от тази на килия номер четиринадесет. Пазачът стовари чувала на Джордж посред „гостната“ и обясни, че на горния етаж живее самотен клерк, чиято прислужница е готова срещу умерено възнаграждение да простре грижите си и върху мистър Бингъл.

Джордж Бингъл изслуша пазача доста разсеяно, поблагодари и затвори след него вратата. Колкото и грозни да бяха мръсните стени и немитите прозорци, все пак той си беше у дома! Тук той можеше сам да си отключва или заключва вратата. Можеше властно да спре пред своя праг целия останал свят и да му рече: „Стой! Тук се разпореждам само аз!“ Можеше по собствено желание да прекрачи прага и да каже на света: „Ето ме и мен!“

От тези неоценими граждански права на британеца Джордж Бингъл не закъсня да се възползува. Той прекрачи прага и заключи вратата на собственото си жилище. С несигурна походка заслиза по стълбата, пресече двора, приличащ на манастирски двор, и минавайки покрай войника, излезе през портата навън. Пътят извиваше надолу между грамада камъни. Небето му се стори ослепително ярко, като небето на Града на слънцето, а ветрецът на свободата, който предпазливо докосваше непокритите му коси, го развълнува до сълзи. Когато слезе от хълма, каменистите сипеи се смениха с пръст и трева. Зад завоя на пътя блесна реката. Сред крайбрежните скали се откри малка зелена ливада. Пресичаше я ручей, вливащ се в Келсекс.

С трепереща от умора колене Джордж Бингъл се добра до ливадата, седна на тревата и целуна първото попаднало му под ръка глухарче.

2

„Бялата мечка“ беше станала най-обрата странноприемница на английския Север. Тук спираха, взимаха пасажери и предаваха пощата дилижансите и каретите от „кралския превоз“ за Лондон. Половината дузина местни дилижанси никога не чувствуваха недостиг на пасажери от Ченсфилд, Тренчбъри и други бълтънски околности. Собственикът на хотела мистър Уудро Крейг трябваше дори да закупи съседното здание за хан — спирка за екипажите, кочияшите, кондукторите и пощальоните, а над двуетажната сграда на самата странноприемница да вдигне още един етаж със стаи за гости. Но истинската „душа“ на този образцов хотел стана една уютна двуетажна къщичка, която се гушеше в дъното на градината на странноприемницата. Оградата на сенчестото задно дворче правеше екипажите на посетителите на къщичката невидими откъм улицата. На техните услуги беше също и специалният вход откъм тихата уличка Олдърмън Крос.

На горния етаж живееше собственикът, мистър Уудро Крейг. Посетителите биваха настанявани в безвкусно подредените стаи на долния етаж. Предвидливият архитект беше разпределил входовете и изходите толкова сполучливо, че се изключваше всякаква възможност за случайна среща между двама гости. Долният етаж никога не оставаше празен; между неговите стени често се срещаха твърде различно облечени субекти. Едни идваха през незабележимите врати откъм уличката и се държаха непринудено в задните стаи; здрависвайки се, те с всички сили се удряха взаимно по раменете и никога не се навираха без покана в парадната половина на къщичката. Те винаги бяха в очакване на най-различни деликатни поръчения от страна на собственика на дома. Друг род посетители се приближаваха предпазливо до главния вход, боязливо дърпаха шнура на звънчето, разтъпкваха се неспокойно във вестибюла и след като ги поканеха в приемните стаи, несмело излагаха работата си пред господаря или пред неговия главен съдружник. Плахите посетители бяха клиенти на „юридическото бюро“ на мистър Крейг. Към неговите услуги прибягваха частни лица, индустриалци, търговци, служители в бълтънския съд и полицията. Последната оказваше на полуофициалното юридическо учреждение също тъй полуофициална поддръжка; хората на бюрото бяха си заслужили сред деловите кръгове репутацията на изкусни детективи. Тази добра слава се разпространи отвъд пределите на Бълтън и прехвърли дори Ламанш.

Ето защо гостите на мистър Крейг понякога бяха облечени в непривични за северняците британци костюми и често идваха направо от палубата на пристигналия в Бълтън кораб.

Именно към числото на такива посетители принадлежеше господинът в дълъг плащ, приличен на монашеско расо, и с кръгла черна шапка на главата. Като слезе от наетия екипаж пред фасадата на къщичката на Олдърмен Крос, господинът сложи на коса си очила и се вгледа в излъсканата до блясък табелка с надпис:

ЕСКУАЙЪР У. КРЕЙГ И М-Р А. КРЕМПФЛОУ

Пристигналият не намери ескуайър У. Крейг: този джентълмен в дадения момент поправяше здравето си в графството Съмърсет, на прочутите минерални бани на курорта Бат. Посетителят беше поканен в доста разкошния кабинет на мистър А. Кремпфлоу и видя картичката си в ръцете на един възрастен, контешки облечен мъж, разположил се в масивно кресло. Към високото научно звание, обозначено на картичката, мистър Кремпфлоу явно остана съвсем равнодушен.

— Синьор — заговори посетителят, — корабът „Сент Марко“, пътуващ от Хамбург за Венеция, стои второ и, уви, последно денонощие в Бълтън. Едва днес узнах от нашия капитан за съществуването на кантората на мистър Крейг. По съвета на капитана посетих пристанищната кръчма „Утробата на кита“, но сегашният й собственик, мистър Уйлям Линс, ме препрати тук. За съжаление мистър Крейг, както научих, отсъствува.

— Аз съм най-близкият му съдружник. Можете да изложите работата си пред мен. Предполагам, че ще я уредим бързо, за ваше най-голямо удоволствие, доктор Томазо Буоти. — гласът на мистър А. Кремпфлоу звучеше малко пресипнало и не се отличаваше с приятен тембър.

През последните години аз обходих няколко страни в Европа — поясни посетителят. — сега се връщам от Германия. Целта на моите пътешествия е издирването на едно лице… Кажете ми, бюрото ви приема ли такъв род поръчки?

— Бюрото приема всякакъв род поръчки, ако клиентът бързо покрива разноските.

— За покриване на разноските ми се искаше да поговорим в края на нашия разговор… На вас, синьор Кремпфлоу, не ви ли се е случвало да чуете името Джакомо Мола?

— Мене ми се случва да чувам толкова много имена, че главата ми би се пръснала, ако речех да ги запомням — изящно се изрази съдружникът на мистър Крейг. — Какъв е този Мола и по каква причина го преследвате?

— Вие неправилно изтълкувахте думите ми, синьор. Аз търся Джакомо Мола не за да му навредя, а напротив, да го направя наследник на огромно състояние. Достатъчно е да ви кажа, синьор Кремпфлоу, че онзи, който само би посочил местонахождението на Джакомо Мола или на преките му наследници, ще получи от лицето, което ме е упълномощило да водя тези издирвания, десет хиляди италиански скуди…

Лицето на мистър Кремпфлоу стана по-приветливо.

— Готов съм да заложа главата си, че жив или мъртъв, Джакомо Мола, където и да се намира, ще ви бъде представен, щом нашата фирма се заеме с издирването. Позволете ми да узная, дакт[178], що за персона е толкова заинтересована в тази работа?

— За съжаление това аз нямам право да открия, иначе ние отдавна бихме прибягнали към съобщения във вестниците. Моят високопоставен покровител желае…

— Дайте си ръката! — нетърпеливо прекъсна Кремпфлоу доктора. Десетте хиляди скуди, които въодушевиха мистър Кремпфлоу, не го направиха по-вежлив. — кантората приема вашата поръчка. Взимам я в собствените си ръце. Какви данни за синьор Джакомо Мола можете да ми съобщите? Имате ли у вас неговия портрет?

Доктор Томазо Буоти извади от портфейла си и подаде на своя събеседник един миниатюрен овален портрет, рисуван върху емайл. Миниатюрата изобразяваше красива жена, притиснала буза към личицето на петгодишно момче; момчето имаше упорита устица и тъмни очи. Обшитата с дантели яка на блузката откриваше шията и над лявата ключица на детето тъмнееше голяма бенка.

— Синьор Джакомо с майка си, синьора Франческа Мола, някога знаменита тосканска певица. По-късен портрет на синьор Мола за съжаление не е запазен.

— Ей, Слип! — викна Кремпфлоу, като открехна вратата към съседното помещение.

— Тук съм, сър!

От съседната стая се появи мистър Слип, възпълничък мъж с миши очички.

— Слип, вземете моята двуколка и след половин час ми доведете

тук оня… мистър Бингъл, знаете от… сивия хотел. Нека да вземе със себе си акварелни бои и четки.

Пратеникът на мистър Кремпфлоу с кимване даде знак, че е разбрал и излезе от кабинета с бодър тръс.

— Разкажете, дакт, всичко, което е известно за Джакомо Мола.

— До петгодишната си възраст той е живял заедно с майка си във Венеция, в двореца на граф Паоло д'Еляно. В 1743 година синьора Франческа Мола е напуснала това палацо. Но, синьор, по-нататъшни сведения мога да ви дам само под най-строга тайна. Джакомо Мола, изглежда, се чувствува жестоко оскърбен и може би съзнателно се крие от особата, която е толкова заинтересувана от неговото издирване. Най-малката непредпазливост може да погуби плодовете на цялата ми грижлива предварителна работа…

Доктор Буоти разказа на събеседника си всичко, което в продължение на дълги години беше успял да изясни за съдбата на Джакомо, майката и втория му баща. Но името на лицето, заинтересувано в Издирванията, засега той не назова. Докторът откри на събеседника си за своето познанство с втората майка на Джакомо — Анжелика Чени. Съдружникът на мистър Крейг изслуша доктора с оня израз на презрително превъзходство, с който модните лекари изслушват роднините на пациента.

— Позволете да запитам, а намерихте ли в Бълтън вашия стар познайник доктор Грейсуел?

— Август е неблагоприятно време, синьор Кремпфлоу, за градски визити: Рандолф Грейсуел, уви, е заминал на почивка в Нормандия. Оставих му само едно кратко писъмце и визитната си картичка.

Мистър Слип въведе в кабинета ново лице. Това беше един възрастен мъж с болезнен вид. Мистър Кремпфлоу, без да предлага стол на новия си гост, му връчи миниатюрата и поръча веднага да изготви от нея акварелно копие, а след това да го повтори с маслени бои.

— Боже мой, това ще отнеме твърде много време! — възкликна синьор Буоти. — лед три часа аз трябва да бъда на борда на „Сент Марко". Довечера той вдига котва.

— Не се безпокойте, акварелът ще бъде готов за един час, а масленото копие може да се направи от акварела. Бингъл, пристъпвайте към работа.

— Какъв изумителен портрет върху емайл! — промърмори художникът. — Маниерът на Винченцо Кардозо.

— Радвам се, че попаднах на познавач! Вие не сте се излъгали:

това наистина е работа на споменатия от вас милански майстор. В изкуството да се рисува върху емайл и камеи не познавам равен нему!

Увлечен в разговора със своя италиански гост, Алекс Кремпфлоу не забеляза с какво вълнение художникът се взираше в портрета. Острото око на живописеца веднага различи познати черти: в ателието на своя италиански учител, художника Албертино Вители, младият Джордж Бингъл беше видял множество рисунки, изобразяващи тази синьора в профил и три четвърти, на фона на розовите градини на Равена, в римски карнавални одежди, в оперни роли и домашни дрехи… Джордж помнеше и лицето на това дете. То също се повтаряше в многобройните скици и етюди на Албертино. Майсторът беше казвал на Джордж, че младият Джакомо бил незаконен син на граф Паоло д’Еляно…

В чертите на момчето върху емайла, детско нежни, вече прозираше характерът. И колкото по-внимателно се вглеждаше Джордж з това лице, толкова по-явно се открояваха в него чертите на друго познато лице — чертите на лорд Ченсфилд… Невероятно, но… от портрета се взираше в Джордж детското лице на сър Фредрик Райланд! Ето я и бенката над ключицата… У милорда тя е кафява, досам шията… Ето очертаващата се гърбица на носа… Дори в очите на детето от портрета имаше същото напрегнато недоверчиво, жестоко упорито изражение… Мигар капризната съдба беше открила на Джордж нова неочаквана тайна?

Джордж работеше като в мъгла, но възбудата, която беше обхванала художника, не пречеше, а му помагаше да изпълни задачата. След час и половина акварелното копие беше готово и синьор Буоти с изумление се загледа в него. То беше изключително точно и само лицето на момченцето изглеждаше в копието по-възрастно. На мистър Кремпфлоу се стори дори нещо познато…

— Вие също сте голям майстор, мистър Бингъл — проговори доктор Буоти убедено.

След като стисна студената ръка на художника, той уви своя емайл, прибра го в портфейла си и сбогувайки се на прага с мистър Кремпфлоу, тихо му каза:

— Съобщавайте ми за хода на Издирванията на адрес: „Венеция, двореца на граф д’Еляно, библиотеката.“ В случай на нужда можете да известявате и на преподобния отец патер Фулвио ди Грачиолани на същия адрес. Той е духовник на графа и също като мен полага усилия за издирването на посоченото лице. Сбогом, господа!

В мозъка на Джордж Бингъл адресът се запечати така, сякаш го

бяха издълбали на гранитна плоча.

3

Платната на „Сент Марко“ още не бяха изчезнали зад издатината на вълнолома, когато от кея на бълтънската корабостроителница излезе на рейда и взе курс на юг ескадра от три бойни кораба. Ескадрата командуваше капитанът от военноморския флот мистър Доналд Блякууд, чийто флаг се развяваше на мачтата на тежката фрегата „Крал Георг III“. В килватера на флагмана[179] на ескадрата плуваше еднотипната фрегата „Адмирал Ченсфилд“ и на разстояние от пет кабелтови отзад летеше бързоходната, добре въоръжена каравела „Добрият Бълтън“.

Отплуването на ескадрата не беше ознаменувано нито с прощален салют, нито с тържествено изпращане. На 4 август корабите внезапно излязоха в открито море, като взеха на борда си голям запас от хранителни продукти и боеприпаси. През нощта ескадрата надмина „Сент Марко“, а след още три денонощия хвърли котва в Портсмут. Командирът на ескадрата Доналд Блякууд, капитанът на каравелата Робърт Тресъл и командирът на „Адмирала“ Джозеф Лорн се качиха в една пътническа карета и се отправиха за Лондон. Лакей, облечен в ливрея, разтвори широко пред тях вратата на двуетажния дом на Тевисток скуеър. Лорд и лейди Ченсфилд прекарваха в тази лондонска къща по-голямата част от зимния сезон.

След вечерята тримата бълтънски моряци отидоха в работния кабинет на графа. Камериерът спусна щорите и затвори вратата. Лорд Ченсфилд разгъна върху масата морска стратегическа карта.

— Походът ви, господа, трябва да доведе до решителен успех в борбата с нашия таен противник. Откак в моретата се е появил загадъчният капьорски кораб, рядко рейс на търговските кораби на нашата компания минава благополучно. Обърнете внимание върху местата на срещите с този противник…

Ръката с галуни на адмиралски мундир легна върху синевата под южноафриканското крайбрежие.

— И тъй, ето тук, край бреговете на остров Чарлз, при неизяснени обстоятелства загиват през пролетта на 1778 година двете наши шхуни „Глория“ и „Доротея“, първите кораби на „Северобританската компания“. Шест месеца по-късно в същия район яхтата „Ели“ споделя съдбата на двете шхуни, а след това ето тук, северно от острова, загива „Успех“… Според собствените ви наблюдения, господа, всички тези катастрофи са свързани с появата

във водите на острова на някакъв си кораб призрак, не е ли тъй, мистър Тресъл? По-нататък. Една година по-късно ето тук, западно от нос Добра Надежда, подобен загадъчен кораб се сблъсква с нашата тежка фрегата „Окриленият“, която оттогава се числи в списъците на потъналите кораби. От целия екипаж случайно са били извадени от морето двама моряци и капитан Доналд Блякууд, от които ни са известни подробностите по катастрофата, също тъй необясними, както и… вашите впечатления от остров Чарлз, мистър Лорн. Съобщенията за кораба призрак след гибелта на „Окриленият“ се прекратиха, но… Две години по-късно от платформите на нашата корабостроителница слязоха две първокласни шхуни: „Персей“ и „Форт във Рединг“. Първата от тях под командуването на Макрайл се отправи за африканските води. В устието на Конго Макрайл започна успешно да закупува роби за колониите, но беше атакуван от негърски отреди. Тези чернокожи притежавали леко огнестрелно оръжие й дори два топа. Само с големи загуби на хора и при неимоверни трудности шхуната успяла да напусне водите на Конго. Това нечувано престъпление на черните варвари, което възмути цивилизования свят, аз не можах да оставя безнаказано. Следващата наша експедиция в състав от четири кораба унищожи всички негърски селища в басейна на Конго на доста обширно пространство, изгори града на управителя на областта Нгуди Мианге и отведе в Америка над две хиляди усмирени туземци, принадлежащи към племената баконго, басунди, майамбе и някои други. Тази операция през 1780 година, осъществена под ръководството на мистър Джозеф Лорн, ни възнагради до известна степен за предишните загуби и възстанови честта на нашите вимпели.

За съжаление това беше последният ни успешен морски поход, защото в океаните отново се появи „призракът“ на потъналия кораб. И ако срещите с „Летящият холандец“ ни струваха четири кораба, новият капьор ни нанесе още по-тежки загуби.

Всички вие, господа, сте срещали тази пиратствуваща фрегата. Затова реших да възложа на вас отговорната задача да се унищожи врагът. Корабът плува под вимпел с изображение на три кръстосани меча и носи името „Тримата идалго“, но вече няма съмнение, че този кораб е нашият капьор „Окриленият“.

През 1781 година на сто мили северозападно от Азорските острови този капьор е причакал четирите кораба от споменатата наказателна експедиция при връщането й от Америка. Тогава мистър Лорн командуваше „Добрият Бълтън“ и се отърва само с тежка повреда на кораба, получена в нощно сражение, но трите останали

кораба бяха потопени. На следната година край бреговете на Северна Америка загина най-хубавият ми бриг „Франсис Райланд“, подпален от същата тази фрегата „Тримата идалго“, която действуваше тогава под флага на американския въстанически флот. Година по-късно шхуната „Персей“ беше унищожена в Атлантическия океан. Миналата пролет нашият бриг „Орион“ срещнал недалеч от Кипър кораба „Тримата идалго“, но се укрил в мъглата. Капитан Гай Брентли тогава за първи път заподозря, че тежката фрегата „Тримата идалго“ е възстановеният „Окриленият“. Четири месеца по-късно шхуната „Форт във Рединг“, идваща натоварена с дървен материал от Архангелск, беше потопена в северните води. Шхуната е плувала в килватера на „Орион“, който пак има щастието да оцелее.

Накрая едно нечувано по своята дързост нападение стана само преди един месец, едва ли не в бълтънския рейд. Нашата бригантина „Офелия“, пътуваща с товар за Ню Йорк, е била подпалена в Ирландско море на тридесет мили от крайбрежието. Товарът потъна, а разбитата бригантина беше изхвърлена на скалите. Мистър Доналд Блякууд е имал възможност да наблюдава това сражение. Той потвърди предположението на Брентли, че „Тримата идалго“ е именно нашият „Окриленият“, който Блякууд беше командувал в продължение на няколко години.

Време е да се сложи край на дръзкото пиратство! Почти целият търговски флот на „Северобританската компания“ е унищожен. Моряците отказват да излизат в открито море с нашите кораби. Загубите се изчисляват на стотици хиляди фунта. Застрахователното дружество „Лайтхауз“ заяви, че отказва да изплати премията за гибелта на „Офелия“.

Адмиралтейството сега е заето с други неотложни работи: революционните събития във Франция — тези проклети якобинци! — започват да заплашват спокойствието на Европа. Ето защо ние не бива да разчитаме на помощта на кралския флот. Адмиралтейството ни помогна само с известни сведения относно капьора „Тримата идалго“. Трябва да ви предупредя, джентълмени, че според сведения на адмиралтейството синът на загиналия корсар Бернардито, младият Диего Луис ел Гора, командува пиратите. След неотдавнашната атака в Ирландско море фрегатата „Тримата идалго“ е взела курс на юг и наскоро била забелязана от насрещен кораб вече южно от островите Зелени нос. „Тримата идалго“ има — каза някъде в южноафриканските води на Индийския океан. Помощници на командира са двама съвсем млади мъже.

Позор! Три хлапета обръщат в бягство добре въоръжени кораби и потопяват съдове на британска компания! Имената на тези теленца са Диего Луис, Матео Велмонтес и Алонзо де Лас Падос. Спомням си, че на младини слушах тези имена в легендата за пирата Бернардито: изглежда, синът е решил да възроди някои от бащините традиции.

Такъв е противникът, с когото ви предстои да кръстосате саби. Предлагам ви следния план на операция.

Нашият въоръжен бриг „Орион“ плава се — заедно с керван търговски кораби за Капщад. Той ще остави там кервана и ще се отправи за Индийския океан по посока на остров Маврикия. „Орион“ трябва да послужи като стръв. Задачата на вашата ескадра е да се скрие във водите на Мадагаскар и внимателно да следи „Орион“. При появата на „Тримата идалго“, който без съмнение ще се спусне да гони останалия сам кораб на нашата компания, вие ще направите маневра за обкръжение и ще унищожите пиратския съд. От адмиралтейството е определена награда за главите на тримата млади пирати. От себе си лично аз добавям по хиляда фунта за всеки, а за залавянето им живи плащам двойно.

Връзка между вашите четири съда ще бъде яхтата „Южен кръст“, копие на загиналата яхта „Ели“. Командува я мистър Хю Олберт. Общото командуване на ескадрата възлагам на вас, мистър Доналд Блякууд, заедно с капитанския мост на нашата най-добра фрегата — „Крал Георг III“…

Помнете, господа, че старият Бернардито беше майстор на хитроумни и жестоки измами. Синът му, изглежда, е усвоил нещо от опита на бащата. Вашите призраци на острова — това е почеркът на Бернардито. Не случайно на капитана на загадъчния кораб „Летящият холандец“ е бил даден образът на загиналия корсар. Повече от десет години ние не сме възобновявали опитите да колонизираме открития от нас остров, за да не рискуваме нови срещи с тъмните и загадъчни сили, но сега разрешението на всички тези загадки на миналото се налага от само себе си: всички ваши „видения“, господа, не са нищо друго освен фокуси на опитни мистификатори. След като унищожим пиратите, ние пак ще предприемем, експедиция на острова. Разчитам, джентълмени, че в други ден, на дванадесети август, вашата ескадра вече ще напусне Портсмут.

Офицерите станаха. В синкавия здрач на разкошно обзаведените покои моряците още дълго време разговаряха върху предстоящия бой и дъвчеха мундщуците на верните си лули.

Джозеф Лорн отвори очи при първите проблясъци на зората. Той

почувствува докосване по челото на сухи напарфюмирани пръсти и рязко се обърна. Разрошен и навъсен, морякът се вгледа недоволно в ранния гост.

— Тихо, Джузепе!

Нарушителят на сънния покой на мистър Лорн отмахна настрана завесата на леглото. Морякът позна лорд-адмирала.

— Отдавна не съм говорил с тебе от сърце, Джузепе. Какви новини донесе от Бълтън, от Уудро?

Джозеф Лорн се прозя и започна да се облича.

— Уудро лекува ревматизма си в съмърсетските бани и явно нищичко не знае за грижите на ваша светлост. Оня тлъст пуяк Кремпфлоу отплува от Бълтън на моя кораб „Адмирал Ченсфилд“. Вчера го стоварих в Портсмут. Той се прехвърли на един италиански кораб, който пътува за Неапол. Казва, че имал много изгодна частна сделка.

— По дребни работи той не пътува… Значи, всички бълтънски работи сега са в ръцете на Линс?

— Да, и според мен той съвсем не е глупав. Работи много по-добре от Кремпфлоу.

— Без съмнение. Не току така само той се изхитри да се измъкне от Синята долина. Оня мухльо Бърнс загази, царство му небесно!

— Небесното царство именно се пада обикновено на мухльовците! Хитреците предпочитат земното. Имаш ли ти сега някой в оная долина?

— Откакто Диего Луис изчезна оттам, това гнездо на оси загуби за мен интерес. Но и стана невъзможно да се работи там. Независима държава, виждаш ли, Съединени щати! Мърей се сдружи с оня свободолюбец Джеферсън, стана конгресмен и сенатор, а също и главен съдия и кмет на основания от него град в Синята долина. Преди шест години изпратих там Шарл Льоглоа. Но той можал да се добере само до Винсенс. Там започнал да разпитва, изведнъж загазил, изкарал около два месеца в затвора и бил екстериран. Все пак успял да научи това онова: майката и синът на Бернардито заминали още през 1779 година за крайбрежието. Хлапакът Бингъл и нашият бивш моряк Дик Милс тръгнали с тях. Извел ги от долината някой си мистър Чембей. Заинтересувах се от личността на Чембей и от хората на неговата свита, защото навярно той е някои от предишните приближени на Бернардито. Но за него успях да узная много малко: със своите спътници той е участвувал в завземането на фортовете Винсенс и Синята долина, заедно с американските партизани прекарал два месеца

в Синята долина и през пролетта на 1779 година заминал със семейството на Бернардито и с цялата си черна свита на една речна гемия нагоре по течението на Охайо. Оттогава е изчезнал безследно.

Съобщението на адмиралтейството, че крайцерът „Тримата идалго“ се намира в ръцете на Диего Луис е първата прясна новина за това оперило се птиченце. Накратко казано, съвсем неочакваното отстраняване на бившия главатар на бълтънските лудити Елиът Меджерсън е единственият актив от нашите големи трудове и загуби в Синята долина. Що се отнася до Мърей, по сведения на Льоглоа гой бил до гуша зает със своята Синя долина и с политически въпроси и като че ли не си и спомня за Ченсфилд… Сега разказвай, Джузепе, какво друго ново има там на Север?

— Нищо особено. Патер Бенедикт Морсини успя да се разбере с протестантските попове и да спечели любовта на населението. Държи се като същински праведник. Преди да замина, оставих му петстотин фунта и той отслужи литургия.

— Прекрасно, Джузепе. Истинната църква трябва да поддържаме тайно… А видя ли дъщеря ми?

— Да, заварих я с гувернантката й в канелата на отец Бенедикт. Красавица ще стане твоята Изабела, да ти кажа аз! Славно девойче! И сигурно най-богатата мома в целия Север.

— Още една година в пансиона — дъщеря ми ще навърши седемнадесет години. Наистина мома! Но каква полза от момиче! Голяма работа, наследница! Всичко ще отиде в чужди ръце… Да взема пък да осиновя някой младеж, а?

— Вместо да гние Едуард Мойнс в затвора, да бях на твое място, именно него бих осиновил. Всъщност полицията не установи нищо особено по отношение на него.

— Полицията ли? Тя изобщо нищо не установи. Уудро изяде Мойнс. Съдията лепна на момчето десет години като агент на въображаемите шотландски бунтовници и на Томпсън, ала истинските замисли на. Бингъл не разкриха нито полицията, нито съдийските плъхове. Работата с него е много по-сложна, отколкото ти предполагаш. Той беше вече зад решетките, когато през есента на 1779 година момчетата на Уудро сгащиха в морето двама ирландски рибари. Наричаха се О’Грейди, баща и син. И двамата бяха застреляни: у стария Майкъл О’Грейди се намери писмо за Бингъл от Меджерсън. На Бингъл се нареждаше „да продължава да събира за граф Ч. сведения“. Разбираш ли? Реших да държа този Бингъл като стръв. От него не откъсват очи, но момъкът е хитър: Льоглоа нищо не можа да

изтръгне от него в килията. Всъщност сегашната служба остави Бингъл в затвора. Не му се разрешава да се отлъчва, а отпуск няма да получи, докато пукне. За да не избяга, всичките му документи се намират у коменданта на затвора майор Дрейвърс, а един човек на Линс ходи по петите му. Всички хрътки в пристанището са предупредени… Не, Джузепе, нехарен храненик ми изпрати ти. Само много особени съображения ми пречат да удуша този… художник.

Лорн поклати глава, извади лулата си и изтърси пепелта на паркета. Милордът се намръщи.

— А как е старият Мортън?

— Старецът съвсем отпадна. Одъртя, подпухна… Дженкинс ти изпраща най-почтителен привет. Сега той готви за Льоглоа френски банкноти и ги прави не по-лошо от френската хазна… Изпратихме ги на Льоглоа в Париж… Джефри Макрайл все се готви да се жени, но засега не скучае и в „Утробата на кита“. Общо взето, всичко е по старому в добрия Бълтън, старче.

4

Индийският океан лениво влачеше дългите си пенести талази. Октомврийският здрач бързо се превърна в непрогледна нощна тъма. Старият боцман Олсен заповяда на моряка да окачи фенери от двете страни на капитанското мостче на „Орион“.

— Пак сме в тия дяволски африкански води! — мърмореше Олсен. Норвежецът стоеше на мостчето редом с Брентли. От палубата можеха да се видят само двете червени точки от огънчетата на лулите. — Осем пъти сме пресекли с вас екватора, мистър Брентли, и все пак човек не може да привикне към този климат. Ту е тъмно, ту горещо, ту вали на провала. Или ще е буря, или безветрие такова, че ти иде сам да духаш в платната. Слънцето свети от север, студът вее откъм юг. Североизточният вятър е топличък като току що издоено мляко, югозападният — леден. Пролет — през октомври, есен — през май. Ами бурите! Ами ураганите! Вълни по петнадесет ярда високи! Ами вечерите пък! Ех, мъка, а не вечер: слънцето още не е залязло и вече тъмнината се сгъстява, сякаш е смола, изтичаща от пъкъла.

— Олсен, готови ли са оръдията за бой?

— Две недели вече как са готови капитане. Марсовите си изгледаха очите. Топчиите спят по лафетите. Целият екипаж тича при тях да си пали лулите — фитилите горят денонощно. Само че момчетата разправят, че всичко било празна работа. Нито бомби, нито гюллета ловят „Летящият холандец“.

— Какво? — капитан Брентли придаде на гласа си най-голяма строгост. — Наслушахте се на басни на бака, а? Ще обеся първия, който отвори дума за дяволиите на проклетия пират! Засрамете се, Олсен, че повтаряте такава глупост! Вървете долу да ободрите екипажа. Кормчия, курс?

— Норд — ист — ист.

Капитанът свери с картата на Индийския океан:

— Вземи два румба вляво!

Корабът се намираше срещу югоизточния край на Мадагаскар на около седемдесет мили от брега. На изток небето зааленя, ниските краища на облаците на хоризонта просветляха.

— Сега ще изгрее луната. Бризът вече измени посоката си и се усилва. Прибавете още платна!

Първият помощник на Брентли се изкачи на капитанското мостче. Беше много тихо и целият екипаж на „Орион“ чу неочаквания

вик на дежурния от височината на марса:

— Вдясно по курса кораб без светлини!

— Може би това е нашата ескадра? — запита помощникът Брентли.

— Не, корабът се приближава от юг. Свирете: всички на палубата!

Шестнадесетте тежки каронади[180] на „Орион“ и дванадесетте леки оръдия, поставени допълнително на палубата, отдавна стояха готови за бой. Боцманската свирка разливаше трели по батарейната палуба. Сто двадесет и четири моряка заемаха местата си по бойната тревога.

Внезапно отдясно, на четири пет кабелтови, сред гъстия мрак избухна сноп красиви цветни пламъци. Това бяха тъй наречените фалшфаери — бенгалски огньове, служещи като нощни сигнали за корабите. След това по невидимите мачти на чуждия кораб запълзяха нагоре сигнални фенери. Капитан Брентли разбираше този ням говор без помощта на своя сигналист:

„Командирът на кораба «Тримата идалго» праща привет на честния моряк Брентли.“

— Що за дяволщина! Виж ти чудо! За какви заслуги съм удостоен с уважението на пиратския главатар? Ей, Олсен, я им отговори! Покажете им, че не се нуждаем от поздравите на разбойника!

Капитанът не успя да се доизкаже. Откъм противниковата страна тресна оръдеен изстрел. Но изстрелът беше насочен не към „Орион“. Оръдейният пламък блесна към онази страна, накъдето духаше вятърът. Брентли разбра добре този знак: по стар морски обичай изстрелът „по посока на вятъра“ показваше приятелски намерения, докато изстрел срещу вятъра ще означава заповед за спиране и предупреждава: „Ще действувам със сила!“

Брентли прибягна именно към този „враждебен сигнал“. По негов знак кърмовото оръдие на „Орион“ гръмна с халосен заряд. Дългата червена ивица на пламъка и белият облак барутен дим изригнаха в мъглата срещу вятъра! Това означаваше: „Нападайте и се защитавайте — Вашият поздрав е отхвърлен!“ Същият сигнал беше предаден и с помощта на цветни фенери.

Иззад облаците се показа огромният лунен диск. На половин миля вдясно се провидя черният силует на вражеския кораб. Разстоянието между корабите бавно намаляваше. Позицията беше неизгодна за „Тримата идалго“: мачтите на капьора ясно се откроиха на фона на осветените от луната облаци, вятърът също не беше

благоприятен. Корабът на Брентли оставаше в сянка и беше почти невидим.

На борда на неприятеля още блещукаха последните пламъчета на фалшфаерите и вятърът още отнасяше в океана тези красиви цветни искри, а Брентли вече изви брига с десния борд към противника и изкомандува от мостчето:

— Батарея, залпов огън!

Топовете на „Орион“ гръмнаха почти едновременно. Гюлетата излетяха във въздуха, барутен дим гъсто обви мостчето и платната.

Вражеският капьор продължаваше да изпраща миролюбивите си сигнали. Той не отговори с оръдеен огън, а продължаваше да сигнализира с фенерчетата: „Огън няма да открия. Спускам лодка. Приемете парламентьори.“

В голямо недоумение Брентли се обърна към Олсен:

— Боцман, не ни подобава да влизаме в преговори с тези разбойници, но дявол да ме вземе, ако юначетата не се държат джентълменски. Бих желал да знам на какво да припиша такава чест! Олсен, вижте какво! Нашата ескадра засега ни каква не се вижда. Ще трябва да приемем тяхното парламентьорство, за да спечелим време. Ако сами се вмъкнем в боя, капьорът ще ни разгроми, преди да успеят да пристигнат корабите от засадата. Ето лодката им вече е спусната… Виждате ли фенера под носовата стълба? На лодката запалиха факел, за да не помислим, че е капан… Аха, лодката наближава. Е, предай им с рупора, Олсен: „Приемам парламентьори за преговори за предаване на кораба и екипажа. При поява на неосветени лодки — бърз огън без предупреждение!“

Гръмогласният бас на норвежеца изрева в медния рупор думите на Брентли. Ала въпреки предизвикателния тон на командира на „Орион“ пиратският капитан прояви рядко търпение. След четвърт час при стълбата на „Орион“ спря лодка. Четиримата гребци негри не напуснаха лодката. Двама млади мъже с испански барети и кадифени камизоли отговориха на поздрава на часовия и стъпиха на палубата.

— Следете противника — прошепна Брентли на Олсен и помощника си. — дигнете на мачтата сигнал, че на борда ни се намират парламентьори. Наблюдавайте не се ли готви противникът да ни атакува с десантни лодки. При най-малко подозрение — огън!

Брентли направи крачка срещу новодошлите. Той отдаде студено чест и ги покани в каютата си. Двамата парламентьори с шпаги, но без огнестрелно оръжие, прекрачиха прага. Прозорците, затъмнени с щори, не пропускаха на палубата светлина от каютата. В стените

свещници горяха половин дузина свещи.

Пред капитана на „Орион“ стояха двама голобради сеньори с открити, решителни лица. Единият едва ли имаше двадесет, а другият изглеждаше с пет шест години по-възрастен. Заговори по-младият. Меките коси падаха на раменете му. Големите черни очи блестяха, руменината на страните му беше нежна като на момиче. Но на юношеските устни вече се очертаваше волева гънка. Всеки негов жест говореше за гореща и решителна натура.

— Вие виждате пред себе си само двамата идалго — най-близките приятели на третия, тоест на капитан Диего Луис. Той остана на кораба. Ние сме негови братя по оръжие и сме упълномощени да преговаряме от името на всички. Името ми е Алонзо де Лас Падос.

— Матео Велмонтес — приведе глава неговият спътник, мъж с остри, насмешливи очи и нос, обсипан с лунички.

Капитан Брентли! — продължи сеньор Алонзо. — Пред вас са синовете на Бернардито Луис. Аз съм брат на сеньор Диего. Важни услуги, които някога сте оказали на нашия баща и на приятеля му, известен вам под името мистър Мърей, са причината оръжието на синовете на Бернардито никога да не се вдигне нито срещу вас, нито срещу кораба, донесъл спасение на островитяните. Позволете само да ви задам един въпрос: къде отивате и каква е целта на вашето плаване?

— Сеньори, на този въпрос съм принуден да отговоря с мълчание.

— Разрешете да изтълкувам думите ви в смисъл, че вие пътувате с жив товар като другите кораби на вашия господар. Известно ни е, че измежду всички съдове на „Северобританската компания“ само бригът на Брентли досега не се е опетнявал с позора на роботърговство. Но този път явно и вие, капитане.

Жилите по челото на Брентли се издуха.

— Аз самият съвсем скоро узнах, че кораби на нашата фирма са доставяли на плантациите закупени и пленени роби. Екипажът на брига „Орион“ не е участвувал и не възнамерява да участвува в такъв род операции, докато аз стоя на капитанския мост… Впрочем не виждам причини Да обсъждам с вас тези въпроси, господа. Приех ви, за да чуя при какви условия сте съгласни да върнете кораба „Окриленият“ на законния му собственик лорд-адмирал Ченсфилд. От свой страна аз съм готов да моля адмирала за смекчаване на вашата съдба.

Твърде невежливият смях на парламентьорите се стори на капитана още по-малко уместен, Отколкото целият досегашен

разговор. Той свъси строго посивелите си вежди и сложи ръка на дръжката на шпагата. Свитите вежди на дон Алонзо, напротив, се разтвориха в откровена усмивка.

— Вие сам разбирате, капитане, че изходът от едно сражение между „Тримата идалго“ и „Орион“ би се решил много бързо. Стоте наши каронади биха изпонадупчили за десет минути вашия бриг от далечно разстояние… Не, целта на нашето посещение е по-руга. Вие сте честен човек, сеньор Брентли, и ние решихме да ви открием тайната, която ни подтикна да обявим безпощадна война на така наречения лорд-адмирал Ченсфилд.

— В такъв случай нашата среща е безполезна — отсече Брентли. — аз не принадлежа към ония, които се стремят да разгадават частни тайни. Твърде съм поласкан, но, моля ви, да не се затруднявате с това… повествование. Моят началник, лорд-адмирал Ченсфилд…

— Капитан Брентли, обръщам се към честта на британския моряк, към вашата чест! И знайте, че назованото от вас лице е един долен самозванец, таен убиец, крадец и злодей. Истинското му име е Джакомо Грели, занятието му — разбойничество; единственото място, подобаващо му по право, е бесилката.

— Мълчете! — лицето на капитана потъмня. — Как смее те… на моя борд…

В този миг някой потропа на вратата на каютата.

— Долни клеветници! — каютата никой не обърна внимание на почукването. — Само правилата за парламентьорската неприкосновеност ми пречат да ви вдигна и двамата на рейте на моя кораб и в такъв вид да ви стоваря на първото английско пристанище. Ни дума повече! Ще отговоря с оръдията за хулите срещу едно от първите имена на графството, щом напуснете борда на кораба!

— Капитане, бихте ли желали да си припомните за мис Емили Харди? — Младият парламентьор с голяма мъка запазваше самообладание. — не си ли спомняте за котвата на бригантината „Офейра“, която мистър Уент намери на острова? Тогава знайте, че островитянинът, спасен с пристигането на „Орион“ на острова, беше именно истинският виконт Ченсфилд, чиято титла и наследствени имоти откраднa пиратът Грели…

Настойчивото почукване на вратата се повтори. Главата на Олсен се вмъкна в каютата. Той извика с пръст Брентли в коридора.

Когато Брентли се върна в каютата, лицето му изразяваше досада и някакво свирепо съжаление. Той погледна мрачно парламентьорите и проговори с глух глас:

— Дайте си шпагите, господа. Корабът „Тримата идалго“ е обкръжен от бойните съдове на британската ескадра. Вашето отстъпление е отрязано.

Сеньор Алонзо измъкна шпагата си:

— Предателство!

Матео Велмонтес се спусна към прозореца. В същия миг той изхвръкна с трясък и срещу двамата пратеници се устремиха дулата на пищови.

Вратата на каютата се отвори. Десетина моряци с пушки се тълпяха в коридора. На панделките на моряшките шапчици блестеше златен надпис: „Южен кръст“. Двама моряка от прага се прицелиха в парламентьорите. Сеньор Алонзо пречупи острието на шпагата о коляното си и с презрение захвърли парчетата в нозете на Брентли. Матео запрати шпагата си на килима.

Разблъсквайки плътния обръч на моряците, през прага прекрачиха двама офицери, Доналд Блякууд и Джозеф Лорн.

— Капитан Брентли, моля ви да дойдете на капитанското мостче — каза Блякууд. — бригът влиза в сражение. Вашите батареи трябва първи да открият огън. — Командирът на ескадрата се обърна към моряците: — Вържете пиратите!

В коридора дръннаха веригите на приготвените окови за краката и ръцете.

— Стой! — гръмовен глас спря моряците Брентли. — това са парламентьори, мистър Блякууд. Бригът няма да влезе в сражение, докато на парламентьорите не бъде осигурено завръщането им на техния кораб.

— Старецът се е побъркал — промърмори Лорн и каза строго: — капитан Брентли, никой не ви е упълномощавал да водите преговори с разбойници. Желаете ли да се отдръпнете и да изпълните заповедта?

— А, това сте вие, Джузепе Лорано, пиратът с каиново петно на челото, оставено от ножа на Фернандо Диас! — ръсна Алонзо де Лас Падос със страстна ненавист.

С гола шпага Лорн се нахвърли върху обезоръжения пратеник. Брентли с един удар отгоре надолу изби шпагата от ръцете му. Един от моряците тласна Алонзо отзад с приклада на пушката. След няколко минути двамата парламентьори вече лежаха на пода, вързани за ръцете и краката.

— В трюмния карцер! — капитан Блякууд беше станал по-леден от собственика на каютата. — капитан Брентли, арестувам ви за измяна на войнишкия дълг. Мистър Лорн, вземете шпагата на

изменника.

Ален взрив проблесна в прозореца. Корабът се разтърси от оръдейния залп. Помощникът на Брентли вече командуваше батареите на „Орион“. Капитан Блякууд се изкачи на мостчето на брига. Над морето залповете трещяха като отмерени удари на исполински чукове. Целият хоризонт се озари с червени мълнии. Ескадрата от пет кораба съсредоточено стреляше по корпуса и палубните надстройки на капьора „Тримата идалго“.

Приближаването на корабите на ескадрата беше забелязано от капьора едва в момента, когато под самия борд на „Орион“ израснаха мачтите на някаква бързоходна яхта. Едновременно от север, юг и изток се появиха тъмните силуети на приближаващите се крадешком бойни кораби. Сигналните огньове, запалени на мачтите на капьора за ориентировка на лодката на парламентьорите, послужиха на нападащите като добра мишена.

Когато от „Орион“ тресна залпът и едновременно забоботиха сто и двадесетте гърла — половината от артилерията на цялата останала ескадра, — на „Тримата идалго“ едновременно избухнаха два пожара. Врагът атакуваше от всички страни засегнатия кораб. Диего Луис разбра, че парламентьорите са заловени. Той реши да скъса обръча на обкръжението и избягвайки боя, да запази кораба и екипажа.

Капьорът зави към страната на най-слабия от атакуващите кораби. Това беше каравелата „Добрият Бълтън“ с най-малък брой бордови оръдия.

Вятърът благоприятствуваше на маневрата. Под огъня на противника хората разпънаха всички платна. От разстояние три кабелтови капьорът даде първия залп от четиридесет и петте каронади на левия си борд. Екипажът успя да загаси едното огнище на пожара в средата на палубата и само пламъкът в кърмовата част продължаваше да озарява отдолу грамадата платна. Но и този пожар вече отслабваше, а обкованите с американски дъб бордове не пропускаха вода. Нито едно оръдие не излезе от строя.

Офицерът, който командуваше оръдейния огън, беше не някой друг, а сеньор Антонио Чени, прекарал дългогодишна боева подготовка при капитан Бернардито. От неговото хладнокръвие и точност зависеше сега съдбата на целия екипаж и Антонио Чени, старши артилерист на „Тримата идалго“, разбираше това.

От половин кабелтов разстояние Антонио Чени плесна каравелата с картеч. Ефектът от картечния залп беше внушителен. Батареята на каравелата се задъха. Разкъсаните платна бяха изметени

през борда заедно с отломки от палубните надстройки.

Обсипван с град от горещ метал, капьорският кораб се приближи съвсем до „Добрия Бълтън“ и проби борда на вражеския кораб с четиридесет и пет тежки гюллета на равнището на ватерлинията. Капьорът едва успя да се размине с жертвата си, когато двете оцелели мачти на „Добрия Бълтън“ се наведоха и останките от огромните му платна заплясаха в морето. Водата с рев нахлу през продупчения борд в трюмовете и наклонението корпус започна да потъва във водовъртеж. С кораба на Тресъл беше свършено.

В това време „Адмирал Ченсфилд“ и „Орион“, по плана на капитан Блякууд, започнаха да притискат „Тримата идалго“ към огнедишащите гърла на „Крал Георг III“. На младия капитан на капьора Диего Луис оставаше един изход: да се промъкне бързо между батареите на вражеските кораби. Капитан Блякууд беше уверен, че пиратите няма да се осмелят да отидат на такъв смъртен риск. Но неочаквано за атакуващите „Тримата идалго“ зави наляво към „Орион“, откъсна се от напиращия върху му „Адмирал“ и се устреми направо под огнената градушка.

Стройният корпус на „Тримата идалго“ потръпваше като тялото на войник, подгонен между безпощадния строй на шпицрутени[181]. Снаряди раздираха платната, късала въжетата, чупеха палубата. Капьорът отговаряше с точни, добре прицелени залпове с картеч, помитайки от палубата на „Крал Георг“ и „Орион“ оръдейната прислуга и палубната команда.

Капитан Блякууд стоеше на кърмата на „Орион“, когато форщевенът на „Тримата идалго“ изникна на четвърт кабелтов от десния борд. Парче от горещ чугун удари в гърдите командира на ескадрата. Кърмата на капьора още се плъзгаше покрай брига, когато капитан Доналд Блякууд престана да диша. Той не можа да види как помощник-капитанът на „Крал Георг III“, който управляваше този кораб вместо Блякууд, направи една непоправима грешка; той не се втурна веднага след ударения капьор, стреляйки по него в паралелен курс от разстояние половин кабелтов, а започна да обхожда „Тримата идалго“ откъм кърмата, за да стовари върху капьора цялата мощ на онези свои батареи, които още не бяха взели участие в сражението. При тази маневра „Крал Георг III“ прикри със своя корпус изранения капьор от огъня на оръдията на „Адмирал Ченсфилд“.

Непредвидливият тактик изкара от боя за няколко скъпоценни минути двата най-силни кораба на експедицията: „Адмирал Ченсфилд“ не бе получил почти никакви повреди, а „Крал Георг III“ беше понесъл

загуби, но също представляваше още твърде внушителна сила.

Докато полуразбитият „Крал Георг III“ завиваше тромаво, капьорът „Тримата идалго“ водеше горещ двубой само с „Орион“, а капитан Джозеф Лорн, командирът на „Адмирал“ проклинаше небесата, водите, всички светии, кръвта на прадедите си, собствените си ръце, крака и брада. Успял едва в края на боя да се върне от „Орион“ на кораба си, Джозеф Лорн, завивайки вдясно кормилото, се опита отново да взе ме на прицел капьора… Уви, само един мощен, но вече закъснял залп на „Крал Георг“ прогърмя след беглеца, който изчезваше в дълбокия мрак.

Сега Джозеф Лорн пое командуването на ескадрата. Той възложи издирването на капьора на яхтата „Южен кръст“ Трите останали кораба на ескадрата получиха заповед да се престроят от боен ред в походен и да следват яхтата. Но нито „Крал Георг“, нито „Орион“ бяха вече в състояние да преследват: „Крал Георг“ имаше дупка в носовата част, набързо потулена с пластир от корабно платно; корпусът на „Орион“ пропускаше толкова вода, че помпите не можеха да я изчерпат. Такелажът на двата кораба беше изпокъсан и разбъркан „Орион“ загуби половината, а „Крал Георг“ една трета от палубната си команда… „Адмирал“ трябваше да намали скоростта.

Мрачното утро завари проточилата се ескадра само на двадесет мили от мястото на боя. Ниските облаци и мъглата скриха от погледа не само капьора, но и яхтата „Южен кръст“. Лорн хапеше устни от ярост. Привечер се появи яхтата, която се беше отказала от безплодните търсения. Ескадрата прекрати преследването и взе курс към Капщад.

Тялото на капитан Блякууд беше спуснато в морската глъбина с моряшки почести. Окованите пленници прехвърлиха от „Орион“ на дъното на трюмните недра на „Адмирал“. На фрегатата ги затвориха в най-суровия карцер, обкован с железни листа. Арестуваният от Лорн капитан Брентли, без шпага и еполети, седеше под охраната на часови в една от офицерските каюти на „Адмирал“: „Драл Георг III“ и „Орион“ се добраха как да е до Капщад и останаха там на ремонт. Съпроводен от яхтата „Южен кръст“, „Адмирал Ченсфилд“ се отправи за Англия.

5

През една декемврийска нощ на 1789 година комендантът на бълтънската тъмнична крепост майор Древърс изпрати пазача да извика тъмничния художник.

— Мистър Бингъл, днес ви предстои да направите бързо портретите на двама важни държавни престъпници. Портретите са нужни, за да се установят истинските имена на тези хора. Предупреждавам ви, че най-малкият опит да влезете през време на сеанса в разговор с престъпниците би повлякъл за вас тежки последици. Ще трябва да поработите на свещ: работата не търпи отлагане.

— Става дума за арестантите, докарани снощи с фрегатата „Адмирал Ченсфилд“, нали?

— По-малко празно любопитство, Бингъл. За вас тези три лица са просто тайни държавни затворници. Много ви съветвам да завършите работата бързо, а след това още по-бързо да забравите тази среща.

Бингъл слезе по двете дървени стълби в глухото тъмнично подземие, прокопано в скалата не за вечен покой на мъртъвци, а за вечен затвор на живи. Тъмничният надзирател Джоб, най-мрачният служащ в крепостта, крачеше по каменните плочи на коридора, загърнал се до веждите в топло кожено наметало. Меките плъстени обувки правеха стъпките му безшумни. В ъгловата килия зад желязната врата се намираха новопристигналите затворници.

— Дяволски е студено, Джоб — рече художникът.

— Дяволски, мистър Бингъл — съгласи се надзирателят.

Джордж се върна в канцеларията на началника на затвора:

— Сър, долу е невъзможно да се работи. Моля извинение, но ръцете ми са се вкочанили.

— Добре, ще направим сеанса в следствената килия. Сега конвоят ще доведе затворниците тук.

Килията за следствие беше до канцеларията и кабинета на майор Древърс. Бингъл познаваше добре тази гола стая с решетки на прозорците; тук преди десет години той издържа шест месеца всяка нощ разпити, заплахи и любезни увещания.

Конвоиращите въведоха двамата арестанти, оковани в крачни вериги. Облеклото им, някога богато и пищно, се беше превърнало в пъстри парцали от кадифе и коприна. Обраслите лица бяха посинели от студ, а къдриците на разрешените коси падаха върху очите им.

— Алонзо де Лас Падос и Матео Велмонтес? — въпросителен тон се осведоми майорът. Той още не беше видял пленниците на лорд-адмирала. — Вие ще трябва да позирате на художника… Той рисува отлично портретите на прелестни лейди, но мисля, че ще се справи и с портретите на разбойници и пирати. Пригответе се, джентълмени…

По-младият от затворниците, Алонзо де Лас Падос, седна пред триножника, отмахна от рамото си изпокъсания плащ и с наслада се изтегна, радвайки се на блясъка на свещите — топлината.

— Сър! — художникът се приближи до майора. — трябва да ви кажа няколко думи.

— По-бързо,! Бингъл! — майорът отведе художника в дъното на стаята.

Матео Велмонтес изумено вдигна вежди и направи едно неволно движение към художника. За щастие то остана незабелязано.

— Днес сте извънредно бавен, Бингъл! — недоволно проговори майор Древърс. — завършвайте приготовленията…

— Но, сър, видът на тези хора е такъв, че портретите ще бъдат съвсем безполезни. Трябва да дойде бръснар.

— А за какво сте мислили преди това, Бингъл? Джоб, доведете бръснаря и използувайте случая да ми донесете от къщи чаша топличък херес със захар.

Едва след като изкуството на тъмничния бръснар възвърна на пленниците тяхната младост, а на дон Алонзо и неговата красота, Джордж Бингъл направи портрета на този сеньор. Двамата конвоири веднага отведоха дон Алонзо в подземието.

Дойде ред да позира Матео Велмонтес. Нахвърляйки с молив чертите му, Джордж се убеди, че в лицето на втория модел, в линиите на черепа, носа, очните кухини, както и в червеникавата му коса нямаше дори загатване за испанския произход на сеньор Матео. Типичен англосаксонец, и при това от северен произход, седеше пред триножника…

Сеансът се проточи и дрямка обори присъствуващите. В камината бумтеше огън и пръскаше топлина. Покрай стената дремеха четиримата конвоири, а началникът на тъмницата, разслабен от топлината и хереса, премрежваше очи край масата. Надзирателят Джоб, свикнал с нощното бдение, се разхождаше из килията. За спазване на реда той от време на време побутваше сънените конвоири. Вторият надзирател, Хирлемс, отначало дълбокомислено следеше работата на художника. За тази цел той издърпа до триножника стола си, яхна го и тикна брада във вгънатото му облекло. В тази поза и

заспа; мършавата му шия се проточи, а главата се провеси като на мъртва жирафа.

Разхождайки се по стаята, мистър Джоб обърна внимание на една муха, която се бе съживила от топлината. Мухата си чистеше крилцата, приглаждаше се и търкаше с краченца главата си. Тези занимания се сториха на Джоб осъдителни, защото насекомото ги вършеше, кацнало на носа на негово величество крал Георг III. Портретът на краля до пояс беше единственото украшение в тъмничната стая. Мистър Джоб вдигна от пода сламка и почтително отдалечи насекомото от августейшите ноздри. Докато вършеше това верноподаническо действие, мистър Джоб изпусна из зрителното си поле триножника, пирата и художника.

Тъкмо в тоя момент моливът на Джордж въплъщаваше върху хартията малката ямичка, която украсяваше брадичката на сеньор Матео. Той седеше полуобърнат към художника. Когато портретистът отново прехвърли погледа си от хартията върху модела, притежателят на ямичката погледна изкосо към Хирлемс и почти беззвучно, с неизразимо презрение прошепна:

— Ех, Джорджи, тъмничарска хрътко!

Ръцете на мистър Бингъл се разтрепериха. Господи, как не можа веднага да познае тази възмъжала луничава физиономия!…

Детинството… По-малкият брат!… О, богове на съдбата!

Хартийката, която служеше на художника да си изтънява молива, беше пъхната зад портрета и се подаваше от триножника. Художникът понадигна крайчето й, престори се, че уж заостря графита и написа на книжката:

„Томи?“

Като улови утвърдителното движение на клепачите на модела, Джордж с няколко щриха изобрази главата на човек зад тъмничната решетка и написа отстрани:

„Аз — 10 години.“

С кимване братът отговори, че е разбрал. Надзирателят Джоб вече се приближаваше към триножника. Джордж успя гъсто да задраска лаконичните думи върху хартийката и вече завършваше рисунката. Портретът не принадлежеше към най-добрите произведения на художника, приликата беше твърде далечна. Майор Древърс заповяда на Джордж да направи копия на портретите и си отиде в кабинета.

Когато получи утринната поща, той отвори писмото, пристигнало с бърз пратеник от Лондон, внимателно го прочете, прикачи шпагата

към мундира си и се отправи за имението Ченсфилд.

Семейството на лорд Ченсфилд прекарваше както винаги коледните празници в своето имение. Докато чакаше да пристигне фрегатата „Адмирал“, сър Фредрик Райланд запълваше свободното си време с мирни селски радости. Ходеше на лов, яздеше и благоволяваше дори да води продължителни разговори с дъщеря си. На студеното държане на майка си мис Изабела също отвръщаше със студенина, но суровия си татко тя обикна и на драго сърце прекарваше с него зимните вечери, опоетизирани с плача на вятъра в каменните комини на замъка.

Четиридесет и пет годишната мис Тренбърн, една надута дама „от добро семейство“, изпълняваше в дома длъжността на гувернантка. За разлика от хрисимата дойка Хелга Лунд мис Тренбърн неотстъпно измъчваше възпитаницата си с всевъзможни наставления и педагогически съвети. По желание на бащата старият католически монах отец Бенедикт Морсини преподаваше на Изабела закон божи. Тя се беше привързала много към този беловлас наставник. Благодарение на старанията на мис Тренбърн и на стария йезуит наследницата на лорд Ченсфилд имаше безупречно държане и със своите седемнадесет години беше пример на момиче, преминало, според думите на немските педагози, „добра домашна детска стая“.

Веднъж, няколко дни преди Коледа, Изабела се връщаше заедно с баща си от разходка с коне. От портата на замъка тя видя в двора наемен бълтънски кеб. Изабела се обърна към баща си:

— Някой ни е дошъл на гости, папа.

— Ако се съди по елегантния екипаж, навярно ще е някой от твоите поклонници, Бела — шеговито въздъхна милордът. — скоро съвсем ще ме лишат от дъщеря.

Действително на тази мома, една от най-богатите партии на британския Север, не липсваха поклонници, тайни и явни обожатели, бални партньори, кавалери и кандидати за кавалери. Пощата донасяше в Ченсфилд с дузини напарфюмирани разноцветни пликове с печатни символистични етикетчета. Самата Изабела също не избягна сърдечните рани. Няколко години в нейното въображение господствуваше пощенският кондуктор с лъснат до блясък меден рог през рамо и със синя торба. Но веднъж мис Тренбърн качи петнайсетгодишната госпожица в каретата, на чиято капра седеше предметът на нейните тайни въздишки. По пътя Изабела с вълнение наблюдаваше как храбрият кондуктор юнашки изпразваше носа си с помощта на показалеца и големия си пръст. При това той учудващо

точно се прицелваше в минувачите от височината на капрата и пешеходците рядко успяваха да избягнат снарядите на този далеч не безобиден двуцевен апарат. След успешните попадения кондукторът и кочияшът се заливаха от смях.

След тези вълнуващи впечатления сърцето на Изабела отново остана свободно, докато сър Уйлям Блентхил, младият наследник на съседното имение Уолвсууд, не стана подозрително чест гост на Ченсфилд и майка му тайно вече обмисляше кой от двата замъка, Уолвсууд или Ченсфилд, би трябвало да си избере за резиденция младата двойка…

Камериерът Мърч посрещна сър Фредрик и мис Райланд на прага на вестибюла и доложи, че майор Древърс, началник на бълтънската тъмнична крепост, вече цял час очаква графа. Дъщерята видя как лицето на баща й потъмня. Тя се преоблече в стаята си, почака посетителя да си отиде и буйно се втурна в бащиния кабинет с намерение да разсее мрачните му мисли. Господарят на имението седеше начумерен на писалището и държеше в ръка някакви портрети, рисувани с молив.

— Папа, мога ли да дойда при теб? — запита Изабела, застанала вече на средата на кабинета. — ми покажи тези рисунки. Кой е този? Защо и двамата имат такъв печален вид?

Изненаданият лорд не скри рисунките. Той захвърли с равнодушен израз на лицето си портретите на масата, защото навреме съобрази, че при най-малък опит да ги скрие дъщеря му ще се нахвърли върху него с въпроси. Сметката му щеше да излезе права: след като подържа пред очите си рисунките, мис Изабела би ги сложила настрана, ако… ако мистър Бингъл не бе изобразил с такава точност външността на сеньор Алонзо Де Лас Падос! Изабела се взря в лицето на младия човек и въздъхна горестно.

— Ето такива поклонници аз никога не съм имала, папа! Този навярно е някой млад италианец, нали? Кой е този красив младеж? Какво прекрасно лице! И портретът е съвсем нов! Кажи, папа, това момче сега в Бълтън ли е?

— Не, Бела, това е просто повторение на един стар портрет. Беше овехтял и аз наредих да направят ново копие. Този човек е мой другар от детинство. Ако е още жив, сега би бил на шестдесет години.

Изабела нацупи устните си и сложи рисунката настрана. Милордът прибра портретите в чекмеджето на писалището.

— Папа, този дебел майор, който сега беше при теб, май че е началникът на тукашната тъмнична крепост?

Лорд-адмиралът започна Да губи търпение:

— Да, Бела, майор Древърс заема именно тази длъжност. Но сега аз нямам време, момиченцето ми, чакат ме неотложни работи. Довечера пак ще бъда изцяло на твое разположение. Впрочем довечера има голям спектакъл в бълтънския театър. Ако искаш, ще поръчам ложа.

— Не ми се иска да ходя на театър, папа. Аз намислих нещо съвсем друго. След няколко дни е Коледа. Всички се готвят за празника, а там, в страшната тъмница, се измъчват хора… Мога ли да посетя тези нещастници заедно с отец Бенедикт?

— Откъде се взеха у тебе тези мисли, Бела? В затвора лежат не невинни агънца, а бунтовници, крадци и… убийци. Крепостта е пълна със селяни бунтовници, бракониери, лудити…

— Но те са хора и страдат жестоко. Позволи ми, папа…

— В никакъв случай, Бела! Не бива да се поощряват престъпниците… Извинявай, но вече трябва да излизам по работа!

Качвайки се на седлото, господарят на Ченсфилд вдигаше в недоумение рамене.

„Откъде й хрумна това? Впрочем по дяволите тези глупости! Има по-важни работи… Дяволски мръсна започна да става цялата тази история…“

Вятърът поклащаше голите дървета на ченсфилдската гора. Графът и слугата му бързаха към Бълтън. Сър Фредрик имаше твърде важни причини да въси високото си чело и да търси бърз изход от доста трудното положение…

6

Преди да падне здрач, Уудро Крейг видя под прозорците на своята вила ездач на запотен кон. Ездачът, види се, много бързаше, защото звънчето издрънча два пъти по-силно от обичайното звънене на посетителите. Мистър Крейг позна камериера на лорд-адмирала.

— Случило ли се е нещо, Мърч?

— Не зная, сър. Негова светлост понастоящем се намира в крепостта, при майор Древърс. Капитан Лорн току що говори с негова светлост и ми заповяда незабавно да ви извикам, сър.

Беше вече съвсем тъмно, когато Уудро Крейг влезе тихо в неприветливата следствена килия, украсена с портрета на крал Георг III. Решетките на прозорците, студеният каменен под, оскъдното осветление и влажният спарен въздух в такива помещения правят потискащо впечатление върху всеки човек, но особено неприятни чувства извикват те у онези, за които подобна обстановка лесно би могла да стане доживотна.

— Сядай Уудро!

Изразът на лицето на мистър Райланд беше зъл и тревожен. Лорн дъвчеше лулата си и наблюдаваше боричкането на врабците по решетката зад стъклото.

— Дяволска история, Уудро! Майор Древърс получил от Лондон съобщение, че в Бълтън пристига тайна комисия, назначена от негово величество. Навярно джентълмените са вече на път. В състава на комисията влизат прокурорът, чиновникът за специални поръчения и началникът на тайната канцелария при военния министър. Е, и, разбира се, пълна свита — младши офицери, секретари, писари… Разбираш ли?

— Н-н-не, ваша светлост, все още нищо не разбирам. Какво се готви да прави в Бълтън тази уважаема комисия? Нима такъв шум се вдига заради двама пленени пирати?

Негова светлост изложи накратко ситуацията, както тя се очертаваше от писмата, получени от комендантa на гарнизона и началника на затвора.

Изпращането в Бълтън на лондонска комисия беше нов израз на милостта на негово величество към лорд Ченсфилд. Когато получил доклада на министъра на маринатa за сражението на ескадрата на сър Фредрик с пиратския кораб, кралят много се опечалил за гибелта на доблестния капитан Блякууд и загубите, понесени от ескадрата.

Докладът на министъра бил съставен въз основа на донесението на самия лорд Ченсфилд, който с ярки краски беше описал доблестта на Блякууд, Лорн и Тресъл, а също така и предателското поведение на Гай Брентли. Негово височайше величество потвърдил заповедта на Лорн за арестуването на Брентли, заповядал да затворят изменника в тъмнична килия, а за Бълтън да се отправи следствена комисия, за да бъде проведено с необходимата строгост следствието по делото на престъпните пирати. Участта на тези престъпници трябва да послужи за назидание на всички пиратстващи кораби и затова негово величество изказал желание след завършване на следствието престъпниците да се отведат в Лондон, за да бъдат предадени на военен съд и публична екзекуция.

Уудро Крейг бързо разбра цялата трудност на създалото се положение.

— Как се държаха пленниците при пътуването? — запита той Джозеф Лорн.

Морякът мрачно премълча. Сър Фредрик Райланд сам обясни на Крейг, че на предварителните разпити, които мистър Лорн се опитал да проведе на борда на „Адмирал“, той е получил от пиратските главатари само твърде недвусмислени и силни изрази по адрес на лорд-адмирала, а от Брентли — категорично твърдение, че не е имал никакво предварително споразумение с пиратите.

Докато слушаше графа, мистър Крейг кимаше съкрушено. На езика му се въртеше един въпрос, но Лорн го превари:

— Тия двамата знаят за нас всичко, ясно ли е? — гласа на Лорн звучеше явна злоба. — Нямаше защо да бързаме да съобщаваме на адмиралтейството за пленниците. Джакомо, със своята привързаност ти натопи всички ни здравата.

— Бях съвсем уверен, че кралят просто ще ми възложи да обеся двамата, и Брентли отгоре, на корабните рей. Сметката ми излезе крива. Но сега няма защо да се хленчи какво можело и какво не можело да стане. Трябва да гледаме напред. Рано е да клюмнем носове. Бивало е и по-лошо, но сме се измъквали! Кажи, Джузепе, според тебе кои са всъщност тези юначета?

Лорн свирепо се изплю:

— Опитай се да ги разбереш! Твърдят, че имената им били истински.

— Откъде имат сведения за нашето минало? Диего Луис никога не е виждал очите на баща си. Никой от онези, които са около него, не може да знае… нашата история. — Уудро Крейг в недоумение разпери

ръце.

Липсва ти вече съобразителност, Уудро. Ами Мърей? Ами Емили Харди? Ех, не смазахме ние докрай змийското гнездо в Синята долина! Оттам духа вятърът. Този дон Алонзо заявил на Брентли, че бил уж по-малкият син на Бернардито. На вид има двадесет години, едва ли повече. Не съм чувал Бернардито да се е свързвал с друга някоя жена освен със Зое. Май че Алонзо просто си е измислил това свое родство, пък и по физиономия няма нищо общо с Бернардито. Преди малко го видях през шпионката на вратата. Красавец е, дявол да го вземе!

Мистър Райланд сложи пред Крейг портретите на Алонзо де Лас Падос и неговия другар. Уудро ги пъхна в широкия си джоб:

— Ще опитам да ги покажа на моите момчета. В тези физиономии като че ли има нещо познато. Ето този Матео… Да пукна, ако е испанец!

— Докато ние тук гадаем, старчета, лондонската комисия ще ни се струпа на главата ненадейно и ще стане една… мътна и кървава! — рече сърдито мистър Райланд. — на разположение имаме дни, а може би само часове. Трябва да действуваме още утре, тая нощ е вече загубена.

— Да ги удушим — край! — предложи Лорн.

— Ами Брентли? — Крейг поклати глава. — ой е в друга килия. Пък и едва ли Хирлемс ще може да се справи самичък с тримата, а други доверени хора в затвора аз нямам.

— Е, да ги отровим… Да ги напоим с вино, а?

— Няма да скриеш следите. Не става.

— Тогава вие предложете нещо, лорде.

— По дяволите лордството, вълци! В трюма се събира вода, карамба, и помпите не смучат. Мислете, старчета, мислете по-бързо! Тази работа е за тебе, Уудро.

— Стой, шефе! В коя килия са те?

— В долния ъглов карцер.

— Отлично! Прозорците гледат към задната стена, нали?

— Е, и…

— На стената има двама часови… А По-нататък — предпланините…

— Хм! Не е лоша идея!… Застреляни при опит за бягство, така ли?

— Точно така. Само че ще ни трябват сигурни момчета, шефе. Полковник Хауерстън не е простак! Познавам добре този любезен джентълмен…

— Казваш, нужни са сигурни момчета? Значи, ще трябва сами да се заловим като едно време! Казвам: водата е стигнала до гуша… Уудро, потърси Макрайл. Той се мотае някъде из града навярно пиян. Нека веднага се прибере в къщи, ще бъда при него в полунощ. Утре в пет часа вечерта елате всички в моята вила на Сент Джейкъб стрийт осемнадесет. Там има достатъчно количество от всичко онова, което може да ни потрябва. Джузепе, върви огледай хубавичко задната стена на крепостта. Аз отивам сега при отец Бенедикт. Да видим за какво го бива в такъв сериозен час… Накарай Макрайл да изтрезнее до полунощ, Уудро, с каквито щеш средства. Трябва предпазливо да привлечем към работата и Джордж Бингъл: после ще го очистим заедно с ония двамата …

— Ами с Брентли какво ще правим, шефе?

— Хм! С Брентли ли?… Ще се опитам да поговоря с Древърс и да уредя прехвърлянето на Брентли при ония двамата в ъгловия карцер… Бързайте, старчета, времето не чака.

Тъмничният пазач държеше за юздата коня на лорд Ченсфилд. Знатният гост се сбогуваше с началника на тъмничната крепост. Той направи на майора знак с очи, майорът отпрати пазача и сам хвана юздата.

— Слушайте, майоре!

Древърс беше изненадан от тона на лорда — уморен, добър, задушевен тон.

— Днес е двадесет и първо число, майоре. Наближава Коледа!

— Да, това е най-хубавият ден в годината, милорд.

— Знаете ли, майоре, онези двамата там долу… В края на краищата те причиниха вреда главно на мен… Малко им остава да живеят… Тази лондонска комисия, августейши назначена в мой интерес, ще обеси и двамата, нали, майоре?

— Това е толкова вярно, колкото и че ме наричат Древърс, а вас — сър Фредрик Райланд, милорд.

— Та ето що, Древърс. Господ ни е създал нас двамата християни. Те са престъпници, пирати, злодеи, но нека и техните заблудени души се порадват на празника. Дъщеря ми помоли за разрешение да посети затвора, за да облекчи с нещо участта на нещастните. Та ето, когато дойде при вас… Схващате ли… Разбира се, не бива да позволявате нищо особено… Но мъничко разхлабване по случай близкия празник… Оковите например. Защо са необходими те между такива стени? Просто излишна жестокост… Тези млади пирати сигурно са католици, нали?

— Най-закоравели паписти, милорд!

— Е, и закоравелите паписти се нуждаят от пастирска утеха. Дъщеря ми ще дойде с отец Бенедикт, знаете го, онзи добър монах от пристанищния параклис. Нали за тях тая ще е последната Коледа!

— Това е толкова вярно, милорд, колкото и…

— …че мен ме наричат Райланд. Разбирам вашата мисъл. Но, Древърс, това малко споразумение да си остане само между нас и да не се дава никому повод за приказки за излишна снизходителност към закоравелите злодеи. Оставете ги в същия влажен карцер, но запалете печката. Свалете им оковите… Оня стар нехранимайко Брентли се измъчва сега сам… Слушайте, я прехвърлете и него при тях! Трима няма да им бъде толкова тъжно… Но никому — ни дума, Древърс!

— Гроб, милорд, ням като гроб — ето какъв е Древърс, ако това желае ваша светлост.

Графът потупа майора по рамото.

— Хирлемс не трябва да бъде прекалено строг, ако отец Бенедикт предаде на тези заблудени овци… Изобщо, ако те получат чашка подкрепително и парче баница. А този Бингъл, художника, помолете да направи една скица на моята дъще ря… Разбирате ли, сред затворниците в тъмничния карцер Това ще й остане спомен за цял живот, не е ли тъй?

Тъмничарят едва не се задъха от възторг.

— Разбирам, милорд, разбирам! Ах, каква картина… лъч светлина в царството на скръбта… или дори, как да кажа, ходенето на Богородица по мъките… Бъдете уверен в мен, милорд, да не се казвам майор Древърс!

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА ТЪРПИН БРИДЖ

1

Големият дилижанс на кралската поща Лондон — Бълтън пристигна сутринта на двадесет и втори декември по-рано от предвиденото в разписанието. И десетте вътрешни места на дилижанса бяха заети от правителствени лондонски чиновници и само външните горни седалища бяха предоставени за частни пасажери. Кочияшът спести няколко часа, като съкрати престоите и сменяше конете по станциите по-често от обикновено.

В двора на странноприемницата „Бялата мечка“ от дилижанса слязоха двама джентълмени с големи перуки и униформени мундири. Трима морски офицери от различни рангове, канцелярист секретар и двама слуги придружаваха джентълмените. Пристигналите влязоха в общата зала, величествено се поклониха на публиката, която се терзаеше тук в очакване на карети, и веднага запитаха за собственика на хотела. Червеномустакат мъж със стойка на военен в оставка се приближи към пристигналите.

— Господарят мистър Крейг за съжаление в този момент отсъствува. Неговият главен съдружник мистър Кремпфлоу също е заминал. На мен е възложено да приемам посетителите и да се грижа за техните удобства. Аз също съм скромен съдружник на това заведение, господине.

— Името ви, любезни? — запита един от джентълмените.

— Линс, Уйлям Линс, с ваше позволение, сър. Навярно желаете да получите стаи?

— Да, Линс, засега са ни необходими само три големи, спокойни стаи. С утрешния екипаж трябва да пристигнат генералът и няколко чиновници.

— Разрешете да запиша в книгата имената ви, сър. Важният джентълмен подаде на Линс своите документи, след което поклоните на третия собственик станаха още по-почтителни и ако това беше възможно, още по-ниски.

— Кому ще заповядате да съобщя в града за вашето при стигане, ваша милост?

— На градския кмет и съдия, на комендантa на гарнизона, на началника на тъмничната крепост майор Древърс и на лорд-адмирал сър Фредрик Райланд, граф Ченсфилд. Изпратете не забавно куриер при майор Древърс и помолете този офицер да дойде в странноприемницата.

На джентълмените бяха отредени трите най-добри, съединени една с друга стаи на втория етаж на хотела. Прислугата можа да види Как в коридора пред вратата на покоите застана на пост един от слугите на пристигналите господа. Той седна пред вратата като цербер, разтвори пред себе си върху една масичка дебел разграфен тефтер, няколко пера и пътническа мастилница. След като се увери, че канцеларията е готова за приемане на посетители, той сложи лакти на масичката и потъна в дрямка.

След един час вече целият Бълтън знаеше, че в града са пристигнали лондонският прокурор сър Холенщед, адмиралтейският чиновник за специални поръчения мистър Бленърд и друг персонал на лондонската комисия. Из града мълниеносно плъзнаха най-невероятни слухове за целта на пристигането на тези гости. В някои кантори и частни къщи пламнаха цели камари книжа, засветиха свещи в мрака на зимниците и голямо количество звънки жълти търкалца бързо намериха подземно упокоение под корените на градските дървета. Собственикът на кантората „Мортън и Дженкинс“, бившият клерк на мистър Томпсън, сухият мистър Дженкинс, укротявайки зачестилите удари на сърцето си, внимателно се вглеждаше в почти незабележимата постройка в двора на своето жилище. Там наред с няколкото литографски камъка и всевъзможни шишенца се намираше малка медна преса… Мистър Дженкинс закъсня днес за кантората, защото дълго време работи на двора: заковаваше вратите на постройката със Стари дъски и я затрупваше с вършина и смет.

Два часа след пристигането на комисията дебелият майор Древърс, пристегнат с пояс и широка като пешкир лента, влезе в странноприемницата „Бялата мечка“. Лондонският прокурор му връчи заповед, саморъчно подписана от лорд-канцлера, за особено строг режим на двамата пленници от пиратския капьор и техния престъпен съучастник капитан Гай Брентли. Същевременно лондонският прокурор съобщи, че е упълномощен да инспектира бълтънския затвор.

След като майорът отлетя да изпълни заповедта на началството, членовете на комисията заповядаха да впрегнат карета. Гражданите се кланяха на тази карета по-ниско, отколкото пред олтара в катедралата. Съпровождана от още един екипаж, каретата се отправи към северното предградие, където на върха на каменистия хълм векове наред извишаваше над града зъбчатата си стена бълтънската тъмнична крепост.

Пред здраво затворените порти на крепостта се тълпяха

измъчени, бедно облечени жени, деца и старци с торби и вързопчета в ръце. Това бяха роднини на тукашни арестанти, надяващи се да получат свиждане със затворниците или поне да им предадат подаръци за празника. Ала предупредените от майор Древърс пазачи днес не допускаха роднините в пределите на крепостните стени. Малко встрани от портите пръхтяха и удряха крак сиви коне, впрегнати в разкошна лакирана каляска. Пазачите отблъскваха омърлушената тълпа от портите и оставаха глухи към увещанията и молбите. Кочияшът на богатата каляска завиваше конете назад, тъй като седналите в нея явно бяха загубили надежда да обърнат върху себе си вниманието на суровите пазачи.

На задното седалище на каляската седеше висока възрастна дама. Тя се държеше така изправено, сякаш гърбът й беше издялан от цяла дъбова дъска. До нея седеше духовно лице — стар монах с черно расо и кръгла шапка. И накрай предното седалище беше заето от младичка красавица с лека кожена шубка. Тя седеше с гръб към кочияша и старателно се криеше от любопитните погледи, гушейки се зад високата лакирана страна и стъклените фенери на каляската.

Към тъмничните порти приближиха двата екипажа с членовете на лондонската комисия и представителите на местните власти. Градският кмет мистър Хю Бътлър се вгледа в седящите в каляската и за свое голямо учудване позна мис Изабела Райланд. Но в този миг портите се разтвориха и половин дузина войници с алебарди се строиха под масивната арка, изблъсквайки встрани дрипавите посетители, за да направят път на екипажите на комисията. Срещу каретата закрачи, като придържаше шпагата си, самият майор Древърс.

— Какви са тези хора пред портите? — запита лондонският прокурор.

— Роднини на затворници, милорд. — произнасяйки тези думи, майорът хвърляше наоколо заплашителни погледи.

— А тези лейди и духовното лице в каляската?

Едва сега майор Древърс видя двете дами и отец Бенедикт. Кочияшът на каляската вече поправяше юздите и се готвеше да се качи на капрата. Майорът се смути.

— Извинете, милорд, аз не знаех, че тези лейди вече са пристигнали. С ваше позволение, това е мис Изабела Райланд, дъщеря на негова светлост граф Ченсфилд… Подтиквана от милосърдие, тя възнамеряваше… тъй да се каже… да донесе утеха на някои примерни затворници.

— Но защо тези лейди си отиват? Очевидно вашата стража,

майоре, не ги е допуснала да осъществят намерението си? И защо си отиват другите хора, тези роднини?

— Сър, предполагах, че на ваша светлост не ще е угодно, как да кажа, наличието на чуждо присъствие по време на вашето, така да се каже, пребиваване! — майорът заекваше, червеше се от напрежение и от служебно усърдие.

— Очевидно вие предполагате, майоре, че на кралския прокурор са му чужди разумната благотворителност и чувството за християнско милосърдие? Това е съвсем погрешна представа, мистър Древърс. Заповядайте незабавно да пуснат тука всички тези хора. Моля ви да представите мен и мистър Бленърд на тези дами.

Майорът хвърли свиреп поглед към пазачите. По негов знак кочияшът на каляската отново обърна конете към портата. След няколко мига мис Изабела слезе от екипажа на каменните плочи на тъмничния двор. Тя удостои майор Древърс с не твърде приветливо кимване и направи много мил кникс[182] на членовете на кралската комисия.

В канцеларията на затвора прокурорът приветливо се осведоми от госпожицата за здравето на лорд-адмирала и одобрително се отзова за християнските намерения на дъщеря му. Изабела отговаряше, червеше се, правеше реверанси и се усмихваше по всички правила. Мис Тренбърн остана доволна, патер Бенедикт въздишаше умилено. Високият красив офицер, комуто бяха подчинени другите двама военни и писарят, не отмахваше очи от милата госпожица. Дори мрачният мистър Бленърд я гледаше доброжелателно. Мис Изабела явно скланяше в своя полза жреците на страшната богиня на правосъдието! Прокурорът извика при себе си високия офицер.

— Разрешете да ви представя, мис Райланд, кавалер дьо Креси, моя най-близък помощник. Ако желаете да разгледате затвора в наше общество, той ще ви служи за водач.

Руменината на Изабела още малко се засили, а кавалер дьо Креси й се поклони с подчертана учтивост.

— Моля ви, господин дьо Креси, да пристъпим към работа — разпореди се прокурорът. — мис Райланд, предстои ви да поскучаете половин час в обществото на стари съдийски джентълмени. Седнете ей тук, в това ъгълче — тук е малко по-топло. Мистър Древърс, сега покажете ми портретите на пленените пирати.

— Но, сър, това са съвсем секретни затворници и наличието на, как да кажа, чуждо присъствие…

— Не разбирам тази тайнственост, с която ограждате тук едни

обикновени морски разбойници. Защо да са секретни? В недалечно бъдеше цял Лондон ще ги види на бесилката. Единствената ви задача, мистър Древърс, е да предотвратите всякакъв опит за бягство на тези отявлени главорези. Моля, дайте тук портретите им.

Цялата свита на милорд прокурора не без любопитство започна да разглежда белите картончета. Ясно се виждаше, че рисунките са изготвени почти мигновено. Майорът поясни на джентълмените, че това са набързо направени копия от портретите, а по-старателните портрети, рисувани от натура, са дадени на разположение на лорд-адмирала и полицията.

При тези думи мис Изабела съгледа в ръцете на прокурора един от портретите. О, боже, ами че снощи тя беше видяла в бащиния си кабинет изображението на същите лица!… Значи, баща й не й е казал истината? Странно: вчера той й забрани да дойде в крепостта, а днес сам я караше да бърза и беше такъв добър, ласкав… И оказа се, че отец Бенедикт вече я чака в капелата с вързоп лакомства за бедните затворници. Човек никога не може да разбере тези стари хора!… Прокурорът учудено се взираше в няколкото леки щрихи, с които бяха изпълнени рисунките.

— Портретите са направени от ръката на истински майстор. Кому ги поръчахте, майоре?

— На нашия тъмничен портретист, мистър Джордж Бингъл.

— Тъмничен художник? — ще по-учудено запита прокурорът. — Интересно нововъведение… И отдавна ли служи у вас този художник Бингъл?

— Откак беше освободен от затвора: преди около половин година, милорд.

— От кого е бил осъден?

— От бълтънския съдия, милорд. Излежа десет години.

— Тъй ли? А обръщал ли се е той с касация към нас, в канцлерския съд?

— Право да си кажа, не си спомням, милорд. Но той имаше престъпни намерения спрямо устоите на държавата и не можеше да очаква снизхождение от канцлерския съд.

— Доведете го тук… Мистър Бленърд, искам засега да поговоря с пирата Алонзо, а също и с капитан Брентли.

Докато чакаше да доведат затворниците, прокурорът внимателно разглеждаше портретите. Най-сетне зад вратата се зачу звънтене на вериги и металическият звук от едновременния удар по пода на две пушки. Вратата се отвори и конвоиращите въведоха дон Алонзо.

Арестантът поддържаше с лявата си ръка веригата, а с дясната направи приветствен жест към присъствуващите. Той застана пред сър Холенщед — небрежно свободна поза, доколкото му позволяваха това окованите китки и глезени, и се взираше в чиновника, сякаш се учудваше наивно на неговото важно, величаво строго лице и облекло.

— Алонзо де Лас Падос, вие се намирате пред главния прокурор на канцлерския съд — рече майорът.

— Виждам — твърде лаконично отговори задържаният.

— Застанете, както подобава!

Дон Алонзо обаче не обърна внимание на укора на тъмничаря, защото едва сега забеляза в ъгъла двете големи, много красиви и състрадателни сиви очи. Той още веднъж направи малък поклон пред прокурора и значително по-продължителен — към неизвестната притежателка на сивите очи. При това арестантът без затруднение забеляза, че последните започнаха доста бързо да се обвиват в нещо прозрачно и блестящо, подобно на роса върху цветни чашки.

— Алонзо де Лас Падос, предявено ли ви е, на вас и на вашия съучастник, обвинение? — запита прокурорът.

— Не, не е предявено…

— …сър! — възмущение подсказа майор Древърс. — Алонзо де Лас Падос, вие се забравяте!

Младежът не удостои началника на затвора дори с поглед.

— Настоявате ли, че вашето име, както и името на втория ви съучастник, са същинските ви имена? — продължи прокурорът.

— Те са толкова истински, колкото и името на нашия противник, в чиято власт се намираме благодарение на едно долно предателство.

— Не разбирам… Имате пред вид лорд-адмирал Ченсфилд, тъй ли?

— а, аз подразбирам лицето, което вече много години нарича себе си с това име.

— Признавате ли, че сте един от главатарите на пиратския екипаж на кораба „Тримата идалго“ и че сте заловен при опит да ограбите брига „Орион“, принадлежащ на „Северобританската компания“?

— Не само не признавам, но отричам по най-категоричен начин, господин кралски прокурор. Нашият волен кораб под командуването на сеньор Диего Луис ел Гора, чийто пръв помощник съм аз, никога не е бил пиратски кораб. Той служи на каузата на американската революция, бори се против позора на търговията с роби, мъстеше за потъпканите човешки права… Само това пленяване ни попречи да от

дадем нашия кораб под знамената на френските приятели на свободата, да се борим срещу тиранията.

В този миг в стаята въведоха капитан Брентли. Старият човек позна Изабела, притихнала в своето ъгълче, и й се поклони.

— Вашето име и звание? — запита Бленърд.

— Гай Рандолф Брентли, флотски капитан, сър.

— Какво ви подтикна, Брентли, да измените на клетвата и войнишкия си дълг?

Червенина на негодувание изби по отслабналото лице на стария воин.

— Нито с един помисъл не съм изменял на клетвата и отечеството! Възнамерявах само да спазя международния обичай и да не опетнявам флага си с убийството на невъоръжени парламентьори.

— Потвърждавате ли, че пиратският кораб „Тримата идалго“ пръв е нападнал вашия кораб с цел да го ограби?

— Напротив, господине. Капитанът на кораба „Тримата идалго“ не отговори на моя оръдеен залп и ми предложи свободно да продължа курса си.

— Потвърждавате ли, че сте се намирали в престъпен заговор с пиратите против лорд Ченсфилд?

— Не, господине. Когато чух от този млад пират думи, които петняха честта на лорд Ченсфилд, аз предложих на Алонзо де Лас Падос да напусне борда на моя кораб и да се приготви за смъртен бой.

— Добре, всичко това ще проверим. Господа, смятам, че засега чухме достатъчно. Майор Древърс, заповядайте да отведат арестуваните.

На вратата арестантите се сблъскаха със задъхалия се Джордж Бингъл. Той се спря объркано насред стаята и видя рисунките си в ръцете на един важен чиновник с много пищна и къдрава перука.

— Мистър Джордж Бингъл, художникът? — тонът на джентълмена беше доброжелателен.

— Да, сър.

Чиновникът се вглеждаше внимателно в него иззад масата. Под този поглед Джордж окончателно се объркa.

Очите на джентълмена с всеки изминат миг ставаха все по-строги.

— Я ми кажете, Бингъл… — гласа на прокурора се появиха зловещи, коварни нотки. — ми кажете, когато работехте върху портрета на ето този човек, вие… не намерихте ли в него… познати черти?

Прокурорът сочеше на Джордж портрета на сеньор Матео.

Художникът побеля така, че заприлича на восъчна фигура от паноптикум[183].

— Не, не намерих, сър — промълви той с голямо усилие.

— Джордж Бингъл, в името на закона ви арестувам. Майоре, вземете този човек под стража и го затворете при двамата пирати. Отведете при тях и Брентли. По известни причини смятам за необходимо по-бързо да ги отведа в лондонския Нюгейт. Пригответе за утре вечер затворническата карета и надежден конвой. Мистър Бленърд, ние ще тръгнем едновременно с лондонския дилижанс.

Когато съвсем унищоженият Джордж Бингъл беше взет под стража и изведен от канцеларията, прокурорът се обърна към Изабела:

— Мис Райланд, извинете, че работата ни задържа и ви попречи да пристъпите към изпълнение на вашите човеколюбиви намерения. Сега ние сме готови да започнем инспекцията на затвора и ако желаете, каним вас и вашите спътници да ни придружите.

Очите на Изабела бяха сухи, побледнялото лице изразяваше гордост, гняв и болка.

— Много съм ви признателна, милорд, задето ме направихте свидетелка на вашия разговор с тези хора. Чух намеците, засягащи честта на моя баща, и не мога да остана равнодушна към тях. Извинете ме, но аз съм премного развълнувана, за да пристъпя сега към изпълнение на християнския си дълг. Ще трябва да избера за това друг ден.

— Както желаете, госпожице — ухо рече прокурорът и направи знак на свитата си да го последва.

В опустялата канцелария останаха само двете дами, патер Бенедикт и писарят на масата. Той прибираше книжата в голяма торба. Изабела погледна през решетката на прозореца, като търсеше с очи екипажа си на двора.

— Връщаме се в къщи, мис Тренбърн. Свети отче, простете ми, но нямам сили да остана повече между тези стени.

— Нито дума повече, дъще моя, нито дума! Разбирам ви. Но вашият благороден баща, Изабела, ме замоли да приготвя нещичко за тези заслепени грешници, измъчващи се в тъмницата… Там, под седалките в екипажа, аз поставих…

— Добре, свети отче, направете всичко, за което ви е молил баща ми, но не ми говорете повече за тези хора.

Двете лейди и монахът излязоха от канцеларията и седнаха в екипажа. Отец Бенедикт извика намиращия се в двора тъмничен

надзирател Хирлемс, извади изпод седалките малък продълговат вързоп и го предаде на тъмничаря. Хирлемс скри вързопа под плаща си и забърза към вратата, която водеше за подземията на главния корпус на затвора.

Каляската тръгна, но стигна само до крепостните порти. Никакви увещания да отворят портите и да пуснат каляската да излезе от крепостта не подействуваха на пазачите: те искаха пропуск или лично нареждане от майор Древърс.

Ядосана, мис Райланд скочи от каляската. Тя знаеше, че майорът придружава комисията при огледа на затвора и размисляше как да го намери. Беше й неудобно да скита сама по мрачните дворове и да разпитва охраната. Дали да изпрати някого при майора?

Изабела влезе в канцеларията. Писарят още се занимаваше с книжата си, а до него стоеше младият кавалер дьо Креси. Той се учуди, като видя Изабела сама, без спътниците й, и на това отгоре с явно сърдито лице. Офицерът много вежливо запита девойката какви са причините за връщането й и сам предложи незабавно да уреди затруднението.

Те излязоха заедно. При слънчевата светлина Изабела успя по-добре да разгледа своя придружител. Той беше висок, широкоплещест, твърде млад човек с гъвкава лека фигура. Руменина на отлично здраве заливаше страните му, тъмносините очи гледаха безгрижно и весело. Силната му ръка докосваше небрежно дръжката на шпагата, другата предпазливо придържаше лакътя на мис Изабела. Във външността на кавалер дьо Креси имаше нещо толкова предразполагащо към себе си, че Изабела не можа да не се усмихне на младия мъж. Той притисна по-силно лакътя й и се спря под свода на арката, която съединяваше двата вътрешни тъмнични двора.

— Много се радвам, мис Райланд, че благодарение изпълнителността на стражата ми се представи възможност да ви кажа няколко думи насаме. Моля ви да ми повярвате, че честта на виконта… извинете, на граф Ченсфилд, е скъпа и на мене също толкова, колкото и… на всеки ваш земляк. Иска ми се от все сърце да ви уверя, че фамилната чест на името Райланд съм готов да защищавам с цената на живота си…

Изабела вдигна към него очи в пълно недоумение. Младият мъж с всяка измината минута й харесваше все повече и повече и тя не бързаше да освободи ръката си от плена, но едно несъзнателно чувство на тревога нарастваше в нея.

— Нали няма да твърдите, сър, че самонадеяните и оскърбителни

намеци на този пират имат някакво основание?

— А нима не ви се струва, госпожице, че синьор Алонзо е също човек на честта?

— Аз не мога да му отрека твърде голямото чувство за собствено достойнство. Той е испанец! Но неговата самоувереност граничи с наглост. Отначало изпитах към него известно състрадание, но по-нататъшните му думи… О, ако бях мъж и чуех тези оскърбителни думи на сеньор Алонзо при по-други обстоятелства… бих знаела как да се държа с нахалника!

— Мис Райланд, разрешете ми да направя онова, което и вие бихте смятали за необходимо да се направи в защита на фамилното ви име. Говоря не за мъст срещу обезоръжения пленник, когото и без това очаква жестока участ… Но на мен ми са известни много неща… Занапред вас ви очакват не малко изпитания и огорчения… За честта и доброто име на Райландови може би ще се пролее още кръв. И когато този час настане, аз бих желал да имам правото да напиша на щита си вашето име и да пазя в сърцето си вашия лик!

— Страхувам се, сър, че вие твърде много се увлякохте в собственото си красноречие. С какво право се обръщате към мен с тези странни думи и какво означават те?

— Извинете ме, мис Райланд! Действително сбърках, като се поддадох на неволен порив… Сега сбогом и, моля ви, запазете нашия разговор в тайна.

Съвсем объркана, разстроена и смутена, Изабела седна на възглавниците в каляската срещу мис Тренбърн. Като през сън тя му властния глас на кавалера, който даваше заповеди на пазачите. Портите се отвориха, каляската мина под дългата каменна арка и се понесе покрай крепостната стена.

Изабела изложи лицето си на струята свеж вятър, идващ откъм реката. Тя не можеше да се ориентира сред многото неочаквани и противоречиви впечатления. Резките промени в настроенията на баща й… За първи път забелязаната бащина лъжа… Оскърбителният тон в думите на дон Алонзо… Странните думи на младия кавалер дьо Креси… Главата на младата лейди се замайваше!

И само на едно единствено чувство мис Изабела безпогрешно си даде отчет: това беше бог знае защо нахлулото чувство на пълно равнодушие… към лика на мистър Уйлям Блентхил!

…На главния пощенски път Изабела още отдалеч съзря идващата срещу тях карета. На вратичката й се виждаше същият онзи фамилен герб, за славата на който искаше да се бие дьо Креси. Вече разминала

се с каляската, каретата спря. Дясното прозорче се отвори. Лорд-адмиралът надзърна от него и извика дъщеря си.

Много объркано, едва ли не със сълзи на очи, тя разказа на баща си всички впечатления, като избягна само да спомене за последния разговор. Лордът слушаше внимателно.

— А защо все пак прокурорът заповяда да арестуват Бингъл?

— Нищо не разбрах, папа. Това стана толкова неочаквано!

— Да, странно… А къде е отец Бенедикт?

— Откарахме го до пристанището.

— Предаде ли той на пленниците вързопа?

— Да, предаде го на тъмничния пазач… Но, папа, кажи ми, как посмя този Алонзо…

Лорд Ченсфилд се разсмя, не остави дъщеря си да се доизкаже и я потупа по порозовялата бузка. Прозорчето на каретата се затвори и екипажът тръгна.

Когато каляската се скри зад завоя на пътя, графът отново отвори прозореца и повика камериера Мърч, който съпровождаше каретата, яхнал на кон.

— Отнеси това писмо в странноприемницата „Бялата мечка“, предай го на сър Холенщед или на мистър Бленърд и почакай за отговор. След това иди на пристанището и поговори с отец Бенедикт, той ще ти предаде бележка за мен. Отговорът на сър Холенщед и бележката на патера ще ми донесеш на Сент Джейкъб стрийт. По пътя се отбий в „Утробата на кита“ и предай на Линс да намине в крепостта при Хирлемс. Нека Линс към пет шест часа също да дойде при мен в бълтънската ми къща. Ще бъда там до вечерта. Кочияш, на Сент Джейкъб стрийт осемнадесет!

3

Надзирателят Джоб отначало вмъкна през тясната врата на тъмничното подземие обемист чувал, след който последваха дюшек, пълен с конски косми, и одеяло. Докато пазачите пропъхваха тези предмети през отвора на вратата, на затворниците в килията се стори, сякаш вещите сами им идват на гости. Вещите бяха нахвърляни в най-отдалечения ъгъл, след което в килията бе въдворен и самият собственик на тия вещи, капитан Гай Рандолф Брентли. Беловласият моряк кимна леко на двамата стари обитатели на килията. От шестфутовата височина на собствения си ръст той разгледа вещите си в ъгъла, сърдито седна на сиромашкото си ложе и като се обърна към стената, запуши с лулата си. Явно той не беше — склонен да влиза в разговор със затворниците.

Двамата „стари обитатели“ се бяха разположили в противоположния ъгъл. Те си пошепнаха нещо и решиха да не безпокоят капитана с въпроси.

Тъмничните надзиратели се сменяха по пладне. Този път мистър Хирлемс не се яви самичък в ареста. Затворниците се учудиха, когато видяха редом с него тъмничния портретист. Капитан Брентли не обърна глава, а двамата бивши парламентьори гледаха художника със скрита тревога.

За разлика от капитан Брентли мистър Джордж Бингъл не носеше със себе си дори скромна торбичка. Изглеждаше съвсем съсипан. Той се спря до вратата, изчака, докато отвън затихне заключваната брава, а след това, навярно по стара арестантска привичка, седна направо на пода, защото в килията нямаше мебели. Обхванал главата си с ръце, той замря в позата на човек, сразен от последния удар на съдбата.

Когато стъпките на Хирлемс стихнаха в коридора, Алонзо направи на сеньор Матео таен знак с очи. Ала Матео отрицателно поклати глава и прошепна:

— Може би ни наблюдават. Аз не бива да се приближа вам до него. Поговори ти, Чарли.

Дон Алонзо, който се отзоваваше и на по-обикновеното име Чарли, сложи ръка на рамото на седящия.

— Види се, фортуната и на вас е обърнала гръб, сеньор живописец, а? — запита той високо. — се преместете в нашето ъгълче. Ще се намери място и за вас на сламеника. Ние го наричаме хвърчащото килимче… Тук духа от врата та! — добави той

многозначително.

Унилият мистър Бингъл отиде в ъгъла и седна на „хвърчащото килимче“. Сеньор Матео следеше всяко негово движение с рядко състрадателен поглед, като едва скриваше обърканите си чувства. Дон Алонзо заговори шепнешком с художника:

— Какво се случи? Защо сте тук? Защо сте без вещите си? Можете да не се опасявате от чужди уши: те не могат да чуят нашия шепот…

— Неочаквано ме извика прокурорът на канцлерския съд …

— Значи, господин прокурорът ви арестува? — учудено проточи дон Алонзо.

— Да, това направи именно мистър Холенщед. Отначало той ми показа портрета на брат ми, запита ме дали познавам този човек, а след това заповяда да ме арестуват. Всички ни ще откарат в Лондон. Прокурорът заповяда да приготвят тъмничната кола още за утре вечер.

Дон Алонзо кръстоса многозначително поглед със сеньор Матео, а след това закри художника от прозорчето на вратата; използувайки гърба на Алонзо като прикритие от враждебни погледи, двамата братя, Томи и Джордж, така неочаквано хвърлени от капризната съдба в една тъмнична килия, бързо се разцелуваха след шестнадесетгодишна раздяла… Но те нямаха време да си разменят думи на поздрав, дори кратки и несвързани. Щракна бравата и мигновено двамата се отдалечиха един от друг… В килията влезе надзирателят Хирлемс. Изпитата му физиономия не беше тъй навъсена както обикновено. Под плаща си той криеше някакъв вързоп. Надзирателят извика сеньор Алонзо, сложи пръст на устните си и страхливо се огледа към „шпионката“ на вратата:

— Калугерът от католическия параклис ви изпраща, господа, пастирската си благословия. Макар че е папист като вас, но е добър човек. Колко много само ме разпитваше за вас!…

Надзирателят подаде на младия мъж вързопа. В торбичката нещо бълбукаше. Хирлемс изкриви физиономията си, което трябваше да означава усмивка.

— Само да не ме изложите, господа. Ако комисията подуши нещо… Боже опази! Е, аз се осланям на моите арестанти. Така и трябва, празнувайте Коледа, щом се е на мерил добър човек… Бесилката си е бесилка, а празникът — празник.

Непривично ласкавият тон на Хирлемс много зачуди затворниците. Дон Алонзо напипа във вързопчето бутилка, хвана я и изтегли гърлото й навън.

— Аз нищо не виждам, господа, нищо не забелязвам — завълнува се надзирателят, — но внимавайте никой да не шуми или пее… Хм! Какво ли може да има там, в този съд?

— Не желаете ли вие, мистър Хирлемс, да видите каква е на вкус пастирската благословия?

Хирлемс се изкашля доста неопределено. Трудно беше да се угади по цвета каква е напитката и лицето на надзирателя прие изражение на мъченик на науката, готов за самоотвержен експеримент. Алонзо измъкна тапата. Хирлемс подложи канчето под доста гъстата струя и направи дегустация[184].

— Струва ми се — ром с джин — произнесе дегустаторът замислено и за да разсее окончателно съмнението си, изпи канчето до дъно. — Това е строго забранено в затвора, господа.

— Смятайте, че това е лек портър, Хирлемс, и пийте още една глътка.

Хирлемс повтори пробата в двойна доза и изтри устните си с ръкав.

— Само в „Утробата на кита“ човек може да пийне хубав ром — забеляза той убедено. — този ром е добър, значи, е взет от мистър Линс.

След като доказа с този си силогизъм своята способност към дълбоки философски умозаключения, Хирлемс се обърна към вратата и излезе от килията. Още стъпките му не бяха затихнали в края на подземния коридор и сеньор Алонзо заразглежда предметите, извадени от вързопа. Затворниците избраха за първа трапеза едно плоско хлебче, няколко ябълки и остатъка от питието. „Вълшебното килимче“ се превърна във „вълшебна покривка“. Алонзо разчупи хлебчето и… извади от него две малки пилички, шишенце с течно масло и бележка, сгъната на четири. С печатни букви беше написано следното:

„Днес в полунощ изпилете решетката. След полунощната смяна на караулите се измъкнете от ареста. Часовите на стената ще отстраним и ще ви хвърлим въжена стълба. Зад рова ще ви чакат коне.

ПРИЯТЕЛИ“

Бележката бързо обходи тримата затворници и беше унищожена. Само Брентли остана в неведение относно смелия замисъл на тайните приятели. Лицата на пленниците от кораба се озариха от радостна надежда, но мистър Бингъл, напротив, помрачня и наведе глава. Той направи знак на брат си и на дон Алонзо. Те се изтегнаха на дюшека

редом с него и като закриха лицата си с одеялото, изслушаха съображенията на Джордж Бингъл.

Младите мъже узнаха, че духовното лице, което им беше изпратило „пастирската благословия“, поддържа много близки връзки с господаря на имението Ченсфилд… Оказа се също, че по една странна случайност именно надзирателят Хирлемс беше довел някога Шарл Льоглоа при затворника в килия четиринадесет… А хлебчето, в което беше скрита бележката от „приятелите“, не беше разрязано, нито промушено за проверка…

…Беше пет часът следобед, когато членовете на лондонската комисия достигнаха, вече на края на инспекторската обиколка, до ъгловата килия.

В полутъмното подземие заблестяха пламъчетата на свещите. Килията се изпълни с мантии, перуки, мундири и ленти. Зад блестящата свита се криеше надзирателят Хирлемс. Той протягаше шията си иззад перата и еполетите, за да не пропусна забележките на прокурора, но в същото време старателно прикриваше устата си с ръка и задържаше дъха си, защото той изпускаше в атмосферата подозрителни пари. Прокурорът мълчаливо огледа килията и вече когато се готвеше да излезе, зададе с отегчен тон казионния въпрос:

— Имате ли оплаквания против администрацията на затвора?

— Сър, нас ни държат в непоносими условия. Разрешете да подадем лично на вас писмена жалба.

Веждите на прокурора учудено се вдигнаха, след това се свиха недоволно. Бузата на майор Древърс заигра. Той с удоволствие би удушил със собствените си ръце затворниците от ъгловата килия. Да се оплакват? Ех, чакайте, гълъбчета!…

— Господин дьо Креси — кисел тон процеди прокурорът, — оля ви, приемете от арестанта жалбата му. Ние се връщаме в канцеларията.

Кавалер дьо Креси остана в килията. Той заповяда на Хирлемс да донесе писмени принадлежности. Двамата конвоиращи войници застанаха зад вратата …

Задъхан, Хирлемс подаде на офицера хартия, перо и мастило. В този момент обонянието на офицера долови винените пари.

— Но вие сте пиян, любезни?

Хирлемс се вцепени и офицерът трябваше да го разтърси за яката. На всичко отгоре арестантите от килията започнаха да се държат дръзко и в жалбата си предявиха незаконни, неумерени искания.

Четвърт час по-късно в крепостта бушуваше буря. Р ъгловата килия, както и в опустялото жилище на Джордж Бингъл беше направен

строг обиск. У арестуваните се намери бутилка с пресни следи от силно спиртно питие и две пили, което ясно свидетелствуваше за опит за бягство. Надзирателят Хирлемс получи двадесет дена арест. Сър Холенщед наложи глоба на майор Древърс.

— Вие сте разпуснали арестантите, отучили сте ги от почтителност, Древърс! — крещеше гневно милорд прокурорът. — Те се готвеха да бягат, значи, навън имат съучастници! Заповядвам ви незабавно да поставите тези нахалници в карцер, да ги приковете към стените с вериги, да не ги из пускате из око! За най-малко разхлабване на затворническия режим вие ще отговаряте пред закона!

В гостната стая на Сент Джейкъб стрийт вече очакваха лорд-адмирала. Уудро Крейг разбутваше въглищата в камината, Джефри Макрайл си лъскаше ноктите с възглавничка от чортова кожа, Джозеф Лорн се разхождаше из стаята. Сложената масичка пред камината напомняше артилерийска батарея от най-едър калибър. Асортиментът се отличаваше с простота и беше предвиден за чисто морски вкус. Мерило за подбора служеше главно силата на напитките.

Граф Ченсфилд, ърл Бълтънски, влезе стремително. Без да се ръкува с джентълмените, той веднага отиде до масичката, загради я с ръце и изгледа свирепо присъствуващите.

— Нито глътка, докато не чуя разумна дума! Впрочем за ваше сведение: прокурорът е заповядал да арестуват Бингъл!

— Ето ти нови двайсет! За какво?

— Засега не се знае. Ще се опитаме да си изясним чрез Хирлемс.

Уудро Крейг се размърда неспокойно на стола.

— Е, Джакомо, причината за арестуването май че и без Хирлемс е ясна. Прокурора си го бива! Не току така муцуната на тоя Матео Велмонтес веднага ми се хвърли в очите… Аз го познах. Знаеш ли кой е този Матео?

— Не ни задавай гатанки. Кой е той? Англичанин ли е? Американец?

— Достопочтен гражданин на Бълтънските улици, роден на таваните на Чарджънт стрийт. Това е мистър Томас Бингъл, роднят брат на художника Джордж. Помниш ли разказа за момченцето с маймунката?

— Света богородице! А кой го позна?

— Уйлям Линс. Щом хвърли поглед на портрета, веднага позна момчето от Синята долина.

— Значи, това е станало известно и на прокурора! Работата се обърква. Изглежда, че комисията е подушила доста неща… Лорн, ти

говори ли с тях?

— Още не. Но те съветвам, Джакомо: пренеси цялото си налично злато на борда на моя „Адмирал“ и дръж готова една лодка!

— Не клюмайте носове, старчета! Рано е да униваме. Алонзо още ли не е разпознат?

— Не. Изглежда, че наистина е испанец.

— Слушайте, няма ли той всъщност известна прилика с Бернардито? Дали пък не ще се окаже самият Диего Луис?

— Глупости, Джакомо. Той няма нищо общо с Бернардито. По-скоро прилича на тебе.

— На мене ли? Ех, Джузепе, след загиването на Чарли в целия свят не ще се намери някой, който да прилича на мен …

Лорд-адмиралът се приближи до масата, размеси в една чаша напитки и я изпи на един дъх.

Днес ни предстои работа. Поканих членовете на комисията да дойдат в Ченсфилд. Ще ги задържа там до сутринта. Джузепе, бягството на пленниците ще трябва да, уреждаш ти.

— А вие, ваша светлост, в това време ще се гощавате с джентълмените с шампанско и стриди, така ли? Това е по-приятно, отколкото да лазиш по крепостните стени и да колиш часовите…

Граф Ченсфилд така удари с юмрук по масата, че една от бутилките падна и всички чаши иззвънтяха жално.

Прегърбен, Лорн бавно дойде до масата, опря се на нея с двете ръце и като гледаше право в злите очи на лорд-адмирала, проговори тихо и решително:

— Не върши щуротии! След онова, което изкарах на твоето островче, трудно може някой да ме уплаши с юмруци и тропане. Няма защо да се правиш на милорд пред нас. Размахвай ръце пред носа на Холенщед! Него можеш да хванеш за копчето или дори за гърлото и да му изтърсиш крехката юридическа душица. А старите си приятели пази, Джакомо! Политна ти високо, но без нас си в гроба, приятелю! Ние много няма да загубим, ако се наложи да се прехвърлим на нова „Черна стрела“, но виж ти, Джакомо… Като паднеш, повече ще те заболи!

— Стига, Джузепе! Хайде да поговорим по работата. Лорд-адмиралът заговори с миролюбив тон, но в дъното на разширените му зеници тлееше прикрита злоба. Уудро и Джефри Макрайл притихнаха.

Четиримата бълтънски джентълмени седнаха край масичката. Напитките бързо намаляваха. Откъм двора долетя чаткане на подкови

и камериерът Мърч с ботуши и плащ влезе в гостната. След него вървеше Уйлям Линс, собственикът на кръчмата „Утробата на кита“. Камериерът предаде на лорд-адмирала бележка от патер Бенедикт. Графът я прочете набързо и я хвърли в камината.

— Мърч, ти видя ли лорд Холенщед? Какъв е отговорът?

— Заповядано ми беше да кажа на ваша милост, че джентълмените са принудени да отклонят любезната ви покана за Ченсфилд. Но милорд прокурорът благоволи да помоли ваша милост днес самолично да заповядате в странноприемницата към девет часа вечерта. А един час преди това към осем, милорд прокурорът кани при себе си мистър Уудро Крейг.

— Добре, можеш да си идеш, Мърч.

Граф Ченсфилд почака, докато вратата зад камериера се затвори.

— Е, Линс, докладвайте новините.

— Работите не вървят добре, милорд. В крепостта е цяла буря. Намериха пилите. Хирлемс е арестуван. Пленниците прехвърлиха в строгия карцер. Утре всички ще бъдат откарани в лондонския Нюгейт. До Шрусбъри бълтънски конвой ще трябва да съпровожда каретата. Оттам тя ще продължи под конвой на тамошни войници. Тези сведения току що получих от Древърс. Джентълмените ще тръгнат с утрешния дилижанс… Те поискаха да се видят с вас и мистър Крейг.

— Зная, благодаря ви. Вървете си.

Уйлям Линс се поклони по военному и си отиде. Граф Ченсфилд остави чашата.

— Да, планът с бягството се провали. Крива сметка! Но, карамба, ние още ще се побием! Дявол знае какво е подушила комисията и какво още не е успяла да разкрие. Така че, Уудро, иди при тях първо ти. А ти, Лорн, бъди готов. В девет ще отида при тях аз. Ако там е устроен капан и ме сгащят, тогава вдигай с Джефри целия екипаж на „Адмирал“, дайте на момчетата повече вино и атакувайте бълтънския затвор. Щом ме освободите, ще удушим онези четиримата — Брентли, двамата Бингъл и Алонзо, — след това бързо всички на борда! И дръж се тогава, добри ми стар Бълтън, дръжте се търговски корабчета на нашия любезен крал!

— Ех, че се разпали героят! — промърмори Лорн. — може би няма защо да се ходи и в странноприемницата? Право на борда на „Адмирал“ — фю- т, а?

— Не, ще се държим докрай! Сега е седем и половина. Уудро, време е да вървиш при лондонските джентълмени… А корабът ти, Джузепе, в ред ли е?

— Корабът е в ред, припаси има достатъчно.

— Това е добре! Дръжте се, старци! Нашата звезда още не е залязла. На добър час, Уудро!

В голямата зала на „Бялата мечка“ беше по-оживено, отколкото в обикновени предпразнични дни. Тая вечер мнозина почтени бълтънци дойдоха в гостилницата, за да видят кралските чиновници от лондонската комисия. През деня комисията успя да развие трескава дейност. Посещението на затвора беше ознаменувано с много събития, като заповедта за освобождаването на всички селяни бракониери, две старици, търгували незаконно с печени картофи, мнозина скитници и деца, осъдени за просия; само пиратските главатари джентълмените заповядаха да бъдат подложени на особено строг режим.

Ала за голямо разочарование на любопитните, лондонските жреци на Немезида[185] не се показаха в общата зала. Скоро посетителите видяха във вестибюла само скромната, добре позната фигура на мистър Уудро Крейг, собственика на странноприемницата, който се поклони на всички гости и закуцука към втория етаж. Получил разрешение да влезе в стаята, мистър Крейг застана пред милорд прокурора.

Отначало мистър Холенщед даде възможност на ескуайър Крейг достатъчно да се налюбува на буклите на разкошната му перука, тъй като цели десет минути той писа нещо върху листа, без да вдигне глава, докато мистър Крейг през това време тихичко покашляше, поскърцваше с патериците и си потриваше носа.

Издържал посочената пауза, прокурорът прониза мистър Крейг с поглед, остър като кинжал. Накрай, като се вгледа в падналия духом съдържател на „Бялата мечка“ и го позна, лицето на прокурора доби по-приветлив израз.

— Мистър Уудро Крейг, нали?

— Да, сър! Благоволили сте да ме извикате, ваша светлост?

— Дребна работа, мистър Крейг, нищожна дреболия, но бих желал да я уточня. Ето това копие с маслени бои от някаква миниатюра… Намерено е при обиска в квартирата на Бингъл. Известен ли ви е произходът на това копие или неговият оригинал?

— За пръв път виждам тази картина, ваша светлост.

— Значи, мистър Кремпфлоу, вашият съдружник, без ваше знание я е поръчал на Бингъл? Последният твърди, че това е поръчка от вашето бюро, мистър Крейг.

— Нищо не ми е известно за тази поръчка, милорд.

— Е, значи, и вие не можете да ми помогнете да разпозная

особата, изобразена на тази картинка… Много жалко Няма да ви задържам повече, Крейг! Свободен сте.

Уудро излезе от странноприемницата леко олюлявайки се. От копието с маслени бои, чудесно изпълнено от Бингъл току що го беше гледала… синьора Мола, майката на Джакомо Грели …

…След половин час мистър Лорн вече се намираше на борда на фрегатата „Адмирал“. Сам собственикът на този кораб изгори някои книжа, които се пазеха във вилата на Сент Джейкъб стрийт, и прерови съдържанието на портфейла си. Едва след тези приготовления той седна в една карета и заповяда да го отведат в странноприемница „Бялата мечка“.

Граф Ченсфилд беше незабавно поканен в личните апартаменти на милорд прокурора. Двамата лондонски джентълмени — мистър Холенщед и мистър Бленърд — изразиха дълбокото си съжаление, че са се оказали принудени да обезпокоят една толкова високопоставена особа през коледните празници.

След това мистър Холенщед отвори една голяма папка, извади от нея връзка документи и замоли сър Фредрик Райланд да понапрегне малко паметта си. С приветлива усмивка прокурорът каза:

— Моля ви да си припомните не ви ли се е случвало някога да чуете такива имена: Леопард Грели, Джузепе Лорано, Черния Уудро, Мак Лисицата?

Ърл Бълтънски се учуди на тези странни фамилни имена и не си спомни нито едно от тях.

Тогава чиновникът от адмиралтейството направи сверка в своите бележки и любезно запита дали графът не си спомня за някой си капитан Бърнс, за капитана в оставка Шарл Льоглоа и за синьор Джовани Карачиола.

Мистър Райланд смътно си припомни някои от тези имена и явно достави с това голямо удоволствие на двамата джентълмени. После те учтиво изказаха своето огорчение, че служебните задължения са им попречили да дойдат в Ченсфилд и пожелаха на неговия владетел приятно прекарване на времето през празниците.

Последен посетител на прокурорската канцелария беше редакторът и издателят на опозиционния „Бълтънс Адвъртайзър“ мистър Ръби Розиниус. Този вестник от година на година увеличаваше тиража си и беше придобил солидна тежест.

— Към вас имам една съвсем неделова молба — каза мистър Холенщед на редактора и лицето на прокурора се озари от мила усмивка. — аз дори в Лондон отделям време да чета вашия вестник и

намирам вашите неделни приложения за деца прекрасни.

— Много съм поласкан, господине — промълви редакторът.

— Виждате ли, и аз самият в минути на отмора пиша приказки за деца и ги разказвам на собствените ми дечица. Мистър Шеридан[186], у когото са съчетани държавен ум и талант на драматург, неведнъж ме е съветвал да напечатам тези приказки и аз бих желал да ги видя във вашето неделно приложение.

— Бихте ми оказали с това голяма чест, милорд.

— В такъв случай бихте ли желали да прочетете ето тази приказчица?

Редакторът прочете късичката приказка, намери я високо художествена, дълбоко нравствена, увлекателна и поучителна. Той обеща да я напечата в коледното детско приложение на своя вестник и си отиде извънредно поласкан и успокоен. След като отпрати редактора, лондонският джентълмен нареди да не приемат повече никого.

4

Късно през нощта, преди да настъпи зората на 23 декември по пътя към Бълтън крачеха двама млади селяни. Обувките им бяха изпокъсани, раниците — наполовина празни; личеше, че пешеходците идват отдалече. Зората едва-едва проблясваше, когато пътниците се добраха до глухата гора в землището на уолвсуудското имение. Тук пътят се спускаше по голяма стръмнина. Лентата на кралския пощенски път минаваше между горските гъсталаци също като между две редици зъбчати крепостни стени. В дъното на дола над плитка рекичка беше прехвърлено извито каменно мостче. Според преданието именно тук в старо време бил убит лукавият епископ от Ковънтри. Знаменитият разбойник Дик Търпин причакал епископа на този мост и оттогава не само мостчето, но и цялата тази част от пътя, а също така и граничещите със стръмнината горски площи носеха името „Търпин бридж“.

Когато минаваха дъгата на мостчето, на което едва-едва биха могли да се разминат две пощенски карети, пешеходците забелязаха някакъв човек, който се притайваше под моста. На известно разстояние от пътя се валяха търнокопи и лопати. В храстите на дъното на дола, встрани от моста, беше спряла талига, натоварена с малки буренца.

Пътниците се изкачиха на отвъдната страна на дола. На малката пощенска станция в имението на Ченсфилд те влязоха в хана. „Веселият булдог“, поръчаха си по чаша бира и парче печено овнешко с лук. След като похапнаха, те запушиха лули и проседяха край масичката повече от два часа, докато не дочакаха третия си спътник, който, изглежда, беше изостанал някъде. Той беше беден старец с бели мустаци и разрошена брада. Подпираше се на груба черна тояга и едва си поемаше дъх. Подтикван от нетърпеливите си по-млади спътници, старецът похапна набързо, пожела на ханджията весели празници и уморено се затътри по-нататък след грубоватите си другари.

Скоро пътниците стигнаха до крайбрежните скали, които ограждаха малък залив. По стръмната извиваща се пътека те дойдоха до една къпалия. Край дъсчената стена имаше готова лодка, а в една вдлъбнатина между две скали се виждаха мачтите на малко корабче със спуснати платна. От тесния комин на корабната кухня излизаше дим: готвачът готвеше обяд на екипажа.

При все че във вида на тримата пешеходци нямаше нищо, което

дори и отдалеч да напомня на рибари или моряци, те слязоха твърде уверено на заледения кей, седнаха в лодката и налегнаха веслата с такава сръчност, каквато рядко се среща у английските овчари или свинари.

Лодката се приближи до малката носова стълба, висяща на железни вериги. От нетърпеливо грубите обноски на двамата млади селяни към техния по-стар спътник не бе останало ни следа. Те държаха лодката край стълбата, докато старецът се изкачваше на палубата. Едър негър забърза насреща им, разтвори пред стареца вратата на капитанската каюта и започна да помага на госта да свали горната си дреха. В моряшкия кубрик се преобличаха и двамата млади селяни. Те захвърлиха шапките, куртките и обувките и приеха вид на същински моряци.

След половин час лодката отново се отправи към къпалнята. От борда на кораба тръгна към брега млад чиновник, облечен доста контешки, по последна дума на модата. Той скри веслата в къпалнята и се спусна почти бегом по бълтънския път. Един срещна екипаж го докара до рибарското предградие на Бълтън; тук чиновникът нае кеб и като потрепваше с измръзналите си нозе в дървената стена на екипажа, се отправи за странноприемницата „Бялата мечка“. Когато доложиха на прокурора за пристигането на посетителя, последва заповед чиновникът незабавно да бъде пуснат в кабинета.

Затворниците от ъгловата килия прекараха твърде неприятно денонощие. Безжалостният прокурор заповяда да ги тикнат в карцера, да поставят при тях караул и да ги приковат с вериги към масивните стенни пръстени. На следния ден преди залез слънце желязната врата се отвори. Шестима войници, тъмничният ковач и майор Древърс влязоха в карцера. Началникът на затвора беше в топло пътническо наметало, облечено върху мундира. След това пред затворниците се появи строгият кавалер дьо Креси. Той заговори с пленниците внушително и сурово:

— пригответе се за преместване в друг затвор. Предупреждавам, че при най-малък опит за бягство ще бъдете разстреляни на място.

След един час четиримата арестанти, които с мъка повдигаха окованите си нозе, бяха изведени на двора. Поставиха желязна стълбичка и им помогнаха един след друг да влязат в обкованата с железни обръчи затворническа кола. Четири силни белгийски коня бяха впрегнати в тежкия екипаж. Колата съпровождаха шестима конни конвоири от крепостния гарнизон.

Кавалер дьо Креси сам провери дали е сигурна заключалката на

колата и даде знак за тръгване. Портите се отвориха. Майор Древърс на постал клепер[187] препусна пред кортежа. Дьо Креси остана в ариергарда. Колата и кавалкадата, след като минаха през центъра на града, излязоха на извънградското шосе. Тук ги очакваха в дилижанса всички членове на кралската комисия, които се връщаха в Лондон, а също и бълтънският кмет Хю Бътлър и комендантът на гарнизона полковник Бартолд. Когато забеляза приближаващото шествие, милорд прокурорът се подаде през прозореца на каретата, за да се увери лично в сигурността на колата и конвоя. След това той се отпусна на седалищната възглавница, колелата и копитата затракаха, зад прозорците на дилижанса бавно се задвижиха заснежените дворчета на крайградските чифлици.

Тъй като няма по-скучно нещо на света от продължителното зимно пътуване с кола по служебно задължение, на това отгоре нощно време, и то точно пред Коледа, главата на мистър Холенщед започна да се накланя напред. Мистър Хю Бътлър сметна за необходимо да изтръгне височайшия си колега из състоянието на пътна дрямка и разтвори пътническото си сандъче. В ръцете на джентълмените се появиха чашки, по които бяха гравирани силуетите на катедралните кули на Бълтън. Въпреки клатушкането на екипажа чашчиците бяха благополучно напълнени. Питието се оказа грог, който още не бе изстинал. Милорд Холенщед предложи тост за бълтънското гостоприемство. По такъв начин първите мили на пътя джентълмените прекараха в скромни пътнически удоволствия.

След шестия тост кралският прокурор свали прозорчето и повика кавалер дьо Креси.

— Не забравяйте да ме предупредите, когато наближим ченсфилдската гора. Любезни — обърна се прокурорът към маститя колар на дилижанса, — Там, където шосето завива край горичката, спрете за мъничко.

Луната вече беше изгряла, когато из гъсталаците на Уолвсуудската гора около Търпин бридж се измъкнаха на шосето четирима души. Тримата без мъка прехвърлиха крайпътната канавка, четвъртият затъна в купчината сняг и излезе последен от канавката, като пъшкаше и псуваше. В ръцете на всички нощни джентълмени проблясваха пушки, лицата им бяха прикрити с полумаски. Кожените наметала, ниско нахлупените шапки и ботушите с широки кончови изглеждаха внушителни. Четирите коня останаха вързани в гъсталака. Най-високият от джентълмените се огледа на всички страни.

— Не се мяркайте на пътя, старчета. Време е да застанем по

местата си. Ако каретата се задържи във „Веселият Булдог“, ще трябва да помръзнем някой и друг час. А ако те продължат, без да спират, скоро ще ги видим. Мушни се в своя храст, Уудро… По-предпазливо с фитила на мината, дърти дяволе!… Важното е взривът да засегне едновременно и двете карети. Половин тон добър артилерийски барут хубавичко ще раздруса господа юристите. Джузепе, заеми мястото си на шосето пред моста, в случай че една от каретите премине моста. Хвърли бомбата право вътре в каретата или под предните колела. Аз с Мак Лисицата ще отрежа отстъплението, ако втората карета или конвоят не бъдат вдигнати във въздуха заедно с моста. Мак, ти ще хвърлиш тогава бомбата, а аз ще застрелям оцелелите.

— Същински Гай Фокс! — промърмори Джозеф Лорн. — дано да не стане така, че бълтънци да влачат нашите чучела по катедралния площад… Ти, Джакомо, напразно не прехвърли „Адмирал“ в залива Стария крал.

— За да се сети всяко магаре кой е устроил работата на Търпин бридж, така ли? Няма защо да бързаме с бягството. Корабът стои готов, никога не е късно да офейкаме, а с днешния удар можем още много нещо да спасим. Аз вярвам в звездата си! Вече минава полунощ; ей там, над гората, стои моят Орион… Старчета, след малко ще имаме славно увеселение.

Нямам нищо против мъничко да подхвърлим във въздуха тези джентълмени заедно с техните мантии и перуки, но ние май загубихме играта, шефе — обади се Уудро. Той вече работеше нещо под моста. — ези плъхове се добраха до всичко, разбирате ли, до всичко! Вчера при разпита душата ми щеше да отиде в петите, ако не бяха дървени… Откъде се е взел портретът на синьора Франческа, ще ми се да зная аз!

— Миниатюрата, от която е направено копието, помня от детство. Но нея я нямаше между вещите на моята майка. Сигурно е била открадната или пък е останала в дома на синьор Паоло д’Еляно. Оказва се, че Алекс Кремпфлоу е поръчал на Бингъл да направи копие от този емайл. Значи, миниатюрата е била в ръцете на Алекс! Може би този твой Алекс Кремпфлоу е предател, а, Уудро?

— О, не, шефе, за него гарантирам с главата си. Нас той не може да предаде, той е обвързан. И да е била миниатюрата у него, просто не е знаел чий е образът… Само че странно е, дето тъкмо сега е заминал за Италия…

— Кремпфлоу е глупак, — намеси се Лорн, — но с нас е честен. Още на кораба ми казваше, че заминава за Италия да дири сина на

някакъв си синьор… Дали пък тебе не търси там, Джакомо, а?… Впрочем сега е късно да се мъдрува по това! Едно е ясно — картинката вече е попаднала в ръцете на прокурора и той сигурно не по-ле от нас знае кой е нарисуван на нея. Уудро е прав: играта е загубена. Вчера ни дадоха шах, утре очаквай мат!

— Не грачи, гарване! Рано е още да предаваме играта — каза лорд-адмиралът и скръцна със зъби. — всичко, което прокурорът е напипал, може да го знае само от пленниците. Ако ние с един удар смажем и комисията, и арестантите, всички следи отново ще се заличат. Дано само някой от комисията не е артисал в Бълтън! Тогава действително ще ни остане само… „Адмирал“. Заради този взрив те биха изпратили на бесилката самия Уелски принц.

— Тихо! — изсъска Лорн. — ропот! Идат от Бълтън…

Беше тиха, малко мразовита нощ. Тракането на железните шини по настилката се чуваше ясно, при все че екипажът беше още на цяла миля далеч от Търпин бридж. Четиримата нощни джентълмени изчезнаха от пътя, сякаш вятърът ги беше издухал. Те се притаиха на своите постове и горският участък Търпин бридж с извитото каменисто мостче в дола отново доби пуст и безлюден изглед.

Ето на пътя се показаха конници и карети… Кочияшите на двата впряга подкараха конете ходом и започнаха бавно да слизат към мостчето. Наклонът беше полегат и не особено плъзгав.

— Милорд Холенщед ни предупреждаваше за това място — каза предният конник на своя съсед.

Гласът принадлежеше на коменданта на бълтънската тъмница майор Древърс. Колелата на каретата вече прогърмяваха по моста. Кочияшът подвикна на конете и подръпна юздите. След като изминаха мостовата настилка, конете стъпиха на земята. В същото време задната кола затрополя по мостчето…

Внезапно мостът, гората, земята наоколо и дори самото звездно небе като че ли се разцепиха на две от гръмотевичен трясък. Короните на дърветата с врани гнезда и снежни възглавнички по клоните се озариха на половин миля околовръст. Над горските върхари от дъното на дола излитна разкошна огнена роза, сякаш изхвърлена от кратер на вулкан. Черносив облак от кълбест лютив дим изпълни целия дол. Сплъстените валма на този облак затъмниха бледото зимно небе, забулиха дърветата, звездите, пътя …

Когато светлината на луната и звездите проникна през димната мъгла, от двете страни на пътя изникнаха три промъкващи се човешки фигури. Те се приближаваха предпазливо до мястото на катастрофата.

Там, където преди пет минути се движеха по моста конниците и каретите, сега се извишаваха купища разхвърляни камъни и чакъл. Далеч наоколо снегът беше замърсен от прах и пръст. Един кон риташе насред пътя и човек без шапка лежеше по очи в крайпътната канавка. Лорд Ченсфилд — Леопард Грели — обърна за косите главата на убития и позна в него майор Древърс.

— Всички ли сте цели, вълци? — гласът на Грели звучеше пресипнало. — Къде е Уудро? Славно изпълни той своята задача. Ей, Черньо!

Но Черния Уудро, пиратският боцман, не отговори. Фитилът на мината се оказа къс: отломък от камък беше размазал черепа на собственика на странноприемницата „Бялата мечка“. Тримата оцелели приятели измъкнаха тялото му на пътя. Грели въздъхна:

— Дяволски не провървя на стареца!…

С тази кратка епитафия Уудро Крейг остана да лежи на снега. Тримата хищници приближиха развалините на моста, където постепенно се разпалваше малък пожар. Горяха останките от дилижанса, станал на трески. Телата на кочияша и кондуктора се валяха пред мъртвите коне. До тях лежеше наполовина засипан с чакъл началникът на конвоя. Две разкъсани тела бяха притиснати между огъналите се железни рамки на каросерията на дилижанса. Грели ги разгледа и не без труд разпозна по мундира коменданта на гарнизона полковник Бартолд, а по познатия му кожен плащ — градския кмет. Други тела сред останките на дилижанса нямаше. Накуцвайки, Грели слезе чак до дъното на дола, където лежеше, обърната настрани, затворническата кола. Впрегнатите коне бяха разкъсани на парчета, но самата каросерия, обкована с желязо, не се беше счупила. Колата лежеше настрани, без ресори и колела, смачкала двама от конвоиращите войници. Задната вратичка беше отхвръкнала. В тясната кабина лежаха едно върху друго телата на двама пазачи. Джефри Макрайл отвори с лост втората, вътрешната врата, и освети с горяща главня арестантската килия на колата. Тя беше… съвсем празна!

— Що за дяволщина? — дочу Грели неясния говор на Макрайл. — къде са затворниците?

Джозеф Лорн, който стоеше до него, си смъкна полумаската и се разкикоти със злобна подигравка:

— Е, Леопарде, май че добре ни извозиха накрая! Поздравявам ви, ваша светлост! Дяволски ви помага вашият Орион!

Грели още държеше в ръцете си запънатите пищови. Обхванат от сляпа ярост, той вдигна ръка и без да се прицелва, стреля в лицето на

Лорн. Джузепе Лорано рухна в нозете на Леопард Грели, без да издаде стон.

Мак Лисицата хвърли главнята. Той се хвана за пищова, но пресмятането на Грели беше мигновено; там, където бяха загинали двама съучастници, вече нямаше защо да се оставя третият!… Джефри не успя да вдигне оръжието си, Грели стреля преди него…

Леопарда постоя на пътя и се ослушваше, поемайки си дъх. Наоколо цареше тишина, само пламъкът попукваше из отломките. Целият дол сега беше залян от зеленикаво лунно сияние. Нещо безшумно, черно се мярна върху снега… Убиецът трепна и измърмори проклятие: изплашило го беше… движението на собствената му сянка!

— Вълци — мърмореше той, като се навеждаше над телата на Лорн и Мак, — ах, вълци! Тясно стана на Леопарда да върви по една пътечка с вас. Но, дявол да го вземе, вие можете да ми послужите още и като мъртви. Нека вашата гибел съвсем объркa всички следи. Щом при взрива са загинали най-близките приятели на Ченсфилд, това значи, че в тази работа самият той е безгрешен като овчица! Май че сега е по-добре да поотложим бягството с „Адмирал“: екипажът на фрегатата е голям и не е твърде сигурен; едва ли бих могъл сам, без Джузепе и Уудро, да хвана целия екипаж в желязна юзда! А в краен случай остава ми… ченсфилдското подземие! Тридесет буренца първокачествен барут… Щом настъпи и моят ред да изляза от играта, ще си отида, като тръшна гръмко вратата, карамба!

Разговаряйки полугласно сам със себе си, Леопард Грели се измъкна из развалините, навлезе в гъсталака, където напълни отново двата си пищова, притегна отпуснатия колан на коня си и го изведе на шосето. Без да се обръща назад, той препусна към Ченсфилд. Летеше в кариер, сякаш фуриите шибаха коня му отзад. Едва когато стигна границата на собственото си владение, ездачът поведе коня в тръс.

След като измина чифлика на един от своите арендатори, Грели се приближи до страничната вратичка на Мортъновия чифлик. Той поведе много предпазливо коня към конюшнята, вдигна тихо мандалото и остави коня пред празните ясли. След минута вече едва чуто чукаше на прозореца на стария Томас Мортън.

Старецът надзърна през прозореца и при светлината на залязващата луна съзря тъмната фигура на сър Фредрик в плащ и шапка. Мистър Мортън нахлузи чехлите и халата и със свещ в ръка тръгна да посрещне гостенина. По стъпалата на задната стълба, накуцвайки, се изкачваше господарят на Ченсфилд. Видът му беше такъв, че старецът изпусна ужасен дръжката на вратата и се дръпна

назад.

— Мортън — дочу той пресипнал глас, — помогнете ми да се разсъблека и дайте да облека нещо по-домашно. Пригответе вода, трябва да се измия. Аз съм у вас от вчера вечер, разбрахте ли ме, Мортън? Нито вие, нито аз не сме излизали от вашата стая от снощи. Намерете някой по-оперен слуга, който през цялото време да ни е виждал заедно ей тук, в тези кабинет!… Побързайте, трябва да запалим камината, за да изгорим всички мои дрехи.

5

Северният вятър издуваше платната на малкото корабче Зад кърмата му се проточваше пенеста пътечка от залива Стария крал. Отзад се извишаваха крайбрежните канари с петна сняг в пукнатините; луната ги озаряваше със зеленикава светлина. Напред, по островите на Ирландско море, блещукаха светлините на фарове. Със скорост от осемнадесет възли корабчето плуваше на юг, към открития океан. На мостчето редом с капитана стояха прегърнати трима млади мъже. Колелото на кормилото държеше четвъртият моряк един красив италианец с живи черни очи. Всички те често се оглеждаха назад към очертанията на безлюдния скалист бряг.

Скоро след полунощ в небето над крайбрежието проблесна далечна светкавица. В глъбината на хълмовете и горите на двадесетина мили разстояние от кораба разцъфна и мигновено изчезна огнена роза. Капитанът се прекръсти, промърмори нещо като: „Съд божи!“ — заповяда да вдигнат всички допълнителни платна. Попътният вятър се усилваше и яхтата „Толоса“ призори достигна най-бързия си ход — двадесет възли. В ранно утро тя мина край Дъблин, а привечер напусна водите на Съединеното кралство.

Капитанът, който беше преседял на поста си почти без да се сменя три дежурства поред, огледа хоризонта, където вече не се виждаха нито островчета, нито платна, и предаде управлението на кораба на един от своите трима млади помощници — мургав, строен младеж. Вятърът подхвана изпод баретата непокорната къдрица от косата му и като черна лентичка тя се заблъска и затрептя на сляпото му око. По лице и фигура младият човек много приличаше на капитана. Старият моряк му каза няколко думи на испански и слезе от мостчето.

Когато капитанът се приведе под горния праг на вратата и влезе в тясната каюткомпания, претъпкана с хора, беше посрещнат от бурни приветствия, оглушително „ура“ и възторжени свиркания.

— Стига, стига, другари! — молеше капитанът, но тишината не се въдвори веднага. — оля да дойдат в моята каюта джентълмените от „лондонската комисия“ и затворниците от бълтънската тъмница. Останалите, които са свободни от дежурство, да почиват!

В капитанската каюта се бяха насъбрали толкова гости, че трябваше да се сместят не само по писалището, но дори и под него. Там се разположи луничавият „сеньор Матео Велмонтес“ — Томас

Бингъл. С една ръка капитанът прегърна през рамо щастливия Чарлз — „дон Алонзо“ — с другата привлече към себе си Антонио Чени, когото току що Дик Милс смени при кормилото на „Толоса“. Само Диего Луис не беше в каютата — капитанското мостче на яхтата сега бе поверено нему. През последните тревожни седмици Диего и Антонио бяха прекарали не една безсънна нощ на това мостче!

— Капитан Брентли — обърна се старият моряк към своя потресен колега и връстник, — Познавате ли ме, сеньор? Или още не сте се досетили кой изигра тази мъничка комедия с вашия бивш патрон Джакомо Грели?

— Господине — отвърна Гай Брентли, — ще нямам сили да се опомня. Всичко това твърде много прилича на сън. А и не се осмелявам да правя предположения за това кой сте вие. Съгласете се, сеньор, че на човек не му се случва често да говори с някой, чийто гроб сам е заривал с пръст. А освен това най-отличителната черта на знаменития корсар Бернардито Луис беше тая, че той нямаше едно око.

— Моля да ме извините, сеньор Брентли, задето из брахме не съвсем деликатен начин за вашето спасяване. Що се отнася до второто ми око, това произведение на негърското изкуство ми служи вече цели тринадесет години… И тъй, вие наистина виждате пред себе си Бернардито Луис, който, с ваше позволение, не само не е мислил да ляга в земята преди петнадесет години, но твърде би желал да избегне това легло и още петнадесет години напред.

Старият капитан се обърна към другия спасен:

— А вие, мистър Джордж Бингъл, не се ли сърдите за пренощуването ви в карцера и пътешествието с окови?

— Капитане, по една странна случайност името ви беше гравирано върху кинжала, който ми подари Леопард Грели. Аз много разпитвах за вас бившия кръчмар Уудро Крейг и моряците в неговата кръчма. В тъмницата неведнъж си спомнях за тоя кинжал с името ви, защото исках да притежавам вашата непреклонност и сила. Само че… целите на борбата у двама ни са различни, сеньор Бернардито.

— Позволете да запитам, каква цел сте си поставили в живота, мистър Бингъл? В какво се състои разликата, за която говорите?

— Сеньор, вие сте отдали всички сили на вашия характер единствено на мисълта за разплата с многобройните ви врагове. Плащали сте със зло на злото, което са ви причинили, но с това само сте умножавали нещастията в нашия несправедливо устроен свят.

— А вие, мистър Джордж Бингъл, мигар сте измислили друг

начин да отстранявате несправедливостите? Дали не мислите, че след като се насити на своите жертви, злото ще се свие като боа и ще заспи? Мигар лъвът, който убива леопарда, не върши благодеяние и за зайците?

— Тогава зайците ще станат храна не на леопарда, а на лъва.

— А как бихте желали да помогнете на зайците? Нима вярвате, че леопардът може да бъде превърнат в постник само с проповеди?

— е, сеньор, аз зная, че против леопарда помага само добрият куршум. Но хората трябва да бъдат хора, а не леопарди и зайци. В тъмницата години наред аз четох съчиненията на мъдреци. Те учат как хората трябва да живеят помежду си; на обезправените и страдалците те показват пътя към Слънцето. По този път мечтая да тръгна аз; за това съм готов да се боря с леопарди и за това бих желал да притежавам силата на вашия характер, капитан Бернардито.

— Благодаря ви, мистър Бингъл! Виждам по очите на Чарлз — нашия „сеньор Алонзо“, — че вашите мисли вече са успели да повлияят и нему… Е, мое момче, скъпо можеше да ви струва този ваш самостоятелен рейс с „Тримата идалго“! Грели ви улови като кротушки с най-проста стръв! Аз мислех, че след моята школа ще се окажете по-предпазливи. Да не прозрете такъв прост капан!… А сега ми разкажи, малки мой Ли, какви са ти впечатленията от добрия стар Бълтън?

— Татко, най-силното от тамошните ми впечатления е сеньорита Изабела Райланд:

Капитан Бернардито сведе глава и сурово сви вежди. Томас Бингъл — „сеньор Матео Велмонтес“ — смутено обърна глава. Антонио Чени гледаше Чарлз с тревога и състрадание… В каютата стана много тихо.

— Чарлз — заговори накрай Бернардито, — настана часът да те посветя в една важна тайна. Когато ви пущах — нас, тримата мои любими синове, Диего, Томи и теб — в морето, да дебнете роботърговските кораби на Джакомо Грели, нито аз, нито Антонио, когото изпратих с вас като по-зрял ваш другар, не предполагахме, че съдбата ще те срещне лице с лице със самия собственик на тези кораби… Кажи ми, момчето ми, има ли случай из онези дни да видиш Джакомо Грели и да поговориш с него?

— Бегло го видях пред вратата на нашата4 килия. Първом аз погледнах през вратната шпионка Грели, а след това Грели през същата шпионка разглеждаше нас.

— И вие двамата, гледайки се един друг, не знаехте, не

подозирахте, че в жилите ви тече една и съща кръв… Ние, майка ти и аз, дълго криехме истината, но е дошло време да я разкрием пред теб, защото с всеки изминат ден наближава последната ни схватка с Леопарда. И така знай, че ти не си ми роден син. Джакомо Грели, тоя ненаситен паяк, роботърговец и кръвопиец — ето кой е твоят роден баща!

На бледото лице на Чарлз се изписа такава мъка и главата му тъй ниско се сведе, че старият капитан с бащинска нежност прегърна младия мъж. Бернардито милваше отпуснатите му рамене и дългите завивки на копринените му къдри и се мъчеше да надзърне в очите на своя възпитаник.

— За мен щеше да е по-добре да умра, без да знам нищо за това — промълви младежът с голямо усилие. — тона е по-лошо, отколкото да бъдеш просто сирак… Не желая дори в мислите си да наричам Леопарда с думата баща…

Бернардито целуна младежа по челото. Чарлз притисна към сърцето си ръката на стария моряк:

— Цял живот ти си ме наричал син и наистина си ми бил баща. Кажи, ще ми позволиш ли да те наричам както преди с това име?

— Момче, нека сам всевишния чуе моите думи. В сърцето ми няма разлика между тебе и Диего! Твоята майка стана моя жена. Ти дойде при мене тригодишно детенце, украси моята старост и не си се отделял от мен за повече от няколко седмици. Мога ли да не виждам в теб роден син?

Капитанът пусна Чарлз от прегръдките си и протегна ръка на Томас Бингъл:

— Не се мръщи и ти, ревниви мой идалго Матео Велмонтес! Ела при мен, Томи, да те прегърна! Нима мога да забравя колко ти е задължен Диего, моят кръвен син? В годините на неговото детство ти спаси живота му от злодейски ръце. Сега и за нас с Диего и Антонио дойде ред да се притечем на помощ на сеньор Велмонтес!… Приятели мои, съдбата беше милостива към мен: на стари години тя ми изпрати не един, а трима синове — Диего, Чарли и Томас, моите благородни „трима идалго“!

— Братя! — възкликна Томас. — отхвърлете скръбта! Ние пак сме заедно, пак сме на свобода. И я се опитайте да си представите какво е сега изражението на Леопард Грели!

Като изговори тези думи, Том се запъна и погледна смутено Чарлз Райланд. Чарлз улови погледа Му, изправи се и като разтърси къдрици, каза решително и твърдо:

— Моя баща — то го, той е тук с мен. Леопарда, който е посегнал върху честта на майка ми, ще си остане за мен един ненавистен враг, какъвто е и за всички честни люде. Аз нямам намерение да свалям шпагата, приятели!

— Добре го каза, сине! Гласът на честта трябва да бъде по-силен от гласа на кръвта. Но не забравяй този втори глас по отношение на твоята сестра Изабела. Тежки изпитания очакват тази горда, прекрасна сеньорита. Но губейки баща си, тя трябва да намери един любещ, нежен брат. А… нежен рицар тя като че ли вече си е намерила, а? Нашият кавалер дьо Креси май че нещо твърде често се озърта към английските брегове!

Младият кавалер се смути и почервеня. Чарлз буйно прегърна младежа, а капитан Брентли, взирайки се в „старшия офицер“ от комисията, се напрягаше да си припомни чии познати черти са повторени в младото, привлекателно лице на кавалера… Той сякаш прилича на… островитянина Мърей! Само че лицето му е още младежки нежно, лице на човек, незакален в упорита жизнена борба …

Ала размишленията на Брентли бяха прекъснати от Бернардито Луис.

— Сега, господа Брентли и Джордж Бингъл, благоволете по-отблизо да се запознаете с двамата важни джентълмени — милорда кралски прокурор и чиновника при първия лорд на адмиралтейството… От този миг двамата „лордове“ се освобождават от държавните пълномощия, но самият Джакомо Грели едва ли ще може да отрече, че моите ученици изиграха ролите си не по-лошо, отколкото биха сторили това актьорите от театър „Друри Лейн“! И така, позволете ми да ви помоля, мистър Брентли, да се взрете по-внимателно в милорд прокурора, в когото дори досега не можахте да откриете своя стар приятел!…

От креслото в дъното на полутъмната каюта стана почтеният на вид джентълмен с разкошна перука с огромни букли, стърчащите му бакенбарди и побелелите вежди му придаваха суров вид. Под слоя на пудрата и червилото лицето му беше малко подвижно. Златни очила украсяваха носа на джентълмена, а на копчето на камизолата висеше още и лорнетът… Брентли беше запомнил добре погледа на прокурора през тоя лорнет в следствената килия… Но в тази минута притежателят на златния лорнет се преви пред капитан Брентли в церемониален поклон, а след това започна бавно да изтрива от лицето си дебелия слой пудра и червило, използувано обикновено от старците контета… Под пудрата и червилото се откри загорялата кожа на

страните, още съвсем не старчески… Ето от лицето изчезнаха очилата, бакенбардите, побелелите вежди… Цъфна познатата усмивка… Падна, отхвърлена настрана, перуката…

— Света Богородице, ами че това е… мистър Едуард Уент! Еди, моят помощник от „Орион“, който започна при мен като мичман… Каква среща! …

Слисаният старец още не беше успял да се освободи от приятелската прегръдка на бившия си помощник, когато Бернардито Луис приближи до него и „чиновника от адмиралтейството“.

— Е, капитан Брентли, вторият член от нашата „комисия“ ви е неизвестен. Нарича се Джеймс Колгрев. В цялото това предприятие отначало той ни оказа големи услуги като първокласен гравьор и калиграф, а след това се справи доста добре с ролята на мистър Бленърд. Преди шестнадесет години Колгрев беше моряк на капьора „Окриленият“, но когато през есента на 1779 година плених този кораб, бедният момък преживя силна уплаха и, както виждате, съвсем побеля. Външността на Колгрев толкова се измени, че дори Уудро Крейг и Джозеф Лорн, които познаваха добре по-рано Джеймс Колгрев лично, съвсем не заподозряха измамата.

— Но кажете, сеньор Бернардито, по какво чудо вие успяхте да ни се притечете на помощ?

— Това чудо се нарича яхтата „Толоса“. Капитан Брентли, познавате ли нашия кораб?

— Напомня ми потъналата яхта „Ели“, но като че ли е по-тежък и с по-висока кърма.

— Това е именно яхтата „Ели“, която моряците от „Окриленият“ извадиха от подводната плитчина и престроиха. Моите момчета я нарекоха „Толоса“ — това е името на моя пръв малък кораб. Екипажът на яхтата се състои от останките на предишния екипаж на „Окриленият“, който плених в 1779 година. Те сами изказаха желание да останат на острова, в нашата малка свободна колония „Буено Рио“. Вам е известно, капитан Брентли, че през последните години нашият крайцер, престроен от „Окриленият“ от време на време тревожеше спокойния сън на лорд-адмирала. При това аз самият ръководех сраженията, но винаги стоях в сянка.

Когато моите момчета закрепнаха и свикнаха с морето, аз ги пуснах на самостоятелен рейс, като им наредих: от всички кораби на Грели да щадят както дотогава само вашия бриг „Орион“. Антонио Чени тръгна на този рейс като старши артилерист, а Дик Милс — като щурман. А как завърши това плаване, вие знаете добре.

След като ги пуснах в морето, аз също се отправих на път; с товар злато, добито в находищата на нашия остров, заминах за Америка с яхтата „Толоса“, с цел да навестя във Филаделфия моя стар приятел Алфред Мърей. Той беше напуснал Синята долина. Постигна го горчиво разочарование по отношение на миролюбието и хуманността на американските колонисти: същата 1779 година, когато измамените индианци нападнаха селището в Синята долина, а след това пуснаха кротко пленниците си, като се убедиха с моя помощ в тяхната невинност, в индианските земи беше изпратен от Пенсилвания наказателният корпус на генерал Съливан. Индианските селища на една голяма територия бяха опожарени, царевичните посеви изгазени, ябълките изсечени, добитъкът унищожен… Тогава загинаха хиляди индианци. Може да се каже, че беше унищожено цялото племе на ирокезите. Всичко това беше извършено тъй безчовечно, че потресеният Мърей не можеше да остане в основаното някога от него селище и се пресели със семейството си във Филаделфия. Там той се сдоби с нови приятели, мистър Джеферсън и мистър Франклин, знаменития учен. С тях той възобнови някои свои научни занимания, които е бил започнал още на младини, когато живеел в Индия. Мистър Мърей стана член на конгреса и страстен аболиционист[188]. Той можеше още много нещо да направи, но силите му изневериха. Беше умрял един месец преди моето пристигане. Множеството народ, следващ ковчега му, нагледно показа колко голяма любов си беше спечелил в сърцата на обикновените хора; самият президент на Съединените щати Джордж Вашингтон изказал съжаление за смъртта на такъв голям обществен деец. Ето така стана, че във Филаделфия намерих само мисис Емили и децата й, както и семейство Уент, което също беше напуснало Синята долина. След смъртта на Мърей мистър Уент затъгува по морето и сега мисис Мери Уент го очаква да се върне от плаването: мистър Уент имаше намерение да си потърси щастието при златните находища на нашия остров.

Но не само с мистър Уент се върнах аз на острова от Филаделфия. Вдовицата на мистър Алфред Мърей, лейди Емили, пусна с мен сина си Реджиналд. Позволете ми да ви представя моя старши офицер „кавалер дьо Креси“ под истинското му име. Мистър Брентли, пред вас е Реджиналд Мърей, синът на Алфред Мърей. Погледнете този кавалер, капитане, и ще ми повярвате, че клетата мисис Емили не се раздели твърде охотно с Реджи, оставяйки го под опеката на стария скитник Бернардито. Но Реджиналд много настояваше. Той знае историята на своя баща и гори от желание да влезе в решителна

схватка с Леопарда, за да измие позора от предишното бащино име, опетнено от дръзкия самозванец.

Когато ние с Уент и Реджиналд пристигнахме на острова, оказа се, че моите трима идалго не се бяха завърнали от своя поход и това ме разтревожи: капьорът трябваше да пристигне към началото на октомври. След като изчаках още една седмица, много обезпокоен, аз излязох заедно с Уент и Реджиналд в морето да ги диря. На триста мили от острова ние срещнахме повредения капьор и узнахме от Диего и Антонио за съдбата на доверчивите парламентьори.

Аз възложих на Джон Бутби, бившия боцман на „Окриленият“, да откара „Тримата идалго“ до залива на нашия остров и да подготви острова за отбрана, в случай че враговете се опитат да направят десант. Диего, Антонио, Дик Милс, Уент и Колгрев взех на борда на „Толоса“ и се спуснах да догоня ескадрата на Грели. В Капщад заварихме двата повредени кораба от тази ескадра — брига „Орион“ и фрегатата „Крал Георг III“. Узнахме, че нашите доверчиви парламентьори са отправени за Англия с фрегатата „Адмирал Ченсфилд“. В Плимът, където пристигнахме след фрегатата, успяхме да установим, че „Адмирал“ е заминал за Бълтън. Вестниците вече бяха поместили подробности от боя на ескадрата с „пиратския крайцер“ и съобщаваха, че кралят е заповядал да се назначи в помощ на лорд Ченсфилд цяла комисия, за да бъде ускорено следствието и съденето по делото на престъпния Брентли и злодеите пирати. Според сведения на вестниците комисията се оглавяваше от новия канцлерски прокурор сър Холенщед, който неотдавна бил пристигнал в Лондон след двадесетгодишна служба в Индия. Това означаваше, че никой в Бълтън, в това число и лъже-Райланд, не познава този господин лично… За останалото, предполагам, вече се досещате. Накратко казано, реших, че моята „комисия“ трябва непременно да пристигне в Бълтън преди кралската. Отивахме на голям риск, още повече, че и ние самите нямахме никаква представа как изглежда прокурорът Холенщед.

Докарах яхтата си „Толоса“ в прикритото заливче Стария крал близо до Ченсфилд. Моята „комисия“ изпрати „от Лондон“ писма до началника на бълтънската тъмница и до коменданта на гарнизона, а на другия ден пристигна в Бълтън. Колгрев изготви такива документи, че като ги гледаше, той самият се преизпълваше с уважение към тях. Бълтънци пък легнаха пред „комисията“ в праха, защото повечето от тях имат нечиста съвест.

— Позволете — изуми се Брентли, — как ви се удаде да ни прехвърлите на „Толоса“ без да възбудите подозрение у

затворническия конвой?

— О, това не беше сложно, когато цял Бълтън вече трепереше пред „жреците на правосъдието“ и у никого не се породи дори най-малко подозрение… Майор Древърс и „сър Холенщед“ получиха „от Лондон“ допълнително поверително указание, в което на комисията се съобщаваше, че съучастници на пиратите се готвят да нападнат по пътя кортежа и да освободят затворниците. Ето защо, с цел да се запази всичко в тайна, се „предписваше“ в Шрусбъри да се отправи празна затворническа карета и силен конвой, а затворниците тайно да се прехвърлят на борда на специалния „полицейски кораб“. Благодарение на Джордж Бингъл ние навреме узнахме за старанията на Грели да склони затворниците да избягат. Ясно беше, че Грели е намислил под такъв предлог да убие пленниците. Затова ние предварително започнахме да наблюдаваме пътя, а в тъмницата отстранихме от затворниците опасността, като ги прехвърлихме в карцера.

При пътуването на затворническия кортеж в Шрусбъри „комисията“ изпълни добросъвестно „поверителното указание“: каретите спряха край ченсфилдската гора, завиха към заливчето и стовариха затворниците и „джентълмените“ право на борда на „полицейския кораб“. Ако конвоят заподозреше нещо, щеше да бъде мигновено унищожен на безлюдния бряг. Но всичко мина гладко и чисто. Когато затворниците вече се намираха на борда, „сър Холенщед“ предупреди Древърс, Бартолд и кмета да бъдат предпазливи, щом наближат Търпин бридж, тъй като ние бяхме открили подготвянето на атентата, когато наблюдавахме като пътуващи селяни бълтънското шосе. Взет ли е нашият съвет под внимание, ние с вас не знаем. От взрива над гората се вижда, че атентатът е станал, но кой именно е паднал жертва на Грели, ще се изясни по-късно…

— А накъде пътуваме, сеньор Бернардито?

— Яхтата ще се отбие в испански води и ще стовари в Кадикс малък десант. Дик Милс, братята Бингъл и Антонио Чени ще трябва да направят едно пътешествие до Италия. Джордж ни откри удивителни неща за коварните замисли на някой си Кремпфлоу.

— Алекс Кремпфлоу ли? Собственикът на „Бялата мечка“? Помагачът на лъже-лорда?

— Сеньор Брентли, той е май слуга на двама господари, както се казва в една добра стара комедия… В Италия моите момчета ще му стъпят на опашката… А „Толоса“ ще се отправи към известния ви

остров. Там, в моя дом, сеньора Доротея с радост ще ви окаже гостоприемство, капитане. Мене, Чарлз и Реджиналд ни очаква след това дълъг път, а и мистър Уент, който махна ръка на златното находище, възнамерява да го измине заедно с нас: ние ще изстискаме от „Толоса“ нейните двадесет възли, за да пристигнем в Калкута и през лятото да се върнем в Бълтън.

— Ами… вашият син, сеньор Диего?…

— Диего ще се върне на командното мостче на „Тримата идалго“. Момчето ще намери добра работа на този кораб във Франция, където народът се е вдигнал против тираните. Вимпелът на кораба ще се украси с девиза на въстаналия народ. „Свобода! Равенство! Братство!“

6

Нощната катастрофа при Търпин бридж предизвика голям смут в Бълтън, гражданите се мъчеха да отгатнат личността на новия Гай Фокс. Някои проповедници виждаха в това събитие нови коварства на Велзевула, под чийто черен знак протичаше краят на бунтовния, богоомразния век. Други гласове не предявяваха такива лъжливи обвинения спрямо дявола с неговия остарял арсенал от интриги Тези гласове тълкуваха цялото произшествие по-другояче: някои, значи, е разтърсил тежка кесия, за да обърне в прах лондонските инспектори…

През изтеклите две седмици след атентата граф Ченсфилд само веднъж напусна имението: за да почете с присъствието си погребението на загиналите. Бълтънци бяха поразени от страшната промяна в неговия вид. Накуцвайки, той вървя пеша след ковчезите от катедралата до гробищата. Командата на „Адмирал“ почете погребението на своя капитан с топовен залп. Той изгърмя от фрегатата в онзи скръбен миг, когато граф Ченсфилд хвърли първата шепа пръст в гроба на Джозеф Лорн. При изгърмяването на залпа лорд-адмиралът потръпна… След погребението се проточиха дни на затворничество. От време на време лорд-адмиралът се разхождаше из парка. В тези минути никой не смееше да се приближи до него. Лицето на графа стана жълтеникаво бледо, погледът му — ламтящ и зъл; той започна много да се прегърбва и когато вървеше, гледаше не напред, а в земята …

В края на втората седмица след Коледата, в навечерието на деня на „Тримата свети крале“, бълтънци започнаха да си шепнат за пристигането на полковник Хауерстън от Лондон, началника на тайната канцелария при военното министерство.

…Изгърбен, граф Ченсфилд седеше край огъня и слушаше воя на вятъра в комина. Купчина непрочетени вестници се валяше на масата и вече се беше покрила с прах и с пепел от лула. Господарят на имението гонеше от кабинета си прислугата, избягваше въпросите на дъщеря си. Подносите с храната камериерът носеше в кабинета; изнасяше ги почти недокоснати.

На масичката край камината лежеше дълга глинена лула. Графът се пресегна да я вземе и, без да иска, разплиска виното от сребърната чаша. Червената светлина на въглените падна върху разляната течност… Зениците на лорд Ченсфилд се разшириха. Няколко мига той гледаше тъпо петното. Струваше му се, че то расте и че под него е

не бяла покривка, а почернял от сажди сняг…

Гласът на камериера изтръгна графа от неговата замисленост:

— Полковник Еймъри Хауерстън, сър.

— Какво има?

— Ще благоволи ли ваша светлост да приеме полковник Хауерстън?

— Добре. Покани го. Стой! Махни тази проклета покривка …

Лорд-адмиралът се приближи до писалището и отвори едно чекмедже; малък двуцевен пищов мълниеносно се прехвърли оттам в джоба на редингота…

С влизането си полковникът отдаде чест по военному, а след това със сърдечен, приятелски жест протегна двете си ръце към домакина.

— Графе, позволете ми да ви изкажа искрените си съболезнования. Какви тежки загуби! Негово величество скърби заедно с вас, милорд! И най-сетне тази нечувана по своята дързост история с лондонската комисия…

— Аз ще се оплача от действията на тази комисия пред негово величество и ще помоля застъпничеството му срещу долната и възмутителна клевета, с чието събиране тази ваша комисия се занимаваше в Бълтън!

— Но, моля ви се, милорд, нито един член от нашата комисия не е напускал Лондон. Цялата история с комисията е най-чиста мистификация! Тайни зломишленици, очевидно съучастници на арестуваните пирати, са измамили целия град и са освободили пленниците.

Зашеметен, граф Ченсфилд не можа да се задържи на нозе. Той почти падна в креслото. Мозъкът му още не беше в състояние да обхване случилото се. Той, лорд-адмирал Ченсфилд, измамен!… Напразно загинаха най-близките му приятели! Той е измамен! Но от кого, от кого?…

Лицето на събеседника се разливаше пред очите на Грели. Той почти нямаше сили да запази самообладание! Полковникът вдигна рамене:

— Нито един кораб нея вечер не е напускал бълтънското пристанище. Кортежът е излязъл от града и е бил вдигнат във въздуха при Търпин бридж. А къде са затворниците и техните съучастници от мнимата комисия или поне техните трупове? Да не би да са се възнесли на небето?

Господарят на Ченсфилд не чуваше нищо повече. Той се задъхваше и беше готов да почне да си къса дрехите. Бутна лулата с

лакът, тя падна и се счупи.

— Повярвайте ми, милорд, колко голямо е общото съчувствие към вас… — продължаваше полковникът. — ред лицето на революционните трусове във Франция… Милостиво то разположение на негово величество и на сър Пит към вас… Боже мой, сър, позволете ми да ви подхвана! Хора! Слуги! Ей, кой е там! По-скоро елате!

Камериерът се втурна в кабинета.

— Викайте доктор, по-бързо! Струва ми се, че графът получи удар!

Изабела седеше край леглото на болния. Нейният татко беше на оздравяване, но лявата страна на лицето му и лявата ръка бяха схванати. Консилиум от лекари от Холандия и Англия предписа на болния пълно спокойствие, успокоително четене на глас, а по-късно и продължително лекуване с бани. Изабела посвещаваше всичките си вечери на успокоително четене за болния.

— Папа, искаш ли да ти прочета една хубава детска приказчица за животни? Напечатана е в коледното приложение на „Бълтънс Адвъртайзър“. Много е смешна, малко страшна, но съвсем не е дълга.

— Чети, момичето ми — покорно се съгласи болният. Изабела разгърна цветното коледно приложение и прочете заглавието на интересната приказка:

— „Разказ за кита, който по-рано бил леопард, а после станал хиена“… Папа, какво ти стана?

Изабела изпусна вестника и бързо изтича за лейди Райланд.

— Пак му прилоша! — завика Изабела изплашено. — лицето му пак се изкриви!…

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ПАСТИР И АГНЕЦ

1

Край паметника на херцог Фернандо Медичи, близо до Ливорнското пристанище, на пейката, предназначена за отпочиване на пешеходци, се изтегна възрастен чужденец с тъмнокафяво наметало. Позата му беше небрежна, физиономията, леко подпухнала, изразяваше скука и недоволство. Червеникавата широкопола шапка с перо той постави на коляното си и изложи плешивеещото си теме на февруарското слънце. Бастуна, доста масивен, с дръжка, изобразяваща глава на хрътка, чужденецът подпря на пейката.

Всеки път, когато до пейката му се приближаваше продавач на плодове или просто безгрижен зяпач от уличните хлапета, притежателят на шапката с перото замахваше с бастуна така сърдито, че зяпачът веднага ускоряваше крачките си и чак когато се отдалечеше, страхливо оглеждаше свирепия синьор. Затова пък при появата на всяка дама, минаваща дори на най-далечно разстояние, чужденецът на пейката се излъчваше важно и геройски засукваше мустаците, които и без това вече по формата си наподобяваха венецианска гондола с високо вдигнати нос и кърма. На изкуствения черен цвят на тези мустаци би могъл да завиди всеки един от четиримата бронзови маври, които украсяваха ливорнския паметник.

Часовникът на кулата на площада удари два; с това той, изглежда, сложи край на продължителната почивка на мустакатия чужденец. Той нахлупи шапката, мушна под мишница бастуна и се отправи към хотел „Ливорно“.

Един стар просяк с изпокъсано наметало, който призоваваше милосърдието на минувачите само с мълчаливи поклони, погледна подир отдалечаващия се господин. Когато той пресече площада, старецът метна на рамо торбата и напусна мястото си зад паметника с четиримата маври.

След мустакатия господин вървяха в същата посока група френски моряци. Те крачеха бавно по пристанищната улица и се оглеждаха да намерят местенце, където биха могли да убият времето до вечерта. Старият просяк догони моряците и се затътри след тях, като поглеждаше от време на време през моряшките рамене напред към червеникавата шапка на чужденеца.

Скоро шапката се скри във входа на хотела, а старият просяк изостави моряците и свърна в двора на някакъв си търговски дом. Той намери там притулено ъгълче между сандъците и денковете, свали от

рамото си обемистата торба, извади от нея вещите и я обърна наопаки, с което превърна просяшката торба в много приличен пътнически сак, където скри своите дрипи и жалкото подобие на шапка. Сред изваденитe вещи се оказа лек син плащ, барета, дантелена яка и огледало. За две три минути просякът се преобрази в типичен стар артист или художник. Той си вчеса косите, махна брадата от лицето си и педантично разгледа пред огледалото своите бакенбарди, за да се убеди, че са добре прилепнали. Най-после, като взе пътническия сак за кожената дръжка, старецът бодро закрачи към странноприемницата „Ливорно“.

От собственика на хотела, който седеше зад високо писалище, човекът поиска стая за една нощ, като вписа в книгата на наемателите името си: „Карло Морели, художник, Верона“.

Когато записваше това, гостът хвърли поглед по цялата страница с имената на наемателите, пристигнали през последните дни; най-оре на листа той прочете: „Томазо Буоти, доктор по богословие, Венеция“.

Срещу това фамилно име стоеше цифрата „12“.

Веронският художник заговори с подкупваща вежливост:

— Миналата година живях у вас в номер дванадесет. Плени ме изгледът от прозореца. Бих желал пак да наема същата стая.

— За съжаление тя се освобождава едва утре. Но точно същия изглед вие бихте могли да имате от съседната стая номер десет, синьор.

— Тихи ли са съседите там? Никак не би ми се искало да попадна в съседство на дами с деца.

— Синьор, в такъв случай това е най-добрият избор! Номер дванадесети, съседният на десети, е зает от един почтен самотен учен. Сега при него се намира първият посетител, който той прие в продължение на няколкото дни. По-добър съсед не може и да се желае. Обикновено ние даваме двете стаи заедно — те са свързани помежду си с врата, но гарантирам ви, че това ни най-малко не ще наруши вашето спокойствие господине.

— Отлично! Мога ли вече да се настаня в стаята си?

— Разбира се!

Като остави в ръката на хотелиера сребърно скудо и се удостои с титлата „ечеленца“, художникът от Верона се изкачи на втория етаж. В полумрака на коридора той пъхна много предпазливо ключа в ключалката на своята стая, като се опасяваше да не предизвика и най-малък шум. След като отвори вратата, той я заключи отвътре също така предпазливо и се огледа. Отляво в стената се виждаше врата,

полузакрита със завеса. Художникът прекоси стаята на пръсти, отмахна завесата и долепи ухо на ключовата дупка.

В стаята на учения съсед се водеше тих разговор, но веронецът, притаил се зад завесата, долавяше ясно думите на събеседниците.

— Мистър Кремпфлоу — казваше някой на френски с много приятен глас, — без съмнение една част от задачата вие разрешихте. Аз съм готов да моля моя покровител да ви изплати една четвърт от уговорената премия. Ала най-главното все още предстои: първо, нужни са неоспорими доказателства за гибелта на Джакомо Мола или както вие го наричате, Джакомо Грели, и второ, още не са събрани сигурни сведения за потомците на това лице.

— Грели като че ли не е имал деца, а самият той е загинал — отговори пресипнал глас с явен английски акцент. — за пътуванията по вашата работа аз загубих половин година и порядъчно се охарчих, дакт!

— Синьор Кремпфлоу, повтарям ви, след като докладвам на моя покровител, аз навярно ще мога да ви предам чек за две хиляди и петстотин.

— Слушайте, дакт, я да зарежем тези недомлъвки! „Моят покровител“… Аз отдавна знам кой е този покровител. Това е самият граф д’Еляно, а Джакомо е незаконният му син. Е, какво ще кажете? Може ли да водите за носа Алекс Кремпфлоу, а? Ще ви кажа, дакт, че трудничко човек може да ме извози, проклет да съм!

Моля ви да пазите както досега в тайна целта на издирванията… А главното е да намерите или потомците на Грели, или несъмнени доказателства за неговото бездетство. Какво сте изяснили за връзките на Джакомо Грели, синьор Кремпфлоу?

— Пиратът е можел да има любовни интрижки във всички страни, но за негова годеница се е смятала Доротея Чени, онази рибарка красавица, която вие, дакт, сте познавали като момиченце. В Соренто, в селцето, където е умряла нейната майка Анжелика, се говори, че уж Доротея родила зад граница дете, което умряло. Но дявол я знае от кого е било това дете…

— Мистър Кремпфлоу, с такива изрази… спрямо лица, близки на синьор Джакомо, аз… бих ви помолил да не злоупотребявате… Ала наистина много важно е да се изясни местопребиваването на Доротея Чени през годините 1769-1773! Възможно е баща на нейното дете да е бил синьор Мола.

Събеседниците замълчаха. След това отново прозвуча първият глас:

— Какви подробности са ви известни за потопяването на шхуната „Черната стрела“? Може ли да се смята за несъмнено, че Джакомо Грели е загинал?

— Хм!… Известно е, че една френска корвета е потопила шхуната с цялата й банда в Индийския океан. Това е било през април 1768 година… Моят съдружник мистър Крейг — виж, той е познавач на морето! Плувал е някога си като боцман, може би е виждал и „Черната стрела“ и май че знае подробности за гибелта на тази пиратска шхуна… Ще трябва да замина за Англия, за да изясня това онова, а после ще се заема с издирването на наследниците на синьор Паоло… Хонорара, който ми обещахте, бих желал да взема със себе си.

— Ще ви се наложи да почакате, докато се върна от Венеция с чека. Или пък ще ви препратя парите направо в Бълтън…

— Покорно благодаря! Съвсем не ми е необходимо всяко бълтънско куче да знае откъде и какви суми получавам. Колко време ще отнеме вашето пътуване до Венеция?

— Страхувам се, че не по-малко от месец… Аз имам още много други неотложни работи.

Мистър Кремпфлоу сякаш потъна в размисъл.

— Месец! Ех, един месец почивка още мога да си позволя. Ще отида още веднъж в Сорето и на Капри. Тук в Ливорно ще се поровя още из полицейските книжа на чиновника Молети. Само че… дали граф д’Еляно ще се съгласи да заплати за съобщението, че синчето му е станало пират, а?

— Вие отново се увличате, синьор! Кажете по-добре как успяхте да попаднете по следите на Джакомо Мола?

— Е, дакт, вие желаете да изтръгнете от мен една професионална тайна! Но и така да бъде, ще ви кажа, че фамилното име на Бартоломео Грелей или Грели, който е станал втори баща на Джакомо Мола, ми напомни, че в Италия имаше един пират със същото фамилно име. Оказа се, че този разбойник се е наричал Джакомо… Аз хванах тази нишка и намерих в старите полицейски актове отличителните черти на разбойника Грели. Те съвпадаха с онова, което беше известно за външността на Джакомо Мола, възпитаника на рибаря Родолфо Чени…

— Моля ви да положите всички усилия, за да проследите и другите връзки на Джакомо Грели. Може би освен семейство Чени, сиреч Анжелика, Доротея и Антонио…

Доктор Томазо Буоти не завърши фразата си. Веронският

художник дочу зад завесата да се отместя стол и стъпки по стаята. Някой с тежки обувки се приближи до самата врата. Веронецът успя да долови няколко думи, които англичанинът произнесе на себе си, сякаш в дълбок размисъл:

— Анжелика, Доротея, Антонио… Удивително съвпадение на имената, дявол да го вземе! Ами че в Ченсфилд живееха някакви си Доротея и Антонио… Заминаха в седемдесет и трета, след втория брак на виконта! Казват, че били заминали за Италия… при Анжелика Чени… Хм! Отличителните белези на Джакомо Грели… висок… с гърбав нос… момчето от медальона… О, сатана!

Англичанинът зад вратата се обърна на токовете си. Грубият му глас зазвуча с тържество:

— Слушайте, дакт! Донесете ми чек за една четвърт от премията — аз вдигам котва. Пътем ще се отбия в Марсилия, ще направя някои справки. А след половин година при гответе цялата останала сума в чисто злато… Ще се върна при вас с новини, които ще ви вземат ума, проклет да съм!

…Веронският художник, който не пропусна нито дума от целия разговор, остана зад завесата, докато мистър Кремпфлоу не си отиде. Когато стъпките му стихнаха по стълбата, художникът се приближи до масата, извади писмени принадлежности и написа писмо. Той капна върху ъглите на плика разтопен червен восък и старателно притисна върху него пръстен с печатче. Върху червения восък остана мъничко изображение на саламандър.

Веронецът скри писмото, наметна синия си плащ, отхвърли единия му край върху рамото си и излезе от странноприемницата. Дълго ходи из улиците и се намери в покрайнините на града, когато слънцето вече се скриваше и небето пламтеше. Тук криволичещите улици се изкачваха нагоре по склона на хълма и се събираха на малко площадче с каменен кладенец. Градинските дървета се свеждаха над нащърбените плочи на тротоарите. В ъгъла на площада се гушеше бедна църквичка от сивозеленикав камък. Художникът влезе в тъмния страничен, олтар на този храм. Тук цареше многоцветен полумрак, обагрен от лъчите на залязващото слънце, струящи през червените и сини стъкла.

Молитвеният дом беше безлюден. Само от ризницата достигаха тихи гласове. Оттам надзърна дебел, възрастен капелан. Като видя пришелеца, той каза недоволно:

— Вие сте дошли твърде рано. Литургията ще започне едва след час.

Пришелецът вдигна нетърпеливо ръка. Лицето на капелана се промени, той улови и целуна протегнатата ръка и замръзна в нисък поклон:

— Ваше преподобие, извинете, не ви познах в този… вид!

— Брат Николо, къде е Луиджи Гринели?

— Помага ми в ризницата, ваше преподобие. Съпроводен от капелана, пришелецът влезе в ризницата.

Млад монах беше обърнал към себе си задната страна на иконата на скърбящата Дева и поправяше замърсилия се механизъм на „сълзотечението“. Поправката вече беше към своя край и на тъмнооката мадона бе възвърната способността непрекъснато да пролива елейни сълзи над този век на революции, безбожие и ереси. Идването на негово преподобие отвлече капелана на храма, брат Николо, от благочестивото претърсване на сеното в дървеното копитце. Капеланът замени изпрашените и изпоядени от мишки сламки с нови, след което „истинските ясли Христови“ отново приеха своя трогателен и уютен вид, способен да умилява дори каменни сърца.

Служителят в домашната църква на граф д’Еляно, Луиджи Гринели, също се приближи, за да получи благословия.

— Брат Луиджи — каза човекът с плаща, — земи този плик. С него ще заминеш за Англия, без да губиш нито час. През нощта заминава кораб за Тулон. Ти трябва да успееш да го вземеш.

— Свети отче, готов съм да тръгна.

— От Тулон ще отскочиш в Марсилия и ще вземеш нашия постоянен водач Жак Перше. Той ще те придружи до Кале. Ще се прехвърлиш през Ламанш и ще отидеш в Бълтън. Този плик предай на отец Бенедикт и ми донеси неговия отговор. Забрави по пътя умората и почивката: на разположение имаш само един месец. Днес е четвърти февруари. След месец ти трябва да ми донесеш тук, в Ливорно, отговора на патер Морсини.

— Но, монсеньор, във Франция бушува революция, пътищата са несигурни… Възможни са задръжки, забавяния… Пътят е много дълъг. Страхувам се, че е невъзможно да се върна за един месец.

Челото на йезуита Фулвио ди Грачиолани се намръщи.

— Брат Луиджи, за един войник на ордена няма нищо не възможно!

2

Двуетажният дом на Олдпорт скуеър, заобиколен от вековните липи на просторната градина, беше построен от енориашите на бълтънската катедрала за своя духовен глава.

…Една навъсена вечер към края на февруари епископ Редлинг си почиваше в кабинета след изморителната катедрална проповед. Той беше трогнал сърцата на паството с дълбоко проникновеното тълкуване причините за гибелните безредици във Франция, където грешният народ разтърсва основите на кралската власт, дадена му от господа. Епископската проповед виждаше корените на тези явления в това, че дяволът, врагът човечески, беше успял да посее семена на безбожие, от които израсна отровният злак на френското революционно свободолюбие…

Фенерите и луната твърде оскъдно осветяваха безлюдния Олдпорт скуеър с неговите големи кестени; навън беше мразовито и прелитаха редки, сухи снежинки.

Поглеждайки през прозореца, епископът видя портшез[189], носен от двама носачи със сукнени капи и изтъркани мъхнати куртки. От това старомодно превозно средство обикновено се ползуваха в Бълтън престарели лейди, смешни възрастни франтове, духовни особи и джентълмени, сковани от подагра. Портшезът спря пред входа на сградата. След няколко минути секретарят на епископа подаде в кабинета лисичата си муцунка:

— Ваше преосвещенство, угодно ли ви е да приемете отец Бенедикт Морсини?

Въпросът беше в състояние да озадачи всеки енориаш на бълтънската катедрала, от детинство приучен да вижда в „проклетите паписти“ свои религиозни врагове и особено да ненавижда католическото монашество.

Ниската прегърбена фигура на отец Бенедикт изникна на прага на кабинета. За разлика от цъфтящото здраве на епископа католическият монах беше сух, бледен и сякаш незабележим в стаята. В черните му очи просветваше неспокоен блясък. Но гласът му, рядко благ и тих, галеше слуха и успокояваше душата. В изповедалния полумрак този глас въздействуваше очароващо върху каещите се.

Притежателят на кадифените гласови струни се разположи в креслото. Епископът го гледаше очаквателно, със затаено безпокойство.

— Ваше преосвещенство, при вас ме доведе неотложна работа, която еднакво засяга и моите, и вашите интереси. Разрешете да се осведомя, известен ли ви е мистър Александър Кремпфлоу?

— Собственикът на бълтънския хотел „Бялата мечка“ ли? Той е един от почетните енориаши на катедралата. Вярно е, че този мъж едва ли би могъл да се нарече праведен, без да се прегрешава против истината, но неговите услуги са благодетелни за спокойствието на всички добри граждани.

— Извинете, известно ли е на ваше преосвещенство какви са отношенията между този мистър Кремпфлоу и… интересуващото ни лице?

Епископът счете за благоразумно да отговори предпазливо:

— Доколкото ми е известно, граф Ченсфилд покровителствуваше покойния мистър Крейг. Разбира се, това покровителство се разпростира и върху неговия съдружник.

— Впрочем аз току що получих съобщение от светия отец Фулвио ди Грачиолани, че този Кремпфлоу, който понастоящем се намира в Италия, вече половин година издирва следите на синьор Джакомо Мола.

Лицето на епископа изрази учудване.

— Каква странна новина! А кой е възложил на мистър Кремпфлоу тези издирвания?

— Някой си доктор Томазо Буоти, пазител на научните колекции и предмети на изкуствата в двореца на граф Паоло д’Еляно. Без съмнение той действува като лице, упълномощено от самия граф Паоло.

— Каква е целта на тези издирвания?

— Това би трябвало да е съвсем очевидно за ваше преосвещенство. Касае се за огромното наследство…

Сър Томас Редлинг се размърда неспокойно в креслото. Монахът го поглеждаше с недобро око.

— Ако веригата на Издирванията се прекъсне със загиването на пирата Грели в индийските води, то усилията на доктор Буоти и Алекс Кремпфлоу ще ни бъдат само от полза: граф д’Еляно ще отстрани от завещанието си уговорката и светата римска църква ще получи около пет шест милиона. В този случай нашето старо споразумение с ваше преосвещенство ще запази силата си: половин милион скуди ще постъпят в разпореждане на ваше преосвещенство. А ако мистър Кремпфлоу се добере до истината, то… британският граф Ченсфилд може да се окаже пред своеобразен избор: или да запази своето

настоящо инкогнито, или да си разкрие картите за пет или шест милиона плюс италианската графска титла. В последния случай всички усилия и очакванията на църквата, работата в продължение на десетки години ще се окажат безплодни.

— Господ да е с вас, отец Бенедикт! Това е съвсем невъзможно! Представете си размерите на катастрофата, която би се разразила в Северното графство…

— Съгласен съм, ваше преосвещенство, но ще си призная, че по-дълбоко ме вълнуват размерите на щетата, заплашваща светата църква. Ето защо позволете ми да се обърна към вас с пряк въпрос: можем ли ние да разчитаме както досега на помощта на ваше преосвещенство?

— Онова, което ми е по силите, съм готов да направя за… общата полза на Христовата църква въпреки нашите… хм… разногласия по въпросите за истинната вяра.

— Амин! — облекчение въздъхна монахът. — Щастлив съм, че мога да предам тази блага вест на светия отец. Този праведник неуморно бди в нощта и не се разделя със своята тояга на странник в името на това богоугодно дело. Светият отец моли ваше преосвещенство да изкажете своето становище по повод възникналата заплаха.

— Аз… право да си кажа, съм затруднен да дам какъвто и да е съвет. Но според мене мистър Кремпфлоу неминуемо ще открие истината, щом вече е тръгнал по верния път.

— Ние изцяло споделяме прозорливите опасения на ваше преосвещенство. Ето защо светият отец от своя страна не би смятал за особено желателно мистър Кремпфлоу да се завърне в Англия.

— Страхувам се, че такава загуба… би била ново огорчение за лорд Ченсфилд, отец Бенедикт; но, от друга страна, наистина… хм…

— Може да се разбира, че от страна на ваше преосвещенство няма съществени възражения против… каквото и да било решение, което ние намерим за необходимо да вземем, не е ли тъй?

Епископът кимна мълчаливо.

— И накрай отец Фулвио ди Грачиолани скърби за тежките душевни сътресения, които се стрvirпаха върху лорд Ченсфилд. В негово лице църквата Христова винаги е имала могъща опора. Този ливански кедър, този величествен мъж днес е обезсилен от недъг и тежки загуби. Обществото на ваше преосвещенство ще бъде сладостен балсам за подтиснатата душа на графа. Той трябва да бъде предохраняван от нежелателни срещи, от… слухове, способни да смутят скрбния му дух… Предполагам, че пастирското бдение, тъй

благотворно за страдащия дух, същевременно ще предотврати и възникналата заплаха… Не смея да отнемам повече драгоценното време на ваше преосвещенство!

Полковник Еймъри Хауерстън и двамата щабофицери едва през януари завършиха разследването по коледните събития. Докато вестниците и парламентарните оратори настояваха за нови ограничения за влизането в страната на чужденци и недвусмислено съветваха да се търсят виновниците за злодеянието отвъд Ламанша, офицерите разпитаха голям брой граждани и обследваха мястото на произшествието. С участието на бълтънските полицейски власти лондонските офицери установиха, че атентатът при Търпин бридж е бил извършен с най-силен морски артилерийски барут. За взривяването на барутната мина зломишлениците са свързали фитила с няколко запънати пищова. Произходът на барута не можа да бъде установен: нито един склад в Бълтън, нито една корабна крюйткамера, нито една военна сапьорна част не беше разтоварвала през последните седмици такова количество взривно вещество.

Офицерите и полицията се съгласиха с извода, че атентатът е бил извършен от същите онези неизвестни хора, които така ловко бяха изиграли ролята на чиновници от мнимата лондонска комисия. Но по какъв начин те бяха предотвратили гибелта на своите другари при взрива и къде се бяха скрили спасените пленници и техните избавители, остана неизвестно.

Едва към средата на февруари, около две седмици след заминаването на офицерите за Лондон, доктор Грейсуел разреши на болния лорд Ченсфилд първата разходка из стаите на замъка, а след още три дена самият епископ Редлинг придружи оздравяващия при неговото първо излизане от дома. Същия ден с вечерния дилижанс в Ченсфилд пристигна куриер с писмо от министъра на маринатa. В това писмо министърът бързаше да извести лорд-адмирала, че негово величество кралят е заповядал да се увеличи наградата за главата на всеки от главатарите на капьора „Тримата идалго“ до три хиляди фунта. Възложено е на британския флот да залови и унищожи опасния капьор. Заедно с това кралят е благоволил да пожелае най-скорошно оздравяване на сър Фредрик.

Бълтънският граф сложи настрана писмото, усмихна се със своята нова крива усмивка на паралитик и извади от писалището си картата на Средиземно море. Докторът препоръчваше на болния пътуване по море и графът се замисли над маршрута. Неговият цветен молив се зарея из сините простори на Адриатика и бавно запълзя по чупките на

италианското крайбрежие.

…През това време мис Изабела Райланд също четеше писмо и сълзи на яд трептяха на клепките й. Писмото нямаше адреса на изпращача и беше дошло от чужбина през Лондон със същия дилижанс, с който пристигна куриерът от министъра на марината.

В мъничкия украсен плик се оказа напарфюмирано листче със следните редове:

„Прекрасна сеньорита,

Не е далеч часът, когато ще почувствувате нужда от поддръжката на предани вам приятели.

Позволете да ви предупредим да се пазите от лукавия йезуит Бенедикт Морсини. Опитайте се правилно да изтълкувате смисъла на приказката, напечатана в коледното приложение на «Адвъртайзър». Заобикалят ви опасности и ви очакват скърби. Молим ви да запазите в тайна това писмо, изпратено да ви увери в братската привързаност и сърдечната любов към вас на верните ви приятели.

АЛОНЗО ДЕ ЛАС ПАДОС

И ТЕОДОР ДЬО КРЕСИ“

Изабела не показа никому писмото. В яда си тя го разкъса на парченца, които хвърли в кошчето. Ала след като изминаха няколко минути, младата лейди почувствува голямо желание отново да има пред очите си четливия почерк и твърдите подписи на двамата кореспонденти. Мис Изабела страшно се разсърди на себе си, надви престъпното си желание, склони в ръце кадравата си глава и плака едва ли не до сутринта.

3

Един чужденец с гондолообразни мустаци нае в Ливорно каюта до Ливърпул на кораба „Елмиона“. По пътя „Елмиона“ трябваше да престои една седмица в Марсилия…

Италианският пристанищен град посрещаше пролетта — пленителния сезон, когато цъфтят портокаловите и нарови дървета, благоухаят лаврите, маслините и розмаринът. Мартенският вятър откъм морето, ласкав и свеж, подхващаше в градините розовите листенца и с тях обсипваше ливорнските улици. Но щедростта на италианската пролет беше нищо в сравнение с щедростта, проявена от мустакатия чужденец в пристанищната кръчма. На сбогуване той показа на „тези италианчета“ на какво е способен един джентълмен, завършващ своята почивка!

Пищното украшение над горната устна на мистър Кремпфлоу се вирееше победоносно. Той беше доволен от себе си; тридесет и два дни бяха изминали от продължителния му разговор с доктор Буоти в стаята на хотела и сега мистър А. Кремпфлоу имаше у себе си внушителна торбичка с едри италиански банкноти, получени срещу чека в „Банко ди Ливорно“. Куфарите на джентълмена вече се намираха на борда, а той самият бе център на внимание в цялата кръчма. Лицето му пламтеше и когато плащаше, мяташе върху мраморната масичка монетите с такава сила, че сребърните скуди можеха да се сплескат. Щедростта на синьора стигна дотам, че той напои и няколкото пристанищни хаймани, които вдигаха шум на съседните масички, а сред тях и гладния, но извънредно весел момък с хитро Лице, обсипано с лунички.

Този опитен моряк, изпуснал своя кораб и пропил в кръчмата последните си грошове, тръгна да изпраща британския си благодетел до самия рейд. Те седнаха в лодката и морякът докара мистър Кремпфлоу до борда на „Елмиона“. По пътя морякът развличаше джентълмена с духовити истории за своите житейски несполуки в Ливорно.

Когато последната лодка се прилепи о стълбата на „Елмиона“, оказа се, че един от опитните моряци на палубната команда не беше се върнал на борда на кораба, навярно завършил дните си в някаква пристанищна свада.

Капитанът и боцманът не подозираха, че на брега двама твърде почтени джентълмени, говорещи италиански с груби грешки, дълго

убеждаваха този моряк да не се връща на кораба и в края на краищата подкрепиха молбата си с твърде тежък и звънък довод. Морякът взе парите, мушна ръце в джобовете и забрави за „Елмиона“. А луничавият придружвач на мистър Кремпфлоу преди тръгването на кораба се обърна с поклон към боцмана и му предложи услугите си като моряк за палубната команда.

— Книжата ти в ред ли са? — подозрително се осведоми боцманът.

— Съвсем в ред, маат[190], добри хамбургски книжа. Удостоверяват безгрешната ми служба на кораба „Алтона“.

— Презиме?

— Таумел. Ханс Вили Таумел, маат.

— Немец?

— Хамбургец, маат.

— Дай си книжата.

Морякът извади от пазвата си документите и боцманът, след като ги прочете, се запъти към капитана.

Когато Кремпфлоу излезе от каютата си, за да хвърли прощален поглед на Ливорно, от височината на долната рея на фокмачтата му намигна новият член на екипажа, морякът от палубната команда Ханс Вили Таумел. Мистър Кремпфлоу, който беше успял вече да се освежи на вятъра и горчиво да съжали за излишните скуди, изхарчени в порив на безполезна щедрост, сърдито обърна гръб на веселия немец.

Скоро при този отракан момък се приближи сипаничавият и прегърбен готвач, който се оказа съотечественик на Ханс. Той се обърна към новия моряк на езика на Шилер и Гьоте, но Ханс потупа готвача с длан по гърба, показа белоснежните си зъби и весело заяви, че в италиански води възнамерява да говори само на езика на прекрасните пристанищни мадони на тази страна.

— Ще успеем да се наговорим немски в „Алтона“, приятелю! — завърши той своята тирада. — „Ех, Хамбург — Алтона, последната крона…“ — запя той звънко, като се отдалечи от земляка си на другия край на палубата.

След като сдаде дежурството си, Ханс се позаинтересува при стюарда не може ли да се гаврътне глътка нещо съживително. Стюардът погледна строго Таумел и заяви, че морякът е трябвало „да приключа с това още на сушата“.

— Впрочем господинът от четвърта каюта си поръча бутилка вино. Занеси я, може щастието да ти се усмихне — каза по-меко стюардът на моряка.

Зарадваният моряк пое подноса с бутилката и чашите; балансирайки ловко по гладките дъски на коридора, той почука на вратата. В каютата седяха някакъв унил господин и двамата му слуги.

Един от слугите открехна вратата. Като видя моряка, лицето на пасажера загуби унилото си изражение. Той се усмихна широко на влезлия. Морякът бързешком го прегърна и сърдечно стисна ръцете на двамата „слуги“.

— Не бива да се заседявам при вас… Всичко върви добре, Джордж. Но ти непременно трябва да промениш лицето си: Кремпфлоу може да те познае. Дик, слава богу, той не познава.

— Нито аз, нито Антонио имаме намерение да излизаме от каютата. Нашата работа ще започне в Марсилия, когато той слезе.

— Джордж, ти успя ли да поговориш с доктор Буоти?

— Да, ние с Антонио бяхме при него в хотела. Той е много потиснат, страхува се, че Кремпфлоу го води за носа.

— А следят ли Кремпфлоу хора на доктор Буоти?

— Не, представи си, Томи, не. Той много се учуди, когато му разказах, че някой тайно следи Кремпфлоу. Но слугата на доктор Буоти, Джовани, ни даде нишката. Старецът е убеден, че духовникът на графа, патер Фулвио ди Грачиолани, бърка картите. Отец Фулвио има прислужник, Луиджи Гринели, един млад монах. Той е слаб мъж с остра брадичка и извит нос. Над лявата си вежда има следа от старо изгаряне. Казано накратко, забелязания от нас кривонос човек, който сега следи Кремпфлоу — това е именно Гринели. Тук на кораба той си има отделна каюта. Сам се пъха в ръцете ни.

— А старият просяк, който наблюдаваше Кремпфлоу при „Четирите маври“, също ли е на кораба?

— Не, не забелязах между пасажерите стареца.

— Ти, Джордж, каза ли на синьор Буоти кои сте вие с Антонио?

— Той веднага ме позна. Отнесе се към нас не особено доверчиво. Замолих го никому да не казва за нашата среща; оправдавах се с бягството си от Англия. Той обеща да мълчи, поблагодари за предупреждението ни да се пази от Кремпфлоу, но се държеше сухо.

— Ти предложи ли му нашите услуги за издирването?

— Това щеше да бъде непредпазливо. Буоти се е объркал и е склонен да подозира. Ако му направех такова предложение, той би ни заподозрял, че сме шайка мошеници…

— Трябва да си вървя. Кажете ми още: в коя каюта е Луиджи Гринели?

— Втората врата вдясно от каюткомпанията. Каютата на Кремпфлоу е почти срещу нея. Сега бягай, моряко Ханс Вили Таумел!

Когато луничавият моряк донесе върху подноса сребърната монета, корабният бюфетчик одобрително погледна Ханс Вили Таумел и го запита дали му се е паднала някоя и друга глътка.

— Няма да крия истината, синьор — отговори морякът, като смирено сведе поглед, — паднаха ми се няколко глътки.

— Все пак ти си ловко момче — промълви бюфетчията, слагайки монетата в джоба си. — отбивай се при мен през свободните от дежурство часове и ако ми помагаш да поддържам чисти съдовете, няма да съжаляваш.

— О, синьор, вие сте благороден човек! Това отдавна разбрах по лицето ви. Трогнат съм, защото виждам, че вие, щом срещнете добродетелта, веднага я възнаграждавате. Разполагайте с мен и ще останете доволен, да не се казвам Ханс Вили Таумел.

— За пръв път срещам такъв оперен немец! — промърмори италианецът бюфетчия, като гледаше след отдалечаващия се моряк.

През следващите дни, преминали в бавно плаване и сложни маневри, мистър Кремпфлоу рядко се показваше на палубата на „Елмиона“. Той изнемогваше в каютата си от морска болест и лекуваше страданието си с коняк и лимонов сок.

На залез слънце след четири денонощия плаване „Елмиона“ напусна рейда на Тулон. До Марсилия оставаха по-малко от четиридесет мили. В бързо сгъстяващия се здрач зад кърмата примигваше тулонският фар. Върхът на Монфарон[191] вече се сливаше с небето. Морето се успокои и „Елмиона“ едва-едва се клатушкаше. По мачтите светеха сигнални огньове.

Късно вечерта морякът Ханс Таумел, след като беше сдал дежурството си, седеше в кабинката на стюарда. Домакинът дремеше. Заслушвайки се в звуковете в коридора, за да не пропусне повикването на някой пасажер, морякът долови скърцането на отваряща се врата. Пасажерът от втората каюта откъм салона излезе в тесния коридор. Там горяха две свещи и дългата сянка на човека легна върху пода. Ханс Вили Таумел предпазливо наведе глава към прозореца за предаване на съдините и с крайчеца на окото си видя характерния профил на Луиджи Гринели. Пасажерът се приближи на пръсти до първата откъм салона каюта, която заемаше мистър Кремпфлоу, наведе се към ключовата дупка и много тихо почука. Вратата се отвори и пусна Луиджи. Отвътре двойно изщрака ключалката.

Морякът Ханс Вили Таумел се промъкна до вратата. През

малката ключова дупка той Видя пламъчето на свещ, поставена на масата. Луиджи стоеше сред каютата, Кремпфлоу го слушаше полуизлегнат в люлката.

С треперещ от вълнение глас, заеквайки, гостът говореше на развален английски език, заменяше неизвестните му изрази с френски или италиански думи.

— Господине, аз съм прост флорентински търговец. Нари чам се Микел Албанти. За пръв път тръгвам на далечно пътешествие. Господ ме удостои да забележа, че двама ни, господине, мене и вас, заплашва страшна опасност. Вашият но сач, онзи проклет немец, когото вие докарахте на кораба, се е сговорил със стюарда да убие и вас, и мен.

Морякът не разбра въпроса на мистър Кремпфлоу. „Флорентинският търговец“ отговори на събеседника си:

— Кълна ви се, синьор, това не са напразни страхове! Морякът и стюардът отдавна ни следят. Те са узнали, че и вие, и аз носим пари със себе си. Тази нощ, преди да пристигнем в Марсилия, те искат да ни ограбят.

— Брей, че нахалство! — промърмори „проклетият немец“.

Той едва успя да се промъкне в кабинката на стюарда, когато във вратата на каютата отново щракна ключалката и синьор Гринели, който току що се беше нарекъл Микел Албанти, търговец, се върна в каютата си. След пет минути той пренесе малкия си багаж в каютата на мистър Кремпфлоу и двамата джентълмени заедно заеха отбранителна позиция против очакваното нападение.

Ханс Вили Таумел изчака, докато в коридора всичко стихне. С условно почукване той извика на палубата Дик Милс. Далеч на хоризонта вече проникваше отблясъкът от светлините на марсилското пристанище. Палубата беше пуста.

— Крои се нещо лошо, Дик. Май че йезуитът нещичко е заподозрял и има намерение да се избави от мен. Той мисли, че корабният стюард ми е съучастник.

— Томи, в Марсилия ти трябва незабавно да изчезнеш от кораба, за да не ти устроят някой капан. С твоите фалшифицирани документи ти си в опасност. Постарай се да се измъкнеш с първата лодка. Аз ще проследя Кремпфлоу, а Антонио и Джордж няма да изпуснат от погледа си йезуита.

Бъдете и вие предпазливи, за да не разбере нещо преждевременно този Луиджи. На брега аз ще се скрия в къщичката на рибаря Александър Каридас, марсилския роднина на стария Георги. Там ще очаквам новини от вас.

Време беше за моряка да се върне на своето легло в кубрика. Боцманът се отнасяше неодобрително към дружбата на „немеца“ със стюарда. Ханс разбуди заспалия бюфетчия, слезе в кубрика и се мушна под одеялото.

Скоро се зазори и отпред, по курса на кораба, се показаха хълмовете, които обграждаха като подкова Марсилия.

Джордж Бингъл, Антонио Чени и Дик Милс от своята каюта се заслушаха в шумовете, които идваха от коридора. Те доловиха как Луиджи Гринели тихо напусна каютата на мистър Кремпфлоу и с тежка походка се изкачи на палубата. Носеше със себе си пътнически сак.

Капитанът вече заповяда да се дигне на крак целият екипаж. На кораба предстоеше да извърши сложни маневри при неблагоприятен вятър.

Морякът Ханс Таумел се приближи до боцмана.

— Маат, разреши ми да сляза на брега и да разбера дали не е тук още моята „Алтона“.

— Върви, само че без документи. Те ще останат на кораба — отговори боцманът.

Един катер приближи „Елмиона“. Митническите чиновници освидетелствуваха товара и разгледаха списъка на пасажерите. След свършването на формалностите катерът се отправи към брега. С него тръгна и морякът Ханс Вили Таумел. Боцманът размаха многозначително едно късо въже след катера, като напътствуваше веселия моряк:

— След три часа пак да бъдеш на борда или ще ми заревеш такъв „майн гот“, че цяла Германия ще те чуе!

Скоро от борда на „Елмиона“ се откъсна и лодката с пасажерите. На нея се намираха няколко богомолци, двама-трима френски тежки търговци, унилият ливорнски пасажер с един от своите слуги и „флорентинският търговец Микел Албанти“. Пасажерите благополучно минаха всички митнически строгости и напуснаха кея. „Унилият пасажер“ прошепна на своя „слуга“:

— Синьор Чени, вие по-добре от мен знаете италиански, затова вземете под наблюдение йезуита. Аз тук ще дочакам новини от Дик. Трябва непременно да му съобщим накъде ще тръгне от Марсилия кривоносата йезуитска змия Луиджи, този „флорентински търговец Албанти“.

В това време „търговецът“ извика един преносвач с магаренце. Той ясно произнесе адреса на странноприемницата и закрачи след

дългоухото добиче, като не откъсваше поглед от тежката торба, натоварена върху гърба на животното.

— Сега поне знам къде ще трябва да те търсим! — промърмори Антонио. — Момче — извика той едно черноoко пъргаво хлапе, което продаваше кестени, — ще ти купя цялата стока и ще ти дам още два франка, ако ми донесеш бързо адреса ей на онзи търговец, който крачи след магаренцето. Ще ме намериш в къщичката на Александър Каридас, в рибарското предградие.

И като пъхна в ръцете на момчето пари, Антонио взе целия сандък с плесенясали кестени. Без да бърза, той се отправи към предградието и намери радушен прием в малката къщичка, където Томас Бингъл се беше вече разположил като важен гост на най-почетното място, защото в този дом много добре си спомняха за „пирейското момченце с маймунката“…

Следобед по уличката затрополяха колелата на един закрит файтон. Джордж Бингъл и Дик Милс влязоха твърде озадачени и разтревожени в дворчето на Александър Каридас.

— Томи — заговори Бингъл старши, — ялата марсилска полиция те търси. Алекс Кремпфлоу е намерен заклан в своята каюта и на дръжката на ножа са изрязани буквите „Х. В. Т.“ — Ханс Вили Таумел.

— Марсилската полиция може да търси колкото си иска този интересен немец. — отговори Том твърде хладнокръвно. — Те могат да намерят само сеньор Матео Велмонтес, но и този испански сеньор ще се предпазва от излишни срещи с полицията. И така, значи, отците йезуити прерязаха гърлото на Алекс Кремпфлоу? Изглежда, че те са сериозно загрижени да не бъдат открити наследниците на граф д’Еляно. Но този патер Фулвио има верни слуги, а добрият доктор Буоти върви по много тънка дъсчица, без да знае, че под нея зее бездна.

— Трябва да се проследи убиецът — каза Дик. — Навярно от Марсилия Луиджи Гринели ще тръгне обратно за Венеция. Той свърши работата и прикри следите си. Чиста сметка!

В този миг в двора надзърна една мургава муцунка с дяволити очички. Момченцето се загледа през прозореца и видя закачена на гвоздея на стената моряшката барета на Томас от „Елмиона“. Антонио Чени се наведе към своя „пратеник“, който бързо му зашепна:

— Чичо, адресът на оня търговец е странноприемница „Синята Рона“. Само че той вече нае коне и водач за към Север. Дайте си ми моите франкове, а пък вие… — тук хлапето понижи гласа си още

повече, придърпа главата на Антонио към себе си и като хвърли поглед към баретата, прошепна на ухото на своя „клиент“: — вие си плюйте на петите! Пристанищната полиция търси в кръчмата „Тримата апаши“ един моряк от „Елмиона“, който снощи е заклал някакъв богат англичанин…

Томас Бингъл също се приближи до прозореца и чу думите на хлапето. Той го ощипа добродушно за ухото:

— Майка ти има дяволски хитро детенце! И ако то ни каже къде може по-бързо да намерим четири добри коня…

— С коне търгува старият дядо Ридо, джамбазинът. Той е само на две улици оттук… Слушай, чичо, онзи флорентинец, търговецът, сигурно ще тръгне по авиньонския път…

Като потупа поощрително по тила момченцето, вместо да му даде още една монета, Томас Бингъл предложи на Джордж Дик и Антонио, без да губят нито минута, да отидат при джамбазина за коне…

…През нощта край дървения кръст на шосето между Марсилия и Авиньон четирима мъже с полувоенни дрехи, триъгълни шапки и шпаги чакаха нетърпеливо да изгрее луната. Но облаци покриха небето и шосето беше тъмно, сякаш минаваше под земята. За да останат незабелязани откъм пътя, не беше нужно дори да се крият в храстите.

— Ще трябва да спираме всички пътници поред, момчета — прошепна Томас Бингъл. — добре е, че намерихте фенер със защитник. Някой идва, приятели!

Към крайпътния кръст наближаваше екипаж. Измежду пътуващите в него господа се оказа един чиновник, който доста подозрително се отнесе към „проверката на документите“: френският език на Антонио Чени, а още повече на двамата братя Бингъл далеч не беше съвършен и само Дик, задължен за произношението си на мисис Милс, родена Камила Льоблан, можеше криво-ляво да мине за французин.

Следващата група пътешественици пътуваха на коне. Те бяха двама. Първият от запитаните се оказа марсилският селянин Жак Перше, а вторият — търговецът от Флоренция Микел Албанти.

„Офицерът“ с триъгълната шапка, Антонио Чени, хвана юздите на коня, на който яздеше търговецът.

— В името на закона ви арестувам по подозрение в убийство!

На търговеца Микел Албанти оставаше само покорно да слезе от коня; ала същевременно той доста гръмко изказваше своето възмущение по повод произвола на местните власти.

„Полицаите“ свързаха ръцете на търговеца и му разрешиха пак да

се качи на коня. Те подкараха задържания търговец и неговия водач по шосето към Марсилия. Един от „патрулните“ водеше за юздите четирите коня, принадлежащи на „полицаите“. Гласът на този „полицай“ се стори на търговеца подозрително познат.

В мрака на разстояние половин левга пред тях вече се замярка фенерът на крайпътния хан, когато луната се показа между облаците и даде възможност на арестувания търговец ясно да разгледа физиономията на моряка Ханс Вили Таумел.

За приятелите остана неизвестно дали пътешественикът беше познал другите си спътници от „Елмиона“, или само видът на Ханс Вили предизвика у „търговеца“ съдбовен прилив на решителност, ала всички последвали събития станаха почти мигновено и продължиха не повече от половин минута.

„Флорентинският търговец“ беше успял да освободи по пътя завързаните си ръце и да извади от презраменната си чанта резервен пищов. Той се изправи в седлото, силно пришпори коня и го дръпна настрана. Чудесният кон се вдигна на задните си крака, изтръгна юздата от ръцете на Антонио Чени, прескочи крайпътната канавка и счупи стобора на някакво лозе. От тази посока гръмна пищовен изстрел и Антонио Чени, като изохка, политна към земята. Дик Милс, който държеше запънат пищов с многоъгълна цев, стреля напосоки в храстите и дочу оттам шум от падането на тяло от коня.

В същото време Джордж Бингъл смъкна от коня втория ездач Жак Перше. Той не направи никакъв видим опит за бягство и беше страшно изплашен. Ранен в крака, Антонио Чени лежеше насред пътя. Дик Милс излезе от лозето на шосето.

— Кой от вас е ранен? — запита той, но вече сам разпозна проснатия на пътя Антонио. — трябва бързо да се измитаме.

Приятелите пренесоха Антонио в храсталака, помогнаха на пленника, чиито ръце бяха свързани, да прескочи канавката и скриха конете на няколко крачки от шосето.

— Какво стана с оня? — запита Том.

— Убит е — отвърна Дик.

Том и Дик осветиха с фенера тялото на Луиджи Гринели. На гърдите на убития намериха чанта. В нея имаше запечатан плик, обвит в късче плат.

Приятелите прибраха плика, без да докоснат печатите. Като качиха на седлото ранения Антонио и поведоха пленника със себе си, Дик Милс и братята Бингъл свърнаха на шосето и се добраха до една изоставена каменоломна. Дойде ред да решат съдбата на втория

пленник, който беше изгубил ума и дума и само шумно въздишаше и пъшкаше.

— Кажи ни истинското си име — заповяда Джордж Бингъл. Господине, решили са да ме нарекат Жак още когато съм бил в утробата на майка си, а фамилното ми име и това на моите деди от векове е било Перше.

— Кой си ти?

— Селянин от околностите на Марсилия, ваша милост.

— Пощадете ме, господари мои, аз съм семеен, беден човек…

— Отдавна ли познаваш Луиджи Гринели?

— За първи път чувам това име, господине.

— Не хитрувай пред лицето на смъртта, Жак Перше, защото за една лъжлива дума ще те убия! — заплашително се намеси Томас Бингъл.

— Гръм да ме порази, господине, ако веднъж дори съм чул това име!

— Откога познаваш флорентинския търговец Микел Албанти?

— От… шест години, господари мои, ако не и повече.

— Често ли си правил с него такива нощни разходки?

— За трети път го придружавам.

— И всеки път ли по лионското шосе?

— Самата истина, ваша милост. На два пъти придружавах мосю Албанти до пристанището Кале.

— Кога направихте такова пътуване за последен път?

— Преди около един месец, синьори.

— Преди месец ли? Лъжеш, това не може да бъде, Жак!

— Бог да ме убие, ако лъжа! Преди един месец отидохме до Кале; той се качи на кораб, а аз останах да го чакам. След десет дни си дойде от Англия и ние се завърнахме пак в Марсилия. В живота ми не ми се беше случвало така да бързам. Уморихме четири коня, но той добре плати.

— А какво ти обеща сега?

— Сега пак се спазари с мен да отидем до Кале и обеща да ми заплати още по-добре. Аз за цяла година не припечелвам от моето стопанство толкова, колкото ми плащаше синьор Микел Албанти за едно пътуване.

Джордж Бингъл се замисли. Няколко минути всички мълчаха. Джордж сложи ръката си на рамото на селянина:

— Слушай, Жак Перше! Ние не сме разбойници и не убих ме честен флорентински търговец, а лукава йезуитска змия, един

преоблечен поп, слуга на аристократите… Ние обезвредихме паяка, но ни остава сега да разкъсаме паяжината. Ако ни помогнеш, ще направиш едно добро дело за добри хора и ще спечелиш още повече, отколкото ти плащаше йезуитът… Съгласен ли си, Жак?

Селянинът пристъпваше от крак на крак, мачкаше в ръце шаячната си шапчица и недоверчиво мълчеше. Той още не беше се отърсил от уплахата и сега се опасяваше да не попадне „от трън, та на глог“.

— Не се бой, Жак! Ще получиш всичките ни коне и още стотина франка златни — продължи да го увещава Джордж.

— А какво трябва да направя за това, господа?

— Ние не сме господа, ние сме също такива трудови хора като тебе… А може би самият ти да си таен йезуит, Жак, а? Въпреки че въпросът беше шеговит, Жак отхвърли ръката на Джордж от рамото си:

— Езуит ли? Цялото наше село ги издави, проклетите, в манастирския яз… Ако знаех, че този Микел Албанти е преоблечен поп, щях да го хвърля по пътя в Рона!… А какво искате от мен, граждани?

— Жак, ти трябва да придружиш до пристанище Кале… синьор Микел Албанти и неговия слуга.

— Нещо май не проумявам, господари мои… Ами че нали е мъртъв тоя Албанти?

— Той е жив, здрав и стои пред теб. Албанти съм аз. А ето този човек е моят слуга. Разбра ли думите ми, Жак Перше?

— Разбрах, господине. Вие сте синьор Микел Албанти и никой днес не ви е убивал. А ето този, синьор Дик, е ваш слуга.

— Ти май не си глупав момък, Жак. Напиши сега едно писмо на жена си и й нареди да подслони двама души, Том и Антонио, докато по-възрастният от тях не оздравее. Ако в къщата ти стане нещо — ще получиш куршум, Жак, а от твоя дом ще останат само главни.

Марсилецът се оказа човек съобразителен. Дадоха му перо, мастило и хартия. Докато той бърчеше чело и пъшкаше, мъчейки се над двата реда на писмото до дъщеря си Мадлен Перше, Джордж Бингъл разглеждаше плика, който бяха извадили от чантата на убития.

— Ще се опитам да отворя това писмо, приятели, но така, че да не останат следи… Запалете огън и стоплете вода, до като извадя от торбата моя шпател[192].

След половин час тънките възлести пръсти на Джордж Бингъл успяха да измъкнат от разпечатания плик едно изписано листче.

Писмото на патер Фулвио ди Грачиолани беше бързо прекопирано, а след това Джордж възстанови първоначалния вид на плика тъй изкусно, че Дик и Томас ахнаха от учудване.

— Ех, че ловко! — възкликна възхитеният Дик Милс. — ма какъв свети отец, а? Слушай Антонио, виж какво пише венецианският йезуит Фулвио ди Грачиолани на патер Бенедикт Морсини в Бълтън:

„Ако брат Луиджи не успее по пътя да отстрани агента на нашите врагове, англичанина Кремпфлоу, вземете всички мерки, за да се възпрепятствува срещата му с Джакомо. Опасността нараства. С помощта на Кремпфлоу Буоти е вече на път да разкрие тайната на Джакомо. Предпазливостта изисква дъщерята на Джакомо да напусне бащиния си дом безследно. Бъдете през цялото време нащрек, охранявайте тайната на Джакомо. Без колебания с всякакви средства пресичайте всички опити на враговете да проникнат в нея.

В случай че Луиджи има успех в предприятието си с Кремпфлоу, ще ви връчи всички пари, които се намерят у англичанина. Сумата е равна на две и половина хиляди скуди. Отговора си незабавно предайте на брат Луиджи. Благославям ви заради труда и подвизите ви в името на общото дело.

Ф. д. Г.“

Томас Бингъл погледна въпросително брат си:

— Защо възнамеряваш да пътуваш до Кале, Джордж?… Да не би да се готвиш да се прехвърлиш в Англия и да се явиш с това писмо пред патер Бенедикт вместо Луиджи Гринели?

— Точно това се готвя да направя, приятели! По ръст и по цвят на косите приличам на Луиджи, а за останалото ще се надявам на щастието си! Разбира се, в Бълтън ще трябва да работя предпазливо… На дневна светлина Морсини безспорно веднага ще открие измамата, значи, денем не бива да попадам пред очите нито на патера, нито на бълтънските тъмничари… Ще се опитам да действувам нощем… Ако успея да разкрия плановете на патер Морсини, всички карти на отците йезуити ще ни бъдат съвсем ясни.

Томас Бингъл поклати недоверчиво глава. Антонио се мръщеше от болката в крака и се ровеше в документите на убития. Попадна му едно тефтерче. Джордж Бингъл се вгледа внимателно в характерните букви на чуждия почерк.

— Стой! Вижте, ето почерка на Гринели. Патер Морсини без съмнение го познава!… Това много облекчава задачата ни, приятели!…

…За две денонощия Джордж Бингъл и Дик Милс дойдоха до Лион, но тук ги сполетя неуспех: на улицата случайно ги позна същият

онзи чиновник, когото мнимият „патрул“ беше спрял на лионското шосе близо до Марсилия. Приятелите едва избягнаха ареста. Добродушният Жак Перше им помогна да се измъкнат от Франция в Савойското херцогство, откъдето по дълъг обиколен път едва след месец и половина се добраха до Дюнкерк. След като се прехвърлиха в Дувър, „търговецът Микел Албанти“ и неговият „слуга“ пристигнаха най-сетне с лондонския дилижанс в Бълтън.

4

Хелга Лунд, някогашната кърмачка и бавачка на Изабела, разтребваше стаята на младата си господарка. Мис Изабела бе отишла на разходка с кон.

Изпод масичката на наследницата на Ченсфилд Хелга измъкна плетеното сламено кошче, до половината пълно с хартийки, парченца от копринени лентички, счупени копчета, фуркети и други невинни боклуци.

Хелга поклати укорно глава, изтръска съдържанието на кошчето направо на пода и слезе долу за парцал и кофа.

Именно от тази минута се възползува духовният пастир и наставник на Изабела. Отец Бенедикт Морсини никога не пропущаше случая „неволно“ да надзърне в моминската стая на Изабела, когато обитателката й я напущаше.

Патерът влезе в празната стая, незабавно се наведе над купчината смет, изтърсена на пода, и извади два три смачкани плика. Той изглади единият от тях; почеркът на изпращача бе за него непознат, при това, по всички признаци — мъжки. Това заинтересува патера, тъй като той достатъчно подробно беше изучил перото на всички, които кореспондираха с Изабела. Пак тук, сред сметта, патерът забеляза парченца хартия, изписани със същия почерк. Отец Морсини започна бързо-бързо да вади тези хартийки от малката купчинка, което не беше трудно, защото ръката, която нервно беше разкъсала писмото, също тъй нервно беше смачкала и захвърлила парчетата в кошчето.

Когато Хелга Лунд се върна в стаята, патер Бенедикт, който между впрочем не се ползуваше с благоразположението на шведката, вече стоеше край широкия перваз и гледаше замислено голите клони на тополите под прозорците…

Вечерта, щом се върна у дома си, той извади и оглади листчетата, намръщи се, като видя двата подписа и се зае да залепи разкъсаното писмо върху лист.

На Великден лорд Ченсфилд се почувствува тъй бодър, че присъствува с жена си и дъщеря си на празничното богослужение в бълтънската катедрала, а на другия ден в Ченсфилд се състоя първият прием и в края на седмицата господарят на имението за пръв път след прекараната болест се качи на седлото и направи малка разходка с кон из своите земи.

Дъщерята на графа, която също току що се беше завърнала от

разходка, влезе в кабинета розова и свежа.

— Поскучай с болния старец, Бела — каза бащата, като разроши къдрите на девойката, — помогни му да се справи с този скучен книжен боклук.

Лорд-адмиралът се облегна на креслото, затвори очи и сякаш потъна в дрямка. Изабела отваряше плик след плик и четеше фамилните имена на изпращачите или фирмите. В повечето случаи, без да отваря очи, бащата веднага правеше отстраняващ жест с дланта си и писмото полетяваше непрочетено в една голяма папка за книжа.

Изабела взе голям сив плик с три печата и щемпел „Калкута“. Адресът на изпращача гласеше: „Източна Индия, Бенгалия, пристанище Калкута, юридическа кантора «Ноел-Абрахамс и Мохандас Маджарами»“. Сънят твърде бързо отлитна от графското чело, а полузатворените му очи се отвориха не без учудване.

— Стара фирма! — промърмори той. — Интересно какво им е потрябвало. Я ми прочети писмото, Бела.

Върху плътната хартия със сложен орнамент по краищата ръката на писар калиграф беше написала с туш следния текст:

„До негова светлост лорд-адмирал граф Ченсфилд, ърл Бълтънски

Високо уважаеми сър Фредрик Райланд! Ласкаейки се от приятната надежда, че названието на нашата скромна индийска кантора, към чиито клиенти някога имахме честта да числим и ваша светлост, не е съвсем изличено от паметта ви, ние си позволяваме да се обърнем към ваша светлост с израз на най-дълбоко уважение…“

— Отмини това бръщолевене, Бела, виж в края какво искат.

Изабела обърна страницата и в края на втория лист прочете:

„…не ще оставите без милостивото си покровителство кантората, която някога има чест да въведе ваша светлост в наследствените ви права. Позволяваме си да изразим надежда, че ваша светлост ще благоволи милостиво да приеме в Бълтън, където откриваме клон на нашата кантора, внука и племенника ни, които ще сметнат за висока чест и удоволствие лично да засвидетелстват на ваша светлост своето уважение и преданост.

Винаги готови на услугите на ваша светлост.

Заломон Ноел-АБРАХАМС

Мохандас Сами МАДЖАРАМИ“

— Значи, внуците на тези индуски агенти ще дойдат при нас в Бълтън и ще открият клон на кантората? Дали пък не си въобразяват,

че ще седна да ловя простаци за тяхното дюкянче?

— Не се горещи, папа. За бога, не се горещи! Това послание е толкова смешно, смирено и почтително! Ако тези индуски внуци се представят, аз ще ги посрещна и ще ги отправя при Мортън.

— Добре, Бела. Отнеси писмото на стареца и го помоли да напише отговор. Как се казват тези калкутски внуци?

Изабела погледна в писмото:

— Лео Ноел-Абрахамс и Нал Рангор Маджарами. Изглежда, че те вече са в Лондон и скоро ще трябва да пристигнат тук. Ноел Рангор Маджарами навярно е истински индус? Това е малко тайнствено. Аз непременно искам да го видя.

— Бела, ако тези книжа още не са ти омръзнали, виж дали няма нещо интересно из вестниците — помоли бащата.

В лондонския „Обзървър“ накратко се съобщаваше, че сеньор Диего Луис ел Гора, командир на частния свободен крайцер „Тримата идалго“, на база някъде по африканското крайбрежие, се е обърнал с писмо към Учредителното събрание на Франция, предоставяйки кораба си на разположение на революционния народ. Според думите на вестника маркиз Лафайет, участник във войната за независимостта на Американските щати, си спомнил и оценил високо заслугите на екипажа на този кораб в сраженията против враговете на американската революция и препоръчал на събранието да приеме предложението на младия командир. В най-близко време свободният кораб щял да влезе в строя на военноморските съдове на революционна Франция.

Графът накара дъщеря си да му прочете тази кратка бележка два пъти. От вниманието му не убягна, че при четенето Изабела се червеше и бледнееше. В бележката не се казваше нищо за другите офицери на този кораб, но и бащата, и дъщерята достатъчно ясно си представяха лицата на командното мостче на „Тримата идалго“. Опасявайки се да не би баща й да получи нов пристъп на болестта, Изабела побърза да сложи настрана „Обзървър“ и да вземе лондонският „Нюз Пейпър“.

Камериерът доложи за пристигането на Уилям Линс.

— Остави ни, Бела… — помоли лорд-адмиралът. — какви новини носите, Линс?

— Милорд, нещастията продължават да ни преследват… От Марсилия се получи съобщение… Мистър Алекс Кремпфлоу… Опасявам се, сър, че новата вест може пак да влоши здравето ви.

— По дяволите здравето, Линс! Каква новина сте ми донесли за

този Алекс? Той не ми харесва, дявол да го вземе!

— Сега това вече няма никакво значение, сър. Алекс Кремпфлоу е ограбен и убит на борда на кораба „Елмиона“. В убийството е заподозрян морякът немец Х. В. Таумел. Мистър Кремпфлоу е погребан в марсилските гробища… Това е дяволски голяма загуба, сър.

— Не, Линс, това не е кой знае каква голяма загуба. Успяхте ли да изясните нещо за причините на пътуването му в Италия?

— Предполагам, че съм успял, сър. Той е заминал по важна частна работа. Тя му била възложена от синьор Томазо Буоти, пазител на домашния музей на венецианския велможа граф Паоло д’Еляно.

Сър Фредрик Райланд подскочи в креслото си:

— Граф Паоло д’Еляно ли казвате? И какво е възложил на Алекс този Томазо Буоти?

— Успях да изясня това случайно. Тези дни седях на чаша бира със стария Слип. Шестнадесет години служи той у покойния Уудро…

— По дяволите тези подробности, аз познавам хората на Уудро.

— И така, Томазо Буоти пристигнал миналата година тук. Кремпфлоу незабавно изпратил Слип да доведе художника Бингъл, който направил копие от един италиански емайл на портрета на някаква жена с детенце…

— Ето откъде е попаднало, значи, в ръцете на Бингъл това копие! Продължавайте, Линс, на раменете си вие не носите зелев кочан, проклет да съм!

Поласканият сержант засука червеникавите си мустаци и се изпъчи.

— Веднага след разговора си с Буоти Алекс Кремпфлоу се стегнал за път. Две седмици подир заминаването му Слип изпратил копието на портрета на адрес „Ливорно, до поискване, за ескуайър Кремпфлоу“. Всичко това Слип ми разказа тези дни на чаша…

— Но как узнахте, че този Буоти служи при граф д’Еляно?

— Доктор Буоти първом дойде при мен и си каза името, длъжността и званието. Аз самият го изпратих на Олдърмен крос.

— А не знаете ли нещо за характера на възложената работа?

— Явно тя е свързана с издирването на лицата, изобразени на портрета.

— И вие мислите, че поръчението да се издирят тези лица изхожда от самия граф д’Еляно?

— Може ли да има и най-малко съмнение в това, сър?

— Таванът ви добре се проветря, Линс! Ще ви направя наследник

на Крейг, дявол да ви вземе! Слушайте, Линс, оставете Слип в „Утробата на кита“, а Джоус — „Бялата мечка“. Идете на пристанището и предайте на капитан Олберт заповедта ми да приготви „Южният кръст“ за заминаване. Ние ще отидем с вас в Италия. Дявол да го вземе, така ми препоръчаха лекарите, разбирате ли, Линс! След една седмица вдигаме котва!

Най-запуснатият кът в Ченсфилд стана чифликът на престарелия управител на имението, мистър Томас Мортън. Формално господарят на Ченсфилд не смени стареца от тази длъжност, но никой вече не се обръщаше към него за стопански разпореждания. Старият Мортън изживяваше последните години от живота си. Половината от котиджа, където някога бяха свили своето първо гнезденце Едуард и Мери Уент, сега беше закована с дъски.

Една майска вечер господарят на имението удостои чифлика на Мортън с късното си посещение. Мистър Мортън седеше пред затворения прозорец, който гледаше към градината. В стаята миришеше на застинала пепел и плесен. Граф Ченсфилд избърса с пердето праха от перваза, от което пердето не измени съществено цвета си. От прозореца се виждаше езерцето. Черната му повърхност вече беше успяла да заблести с яркозелените петна на блатната леща. Над езерцето и алейките, обраснали в трева, летяха много прилепи.

Господарят на имението приседна на перваза. Ничие присъствие не възкресяваше в паметта му картините на миналото с такава сила, както присъствието на Мортън. При него лорд-адмиралът ставаше такъв, какъвто си беше — пиратът Джакомо Грели и безпощадна машина за трупане на злато. Ексцентричната поза, която беше заел на перваза, напълно съответствуваше на необичайното му душевно състояние. Влечеше го към мъжка откровеност. Причината за това бяха новополучените вести. Грели смяташе, че пред „старата дрипа в креслото“, както той наричаше Мортън, може да не се стеснява нито в позите, нито в изразите си. Въпреки това, преди да предприеме каквито и да било по-сериозни начинания, лорд-адмиралът се съветваше и откровеничеше със стареца, намирайки, че мозъкът му още е способен „да изчатква искра на мисъл“.

— Слушайте, Мортън, вие винаги сте били добър баща и примерен домакин. Но кажете ми, ако имахте незаконен син, плод на измамена от вас жена, как бихте се отнесли към него?

— Право да си кажа, не зная, господине. Не съм имал работа с… такива жени.

— Но ако узнаехте, че…

— Не бъдете жесток към мене, сър. И без това съм сурово наказан от бога. Дъщеря ми ме изостави… и, бог вижда, вината за това е срещата ми с вас!

— Ние имаме с вас обща съдба, старче. Забравихте ли Чарлз? Чуйте: моят баща ме търси.

— Баща ви? Позволете… Ах, онзи венециански патриций? Та той… още ли не е напуснал този свят? Струва ми се, че се казваше…

— Граф Паоло Виторио Алберто Джорджио д’Еляно.

— А на колко години е негово сиятелство?

— Пет години повече от вас. Късничко си спомни той за малкия Джакомо, сина на измамената от него певачка, а, Мортън?

— Кой ви донесе новината, че графът ви търси? Дали не е отец Бенедикт?

— Отец Бенедикт ли? Хм! Отец Бенедикт?… Не, не той. Научих това от Линс. Пристигнал в Англия един човек, служещ у графа, някой си доктор Буоти, който дири из цяла Европа Джакомо Мола. И представете си, Мортън: този Буоти ангажирал нашия Алекс Кремпфлоу; ангажирал го да издирва Джакомо! Забавно, а?

— Значи, с тази цел именно мистър Кремпфлоу е тръгнал за Италия?

— Да, очевидно. Само че… там не му потръгнало особено: заклали го при тези издирвания.

Прекарал повече от две десетилетия рамо до рамо с Грели, мирният солиситър вече бе престанал да потръпва при думите „заклан“, „застрелян“. Известието за смъртта на Кремпфлоу старецът прие равнодушно.

— Какво мислите за това убийство, Мортън?

— О, господине, всеки юрист, дори и такъв незначителен като мене, ще ви даде само един отговор: търсете оня, комуто би било изгодно това. Навярно граф д’Еляно има наследници?

— Синьорът няма никакви наследници. Помня, че отец Бенедикт веднъж ми казваше, че графът бил завещал имуществото си на родния си град ли, на някакъв си манастир или пък на храм…

— Впрочем, господине, доколкото си спомням вашия разказ за Италия, отец Бенедикт е принадлежал по-рано към ордена на Исуса, нали?

— Да, принадлежал е и, трябва да се предполага, че принадлежи и понастоящем. Какво искате да кажете с това, Мортън?

— Абсолютно нищо, господине. По-добре е да се мълчи за отците йезуити.

Джакомо Грели потъна в размисъл. В градината майският здрач бавно се сгъстяваше. Разкъсана мъгла надвисна неподвижно над водата. Почти до прозореца имаше мъничка полянка. На края на тази полянка неотдавна светкавица беше обгорила един стар, изсъхнал дъб. Мъртвото дърво чернееше сред младите дъбове.

— Реших да замина за Италия, Мортън.

— С каква цел, господине?

— Искам да видя баща си.

— По-рано вие… не си спомняхте за него.

— Да, докато не знаех, че той си спомня за мен.

— Голямо ли е богатството му, господине?

— Богатството му ли? Пет шест милиона. То не ще изкупи сирашките години на Джакомо Мола.

— Не ви разбирам добре, сър.

— Опитайте да се поставите на мое място, Мортън! Според вас, кой превърна сина в приютски храненик? Граф Паоло д'Еляно! По чия милост Джакомо би издъхвал сега в някой коптор в сиромашия, ако сам не беше си проправил път и не се беше научил да събира злато? Плюя сега на него аз! И искам да му захвърля обратно подаянието, с което се надява да изкупи нечистата си съвест.

Старият Мортън погледна Джакомо Грели в лицето и въздъхна тежко.

— Бог да е с вас двамата, господине! — каза той с укор. — Не аз трябва да съдя угодна ли е богу такава по стъпка, но…с това вие бихте успокоили отците йезуити!

Грели хвърли изкосо поглед на стареца и се разсмя:

— Вие бихте могли да станете държавен човек, Мортън, ако вашата кукумявска мъдрост не се съчетаваше със заешка душа… Да, едва ли не забравих: ако дойдат тук на гости онези двама нови калкутски юристи, които откриват кантора в Бълтън, жена ми ще ги приеме. Вие самият се отнесете към тях по-любезно! Каквото и да е, Ченсфилд дължа на тази фирма.

— Но, сър, не е ли опасно…

— Опасно ли? От деня, в който загина „Офейра", са минали двадесет и две години и Алфред Мърей вече не е жив. Умря миналото, старче!

5

Пристанищният моряк, който влачеше от кея багажа на двамата пасажери от Калкута, вече изнемогваше от умора, когато слугата на пристигналите се приближи до пристана и помогна на моряка да натовари тежките куфари в кеба.

— Навярно господата ще се установят в „Бялата мечка“? — запита морякът, като пъхаше в джоба си припечелената полукрона.

— Не, ние вече си избрахме частна квартира. Коларю, Гарденрод, къщата на госпожа Таубе…

Обявлението за даване под наем на уютната къщичка, която някога беше квартира на мистър Джефри Макрайл, се появи на прозорците й съвсем неотдавна, половин година след гибелта на стария наемател. Тя именно беше привлякла вниманието на двамата млади чужденци при тяхната първа разходка из града. Те учтиво се осведомиха от хазайката за условията и допаднаха на старата немкиня. От това майско утро новопристигналите адвокати Лео Ноел-Абрахамс и Нал Рангор Маджарами заедно със своя стар слуга станаха наематели на фрау Таубе.

Младите юристи твърде бързо придадоха на къщичката вид на същинска кантора. Фрау Таубе с неудоволствие видя, че къщичката й бе превърната в учреждение, но младите хора успокоиха старицата, като й обещаха малко допълнение към определения наем. Освен това тя се убеди, че потокът от посетители, от който много се опасяваше, се оказа не чак толкова бурен. През първата седмица от съществуването на младото учреждение, зарегистрирано вече в кметството под фирмата „Юридическа кантора Абрахамс и Маджарами в Калкута, бълтънски клон“, мистър Лео и мистър Рангор приеха един-единствен посетител, който се оказа кралският бирник, дошъл да определи възможната печалба на хазната от новото предприятие.

Втората седмица даде основание на няколко бълтънци да поглеждат с известно одобрение емайлираната табелка, която съвсем наскоро беше украсила зелената врата на вилата на Гарденрод.

Мистър Лео се изправи пред специалното жури в съда по делото на старейшината на строителното сдружение, обвинен в разхищение на връчените му от предприемача пари, и прояви толкова рядко красноречие и такова умение да прибягва към хитроумни юридически уловки, че присъдата се оказа в полза на ответника. Адвокат на ищеца беше старият Томас Мортън, който претърпя поражение от калкутския

новак. В резултат на първия успех в новата кантора вече към края на втората седмица започнаха да се появяват клиенти. Едва след това двамата джентълмени изпратиха визитните си картички в Ченсфилд.

В отговор те получиха много любезна покана от своя колега и недавнашен противник пред съда мистър Томас Мортън. Оказа се, че господарят на имението преди една седмица бил отплувал за Италия да си възстанови здравето, но възложил на мистър Мортън, а също така и на дъщеря си, мис Изабела, да уверят двамата млади юристи в неговото твърде доброжелателно отношение към тях.

Когато се явиха в Ченсфилд, двамата джентълмени бяха представени на лейди Райланд и удостоени с половинчасов разговор с графинята, която прояви любознателност по въпроса за облеклото на индуските жени. Мистър Рангор много живо разказа за някои обичаи в своята родна страна. Лейди беше потресена от известието, че свещените крави се разхождат безпрепятствено по калкутските тротоари и съвсем невероятно й се стори съобщението, че свещените грифове, които в нейната представа бяха чисто хералдични птици, в Калкута служат на боклукчиите, редовно очистващи града от помиите и остатъците.

Докато Нал Рангор Маджарами развличаше лейди Елен с етнографски разговори, мис Изабела показваше на втория гост, мистър Лео, ловния кабинет на сър Фредрик. За разлика от лейди Райланд, която запази много приятни спомени от разговора си с образования индуски гост, след заминаването на джентълмените мис Изабела остана в странно подтиснато състояние на духа.

6

Патер Бенедикт Морсини живееше в същата онази къщичка на територията на пристанището, където някога старият Ендрю Лоусън даваше под наем стаи на „почтени пътници“. Предната част на къщата беше престроена в католически параклис. Ниска врата съединяваше помещението на капелата с жилищните стаи на монаха. На разположение на отец Бенедикт беше останал предишният слуга на Лоусън, Грегъри Уебст, и благодарение на наблюдателността и словоохотливостта на този прислужник патерът беше отлично осведомен по работите на лицата, предизвикали интереса на любознателния монах.

След като беше превърната в капела, къщичката на Лоусън се измени до неузнаваемост. На пръв поглед изглеждаше, че сивото здание на параклиса с цветни стъкла в тесните прозорчета никога не е било предназначено за други цели освен чисто църковни. Сред мрачните и неуютни пристанищни постройки параклисът на патер Бенедикт изглеждаше като умилително украшение, нежно и чисто.

Една майска съботна вечер мис Изабела Райланд дойде в капелата на отец Бенедикт.

— Трябва да се сбогувам с вас, свети отче — каза наследницата на Ченсфилд. — утре заминавам с мама за Лондон. Сега няма да се видя с вас до завършване на пансиона. Искам да се сбогувам с нашата капела.

В параклиса цареше лека мъгла, озарявана от пламъчетата на двете кандила пред ликовете на светиите. Патер Бенедикт запали свещ пред голямото черно евангелие при олтара и погледна Изабела с очи, пълни със скръб.

— Дали не ви отвлякох от благочестиви размишления, свети отче? Струва ми се, че сте огорчен от нещо.

— Аз отдавна ви чаках, дъще моя — отвърна монахът с прочувствен глас. — Но вие сте права, Изабела, аз скърбя, дълбоко скърбя за една горестна загуба.

— Може би бих могла с нещо да смекча вашата скръб, свети отче?

Отец Бенедикт положи ръка върху златните къдрици на девойката, целуна нежно нейното чисто, високо чело и въздъхна още по-скръбно:

— Това е изцяло във вашата власт и по вашите сили, Изабела,

защото загубата, която оплаквам аз — това е доверието на моята духовна дъщеря. Аз скърбя, че се лиших от него, от вашето доверие, Изабела.

— Но, свети отче, в какво съм се провинила пред вас?

— Ние, духовните пастири, имаме по-прозорливи очи от миряните, дори и от родните бащи. От известно време, Изабела, чувствувам, че във вашата душа са се появили тайни от мен, каквито преди нямаше. Аз не мога да доловя причините за това, но твърде добре познавам сърцето ви, за да не разбера колко далеч е то сега от искреността с мен.

Силното смущение на девойката, нейното мълчание и сведените очи по-добре от открито признание потвърдиха на духовното лице, че и тя страда под бремето на някаква неизказана тайна.

Мазният, кадифен глас, нежен и с едва забележима зловеща нотка, стана още по-благ и печален. Отблясъкът на свещите и кандилата падаше върху черната книга, върху белия със злато кръст на разпятието и бронзовата брада на свети Франциск.

Очите на Изабела се напълниха със сълзи — тъй задушевно, тъй мило на сърцето й беше това убежище от всички мирски горести и скърби.

— Свети отче, в душата си наистина тая голяма тайна… И аз отдавна щях да дойда при вас за съвет, за разрешение на мъчителното, тревожното съмнение, ако… ако именно това, именно да се обърна към вас не ми беше просто забранено.

— Онова, което е позволено от бога, не може да бъде забранено на хората. Само грехът против светия дух не се прощава дори на небето. А неискреността пред бога или пред неговия служител е грях против светия дух, Бела.

— Отче мой, разберете ме: тайната принадлежи не само на мен. Споделят я няколко души. Аз не съм им давала никакви обещания за мълчание, но чувствувам, че тези странни хора не ми желаят злото.

— Бела, понякога дори закоравял престъпник, злодей убиец, който се примъква с нож към спящия, заобикаля цветчето на пътя си, за да не го сгази, ако то е свежо и прекрасно… И никога не смятайте, че тайната, която ще изповядате на божи служител, е тайна разкрита, защото няма за един свещенослужител по-тежък грях от нарушение на тайната на изповедта. Вие не знаете, дъще моя, какви най-съкровени човешки дела лежат скрити дълбоко в моята памет и се поверяват от мен само на бога… Облекчи сърцето си с изповед пред всевишния, Бела.

В молитвен екстаз девойката се отпусна на колене. Той ласкаво я привдигна, постави я на пейката и още веднъж я целуна по челото. От движенията на широките му черни ръкави пламъчетата на свещите се люшкаха и ликът на пречистата Дева сякаш оживя в играта на смътните сенки. За една част от секундата на Изабела се стори, сякаш костената ръка на Девата помръдна и задържа пръста си на устните. Изабела вдигна разплакани очи към лика на Девата. Тясното костено лице с издълбани неподвижни зеници беше безучастно, неживо, кукленско…

В настъпилата тишина Изабела дочу звук от восъчна капка, паднала върху каменната плоча на пода. Въздъхвайки на пресекулки, девойката обхвана с две ръце дългата длан на патера и зашепна:

— Отче, помните ли нашето посещение в затвора? Помните ли затворника испанец дон Алонзо де Лас Падос?

— Да, помня този човек. Продължавайте, скъпа моя дъще — дочу тя нежно зловещия глас на монаха.

— Той… не е загинал при взрива и се е скрил.

— Това ми е известно, дъще моя.

— Отначало аз получих от него писмо, почтително и нежно…

— И в него той ви молеше да запазите в тайна писмото му, изпратено до вас, вярно ли е? И дори ви съветваше да го скриете от мен, предупреждавайки моята дъщеря да се пази от нейния духовен пастир!

— Това е вярно. И досега аз мълчах. Откъде знаете вие всичко това, отче?

— Духовните очи са по-зорки от обикновените човешки очи. Продължавайте изповедта си, Бела!

— Преди три дни двама млади калкутски юристи посетиха Ченсфилд. Аз се запознах с тях. Преди да замине, папа ме замоли да им предам сърдечен привет и обеща да съдействува за тяхното ново предприятие.

— Помощта на ближните е най-християнският от всички помисли на графа, Бела.

— Този мистър Лео Ноел-Абрахамс…

— …покръстен евреин, доколкото ми е известно, нали?

— Отче мой, той само е приел лика на покръстения евреин от Калкута. Този човек е Алонзо де Лас Падос.

Изповядващата се почувствува как трепна ръката на нейния духовник, но гласът, спокоен и равен както преди, произнесе:

— Отдавна се досещам за това, Изабела!

— Боже, свети отче, и вие ли също… пазите това в тайна от всички хора? Колко се заблуждава във вас този нещастник! Той е убеден, че в новия му грим никой не го е познал.

— Говори ли той с вас насаме, Изабела?

— Да, свети отче, и ми каза нещо, от което и досега не мога да се опомня. Той ми каза, че истинското му име…

— Продължавай, дъще моя, защото и това ми е известно…

— О, свети отче, той ми откри, мога ли да повярвам, че се нарича Чарлз и че ми е роден брат по баща, моят брат, когото всички смятат за загинал на тригодишна възраст…

Тънката восъчна свещ изведнъж запука и се наклони, готова да падне. Във влажната и прохладна капела стана малко по-тъмно. Отец Бенедикт изправи свещта, отмахна нагара и пламъчето заблестя отново. Той обгърна тихо девойката през кръста и извеждайки я от параклиса, заговори с убедителен, ласкав тон на наставник:

— Бела, ние не можем да съдим за това с какви цели този млад човек, под заплахата от разобличение и смърт, се е явил в Бълтън. Не можем и да знаем дали устата му говорят истина, или пък той е просто един хитър самозванец, намислил да измами вашия баща.

Но той ненавижда моя… тоест по неговите думи нашия баща! Той не желае да му открива името си. Изпълнен е с вражда и ненавист към славата и богатството на татко.

— Да не го съдим ние, Бела. Ние нямаме право за това. Вие изпълнихте своя дълг пред всевишния и той ще просветли вашия разум. Но за да се запазят силите на вашия баща, подкопани от болестта, бог да ви пази да не направите ни най-малък намек пред него за тези открития. Не мислете да му пишете в Италия за тези тайни. Кажете ми, друг никой ли не се досеща? И още: кой е неговият спътник, този индус Нал Рангор Маджарами?

Вече на прага на параклиса Изабела спря. Патерът забеляза руменината, която изби по лицето й.

— Този човек също е участвувал в онази странна игра, в… измамването на градските власти… Той се беше представил за офицер от кралските войски, кавалер дьо Креси. Помните ли го, свети отче?

— Бог да ви възнагради за вашата вяра в неговия недостоен слуга! Пазете се от тези хора, Изабела, защото ние не знаем техните намерения! Избягвайте ги. Пишете ми от Лондон за всичко, което може да тревожи и смущава чистата ви душа.

И като осени склонената глава на девойката с кръстен знак, отец Бенедикт отвори вратата на своята приемна, където гувернантката на

Изабела мис Тренбърн вече беше започнала да проявява признаци на нетърпение.

Ала старата лейди се засрами от тези си чувства, щом погледна лицето на своята възпитаница. То беше просветлено и сякаш самата небесна благодат незримо беше слязла върху това детски невинно лице с големи, правдиви очи.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА СТАРИЯТ РОЯЛИСТ

1

Лондонската пощенска карета стовари пред входа на „Бялата мечка“ един пътешественик с изтъркано пътническо наметало и неговия слуга. В странноприемницата пристигналият нае стая и започна подробно да разпитва лакея относно дейността на бълтънските кръчми, ресторанти и други заведения, занимаващи се с търговия на вино. В книгата на наемателите новопристигналият записа името и званието си: Микел Албанти, търговец от Флоренция, със слугата си; собствена търговска фирма на вина, съществува от 1677 година.

Търговецът отвори в стаята си бутилка порто, неукрасена с никакъв етикет, но пръскаща благоухание, способно в няколко минути да лиши всяко въздържателно дружество от всичките му членове. Пристигналият предложи на лакея една глътка и той усети на небцето си нещо подобно на полъх на животворен ветрец от розова градина. Според думите на търговеца запасът от това вино, възлизащ на шест галона, именно го подтикнал да предприеме пътешествието до английския северен град, за да зарадва любителите на доброто италианско вино. След като поговори за цените и възможните търговски конкуренти, търговецът завърши разговора с въпроса дали в Бълтън има жители от италиански, френски или испански произход. Лакеят отвърна на госта утвърдително, като назова един оперен тенор, двама представители на корабни компании, свещенослужителя в католическата капела, две три семейства френски емигранти роялисти и един златар. След това с тон на най-голямо пренебрежение лакеят добави:

— На пристанището има още и всевъзможна италианска сбирщина: хамали, докери, носачи, но те предпочитат да се напиват с джин.

— Направете си труд да ми донесете в стаята заедно с поръчания обяд адресите на посочените от вас синьори освен докерите, разбира се — помоли чужденецът.

След като получи адресите и пъхна в жълтата си кожена чанта една доста обемиста пачка италиански банкноти, привечер синьорът се отправи към пристанището. Зад кейовете на пристана, където от привързаните кораби се разтоварваха колониални стоки, се виждаха морски съдове, стоящи на най-близкия рейд вече готови за отплуване. Търговецът се осведоми за техните маршрути и чу, че датският бриг „Крал Улаф“ се готви след полунощ да вдигне котва. Набелязваше се

Кале като най-близка спирка.

Капитанът на „Крал Улаф“ се оказа по една случайност на брега. Пуфкайки с лулата си право в лицето на синьор Албанти, в отговор на твърде вежливата молба на търговеца той му предложи място на палубата. Бъдещият пасажер на „Крал Улаф“ се съгласи да плати на капитана предварително и тръгна по крайбрежната улица, като търсеше с очи католическото параклисче по белезите, които му беше съобщил слугата от странноприемницата.

На запад се сгъстяваха тъмни дъждовни облаци и пристанищни фенери вече замигаха като разредени жълти петна през сивата гъста мъгла.

В задните прозорчета на параклиса, едва забележими през мъглата и тъмнозеления храсталак на градинката, също затрепкаха светлинки. Това беше отблясък от свещите в жилищните стаи на капелана. Решетъчните прозорци на параклиса бяха тъмни. Синьор Албанти заобиколи параклиса и се огледа: наблизо нямаше жива душа. Той взе от земята шепа едър пясък и лекичко го хвърли в осветения прозорец. Търговецът на вино се загърна плътно в наметалото, намъкна качулката на главата и постоя една минута под прозореца, попоглеждайки пердето. Като забеляза, че то се поразмърда, той се обърна и бавно се запъти към изхода на пристанището.

В тишината на вечерта синьор Албанти дочу зад гърба си поскърцване от отваряща се вратичка. Смътно открояваща се фигура с голяма шапка и с черно одеяние изникна край решетката на градинката, тръшна зад себе си вратичката и бързо, със ситни крачки се отправи към далечните порти на пристанищната ограда след човека с качулката…

Търговецът забави крачките си. Като минаваше край един фенер, той с преднамерено бавен жест извади изпод наметалото жълта плоска чанта. Монахът мина край него… Той позна жълтата чанта и наметалото с качулка! Патер Бенедикт разбра: пред него беше Луиджи Гринели, тайният пратеник на отец Фулвио от Венеция.

Монахът тръгна по-бавно; сега той не бързаше да напусне последния неосветен промеждутък между фенера и вратите на улицата. Зад гърба си долови леки, бързи стъпки. Ръката му усети мигновеното докосване на студени пръсти, държащи коженатa дръжка на чантата. За миг чантата изчезна под расото на монаха, а човекът с наметалото бързо продължи напред. Без да се оглежда, той мина край алебардиста пред пристанищните порти и се скри в мъглата.

Монахът не промени посоката, която беше взел, и дълго вървя по

мрачната, безлюдна Чарджънт стрийт, опипвайки под расото коженета чанта. Той стигна до мрачните корпуси на Дома за обществено подпомагане и почука на вратата на страничната постройка. Сърдит прислужник отвори вратата и запита грубо: „Какво искате?“, но като видя лицето на госта, стана по-приветлив.

— А, свети отче — каза той доброжелателно, — сирачетата отдавна ви чакат. Заповядайте.

Добрият пастир обходи спалните на приюта, успя да поговори с много от по-възрастните възпитаници, да поиграе с малките и да раздаде цяла торба лакомства на едните и на другите.

Мълвата широко разнасяше по цял Бълтън тези пастирски подвизи на милосърдие. Ръководството на приюта от тщеславие на драго сърце поддържаше слуховете за „нашия светец“, защото тези слухове издигаха репутацията на сиропиталището, чиито питомци изглеждаха по-бледни и по-болезнени от костените фигури в католическата капела.

След като изпълни християнските си задължения, патерът изяви желание да си отдъхне. Една от дамите патронки, съпруга на бълтънски педагог, госпожа Чейзуик, покани патера на горния етаж, където той седна смирено в уютната приемна. Монахът извади изпод расото си жълтата кожена чанта, измъкна от нея набързо мушнатата там бележка и прочете няколкото реда, бегло написани с молив на италиански:

„Следят ме. Предишният начин на предаване е опасен. Бъдете с ответно писмо на втората пейка отдясно на входа в Олдпорт скуеър в десет часа вечерта. В писмото потвърдете получаването на две хиляди и петстотин скуди. Не успях да ги обменя в английски банкноти. Напущам Бълтън незабавно.

БРАТ Л. Г.“

Като поотвори чантата, монахът напипа солидна пачка банкноти и един бял плик с три печата, върху които личеше отпечатъкът на мъничък саламандър; точно такъв символ украсяваше печатчето на собствения му пръстен.

Часовникът в приемната показваше осем и двадесет и една минута. Когато мисис Чейзуик отново се появи в приемната с чашка ароматен чай, патерът извади от джоба си мъничък пакет, аскетично привързан с канап.

— Многоуважаема лейди — изрече той със своя проникновен, гръден глас, — моите енориаши пак възрадваха небесата с щедрост по

силите си. Мъката на тези дечица изпълва душата ми със скръб и моля ви, високоуважаема лейди, да приемете вноската на моите добри енориаши за разходите на приюта. Тук, в това вързопче, има шестнадесет фунта, девет шилинга и единадесет пенса — всичкото, което се събра на дискоса през изтеклата седмица благодарение щедростта на паството. А сега моля ви, многоуважаема лейди, да ме оставите за малко време сам, за да мога между четири очи с бога да възнеса молитва за низпослание на благодат над този дом.

Приемайки парите, мисис Чейзуик пророни две сълзи на умиление. Тези капки се стекоха от двете страни на острия й нос и оросиха дара на светия отец.

Когато трогнатата дама патронка си отиде, отец Бенедикт разряза плика с тънко ножче и прочете писмото на патер Фулвио ди Грачиолани. Като се мръщеше и изтриваше челото си, патерът наблюдаваше как писмото и пликът с печатите се превърнаха на пепел върху въглените в камината. После той седна на масата, обряза с ножичка върховете на две гъши пера, придърпа към себе си червения восък, пясъчницата, шишенцето с мастило и написа писмо След това загря червения восък върху пламъка на свещта, запечата плика с пръстена с ахатовото печатче, сложи писмото в жълтата чанта, от която извади пачката с банкноти, и скри поотделно парите и чантата с писмото в широките си джобове.

Една бабичка с черен шал и дълго вехто палто унило се влачеше към Олдпорт скуеър зад тъмната фасада на бълтънската катедрала с нейните две островърхи кули. Безлюдният скуеър беше осветен по ъглите от четирите фенера. Един констебъл бавно се разхождаше по площада и скуеър а и неодобрително поглеждаше късните минувачи. Бедната бабичка, изглежда, беше изминала дълъг път пеша, защото се отпусна с въздишка на втората пейка отдясно на входа и скръбно си пое дъх.

От високите катедрални кули се разнесоха десет камбанни удара и по пътечката на скуеър а се показа фигурата на католически монах с черно расо. Констебълът наблюдаваше равнодушно как монахът, минавайки край скамейката с бабичката, хвърли поглед върху приведените й от мъките и годините рамене. Монахът състрадателно поклати глава: чуждото страдание очевидно никога не го оставяше равнодушен.

Констебълът пресече скуеър а и вече се отдалечаваше, та до ушите му не достигна беззвучният шепот на думите, произнесени от монаха:

— In nomini Jesu!

— Amen![193] — полъхна отговор.

Бабичката още по-ниско сведе лице и притисна към очите си кърпичка. Монахът видя сноп бели коси, които се подаваха изпод тъмния шал, и синкаво петно над лявата вежда — леда от старо изгаряне…

— Дъще моя — произнесе монахът по-високо и нотки на християнско съчувствие звучеха в мелодичния, гръден глас — земи тази малка кесийка. В нея няма много, но може би тези грошове ще ти помогнат в твоята горка сиромашия. В часове на скръб и отчаяние винаги се обръщай към господа.

Бабичката се свлече от пейката на колене и целуна ръката на монаха. Той й връчи жълтата чанта, състрадателно я помилва по раменете, помогна й да заеме прежното си място на пейката, въздъхна и продължи По-нататък по своя, път, като остави жената в скуеър а. Когато патерът мина покрай констебъла, който отдалеч наблюдаваше тази сцена, и го погледна право в лицето с благи очи, полицаят се поклони на свещенослужителя и промърмори трогнато:

— акар че сте, казвам го не за да ви обидя, папист, но направихте едно добро дело, сър. От това човек може дори да се просълзи.

Констебълът погледна към бабичката и се учуди на пъргавината, с която възрадваната жена, притискайки към гърдите си неочаквания подарък, скочи от пейката, пресече площада и се скри зад ъгъла на катедралата.

2

В единадесет часа вечерта, когато юридическата кантора на Гарденрод се огради от външния свят със заключалките, капаците на прозорците и непроницаемия мрак, в задната стая на къщата си почиваха пред шахматната дъска Рангор Маджарами и неговият стар слуга. В момента, когато младият юрист обяви шах, някой почука по спуснатите капаци. Играчите се спогледаха. Слугата наметна дълга шуба, обшита с кожени ивици вместо ширити, и тръгна към задната вратичка.

— Кой е там? — запита слугата.

Раздразнен глас отвърна:

— Калфата на шивача Мейсън. Господарят моли да заплатите дълга си днес, защото утре сутрин трябва да плати данъка.

— Капитане, май че е гласът на Джордж Бингъл — прошепна мистър Маджарами на ухото на своя слуга.

Вратата се открехна и една тъмна фигура се заизкачва по стъпалата на стълбата, като пъшкаше и кашляше.

— Напразно безпокоите господата в този късен час — високо каза слугата в тъмното. — ладите господари си почиват. Мейсън би могъл да бъде по-вежлив…

Когато вратата на задния вход отново се оказа заключена с всички онези брави и резета, които бяха гордостта на фрау Таубе, влезлият запита шепнешком слугата:

— Има ли на борда чужди хора, капитане?

Слугата приближи свещта до лицето на гостенина, а след това силно разтърси ръката му.

— В къщи е само Реджиналд. Какво те носи насам, Джордж? Какво ново донесе от Италия?

Важни новини, капитан Бернардито. Но на разположение имам само час и половина. В полунощ трябва да бъда на борда на „Крал Улаф“.

След петнадесет минути Бернардито Луис и Реджиналд Мърей знаеха вече всичко, което беше станало през последните седмици в Ливорно, Марсилия и Бълтън, а също така прочетоха и копието от инструкцията, изпратена от Венеция на катер Бенедикт. След това Джордж извади от жълтата чанта плика, запечатан с пръстена на патера.

— Дявол да ме вземе, ако моите ученици не надминаха учителя

си! Днес вие извършихте нещо безподобно, драги ми Джордж. Да изиграете отците йезуити! Досега в живота ми не беше се случвало подобно нещо!… А сега да видим какво пише патер Бенедикт на своя началник, негово преподобие Фулвио Грачиолани. Я дай плика! Вече няма защо да се церемоним с тях!

С кинжала си Бернардито разряза обвивката на писмото и започна да чете италианския текст на посланието гласно:

„Свети отче! Указанията ви получих. Понастоящем духовната ми дъщеря се намира в лондонски пансион. Последна та й изповед ме обогати с много важни подробности. Не отдавна отворената в Бълтън юридическа кантора «Абрахамс и Маджарами» е измама. Тя е бърлога на противниците на Джакомо, същите онези, които извършиха атентата. Мними ят Лео Ноел-Абрахамс признал на моята духовна дъщеря, че той бил спасилият се от необитаемия остров син на Джакомо, Чарлз. В неотдавнашните събития той се именуваше Алонзо де Лас Падос. Лицето, което се представя за негов съдружник, е също участник в мнимата «лондонска комисия», представящ се под името Теодор дьо Креси. Кой е той всъщност, още не ми се е удало да установя…“

Лицето на Бернардито стана страшно. Листът едва не падна от ръцете му и отбрани проклятия се посипаха като сачми из скъсана торба. На слушателите им се струваше, че таванът чернее пред очите им и стените вече ще се срутят. Накрай, като изреди всички небесни обитатели, угодници, праведници и светии, всичко живо на сушата, във водата и въздуха, съчетавайки от зверовете, рибите и влечугите най-чудовищни хибриди, капитанът набра въздух, за да наниже женската половина от човешкия род на острието на земната ос и после да захвърли този титански шиш в океан кипяща смола. От една мигновена пауза сполучливо се възползува Реджиналд Мърей.

— Но прочетете докрай, капитане — каза той много меко и същевременно се изчерви до корена на косите си.

— Тогава мълчете, палета! — свирепо изрева Бернардито, при все че в настъпилото мълчание вече не се чуваше никакъв звук. — По никакъв начин сега не бихме могли да се измъкнем оттук! Проклети да са тези женски езици! Как бих зашил устата на това момиче! То ни натопи така, както давят палета в ледена вода! Карамба! — капитанът си пое дъх и отново приближи хартията към единственото си око.

— „…още не ми се е удало да установя. Джакомо пътува за

Италия. Засега тези подробности не са му известни. Той има намерение, след като се завърне от Италия, да отиде на необитаемия остров. Експедицията ще наброява пет шест кораба.

Поръчението ви за отстраняване на наследницата смятам за необходимо да съчетая с отстраняването на споменатите «калкутски юристи». Разбира се, само със свои сили аз не съм в състояние да изпълня тази толкова важна задача и затова изработих следния план на действие: ще окажа съдействие в бягството на наследницата с двамата синьори и ще насоча Джакомо по техните дири, като разпаля гнева му така, че той с един удар да ликвидира бегълците. При това няма да бъде трудно в случай на нужда да се предприемач и допълнителни мерки. Благословете за този подвиг вашия смирен слуга, недостойния роб божи Б. М.“

Часът вече показваше дванадесет. Всяка минута беше броена. Но капитанът натъпка лулата си, запали я и се обви в облаци като планински връх.

— Къде е Чарлз? — шепнешком запита Джордж Бингъл младия си другар.

— При Мортън. Взима копие от неговия ръкопис.

Бернардито ги стрелна изпод вежди. Събеседниците наведоха очи и замълчаха. Около пет минути изминаха в пълна тишина. Бернардито размаха лулата.

— Има разрешение! — каза той. — Пак ще се впуснем в голям риск, но ще сложим всички на местата им. Джордж, вие ще трябва да изпратите в Марсилия, при Антонио и Томи, вашия „слуга“ Дик Милс. Нека тримата заминат за Венеция, да се срещнат тайно с доктор Буоти и да му разкрият всичко до конец. Поръчай им от мое име да бдят над стария граф Паоло.

— А на мен какво възлагате, капитан Бернардито?

На вас, Джорджи, предстои да преплувате Атлантическия океан. В Кале ще намерите подходящ кораб. Заминете за Филаделфия и издирете там вдовицата на Мърей, мисис Емили. Тя трябва да се върне в Европа заедно с вас, ще й служите като придружвач. И нека дойде с дъщеря си. Допълнително аз ще й изпратя писмо оттук. Сега да се сбогуваме, Джордж. Привет на Дик Милс. Вие двамата ще трябва по-скоро да напуснете английската земя.

…В един часа след полунощ бригът „Крал Улаф“ вдигна платна. Десетина минути преди да отплува, той взе на борда си флорентинския търговец Микел Албанти и неговия слуга.

Лакеят в странноприемница „Бялата мечка“ намери на масата

парите за наема на стаята, а под масата — няколко пътнически предмети, оставени от наемателите. Той се учуди, като намери сред изоставените вехтории една дългопола женска дреха, черен шал и старомодно широко женско палто, каквито обикновено носят почтени особи, изгубили интерес към новостите и към модата най-малко от преди четвърт век…

3

На края на юли 1790 година от пристанището на Филаделфия потегли американският четиримачтов търговски кораб „Каролина“. Той се насочи на изток, към брегoвете на Великобритания.

Две каюти в кърмовата част на „Каролина“ бяха заети от английски джентълмен на средна възраст, който пътуваше заедно с очарователна млада лейди явно като неин опекун. Неговата спътница се открояваше измежду всички пасажери с лекотата и грацията на движенията си, но личеше, че тя още не е свикнала съвсем с модните тоалети, дантели и волани. Очарователната девойка се намираше под постоянното попечителство на старата негърка, леля Поли. Тя беше една грижлива, добродушна, твърде бъбрива особа, която винаги изпадаше в паника от всеки плясък зад борда или от разтърсването на корабния корпус.

Океанските вълни, дълги, с широки ями, прилични на планински долини, се търкаляха зад кораба, сякаш се мъчеха да го догонят. Изостанаха вече белите чайки, които придружаваха „Каролина“ още от американския материк… А над старите пристанища на Европа, отвъд океана, се рееха други ята чайки, причаквайки кораба далеч в открито море.

Срещу кораба изгряваше слънцето. Редуваха се ветрове и затишие. Над обтегнатите платна се запалваха и гаснеха съзвездия, плуваха сякаш в размисъл бавни облаци; мъглата се сменяше с прозрачна синева. От време на време на края на тази неподвижна, вечно променлива пустиня изниквaше насрещен кораб. Посрещаха го и го изпращаха с поглед. Платната на чуждия кораб изчезваха и тогава отново околовръст оставаха само раздиплените гриви на вълните.

По пътя Джени Мърей позираше на Джордж за голям портрет до кръста. Той я рисуваше, облечена в лека дреха, на фона на платна и утринен морски пейзаж. Портретът беше почти завършен. Художникът вече не се нуждаеше от модела. Той изнесе триножника и го постави на палубата под прозорците на каютата си, за да поработи върху фона на картината.

— О, Джорджи, вие ме пренесохте в необикновено царство!

Из полупрозрачната златиста мъгла на фона се откроявaха кули и дворци на някакъв приказен град. Пронизани от слънчева светлина, се извишаваха фантастични корони на дървета, синееха заливи с петна на корабни платна, долавяха се пъстри поляни по планински склонове,

рееха се ята бели птици. И на този златисто син фон нежно се открояваше образът на младата девойка, жив и в същото време дълбоко символичен. Видимо се долавяше движението на кораба, който я отнасяше към брегoвете на приказна страна. Дрехата на девойката трептеше на морския вятър; погледът й летеше напред към приближаващите светли брегове.

— Кажете, Джорджи, нима има някъде по света такъв щастлив край?

— Това е Градът на слънцето — много сериозно отвърна Джордж — ако още го няма, ще трябва непременно да се помогне на хората да го създадат. Древните люде са създали свой акропол върху една гола, безводна и безплодна скала. И това са направили роби под безпощадни бичове, жалки роби с окови на нозете. А Градът на слънцето трябва да бъде основан и издигнат от ръцете на свободни творци, от ръцете на хора, които доброволно ще се обединят в братска общност.

— Вярвате ли, че това е възможно, Джорджи?

— Аз живея само за да направя това възможно!

— Джорджи, миличък, страхувам се, че мечтата да видим хората щастливи е завинаги обречена да си остане само мечта. Баща ми също мечтаеше за Града в Синята долина. В него той вложи цялата си душа, отдаде му всичките си сили, но… много рядко изпитваше радост. Накрай ние дори напуснахме създадения от него град, защото той беше станал също такова царство на несправедливостта и жестокостта като всеки друг млад град в Америка А къде, в каква част на света, в каква страна се надявате да осъществи те мечтата си?

— Мис Джени, не знам дали ще имам радостта изцяло да въплътя мечтата си; не знам ще видя ли аз Градът на слънцето окончателно завършен. Но той ще бъде основан! Ще мине може би много време, но този град на справедливостта и свободата ще израсне! И това ще стане не в легендарната Утопия, не в страната на мечтите…

— А къде, Джорджи?

— В далечния Индийски океан, на Слънчевия остров.

4

Десетте просторни долни зали на Мраморното палацо, които някога служеха на граф д’Еляно за тържествени приеми и празненства, сега бяха превърнати от синьор Буоти в дворцов музей. Картини, статуи, гравюри, скъпоценни изделия на средновековни оръжейници, килими, порцелан, колекции от камеи и емайли — всички тези съкровища, извадени из зимниците и тайните кътчета на палацото, станаха достъпни за познавачите и любителите на изкуствата. Рядко пътешественик напускаше Венеция, без да разгледа анфиладата от зали в долния етаж на Мраморното палацо. Посетителите познавачи посрещаше самият пазител на колекциите доктор Буоти, а студентите, празноскитащите се туристи и местните зяпачи придружаваше из десетте зали старият Джовани Полеста.

…Двамата посетители, които назоваха английските си фамилни имена, се сториха на служителя достойни за особено внимание. Старецът съжаляваше, че синьор Буоти бе напуснал от вечерта двореца, като задължи своя слуга и помощник да не съобщава никому за неговото отсъствие. Джовани вече започна пред важните посетители обичайното си предисловие, че дворецът собствено е частно жилище, когато тишината внезапно бе нарушена: по стъпалата на парадната стълба изтича слуга в кадифена камизола. Пътем той каза нещо на Джовани, а след това горе на стълбата се появи висок беловлас старец.

Полеста метна към посетителите мълниеносен предупредителен поглед и с възгласа: „Ечеленца!“ — се спусна да посрещне беловласия господин, за да успее да поправи от метналия се край на килима, където старецът трябваше да стъпи, слизайки от стълбата. След стария синьор по стълба та заслиза висок монах с черно копринено расо. Величественият старец погледна двамата туристи, застанали пред затворената врата на залата, отговори на мълчаливия поклон на гостите и приветливо каза на френски:

— Виждам, че сте чужденци и имате намерение да разгледате моя дом. Ако обичате изкуството, сред всевъзможните цапала ще намерите в тези стаи две три сносни картини.

В това време слугата с кадифената камизола излезе на улицата и повика гондолиера, дремещ на носа на голяма черна гондола, която той машинално задържаше с канджа за бронзовата халка, вбита в гранитната стена на канала. Гондолиерът се прехвърли на кърмата и улови веслото, а слугата повдигна балдахина над ниската кабина на

гондолата.

По-възрастният от гостите, които тъй неочаквано срещнаха във вестибюла собственика на палацото, учтиво се поклони и произнасяйки завалено буквата Р, заговори на чист италиански език:

— Още в Англия слушах за възхитителните сбирки от предмети на изкуствата в Мраморния дворец на графовете д'Еляно и съм щастлив да видя лично ваше сиятелство. Позволете ми да ви се представя: английски моряк, Фредрик Райланд.

— Сър Фредрик Райланд? Лорд Ченсфилд? Адмиралът на флота? — запита изуменият синьор. — Милорд, вашето блестящо знание на моя роден език прави разговора ми с вас още по-радостен. Непременно бих отложил сега моето заминаване, ако не беше поканата да се явя бързо при дожа. Моля ви да окажете чест на моя дом с повторно посещение. Извинете откровения ми въпрос: къде сте благоволили да се установите в нашия град, лорд Ченсфилд?

— Във венецианската лагуна, ваше сиятелство.

— Вие сте пристигнали с кораб? Дълго ли ще остане той в нашите води?

— Това е моята собствена бедна ладия, графе.

— Да не е британската яхта „Южен кръст“, която предизвика възторга на всички наши познавачи на мореплаването?

— Да, синьор, така се нарича моето корабче.

— О, боже! Карате ме мъчително да се червя за това посрещане във вестибюла, пред затворените врати! Моля ви, драги милорд, чувствувайте се в този дом като у дома си. Отец Фулвио, моля да останете с графа. Моля ви, отец Фулвио, задръжте сър Фредрик поне до моето завръщане. Уви, аз вече рискувам да закъснея!

С тези думи старият велможа сърдечно стисна сухите пръсти на лорд-адмирала и съпроводен от верния си слуга, седна в гондолата.

— Откак съм се родил, не съм виждал по-вежлив джентълмен! — промърмори червеномустакатият спътник на лорд Ченсфилд.

Негово преподобие Фулвио ди Грачиолани, меко задържайки ръката на госта, го поведе по анфиладата парадни зали При завършване на разглеждането Фредрик Райланд се спря пред портрета на покойната графиня Беатриче. Британският гост втренчено погледна блестящите й рамене, черните, пълни с живот и ум очи, обърна се с безразличие и тръгна след патера с накуцващата си походка към изхода от парадните зали. Отец Фулвио завлече посетителя в една от стаите на втория етаж. Пред сложената маса вече шеташе млад пъргав слуга. Езуитът покани госта си да седне на масата и незабелязано

свали от показалеца си пръстена с ахатовото петаче. Със сигурно движение на дългите си бели пръсти той отвинти камъка и напипа под него мъничкото скривалище…

Слугата постави на масата вино и чаши. Двете еднакви чаши, изрязани от големи цели късове планински кристал, доведоха госта във възторг. Граф Ченсфилд вдигна едната от тях и я подържа срещу светлината. Изкусната украса беше струвала на венецианския майстор дълъг, упорит труд! Без да свежда от лицето на госта втренчения си поглед, патер Фулвио със светкавично движение наведе над втората чаша пръстена; от него изпадна прозрачно зрънце.

Струята стогодишно вино, уханна и гъста, изпълни двата съда докрай.

— Лафкадио — каза патерът на слугата, — махнете този поднос. Нека виното малко се избистри и утайката да падне на дъното. Ние още не сме били родени, милорд — добави той мечтателно, — когато трудолюбивият винар е събрал този благовонен сок и е скътал буренцето в дълбока изба Реколта 1699 година! Моля ви, синьор, да изпиете чашата и да я вземете в дар за спомен от посещението ви в нашия дом.

Гостът се поклони:

— Трябва да съжалявам, свети отче, че задължения вече ми налагат да се върна… На драго сърце бих прекарал още един месец в Средиземно море, но, уви, във Франция якобинците заплашват трона с нови сътресения. Фландрия е обхваната от бунт и над моето отечество се, сгъстяват облаци. Време е за английския воин да се завърне при своя боен кон! Днес напущам Венеция.

— Но молбата на графа, синьоре? Той няма да ми прости бързото заминаване на ваша светлост! Без съмнение той ще пожелае сам да ви покаже своя дом и сбирките.

— Аз съм посредствен познавач на изкуствата. От цялата колекция запомних само портрета на графиня д’Еляно.

— Известна ли ви е съдбата й, синьор? — запита йезуитът мазно.

— Слушах за нея. Била убита от артистката Франческа Мола. Но смъртта на графинята не е била единствената жертва …

— Кого още благоволявате да имате пред вид, синьор?

— Гибелта на сина на артистката Мола, синьор Джакомо, презрения пират, който падна безславно в едно морско сражение, може да се каже, пред очите ми. Неговата история съм слушал… Навярно граф д’Еляно никога не споменава за своя нещастен потомък, нали?

— Не, графът дълго време търси Джакомо Мола.

— Тъй ли? Известна ли му е плачевната участ на сина?

— Ние… крием от него истинската съдба на Джакомо Мола, за да опазим сърцето на графа от сътресения.

Монахът, взе от подноса своята чаша и гледайки госта в очите, побутна към него втората чаша. Гласът му беше равен, в него звучеше печал.

— Но граф Паоло още не е загубил надежда да издири потомците на загиналия синьор Джакомо; очаква ги огромно наследство …

В очите на лорд Ченсфилд заблестя сатанински зелен пламък.

— Обзалагам се, свети отче, че никъде по света не ще намерите тези потомци! Джакомо Мола отнесе в гроба си спомена за сирашкия приют, където граф д’Еляно без колебание позволи да вкарат това дете. По-нататъшната съдба на Джакомо Мола, след тези три злополучни години, била бурна, но той си я създал сам, без бащина помощ. Злато, машини, роби — то неговата вяра, любов и утешение! Наказанието настигна граф д’Еляно — ой ще умре бездетен. Аз разбирам тежестта на тази участ, тъй като сам бях лишен от единствения си син Чарлз Райланд… Сходството на нашите съдби, моята и на граф д’Еляно, отдавна занимаваше мислите ми и аз се радвам, че се срещнах лице с лице с един също тъй злополучен самотен старец като мене…

— Не съдете, за да не бъдете съдени! — словата на графския духовник прозвучаха тържествено и тежко. Той отново постави своята чаша на подноса.

Зеленият блясък в очите на лорд-адмирала заприлича на блещукането на зениците на ранен леопард. Бавно, гледайки йезуита право в очите, той изрече, като отсичаше думите:

— Граф д’Еляно навеки загуби правото да нарича Джакомо свой син. Синьор Паоло не ще остави потомство: това е присъдата на отмъщаващата съдба! Amen! Но, свети отче, мен отдавна ме привлича това чудесно вино! Струва ми се, че утайката вече е паднала на дъното. За ваше здраве и за дълъг живот на нашия очарователен домакин!

Граф Ченсфилд протегна ръка към чашата и вече се бе докоснал до нейните стени, когато изведнъж лицето на патер Фулвио ди Грачиолани прие загрижен израз.

— Скъпи мой гостенино, докато разговаряхме, в чашата ви падна прашинка… Лафкадио, напълнете друга чаша на синьора, а тази изплакнете хубавичко: милордът ще ни окаже чест да я вземе за спомен от днешната ни среща!

Доктор Томазо Буоти, потресен до зашеметяване и още

неспособен докрай да осъзнае всичко чуто, безпомощно прехвърляше погледа си от единия събеседник върху другия и мълчеше. Той прекара една безсънна нощ заедно с тримата млади синьори. Срещата стана в един частен венециански дом, избран от синьорите като тяхна щабквартира.

Антонио Чени разтвори прозореца. Тютюневият дим се устреми навън от стаята към синевата на юлското утро.

— И така, нашият разказ завърши, синьор Буоти. Ние не можехме да ви посветим по-рано в тези подробности, тъй като досега ни липсваха доказателства. Сега пред вас лежат документи: ето писмото на Фернандо Диас до лейди Райланд, ето копие от бележката на патер Фулвио до неговия бълтънски агент отец Бенедикт Морсини и ето накрая оригиналът на отговора на отец Бенедикт до своя духовен глава… Както знаете, корабът на престъпния Джакомо Грели понастоящем се намира във водите на венецианската лагуна и по всяка вероятност злодеят ще посети дома на своя баща. Намеренията му спрямо стария граф засега точно не знаем, това скоро ще се изясни. Родният син на Джакомо, Чарлз Райланд, сега се намира в Бълтън и се готви за последна схватка с ченсфилдския изверг и с тамошния паяк кръстоносец в расо. Ръката на възмездието настигна Гринели близо до Марсилия. Този йезуит Луиджи уби в каютата на „Елмиона“ наетия от вас детектив Кремпфлоу. Парите, които бяхте дали на Кремпфлоу, потънаха в джобовете на очилатата змия патер Бенедикт, който без съмнение е отровил нещастната ми майка, Анжелика Чени, а сега се готви да умъртви Изабела Райланд. Ние очакваме вашето решение, синьор Буоти!

Томас Бингъл погледна часовника си:

— Приятели, вече е десет часът! Трети ден яхтата на Грели стои в лагуната. Посещението му във Венеция не може да бъде случайно. Един от нас трябва да вземе под наблюдение кораба, а след това да отлети в Англия при стареца, за да го извести за събитията. И тъй, докторе, успяхме ли да ви убедим? Съгласни ли сте да действувате по нашия план?

— Синьори, всичките ми сили са на вашите услуги!

Доктор Томазо, в такъв случай ще трябва да оставите тук, в Мраморното палацо, синьор Антонио Чени като нов служител в музея, за да наблюдава йезуитите, а вие незабавно трябва да се отправите за Лондон. Генерал Хауерстън трябва да се отнесе към вас с доверие.

— Готов съм да замина дори днес, приятели мои!

5

Генерал Хауерстън, началникът на тайната военна канцелария, прие в лондонския си кабинет госта от Италия. Разговорът наближаваше към края си. Генералът седеше в креслото си с невъзмутимо лице, поднасяше от време на време пурата към устните си и загрижено следеше пепелта да не падне от края на дългата хаванска пура. Доктор Томазо Буоти не можеше да прочете по лицето на англичанина сериозно ли се отнася той към чутото.

Накрай пепелта на пурата падна върху книжата, лежащи пред генерала.

— Благодаря ви за тези необикновени сведения, докторе, ала представените от вас документи, както и изложените от вас факти изискват, съгласете се сами, грижлива проверка.

— Но онези смели хора, които са решили да разобличат злодея, се нуждаят от вашата подкрепа, генерале. Те се подлагат на смъртен риск в името на защитата на своите справедливи права. Цяла верига от тайни злодеяния се проточва към мрачния замък на този Цезар Борджия от наши дни: банкерът Самюел Ленди, адвокатът Ричард Томпсън, сър Хенри Блентхил, граф Елсуик, да не говорим вече за кървавата трагедия в Синята долина и за жертвите при Търпин бридж. Моите приятели осъществяват един смел план за разобличаване на престъпния самозванец, но без подкрепата на властите, макар и тайна, за тях ще бъде невъзможно да възстановят потъпканата справедливост. За тази цел именно аз ви доставих всички необходими документални доказателства.

Генералът изтърси пепелта от книжата и отново ги подреди едно след друго.

— Е, да видим с какво разполагаме!… Писмото на пирата Фернандо Диас — оня същият, който се наричаше Роджърс, Ханслоу и Потър, — дресирано до лейди Райланд; това е оригинал… Копие от писмото на Мери Уент до баща й… Копие от писмото на Фулвио ди Грачиолани до патер Бенедикт… Оригиналът на отговора на патер Бенедикт… Бележка с подпис „Ч“, откопирана от Бингъл… адреси рана до капитан Бърнс. Две копия от художествени миниатюри: Джакомо Мола с майка си — датирано 1743 година, и виконт Ченсфилд със сина си Чарлз — датирано 1772 година. Портрет на сър Фредрик Джонатан Райланд, рисуван в Калкута и датиран 1767 година… Портрет на американския сенатор мистър Алфред Мърей,

изработен във Филаделфия през 1787 година, две години преди смъртта му… Портрет на Томас Мортън… Портрет на мис Емили Харди… Хм! Синьор Буоти, говоря ви откровено: всичко това не е лишено… как да кажа… от загадъчност, но далеч още не е достатъчно, за да докаже, че пиратът Грели си е присвоил титлата и имуществата на сър Райланд!

— О, господин генерал — възкликна доктор Буоти, — моите смели приятели доста се потрудиха, за да докажат неопровержимо своята правота! Всичко е подготвено по такъв начин, че вие да можете да хванете за ръката убиеца и тайните му съучастници на самото място на новото покушение. За да ви убедим да поддържате смелия план на капитан Луис, ние не се ограничихме само с гореизброените документи. Разполагаме с още един сериозен аргумент: повикахме от Калкута престарелия индуски юрист Мохандас Маджарами. Позволете да забележа, той никога не е виждал двата пор трета на сър Райланд, които лежат пред вас. Мистър Маджарами очаква в една странноприемница вашата покана. Бихте ли желали да изпратите да го доведат?

Генералът извика своя помощник майор Бред и му представи италианския богослов.

— Господин майор, моля да изпратите моя екипаж да вземе мистър Маджарами на адрес Темпъл, странноприемница „Златният сокол“.

В очакване на този свидетел генералът внимателно препрочете всички представени му документи. При това той все по-съсредоточено дъвчеше изгасналата пура и мръщеше чело Синьор Буоти прекара един твърде мъчителен час в съзерцание на стените и тавана на генералския служебен кабинет. Най-после майор Бред доложи, че калкутският юрист, мистър Маджарами, се намира в приемната.

— Поканете го — заповяда Хауерстън.

В кабинета влезе висок, слаб старец, чиято глава беше покрита е нещо като митра, и беше облечен с дълга дреха, напомняща расо на свещенослужител. Той скръсти ръце на гърдите си и се поклони ниско на британския офицер Генералът си каза името и длъжността.

— Моля да ме извините за толкова късната покана, мистър Маджарами. Позволете ми да ви задам няколко делови въпроса. Вие сте собственик на юридическа кантора в Калкута и името ви е Мохандас Сами Маджарами, нали?

— Да, саиб. — Старецът се поклони още по-ниско.

— Откога съществува вашата кантора в Калкута?

— От 1736 година, саиб.

— Вие ли сте неин основател?

— Да, саиб, като обединихме нашите усилия с усилията на господин Заломон Ноел-Абрахамс, ние съвместно с него положихме началото на съществуващата понастоящем юридическа кантора.

— Каква роля играеше в нея мистър Мортън?

— Саиб, мистър Томас Мортън не беше надарен с големи способности и до края на службата си в нашата кантора той си остана прост солиситър.

— А бълтънският клон на фирмата истински ваш клон ли е?

— Саиб, убедиха ни да помогнем на едно право дело, без да ни посвещават в подробностите.

— Благодаря ви, Познавахте ли лично сър Райланд?

— Твърде добре, саиб! И мисля, че имам право да твърдя, че сър Фредрик Райланд някога беше благоразположен към мен. Аз го познавах почти от раждането му.

— Мистър Маджарами, като лице, стоящо на стража на законността, аз ви моля в името на справедливостта да ми давате правдиви показания, независимо от вашите лични възгледи и интереси.

Индуският гост изрази съгласие и беше подведен под клетва. Генералът продължи, въпросите си.

— Кажете, след като сър Фредрик встъпи в наследствените си права, не сте ли се срещали вече с него?

— Не, обстоятелствата попречиха за това. До настоящото ми пътешествие до Европа аз не съм напускал Индия, а лорд Ченсфилд никога не се е връщал под родния небосклон.

— Благоволете да погледнете този портрет. Познавате ли кой е изобразен на него?

— Това е мистър Томас Мортън, саиб.

— Ами този?

Генералът взе от масата портрета на мъж с орлов нос и къси бакенбарди.

— Саиб, аз вече имах чест да ви уверя, че много добре познавах сър Фредрик Джонатан Райланд през годините на неговата младост. Това е неговият лик.

Генералът се изкашля и предложи на стареца да погледне портрета на виконт Ченсфилд, рисуван през 1772 година.

— Ще ни кажете ли чий е тоя лик?

Старецът дълго държа портрета пред очите си, вглеждаше се втренчено в него и накрай поклати глава:

— Този господин нямам чест да познавам, саиб!

Доктор Буоти изкосо хвърли към генерала поглед, пълен със скрито тържество.

Късно през нощта в странноприемницата „Златният сокол“ дойде един офицер. Гой запита дали си е в стаята италианският доктор по богословие синьор Томазо Буоти и помоли за разрешение да отиде при него.

Слугата придружи посетителя до горния етаж и показа вратата на стаята. Докторът още работеше на писмената маса.

— Господин майор Бред? От генерала ли? Толкова късно?

— Синьор Буоти — каза нощният посетител, като затваряше вратата, — Генералът взе решение да окаже съдействие на вашите приятели. На мен и лейтенант Бруксън е възложено да се заемем с ченсфилдското дело. И двамата ни видяха в Ченсфилд през зимата. Ето защо ние, двамата офицери от тайната канцелария, ще трябва да действуваме под маската на обикновени слуги. Решено е да се придържаме към рискования план, предложен от вашите приятели, за да бъдат заловени Грели и престъпният йезуит с явни улики… Смятате ли, че реална опасност грози дъщерята и сина на Грели?

— О, мистър Бред, в тези млади хора аз виждам не деца на престъпния Грели, а внуци на моя покровител граф д’Еляно. И двамата без съмнение ги грози крайна опасност, тъй като само те имат законно прави върху венецианското наследство, от което самият Грели се отказа от страх пред тайния орден. Езуитите ще пуснат в ход всички средства, за да отстранят двамата млади хора — това е реалната „жива опасност“ от отдавна подготвения план на ордена.

— Е, синьор богослов, всичко това ще трябва да се провери. Ако предположенията ви са основателни, всяко забавя не е опасно. Аз ще тръгна за Ченсфилд по-рано, Бруксън, моят помощник — по-късно. Той ще послужи като лондонски „куриер на агента“… Не ви съветвам и вие да се забавяте с пристигането си на полесражението, щом взимате толкова присърце съдбата па делата на лъжелорда. И тъй, до скоро виждане в Ченсфилд, синьор.

6

Към края на лятото, когато ябълките в английските градинки порозовяха и станаха сладки, яхтата „Южен кръст“ се завърна в Лондон През август корабът хвърли котва в устие, то на Темза. Лорд Ченсфилд завари жена си и дъщеря си да се стягат за път: милейди беше пожелала да прекара края на август и септември в лоното на ченсфилдската природа. Неотложни работи задържаха лорд-адмирала за известно време в столицата и лейди Елен тръгна за Ченсфилд заедно с дъщеря си и няколко слуги.

В Шрусбъри, в странноприемницата „Северен елен“, каретите на лейди Райланд и нейната прислуга спряха, за да сменят за последен път конете.

В очакване на каретите лейди Елен, госпожа Тренбърн и мис Изабела влязоха в залата на странноприемницата. Утрото беше прохладно; дъждовни капки със сила се удряха в прозоречните стъкла и се разбиваха на прах. В камината гореше огън и някакъв стар господин, много почтен на вид, приличащ на пътуващ чужденец, собственоръчно разбъркваше горящите въглени. Като видя трите дами, чужденецът превзето се поклони и предложи на милейди своето място край огъня.

Господинът се оказа старият френски роялист, нормандският барон Бернар дьо Брини, заставен да напусне своята страна, където се бяха „разбунтували онези каналии“, както баронът се изрази по адрес на френските селяни. Старият барон пътуваше за Бълтън, за да се срещне с роялисти емигранти, намерили подслон в английския Север. Той доста свободно говореше и английски. Лейди Ченсфилд каза името си, но гостът се оказа малко осведомен в аристократическата генеалогия на островната империя и благородното име на милейди прозвуча за него, изглежда, като съвсем ново.

Когато пътното запознанство се завърза и затвърди, старият барон намекна, че от мисията му е заинтересуван франкският двор, самата кралица Мария Антоанета и августейшият й брат, австрийският император Леополд II…

— Но и във вашата страна хората не трябва да останат безучастни към нашите страдания — развълнувано говореше старият френски аристократ, — защото и у вас започва да се шири опасният заговор, имащ за цел да унищожи вековните права на аристокрацията и на тяхно място да постави теорията за правата на човека. Вашето

правителство, законът, собствеността, религията и всички други институции, скъпи на британците, се намират в опасност и могат да бъдат по метени, както това вече стана в моята Франция… Якобинският дух прониква и у вас!…

Като забеляза обаче, че събеседницата му се плаши и разстройва от разговора върху политиката, галантният барон побърза да промени темата и заговори за забележителностите на Бълтън.

— Извинете, господин барон, къде възнамерявате да се установите в Бълтън? — запита лейди Елен.

Където се случи — отговори жизнерадостният стар французин. — навярно в този стар град не липсват странноприемници.

Поглеждайки барона отстрани, Изабела забеляза, че лявото му око се отличава със странна мъртвешка неподвижност; представляваща рязък контраст с живия блясък на дясното око.

— Не бихте ли желали да се възползувате от нашия дом? — предложи графинята. — наистина той е на дванадесет мили от Бълтън, но у нас би ви било по-удобно, отколкото в странноприемница. След няколко дни ще трябва да се върне в Ченсфилд и моят съпруг, за да подготви корабите си за нов военен поход в Индийския океан.

Предложеното гостоприемство явно зарадва и трогна френския дворянин. Той обсипа графинята с изявления на благодарност.

За слугата на барона, един възрастен дългокрак мъж на име Франсоа Буше, се намери запасен яздитен кон, а целият багаж се смести на задната капра на втория екипаж. Лейди Елен отпрати камериерката от своята карета и господин баронът зае нейното място. Благодарение на живия и увлекателен разговор с госта последната част от пътуването премина незабелязано. В Ченсфилд на тайния пратеник на Мария Антоанета бяха отредени две удобни стаи на втория етаж. В първата от тях, една малка приемна, се намести слугата Франсоа.

През време на вечерята в замъка господин барон дьо Брини беше по-малко оживен, оплакваше се от главоболие и леко покашляше. Слугата си той изпрати на пристанището, за да се осведоми за пристигналите кораби. Последният се върна със съобщението, че към бълтънски води наближава американският кораб „Каролина“ от Филаделфия. Скоро след вечерята целият ченсфилдски дом потъна в сън, тишина и мрак.

На сутринта, когато лейди Елен слезе за закуска, слугата на стария французин се приближи до нея със загрижено лице и я запита дали в Ченсфилд има лекар: по пътя господин баронът се беше простудил и сега не е в състояние да напусне леглото. Графинята се

разтревожи, заповяда да впрегнат карета и да я изпратят в Бълтън за доктор Рандолф Грейсуел.

След пладне състоянието на болния се влоши и слугата Франсоа Буше съобщи на господарката на дома, че положението на стареца внушава сериозни опасения, тъй като налице са всички признаци за възпаление на дробовете и треска. Мосю дьо Брини, изглежда, си даваше сметка за своето състояние, защото предаде на графинята чрез Франсоа голямата си молба да уведоми за неговата болест местния католически свещеник. Много скоро леката двуколка докара в Ченсфилд свещеника от пристанищната капела патер Бенедикт Морсини Слугата на барона доведе монаха до леглото на болния. Старият роялист лежеше с притворени очи, дишаше пресекливо и тежко. Той видя непознатия монах в расо и с очи даде знак на слугата да се отдалечи.

— Наведете се към мен, свети отче — прошепна едва чуто той.

Свещеникът въпросително се взираше в болния, който извади ръката си изпод одеялото и на показалеца на болния монахът видя пръстен с печатче. Това украшение приличаше на пръстена със саламандъра, какъвто притежаваше и самият патер! Мигар е нов пратеник на отец Фулвио ди Грачиолани?…

— Ad majorem dei gloriam! — прошепна многозначително болният.

— Amen! — отвърна монахът, като се наведе още по-ниско към възглавето.

— Неотдавна посетих Венеция и разговарях с отец Фулвио. — гласът на болния беше слаб. Той се задъхваше и правеше големи усилия, за да говори по-ясно. — Лорд Ченсфилд посетил Мраморното палацо и бил приет от граф Паоло д’Еляно. Насам идва доктор Буоти. Пристигнах по рано, за да ви предупредя за тези събития. Светият отец благославя замислените от вас начинания и моли да не отлагате нито час …

— Извинете, ваше превъзходителство, отец Фулвио, не ви ли предаде писмо за мен?

— Условията на нашата среща изключваха такава възможност. Вместо парола и писмо той ми предаде този пръстен… Забавянето заплашва нашето свето дело с гибел… Той ви моли да се погрижите не само за съдбата на вашата духовна дъщеря, но и да не забравяте… юридическата кантора на Ноел-Абрахамс и Маджарами. Доколкото разбрах, патер Фулвио смята за необходимо Лео Ноел-Абрахамс да сподели съдбата на наследницата…

— Ваше превъзходителство, вие се уморихте… Не ви ли затруднява дългият разговор?

— Брат Бенедикт, аз стоя вече пред прага… Моля ви, брате мой, да известите на отец Фулвио, че Бернар дьо Брини изпълни преди смъртта си своя дълг!…

Късно вечерта в Ченсфилд пристигна доктор Рандолф Грейсуел. Той беше много уморен и перспективата да прекара една безсънна нощ край одъра на умиращия чужденец никак не го радваше. Слугата на барона придружи лекаря в покоите.

При светлината на нощната лампичка се виждаше завеса, падаща над постелята на болния. Лекарят се приближи до леглото.

— Донесете тук повече свети — нареди той отсечено и от махна завесата настрана.

За голямо учудване на лекаря постелята се оказа празна; в същия миг върху рамото на доктор Грейсуел тежко се отпусна иззад завесата нечия ръка.

Напрягайки късогледите си очи, докторът се вглеждаше в лицето на високия беловлас старец. Мъжът стоеше в една малка стенна ниша зад завесата, редом с леглото. Беше по нощни дрехи и халат.

— Доктор Грейсуел — заговори този странен болен, — извика х ви тук под предлог, че съм болен. Поднасям ви хилядите си извинения, задето ви причиних това безпокойство, но работата не търпи отлагане. Става дума за една важна тайна.

— Кой сте вие? — докторът изпитваше нещо твърде подобно на уплаха.

Неговият събеседник взе нощната лампичка и приближи лицето си до очите на лекаря.

— Докторе! Пред себе си вие виждате капитан Бернардито Луис ел Гора.

От изненада доктор Грейсуел едва не седна на земята.

— Сеньор Грейсуел — продължи Бернардито, — вие трябва да разберете, че аз не бих ви открил истинското си име, ако замислях да нанеса някаква тайна вреда на законните собственици на този дом. Седнете в това кресло, запалете пура и изслушайте какво ме е довело тук под името на френски роя лист… А вие, майор Бред — обърна се „баронът“ към мнимия си слуга, — стойте пред вратата и следете да не би някой да рече да ни подслушва…

…След три часа доктор Грейсуел влезе в будоара на господарката на дома.

— Милейди Райланд — каза той с безстрастен лекарски тон, —

нашият гост барон дьо Брини има възпаление на белите дробове в тежка форма. Обстоятелствата не ми позволя ват да остана в Ченсфилд, но болният е толкова зле, че се нуждае от грижливо гледане. Ще изпратя от Бълтън болногледачка, но тя ще може да дойде едва утре сутринта. Не би ли могла мис Изабела да поеме върху себе си труда малко да по седи край постелята на страдащия? Това е един знатен дворянин, а вашата дъщеря умее да се грижи за болни.

Лейди Елен изпрати да повикат дъщеря й и докторът повтори пред нея своята молба. Мис Изабела послушно се отправи към покоите на болния французин. Мис Тренбърн обеща да смени възпитаницата си след два часа.

В ченсфилдския дом патер Бенедикт Морсини си имаше нещо като временна резиденция, която по традиция се пазеше за патера от времето, когато той предаваше уроци по латински език на малолетната наследница на имението. Някога в тази стая със стреловидни прозорчета, заемаща върха на лявата куличка на замъка, живееше и се трудеше над своите рисунки младият живописец Едуард Мойнс… При пребиваването си в Ченсфилд патерът винаги се установяваше в този уединен покой, закъдето водеше стръмна желязна стълбичка. Слугите на замъка бяха нарекли тази стая „килия“ и рядко влизаха в нея.

Тук, в своята „килия“, отец Бенедикт очакваше сега заминаването на доктор Грейсуел, за да тръгне с него в същата карета за Бълтън. Той изгаряше от нетърпение да чуе присъдата на лекаря над своя знатен френски едноверец. Когато слезе долу в трапезарията, той чу от лейди Елен, че положението на болния е твърде обезпокоително и че временно ролята на болногледачка е взела върху себе си мис Изабела. Патерът намери доктора във вестибюла; лекарят очакваше каретата.

— Многоуважаеми мистър Грейсуел, — обърна се йезуитът към лекаря с толкова мазен глас, сякаш се промъкваше през дупката на заключена врата, — ще ми позволите ли да споделя с вас мястото в каретата?

— Моля ви — отвърна лекарят с безразличен тон. — надявам се, че вашето приготвяне няма да продължи дълго, нали? Скоро ще докарат каретата.

Монахът бързо се качи горе. Но той не се отправи за своята „килия“, а тръгна към покоите на болния французин. Промъквайки се през преддверието, където дремеше слугата Франсоа Буше, патерът открехна вратата към спалнята на барона. На масичката до леглото гореше лампа, чиято светлина падаше върху лицето на доброволната болногледачка мис Изабела Райланд.

Патер Бенедикт никога досега не беше виждал Изабела в състояние на такава дълбока душевна подтиснатост. На побледнялото, отслабнало лице на наследницата на Ченсфилд се беше появило ново изражение на горест, тревога и прикрит гняв. Зачервените й клепки бяха натежали, очите — загубили блясъка и пламенността. Дори устните, доскоро още полудетски и пухкави като у веселите ангели върху платната на италианските майстори, бяха станали като че ли по-тънки и по-сухи. Тези стиснати устни правеха цялото лице на Изабела по-възрастно, по-ряло; в него не беше останало нищо от палавото детско безгрижие.

Бенедикт Морсини почувствува веднага, че причината за тази промяна няма нищо общо с близката кончина на стария французин. Изабела боязливо, погледна към леглото и със знак помоли монаха да се отдръпне в най-отдалечения ъгъл.

Патерът поклати глава, защото не смяташе за необходимо да се предпазва от ушите на мосю дьо Брини.

— Говорете спокойно, дъще моя. Душата на този човек е пред вратите на царството небесно. Земното за нея е вече недостъпно.

— Свети отче, аз съм в страшна тревога. Представиха ми неопровержими доказателства, че човекът, който се беше нарекъл Алонзо де Лас Падос, а днес — Лео Ноел-Абрахамс, е наистина моят роден брат Чарлз Райланд.

— Бела, аз се досещам: вие сте били в тяхната… мнима юридическа кантора, нали?

— Да, отче мой, вчера се видях с брат си… Боже мой, сега и на живота си не мога да се радвам! От ден на ден всичко става все по-страшно, все по-неясно… Вчера Чарлз ми показа своя медальон. Няма съмнение: този човек е моят роден брат. Ние застанахме с него пред огледалото… Господи! Той е много по-красив от мен, но и двамата имаме едни и същи черти!… Ще ми се да се скрия от хората… Повече не мога!

Изабела се обърна настрана и зарида. Болният се размърда в леглото и дълбоко, тежко въздъхна. Думите на девойката бяха объркани, но патер Бенедикт долови техния смисъл. Той ласкаво я докосна по рамото и мис Райланд обърна към него измъченото си лице.

— Кажете ми, възлюблена моя дъще во Христе, вашият брат знае ли, че вие… не сте скрили нищо при изповедта от служителя на бога?

— Да, свети отче, Чарлз го знае и той се засрами за прежното си недоверие към вас. Той разбра колко дълбока е била неговата заблуда,

защото в противен случай отдавна щеше да бъде заловен… А намеренията му… Боже мой, аз не мога да повторя неговите страшни думи…

— Какво ви предлага вашият брат, Изабела?

— Чарлз ме моли да напусна лози дом. Ако се вярва на Чарлз, нашият баща е най-големият злодей, углавен престъпник, убиец, крадец, присвоил чуждо име. Моят брат е намислил да разобличи отдавнашната му измама. Той вече е изпратил писмо в Лондон.

— Писмо в Лондон ли? И в него е разкрил истинското си име? Кому е изпратил това писмо?

— Той го е изпратил на генерал Хауерстън, но в писмото се нарекъл юриста Лео Ноел-Абрахамс и обещал на генерала да му направи важни разкрития. Не можел да ги повери на хартията. Хауерстън навярно ще дойде в Ченсфилд. Чарлз е убеден, че нашият баща не ще пощади никого и нищо около себе си, когато правосъдието го призове да отговаря.

— Изабела, щом в Ченсфилд предстоят да се разиграят толкова страшни събития, готов съм да се съглася с вашия брат: вие трябва да напуснете този дом. Но как Чарлз възнамерява да устрои вашето заминаване?

— Ще ме придружава Нал Рангор Маджарами, сиреч кавалер дьо Креси, както се нарече той, когато за първи път пристигна в Бълтън.

— Кажете ми, Бела, откри ли ви вашият брат истинското име на този кавалер?

— Името му е… Реджиналд Мърей. Той е син на мистър Алфред Мърей, човекът, когото баща ми е лишил от всичко — истинското му име, имуществото, годеницата — когото захвърлил умиращ на един необитаем остров. Чарлз възнамерява да възстанови правата на Реджиналд върху всичко, което баща му е загубил.

Дъще моя, но какви са по нататъшните планове на вашия брат? Мигар той ще се откаже от своята част върху Ченсфилд? Може би разчита на… друго някакво богатство?

Не, свети отче, Чарлз се е заклел да възстанови правата на Реджиналд върху титлата и имението единствено в името на справедливостта. Самият той желае да се завърне на далечния остров в Индийския океан и да създаде там ново селище. Гой има един много учен, начетен приятел — Джордж. Двамата са намислили да създадат някакъв си Град на слънцето за онеправдани хора… Този град трябва да стане царство на светлината, справедливостта и братството. Всички богатства там ще бъдат разпределени между хората по равно …

— Това са опасни помисли, дъще моя. Господ не е създал чадата си равни и е осветил разделението на людете на бедни и богати.

— Страхувам се, че Чарлз не е твърд във вярата, свети отче!… Но, свети отче, болният диша все по-тежко.

— Навярно неговият час наближава… Бела, благославям вашето решение да напуснете Ченсфилд. Сигурно Реджиналд Мърей има намерение да бяга с вас на някакъв кораб, нали?

— Свети отче, не произнасяйте това име… Нека дори стените слушат само имената: Лео Ноел-Абрахамс и Нал Рангор Маджарами… Да, вие във всичко сте прозорлив. Брат ми и неговият приятел предлагат да бягаме с португалския кораб „Санта Роза“. Той трябва да отплува от Бълтън в неделя.

— В неделя ли? След два дни? А кога вие ще напуснете бащината стряха и къде възнамерявате да очаквате заминаването на кораба?

— Някъде в пристанището. Аз ще трябва да облека мъжки дрехи и утре, събота, да се срещна с Реджиналд.

— Бела, аз ще ви помогна. Планът на вашия брат е наивен. Той не знае, че цялото пристанище гъмжи от шпиони. Вас незабавно ще ви заловят и гневът на баща ви ще се стовари върху двамата млади люде, които, доколкото разбирам, вече са станали близки на сърцето ви. Аз ще ви скрия до заминаването на кораба в моята капела. Там никой няма да ви търси. Предварително ще подготвя за всичко моя слуга Грегъри. В неделя през нощта той незабелязано ще ви отведе с лодка на борда на португалския кораб… Но ето че чувам в двора каретата… Доктор Грейсуел заминава, обеща да ме откара до града!… Мис Райланд, всевишният да ви благослови за християнската помощ, която давате на болния!… Утре сутринта ще се върна тук.

Когато патерът слезе на двора, доктор Грейсуел вече сядаше в каретата. Но екипажът още не беше успял да тръгне и през отворените за него порти бавно влезе изпрашена наемна каляска. Двата екипажа се разминаха на парадната алея. През прозореца на каретата доктор Грейсуел и патер Бенедикт видяха непознат посетител, който слезе от каляската на каменните стъпала на входа. При светлината на двата фенера над главния вход заминаващите видяха един нисък пълен човек с обичайната дреха на италианските учени богослови.

Патер Бенедикт разбра: в Ченсфилд е пристигнал доктор Томазо Буоти! Повече не може да се протака! Съдбата на наследницата на Ченсфилд и на брат й е решена безвъзвратно: двамата трябва незабавно да… изчезнат!

Събота вечер мистър Грегъри Уебст, прислужникът в

бълтънската католическа капела при пристанището, се разхождаше пред вратата на този мъничък храм. Вратата на капелата беше отворена, но този път енориашите трябваше да се задоволят само с коленичене пред статуята на Богородица, защото, както обясни Грегъри, заболяването на отец Бенедикт е попречило на патера да отслужи обичайната си вечерна литургия.

Грегъри вече се готвеше да затвори вратата и да загаси излишните свещи, за да ги пусне утре пак в търговски оборот. Служителят се приближи до вратата и затвори едното крило. В същия миг двама млади италианци боязливо надзърнаха в параклиса. Първият, който влезе, беше висок, със здраво телосложение и гледаше божия свят с големи очи с рядък тъмносин цвят, подобен на утринна морска шир. Вторият младеж се отличаваше с изящество, стройност, извънредно нежно тънко лице и къдрави коси, пристегнати с червена кърпичка; той беше с кадифена блуза, каквато често носят художниците.

Мистър Грегъри, изглежда, очакваше пристигането на тези млади хора, защото бързо залости отвътре вратата с мандалото и се засуети край чугунената плоча, която служеше като широко стъпало пред прага. Грегъри понадигна халката, вбита в метала, пъхна в нея железен лост и с голямо усилие помръдна плочата от мястото й. Забелязал неговите старания, едрият младеж взе от ръцете на прислужника лоста, натисна върху него с коляно и чугунената плоча се отмести наполовина встрани, откривайки входа за черно подземие. При отблясъка на свещите се показа горното стъпалце на желязна стълба, водеща в подземието.

— Всичките ви неща вече са там — прошепна Грегъри. — вземете по една свещ и се спускайте. Там е влажно и студено, затова се загърнете в плащовете си по-добре. Долу ще на мерите вратата.

Младите хора, без да се замислят, се спуснаха по стълбата, като осветяваха подземието със свещите. Стъпалата свършваха срещу тясна метална врата с ключалка. Едрият синьор, който се спусна пръв, издърпа резето и въведе своя млад спътник в подземното скривалище под параклиса.

Широка пейка, предварително покрита със сукнено одеяло, беше поставена край дългата стена и под нея, върху каменния под, лежаха два малки, старателно овързани с ремъци денка.

Едрият младеж веднага разопакова единия от денковете, грижливо настани своя спътник на пейката, уви го от главата до нозете с плаща, приближи към пейката малката масичка, която беше

поставена до разпятието, и като измъкна изпод плаща двете ръце на младия си другар, започна усърдно да ги разтрива и милва.

— Утре ще ви откарам на борда на „Санта Роза“ с лодката на отец Бенедикт — поясни служителят иззад вратата. При това той изтрака отвън с резето.

— Грегъри! — викна му спътникът на Изабела. — Защо заключвате вратата?

— Така нареди светия отец, та ако на полицията хрумне да надзърне тук, да намери вратата на вашето скривалище заключена. А пък аз ще успея да убедя чиновниците, че уж вратата не е отваряна от много години.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ЛОВЦИ СЛЕД ЛЕОПАРДА

1

Каретата с отпочиващия лъв на вгънатата вратичка вече минаваше през моста на Ченси и наближаваше „Веселият булдог“. Конете препускаха в тръс, железните шини еднообразно и досаждащо тракаха по настилката.

— Свий по ливадната пътечка, омръзна ми този трясък още от Лондон! — заповяда на кочияша господарят на имението Ченсфилд.

Лявото прозорче на каретата беше спуснато. Граф Ченсфилд се вглеждаше в очертанията на двете кули на своя дом, които се сивееха в далечината върху фона на вечерното небе.

В този миг някакъв конник настигна каретата. Тя се беше отбила от паважа и вече се носеше по едва забележимите коловози на междуселския път, който служеше за извозване на сено от ливадите. Като отмина каретата, ездачът задържа потния си кон, изравни се с екипажа и се наведе към отвореното прозорче. Лорд-адмиралът не позна конника. Той се представи като слуга на мистър Кленч, лондонския агент на негова светлост.

— Бързо съобщение от мистър Кленч, ваша милост. Мистър Кленч заповяда непременно да ви настигна по пътя!

— Препуснете напред да предупредите вратаря — каза графът, като се отпусна на възглавницата.

В каретата беше тъмно и той не можа веднага да прочете писмото. Като всеки друг смъртен лорд-адмиралът усети неприятния студ на тревогата: изглежда, писмото съдържаше немаловажни вести, щом лондонският му агент е бил принуден да изпрати подир каретата специален човек.

Небосклонът посиня. Домът и паркът в далечината станаха черни и се сляха. Над островърхите кубета на двете кули затрепкаха звезди. Тук-там в прозорците на втория етаж се виждаха светлини. Долните зали не бяха осветени или пък капаците не пропускаха светлината навън.

Пред главните порти, широко разтворени, стоеше беловласият вратар. Старецът се поклони ниско на господаря, когато четворката коне понесе екипажа по полукръга на парадната алея. Граф Ченсфилд гледаше през прозореца на каретата, но не видя никого на стъпалата на главния вход.

В полутъмния вестибюл старият майордом едва успя да запали две свещи в стенните свещници, в допълнение на мъждивата угарка,

която кадеше над гардеробната закачалка. Той взе шапката и плаща на господаря си.

Учуден и ядосан от оказаното му посрещане, лорд Ченсфилд късо запита здрава ли е милейди. В същата минута тя самата се появи на прага. Съпругът й веднага забеляза, че е нещо разсърдена и загрижена.

— Не си уредила твърде тържествено посрещането на мъжа си, Нел — рече той високо. — дявол да го вземе, не мога да позная …

— По-тихо, за бога, по-тихо, Фреди! — прекъсна го лейди Елен. — домът ни е пълен с чужди хора… Имаме гости и …

— Какви ти, по дяволите, гости?

— Фреди, у нас отседна един френски барон… За нещастие той заболя тежко и изглежда, че е на умиране… А снощи направо от Италия пристигна още някакъв си учен богослов доктор Томазо Буоти. Той казва, че бил изпратен при теб от граф Паоло д’Еляно, венециански патриций, у когото си бил на гости. Впрочем всичко това не е много важно. Имаме по-сериозна грижа…

Лейди Елен повлече съпруга си в неговия ловен кабинет, където камериерът вече беше успял да запали свещи в свещника на масата. Мръщейки вежди, графът гледаше в очите жена си. Тя заговори с бърз шепот:

— Фреди, днес Изабела не се върна от разходката си с кон. Мис Тренбърн вече от няколко дни намирала Бела в някакво странно подтиснато състояние на духа. Преди днешната разходка била като че ли развълнувана, загрижена и бледа. Както винаги тя тръгна, придружавана от грума. В ченсфилдската гора я срещнал някакъв си конник; очевидно той я е очаквал. Грумът за първи път виждал този човек. Изабела отпратила грума в къщи, а тя самата не се върна в замъка.

— Тогава, дявол да го вземе, трябва да се претърси околността! Може би с момичето се е случило нещо? Защо този глупак грумът…

— По-тихо, Фреди, в къщи има чужди хора… Аз незабавно изпратих грума назад в гората, но той вече не намери там нито Изабела, нито нейния кавалер. По следите им грумът определил, че те са излезли на шосето и са тръгнали към града.

— Какви са тия нови истории?! Какво гледа старата глупачка Тренбърн, дявол да я вземе? Изпрати ли някого в Бълтън?

— Ти самият разреши на дъщеря си тия налудничави разходки на кон… Никого не съм изпращала в Бълтън.

— Защо?

— Така ме посъветва патер Бенедикт най-настойчиво.

— Виж ти! Къде е той?

— При болния барон, горе.

— За какъв дявол ти е потрябвал този барон? Откъде ни се стовари и той на главата?

— Той е придворен на френската кралица, Фреди, един много влиятелен старец. Запознах се с него по пътя и не можех да не му предложа гостоприемство. Неговата болест се появи неочаквано. Но слушай, Изабела е оставила в стаята си бележка. Полюбувай се какво ти пише твоята дъщеря.

Лорд-адмиралът взе писмото, вече отворено от неговата съпруга.

„Драги татко!

Няколко дни аз прекарах в голяма мъка и реших да напусна твоя дом, докато ти не докажеш правата си над това владение, а така също и истинността на твоето име.

Представиха ми доказателства за тъмни и страшни постъпки, извършени от теб против законните собственици на титлата и имението. Предстои ти да докажеш лъжливостта на тези тежки обвинения или завинаги да се лишиш от уважението на твоята клета дъщеря.

ИЗАБЕЛА“

Мърморейки проклятия, господарят на Ченсфилд смачка хартията и я захвърли в студената камина.

— Къде е онази йезуитска змия? — изсъска той, самият приличен на боа, готова да погълне дузина зайчета. — чакай, покажи ми най-напред този французин, този „умиращ французин“, проклет да съм! Дали не си вкарала в къщата ни данайски кон?

Накуцвайки, графът бързо изтича по стълбата. Лейди Елен ситнеше след мъжа си, като шумолеше с фустите си. В долната трапезария часовникът отброи единадесет. Със зъл полушепот съпругът каза вървешком нетърпеливо:

— Иди в трапезарията, Нел, покани Буоти на вечеря и не го изпускай от очи. И той вероятно не е случаен гост!

Графът отвори, без да чука, вратата на първата от стаите, отредени за барона. Слугата на господин барона, Франсоа Буше, хлипаше, притиснал към очите си голяма копринена кърпа. Като видя графа, той скочи смутен. Господарят на имението хвърли върху слугата мрачен поглед и се насочи право към вратата на втората стая. Франсоа Буше направи движение, за да го задържи от непредпазливото влизане при болния, но господарят на дома отвори вратата.

Тежка миризма на камфор, мента и спирт удари още от прага

графа в носа. Младата болногледачка трепна от изненада, като видя злото, гърчещо се лице на влезлия. От коленете й се търкулна под леглото на болния кълбо бяла прежда и плетивото изпадна от ръцете й. Върху нощната масичка край леглото, сред шишенца и бурканчета, гореше свещ. В дъното на стаята от стената се отдели ниска черна фигура: патер Бенедикт направи крачка срещу графа, но като забеляза израза на лицето му, замръзна на място.

Влезлият грабна свещника и рязко отдръпна завесата над леглото. Той видя неподвижното лице на старец с изцъклено око. Челото и другото око бяха покрити от мехур с лед. Пресекливо дишане се изтръгваше от полуотворената му уста. Сухите пръсти на ръцете събираха одеялото. Човекът явно умираше. Свещеникът се приближи до леглото, прекръсти болния и предпазливо поправи завесата, като закри светлината от лицето на стареца.

— Отец Бенедикт, благоволете да слезете с мен долу — проговори лорд Ченсфилд, като с мъка спазваше понижен тон.

Със същата стремителна накуцваща походка той пресече приемната и без да се оглежда, тръгна по коридора. Зад него смирено потичваше монахът, като широко развяваше черните поли и ръкави на расото си.

В долните зали, пред бюфетната, срещу графа изникна лондонският пратеник на агента Кленч. Слугата беше с изпрашена пътническа камизола и едва като видя този човек, господарят на дома си припомни за плика, който беше останал в джоба на плаща му. Графът почти натика отец йезуита в ловния кабинет, изпрати камериера да му донесе писмото и заплашително погледна патера в лицето; То изразяваше скръб и смирение. Грели беше готов да хване монаха за гърлото.

— Защо сте попречили на жена ми да върне Изабела? — произнесе той свирепо. Веждата му играеше, устата се кривеше, очите бяха страшни. — дали вие не й дадохте този съвет тайно да избяга от къщи?

— Аз я поддържах в това нейно намерение, сине мой. Ръката на лорд-адмирала се впи в рамото на монаха с такава сила, че го прегъна надолу.

— Падре! Бог вижда, вие си готвите зла участ!

— Аз служа на бога и животът ми е в негови ръце, как то и животът на вашата дъщеря. На мен, грешния, се удаде да предотвратя опита на вашата дъщеря да свърши със се бе си и аз сметнах за по-добре да й предоставя таен временен подслон. Там душата й ще се

успокои под моето пастирско око и дъщеря ви ще се върне при вас, когато вие, милорд, успеете да се справите с вашите врагове.

Думите на монаха прозвучаха тъй вълнуващо искрено, че графът отпусна рамото му.

— Врагове? Какви врагове?

— Сине мой, вас ви обкръжава коварна мрежа. Врагове се примъкват в нощта, но, кълна ви се в името на свети Игнаций, сега вие нямате по-верен помощник и приятел от мен, смирения божи служител. Така ми заповяда не само християнският дълг, но и моят високопоставен духовен глава.

— Кажете ми, кой е този умиращ французин?

— Синьор, единствено вие сте достоен да знаете тази най-голяма тайна. Бернар дьо Брини е син на тайния орден като мене, но той е по-могъщ и по-знатен. Той е пратеник на негово преподобие Фулвио ди Грачиолани. Дори близостта на смъртта не попречи на този воин Христов да изпълни важните поръчения на светия отец. Минутите на живота му са преброени и душата му мъчително дълго се разделя от тялото.

— Простете моята рязкост, отец Бенедикт. Досега не съм имал причини да съжалявам за поддръжката, която съм ви оказвал. Сега ще ви изслушам, но първо трябва да прочета едно бързо писмо.

Като скъса измачкания плик, лорд Ченсфилд прочете писмото, което камериерът му донесе в кабинета.

„Драги сър!

Изпращам при вас като куриер слугата си Кариндж, за да ви уведоми срочно, че след вас тръгна с дилижанса за Бълтън генерал Хауерстън. Придружават го двама офицери, Тяхното заминаване стана твърде набързо. Ако не ви настигнат по пътя, то те ще пристигнат няколко часа след вас.

Генерал Хауерстън тези дни прие таен пратеник от Ченсфилд.

КЛЕНЧ. ЛОНДОНСКИ АГЕНТ НА «СЕВЕРОБРИТАНСКАТА КОМПАНИЯ»“

— А, сатана! — викна разярено господарят на имението. — вие май сте прав, падре: тук действуват мои врагове. Бягството на Изабела, пристигането на Буоти, идването в Бълтън на офицери от тайната канцелария…

— Вие благоволихте да забравите още и… откриването в Бълтън на подозрителната юридическа кантора и пристигането на калкутските юристи, сине мой!

— Да, цял заговор… Не току така тези юристи веднага се сториха опасни на Мортън… Грешка! Но, падре, ние сме по-силни от тях,

дявол да го вземе! И ако отново с един удар ликвидираме цялото това гнездо…

Патер Бенедикт захихика угоднически и боязливо:

— Щастлив съм, ваше сиятелство, че преодоляхте тягостните чувства и си възвърнахте неизменната решителност на воин…

— Чакайте, техният план не ми е съвсем ясен… Какво успяхте да разузнаете?

— Всичко, сине мой, абсолютно всичко! Искреността на вашата дъщеря ми помогна да разкрия целия заговор на коварните ви неприятели. Ето, милорд, погледнете това писмо…

Патерът извади от джоба си едно листче с налепени върху него късчета от писмото, изпратено от двамата кавалери на наследницата на Ченсфилд мис Изабела. Господарят на имението прочете текста на писмото. Веждата му отново заигра.

— Спокойствие, за бога, спокойствие, синьор! — умолителен тон прошепна патерът. — Вие ще съкрушите враговете с могъщата си десница, ако не се предадете във властта на справедливия гняв… Това послание, милорд, беше първата брънка във веригата на заговора. А останалите брънки ми помогна да разкрия все същата искреност на вашата дъщеря към мен, смирения служител божи. Тия млади хора, Алонзо де Лас Падос и Теодор дьо Креси, след това приеха облика на калкутските юристи Лео Ноел-Абрахамс и Нал Рангор Маджарами.

— А кои са всъщност тези млади хора?

Отговорът на йезуита беше добре обмислен. Гневът на побеснелия лорд трябваше да бъде насочен против… собствения му син. Заради това се налагаше бащата да бъде измамен хитро, като Чарлз се представи за друго лице, омразно на лъжелорда.

— Всъщност… това са вашите най-ли врагове, милорд! Именно те са извикали в Ченсфилд генерал Хауерстън. Лео Ноел-Абрахамс е Диего Луис, син на пирата Бернардито Луис, вашия стар неприятел. А съучастникът му, който се представя за Нал Рангор Маджарами, е потомък на другия ваш враг, Алфред Мърей.

— Виж ти каква била работата! Значи, мъртвите Бернардито и Мърей са ми обявили тайна война… Е, падре, навреме ми отворихте очите. Когато се разправим с тях, ще ви позлатя и вие ще станете мой втори Уудро… Но какво биха могли да представят на Хауерстън?

— В ръцете им са няколко документа, стари портрети, писмо на Фернандо Диас… Но врагът знае, че всички тези документи са несъстоятелни против вашата несъкрушима защита. И затова те са се сговорили с този венециански доктор Буоти. Те са подтикнали доктора

да прибегне към чудовищна хитрост: Буоти трябва да ви склони да приемете наследството на граф д’Еляно, за да не трябва да съжалявате за загубата на правата на британски лорд.

Лорд Ченсфилд присви очи и няколко минути събираше мислите си. Лицето му ставаше все по-симетрично и внезапно целият се затресе от взрива на бесен кикот:

— Ха-ха-ха! Не е лошо! Вие сте добър следовател, падре! Сега разбирам вашите старания, черни мой приятелю! Ха-ха-ха! Да, патер Морсини, във ваше лице аз наистина имам най-добрия си съюзник, защото вие повече от всичко се опасявате да не би наследството на граф д’Еляно да се изплъзне от ръцете на негово преподобие Фулвио ди Грачиолани!

— Синьор — ломотеше обезкураженият монах, — не от сребролюбие, а единствено в името на светата църква…

— Мълчете, падре! Сега вече наистина разбирам всичко до конец. Нещо повече, ще ви кажа откровено: озадачаваше ме вашата „безкористна любов“ към мен, патер Морсини. Аз не вярвам в праведници и досега не съм срещал в живота си нито един безсребърник. Сега вашите „безкористни“ подбуди ми са ясни и знам, че наистина вие сте верен съюзник на… лорд Ченсфилд… Ха-ха-ха!

Влезлият камериер доложи, че за пристигналите е сложена масата за вечеря. Графът злобно тропна с крак. Камериерът се отдръпна страхливо.

— Какво ще заповядате да доложа на милейди, сър?

— Доложете, че след четвърт час милордът ще има удоволствието да вкуси трапезата в обществото на милейди, мистър Мортън и доктор Буоти — бързо изрече патерът, отпращайки слугата от кабинета.

Лорд-адмиралът хвана дръжката на вратата. Патер Морсини изшумоля с расото си след домовладиката. На прага граф Ченсфилд рязко спря:

— Чакайте! Падре, вие все пак не ми казахте къде скрихте Изабела?

— В моята капела, сине мой!

— Ловко! Сама ли е там?

— Пази я Грегъри, моят служител, и…

— Доизкажете се, падре! Кого скрихте заедно с Изабела?

Синьор, аз само… предоставих убежище на бегълците, за да… не успеят да се качат на борда на португалския кораб „Санта Роза“. Но вашата дъщеря беше убедена да избяга не от някой друг, а именно от

онзи… Реджиналд Мърей под маската на калкутския юрист Нал Рангор Маджарами. Изабела ми откри…

— Свети отче, търпението ми не е безкрайно! Доизкажете се, дявол да ви вземе!

— Изабела ми призна, че тя е годеница на Реджиналд. Той самият ме молеше да… ги венчая.

Джакомо Грели едва не се задъха от бяс.

— Сине мой, сине мой, за бога! За бога, не губете власт над себе си! Изабела е в безопасност, защото може да не се съмнявате в… джентълменското поведение на мнимия Нал Рангор Маджарами спрямо своята годеница.

— Спрямо своята годеница!? Годеница на Реджиналд Мърей! Е, добре! Ще му изиграем ние една сватба, падре! Вървете напред, чакат ни на масата…

…През време на вечерята италианският богослов сухо и накратко изложи целта на своето пристигане в Ченсфилд. Оказа се, че граф Паоло д'Еляно все още отлагаше да подпише завещанието. Лошото здравословно състояние беше подтикнало стареца да се обърне към лорд Ченсфилд с най-покорна молба да изпрати писмено документално свидетелство на венецианските изпълнители на завещанието, че последният пряк потомък на графа, пиратът Джакомо Грели, е загинал при катастрофата на шхуната „Черната стрела" в Индийския океан. Щом се получи във Венеция този документ, милионното графско наследство ще мине в ръцете на църквата…

Един час след вечерята в кабинета на лорда беше поканен Томас Мортън. Заедно с патер Бенедикт те съставиха документа, за който беше дошъл доктор Буоти.

Господарят на имението хвърли бегъл поглед върху изготвения документ и погледна въпросително патера.

— Кажете, падре, защо Буоти дори не се опита да осъществи намерението си — да ме уговори да приема венецианското наследство в замяна на Ченсфилд?

— О, това е тъй очевидно, сине мой! Той е разбрал, че господин баронът, пратеникът на светата църква, вече го е изпреварил! Той ясно е видял вашата благоразумна решителност да не се откажете от Ченсфилд и да не вървите против интересите на могъщия таен орден! Смея да ви уверя, сине мой, че ако доктор Буоти беше получил друг документ… едва ли щеше да се върне в Италия!

Графът вдигна рамене. Патерът сниши глас и се озърна към безучастния Мортън, който, свършил работата си по съставянето на

документа, дремеше в креслото.

— Сине мой! Буоти вече се е отказал от опитите си да надхитри ордена. На вас остава само да ликвидирате неговите бивши съучастници. Милорд, ето този готов документ трябва да бъде и юридически освидетелствуван и заверен… Един прекрасен случай да поканите тук онзи „юрист“ Лео Ноел-Абрахамс! …

— Да го извикам тук? Ах, така… Да го извикам… и… да поправим нашата някогашна пирейска несполука?

— Наистина така е, сине мой! Защото лондонският дилижанс с генерала ще пристигне след няколко часа.

— Добре! — рече рязко милордът. — Но как да докараме тук Диего Луис от Бълтън, без да възбудим подозрение у него? Единственият човек от моите приближени, който съумя да приспи тяхната подозрителност и да спечели доверието им, сте вие, падре: иначе Реджиналд Мърей не би се крил във вашата капела!

— Това е наистина така, сине мой. Затова възложете на вашия смирен слуга бързо и незабелязано да доведе тук мнимия Лео Ноел-Абрахамс.

— Е, добре, много добре. Първо се отбийте в кръчмата „Утробата на кита“ и изпратете тук мистър Уилям Линс.

— О, ръката на този боец не ще трепне! Това е наистина най-добрият избор…

— Вземете от конюшнята чифт коне, каквито си изберете — за себе си и за онзи Лео Ноел-Абрахамс… Слушайте, падре, ами Реджиналд Мърей, който се крие във вашата капела… предполагам, че той също… няма да напусне стените й, нали?

— Предоставете това на… божия промисъл, милорд! Господарят на имението се усмихна криво:

— Вие, падре Бенедикт, бихте били същинско съкровище за шайката на покойния Бернардито, защото притежавате три способности едновременно: да творите грехове, да ги опрощавате и да отправяте душите на грешниците право в рая! Желая ви успех!… Нали умеете да се държите на седлото?

— Сине мой, в името на светата цел войникът на ордена трябва всичко да умее!

2

Когато стигна в Бълтън, ездачът с черна монашеска одежда се насочи веднага към улица Пристанищен фар. Той слезе от коня в двора на кръчмата „Утробата на кита“ Тук, в задния най-отдалечен ъгъл на двора, до голямата врата на конюшнята, се намираше друга врата, която водеше към яслите на стара кранта — едно смирено добиче, почти толкова флегматично, колкото и самият превозвач на вода за кръчмата, клетият пияница Флетчър. Този полусляп старец, който някога беше служил като кочияш при адвоката Томпсън, сега изживяваше последните си години в „Утробата на кита“ почти по милост. Слезлият от коня ездач видя как двама непознати джентълмени, в които от една миля можеха да се разпознаят помощниците на шерифа, качваха стария Флетчър в една талижка. Край талижката стоеше собственикът на кръчмата, бившият сержант Уилям Линс.

Монахът се шмугна през вратата на черния вход и изтича по стълбата. В полутъмния коридор насреща му изникна кръчмарски слуга. Патерът го помоли да извика от двора мистър Линс.

Няколко минути той остана сам, заслушвайки се в пиянските подвиквалия зад стената, в женския писък и смях, в откъслеците от моряшки песни и в потракването на съдове. Патерът долови тропота на преминаващата през двора талижка и скоро видя пред себе си мистър Линс. Мустаците на бившия сержант бяха малко занемарени, а изразът на лицето му — не особено приветлив.

— Какво ви е сполетяло, падре? Да не би да идвате от Ченсфилд?

— Направо от милорда, мистър Линс. Неотложна работа… Слушайте внимателно…

След четвърт час навъсеният и мрачен Линс вече седеше на седлото. В пазвата на бившия сержант тихичко подрънкваха… инструментите на неговата професия! Довереникът на графа мистър Уилям Линс бързаше да се отзове на повикването на своя патрон, но изражението на лицето на бившия сержант съвсем не беше геройско. То отразяваше крайно неудоволствие и загриженост.

Междувременно черният конник с расо и широкопола шапка, държейки повода на втория кон, вече беше успял да се добере до уютната къщичка на фрау Таубе на Гарденрод. Като привърза двата коня за колове на оградата, монахът влезе в градинката. През цепнатините на един от капаците той зърна ивица светлина и почука

на този прозорец. След минута вратата на къщичката се открехна и един млад човек с обичайната за адвокатите дреха се показа на прага. Монахът се изкачи до него по стъпалата и смирено се поклони.

— Патер Бенедикт? — прошепна човекът на вратата. — такъв час? Боже мой, какво е станало с Изабела?

— Мистър Чарлз Райланд — шепнешком заговори монахът, — недейте се тревожи за вашата сестра, тя е в безопасност, скрита в моята капела под охраната на вашия приятел Реджиналд Мърей.

— А какво се е случило, патер Бенедикт?

— Сър, в Ченсфилд се налага незабавно юридически да се освидетелствува и завери един много важен документ.

— Защо мистър Мортън не направи това?

— Самият той подписа този документ като свидетел. Затова именно подписът му трябва да бъде заверен. А главното, скъпи мистър Чарлз, аз просто искам да ви дам възможност да… прочетете този много важен документ.

— Ах, така, значи! Благодаря ви, патер Бенедикт. Можем да тръгнем още сега.

— Нима не искате да предупредите слугата, че заминавате вън от града, Чарлз?

— Патер Бенедикт, наричайте ме от предпазливост само Лео Ноел-Абрахамс… Сега в къщи съм сам. Изпратих слугата на пристанището.

— Е, тогава да не се бавим! Не забравяйте вашите печати и обгербвана хартия. Сега целият Ченсфилд очаква с нетърпение юриста мистър Лео Ноел-Абрахамс!

Младият мъж влезе в къщи. В тъмния пруст той зашепна на ухото на друг един човек:

— Мистър Едуард Уент! Заминавам за Ченсфилд. Чухте ли разговора ми с йезуита?

— Чух, Чарлз! Види се, събитията в Ченсфилд отиват към своята развръзка. Предайте там поздрав на нашия капитан… и… бъдете юнак, Чарлз!

Младият адвокат излезе на входа, носейки чанта за документи. Патерът вече отвързваше конете. Младият мъж скочи леко на седлото.

— Ще дойдете ли с мен, падре?

— Не, сине мой, аз имам и друга неотложна работа; трябва да причестя един умиращ едноверец. Идете сам, този добър кон ще ви откара в Ченсфилд на разсъмване… Призори документът трябва да бъде оформен, защото веднага ще замине с кораб за Италия! Добър

път, сине мой! Утре рано и аз ще дойда в Ченсфилд.

— Е, до скоро виждане, свети отче! Ободрете Изабела и Реджиналд.

— Не се безпокойте за тях. След няколко часа те вече ще бъдат… далече, сине мой!

Монахът подкара коня в бавен тръс към своята капела. На пристанището всичко спеше. Развиделяваше се, в синкавотеменужния здрач започнаха да изплуват очертанията на кораби на рейда и край кея. Патерът потърси с очи мястото, където върху вълните се поклащаше португалският кораб „Санта Роза“, и насмешливо се усмихна… Не, този кораб не ще впише в списъците на пасажерите си нито Изабела, нито Реджиналд …

Патерът вкара коня в оградата на градинката и тихичко повика своя слуга Грегъри Уебст. Грегъри се погрижи за коня и влезе в параклиса веднага след господаря си. Тук цареше обичайната тишина. Всичко беше спокойно. Патерът посочи с поглед към подземието:

— Те… там ли са? Грегъри кимна мълчаливо.

— Какво правеха и говореха те, Грегъри?

— Шепнеха си… Мис много плака и той… я целуваше.

— Да идем при тях. Утрото наближава… Ключалките затракаха, вратата на скривалището се отвори и пусна в подземието патер Бенедикт. Грегъри остана на стъпалата в очакване на заповеди.

— Деца мои — развълнуван и искрен тон заговори монахът, — току що идвам от Ченсфилд. Там е буря, приятели мои. Чарлз ви моли да заминете днес. Твърда ли сте в това си намерение, синьорита?

Вместо Изабела отговори Реджиналд Мърей:

— Решението на мис Изабела е категорично. Кога вдига котва „Санта Роза“?

— Днес по обяд, деца мои. Мис Изабела — обърна се монахът към преоблечената наследница на Ченсфилд, — тук е много студено. Не бихте ли желали глътка вино? То ще ви сгрее и ще подкрепи силите ви. — без да дочака отговора на Изабела, патерът се обърна към слугата си: — Грегъри, донесете вино и нещо за ядене на мис Райланд. И побързайте: тези млади хора са изминали много мили на кон от бълтънското шосе до нюкасълското и доста са извървели пеша, след като са изоставили конете, нали така, деца мои?

Служителят излезе и скоро се върна от покоите на капелана с тумбеста гарафа, пълна с червено църковно вино, две чаши и Струвая със сандвичи. Остави всичко това на масата и си отиде. Патер Бенедикт кимна ободрително на младите хора и тръгна след своя

слуга. Той сложи сам тежкото мандало и като се измъкна от подземието заедно с Грегъри, постави отново на мястото й чугунената плоча.

В подземното скривалище младият човек разгледа двете чаши и ги напълни с вино. Но той не се възползува от гарафата на патер Бенедикт. Докато патерът и служителят се занимаваха с тежката чугунена плоча, Реджиналд Мърей изплиска под пейката половината вино от издутата гарафа; в чашата на Изабела той изля съдържанието на плоската манерка, която извади от джоба си заедно с една ябълка, а собствената си чаша остави празна. Гарафата, която беше донесъл Грегъри, с остатъка от виното Реджиналд постави на най-отдалеченото крайче на масата.

— Мис Райланд — каза той, като поднесе чашата до устните на Изабела, — вие непременно трябва да изпиете това вино. Така ми е наредено и аз ви моля да направите всичко, за да облекчите Чарлз и вашите приятели в тяхната за дача. Сега всички те се намират в смъртна опасност.

Изабела покорно пресуши до дъно малката чашка. Не изминаха и десет минути и клепките на наследницата на Ченсфилд започнаха да натежават. Тя успя да хвърли на спътника си тъжен, учуден поглед. Главата й започна да се накланя. Девойката вдигна ръка към челото си, за да се прекръсти, изстена и падна възнак. Обхваната от непреодолим сън, приличен на дълбок припадък, девойката вече не усети как Реджиналд я обви с второ наметало и подложи под главата й нагънатото одеяло.

В тази минута горе стихна шумът от тътренето на чугунената плоча. Реджиналд бързо загаси едната свещ, а втората скри под масата и притули светлината й. Вглеждайки се внимателно в тъмния таван, той изведнъж откри в него точно над себе си тъничка ивица светлина. Тя едва-едва се разшири; оттам се зачу неясен шепот… Младият човек взе свещта и я поднесе към лицето на Изабела.

— Боже мой, патер Бенедикт! — простена той с тон на смъртно изплашен човек. — по-скоро на помощ, Грегъри! Патер!

Никакъв звук не се чу в отговор. Той се хвърли към вратата и заудря по нея с юмруци с такава сила, че цялата сграда на параклиса се изпълни със силен металически звън. Ивицата светлина на тавана помръкна, но краищата й се виждаха… Очевидно наблюдателите бяха легнали на пода и се взираха през потайната цепнатина.

— Отец Бенедикт! — крещеше човекът в подземието. — творете вратата де! На мис Изабела й прилоша! По дяволите всичко, трябва да

я спасим! Съобщете на хората, изви кайте лекар!

Горе цареше мъртва тишина. Каменните гробоподобни сводове заглушаваха гласа на човека в подземието, горе проникваше само слабият металически шум от разтърсваната врата… Изведнъж Реджиналд се хвана за сърцето и бавно се отпусна на пода край входа.

Нито един актьор на света не е разтърсвал тълпата зрители с такова майсторско изпълнение на ролята на Ромео в гробницата край тялото на мъртвата Жулиета, с каквото Реджиналд Мърей изигра същата тази роля пред своите двама зрители! Легнали на плочите на пода пред олтара, тези зрители внимателно наблюдаваха през цепнатината агонията на втората си жертва: застанал на колене пред пейката, Реджиналд сведе глава върху бездиханната гръд на Изабела, замря в тази поза за няколко секунди, а след това, загубил последни сили, тежко се отпусна на пода между масичката и пейката…

Подземното скривалище стана гробница на двамата отровени! Под масичката още гореше свещта и в отблясъка на нейното пламъче йезуитът и съучастникът му успяха да различат неподвижните тела на Изабела Райланд и на верния й рицар.

Патер Бенедикт чувствуваше извънредно голяма умора, но съзнанието за изпълнен дълг поддържаше силите му! В успеха на мисията на мистър Линс той не се съмняваше, а Изабела е вече мъртва! Отстранена е страшната опасност за светото дело, защото патерът много добре съзнаваше, че един само поглед на ечеленца Паоло върху своята внучка или върху внука си, или дори върху техните портрети би поставил под заплаха целия замисъл на отец Фулвио! Сега тази заплаха беше отстранена окончателно…

Въпреки умората си монахът реши все пак да се върне в Ченсфилд. Той даде на Грегъри всички необходими разпореждания, отнасящи се до инсценирането на самоубийство на двете жертви, и с леко сърце излезе от капелата. Дълго стоялият на едно място кон зацвили и удари нетърпеливо с копито. Грегъри затегна колана и помогна на патера да седне на седлото…

А в къщи, след като заключи параклиса отвътре с всички заключалки, Грегъри отново отмести чугунената плоча и се спусна в скривалището. Той дръпна резето и влезе в тайната гробница.

Служителят поправи светилника, разпали го, огледа се, извади от джоба готовата бележка и я хвърли на масата. Върху бележката постави едно моливче. После наля от тумбестата гарафа малко вино в двете чаши, а самата гарафа взе за гърлото много предпазливо, за да не намокри пръстите си. Държейки този съд с една ръка, той прихвана

един от свещниците, огледа още веднъж старателно масата, пейката и лежащите тела, а след това бързо се запъти към изхода… Един много спокоен глас му изкомандува изпод масата:

— оре ръцете, отровител! Стой и не мърдай!

Гарафата падна от ръцете на Уебст и се пръсна на парчета. Служителят сви глава в раменете и се спусна към вратата, но изстрел от пищов изпълни с дим цялото подземие. Грегъри изпусна свещта и се строполи върху стъпалото на отворения таен коридор. Реджиналд Мърей се измъкна изпод масата, погледна ранения и преди всичко напълни отново своето оръжие.

3

Над Ченсфилд проблясваше утринната зора. Есенният парк запламтя в злато и пурпур. Тих ветрец поклащаше повехналите листа; този слаб шепот се примесваше с далечното бучене на морски прибой.

Калкутският юрист мистър Лео Ноел-Абрахамс вече беше изпълнил всичко, което поискаха от него Мортън и Буоти. Юристът освидетелствува истинността на подписите на съставения документ, завери го с печата на кантората „Ноел-Абрахамс и Маджарами“ и се оттегли след извършването на всички формалности в ъгловата куличка, където намери временен приют в „килията“ на отец Бенедикт. Без да се разсъблича, младият мъж се изтегна на леглото в очакване на лондонския дилижанс.

В това време господарят на имението с тревога разпитваше Уилям Линс за последните събития в Бълтън. Веригата от изненади непрестанно растеше!

— Не мога да разбера какво става в Бълтън! — разпери ръце екс сержантът. — нощи шерифът заповяда да арестуват Дженкинс, собственика на кантората „Мортън и Дженкинс“. При обиска, който са направили, са открили… постройката в двора. Цялата партида френски банкноти… попадна в ръцете на помощник шерифа.

Лорд Ченсфилд изруга.

— Как стана това?

— Простак е той, ваша милост, тоя Дженкинс! Решил да си опита късмета: разменил на борсата… няколко от своите банкноти, приготвени за Льоглоа по ваша поръка. Може би той прави това не за пръв път. Преди е минавало, а вчера — загази.

— Имате ли да ми кажете още нещо, Линс?

— Да, имам. Моят превозвач на вода Флетчър… Помните ли го, милорд?

— Флетчър ли? Ах, онзи… пияницата, който служеше…

— …като кочияш у Ричард Томпсън, ваша милост. Той е арестуван снощи от същия помощник на шерифа.

Хм! Наистина странно… Някаква верига… Впрочем всичко това не е твърде опасно. За банкнотите, предназначени за Льоглоа, е известно на някои високопоставени лица в Лондон! Що се отнася до кочияша Флетчър… той познаваше само Уудро Крейг и още оня… как беше, Алекс Кремпфлоу… От двамата сега ще вземеш на босия цървулите, както се казва. А виж, работата, за която дойдохте тук,

мистър Линс, е наистина бърза и важна. Вие… готов ли сте?

— Готов съм, милорд. Къде е калкутският юрист?

— В лявата кула… Кой още е пристигнал там? Чувам конски тропот.

Уилям Линс се приближи до прозореца на кабинета.

— Патер Бенедикт се е завърнал от Бълтън.

— Извикайте го тук, в кабинета.

Влезе патерът, като се олюляваше от умора.

— Тъкмо навреме дойдохте, падре… В капелата всичко ли е благополучно?

— Дъщеря ви е много подтисната, милорд…

— Нищо, ще й дойде умът в главата. Само да не избяга онзи… нейният спътник Реджиналд Мърей!

— О, милорд, не се безпокойте за него! Той е зад такива ключалки, че с тях не би се справил и Самсон!

— Остава, значи, само Диего… Вие, падре, сте майстор на златните съвети и ако към тях се прибавят и… умелите ръце на мистър Линс, много мъчнотии няма да имаме… Вървете двамата и не се помайвайте: не е ли пощенският рог, който чувам отдалеч?

Двамата преминаха от кабинета в съседната зала. Патерът пошепна на екс сержанта:

— Той навярно е заспал… Идете там, в кулата, а после… аз ще ви помогна да отстраним… следите. Най-напред трябва да посетя болния барон. Може би той пак ще бъде зарадван преди кончината си! А вие, мистър Линс, бързайте, докато всички още спят в къщи. Утринният сън е сладък, никой няма да ви попречи!

…Патер Бенедикт мина през стаята със заспалия слуга на барона, влезе на пръсти в покоите на болния и се приближи до леглото. Младата болногледачка, оборила глава на масичката, спеше с гръб към лампата. Завесените прозорци не пропускаха дневната светлина. Патерът повдигна завесата на леглото. Болният се размърда и веднага отвори очи. Той не само че дишаше по-равномерно, но и се съживяваше! Изчезнала бе мъртвешката бледост, мехурът с лед лежеше на възглавницата и в стаята миришеше не на тамян, а на… тютюн!

Чудотворното изцеление на тайния пратеник на отец Фулвио изпълни с нова радост сърцето на патер Бенедикт. Той сметна това за добра поличба. Приведен над леглото на болния и озъртайки се към спящата девойка, монахът зашепна на барона за изпълнението на всички поръчения на ордена. Болният слушаше патера с ясен, напълно

смислен поглед. След това запита с укрепнал глас:

— И тъй, ако имам възможност отново да се срещна с отец Фулвио ди Грачиолани, аз ще мога да му предам, че вие, като верен ученик на Игнаций Лойола, сте насочили ръката на Джакомо Грели против собствения му син, като сте уверили бащата, че уж в лицето на калкутския юрист той убива сеньор Диего Луис, сина на корсаря Бернардито?

— Това става в името на висшата цел, брате мой.

— И това трябва да стане…

— …след няколко минути, брате мой.

— А дъщерята на Грели, казвате, вече…

— …свърши със себе си в минута на… греховно отчаяние.

Болният барон се приповдигна от леглото. Младата болногледачка обърна към светлината красивата си главица. В същия миг вратата се отвори и слугата на барона, Франсоа Буше, влезе в стаята…

По стръмните стъпала на желязната стълба бившият сержант Линс се изкачи до уединената килия в лявата куличка. Намери вратата заключена. Като се поразтъпка на прага, той погледна през ключовата дупка. Младият юрист спеше на леглото облечен.

Уилям Линс натисна предпазливо дръжката на вратата. През пролуката се видя желязната кукичка, с която вратата беше затворена отвътре. Бившият сержант извади от пояса си тясна кама и я пъхна в процепа. Повдигна кукичката с острието, открехна вратата и прекрачи прага. Спящият не се пробуди…

Линс се помая за миг, взе камата в лявата ръка, а с дясната бръкна в джоба и вмъкна пръстите си в дупките на тежък бокс… Той замахна отблизо, като се целеше в слепоочието на жертвата, и… се вцепени: от стенната ниша, завесена с чаршаф, излезе някакъв непознат с изпрашена пътническа камизола на слуга, а на прага на килията израсна, сякаш изпод земята, високата фигура на непознат монах с нахлупен на главата черен капишон. Това… не беше патер Бенедикт!… Няколко силни ръце извиха назад лактите на бившия сержант.

4

Лорд-адмирал Ченсфилд бодърствуваше самичък в ловния си кабинет. През комина на камината долиташе шепотът на вятъра в градината. Далеч откъм бълтънското шосе достигаха звуците на пощенския рог. Закритите прозорци едва пропускаха утринната светлина. Тънък сноп лъчи лежеше на пода, като оставяше вътрешността на стаята в полумрак. Този слаб синкав отблясък, промъкващ се през прозорците, се примесваше с жълтата светлина на двете свещи, поставени на писалището. Затова лентите тютюнев дим изглеждаха ту синкави, ту жълтеникавосиви. В креслото пред изгасналата камина спеше Мортън.

В залата, съседна с ловния кабинет, се раздадоха предпазливи стъпки. Графът се ослуша. Лейди Райланд по лек нощен пеньоар и с нощна шапчица с ленти влезе в кабинета, без да почука, и с учудване погледна спящия Мортън. Очите на стареца бяха полуотворени като на мъртвец и изпод полуспуснатите клепки се виждаше бялото им с жълти жилчици.

— Фреди, научихте ли нещо за вашата дъщеря? — запита графинята със студен и недоволен тон, сякаш грижата за наследницата беше работа само на господаря на дома.

— Сега не ми е до нея. Когато му дойде времето, ще намеря тая хлапачка и ще я накажа. Време й е да я омъжим. Ще я дам на Уилям Блентхил. Глуповат е той, но е хрисим.

— Нищо ли няма да ми кажете, приятелю мой?

— Приготви се да посрещнеш един гост, Нел. Генерал Хауерстън всяка минута може да пристигне. Дилижансът е вече при „Веселият булдог“… Издъхна ли най-сетне твоят французин там горе?

— Фреди, бих предпочела нашият разговор да има друг тон. Защо мистър Мортън е тук? Можехте поне да ме предупредите, че тука има чужд човек… Виждате, не съм облечена.

— Аз не съм те канил тук, Нел.

Засегната от невежливостта на съпруга си, лейди Елен не намери достоен отговор, прехапа устна и се обърна към вратата. В същия миг някой почука настойчиво и рязко. Човекът зад вратата, без да дочака покана, отвори едното крило и престъпи прага. Новодошлият беше монах с черно расо. Смъкнат надолу капишон прикриваше главата му и по тази причина на лорд-адмирала се стори, като че ли ръстът на патер Бенедикт видимо се е увеличил. Черноризецът така ниско сведе

глава, че домовладиката не можа да види лицето му. Монахът се приближи до масата, като стискаше в юмрука си някакъв малък предмет. Без да вдига глава, той хвърли поглед изпод капишона към лейди Райланд. Разсърдената дама долови нетърпеливия жест на съпруга си и излезе от кабинета, като тръшна вратата.

— Свършихте ли работата падре? — запита лорд Ченсфилд, обръщайки се към монаха.

Черният капишон се нахлупи още по-ниско.

— Той е вече мъртъв! — изрече монахът глухо. — това медальонче свалих от гърдите му. — ри тези думи монахът се приближи до прозореца и дръпна транспаранта.

Ярка синя светлина заля стаята.

Лорд-адмиралът сграбчи овалния златен медальон. Тънката златна верижка се обви около пръстите му. Той натисна силно впития отстрани син сапфир и отвори медальона…

Два портрета върху емайл, собственият му отляво и… къдравата главичка на Чарлз Райланд, мъничкия виконт Ченсфилд, се взряха в него от капачетата на медальона.

— Какво е това… какво значи това? — прегракнало изрече господарят на Ченсфилд.

— Това е… разплатата, Джакомо Грели!

Едва сега гласът на монаха се стори на лъжелорда чужд и в същото време далечно познат. Лорд-адмиралът скочи и се вкопчи в капишона на мрачния си събеседник…

Две силни ръце го стиснаха за китките. С едно движение на главата монахът отметна назад черното покривало. Сребърнобелите къдрици на косите му се разпиляха вътре в капишона. Тясното, сбръчкано лице беше полегато пресечено от черна превръзка, която покриваше лявото око на човека в расо. Острото единствено око се впери право в обезумелите като на дива котка зеници на лъжелорда.

— Бернардито! — отстъпвайки, изрече господарят на имението. За миг ръцете му се оказаха свободни и той щеше да падне на земята до креслото, ако черният гост не го беше задържал, като го хвана за дантелената жабо.

— Здравей, помощник! — гръмовито отекна гласът на човека в расо, както някога ечеше от мостчето на „Черната стрела“. — виждам, ти като че ли не се радваш на срещата си с капитана, а?

— Бъди… проклет, Еднооки дяволе! Махай се оттук… Пръсни се… Върви си в преизподнята!…

— Ти искаше да изпратиш в преизподнята моя син Диего, а

отправи там… своя Чарлз, хиено!

— Пусни ме, дяволе… Ей, хора! Тук! При мен! На помощ!…

— Кого викаш, хиена Грели? Може би своите приятелчета Черния Уудро и Джузепе Лорано? Ти им изви шиите при Търпин бридж, куцо припадничаво куче, и не ще станат те от гроба, за да ти се притекат на помощ… Стой, не се върти, помощниче!… Не можеш да се изтръгнеш от мен, хватката ми е по-здрава!

— Пощади ме, синьор Бернардито! Пусни ме да погледна Чарлз, капитане! Пощади ме!…

— Късно е, Джакомо Грели! Моли за пощада от сатаната, комуто се продаде и служи… Твоите съучастници те предадоха също тъй, както ти сам ги предаваше и убиваше. Дъщеря ти е също мъртва! Езуитът я отрови заради венецианските милиони… Сега настъпи часът и на ваша пиратска светлост, карамба! Генерал Хауерстън те държи за гърлото и бесилката ти е готова. Няма вече кой да те спаси от нея, ад и мълния! В твоя замък вече се разпорежда генералската свита!

Разбуден от тази пиратска схватка край масата, старият Мортън с ужас наблюдаваше двамата главатари на „Черната стрела“. Едва черният гост беше изрекъл последните думи, той дочу странен нарастващ звук, излизащ сякаш из глъбината на тигрово гърло. Дори Бернардито неволно отстъпи назад и отпусна жабото под гърлото на своя враг. Като смъртно ранен бик, превил глава, Джакомо Грели се втурна напред и за малко да повали Бернардито. От страшния тласък с рамото двете крила на вратата, едва неизтръгнати с пантите, се разтвориха широко към залата. С животински вой, без да вижда нищо пред себе си, куцият пират Леопард Грели, бившият помощник от „Черната стрела“, се втурна през коридорите на ченсфилдския замък.

Няколко души вече изтичаха от разни стаи, преследвайки обезумелия лъжелорд. Но в суматохата те го загубиха в лабиринта от коридори и ходове. Той се изплъзна от преследвачите си през една незабележима вратичка, водеща към подземен коридор, който започваше под стълбата на вестибюла и отвеждаше в подземието на замъка.

Притичалите във вестибюла слуги и другите преследвачи дочуха гласа на безумеца вече изпод пода. Странни викове долитаха оттам, някъде от дъното на долния таен коридор:

— Джузепе! Уудро! Бийте кралските егери! По-предпазливо с фитила, Уудро! Приближи „Черната стрела“ към залива, капитане! На борда ще скоча от скалата…

Внезапно от всички кътчета на стария дом се разнесе истеричен

женски вопъл:

— Хванете го, хванете го! Той тича към барутния склад под замъка!

Крещеше лейди Райланд. С разпилени коси, в нощна дреха, тя изтича на площадката на стълбата и презглава се втурна към изхода. Някой я хвана за ръката и я повлече назад във вестибюла. Тя се дърпаше, стенеше и тръшкаше с бясно отчаяние, като се мъчеше да достигне до изходната врата.

Долу под пода тресна силен изстрел, след него втори, грети… Лейди Райланд пронизително изпищя. Високият монах с черно расо подхвана безчувствената дама за талията и я постави на едно канапе. Лейди Елен отвори очи и видя пред себе си едноок мъж в монашеско расо. Това не беше, патер Бенедикт! Горящото око на непознатия монах изглеждаше способно да изпепели камък.

— Покажете ми входа за подземието — със страшен тон заповяда той на графинята.

— Излишно е, капитане — прозвуча нечий уверен и хладнокръвен глас. — аз предвидих опита за вдигане на замъка във въздуха. Но дори и моето вмешателство не се наложи: сама смъртта възпря ръката на злодея.

Под стълбата стояха двама мъже в камизоли на слуги. Те току що се бяха измъкнали из вратата на тайния вход и изтърсваха праха от ръкавите си. Това бяха Франсоа Буше, побелелият слуга на френския барон, и Кариндж, „пратеникът на лондонския агент Кленч“.

— А кой стреля долу, господин майор? — запита Бернардито по-възрастния от тях, Франсоа.

— Ей сега ще узнаете, синьор. Драмата свърши! — като се обърна към обърканите слуги, мнимият Франсоа Буше им заповяда да напуснат вестибюла. — станете само вие — каза той на Кариндж.

Когато смаяните слуги се отдалечиха, преоблеченият майор се приближи до лейди Райланд. Тя приличаше на безумната лейди Макбет. Пред очите на дамата мнимият слуга свали перуката и фалшивите си побелели вежди.

— Госпожо, принуден съм да ви арестувам — произнесе той тихо. — Имам чест да ви запитам, желаете ли да ме познаете?

— Майор Бред! Боже мой, какво значи всичко това?

— Принуден съм да моля извинение за себе си и за лейтенант Бруксън: благоволете да ми простите, госпожо, маскарадните костюми на слуги. А сега ви моля да се приберете и да не напущате вашите стаи. Ще имам удоволствието да ви поканя по-късно за… малък

разговор. Вас, капитан Бернардито, моля да дойдете с мен долу, в подземието. Там ви очаква не особено приятно зрелище.

Вратичката под стълбата беше останала отворена. Бернардито взе свещ и тръгна след майора в тайния коридор. Този тесен, криволичещ проход, който постепенно слизаше надолу, ги отведе в подземието. Пред входа на зимника коридорът се разширяваше. Тежката металическа врата на зимника беше широко отворена. На прага лежеше по очи, с разперени ръце, господарят на замъка. Край него се валяха три старинни турски пищова с опушени дула. Миризмата на барутен дим още не бе се разнесла във влажния въздух на подземието. На една полица до вратата гореше свещ в меден свещник. При нейната светлина Бернардито видя, че господарят на замъка е убит с изстрел в слепоочието.

Капитанът надзърна в зимника.

— По-предпазливо със свещта, сеньор Бернардито Луис! — предупреди го майор Бред.

Покрай двете стени на избата бяха наредени една върху друга почти до тавана около тридесет бъчвички с барут. Двадесетина натъркани с восък барутни фитила се мотаеха по пода. Краищата на шнуровете бяха пъхнати в тапите на бъчвичките.

— Как се досетихте за съществуването на това подземие, майоре? — запита Бернардито.

Лейтенант Бруксън, който игра ролята на слугата на Кленч, обследва замъка и забеляза тайната вратичка под стълбата. Снощи аз открих този барутен погреб. Шнуровете са покрити с дебел слой прах — значи, замъкът отдавна е миниран. А на полицата пред вратата, до приготвената свещ, веднага забелязах тези три старинни заредени пищова; Грели явно ги е поставил, за в случай че му хрумне едновременно да свърши и със себе си, и със замъка. — Бернардито зиморничаво сви рамене… Значи, всичко живо в Ченсфилд наистина е седяло върху барутна бъчва!

— А как успяхте да попречите на сеньор Грели… да отпрати всички ни в небесата?

— Налагаше се през цялото време да бъда нащрек. Ключът от тази врата беше в бравата. Когато вие, след като вързахме поп Бенедикт и обезвредихме Линс, се отправихте в попско расо за кабинета на Грели, аз слязох в зимника и се заключих в избата отвътре: не беше трудно да се предвиди, че Грели ще се реши на последната си фатална стъпка. Пресмятането излезе вярно: Грели започна да удря по металическата врата. Той се блъскаше в нея, но,

разбира се, желязната врата не се поддаде на натиска. Скоро след Грели в подземието се втурна и лейтенант Бруксън. Лъжелордът грабна двата пищова и стреля с тях в своя преследвач, но за щастие не го улучи. Обезумял от ужасната развръзка на ченсфилдската си епопея, Грели все пак осъзна, че е време… да прекрати играта! Това и направи… с последен изстрел в сляпото око!… А ето и лейтенант Бруксън идва насам. До пристигането на властите той ще трябва да остане тук, долу. Да се надяваме, че и в капелата на паписта всичко е благополучно. Още сега изпратете карета да доведе мистър Реджиналд Мърей и мис Изабела.

…На излизане от подземието Бернардито видя как двама прислужници носеха към каретата увития и свързан патер Бенедикт. Чертите на лицето му бяха изкривени от злоба и страх. Как да е поставиха монаха на възглавниците на каретата редом с притихналия, сякаш смазан Уилям Линс. Доктор Томазо Буоти, мис Джени Мърей, освободила се вече от задълженията на болногледачка и свидетелка, доктор Грейсуел и престарелият Томас Мортън гледаха подир разобличените съучастници на Грели.

Вечерта на този неделен ден времето се развали. Залязващите слънчеви лъчи угаснаха в огледалото на ченсфилдското езеро, откъм морето запълзяха мъгли. В замъка обаче всички прозорци стояха широко разтворени, сякаш обитателите на този дом си бяха поставили за цел да дадат по-голям простор на освежаващия морски вятър. Притихналата прислуга безропотно се подчиняваше на майор Бред и на беловласия едноок капитан. От Бълтън вече бяха пристигнали шерифът с помощника си. Полицаите внесоха тялото на господаря самоубиец в билярдната зала и поставиха под охрана барутния погреб.

5

Нощта срещу понеделника измина в Ченсфилд незабелязано. Из всички кътчета на стария дом се чуваше шепот, долиташе тревожен глух говор. Шушукаха си камериерките, лакеите, личните слуги. Никой не излизаше от дома. Много от слугите бяха викани и разпитвани от пристигналите от града джентълмени. Камериерът Мърч бродеше из замъка като безгласна сянка; при приближаването му шепотът на слугите стихваше, но щом камериерът се отдалечеше, шушукането се възобновяваше и достигаше силата на есенен вятър в листак.

На сутринта майор Бред замина за Лондон, а лейтенант Бруксън, вежлив и безстрастен, вече завършваше разпита на стария Мортън. Разговорът се водеше в ловния кабинет в присъствието на капитан Бернардито и доктор Буоти. Изплашеният старец, който така неочаквано беше загубил своята сигурна опора, разкриваше сега факт след факт, събитие след събитие от цялата история на Джакомо Грели. Доктор Буоти имаше чувството, че присъствува при операция на злокачествен цирей, разрязан от скалпела на хирург.

— Само вашата възраст, мистър Мортън, ви спасява от участта да бъдете хвърлен в затвора като съучастник на пирата и злодея… Но ако поискате да изкупите поне част от вината си, то… скоро може би ще ви се представи случай. Вървете си, свободен сте.

Гласът на офицера беше сух, студен и суров. Мортън с мъка се привдигна; той все още търсеше някакви думи, за да се оправдае, но лейтенантът вече не го гледаше. Буоти подхвана стареца под лакътя.

— Ще ви помогна да си отидете до в къщи — рече италианският богослов и изведе Мортън от кабинета.

Те минаха покрай високия констебъл, застанал пред парадните врати, и позовавайки се на позволението на лейтенанта, слязоха по стълбата.

Навън беше светло и свежо. В градините и парковете на Ченсфилд, обагрени от красками на повяхването, цареше особена есенна тишина. Листата бързо жълтееха. Гората, доскоро пълна с живот и лятна свежест, сега аленееше от червените багри на есента. Едва забележимите лепени къдели на увяхващия мъх, избледнялото изтравниче, червеникавите изсъхнали ивици на неокосените полянки придаваха на августовския пейзаж скръбна, нежна и чисто английска отсянка. Тихите, сякаш опалени в розов пламък утринни облаци на

изток, летящата във въздуха паяжина, застудялата синева на езерните води предвещаваха скорошното настъпване на дъждовете и мразовете.

— Какво ви караше, мистър Мортън, тъй дълго и настойчиво да поддържате измамата и да подпомагате коварство то? — запита доктор Буоти.

Мортън долови в гласа му нотка на състрадание.

— Любовта към моята дъщеря, господине, и убеждението, че ползувайки се от подкрепата на един толкова издигнал се човек, тя никога не ще познае нуждата, студа и унизителното припечелване на къшея хляб.

— Но ако вие самият тъй силно чувствувате бащината любов, как можахте, без да се колебаете, да отнемете на друг един старец последната надежда да издири потомците си?

Мортън още по-ниско наведе глава:

— Вие подразбирате документа за граф д'Еляно, нали? Синьор Буоти мълком кимна.

— Господине, аз просто изпълних нареждане. Защото това можеше да бъде нова уловка. Впрочем… Грели и без това не прости на баща си. Бог да го съди!

— Позволете да запитам, мистър Мортън, на колко сте години?

— На седемдесет и две, господин докторе. Аз доста надживях дъщеря си.

— Извинете, нима смятате дъщеря си за умряла?

— Дъщеря ми загина. Грели ми призна, че сред жертвите на индианското нападение в Синята долина е била и моята Мери.

— Грели ви е измамил, мистър Мортън. Джордж Бингъл ви донесе от Филаделфия писмо от вашата дъщеря.

— Как!? Писмо от Мери? На мен?… Грехота е, синьоре, да ме измъчвате с напразна надежда!

— Мистър Мортън, позволете да ви предам това писмо.

— За бога, услужете ми с очилата си, докторе! Сигурно съм забравил моите в кабинета. О, господи, какъв ден!

Синьор Томазо Буоти подаде на Мортън вместо очила една силна лупа. Старецът разкъса тесния син плик, напрегна зрението си до краен предел и видя през стъклото редове, изписани с близкия нему почерк.

„За ескуайър Томас Мортън Ченсфилд, Бълтън

Уважаеми господине,

Добре известните ви причини, които някога ме подтикнаха да се реша на твърде тежкото скъсване, отново ми дават повод да се обърна към вас

след петнадесетгодишна разлъка. Обстоятелствата ви откриват възможност да изкупите тежката си вина пред хората, които Грели с ваша помощ лиши от имущество и фамилно име. Ако помогнете на тези хора да изпълнят мисията, която са поели, аз съм готова да забравя миналото и да премахна пропастта, която ни дели.

МЕРИ“

След като прочете как да е писмото, Мортън изпусна лупата и хартията. Доктор Буоти ги вдигна от влажната трева. Събеседниците стояха под стария бряст в чифлика на Мортън. Нозете на стария адвокат се подкосиха. Той се опря о ствола на дървото.

— Говорете по-скоро, синьоре, какво бихте искали от мен.

— Съдържанието на писмото на дъщеря ви ми е известно. Бихте ли желаели, мистър Мортън, да направите с мен едно пътуване до Венеция и… — тук доктор Буоти се озърна настрани и като се убеди, че наоколо няма никого, прошепна на Мортън няколко фрази на ухото.

Мортън изтри потта от челото си:

— Това е тежко задължение, господине!

— След като изпълните тази задача, вие ще можете да заминете за Америка и да прекарате остатъка от живота си в щастливото семейство на вашата дъщеря… Ще видите внуците си…

— Но, господине, ще ми разрешат ли да напусна Англия?

— Хауерстън е готов да погледне през пръсти на вашето тайно заминаване за Венеция; лейтенантът също е осведомен за това.

— Добре, господин докторе, заради срещата си с дъщеря ми готов съм да изпълня вашето поръчение.

— О, вие ще свалите от плещите си всички грехове, мистър Мортън! И за да ви възрадвам още повече, ще ви кажа: яхтата „Толоса“, с която незабавно ще заминем за Венеция, командува не някой друг, а… съпругът на вашата дъщеря, мистър Едуард Уент! От Венеция вие двамата ще се върнете във Филаделфия при вашата Мери!

Скоро след като доктор Буоти и старият Мортън отплуваха от Бълтън с яхтата „Толоса“, Изабела Райланд, която беше пренесена в Ченсфилд, се събуди от дългия сън. Тя отвори очи и видя до себе си мис Тренбърн и Хелга Лунд. Още при първото движение на Изабела гувернантката и дойката се разхълцаха в един глас и обляха разбудилото се чедо със сълзи на умиление и радост.

Изабела позна затъмнената, мрачна стая на „болния французин“. С мъка се повдигна на лакът и започна напрегнато да възстановява в паметта си всичко онова, което се беше случило. В проясненото й съзнание възкръснаха подробностите по бягството от родителския дом

и зловещата обстановка на подземното скривалище в параклиса. Главата я болеше много; тя не се чувствуваше освежена от съня, а разбита и болна. Бавно като облак, отплуващ към хоризонта, се разсейваше сънната забрава, но едновременно с това в сърцето на Изабела се възраждаше чувството на тревога и неувереност. В същата минута вратата се отвори и синеокият „кавалер дьо Креси“ стремително се втурна в тая обител на тишина и покой. Реджиналд едва не събори столовете с болногледачките, падна на колене пред леглото на девойката и притисна към устните си ръката й.

— Кажете ми, къде е баща ми? — промълви най-сетне Изабела, като се привдигаше на леглото.

Лицето на мис Тренбърн мигновено се покри с червени петна, а Хелга Лунд безпомощно втренчи поглед в Реджиналд.

Двете болногледачки бяха извадени от това крайно затруднение от появяването в стаята на две нови лица: капитан Бернардито и осиновеният му син Чарлз се приближиха до леглото на Изабела. Капитанът беше чул въпроса на девойката. Той постави ръце на раменете на брата и сестрата и рече ободрително:

— Не се безпокойте, деца, и знайте, че всички опасности са минали. Очаква ви щастливо бъдеще, обкръжени от предани приятели и любещи сърца. Целуни сестра си, мой малки Ли, а вие, сеньорита, трябва да се гордеете с такъв брат. Той ще ви замени бащата, защото Джакомо Грели не е вече между живите! Сега, господа, моля ви, оставете нашата „възкръснала“ насаме с брат й. Те има за какво да си поговорят.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА
СЛЪНЧЕВИЯТ ОСТРОВ

1

Започна вече трета седмица от деня, в който майор Бред замина за Лондон. Тялото на Джакомо Грели, затворено в оловен ковчег, почиваше в подземието на ченсфилдския дом. В града започнаха да проникват първите слухове за смъртна на лорд-адмирала, но лейтенант Бруксън категорично отклони всички молби на журналистите да дадат в печата някакви сведения за кончината на лорда. Ченсфилд си живееше както преди затворен живот, обитателите му не се показваха извън пределите на имението, никой външен човек не се допускаше в неговите чифлици и ферми. Такава беше заповедта на властите.

Сутринта на 15 септември 1790 година капитан Бернардито отиде в кръчмата „Веселият булдог“, за да пресрещне пощенския екипаж от Лондон: от столицата нямаше никакви вести и това вече тревожеше всички „ловци на леопарда“.

Когато големият екипаж наближи хана, като громолеше с железните си шини и огласяше околността с кондукторския рог, Бернардито видя на прозореца на дилижанса офицерската триъгълна шапка на майора. На горните пейки се бяха разположили шестима войници с червени мундири и един висок като върлина сержант. Още от първите думи на Бред капитанът разбра, че новините от Лондон са лоши.

— Отведете войниците в замъка, сержант — заповяда майор Бред, — доложете на лейтенант Бруксън, че сте пристигнали с командата да го смените от поста пазител на владенията Ченсфилд.

Войниците се построиха в „походен строй“ и закрачиха към замъка. Бред ги изпрати с очи и предложи на капитана да изпият по чаша ейл в хана. Двамата мъже седнаха на една уединена масичка.

— Изпратен съм тук от генерал Хауерстън, за да подсиля охраната на владенията на покойния лорд Ченсфилд…

Бернардито погледна в недоумение събеседника си. Майорът разглеждаше най-невъзмутимо питието в чашата си. Отпи една глътка и продължи:

— След мен вече тръгнаха от Лондон самият генерал Хауерстън, директорът на „Северобританската компания“ мистър Норуард и един правителствен чиновник с пълномощия от лорд-канцлера — мистър Бленърд, но този път… истинският! — като прибави това, майорът се усмихна тъжно.

— С каква цел идват тук тези господа? — запита Бернардито,

веднага почувствувал нещо недобро.

— Да поднесат съболезнования на неутешимата вдовица, да я въведат в наследствените й права и… да загладят грешките, направени от нетактичния и глупав майор Бред! Утре ще бъде тържественото погребение на граф Ченсфилд, мистър Бернардито Луис!

Бернардито отблъсна празната чаша и с кимване посочи на Бред през прозореца куличката на Ченсфилд:

— Не ви разбирам добре, господин майор! А… какво ще стане със законните наследници на този дом?

— Кого имате пред вид, капитане?

— Как — кого! Разбира се, Реджиналд Мърей и сестра му Джени.

— Виждате ли, капитане, в тия тревожни дни на революционни сътресения на континента лорд-канцлерът с одобрение на негово величество взе решение да не се смущават умовете на гражданите, като се дава гласност на онези тайни, за чието разкриване ние с вас се потрудихме с излишно усърдие… Никакви разобличения относно миналото на Джакомо Грел… искам да кажа, на покойния лорд-адмирал няма да бъдат направени. В случай че в печата се появят някакви намеци, съответните броеве подлежат на изземване. На един от площадите на Бълтън ще бъде издигнат бронзов паметник на покойния.

— Значи, изпращането на тези войници тук…

— Това е мярка, за да се опазят владенията на лорда и лейди Райланд от… подозрителни и нежелани чужденци. Надявам се, че ви е ясно кого има пред вид генерал Хауерстън?

— Май че е ясно. Очевидно мен и…

— …и вашите приятели. Нима вие, капитане, човек тъй проницателен, все още не се досещате защо се постарах да пристигна… преди другите членове на комисията?

— Господине, законните наследници очакваха с надежда вашето завръщане!

— Тези надежди не се оправдаха. Единственото, което е по силите ми, е да ви предпазя, тоест да изпълня дълга си на честен съюзник в трудната борба. С пристигането си аз изпълних този съюзнически дълг спрямо вас. Сега… разбрахте ли ме, капитане?

Бернардито стана и погледна Бред в очите:

— Бихте ли желали да поговорите и със самите наследници, господине?

— Добре. Да идем в замъка. Ще им покажа някои извлечения от протокола на комисията при канцлерския съд. Това ще разсее

съмненията ви и вие ще можете тогава да постъпите по собствено усмотрение.

…В ловния кабинет на Ченсфилд, край изпратените шкафове и полици с пушки, се беше събрала малката група на всички „победители на леопарда“. Майор Бред се намери в кръга на стария капитан, двамата наследници — Реджиналд и Джени Мърей, — мис Изабела Райланд, мистър Джордж Бингъл и стройния синьор Чарлз.

Бред извади от чантата си няколко листа, бегло изписа ни с канцеларски бързопис. Бернардито, Чарлз и Джордж Бингъл се наведоха над листовете. След като отмина скучните юридически формули и позовавания на членове и параграфи, Джордж Бингъл, който Най-добре от всички разчиташе почерка на канцелариста, започна да чете на глас най-интересните места от този документ.

— „… В тия дни на всеобщи сътресения…“ така … „височайше утвърдената тайна комисия при канцлерския съд…“ така… „взе решение да не се смущават умовете на британски те граждани…“ Тъй, тъй, слушайте, приятели: „Негово величество благоволи да предложи на комисията най-внимателно да прецени правата на днешните претенденти на титлата и владенията на покойния… Комисията от своя страна, след като проучи всички обстоятелства по самоубийството на лорда, категорично отказва на сина на Алфред Мърей да признае правата му на наследник, тъй като мистър Алфред Мърей юридически е потвърдил на борда на брига «Орион» на 31 декември 1772 година, че няма никакви претенции върху титлата и имуществото на виконтите Ченсфилд, а по-късно е водил в Америка военни действия против въоръжените сили на британската корона, като с това е станал неин враг и е способствувал за откъсването от Съединеното кралство на неговите западни колониални владения. По тези съображения никакви имуществени претенции от страна на самия Мърей или на неговите наследници не могат да бъдат взети под внимание.“

Ако майор Бред се беше досетил да погледне Реджиналд, щеше да се учуди на усмивката върху лицето на човека, който губеше своите наследствени права — Тя съвсем не беше горчива. Но майорът гледаше встрани и не видя как мис Изабела протегна незабелязано ръка на развенчания наследник.

— Реджи! — прошепна тя много нежно. — мили! Сега Ченсфилд ми стана вече съвсем чужд! И ако вие трябва да го напуснете… аз също не желая това наследство… Сега вече мога да ви дам отговора, който вие… отдавна очаквате, Реджи!…

Останалите се обърнаха към тях. Изабела почервеня и замлъкна. Реджиналд я гледаше с възхита, а Джордж Бингъл продължи бързо да чете под носа си откъси от протокола:

„Със смъртта на лицето, което носеше титлата граф и лорд Ченсфилд, ърл Бълтънски и адмирал на британския флот, тази титла престава да съществува и всички владения на покойния, като: имението, замъкът, банката, корабостроителницата, промишлените предприятия, градските сгради в Бълтън, Лондон и в други градове, селскостопанските ферми, дадени под наем, мореплавателните съдове и цялото движимо имущество, както и капиталите в ценни книжа и злато, а така също и обработваемите земи на острова в Индийския океан, се предават по правото на наследство на вдовицата на покойния, високоуважаваната и дълбоконравствена лейди Елен Райланд, графиня Ченсфилд, известна със своята благотворителност и заслужила неизменната благосклонност на кралското семейство заради всякогашната и преданост към трона. Комисията при канцлерския съд моли тази високоблагородна знатна дама временно да повери управлението на всички посочени владения и средства в ръцете на дълбоко уважавания мистър Норуард, който се е ползувал с доверието на покойния лорд Ченсфилд и е готов да съдейства за по-нататъшното процъфтяване на фирмата и предприятията, създадени с труда на покойния. Представителят на комисията мистър Бленърд се назначава за временен губернатор на остров Чарлз в Индийския океан. С цел да се установи на тази земя нормален колониален режим и да се поддържа редът, мистър Бленърд трябва след погребението да организира експедиция от три военни кораба и да утвърди на острова законната британска власт с решителни мерки. Комисията изказва надежда, не лейди Райланд ще окаже материална подкрепа на това мероприятие, изпълнявайки волята на покойния си съпруг…“

— Джорджи, я виж дали там няма нещо по-интересно! — каза злобно Бернардито. — чети по-бързо, ние май няма какво повече да правим в това гнездо на дявола!

„… След като изслуша на тайно заседание съобщението на офицера от тайната канцелария мистър Бред… да предложи на американските граждани Реджиналд и Джени Мърей, а също и на френския поданик Бернардито Луис ел Гора в срок от двадесет и четири часа да напуснат пределите на Съединеното кралство. В случай на отказ да бъдат арестувани и екстернирани…“ А ето тука има нещо и за тебе, Чарли, и… за мене, приятели… „Що се отнася до Чарлз Райланд, то лицето, което носи това име, се смята за умряло в

младенческа възраст и погребано на острова, носещ неговото име, а лицето, което понастоящем назовава себе си Лео Ноел-Абрахамс или Чарлз Чембей, както и опасният социалист и якобинец Джордж Бингъл подлежат на незабавно арестуване и довеждане в Лондон под стража…“ Е, братлета, мисля, че е достатъчно! Всичко е ясно! — високо заяви „якобинецът“ Джордж и предаде листовете в ръцете на майор Бред.

— Чакайте, майоре, а какво ще стане с цялата шайка? — намеси се Бернардито. — какво ще получат попът отровител, кръчмарят убиец Уилям Линс, всички тия флетчъровци, грегориевци, дженкиновци и всевъзможните там паяци в раса и камизоли?

— Доживотен затвор — отвърна майорът. — тази участ можеше да отмине само Дженкинс, ако той не беше извършил злоупотребата за користни лични цели. Когато го залових, че фалшифицира френски банкноти, аз, да си призная, не подозирах, че този майстор фалшификатор изпълнява, тъй да се каже, държавна поръчка от Лондон… Поръчката е била предадена чрез покойния лорд. По всичко изглежда, правителство го е заинтересувано в тази работа.

— Кажете, мистър Бред, а вие самият смятате ли за справедливо това решение на комисията? — запита Джени Мърей офицера.

— Госпожице, аз си давам оставката и негово величество благоволи да ми съобщи чрез генерала, че оставката ми ще бъде приета. След завършване на работите в Ченсфилд и тържественото погребение на лорд Райланд служебната ми кариера свършва.

— И като повод за вашата оставка…

— …послужи онова крайно неудоволствие, с което негово величество е посрещнал, дори без да пожелае да вникне в тях, разобличителните материали. Според мнението на негово величество тъй преданото служене на короната, с каквото се отличаваше покойният, го е направило достойно да участвува дори в съвета на „кралските приятели“… Но ние имаме малко време, господа. Комисията може да пристигне всеки момент.

…Същата вечер една малка група, подбрана измежду докерите италианци, вече готвеше за път яхтата „Южен кръст“. В същото време мис Изабела Райланд се сбогуваше сухо с майка си, поразена от новините не по-малко, отколкото законните наследници…

— Сама ли ме оставяте, дъще моя? — студено запита лейди Райланд. — може би не си давате сметка, че губите правото върху богатството и доброто име на родителите си?

— От позорното и престъпно родителско богатство се отричам

завинаги, а честното си име се надявам да заслужа в семейството на бъдещия ми съпруг! — твърдо отговори Изабела.

2

Сутринта на 14 септември под бледите лъчи на есенното слънце яхтата „Южен кръст“ напусна бълтънския рейд. Екипажът, насъбран за една нощ измежду италианските докери и празноскитащите моряци на пристанището, наброяваше девет души. На кормилото стояха капитан Бернардито и Чарлз Райланд.

Когато слънцето се издигна по-високо, яхтата зави по посока на вятъра и се отправи на юг. Пасажерите стояха на палубата. Скалистото крайбрежие вече скриваше от погледа им дълбоката извивка на бълтънското пристанище, островърхите градски покриви, сивите кули на катедралата, хълма с крепостта и купищата корабни въжета по пристанищните кейове.

Откъм напуснатото пристанище до кораба долитаха отмерените печални удари на двете катедрални камбани. Погребалният звън ту замираше, когато вятърът отнасяше звука, ту ставаше по-ясен.

От яхтата с просто око можеха да се видят черните потоци от хора, задръстили улиците на покрайнините на града. Огромни тълпи народ отиваха от Бълтън към хълмовете на Ченсфилд. Беше обявено, че лорд-адмиралът се е поминал и по този скръбен случай целият град се отправи да съпроводи останките на своя знатен земляк до фамилната му гробница.

— Нашата мисия тук, в Бълтън, свърши, синко — казваше капитан Бернардито. — ние имаме добрия кораб „Тримата идалго“ и още ще се побием за млада Франция. Съгласен ли си да вземеш моето име, името на един стар скитник и изгнаник, враг на кралете? Искам да те видя щастлив, синко!

— Татко, вие ми предлагате онова, което заслужава най-любещ роден син. Ала истинското щастие на човека се състои в това да помага на другите хора също да бъдат щастливи. Мене ме завладя идеята на Джордж за Слънчевия остров. Този остров ще бъде наистина щастлив, защото слънцето там ще свети еднакво за всички. Там хората ще живеят справедлив живот, общо ще се трудят, по равно ще делят плодовете на своя труд, сами ще си избират ръководители за различните видове работи, сами ще строят своя Град на слънцето…

— Стой, замълчи! Аз не проумявам твърде добре красивите мечти, но бог да ме убие, ако светата църква не те обяви за еретик заради тези ти помисли, мое момче! Къде се е чуло и видяло един човек да не завижда на друг, да не измамва друг, да не се опитва да го

подСтрува на себе си? Но дори и да беше възможно това, мигар земните владетели ще позволят да изникне някъде такава колония? Вас ще ви обявят за опасни безумци и ще побързат да ви изтрият от лицето на земята заедно с вашия Град на слънцето.

— Но, татко, затова именно ние избрахме острова в Индийския океан, защото там няма кой да ни пречи. Ще бъдем далеч от крале, папи и губернатори. И там не е пустош, там живеят работливи люде. На острова вече много нещо е подготвено, за да израсне твърде бързо Градът на слънцето. Ние с Джордж…

— Синко, ти чу ли какво каза генерал Хауерстън за военната експедиция на остров Чарлз? Само тази причина е достатъчна, за да отхвърлиш мисълта за „справедлива“ колония на този остров. Нашите хора ще трябва да се махнат оттам. Ще видиш: след година вместо град на вашите мечти на остров Чарлз ще се появят английски робски плантации и каторжни рудници.

— Кажи, татко, мигар населението, на острова не може да издържи една обсада? Човек трябва да се бори за щастието си. Ти с шестима негри победи екипажите на два разбойнически роботърговски кораба! Ние… ще прогоним оттам онзи английски губернатор.

— Ние ли? Чарли и Джорджи, така ли? Ех вие, мои братя отмъстители! Нашите островитяни са по-благоразумен народ, те знаят, че на мястото на една отсечена глава на хидрата израстват нови три… Но аз знам, Чарлз, колко трудно е човек да се прости с отдавна лелеяна мечта. Не искам да те разочаровам, момчето ми! След Италия ще заминем за острова и ще видим как жителите ще приемат новината за предстоящото пристигане на губернатора. Ако хората здраво държат на земята и свободата си, може наистина заради тях да тръгнат на смърт. Ако бъде тъй, не ще ви напусна и аз, макар че не вярвам много във вашия Град на слънцето. Аз не ще те изоставя в минута на опасност.

3

Отец Фулвио ди Грачиолани живееше в дълбок размисъл вече от няколко месеца. Неизменното покровителство, с което го удостояваха кардиналът, папският нунций[194] във Венеция, и епископът, главата на тайния съд на Светата инквизиция в републиката, беше отстъпило място на твърде доловимо „охлаждане“. Двамата прелати имаха достатъчно поводи да бъдат недоволни от дейността на нелегалното войнство, подчинено на отец Фулвио. Това пръснато по всички тъмни кътчета войнство се занимаваше с шпионаж на дребно, оредяваше вследствие тайни интриги и не оправдаваше напълно възлаганите му надежди. Сред народа ересите се умножаваха, ширеха се атеистични учения.

Притокът от цехини и гулдени в църковните каси отслабваше.

Челото на йезуита беше мрачно и изразяваше загриженост. Отдавна нямаше никакви известия от отец Бенедикт от Бълтън. Изпратеният при него Луиджи Гринели се очакваше през юни юли, но отец Фулвио напразно чака верния си служител до есента. Изчезването на брат Луиджи не на шега безпокоеше патера: тайните братя не прощаваха измяната!

В петък, на 5 октомври, във венецианската лагуна хвърли котва един малък кораб.

Ако се съди по възлите на въжетата и по почернелите дъски на бордовете, тази лека бързоходна шхуна или яхта беше оставила зад кърмата си не една хиляда мили. Скромният вид на плавателния съд и отдалеченото ъгълче, избрано от капитана му за място на престоя, отсъствието на борда на любители да дават пари за сувенири или за подвизи на гмурци — всичко това доведе дотам, че дори пристанищните хлапета и дребни търговци много скоро престанаха да обръщат внимание на малката „Толоса“.

На другия ден след пристигането на яхтата във Венеция пред фасадата на Мраморното палацо тромаво се измъкна от гондолата някакъв лошо обръснат чужденец с разчорлена перука и късо наметало, което откриваше за всеки поглед чифт чорапи, черни гетри и тежки обувки с носове на булдог.

„Бакалавърът на изкуствата“ синьор Антонио Чени, когото доктор Буоти беше взел на служба в домашния музей под името Антонио Карильо, се намираше в отредената за него мъничка стаичка до първата парадна зала. Той понечи да излезе да посрещне

чужденеца, но когато последният влезе в двореца и поемайки си дъх, повдигна пред огледалото своята перука, за да избърше запотеното си голо теме, синьор Антонио, който наблюдаваше в отражението на огледалото движенията на чужденеца, внезапно промени цвета на лицето си и едва не се подхлъзна на излъскания паркет.

— Ще ми бъде ли позволено като пътешественик, идващ отдалече, да разгледам музейната сбирка на този дворец? — запита гостът на английски със скърцащ глас.

Във вестибюла нямаше нито един човек, владеещ английски език освен синьор Антонио, който знаеше езика на Албион. Но синьор Антонио понечи да се вмъкне в стаята си. Това щеше да му се отдаде, ако вездесъщия Лафкадио, прислужникът на отец Фулвио, не беше се появил в същия миг край чужденеца.

— Антонио Карильо! — извика той с укорен тон. — има не чувате, че синьорът моли да му се покаже музеят?

На служителя не му оставаше нищо друго, освен да се приближи до чужденеца и да отвори пред него вратата на първата зала. Той започна с монотонен глас обясненията. Чужденецът прояви към тях рядко равнодушие. Освен това очите му бяха толкова слаби, че с явна мъка се вглеждаше в платната.

— Името ви е Антонио Карильо, нали? — прошепна гостът.

— Да, синьор.

— Слушайте, известно ми е кой сте вие… пък и по лице ви познавам, синьор Чени. Не ме смятайте за враг… После, по-късно, ще разберете всичко. А за сега скрийте по-скоро това писмо. То е от синьор Томазо Буоти. Прочетете го така, че отец Фулвио да не узнае нищо за него.

Антонио Карильо бързо скри писмото.

— Слушайте, приятелю мой — продължи шепнешком чужденецът, — постарайте се по-бързо да завърши това разглеждане. Изкуството съвсем не ме интересува. Необходимо ми е уж случайно да срещна тук патер Фулвио.

Антонио Карильо забеляза на ръката на чужденеца пръстен с голямо ахатово печатче. Той изгледа събеседника си подозрително и учудено, но като дочу от съседната зала копринено шумолене на расото, мигновено възобнови поясненията си.

— Ето тази картина, синьор, принадлежи на четката на Чимабуе[195]. Сюжетът е взет от…

Чужденецът се обърна и нарочно вдигна бавно към челото ръката си с пръстена, като да се кръстеше. Фулвио ди Грачиолани каза,

обръщайки се към служителя:

— Сине мой, идете да си починете. Аз ще продължа обясненията. И така, вие се спряхте пред платното на Чимабуе, синьор. Четката му, подобно безсмъртното изкуство на Гирландайо, чиито творби са украсявали двореца Джезу[196] в Рим, усърдно е прославила добрите деяния на твореца.

Антонио Карильо се измъкна през вратата и като се затвори в стаята си, разкъса плика, който му беше предал чуждестранният турист. Този турист синьор Карильо позна още във вестибюла: в Мраморното палацо беше дошъл… престарелият атърни Томас Мортън.

Отдавна патер Фулвио не беше получавал толкова успокоителни известия. Тайните тревоги, грижи и вълнения от последните месеци отстъпиха място на чувството на дълбоко удовлетворение. Дългът е изпълнен! От Ченсфилд пристигна един важен документ. Графските милиони скоро ще запълнят опразнената каса на ордена и ще затвърдят положението на Христовата църква. Брат Бенедикт Морсини си спечели пред тайния орден голяма заслуга!

Разговорът на отец Фулвио с чуждестранния гост, започнат в музея пред платното на Чимабуе, продължи в личните покои на свещеника. Монахът се взираше изпитателно във воднистите, безцветни очи на пристигналия. Томас Мортън издържа този втренчен поглед, мълчаливо свали от ръката си пръстена с печатчето и го постави на масата пред свещеника. Пръстенът на отец Бенедикт! Тайният знак за разпознаване, с който бълтънският капелан беше снабдил своя пратеник — Томас Мортън.

— Позволете да запитам, у вас ли е документът, който донесохте синьор? — запита духовникът на графа.

— Той е тук, ваше преподобие, зашит в жилетката ми. Моят приятел отец Бенедикт пожела да взема тази малка предохранителна мярка.

Мистър Мортън с мъка започна да се освобождава от старомодния си фрак, наподобяващ по цвят тютюнев прах.

— Лафкадио! — извика патерът.

Младият слуга се появи мигновено. Само по погледа на йезуита той разбра задачата си и твърде ловко и бързо помогна на мистър Мортън да свали фрака, да разкопчае жилетката и да открие неотдавна направения шев, под който слабо прошумоляваше хартия. След десет минути разпереният шев беше внимателно разширен и на масата пред патера се появи малко поизмачкан плик.

Фулвио ди Грачиолани скри пръстена и писмото и запита каква квартира си е избрал във Венеция мистър Мортън. Английският адвокат отговори, че възнамерява да си почине около две седмици в една странноприемница на Риалто[197], след което му предстои обратно пътешествие до добрия стар Бълтън.

Свещеникът изпрати гостенина си до самата гондола, върна се в кабинета и отвори писмото. В плика освен изпратения документ с подписите на Фредрик Райланд, Томас Мортън и юриста Лео Ноел-Абрахамс имаше още и чист лист от плътна бяла хартия, прегъната на четири. В левия долен ъгъл на листа йезуитът откри незабележимо кръстче. Очевидно това беше знак, че хартията не е поставена случайно.

Като я повъртя в ръцете си, монахът с пипане установи, че повърхността на листа е била подложена на някаква обработка. Фулвио ди Грачиолани заключи вратата, запали свещ и подържа хартията над пламъка. По целия лист започнаха отчетливо да се появяват тъмнокафяви редове на секретното писмо, написано с мляко. Текстът на писмото беше на латински език:

„In nomini Dei![198]

С настоящото известявам на ваше преподобие за завършването от мен, недостойния божи служител, на възложеното ми поръчение. Опасността, която заплашваше нашето свето дело, е отстранена. Коварните тайни врагове на лорд Ченсфилд, които подготвяха неговото разобличение, са сринати в праха, но в единоборството с тези змии падна и сам милордът.

Преди смъртта си той по вдъхновение свише и подтикнат от вашия смирен брат во Христе, подписа тук приложения документ, който представлява формално, юридически заверено свидетелство за гибелта на незаконния графски потомък, пирата Джакомо Грели, и за отсъствието на преки наследници на горепосочения Грели. Синът на милорда, Чарлз, враждебно настроен против баща си, напусна земната обител, преди да успее да открие истинското си име някому другиму освен на собствената си сестра Изабела. А тя в миг на отчаяние тури край на земния си живот посредством отрова. Нейната съдба сподели и Реджиналд Мърей, грешен, но опасен претендент на титлата. Тайната на лорд Ченсфилд умря заедно с тези лица. Да прости господ всички прегрешения на тези деца и да влязат душите им в царството небесно! Ave Maria.

След като напразно очаквах да дойде при мен брат Луиджи, постоянният куриер на ваше преподобие, аз, движим единствено от подбудата да ускоря изпращането на тези вести, сметнах за добре самостоятелно да издиря надежден пратеник до вас. В своето неразумие аз взех под внимание преклонната възраст и болестите на нашия сиятелен завещател, което именно ме подбуди да побързам с изпращането по

назначение този важен документ. Ето защо уговорих мистър Томас Мортън, като най-близък сподвижник на своя покоен благодетел, да направи пътешествие до Венеция, за да връчи настоящия плик в собствените ръце на ваше преподобие. Приложеният документ трябва да отстрани всички последни съмнения и грешни колебания на завещателя.

Ваш смирен брат во Христе

БЕНЕДИКТ

29 август 1790 година. Град Бълтън“

Патерът се прекръсти и скри документа в тетрадката си. Той изпрати слугата горе, в графските покои, за да покани ечеленца Паоло на вечерната съботна литургия.

Лафкадио завари графа унесен в сън след продължителната разходка с гондола край морския бряг, която той направи преди обед. Превъзмогвайки умората, безсилният граф слезе в параклиса. През време на литургията той седеше на пейка, поддържан от новия дворцов служител Антонио Карильо. През последните седмици старият синьор с особена охота се обръщаше към Антонио за такъв род услуги, тъй като младият мъж ги вършеше без капка раболепие и угодничество. Дворцовата прислуга се учудваше на умението, с което младият служител ободряваше и развличаше отпадналия, съсипан от немощ велможа.

След кратката литургия свещеникът се качи заедно с граф Паоло в неговите покои. Гондолата, изпратена бързо от патер Фулвио, докара в двореца няколко длъжностни лица — главния нотариус на граф д’Еляно с неговите помощници и писари, а също така и свидетелите по завещанието, назначени по волята на самия ечеленца Паоло. Фулвио ди Грачиолани посрещна синьорите във вестибюла, отведе ги в графските покои и обясни, че извикването им в двореца се е наложило от необходимостта да бъде отстранена, по волята на ечеленца, известната им уговорка в графското завещание. Получен от Англия документ отнел на завещателя последната надежда да издири и подсигури потомците си.

Граф Паоло беше съвсем съсипан от тази вест.

В присъствието на отец Фулвио пристигналите синьори поправиха текста на завещанието.

През нощта нотариусът и свитата му напуснаха Мраморното палацо, а патер Фулвио, след като си отидоха и свидетелите по завещанието, и юристите, се отправи за двореца на кардинала. В този

късен час една високопоставена духовна особа бързаше към друга с блага вест.

4

Минаваше втора седмица, откак бяха извикани при ечеленца Паоло д’Еляно свидетелите по завещанието. През това време той рядко напущаше своите покои, намираше се в дълбока замисленост, понякога губеше нишката на разговора, заспиваше на трапезата и се измъчваше нощем от безсъница. Граф Паоло с мъка придвижваше отеклите си нозе, беше раздразнителен и много страдаше от самотата. Разговорите обаче с отец Фулвио го изморяваха и духовникът не отегчаваше с тях стареца. Затова пък графът на драго сърце допущаше както преди при своята особа дворцовия прислужник Антонио Карильо. Синьор Антонио имаше приятен глас; по цели часове той четеше на болния неговите любими поети — Данте и Петрарка.

Само една посетителка прие през тези дни старият граф Паоло — престарялата сеньора Естрела Луис ел Гора. Тя беше пристигнала с френския военен кораб „Тримата идалго“, командуван от нейния внук. В Тулон престарялата сеньора стъпи на европейска земя. Тя не можеше да се лиши от удоволствието да намине във Венеция, за да навести стария си приятел — граф д’Еляно. Патер Фулвио я видя бегло във вестибюла и дори въздъхна заедно с нея за бързотечността на струите в потока на времето.

Езуитът не знаеше, че след заминаването на сеньората граф Паоло четеше развълнуван следната бележка: „Ечеленца, ако едно повторно пътешествие с гондола няма да ви измори, аз ще ви чакам пак на борда на известния ви кораб. След това ние ще трябва да направим едно пътуване до «Вилата на цветята», където една отдавна обещана вам щастлива среща ще ви накара да забравите всички душевни и телесни недъзи. Дълбоко преданият ви Буоти“.

С помощта на двама камериери графът се облече и като се опираше на рамото на синьор Антонио, дойде до гондолата. В кабината, постлана с килим, бяха струпани много меки възглавници. „Плаващата карета“ беше служила на своя господар вече много години. В кабината лъхът на парфюми и източни благовонни се примесваше с миризмата на застояла вода, на стара платнена тапицерия и загнило дърво.

Антонио спусна щорите и седна срещу стареца. Гондолата се заклати. Кормчията и вторият гондолиер я изведоха на Канале гранде.

Денят беше безоблачно син и топъл. Гребците на срещаните гондоли пееха песни.

Когато графската „плаваща карета“ наближи водите на лагуната, ечеленца Паоло вдигна щората. В чистия, чудно прозрачен въздух ясно се открояваха мачтите и рейте на плавателните съдове, оглеждащи се в огледалото на венецианското пристанище. Докато графът обгръщаше с поглед многото лодки в устието на канала, дворците, облени в светлина, знаменцата, вимпелите, многолюдните тротоари и далечните силуети на търговските кораби, Антонио Карильо внимателно се вглеждаше назад, зад кърмата на гондолата. Както и очакваше, нито една лодка не ги следваше: изглежда, недремещото око на патер Фулвио, успокоено от поправянето на завещанието, беше отмахнало погледите си от синьор Паоло.

В едно отдалечено ъгълче на лагуната беше хвърлило котва малко, незабележимо корабче. Платната на високите му мачти бяха навити и здраво стегнати. На палубата се разхождаше дежурен моряк, а досам носовата стълба се виждаше фигурата на пълен пасажер с дълга дреха, подобна на монашеска, и черна докторска шапчица. Гондолиерът бавно приближи ладията си до стълбата. Пред Антонио блеснаха изпъкналите букви на златен надпис: „Толоса“. Пълният сеньор с докторската шапчица слезе от палубата в гондолата. Пазейки с мъка равновесие, корабният пасажер се гмурна в кабината и… попадна право в обятията на граф Паоло, разтворени насреща му.

— „Вила дей Фиори“! — извика доктор Буоти на гондолиера.

Черната ладия понесе пасажерите си покрай брега към извънградската вила на граф д’Еляно. Тя се славеше със своята градина, където цветята, храстите, дърветата и тревите бяха подбрани така изкусно, че отразявайки се в езерцата или водоскоците, сякаш оцветяваха водата: от единия бряг водата в езерцето преливаше в тоновете на малахитова зеленина, от другия изглеждаше синя или нежно лилава. В тази сложна игра на светлина и багри оживяваха мраморните фигури на наяди. На човек му се струваше, че тези голи красавици само за миг са замрели в своите свенливи движения и са готови да се изплъзнат от нескромния поглед в гъстата крайбрежна зеленина. А живите лебеди по водата сякаш бяха замръзнали и изглеждаха като изваяни от карарски мрамор. По пътя към вилата графът горчиво се оплакваше на синьор Буоти от старческата си немощ.

— Последните дни на принудителна самота и тревожно очакване бяха за мен особено тягостни, приятелю мой — говореше старецът. — аз още се боя да вярвам във вашия успех. Все ми се струваше, че няма да доживея до днешния ден и че вие напразно ме лишавахте от вашето

общество.

— Днес ще се убедите, ечеленца, колко погрешна е била цялата ви „източна философия“. Аз вярвах в предчувствията си и за щастие най-мелите ми надежди се оправдаха! Сега, когато сеньора Луис ел Гора окончателно ви убеди, че Чарлз и Изабела са ваши родни внуци…

Развълнуван от тези думи, синьор Паоло задиша тежко и Антонио Карильо със знак предупреди богослова да не подлага отслабналото старческо сърце на прекалено силни изпитания.

Най-сетне гондолата спря до брега и малкото разстояние от пътя до вилата графът премина на носилка. За синьор Паоло беше по-рудно да преодолее осемте ниски мраморни стъпала на входа, отколкото за Сципион[199] да завладее стените на Картаген. Старецът обаче се изкачи по стълбата сам, като отказа дори помощта на Антонио Карильо.

В средната гостна, облицована в кехлибарените тонове на сиенския мрамор, доктор Буоти настани графа в кресло. Антонио Карильо покри с одеяло нозете на стареца. Томазо Буоти помоли за разрешение за няколко минути сеньор Антонио да напусне гостната.

— Не, не, нека Антонио остане тук с мен. Нали вие самият, приятелю мой, ме бяхте поверили на грижите на този мил млад човек? Той беше тъй търпелив, тъй приветлив и весел, че сам струваше колкото стотина доктори по медицина.

— Ечеленца! Простете ни не мен и на Антонио, една кратковременна измама. Тя се налагаше, защото аз реших с научна старателност да проверя всички открития и предположения, преди да ви съобщя истината…

Гласът на Буоти беше тъй тържествено приповдигнат и отразяваше толкова силно душевно вълнение, че ръцете на стареца затрепериха.

— Не се спирайте насред пътя, приятели мои — произнесе графът умолително. — Каква е истината, която искате да ми откриете, драги ми доктор Буоти?

— Синьор Паоло, пред себе си виждате този млад човек, който се роди, може да се каже, пред очите ми в онова семейство, където беше отраснал и възпитан вашият син Джакомо Мола. Пред вас е синьор Антонио Чени! Той отблизо е познавал синьор Джакомо. А през последните тревожни седмици тайно ви охраняваше от йезуитските интриги.

— Антонио Чени? — бавно запита старият граф. — синът на рибаря Родолфо от Капри ли? Мое момче, помниш ли ти моя Джакомо?

— Помня го, синьор Паоло — отвърна Антонио, — само че…

— Доизкажи се, момчето ми! Кажи ми, споменаваше ли Джакомо някога за своя… баща? Или сърцето му е било винаги изпълнено с омраза към мен? Нима ми е съдено да умра, без да получа прошката на единствения си син? Сърцето на Антонио се сви. Той целуна старческата ръка, но спасителката лъжа съвсем не му се притичваше на помощ.

— Вашите внуци от цялата си душа ви прощават стария грях против техния баща — рече вместо Антонио доктор Буоти. — Ей сега вие ще ги прегърнете, синьор.

— Побързайте, приятели мои, защото силите ми се изчерпват! Внуците ми… къде са те… боя се да не умра…

Доктор Буоти отвори вратата за съседната зала. Там, зад вратата, затаили дъх, няколко души се ослушваха в онова, което ставаше в гостната. Граф Паоло долови предпазливи стъпки.

— Ечеленца! — прозвуча гласът на Буоти. — О, колко сте щастлив със своето потомство! Преодолейте слабостта, съберете сили! Гледайте, синьор, ето вашето безсмъртие!

В очите на доктор Буоти блестяха сълзи, едри като гроздови зърна. Той се обърна към вратата.

— Влезте всички, приятели, влезте, синьор Карлос д’Еляно, и вие синьорина Изабела. Ечеленца, пред вас са братът и сестрата, Карлос и Изабела, роден син и родна дъщеря на синьор Джакомо. Прегърнете вашите внуци, ечеленца, те са достойни да се гордеете с тях!

В радостен прилив на животворни сили старецът се привдигна от креслото, изправи се на нозе и направи крачка към своите внуци. Той се подпря на рамото на доктора и гледаше Изабела и Чарлз с прояснен, незамъглен поглед.

Привели леко глави, пред него стояха младеж и девойка с рядка, чиста красота. Вече нямаше нужда нито от юристи, нито от доказателства, нито от медальони! Пред себе си старият Паоло д’Еляно виждаше две живи лица и в двамата прозираха и се повтаряха чертите на малкия Джакомо Мола, на нещастната му майка Франческа и… на самия синьор Паоло!… Самотният старец, жертва на отколешна измама, изведнъж се видя обкръжен от онези, за среща с които беше мислил цял живот, без да смее дори да се надява! И тези близки, съвсем млади хора, тези пораснали деца, са освен това и прекрасни! Те са със светли, чисти лица, у тях няма нито сянка от корист, раболепие, очакване на подаяние… Щастлива минута, най-щастливата от всички през последните десетилетия!

Един след друг старецът прегърна и прекръсти двамата си внуци. Той слагаше ръце на раменете им, взираше се в очите им и ги целуваше с нежната целувка на първа среща…

Най-сетне, като си припомни за онзи, комуто беше задължен за тази среща, старецът се обърна към Буоти, искаше да произнесе някакви нови слова на благодарност към най-верния от приятелите си… и не успя. Вълнението на стареца се оказа прекомерно, безсилното сърце не издържа! Минутата на първата среща стана и минута на последно прощаване на внуците с техния дядо.

Когато подхванаха и пренесоха на дивана умиращия, ръката му още веднъж се вдигна за кръстен знак, а устните му се разтвориха, за да прошепна т последните думи:

— аз съм простен и умирам щастлив! Деца, не ме забравяйте!

Хората се сведоха мълчаливо над неговото ложе. Той още дишаше, но лицето му вече ставаше прозрачно и бяло. Изчезна старческата разлятост на чертите. Те се изостриха и очертаха ясно. Удивителната прилика на Чарлз и Изабела с техния дядо изпъкна още по-рязко, когато беловласата глава на граф Паоло замря неподвижно върху възглавницата като гипсова маска.

Още двама души дойдоха до смъртното ложе, като бързо се кръстеха. Сеньора Естрела Луис коленичи до възглавето, когато пръстите на Изабела вече легнаха върху неподвижните полуотворени клепачи на покойния. Старата сеньора шепнеше молитвени слова. Нейният син, капитан Бернардито, целуна мълчаливо скръстените ръце на граф Паоло и тихо излезе от тази обител на смъртта. Вестта за кончината на граф д’Еляно хвърли в скръб мнозина обитатели на Мраморното палацо.

Ковчегът с тялото на графа, докаран в двореца, лежеше на висок постамент в най-голямата зала на долната дворцова анфилада. Всички предмети на изкуствата бяха изнесени и единствено портретите на графиня Беатриче и на самия граф д’Еляно украсяваха двете противоположни стени.

Безкраен беше потокът от хора в залите. Два дни цяла Венеция се прощаваше с останките на един от своите стари меценати. Във величествена скръб стоеше край ковчега, плътно стиснал тънките си устни, патер Фулвио ди Грачиолани. Мнозина венецианци познаха и добрия доктор Томазо Буоти, за когото казваха, че бил дошъл на погребението направо от кораба.

Огромна тълпа народ задръсти брега на канала, когато погребалната процесия тръгна с гондоли към площада Сан Марко.

Самият дож на Венеция положи в катедралата венец върху ковчега с останките на стария велможа и произнесе траурна реч. Същия ден тридесет свещеници начело с кардинала спуснаха ковчега на синьор Паоло във фамилната гробница и го поставиха редом с мраморния саркофаг на графиня Беатриче.

Рано вечерта след погребението в Мраморното палацо започнаха да се събират хора, които бяха получили покана да присъствуват при отварянето на завещанието. В същата зала, където върху паркета още личаха следите от изнесения постамент, слугите поставиха катедра.

Свидетелите по завещанието на графа разпратиха над сто покани. Не по-малък брой гости пристигнаха в двореца по покана на патер Фулвио и доктор Буоти. Сред това множество от светски и духовни лица, важни сановници и красиви дами имаше не малко простосмъртни, които бяха дошли в палацото от любопитство. Тези „незначителни“ гости се бяха изхитрили да се възползуват от протекцията на дворцовите слуги, за да могат след това важно да разказват на близките си за своето участие в ареопага на първите имена на републиката.

Блестящото събрание нарастваше с всяка минута. В долната анфилада на залите на двореца миришът на тамян, бор и свещи вече се примеси с аромата на благоуханията и лекия пушек от италиански цигари. В залите се мяркаха украсени със сърма мундири, копринени раса, черни одежди, траурни воалетки, пищни еполети, пера, ленти и ешарфи. Присъствуваха папският нунций и висши длъжностни лица. Служителят Джовани Полеста придружи до едно от почетните кресла престарялата сеньора Естрела Луис, която беше дошла по покана на свидетелите по завещанието.

Зад петте редици кадифени кресла бяха наредени столове, тапицирани с червен плюш; те бяха предназначени за „по-прости господа“. И на края, притиснати почти до най-отдалечената стена, се простираха редици с прости корави столове, които бяха определени изобщо за „незначителните“ гости. Между редиците на последните столове нямаше почти никакво място за минаване и хората, насядали тук, бяха лишени от възможността да мърдат.

На последната редица от тези корави столове, в най-отдалечения ъгъл на залата, плътно притисната до мраморния бюст на граф Паоло, седеше малка група съвсем скромно облечени чужденци. Синьор Буоти мимоходом обясни на патер Фулвио, че тези чужденци са пасажери от кораба, с който докторът се беше завърнал във Венеция. През деня тези познайници от пътуването на доктора бяха

присъствували на погребението.

Когато в залата влязоха юристите, писарите и беловласият графски нотариус, разговорите стихнаха. Само невежливите чужденци още продължаваха да шушукат в своето ъгълче.

— Я погледни патер Фулвио — шепнеше Бернардито на своя осиновен син, когото сега наричаше не иначе, а дон Карлос. — Бог вижда, че когато ви наблюдавах иззад вратата, вас и добрия синьор Паоло, и през ум не ми е минавало за графските милиони, но сега изпитвам досада. Скъпо платихме ние, за да предпазим сърцето на графа от последното сътресение!

— По дяволите тези милиони, татко! Езуитите получиха документа на британския лъжелорд и старецът не узна как се беше подиграл с него Джакомо! Той повярва, клетият ни дядо Паоло, че Грели е отдавна загинал. Преди края си той се утеши — слава богу!

— Гледай, гледай — не млъкваше Бернардито, — дори искри проблясват от алчност в очите на светите отци! Шест милиона, помисли си само! Дали да се махаме оттука, момче, а? Страхувам се, че няма да издържа! Все тъй ме тегли към старото… Ех, как бих зашлевил на този Фулвио една гореща плесница — платната по рейте!

— Тихо — понесе се по залата. — Ш-шт! Огромният плик, подпечатан с пет червени восъчни печата, беше изваден от една копринена кърпа. Нотариусът предаде с поклон плика на духовника на графа. В залата стана тъй тихо, че дори шумоленето от падащите на пода късчета червен восък се разнесе до най-крайните ъгълчета на анфиладата. Фулвио ди Грачиолани погледна надменно много бледния доктор Буоти, който беше застанал твърде смирено настрана в една група с нотариуса и писарите. Чу се резкият звук от разрязването на плика и в ръцете на патер Фулвио се оказа голям синкав лист обгербвана хартия с обширен текст, няколко подписа и печати.

Полилеят, сияещ с деветдесетте си свещи, висеше точно над катедрата. За да не засенчва хартията със сянката от собствената си глава, патер Фулвио се отдръпна една крачка назад и започна да чете с отмерен, тържествен глас:

„Аз, наследственият и потомствен велможа на Венецианската република, член на Големия съвет, граф Паоло Витторио Алберто Джорджио д'Еляно, в състояние на здрав ум и ясна памет, подтикван от чувство на разкаяние за своите прегрешения пред господа и хората, от любов към скъпото ми отечество и стремеж за справедливост, с настоящото изказвам своята воля относно съдбата на цялото мое движимо и недвижимо имущество след моята вече близка кончина.

Завещавам принадлежащия ми във Венеция Мраморен дворец с всички негови художествени и научни сбирки на моя роден град Венеция и възлагам управлението на двореца музей на досегашния пазител на сбирките, високоучения доктор Томазо Буоти дотогава, докато той самият не пожелае да напусне тази длъжност.“

При четенето на това място челото на патер Фулвио ди Грачиолани се помрачи от лека сянка, но той потърси с очи доктор Буоти и изобрази на лицето си най-сладка усмивка. На свой ред Буоти му отговори с много вежлив поклон.

„Цялото мое останало движимо и недвижимо имущество, с изключение на посочените в по-долните параграфи единични или постоянни разходи, разпределям по следния начин:

Земите и именията, намиращи се в Южна Франция, Ломбардия, Генуа и Венеция, с изключение на Мраморното палацо и «Вила дей Фиори», и паричните ми средства, вложени в ценни книжа на сума два милиона скуди, оставям на моя внук граф Карлос д’Еляно — възпитаник на испанския сеньор, Бернардито Луис, — осил досега условните имена Алонзо де Лас Падос и Чарлз Чембей.“

Перуките, тонзурите и прическите на дамите, откроявящи се в залата над облегалата на креслата пред катедрата, се раздвижиха. Из залата се понесе заглушен шепот. Очите на патер Фулвио неспокойно зашариха по целия лист. Групата чужденци в ъгъла около бюста на граф Паоло се завълнува. Старият синьор с моряшка камизола енергично ръкомахаше, шепнеше си със съседите и разтърсваше лулата, която стискаше в юмрука си.

„Съкровищата в тайното избено помещение на Мраморното палацо, състоящи се от скъпоценни камъни и фамилни сребърни сервизи на обща стойност половин милион скуди, предавам на моята внучка Изабела като сватбен подарък в деня на нейното бракосъчетание с вирджинския ескуайър мистър Реджиналд Мърей.

Въвеждането на моите внуци Карлос и Изабела в правата на наследството възлагам на отдавнашното доверено лице на моето семейство сеньора Естрела Луис ел Гора и съвместно с нея на моя приятел и благодетел синьор Томазо Буоти, на които завещавам: на първата, сиреч на сеньора Луис, сумата от сто хиляди скуди, а на втория — венецианската си извънградска вила, наричана «Вила дей Фиори»…“

Патер Фулвио ди Грачиолани четеше документа и гласът му ставаше все по-глух и по-дрезгав. Епископът, който стоеше начело на тайния трибунал на Светата инквизиция в републиката, замръзна в

креслото си. На епископските устни бе застинала усмивка, прилична на озъбен череп… О, как хубаво разбираше духовникът на графа колко малко добро му предвещава тази усмивка на инквизитора! …

Патер Фулвио с огромно напрежение запазваше присъствие на духа. Той хвърли бегъл поглед върху останалия текст. Буквите подскачаха, сякаш се подчиняваха на ритъма на пулса му. Те играеха някакъв див балет на отчаянието, чудовищен танц на смъртта! Усилията на много десетилетия се рушеха… Челото на четеца се покри с блестящи капчици пот. Подскачащите букви се подредиха накрай в някакво дълго име… То се мярна в следващия абзац на текста. Това беше името на самия патер Фулвио…

Свещеникът се вгледа в хартията… Не, той не беше вече в състояние да продължи отмереното четене. Настъпи мъчителна пауза, в която патер Фулвио ди Грачиолани правеше жестове, като че ли търсеше очилата си…

Старшият от свидетелите по завещанието, синьор Умберто Грото, забеляза затрудненото положение на графския духовник и приближи до катедрата под полилея.

— Зрението малко ми изневерява — промърмори патер Фулвио.

Ръцете му едва държаха хартията. Без да я гледа, той я пъхна в ръката на старшия свидетел по завещанието. Свидетелят прие с поклон документа. Езуитът слезе от катедрата и обгърна залата с невиждащ взор. Той не можеше да се приближи до вратите — плътна тълпа слуги ограждаше изхода на залата. Вторият от свидетелите по завещанието отведе свещеника до едно празно кресло и патер Фулвио тежко се плъосна върху кадифеното седалище с гръб към притихналата аудитория. Старшият свидетел по завещанието четеше по-нататъшния текст:

— „Сумата от петстотин скуди оставям на моя духовен отец патер Фулвио ди Грачиолани, с които да покрие разноските, свързани със заминаването му за предишното легатство, откъдето той някога дойде в нашия дом.“

От нечуваното оскърбление йезуитът цял потрепера. Дори видимата от залата плешивина на патера придоби лилав оттенък.

— Петстотин скуди, за да върви по дяволите! — прошепна на Чарлз възхитеният Бернардито — синко! Този доктор Буоти е два пъти по-хитър от мен! А какъв добродушен простак изглежда, дявол да ми вземе душата! Как хубаво изпипа той цялата тази работа! Карамба!

Развълнуваните наследници с усилие слушаха четеца, като едва-едва долавяха заключителните волеизлияния на завещателя.

Сто хиляди скуди графът оставяше в полза на сирачетата от приюта „Света Магдалена“ във францисканския манастир близо до Ливорно. Накрай следваха дребни пожертвувания за църквата и благотворителните заведения във Венеция.

Когато целият текст на завещанието беше оповестен, залата зашумя като обезпокоен пчелен кошер. Патер Фулвио се измъкна веднага щом гласът на четеца замлъкна и слугите се отдръпнаха от вратите. Кардиналът си тръгна, като кимна едва забележимо на свидетелите по завещанието. Веднага го последва и епископът.

Дълги върволици от гондоли, носилки и пешеходци се проточиха по всички посоки през съседните канали, улички и мостчета.

В залите на Мраморното палацо се възцари тишина. Слугите гасяха парадните полилеи. Патер Фулвио се бе уединил в своята спалня.

Умореният Джовани заключи външната врата на парадния вестибюл, а синьор Томазо Буоти вкара през черния вход четирима здравеняци от стражевата охрана. Докторът им прошепна няколко думи и многозначително кимна към заключената врата на личните покои на графския духовник. Като осигури по такъв начин двореца, станал обществен музей, от всякакъв род изненади, доктор Буоти се върна при своите приятели.

— Ечеленца Карлос и синьорина Изабела — каза той весело, — позволете да ви поздравя, приятели мои!

Докторът държеше във всяка ръка по една чаша шампанско. Приятелите ги изпиха, без да се страхуват вече от белите зрънца на патер Фулвио ди Грачиолани.

Когато отшумяха първите кратки трапезни речи, твърде тържествени и твърде прочувствени, капитан Бернардито се обърна към съседа си доктор Буоти. Тези двама мъже заемаха почетните места на трапезата — чест, която на драго сърце им отстъпиха младите наследници.

— За бога, обяснете ми по-скоро, синьор Буоти, как успяхте да изиграете такава лоша шега на отците йезуити? Никой не очакваше подобен изход! Та нали графът беше поправил завещанието, бе отстранил уговорката. Езуитите бяха сигурни, че всичко ще остане само на тях.

— Виждате ли, след като разсеях опасенията на йезуитите с „тайното писмо“, което донесе във Венеция Мортън, аз се срещнах с графа, комуто съобщих чрез Антонио за пристигането си. При разходката ни по крайбрежието аз му съобщих, че след две седмици

във Венеция ще пристигне старата приятелка на граф Паоло д’Еляно, сеньора Естрела Луис, за да потвърди убедително пред него пълния успех на Издирванията. „А скоро — казах аз на графа — ние ще прегърнете своите внуци — Чарлз и Изабела, които ще пристигнат с кораб от чужбина.“

Трябваше да излъжа граф Паоло само относно фамилното име и възрастта на Чарлз и Изабела, за да не споменавам името на лорд Ченсфилд. Старецът можеше да не издържи съобщението за жестокостта на Джакомо… След разговора си с дона Естрела графът предаде на сеньората официално разпореждане до нотариуса да се унищожи предишното завещание и бързо да се състави второ. Тя проследи това да бъде изпълнено незабавно. Съгласно високия професионален дълг свидетелите по завещанието, които оформиха този документ, го запазиха в тайна. Това е всичко! Измежду нас само сеньора Естрела Луис знаеше последната воля на завещателя. Дигам тост за здравето на вашата майка, капитане!

В този миг Джовани Полеста се приближи до масата и тихо съобщи нещо на сеньор Буоти. Докторът покани капитан Бернардито, Чарлз и Антонио да слязат в градината под прозорците на спалнята на патер Фулвио ди Грачиолани. През приповдигнатия край на пердето те различиха на писалището догаряща свещ. Нейният отблясък слабо озаряваше неподвижната фигура на човека, седнал в креслото.

— Той седи така вече около три часа — прошепна Джовани.

Вратата на спалнята беше заключена отвътре.

— Строшете я! — заповяда доктор Буоти.

Тежката врата дълго време не се поддаваше. Докато стражите чупеха бравата, нито един звук не се чу от спалнята.

Когато хората влязоха най-сетне в покоите на графския духовник, те го намериха, вече студен. Той седеше в креслото със скръстени на гърдите ръце; пръстенът с отвинтеното печатче лежеше на пода, а чашата със следи от червено вино беше паднала върху разтворените страници на една книга.

Доктор Буоти веднага позна черния фолиант на „Историята на деянията на ордена Исусов“ от графската библиотека.

5

Два месеца след тези забележителни събития в Мраморното палацо лекокрилата морска яхта „Южен кръст“ наближаваше бреговете на Америка. На кея във Филаделфия една красива дама, която държеше за ръка хубаво момиченце, отдавна очакваше тази яхта. Когато. „Южен кръст“ долетя с всичките си платна във вътрешния рейд, дамата размаха кърпичка, а половин час по-късно пак тук, на кея на филаделфийското пристанище, стана още една щастлива среща на престарял баща със своите потомци: семейството на Едуард Уент посрещна не само своя глава — самия капитан Уент, но заедно с него това семейство върна в своето лоно и стария баща на мисис Мери. Бившият калкутски солиситър, разкаялият се и простен агент на Джакомо Грели, със сълзи на очи прегръщаше на филаделфийския кей своята дъщеря и внучката си…

В същото време друга една яхта с надпис „Толоса“, с почернели бордови стени, летеше към остров Чарлз. В последните дни на януари 1791 година корабът достигна ивицата подводни рифове северно от острова. Капитанът на яхтата дон Бернардито Луис ел Гора имаше всички причини да бърза за острова: при излизането си от Гибралтар яхтата настигна ескадрата от кораби на британския военноморски флот, държаща курс на юг. В най-близкото мароканско пристанище Рабат капитан Бернардито научи, че ескадрата, съставена от фрегатите „Уиндзор“, „Адмирал Ченсфилд“ и „Крал Георг III“ отива в африканските води на Индийския океан. На борда на „Уиндзор“ се намирал правителственият чиновник мистър Бленърд. Като получи тези сведения, Бернардито заповяда да се пътува денонощно с всички платна, за да се изпревари ескадрата на бързоходните бойни съдове. Когато яхтата достигна веригата подводни скали, намиращи се северно от острова, ескадрата беше изостанала пет шест денонощия път от „Толоса“.

До острова оставаха осемдесет мили. Яхтата премина веригата подводни рифове преди настъпването на тъмнината и отново полетя с пълен ход. Беше голяма януарска жега, но пелена от изпарения забулваше хоризонта. Лунната светлина едва проникваше през облачната мъгла. Бернардито и Дик Милс стояха на мостчето. Моряците нетърпеливо се вглеждаха в нощния мрак.

— Измъчили са се да чакат нашите островитянки — каза Бернардито на своя щурман. — дявол да го вземе! На моята сеньора

Доротея май и насън не й се е присънвало, че синът й е станал наследник на венецианския граф! Какво ще кажеш, Дик, а?

Дик Милс, предвкусващ също щастливата среща със своята Камила, провери курса и посочи на капитана светлосивата камара облаци, изпълзели откъм юг.

— Ще има буря или ураган. — каза Бернардито — Балетът ще започне сигурно още преди да съмне! Струва ми се, че ще е славна джига!

Томас Бингъл излезе на палубата.

— Синко! — повика го Бернардито.

Младият мъж беше с испанска барета и шпага. Той се качи на мостчето и отмери на капитана рицарски поклон.

— Само ти остана сега с мен. — каза Бернардито. — Брат ти Джордж се готви да строи своя колония на острова, ако успее да го защити. Чарлз трябва да се разпореди с огромното си богатство, Реджиналд и Изабела ще се върнат в Синята долина. Ами къде ще се денем ние с тебе, синко?

— О, ще си намерим работа във вашата нова родина, капитане. Едва ли синьор Диего Луис, командирът на „Тримата идалго“, ще излезе в морето да се сражава за бъдещата френска република без своя помощник Матео Велмонтес. И те ще си имат славен военен наставник, не е ли тъй, сеньор капитан?…

…При бушприта на яхтата Чарлз и Антонио разговаряха с Джордж Бингъл.

— Щастливите хора — разсъждаваше Джордж, седнал на масивната греда — продължение на бушприта — стават обикновено егоисти. Вие, синьор Карлос, станахте богат и сигурно скоро ще се ожените за някоя красавица като Джени Мърей. Кажете ми откровено: мигар сега вашите възгледи и целта на живота ви не са се изменили?

— Не, Джордж! Философите казват: „Човекът е сложна машина.“ Но случвало ли ви се е да забележите, Джорджи, че тази машина е способна да тъче щастие само когато работи не изключително за себе си? Човек прилича на пчелата: тя не изпива целия мед, събран в нейните пити. С него тя храни и себе си, и другите. Не, целта на живота ми не се е изменила, но е станала по-висша. Аз се сдобих с нещо много по-важно от графското наследство.

— За какво става дума, Чарли?

— Сдобих се с родина. Най-тежкото в миналия ми живот беше моята неустановеност в света. Бях човек без отечество, без националност, дори без име. Тежко ми беше да се запитвам: „Какъв

съм аз? Англичанин? Испанец? Италианец? Де е моето отечество?“ Аз нямах отечество! Бях лист, откъснат от клонче. Всеки вятър ме гонеше натам, накъдето си искаше. Затова аз така присърце взех вашата мечта за Слънчевия остров, Джорджи! Исках да създам родина за безприютните, обезправените люде, такива, какъвто бях аз самият. Сега обаче се почувствувах с цялото си сърце италианец. Вие разбирате какво щастие е това, Джорджи!

— Какво възнамерявате да правите в родината си, синьор?

— Моята прекрасна страна стене! Великият народ е подтиснат, измъчен. Когато търпението му се изчерпва, той се хвърля като ранен звяр върху своите мъчители — отново го усмиряват с тояга и го приспиват с религия. Родината ми е изтерзана от раздори, поробена от чуждоземци, опустошена от сиромашия. Аз ще отдам всичките си сили за освобождението на Италия.

— А как възнамерявате да осъществите тази цел?

— Ние с моя вуйчо Антонио Чени решихме да действуваме съвместно. Моето неочаквано „графство“ ще помогне на нас двамата — сина и брата на неаполитанската рибарка. Та ние сега разполагаме с много средства! Скришом ще подготвяме сили, оръжие, тайно ще събираме младежи, за да прогоним от отечеството си чуждите поробители. И тогава, в свободната страна…

— …ще възникне Градът на слънцето?

— Да, ще възникне, и не само един.

— Но дори и в „свободна Италия“ ще останат херцози, тъмничари и попове! Аз настоявам както преди за Слънчевия остров! Трябва само няколко стотици честни, свободни люде да се обединят и никой да не е в състояние да им попречи да изградят един справедлив живот.

— Струва ми се, — каза Антонио, — че човек трябва да се бори за щастието народно все пак със силите на целия народ. Една колония, дори и най-справедливата, представлява шепа хора, а народът, виж, той е като този океан: няма нито начало, нито край, той разрушава и най-твърдите скали!… Ще дойде часът, когато ще помете поробителите…

— Капитане! — раздаде се гласът на щурмана Дик Милс. — На хоризонта, право по курса, зарево от пожар!

Провирайки се през мъгливата завеса, луната слабо светеше и в тази тясна светлина океанът изглеждаше необикновен.

На залез слънце вятърът не надвишаваше три бала. След полунощ той се усили; бели гребени започнаха да се появяват по вълните, но

тези вълни не приличаха на обикновените океански талази — дълги и величествено бавни. Тази нощ вълните бяха ситни и не се „търкаляха“, а сякаш се издигаха от място, пречупваха се и потъваха. Бернардито се чумереше, като гледаше този странен танц на водата.

Сега и той различи напред, далеч на юг, тъмночервен отблясък по целия долен край на облаците. Отблясъкът ту се засилваше, ту изчезваше. Наближаваше да съмне.

Капитанът извика на палубата целия малък екипаж, заповяда да смъкнат платна и обясни, че някъде наблизо става земетресение, вероятно подводно.

Небето ставаше все по-черно, вятърът се усили и задуха поривисто. Североизточният край на небосвода зааленя и този отблясък на зората почти се сля с тъмното зарево на юг.

Когато екипажът завърши маневрата с платната, до слуха на моряците долетя далечен грохот, а по южната част на хоризонта се появи тъмна удължена ивица. Сякаш беше някакъв нисък облак или дълга верига от ниски планини, бог знае откъде взела се сред океана.

Бернардито се вкопчи за парапета на капитанското мостче и стисна зъби. Той пръв разбра, че тъмната верига не е облак, нито планина, а исполинска вълна, издигната из океанските недра от подземен трус или изригване. Тя обхващаше половината хоризонт. Очевидно под огромния пласт вода в миг е зейнала пропаст вследствие пропадане и мигновено се е затворила отново, като е изтласкала устремилата се в нея вода на океана. С глух рев, наподобяващ шума на стотици ниагарски водопади, морското чудовище се надигаше срещу кораба.

Наоколо всичко потъмня като в дълбок дол. Покривайки небето с ревящия си гребен, черната планина връхлетя върху „Толоса“. В следния миг яхтата вече се изкачваше по страшната стръмнина и при все че полетът продължи секунда, всеки от моряците си припомни в този миг целия си живот и се приготви за смъртта.

В летежа си яхтата с всички платна и въжета потъна в кипящия водовъртеж на гребена, а когато изплува, полетя като стрела в глъбината на ямата, пълзейки по черния гръб на водното чудовище.

Капитан Бернардито констатира липсата на четирима моряци — гребенът на вълната ги бе помел от палубата. След първата водна планина преминаха още три, но те бяха по-малки и не се пречупваха.

Много дни по-късно старият Бернардито призна на сина си, че през целия си живот не бил изпитвал такова чувство на ужас, както в минутата, когато наближаваше вълната исполин.

При сивата утринна светлина Бернардито търсеше острова и не намираше познатите очертания на. Скалистия връх. Там, където моряците бяха свикнали да виждат този връх, сега се възправяше черен стълб дим, приличен на гигантска пиния. Плоската й корона беше покрила половината небе. От време на време тази черна гъба се озаряваше отдолу от пурпурен отблясък и към небето се издигаха облаци бяла пара. След това през парите и дима изригваха искри: огнени потоци пълзяха по долините. С далекогледа можеше да се видят летящи нагоре каменни блокове.

През плясъка на водата о бордовете и шума на вятъра във въжетата на яхтата моряците ясно дочуха глухи гръмотевични тътнежи: на острова беше изригнал вулкан, отворили се бяха два нови кратера и разтопена лава се стичаше по склоновете като няколко огнени реки. Изригването на вулкана се придружаваше с подземни трусове и боботене. Разбуденият островен вулкан беше център на земетресението и силата на изригването беше такава, че всичко живо на острова се превръщаше в прах и пепел, а каменните основи на острова се рушеха. След като превъзмогна вълната, „Толоса“ запази предишния си курс. Към морския мирис се примеси и лютивата сярна воня, а парцали пепел все по-гъсто покриваха корабната палуба. Вятърът непрестанно се менеше. Безредните му пориви ту помагаха в плаването на кораба, ту хвърляха насреща му черни облаци дим.

Томас Бингъл пръв забеляза от капитанското мостче на „Толоса“ едно тъмно продълговато петънце върху водата. То се гмуркаше сред вълните на пет мили разстояние от „Толоса“, източно от основния й курс.

Капитан Бернардито установи, че това е голям сал и отправи „Толоса“ към него. След половин час моряците от яхтата можаха с просто око да видят дървен сал, отрупан с хора. В средата на сала се извишаваха мачти, закрепени с подпорки. На мачтите беше опънато платно. Салът, свързан като отделни хоризонтални части, се люлееше върху вълните, наподобявайки движението на разрошена опашка на детско хвърчило. Няколко десетки хора работеха с веслата.

През далекогледа си капитанът на „Толоса“ разпозна стария Брентли с неговата триъгълна шапка и морския мундир. Бернардито насочи „Толоса“ към сала.

Не беше лесно да прехвърлят хората от сала на кораба при такова силно вълнение. Свързаните с въжета части на сала се гърчеха, като повтаряха всички люшкания на морската повърхност, а леката яхта ту се гмуркаше в ями, ту изскачаше из водата, оголвайки дъното си едва

ли не до кила. Моряците спуснаха въжени топки, за да предпазят борда от пробиване, и приготвиха канджи. Хората от сала уловиха хвърлените им от кораба въжа. По танцуващите въжени стълби, залавяйки се за услужливо предлаганите въжа, спасените се изкачваха на борда. Хората предаваха от ръка на ръка крещящите деца, завити в одеяла и чаршафи. Най-сетне всички пасажери от сала благополучно се прехвърлиха на яхтата.

Облаци дим и пара покриха целия остров и се разстлаха далеч над водата. Много силни тласъци отново развълнуваха повърхността на океана и предизвикаха появата на нови водни планини. Изви се вихър. Той изскубваше пяната от гребените и въртеше цели облаци падаща пепел.

Когато корабът легна на обратен курс, около него стана тъмно: развихрената пепел закри хоризонта, сякаш над морето се разрази небивала черна виелица.

До вечерта яхтата не се реши да приближи веригата подводни скали: след земетресението тук можеха да изникнат нови рифове. Океанът още се вълнуваше, но облаците бяха загубили червената си отсянка; огнените реки на острова помръкнаха.

Иззад морските хребети се показа слънцето, малиновочервено през облаците дим. Вятърът отново взе прежната си югозападна посока и разпръсна задушливата сярна воня. Вълнението отслабна.

Измежду хората, спасени от „Толоса“, беше и жената на Бернардито. Чарлз и Антонио я посрещнаха на стълбата. Докато Доротея се кръстеше и целуваше сина си и брата си, Бернардито стоеше настрани и се усмихваше.

Капитан Брентли разказа, че подземните трусове започнали през нощта преди три дни, а едно денонощие след първия злокобен сигнал се разразило катастрофално земетресение. След първите страшни трусове Брентли събрал цялото население на острова на пясъчната плитчина. Той имал на разположение само няколко мъже негри, тъй като почти цялото мъжко население на селището Буено Рио отишло с капьора „Тримата идалго“ във Франция. Брентли накарал жителите да разглобят на брега няколко дървени постройки и да направят сал. Опитният стар моряк наредил да го сглобят на отделни, свързани една с друга площадки. И благодарение на неговата предвидливост този гъвкав сал устоял на вълните исполини. Но гребенът на първата вълна помел през борда на сала половината от островитяните и една част от припасите им. Няколко души били загинали на острова: те пропаднали в пукнатините или пък изгорели живи. Камила Милс, жената на Дик,

също беше спасена, и то само благодарение на мъжеството и хладнокръвието на Брентли.

Страшната катастрофа завърши. Четирите древни стихии — въздухът, водата, земята и огънят, се успокоиха и капитан Бернардито пожела да разгледа отблизо своя остров.

Студен вятър разпръсна облаците дим, пепел и мъгла. Капитанът дълго се вглеждаше през далекогледа, след това обърна яхтата и се приближи на десетина мили от острова. Антонио и Чарлз стояха до капитана. И тримата разглеждаха мълчаливо безредно струпаните, изцяло покрити с пепел каменни грамади и островърхи рифове. Над морето се издигаха причудливи арки и порти, образувани от застинала лава. През голите почернели канари вълните се прехвърляха и лижеха купищата изригнати каменни маси. Това бе останало само от цветущия остров Чарлз и от селището Буено Рио. Над развалините кръжаха ята птици; те също не можеха да разпознаят своите скали и гнезда.

Остров Чарлз вече не съществуваше.

— Обзалагам се — каза най-сетне капитан Бернардито, — че мистър Бленърд, новоназначеният губернатор на острова, няма да допусне и мисъл за земетресение. На всички стари лордове в парламента и адмиралтейството той с най-голямо негодувание ще разкаже как пиратът Бернардито Луис му е откраднал под носа цял британски остров!

6

През нощта корабът достигна веригата подводни рифове. Луната се издигна и пасажерите на яхтата се струпаха на палубата. На „Толоса“ стана много тясно. Хората се наместиха в дъното на трюмовете, но те вече идваха на себе си след преживените премеждия. Островитяните узнаха, че засега ще отидат в Италия, където младият синьор д’Еляно ще им помогне да си устроят нов живот. Тук-там по палубите вече се чуваха смехове, дрънчеше китара и плахо се раждаше първата песен.

„Толоса“ хвърли котва пред ивицата подводни скали. Нощта беше топла. При лунните лъчи матово се чернееха зъберите на нови рифове, голи и плъзгави. Тръпката, разтърсила земните недра, беше издигнала на повърхността на океана тези камъни и сега те стърчаха над водата подобно на озъбена хищна паст.

Чарлз седеше на кърмата заедно с майка си. Той разказваше на Доротея последната страница от ченсфилдската хроника, оная мрачна страница, с която завършваше старата детска приказка за Леопарда.

С изгрева на слънцето хората вдигнаха котва и потеглиха на път към своите нови съдби. Далеч на север се скриха белите платна и водите на загиналия остров опустяха.

Сред океанската пустиня останаха грамадите от мъртъв, опушен камък. Изминаха много години, преди на него отново да се раззеленеят треви и да свият гнезда птици. Най-бурният от океаните както преди отмерено редуваше под съзвездието Южен кръст своите приливи и отливи, разтърсвайки с бури твърдта, и прибоят превръщаше острите каменни отломки в кръгъл, огладен чакъл…

…А на летящото напред корабче под белите платна смели люде, изпитани в боеве с несгодите, до късна нощ говореха и пееха за новия живот. Звездите, океанът и вятърът слушаха думите им. Не само за близките си мислеха те, но и за пътя, по който хората трябва да вървят за в бъдеще. В своите светли и смели мечти те продължаваха да вярват, че сред света на насилие и робство ще могат да основат първия Град на слънцето. Но те разбираха, че само нови поколения от смели хора, живеещи по волните простори на земята, освободена от страшната власт на златото, ще могат да изградят Град на слънцето за цялото огромно семейство на човечеството. Те се надяваха, че това ще стане скоро.

„…Синовете на песните млъкнаха…

И остана един моят глас, като вятъра,
що самотен реве на скала сред морето,
подир бурята, вече утихнала.“[200]

Джеймс Макферсън, „Поеми от Осиян“

info

Информация за текста

© 1958 Роберт Щилмарк
© 1981 Николай Тодоров, превод от руски

Роберт Штилмарк
Наследник из Калькутты, 1958

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2007
Публикация:
Избрани книги за деца и юноши
ИЗДАТЕЛСТВО ОТЕЧЕСТВО СОФИЯ 1982

Штилмарк Роберт Александрович
НАСЛЕДНИК ИЗ КАЛЬКУТТЫ
Казахское государственное
учебно-педагогическое издательство
Алма-Ата 1959

Роберт Щилмарк
НАСЛЕДНИКЪТ ОТ КАЛКУТА
РОМАН
Преведе от руски НИКОЛАЙ ТОДОРОВ
Художник А. ЛУРИЕ
Библиотечно оформление СТЕФАН ГРУЕВ
Редактор ЖЕЛА ГЕОРГИЕВА
Художествен редактор ВЕНЕЛИН ВЪЛКАНОВ
Технически редактор ИВАН АНДРЕЕВ
Коректор МИНА ДОНЧЕВА
РУСКА. III ИЗДАНИЕ. ИЗД. № 681. ДАДЕНА ЗА НАБОР НА 18. X. 1981 г. ПОДПИСАНА ЗА ПЕЧАТ НА 8 III. 1982 г. ИЗЛЯЗЛА ОТ ПЕЧАТ 28. III. 1982 г. ФОРМАТ 16/60X90. ПЕЧАТНИ КОЛИ 47. ИЗДАТЕЛСКИ КОЛИ 47. УСЛ. ИЗД. КОЛИ 52,57. ЦЕНА 3.23 ЛВ.
95376 26831
Код 11
6106–82
ИЗДАТЕЛСТВО „ОТЕЧЕСТВО“, БУЛ. „Г. ТРАЙКОВ“ 2а, СОФИЯ
ДП „Д. БЛАГОЕВ“, УЛ. „Н. В. РАКИТИН“ 2, СОФИЯ

Свалено от „Моята библиотека“ [http://chitanka.info/text/2738]

Последна редакция: 2007-03-26 13:45:22

notes

1

Сюртук — старинна дългопола мъжка дреха. — Б. пр.

2

Грум — коняр, слуга, конник. — Б. пр.

форщевен — носова част на кораб. — Б. пр.

бушприт — наклонена мачта пред носа на кораба. — Б. пр.

5

шхуна — търговски кораб с две до пет мачти. — Б. пр.

6

абордаж — плътно доближаване до неприятелски кораб за прехвърляне на него за ръкопашен бой

7

Иглен нос — най-южната точка на Африканския материк. — Б. пр.

8

Бак — носовата част на горната палуба. — Б. пр.

9

фартинг — английска бронзова монета, равна на 1/4 от пенса. — Б. пр.

10

Пинта — стара мярка за вместимост, равна на 0,5 литра. — Б. пр.

11

фрегата — бързоходен, обикновено тримачтов военен кораб. — Б. пр.

12

бриг — двумачтов търговски или военен платноход; военният бриг е въоръжен с двадесет тридесет топа. — Б. пр.

13

корвета — малък тримачтов кораб с добра маневреност, употребяван обикновено за патрулиране и свръзка. — Б. пр.

14

бетел — индо-малайско растение от рода на пипера. Листата му, мотиви на вкус, се употребяват за дъвчене. — Б. пр.

ют — задната част на горната палуба. — Б. пр.

16

бригантина — малък двумачтов кораб, често използуван от средиземноморските пирати. — Б. пр.

17

кабелтов — морска мярка за дължина: 185,2 метра. — Б. пр.

морска миля — 852 метра.

19

дрейф — ъгълът между посоката на движението на кораба и неговата ос. Лягам в дрейф — ставам неподвижен. — Б. пр.

20

Кортес (1485–1547) — испански завоевател на Мексико; Писаро (1475–1541) — испански завоевател на Перу. Двамата са се прославили с нечуваните си зверства над населението на покорените земи. — Б. пр.

21

килватер — следата, която корабът оставя след себе си по водната повърхност. — Б. пр.

такелаж — всички въжета, служещи за управляване на платната. — Б. пр.

23

фалшборд — издадената част на борда над горната палуба. — Б. пр.

рея — подвижно напречно дърво на мачта, върху което се прикрепят платната. — Б. пр.

25

камизола — старинна мъжка дреха обикновено без ръкави, заменяща жилетката. — Б. пр.

26

Брабант — град в Нидерландия, който през XVIII век се е славел с ръчно изработване на дантели; изделията на брабантските плетачи се ценят и днес. — Б. пр.

27

Ако не е вярно, добре е измислено. — Б. ав.

гинея — старинна английска златна монета от 21 шилинга. — Б. пр.

сарджънт — най-високата юридическа степен в Англия, доктор по правото. — Б. пр.

манифактура — промишлено предприятие, в което производството е ръчно. — Б. пр.

31

крибедж — игра на карти, разпространена през XVIII век. — Б. пр.

32

викарий — помощник на епископа или на енорийския свещеник. — Б. пр.

33

театър „Друри Лейн“ — най-известният с класическия си репертоар театър в Лондон. — Б. пр.

атърни — член на съюза на английските юристи.

35

В кръвта на светите мъченици е твоето спасение, Британийо! (лат.) — Б. пр.

солиситър — низше юридическо звание в стара Англия. — Б. пр.

37

Вилхелм III Орански — крал на Англия, управлявал страната от 1688 до 1702 година. — Б. пр.

тори — название на политическата партия, родоначалница на днешната партия на консерваторите. — Б. пр.

рейд — водното пространство при входа на пристанище, защитено от вятъра и вълните. — Б. пр.

40

Камбаната се бие всеки половин час. Двоен удар означава един час, един удар — половин час. Дежурният следи за времето по пясъчен часовник. — Б. пр.

възел — мярка за скоростта на кораба, равняваща се на една миля (1852 м) в час. — Б. пр.

42

сър — вързано с името, означава титла на английски дворянин, рицар или баронет. Думата «сър» служи и като обръщение на низшестоящите към по-високопоставени лица, по-специално на децата към своя баща — Б. ав.

милорд — обръщение към лица, които имат лордско достойнство (барони, виконти, графове и херцози). — Б. ав.

призоньори — «ловци на награди», тоест кораби, които се занимават с лов на търговски съдове на други страни. — Б. ав.

брандскугел — запалителен снаряд. — Б. пр.

ватерлиния — чертата, до която корабът стои потопен във водата. — Б. пр.

47

рангоут — общо всички дървени приспособления за закрепване на корабните платна с помощта на такелажа. Към рангоута се отнасят мачтите, техните продължения, рейте и др. — Б. ав.

кливер — предното триъгълно платно. Грот — долното платно на средната мачта. — Б. пр.

топовни капаци — твори, бойници в корабния борд за топовните дула. — Б. пр.

крюйткамера — място за складиране на огнестрелните запаси на кораба. — Б. ав.

51

Капщад — главен град на Капската колония в Южна Африка; колонията е основана от холандци в 1601 година. От 1795 година капската земя е завзета от англичаните. — Б. ав.

кил — надлъжна греда, минаваща отдолу по цялото протежение на корабния скелет. — Б. пр.

ярд — английска мярка за дължина; равнява се на три фута — 0,91 м — Б. пр.

фунт — ярка за тежина, около 400 грама. — Б. пр.

55

капьори — частни кораби, които с разрешение на правителствата са се занимавали с „лов“ на кораби на вражески или дори на неутрални страни. Собствениците на капьори са трупали огромни богатства, които са положили основите на милионните фамилни състояния на много крупни капиталисти по онова време. — Б. ав.

мезалианс — неравен в социално отношение брак. — Б. ав.

57

гиг — тип лека двуколка. — Б. ав.

клерк — канцеларски служител, писар. — Б. пр.

59

баристър — средно адвокатско звание в Англия. — Б. ав.

кабестан — приспособление за прибиране на котвата в кораба. — Б. пр.

клюз — отвор в борда за спускане на котвената верига. — Б. ав.

соверен — английска златна монета, равна на един фунт стерлинги. — Б. пр.

63

Английската парична система се е отличавала с голяма сложност. Прието е било заплащането на някои видове стоки и услуги да става с гинеи, други предмети са били заплащани с фунта стерлинги. Освен това в обръщение са били крони, полукрони и тъй нататък. — Б. ав.

пакетбот — малък плавателен съд, превозваш пощата. — Б. пр.

65

сплин — душевна потиснатост, мрачно настроение. Преди се смяташе специфична английска болест, предизвикана от климата на британските острови — Б. ав.

66

Маслени реки — така са били наричани през XVIII век четиринадесетте ръкава на делтата на африканската река Нигер. — Б. ав.

67

Нюгейтската тъмница е една от старите лондонски тъмници, където са били екзекутирвани углавни престъпници. — Б. ав.

68

Берберия — общо наименование на няколко крайбрежни страни Северозападна Африка, които се мият от Средиземно море и Атлантическия океан. Някога берберийските пирати са всявали ужас у мореплавателите. — Б. ав.

спардек — горна палуба на кораб. — Б пр.

70

бретьор — побойник-дуелист — Б. ав.

хералдика — гербознание, дисциплина, която изучава гербовете и отличителните знаци на царствуващите домове и аристократични родове — Б. ав.

генеалогия — история на рода, изучавана по родословни документи — Б. ав.

73

войната между Алената и Бялата Роза — кръвопролитна разпра между привържениците на двата царствуващи в Англия рода Йоркски и Ланкастърски (1455–1485). В тази междуособица феодалните родове на Англия почти поголовно са се изтребили. — Б. ав.

стипъл-чейз — конни надбягвания с препятствия. — Б. ав.

шериф — висше административно и съдебно лице в Англия и Америка. — Б. пр.

констебъл — полицейски чин в Англия и Америка. — Б. пр.

румб — едно от тридесет и двете деления на компаса, съответствуващо на една тридесет и втора част от хоризонта. — Б. пр.

джига — национален ирландски танц. — Б. пр.

кубрик — долна палуба на кораба. — Б. пр.

фактория — търговски пункт в колониите за изкупуване на произведени от туземците стоки. — Б. пр.

81

Куара — местното название на долното течение на река Нигер, третата по големина река в Африка. — Б. ав.

82

Бенин — една от най-могъщите и културни негърски държави, съществували някога на територията на днешна Нигерия. Тя успешно се е съпротивлявала на колониалното заробване до края на XIX век, когато предварително подготвени английски войски провокирали нападение на бенинци върху британски парламентьори, нахлули в бенинските владения и ги предали на огън и меч. Град Бенин и дворецът на оба били подложени на варварско разрушение. При това били унищожени или разграбени големи художествени ценности на Бенин. Б. ав.

83

Златният бряг, Ашанти, Дахомей са негърски области по крайбрежието на Гвинейския залив, откъдето европейските роботърговци през XVIII век са отвеждали стотици хиляди туземни жители — негри — в робство предимно в Западна Индия и Северна Америка. Б. ав.

84

табу — религиозна забрана, налагана обикновено от жреците върху някакъв предмет, действие, вид храна, дума и т.н. Според вярванията на първобитните народи нарушаването на табу влече небесно наказание. Б. а.

маис — разновидност на царевица; ямс — кореноплодно растение подобно на картоф; маниока — тропическа селскостопанска култура, от грудковидните корени на която се приготвят зърната на тапиока. — Б. а.

86

бомбакс — дърво от рода на баобаба. — Б. ав.

87

Братството на лудитите — тайна революционна организация на английските работници от края на XVIII и началото на XIX век. Наречена е така по името на Нед Луд, митичен предводител на братството. Членовете на братството погрешно са мислели, че страданията на работниците при капитализма произлизат от въвеждането на машините и си поставили за задача да разрушават машините и новите капиталистически предприятия. — Б. ав.

имел — вечнозелен храст; в Англия служи за традиционна украса на коледната трапеза. — Б. пр.

89

Законът за сваляне на шийните халки на рудокопачите е бил приет от парламента в 1775 година, но в много английски рудници работенето с халки и окови е продължило до края на XVIII век.

бил — законопроект, внесен в парламента. — Б. пр.

91

През време на английската буржоазна революция от XVII век пуританите са привърженици на религиозно политическите групировки на буржоазията, борещи се против кралския абсолютизъм и официалната английска църква. Пуританизмът е сурова, често привидна нравственост. — Б. ав.

92

Кралският закон от 1769 година е наказвал със смърт разрушителите на цехове и машини. — Б. ав.

тоди — Шотландско питие: ракия, подсладена със захар и разредена с гореща вода. — Б. ав.

ейл — силна английска бира, светла и гъста. — Б. ав.

95

Йона — легендарен библейски пророк. В библията за него се разказва, че за неподчинение на бога бил хвърлен в морето и глътнат от един кит, в чиято утроба прекарал три дена и три нощи, и след като измолил прошка, бил повърнат от кита на брега. — Б. ав.

каботаж — плаване на близки крайбрежни разстояния с търговска цел. — Б. пр.

97

„Дъбови сърца“ — една от тайните революционни организации през XVIII век в Ирландия. — Б. ав.

зъбчат затвор — вид пищовен и пушечен затвор; действувал е по принципа на съвременните запалки. Бил е в обща употреба през XVII век. Можел е да се използува като „адска машина“ — Б. ав.

99

Санта Клаус — дядо Коледа. — Б. пр.

клавикорд — старинен музикален клавирен инструмент — един от предтечите на днешното пиано. — Б. пр.

колет — къса куртка без ръкави. — Б. ав.

нактоуз — дървено шкафче, върху което се поставя корабният компас. — Б. ав.

103

Рококо — архитектурен и декоративен стил, получил развитие във Франция в средата на XVIII век. Отличава се с грациозна и своеобразна орнаментация. Основният мотив в орнамента е извивка, напомняща раковина. — Б. пр.

францисканци — членове на католически монашески орден, основан в XIII век от Франциск Асизки. Монасите на ордена са давали обет да живеят бедно и сред населението. Това е откривало възможност на ордена да прониква по-дълбоко сред народните маси и да се бори срещу демократичните течения. — Б. ав.

падре — отец; каноник — свещеник на католическата църква, често изпращан като възпитател и надзирател в манастирските пансиони, приюти, училища и богати семейства. — Б. ав.

кондотиер — предводител на наемна войска. — Б. пр.

плюмаж — украшение от птичи пера по парадните шапки на висши военни и придворни чинове в Европа през XVII — XIX в. — Б. ав.

скудо — старинна италианска сребърна монета от пет лири. — Б. пр.

109

Седемгодишната война (1756–1763 г.). — Б. ав.

маркитанти — търговци на свестни продукти и предмети, придружаващи армиите в походите. — Б. ав.

111

бимс — напречна греда, която крепи палубата. — Б. пр.

диферент — разликата между нивото на носа и кърмата на кораба. — ав.

фут — ярка за дължина, равна на 30,5 см. — Б. пр.

114

Жан Жак Русо (1712–1778) — велик френски мислител, просветител, демократ, чиито съчинения изиграха голяма роля в идеологичната подготовка на френската буржоазна революция от XVIII век. — Б. ав.

115

хасиенда — чифлик (исп.). — Б. пр.

116

Всички образи тук са заимствувани от древногръцката митология: Лета — реката на забравата, черна река в подземното царство на мъртвите — Аид; Стикс — покритата с вечен мрак река, по която лодкарят Харон пренася на ладията си душите на умрелите на онзи свят. — Б. ав.

117

Почивайте в мир (лат.) — Б. ав.

118

„И с мир завършва войната“ (лат) — Б. ав.

арбалет — усъвършенствуван лък с улей и приклад. В Русия и у нас се е наричал самострел. — Б. ав.

идалго — през Средните векове испански рицар, притежател на малко имение, по-късно — беднял благородник. — Б. ав.

гранд — наследствено звание на висшата светска и духовна аристокрация в Испания. Б. пр.

корехидор — градоначалник и началник на градската стража. — Б. ав.

123

Алгвазили — стражари. — Б. ав.

кабалеро — дребен испански благородник. — Б. пр.

125

дуро — стара испанска сребърна монета, равна на двадесет реала. — Б. пр.

тонзура — бръснат кръг на темето у католишките духовници, знак за отричането им от светския живот. — Б. пр.

корида — Борба с бикове. — Б. ав.

армада — голям военен флот (исп.). — Б. пр.

129

Минорка — остров в Балеарския архипелаг (Средиземно море). — Б. пр.

130

Хелеспонт — старото име на Дарданелите. — Б. пр.

акър — английска мярка за повърхност, ранна на 4,047 кв. м. — Б. пр.

блокхауз — укрепен форт с бойници — Б. пр.

амазонка — дамски костюм за езда Б. пр

Заира — възприетото от европейците през XVIII иск наименование на река Конго, — Б. ав.

конквистадори — испански и португалски завоеватели на Централна и Южна Америка, отличили се с нечуваната си жестокост спрямо туземното население. — Б. пр.

136

Устав на църковното войнство. — Б. ав.

137

Това именно е станало през 1814 година. Папската була на Пий VII възстановила ордена на йезуитите. — Б. ав.

анфилада — дълга редица от стаи. — Б. пр.

камея — камък или раковина с релефна художествена резба, употребява се като украшение (за брошки, пръстени и т.н.). — Б. пр.

скарабей — вещен бръмбар, почитан, в древен Египет; изображенията му са се правели от злато и скъпоценни камъни. — Б. пр.

геми — рязани, често полускъпоценни камъни с гравирани художествени изображения. — Б. пр.

галеот — голям транспортен платноход. — Б. пр.

143

Щастието помага на дръзкия (лат.). — Б. ав.

144

Каквото правиш — прави го (по-скоро) (лат.). — Б. ав.

145

За по-голяма слава на бога — девизът на йезуитския орден. — Б. ав.

146

Томас Гарнет и Гай Фокс — организатори на католическия „барутен заговор“ през 1605 година. Вдигането на парламента във въздуха, подготвено от католическата опозиция, е било предотвратено, когато бъчвите с барута вече са се намирали в зимниците на зданието. Гай Фокс е бил заловен, когато се е опитвал да подпали фитила, и е бил екзекутиран. До средата на XIX век в Лондон е съществувал обичай в деня на атентата, 5 ноември, сламеното чучело на Гай Фокс да се носи по улиците и да се изгаря на площада. — Б. ав.

147

майордом — старши лакей в богатите господарски къщи. — Б. пр.

екосез — старинен шотландски танц. — Б. пр.

149

Градът Менингтри се е славел в Англия с много едрата порода рогат добитък. — Б. ав.

150

През войната за независимост на английските колонии в Америка майорът от британските войски Фъргюсън изобретил през 1776 година нов тип карабина, която по онова време се е смятала за скорострелна. — Б. ав.

151

„Как сте, мистър Блякууд?“ — „Много добре, мистър Лорн!“ (англ.) — Б. ав.

шенкел — обърнатата към коня част на крака на конника, от коляното до глезена. — Б. ав.

153

Повод за война. — Б. ав.

154

Томпион — известен английски часовникар. — Б. ав.

секрета — двойна пощенска картичка с перфорирани краища, които се откъсват, за да се отвори писмото. — Б. пр.

156

Аргус — в древногръцката митология многоок великан, незаспиващ пазач, убит от Хермес — Б. ав.

157

ърл — графска титла в Англия, водеща началото си от епохата на нормандското владичество. — Б. ав.

бизан мачта — задната мачта на кораба. — Б. пр.

159

котидж — вила (англ.). — Б. пр.

маримбо — струнен ударен инструмент, подобен на ксилофон; употребява се от африканските негри. — Б. пр.

гафел — наклонената греда, прикрепена за долния край на мачтата, която служи за привързване горния край на наведеното платно. — Б. пр.

таранен удар — пряк удар с носовата част на военен кораб, с цел да се пробие неприятелски кораб при сблъскване. — Б. пр.

фок — долното право платно на предната мачта. — Б. пр.

164

Георг Роджър Кларк — историческа личност, подполковник, впоследствие генерал, организатор на тъй наречения „велик западен поход“ през време на войната за независимостта на Американските щати. — Б. ав.

165

вампум — особен пояс или наниз от мъниста, който е служил у индианците като символичен знак на власт, своеобразен „летописен“ документ и отчасти като парична единица. — Б. ав.

166

Квакери и методисти — пуритански религиозни сектанти в Англия. Много от тях избягали в Америка поради религиозни преследвания. Уставът на сектата на методистите бил по-демократичен. Към тая секта принадлежали много селяни и занаятчии. Б. ав.

167

„Духове“ в Англия през XVIII век наричали ония хора, които крадели и купували деца, за да ги препродават в дългово робство на плантациите или предприятията в колониите. Този отвратителен занаят бил забранен от закона, но в известни графства негласно се поощрявал. — Б. ав.

сахем — изборен старейшина, вожд; той се разпорежда с целия стопански живот и с вътрешните работи на племето.

169

На езика на алгонкинското племе хурони думата „ирокези“ означава „истински гадини“.

И през XVIII столетие у много племена на северноамериканските индианци жените все още били душата на всички съвети, „заповедници на мира и войната“.

171

Става дума за Седемгодишната война, от 1756–1763 година, през време на която се е разгоряла ожесточена борба между Франция и Англия за колониални владения в Америка; в резултат на поражението на Франция в тази колониална война французите загубили Канада и част от Луизиана; Канада била обявена за британско владение в 1763 година. Б. ав

менонити — членове на протестантска религиозна секта. Проповядват строго и безпрекословно изпълнение на библейските предписания. — Б. ав.

173

каптенармус — сержант, завеждащ продоволственото и стоково имущество на ротата. — Б. ав.

сквау — жена (инд.). — Б. пр.

175

Miserere — католическа молитва, посветена на Богородица. — Б. ав.

176

Томас Мор (1478–1535) — гениален английски хуманист и обществен деец, екзекутиран по заповед на крал Хенрих VIII. Своите комунистически възгледи е изложил в книгата си „Утопия“, която е оказала огромно влияние върху развитието на световната социалистическа мисъл; Томазо Кампанела (1568–1639) — италиански комунист-утопист. Прекарал е в тъмница двадесет и седем години. В своя труд „Градът на слънцето“ е нарисувал една утопична идеална държава на един от островите в Тихия океан. — Б. ав.

177

През време на лондонското въстание от 1780 г. Флитската и Нюгейтската тъмница бяха разрушени. В английската художествена литература тези събития намериха отражение у Дикенс (романът „Барнабю Радж“). По-късно затворите Флит и Нюгейт бяха възстановени. — Б. ав.

дакт — разговорно съкращение на думата „доктор“. — Б. пр.

флагман — корабът, на който се намира командирът на ескадрата. — Б. пр.

каронада — старинен топ, стрелящ с едрокалибрени гюллета, но на малко разстояние. — Б. пр.

181

шпицрутен — дълъг прът, с който се биели в царска Русия войниците, заставяни да преминат между две редици. — Б. пр.

кникс — реверанс, почтителен поклон с приклякване. — Б. пр.

183

паноптикум — музей на восъчни фигури. — Б. ав.

дегустация — определяне по вкуса качеството и вида на питието. — Б. пр.

185

Немезида — гръмката митология богинята на възмездието, наказваща за престъпления. — Б. ав.

186

Ричард Бринсли Шеридан — автор на известната комедия „Училище за злоезичие“ и на други комедии, е заемал в края на XVIII век редица високи правителствени постове. Бил е избран за член на парламента. — Б. ав.

клепер — немска порода кон. — Б. пр.

аболиционист — привърженик на освобождението на негрите от робство в Америка. — Б. ав.

портшез — закрита носилка стол за един човек. — Б. пр.

маат — обичайно обръщение на немските моряци към боцман или старши моряк. — Б. ав.

191

Монфарон — планина, в полите на която е разположен град Тулон. Б. ав.

192

Шпател — тъпо, тънко и гъвкаво ножче за разтъркване на блажни бои върху палитра. — Б. пр.

193

В името на Исуса! — Амин! (лат.). — Б. пр.

нунций — папски дипломатически представител. — Б. ав.

195

Чимабуе — италиански художник от епохата на Възраждането.

196

Дворецът Джезу в Рим е бил главната квартира на ордена на йезуитите. Дворецът е бил украсен с платната на италианския художник мистик Гирландайо. — Б. ав.

197

Риалто — лица и район във Венеция. — Б. ав.

198

В името на бога! (лат.) — Б. пр.

199

Сципион — древноримски пълководец. През Третата пуническа война завладял Картаген и го разрушил. — Б. ав.

200

Превод на стиховете: Н. Тодоров.